Karnataka State Archives,
(Departmental Library) (B) 4887
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಾಗಾರ
(ಇಲಾಖಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯ)
ಪರಿಗ್ರಹಣ ಕ್ರಮಾಂಕ Accession No.
ದಿನಾಂಕ Date.

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

V-, 31'N72
N74-8-1-A
(B) 4887

Speaker

Smt. K. S. Nagarathnamma

Deputy Speaker

Sri B. P. Kadam

[Elected on 26-3-1972]

Panel of Chairmen

1 Sri V. Masiyappa
2 Sri K. M. Naganna
3 *Smt. Sumati B. Madiman*
4 Sri A. Sharanappa

Secretary

Sri Te. Hanumanthappa

Joint Secretary

Sri K. S. Thimmappa Gowda

Deputy Secretary

Sri V. B. Deshmukh

Karnataka State Archives.
(Departmental Library)
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಾಗಾರ
(ಇಲಾಖಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯ) 4887
ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕ್ರಮಾಂಕ Accession No....
ದಿನಾಂಕ Date..............................

LIST OF MINISTERS

1 Sri D. Devaraj Urs, Chief Minister.
2 Sri H. M. Channabasappa, Minister for Public Works.
3 Sri H. Siddaveerappa, Minister for Health.
4 Sri B. Basavalingappa, Minister for Municipal Administration
5 Sri M. Mallikarjunaswamy, Minister for Community Development and Social Welfare.
6 Sri A. R. Badarinarayana Iyengar, Minister for Education.
7 Sri A. Shankar Alva, Minister for Co-operation.
8 Sri N. Hutchamasthy Gowda, Minister for Revenue.
9 Sri Azeez Sait, Minister for Labour.
10 Sri K. H. Patil, Minister for Agriculture and Forests.
11 Sri M. Y. Ghorpade, Minister for Finance.
12 Sri S. M. Krishna, Minister for Industries.
13 Sri D. K. Naikar, Minister for Law and Parliamentary Affairs.

LIST OF MINISTERS OF STATE

1 Sri N. Chikke Gowda, Minister of State for Animal Husbandry.
2 Sri H. N. Nanje Gowda, Minister of State for Major Irrigation.
3 *Smt. E. E. Vaz,* Minister of State for Food and Civil Supplies.
4 Sri K. T. Rathod, Minister of State for Fisheries.
5 Sri S. B. Nagaral, Minister of State for Sericulture.
6 Sri V. S. Koujalgi, Minister of State for Youth Services.
7 Sri Shivanna Bhimappa, Minister of State for Finance.
8 Sri R. D. Kittoor, Minister of State for Home.
9 Sri Devendrappa Ghalappa, Minister of State for Planning and Information.

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Alphabetical list of Members

(As on 27th November 1972)

Sl. No.	Name of Member		Name of Constituency
	Sriyuths :		
1	Abdul Khuddus Anwar	...	Bhadravathi
2	Abdul Subhan, K.	...	Tumkur
3	*Smt. Addy Saldanha*	...	Mangalore-1
4	Amir Rahamathulla Khan	...	Basavanagudi
5	Ammannavar Jayakumar Shripal		Sadalga
6	Andanaiah	...	Kunigal
7	Andaneppa, C	...	Hadagalli
8	Anna Rao Veerabhadrappa	...	Aland
9	Arumugam, C. M.	....	Kolar Gold Fields (S C)
10	Aswatha Reddy, C. H.	...	Jagalur
11	Azeez Sait	...	Narasimharaja
12	Bachi Reddy, S.	...	Srinivasapur
13	Badarinarayana Iyengar, A. R.	...	Shimoga
14	Banakar, B. G.	...	Hirekerur
15	Bangarappa, S.	...	Sorab
16	Bangera, P. D.	...	Sullia (SC)
17	Bangi, P. M.	...	Jamkhandi
18	Bapugouda Rayappa	...	Shahapur
19	Bapurao Anand Rao	...	Basavakalyan
2	Bapu Rao Patil	...	Aurad
21	Basavaiah, N.	...	Chicknayakanahalli
22	Basavalingappa, B.	...	Uttarahalli (SC)
23	Basavantha Rao Basangouda	...	Sindhanoor
24	Belliyappa, A. M.	...	Mercara
25	Bettaswami Gowda	...	Kudur
26	Bhaskar Shetty. B	...	Kaup
27	Bhimanna Narasappa	...	Manvi
28	Bhyrappaji, B.	...	Turuvekere
29	Biligowda, A. D.	...	Maddur
30	Boraiah, M. H.	...	Mandya
31	Byre Gowda, C.	...	Vemgal

Sl. No.	Name of Member		Name of Constituency
	Sriyuths :		
32	Channabasappa, H. M.	...	Periyapatna
33	Channappa, H. G.	...	Magadi
34	Chikkaiah, R.	...	Madhugiri
35	Chikke Gowda, N	...	Hosakote
36	Chowda Reddy	...	Chintamani
37	*Smt. Damayanthi Bore Gowda*	...	Srirangapatna
38	Damodar Moolky	...	Mudabidri
39	Desai, A. A.	...	Athani
40	Desai, K. B.	...	Kushtagi
41	Desai, R. S.	...	Badami
42	Devegowda, H. D.	...	Holenarsipura
43	Devendrappa Ghalappa	...	Chincholi
44	Dharmasingh Narayansingh	...	Jewargi
45	Digambar Rao Balwant Rao	...	Afzalpur
46	Doddathimmaiah	...	Gulur
47	Doreswamy Naidu, K. M.	...	Bethamangala
48	Fareed, U. T.	...	Mangalore-II
49	Gangal, K. M.	...	Bilgi
50	Gatti Chandrashekar	..	Gubbi
51	Ghadi Virupaksha Mallappa	...	Haliyal
52	Ghorpade, M. Y.	...	Sandur
53	Gopinath Rangaswamy Sandra	...	Hubli Rural
54	Guddakayu, C. T.	...	Gokak (ST)
55	Gundu Rao, R.	...	Somwarpet
56	Gurusiddappa, N. S.	...	Biligere
57	Halage Gowda, D.	...	Pandavapura
58	Halappa, N. G.	...	Channagiri
59	Hameed Shah, S.	...	Shivajinagar
60	Hanji Shivanna	...	Tarikere
61	Hanume Gowda, K. H.	...	Hassan
62	Hegre Parashuram Padmanna	...	Chikkodi (SC)
63	Honnappa, K. R.	...	Kadur
64	Hutchamasthy Gowda, N. ...	...	Huliyurdurga
65	Inamdar, B. D.	...	Kittur
66	Jayaram, M. R.	...	Devanahalli
67	Jayaprakash Narayan, M. H.	...	Sirsi (SC)
68	Jayaprakash Shetty Kolkebail	...	Brahmavar
69	Jogannavar Yellappa Venkappa	...	Nargund (SC)
70	Kabade, J. L.	...	Ballolli (SC)
71	Kadam, B. P.	...	Karwar

Sl. No.	Name of Member		Name of Constituency
	Sriyuths :		
72	Kadam, R. V.	...	Nipani
73	Kadasiddappa, H. B.	...	Honnali
74	Kagodu Thimmappa	...	Sagar
75	Kakkilaya, B. V.	...	Bantwal
76	Kariappa, S.	...	Kanakapura
77	Kariappa Gowda, D.	...	Hunsur
78	Kenche Gowda, H. B.	...	Krishnarajanagar
79	Kittur, R. D.	...	Kagwad (SC)
80	Kodgi, A. G.	...	Baindur
81	Koliwad, K. B.	...	Ranibennur
82	Konandur Lingappa	...	Thirthahalli
83	Koujalgi V. S.	...	Arbhavi
84	Krishnan, M. S.	...	Malleswaram
85	Krishnappa, H. D. *	...	Nagamangala *
86	Krishnappa, T. V.	...	Channapatna
87	Krishna Rao, V.	...	Gowribidnur
88	Kulakarni M. K.	...	Navalgund
89	Kuradagi, K. H.	...	Mundargi
90	Lakshmana, B. H.	...	Bharmasagara (SC)
91	Lingappa, S. M.	...	Krishnarajpet
92	Linga Reddy, H.	...	Kurugodu
93	Madegowda, G.	...	Kirugavalu
94	Made Gowda, K.	...	Bannur
95	Mahendra Kumar Kallappa	...	Hulsoor (SC)
96	Mallappa, M.	...	Birur
97	Mallikarjun	...	Gurmitkal (SC)
98	Mallikarjunaswamy, M.	...	Malavalli (SC)
99	Manik Rao, R. Phulekar	...	Bidar
100	Manjunath, T. M.	...	Tiptur
101	*Smt- Manorama Madhvaraj*	...	Udipi
102	Mare Gowda, H.	...	Nelamangala
103	Masiyappa, V.	...	Challakere
104	Mohamad Saifuddin C. R.	...	Chitradurga
105	Mohammed Ali Mehtab Ali	...	Gulbarga
106	Muddaramaiah	...	Koratagere
107	Muniswamy, A. V.	...	Malur

* Returned to the Legislative Assembly in the bye-election from Nagamangala Constituency in the vacancy caused by the death of Sri T. N. Madappa Gowda on 28-7-1972.

Sl. No.	Name of Member		Name of Constituency
	Sriyuths :		
108	Muniyappa, P.	...	Mulbagal (SC)
109	Murnal, B. T.	...	Bagalkot
110	Nadaf Mohammed Kasimsab Mardansab	...	Shiggaon
111	Nadagouda, K. P.	...	Mudhol
112	*Smt. Nagamma C. Keshavamurthy*	...	Davanagere
113	Naganna, K. M.	...	Chickpet
114	Nagappa, V.	...	Bellary
115	Nagaral, S. B.	...	Hungund
116	*Smt. Nagarathnamma K. S.*	...	Gundlupet
117	Naikar, D. K.	...	Dharwar
118	Naik, S. V.	...	Kumta
119	Nanjayyanamath, G. P.	...	Guledgud
120	Nanje Gowda, H. N.	...	Arakalgud
121	Nanje Gowda M.	...	Gandasi
122	Narayana Das. D.	...	Harapanahalli (SC)
123	Nazeer Ahmed Siddiqui	...	Raichur
124	Nooli, V. B.	...	Hukeri
125	Padaki, S. B.	...	Parasgad
126	Parameswarappa, B.	...	Holalkere
127	Patel Papa Naik	...	Molakalmuru
128	Patil, A. V.	...	Ron
129	Patil, B. S.	...	Bagewadi
130	Patil, C. N.	...	Lingasugur
131	Patil, G. N.	...	Tikota
132	Patil G. C.	...	Kalghatgi
133	Patil K. B.	...	Sankeshwar
134	Patil, K. F.	...	Byadgi
135	Patil, K. D.	...	Huvina Hipparagi
136	Patil, K. H.	...	Gadag
137	Patil, V. N.	...	Humnabad
138	Patil, P. B.	...	Bailhongal
139	Patil R. S.	...	Ramdurg
140	Patil, S. A.	...	Bagewadi
141	Patil, S.S.	...	Kamalapur
142	Patil, S. Y.	...	Sindgi
143	Patil, V. L.	...	Raibag
144	Pavashe, P. A.	...	Uchagaon
145	Peeranna, R.	...	Heggadadevanakote (S.C.)
146	Poosalingam, D.	...	Bharathinagar

Sl. No.	Name of Member		Name of Constituency
	Sriyuths :		
147	Prabhakar, K.	...	Varthur (SC)
148	Prabhaker Telker.	...	Kalgi
149	Prabhu Raj Lingangouda	...	Yelburga
150	Puttadasa, H.	...	Sathanur (SC)
151	Puttakamaiah, B.	...	Sira
152	Puttaranganath, S. H.	...	Belur (SC)
153	Puttaswamaiah, B.	..	Ramanagaram
154	Puttaswamy, G.	...	Mudigere (SC)
155	Puttaswamy, K.	...	Chamundeswari
156	Puttaswamy, S.	...	Chamarajanagar
157	Rache Gowda, R.	...	Hanur
158	*Smt. Radha* Kom *Mahabaleshwar Bhatt*	...	Ankola
159	Raja Pid Naik	...	Shorapur
160	Rajashekara Murthy, M.	...	T. Narasipur
161	Ramaiah, B. E.	...	Siruguppa
162	Ramaswamy, M. B.	...	Anekal (SC)
163	Rame Gowda, G.	...	Doddaballapur
164	Rangangoudra Venkangouda Rangangowda.	...	Kundgol.
165	Ranganath, K. H.	...	Hiriyur (SC)
166	Rathod, K. T.	...	Bijapur
167	*Smt. Renukarajendran*	...	Bagepalli (SC)
168	Rudrappa, K. M.	...	Sakalespur
169	Rudrappa, M. V.	...	Hosadurga
170	Sajjan, M. M.	...	Muddebihal
171	Sanadi, I. G.	...	Hubli
172	Sarwesh, J. P.	...	Serum
173	Satyanarayana Singh, B.	...	Hospet
174	Sayanak, B. B.	...	Belgaum

Sl. No.	Name of Member		Name of Constituency
	Sriyuths :		
175	Shamanna, T. R.	...	Fort
176	Shankara Alva, A.	...	Puttur
177	Sharanappa	...	Deodurg
178	Sheeranaly Chandrasekhar, S. M.	...	Hosanagar
179	*Smt. Sheila Irani*	...	Nominated
180	Shettar, P. C.	...	Hangal
181	Shivanna Bheemappa	...	Kalmala (SC)
182	Shiviah, K. B.	...	Nanjangud
183	Siddamadaiah, M.	...	Kollegal (SC)
184	Siddappa, H. S.	...	Arsikere
185	Siddaveerappa, H.	...	Harihar
186	Siddiah, K.	...	Santhemarahalli
187	Sirdesai, N. B.	...	Khanapur
188	Srikantaiah, H. C.	...	Sravanabelagola.
189	Srinivasulu Nayadu, K. R.	...	Shanthinagar
190	Sriramulu, K.	...	Gandhinagar
191	Sriramulu, H. R.	...	Gangavati
192	Subbaiah, G. K.	...	Virajpet (ST)
193	Subbayya Shetty, B.	...	Surathkal
194	Subhash Asture	...	Bhalki
195	Subramanya Gowda, K.	...	Belthangady
196	*Smt. Sumati Balachandra Madiman*	...	Dharwar—Rural
197	Surpur, M. K.	...	Indi
198	Suryanarayana, D.	...	Krishnaraja
199	Suryanarayana Gowda, A. M.	...	Yelahanka
200	Taregowda, T.	...	Kallambella
201	Taware, F. S.	...	Haveri
202	Thimmarayappa, K. R.	...	Pavagada (SC)
203	Vatal Nagaraj	...	Chamarajpet

Sl. No.	Name of Member	Name of Constituency
	Sriyuths :	
204	*Smt. Vaz, E. E.*	... Chikmagalur
205	Veerabhadrappa, B. S.	... Kudligi
206	Veerappa Gowda, K. N.	... Sringeri
207	Veerappa Moily, M.	... Karkal
208	Venkatappa, J.	... Sidlaghatta
209	Venkataramaiah, D.	... Kolar
210	Venkatarayappa, C. V.	... Chickballapur
211	*Smt. Vijaya Desai*	... Chitapur
212	Virupakshappa Shivappa, M.	... Koppal
213	Vishwanath Reddy	... Yadgir
214	Wai, V. V.	... Shirahatti
215	*Smt. Winnifred F. Fernandes*	... Coondapur
216	Yahya, S. M.	... Bhatkal
217	Yenkatappa, K.	... Shikaripur

TABLE OF CONTENTS

TO THE

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

(From 27th November to 8th December 1972)

Volume VIII—(Nos. 1 to 10)

Monday, the 27th November 1972

		Pages
1	Obituary Reference *re*: Demises of Sriyuths G. A. Acharya and Ganji Veerappa ...	1—2
2	Oath or Affirmation by Members ...	2
3	(i) Starred Questions and Answers ...	2—19
	(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ...	20—25
4	Panel of Chairmen ...	25
5	Arrest and Release of Member—(Announced) ...	26
6	(i) Members in Black Clothes ...	26
	(ii) Seating Arrangements to the Members of the M.E.S. Party ...	26—28
7	(i) Secretary's Report ...	28
	(ii) Statement of Bills assented by the Governor or the President ...	29

PAGES

8 Papers laid on the Table :

(i) Notifications, Orders, etc., issued under Several Acts and Rules inforce in the State.
(ii) Administration Reports of the M.S.E.B. for the years 1968-69 and 1969-70.
(iii) Mysore Homoeopathic Ordinance (No. 3), 1972
(iv) Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrear of Rent Ordinance (No. 4), 1972.
(v) Mysore Contingency Fund (Temporary Amendment) Ordinance (No. 2), 1972.
(vi) Annual Report of the M. S. K. and V. I. Board for 1970-71 and Audit Report for 1969-70. 30—38

9 Committies included in the Scheduled Tribes—Statement of the Chief Minister ... 39

10 Notice of Adjournment Motion

(i) *re* : Police Excess on Students in the Gulbarga —(Consent withheld).
(ii) *re* : Exemption of Fees to the Students in the Scarcity Areas—(Consent withheld). 39—70

Tuesday, the 28th November 1972

1 (i) Starred Questions and Answers ... 71—104

(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ... 105—106

2 Papers laid on the Table—

(i) Notification issued under the Mysore Land Revenue Act, 1964.
(ii) Sixth Annual Report of the Mysore Minerals Ltd. for the year ending 31st March 1972.
(iii) Annual Report of the Government Sandalwood Oil Factories, Mysore and Shimoga for 1970-71.
(iv) Fourth List of Unstarred Questions and Answers 106—107

3 Fourth List of Unstarred Questions and Answers ... 107—238

		Pages
4	Introduction of Bills—	
	(i) Mysore Homoeopathic Practitioner's (Amendment) Bill, 1972—(Introduced). (ii) Mysore Ayurvedic and Unani Practitioner's Registration and Medical Practitioner's Miscellaneous Provisions (Amendment) Bill, 1972—(Introduced). (iii) Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rents) Bill, 1972—(Introduced). (iv) Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972—(Introduced). (v) Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972—(Introduced). (vi) Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972—(Introduced). (vii) Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill, 1972—(Introduced).	238—239
5	(i) Motion *re*: Scarcity Conditions in certain areas of the State and relief measures adopted and to be adopted ...	239—247
	(ii) Substitute Motion *re*: Constitution of a Special Committee to tour the famine effected areas ...	248—288
6	Annexures (i) to (vii) ...	289—304

Wednesday, the 29th November 1972

1	(i) Starred Questions and Answers ...	305—324
	(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ...	325—328
2	(i) Notice about the H. M. T. lockout ...	328
	(ii) Hunger Strike at Bijapur ...	329
	(iii) Notice about Cane Charge on Students in Hubli ...	329
	(iv) Absence of the Minister for Labour ...	329—331
	(v) Supply of English Copies of the Revenue Minister's Statement ...	331
	(vi) Incomplete Relief Works in Hassan District ...	331

PAGES

3 Papers laid on the Table :—

G. O. regarding problems of Handloom Weavers in Jamkhandi ... 332

4 (1) Notice about use of missile in Peeranwadi Village ... 332

(2) Notice about posting of a Mental Patient as Doctor in Kanakatte Health Unit ... 332

5 Official Resolution—

Re : Ratification of the Amendments to the Constitution of India by the Constitution (30th Amendment) Bill, 1972 ... 333—344

6 Mysore Homoeopathic Practitioners' (Amendment) Bill, 1972—(Passsd) ... 344—346

7 Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' (Registration and Medical Practitioners) Miscellaneous (Amendment) Bill, 1972—(Passed) ... 346—349

8 Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972—(Passed) ... 349—356

9 Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972—Motion to consider—(Debate not concluded) ... 356—377

Thursday, the 30th November 1972

1 (i) Starred Question and Answers ... 379—401

(ii) Question for Answers on the day—(but not taken up) ... 402

2 Reply to Call Attention Notice ... 402—403

3 Notice of Adjournment Motion :

re : Students' Strike at Hubli—(Consent withheld) ... 403—415

4 Regarding hunger strike by Weavers in Jamakhandi, etc. 416—421

5 Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972—(Passed) ... 421—424

PAGES

6 Use of Proverbes in Speeches 424

7 Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972—(Passed) ... 425—426

8 Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972—(Passed) 426—435

9 Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill, 1972—Motion to consider—(Debate not concluded) ... 435—449

Friday, the 1st December 1972

1 (i) Starred Questions and Answers ... 451—476

(ii) Question for Answer on the day—(but not taken up) 476—477

2 Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance :

(i) *re* : Misbehaviour of a Doctor (Health Unit), Kanakatte ... 477—479

(ii) *re* : Hardship caused to the industrial workers due to lockout in H.M.T. ... 479—484

3 (i) Transfer of P.H.E. Department ... 484

(ii) H.M.T. Lockout Affairs and Absence of the Minister 484—488

(iii) Supply of Agenda one week in Advance ... 488

(iv) Stoppage of Water Supply in Bangalore ... 488

(v) Ill-treatment of Ladies by Conductors and Police Officials ... 488—490

4 Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill, 1972—(Passed) ... 490—503

5 Study Team to tour scarcity affected areas of the State—Names of Members Announced by Chief Minister. ... 503—504

6 Official Resolution :

re : Mysore State (Alteration of Name) Bill, 1972—(Adopted) ... 504 506

Monday, the 4th December 1972

		PAGES
1	Obituary references *re* : Demise of Sriyuts D. Parameshwarappa and N. Madhava Rao ...	507
2	(i) Starred Questions and Answers ...	508—531
	(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ...	531—534
3	Leave of Absence to Sri A. V. Patil—Granted ...	534
4	Papers laid on the Table :	
	Notifications issued under Mysore Irrigation (levy of Betterment contribution and water Rate) Act, 1957 and the Motor Vehicles Act 1939 ...	534
5.	Statement by the Minister for Labour *re* : Lock Out in AMCO Batteris, Bangalore ...	535—539
6	(i) Scercity conditions and fee Exemptions to students. in Bijjapur and some other districts ...	539—541
	(ii) Constitution of a Study team to tour the drought affected areas in the State ...	541—546
	(iii) Notice of calling attention *re* : Reported misbeavior of a Minister in Maharashtra Legislators' Home...	546—547
	(iv) Taking up pending notices in the House ...	547—548
7	Mysore Land Reforms (Amendment Bill, 1972 Motion to consider—(Debate not Concluded) ...	548—615

Tuesday, the 5th December 1972

		PAGES
1	Starred Questions and Answers ...	617—641
2	Calling Attention to a matter of Urgent Public Importance : *re* : Trading in foodgrains ...	641—643
3	Papers laid on the Table :	
	Accounts and Audit Report of the M.S.R.T.C. for 1970—71 ...	644

		Pages
4	Presentation of a Petition : re : Poor People's Association, Bangalore ...	644
5	Objection against the constitution of the one Man Commission ...	644—647
6	(i) Mysore Ownership flats (Regulation of the Promotion of construction, Sales, Management and Transfer) Bill 1972—(Introduced) (ii) Mysore Apartment Ownership Bill 1972—(Introduced) (iii) Mysore Acquisition of Lands (for Grant of House Sites) Bill—(Introduced)	647
7	Statement of the Chief Minister re : Constitution of a One Man Commission ...	647—649
8	Mysore Land Reforms (Amendment) Bill, 1972—Motion to consider—(Debate Not Concluded) ...	649—659
9	Discussion on a Matter of urgent Public Importance for short duration : re : Irregularities in regard to Cultural Activities as part of Dasara Celebrations at Mysore ...	659—684
8	Annexures A,B.C. ...	685—715

Wednesday, the 6th December 1972

1	(i) Starred Questions and Answers ...	717—737
	(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ...	737—740
2	Calling Attention to matters of urgent Public Importance: re: Disturbances at Munireddypalya during October 1972 ...	740—745
3	1. Inquiry into the alleged Police excesses during Dasara Cultural Festsvities ..	745—748
	2. Request for the Tour of the One Man Commission in Raichur District ...	748—749
	3. Notice against on Officer at the Mysore Housing Board	749—750
	4. Re: Recruitment Committee of the Health Department ...	750
	5. Procedure for Admission of Questions ...	750

PAGES

4 Statement of the Minister for Health :

(i) *re*: Selection of the Inspectors in Health Department ... 750—751

(ii) Clarification with regard to expenditure on visit of Officers to U.S.A. ... 751

5 (i) Protection to the Members ... 751—752

(ii) Facilities at the General Hostel, etc., at Bangalore ... 752—756

(iii) Clarification about referring the Mysore Land Reforms (Amendment) Bill to the Joint Select Committee ... 756—757

6 Mysore Land Reforms (Amendment) Bill, 1972—Motion to consider—(Debate not concluded) ... 757—772

7 Discussion on a Matter of Urgent Public Importance for Short Duration :

re : Eviction Orders of Government on the Villagers of Hagedahalli, Channagiri Taluk ... 772—783

Thursday, the 7th December 1972

1 (i) Starred Questions and Answers ... 785—815

(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ... 815—816

2 Calling Attention to a matter of urgent Public Importance : *re* : Damages to areca gardens in Koppa and Sringeri Taluks due to cyclones ... 816—818

3 Papers laid on the Table—

(i) Notification issued under the Motor Vehicles Act, 1939 ... 818

(ii) G. O. No.......................dated 24th November 1972 ... 818

4 Official Resolution :

Re : Adoption of the Wild life (Protection) Act, 1972 in the State of Mysore ... 819—821

PAGES

5 Appeal of State Relief Council to help the distressed people of the Scarcity Areas in the State ... 821—827

6 Mysore Land Reforms (Amendment) Bill, 1972—Motion to consider—(Debate not concluded) ... 827—855

7 Business of the House ... 855—857

Friday, the 8th December 1972

1 (i) Starred Questions and Answers ... 859—877

(ii) Questions for Answers on the day—(but not taken up) ... 878—880

2 Calling Attention to matters of urgent Public Importance :

(i) *re* : Absence of Doctor at the Veterinary Hospital, Arsikere ... 880—885

(ii) *re* : Central Assistance to Ghataprabha, Malaprabha and Upper Krishna Irrigation Projects ... 885—886

3 (i) Constitution of the State Relief Committee ... 886—892

(ii) Collection of Levy Paddy in the Malnad Areas ... 892

4 Mysore Land Reforms (Amendment) Bill, 1972—Motion to consider—(Debate not concluded) ... 892—923

ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, 27th November 1972/Margasira 6, 1894 S.E.

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, at *Two* of the Clock.

MADAM SPEAKER (SMT. K. S. NAGARATHNAMMA) in the Chair

OBITUARY REFERENCE

Re : *Demise of Sriyuths : G. A. Acharya and Ganjee Veerappa.*

MADAM SPEAKER.—I regret to make a reference to the demise of Sri G. A. Acharya on 13th November, 1972. Sri G. A. Acharya was a former member of the Legislative Council. He was also a member of the Constituent Assembly which later became the Legislative Assembly in 1950. Sri G. A. Acharya was a prominent industrialist, educationist and philanthropist.

I have to make one more reference to the sudden and sad demise of Sri Ganjee Veerappa, a former member of this House, just yesterday in a tragic accident. Sri Ganjee Veerappa was a member of the Constituent Assembly of Mysore, was a member of the Legislative Council of Mysore for six years and was later a member of this House between 1962 and 1967. Sri Ganjee Veerappa was connected with several University bodies as also other Local Government institutions. He was Chairman of the Public Accounts Committee for one term. He was sent to Canada as a delegate of the Mysore Branch of the Commonwealth Parliamentary Association in the year 1966.

I am sure the House will join me in expressing our sincere sorrow on the demise of Sriyuths : G. A. Acharya and Ganji Veerappa and in conveying the feelings of the House to the members of the bereaved families.

(MADAM SPEAKER)

The members will stand in silence for two minutes as a mark of respect to the deceased.

(House stood in silence for two minutes)

I shall convey the feeling of the House to the families of the bereaved.

OATH OR AFFIRMATION BY MEMBER

Sri H. T. KRISHNAPPA (Nagamangala).—Took the Oath.

STARRED QUESTIONS

(to which oral answers were given)

(The member put the question but the Minister concerned was not present).

MADAM SPEAKER.—I will take it up afterwards.

Sri H. D. DEVE GOWDA (Holenarsipur).—If the Minister has not sent a requisition that he is going to come late, the House cannot wait for the Minister's arrival.

Sri B. B. SAYANAK (Belgaum).—It is the duty of the Minister to attend the session when there is a question pertaining to him.

Sri M. S. KRISHNAN (Malleswaram).—Yesterday we read in the press that the Chief Minister has asked them to be present not only for the session but also to be in the city so that they can attend the session. It is a violation of what the Chief Minister himself has asked them to do.

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—If the Minister has not come in time, any one of us can answer on his behalf. If the Chair permits,I am prepared to answer that question.

Madam SPEAKER.—The Hon. Member may put supplementaries and the Chief Minister will reply.

INDUSTRY AT HOSANAGAR

32. Sri S. M. SHEERANALY CHANDRASEKHAR (Hosanagar).—

Will the Minister for Industries be pleased to state.—

Whether there is any proposal to establish Government sponsored industry at Hosanagar?

Sri D. DEVARAJA URS (Chief Minister) [On behalf of Sri S. M. Krishna (Minister for Industries)].—

No.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—(ಹೊಸನಗರ) ಇದರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖಾವತಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊಸನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ಕ್ಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು. ನಂತರ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ "ನೋ" ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅಂತಹ ಯಾವುದೂ ಪ್ರಪೋಸಲ್ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದು ಕ್ಲೇ ವಗೈರೆ ತಂದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿ ಅದಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಹೊಸನಗರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಡೆಯಿಂದ ನೀರು ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಜನರು ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಟೌನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಪದೇಪದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಏನಾದರೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಮಾಲು ಇರಬೇಕು; ಕಚ್ಚಾಮಾಲು ಇದ್ದಕಡೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಇರಬೇಕು. ಅನುಕೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಮಾಲು ಒಂದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಹೊರಗಡೆಯವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಮಾಲು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಸಂಚಾರ ಸೌಕರ್ಯ, ಹತ್ತಿರ ಮಾರ್ಕೆಟು ಸೌಕರ್ಯ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೊಸನಗರದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಯಾವುದಾದರೂ ಉತ್ತಮ ತರಹ ಕಚ್ಚಾಮಾಲು, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಏನಾದರೂ ಇವೆಯೋ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಹೊಸನಗರ ತಾಲ್ಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಈಗ ಅದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಬಸವಯ್ಯ.—ತಾವು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಮಾಲುಗಳು ದೊರೆತರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಹೊಸನಗರದ ವಿಚಾರ.

---

† Indicates that the remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

AMBALIGOL RESERVOIR

47. Sri K. VENKATAPPA (Shikaripur).—

Will the Minister of State for Major Irrigation be pleased to state :—

(*a*) whether Government proposes to increase the height of spillway and bund of Ambaligol reservoir;

(*b*) if so, the action taken by Government so far in this behalf ?

Sri H. N. NANJE GOWDA (Minister of State for Major Irrigation).—

(*a*) and (*b*) The matter is under consideration of Government.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಯಂಕಟಪ್ಪ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದೆ; ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಮೊದಲು ಜಲಾಶಯದ ಏರಿಯನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲ ಇದ್ದದ್ದು 2 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗೆ ಆದರೆ 500 ಎಕರೆ ಮುಳುಗಡೆ ಅಗುವುದು ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಒಂದುಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಪ್ರಪೋಸ್ಡ್ ಕಳ್ಳುವೊಡ್ಡು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕೆಳಗೆ ಓವರ್‌ಲ್ಯಾಪ್ ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲಾವನ್ನು 10 ಮೈಲಿಗಳಉದ್ದ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಹೊಸದಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಯಂಕಟಪ್ಪ.—ತಾವು ನಾಲೆಯನ್ನು ಉದ್ದಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಪಿಲ್‌ವೇ ಎತ್ತರಿಸದಿದ್ದರೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ನೀರು ಸಾಕಾಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಎತ್ತರ ಮಾಡುವುದು ಅನುಕೂಲವಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳುವೊಡ್ಡು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ಆಗುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಏರಿಯನ್ನು ಎತ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ, ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುವುದು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವುದು ಐನೂರು ಎಕರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

Sri B. B. SAYANAK.—Since how many years this matter is under the consideration of Government ?

Sri H. N. NANJE GOWDA.—It was being investigated. Now the Government came to the conclusion that what was being investigated and proposed is not feasible. Hence we have taken up the alternative proposals, *i.e.*, the extension of the I.V.C. Canal.

CONSTRUCTION OF TANK NEAR KALLAHALLI, HOSPET TALUK.

54. Sri B. SATYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state:—

(*a*) when the survey for the construction of tank near Kallahalli, Hospet taluk, Bellary District was completed;

(*b*) the amount of estimate;

(*c*) when the Government proposes to take up the work as the tank is situated in an area which is chronically famine striken area?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—

(*a*) The survey work is not yet completed.

(*b*) Does not arise in view of reply to clause (*a*).

(*c*) This work will be considered after the investigations are completed and if the project is found to be feasible both technically and financially.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಸಿಂಗ್.—ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಬಳಿ ಕೆರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗಬಹುದು? ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು?

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದೇ 16ನೇ ಮೇ 1969ರಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರು ವರ್ಷ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಸಿಂಗ್.— ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ, ಈಗಾಗಲೇ ಮೂರು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಬೇಕು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ.— ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗೇಜಿಂಗ್ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಗೇಜಿಂಗ್‌ಅನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದರೆ 2—3ವರ್ಷ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಸಿಂಗ್.—ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಈಗ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನೀರು ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಗೇಜಿಂಗ್ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿರುವುದು 1969ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ. ಗೇಜಿಂಗ್ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಇದ್ದರೆ, ಆಗ್ಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

AFFORESTATION SCHEME IN GULBARGA

70. Sri PRABHAKAR TELKER (Kalgi).—

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(*a*) whether there is any scheme for afforestation in Gulbarga ;

(*b*) if so, the extent of land to be taken up for afforestation and the estimated costs and approximate number of trees to be planted ;

(c) the extent of existing forest area in Gulbarga District as compared to Bidar and Raichur District ?

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forests).—

(*a*) Yes.

(*b*)	Planting and sowing has been under taken during over 1972-73.	2,188.08 acres.
	Estimated cost ..	Rs. 64,457
	Approximate number of seedlings to be planted.	17,95,594 plants.
(*c*)	Gulbarga District ..	268.74 Sq. Miles.
	Bidar District ..	85.60 Sq. Miles.
	Raichur District ..	254.40 Sq. Miles.

Sri PRABHAKAR TELKER.—In reply to (*c*) you have stated that the area to be aforested in Gulbarga District is 268.74 Sq. Miles ; in Bidar District it is 85.60 Sq. Miles ; and in Raichur District 254.40 Sq. Miles. In view of the failure of rains in these areas is it not necessary to increase this area for aforestation and whether the Government has thought over it ?

† Sri K. H. PATIL.—In the opinion of the Government it is quite essential and instruction have already been issued in this behalf. If the hon. Member co-operates to increase the area I will certainly take up as much as possible.

Sri V. N. PATIL.—In addition to increasing the aforestation, I would like to know, whether any protection is being given for the existing forests where heavy forest felling and smuggling of wood is taking place particularly in Chincholi taluk and adjoining areas thousands of rupees worth of wood is being smuggled. What steps the Government have taken to protect the existing forests and to check smuggling of wood ?

Sri K. H. PATIL.—So far as this Government is concerned the smugglers have been controlled effectively and more effective measures will be taken because it is the desire of the Government that no smuggling should be there.

Sri PRABHAKAR TELKER.—In Bidar taluk so many forest trees have been cut down and the land is being cultivated by the agriculturists. Has this come to the notice of the Government ?

Sri K. H. PATIL.—I do not know whether it is being cultivated by agriculturists. But it is true that in certain areas complaints have been received with regard to encroachments. I have already issued instructions that the encroachers should be evicted.

GRANT OF CULTIVABLE LAND IN HASSAN CONSTITUENCY.

98. Sri K. H. HANUME GOWDA (Hassan).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

(*a*) the extent of cultivable land (in acres) available in Shanthigram, Kasaba and Kattaya Hoblies of Hassan Constituency ;

(*b*) the number of persons who have sent their application for grant of land from the above Hoblies ;

(*c*) the number of persons to whom the land is granted during the last three years and the Hoblies to which they belong ?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*)

	Acres	Guntas
Shantigram ..	3771	23
Kasaba ..	526	02
Kattaya ..	514	34
Total extent of area ..	4812	19

(*b*)

Shantigram	686
Kasaba	370
Kattaya	329
Total persons	1385

(SRI N. HUTCHAMASTHY GOWDA)

(c) Shanthigram

		Year	*Persons*
		1969—70	16
		1970—71	10
		1971—72	6
Total persons	..		32
Kasaba	..	1969—70	11
		1970—71	6
		1971—72	5
Total persons	..		22
Kattaya	..	1969—70	10
		1970—71	11
		1971—72	8
Total persons	..		29

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಒಂದು ನೂರು ದನಗಳಿಗೆ 30 ಎಕರೆ ಗೋಮಾಳ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಯಮ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಕೇಳತಕ್ಕ ಜನರು ಜಾಸ್ತಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ?

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿಯಮವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸತಕ್ಕ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆ ಮಾಡುದವುಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವು ರೈತರ ಜಮೀನನ್ನು ಒಂದು ಎಕರೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ, ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಜಮೀನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಫಿಷಿಯಂಟ್ ಹೋಲ್ಡರ್ಸ್ ಆಗಿದ್ದರೆ ಜಮೀನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಇನ್‌ಸಫಿಷಿಯಂಟ್ ಹೋಲ್ಡರ್ಸ್ ಆಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಜಮೀನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಇತ್ತೀಚಿನ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಮಿನಿಮಂ ಮೂರು ಎಕರೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡಕೂಡದು ಎನ್ನುವ ಆದೇಶ ಇದೆಯೆಂದು ತಹಸೀಲ್ದಾರರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಜಮೀನನ್ನು ರಸ್ತೆಗಾಗಲಿ, ಕೆರೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲೀ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿರತಕ್ಕ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಸಫಿಷಿಯಂಟ್ ಹೋಲ್ಡರ್ಸ್‌ಗೆ ಏನೂ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜಮೀನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ, ಜಮೀನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ, ಜಮೀನನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿ ಆ ಮುಖಾಂತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದೇ ಇರತಕ್ಕ ರೈತರು ಸರ್ಕಾರಿ ಗೋಮಾಳ ವನ್ನು ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಟಿ.ಟಿ. ರಿಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಜಮೀನನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕಮಿಟಿ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯವರು ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳುವುದು ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇವೆ. ಒಂದು, ಜಮೀನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಕ್ವೈರ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲ ಜಮೀನನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೆ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಆಗಿ ಜಮೀನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಗೋಮಾಳ ಇರಲಿ, ಬೇರೆ ಜಮೀನು ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ; ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ, ಅಥವಾ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂದು. ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಜಮೀನನ್ನು ಅಕ್ವೈರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಜಮೀನಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಮೀನಿಗೆ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಾನೂನು ಇದೆ. ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಆದಮೇಲೆ, ರಿಹ್ಯಾಬಿಲಿಟೇಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ಇದ್ದರೆ, ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಟ್ರೀಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇವರನ್ನು ಟ್ರೀಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೂ ಕೂಡ ಜಮೀನಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ; ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಜಮೀನಿಗೆ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಕೊಡುವಾಗ ಹಾರ್ಡ್ ಕೇಸಸ್ ಇದ್ದರೆ, ಜಮೀನು ಇದ್ದರೆ, ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಥವರಿಗೆ ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೊಪ್ರಿಯೇಟೆಡ್ ಫಾರ್ಮರ್ಸ್ ಎಂದು ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಯಾರು ಜಮೀನನ್ನು ಇಂತಿಂಥ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಜಲಾಶಯ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೋಪ್ರಿಯೇಟ್ ಫಾರ್ಮರ್ಸ್ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಕೊಡಬಹುದು. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕೊಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಬೇಡ, ಜಮೀನು ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುವವರಿಗೆ, ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹೋದರೆ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಆ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಕಡೆಯದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಜಮೀನನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಜಮೀನನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಮಿಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಯಾವರೀತಿ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅದರಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ 3 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಮೀನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಕೊಡುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಪ್ರೋಗ್ರೆಸಿವ್ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇದಕ್ಕೇನು ವಿವರಣೆ ಕೊಡುವಿರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—13-11-69 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಹಾಸನ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೇಮಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾದಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ 24-4-72 ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಇತರರಿಗೂ ಜಮೀನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ್.—ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಜಿಗಳು ಜಮೀನಿಗಾಗಿ ಬಂದಿವೆ ? ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜಮೀನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ? ಸೇಕಡ 50 ಭಾಗ ಜಮೀನು ಕೊಡದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಆ ವಿವರ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವರೆಂಬುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ.—ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿರುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲೇನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅಂಥದ್ದನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ 1-7-68 ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಿಯಮ ರಚಿಸಲಾಗಿವೆ. ಆ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ವಿಲೇ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಗೋಮಾಳ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗ ಜಮೀನಿರುವ ಕಡೆ ಗೋಮಾಳಕ್ಕೆ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಜಮೀನಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಡೆ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಜಮೀನಿಲ್ಲದವರು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಗೋಮಾಳ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಕ್ರಮವೇನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಆದರ ಪ್ರಕಾರ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

FAMINE IN MUNDARGI TALUK

105. Sri K. H. KURADGI (Mundargi).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

(*a*) whether it has come to the notice of the Government that Mundargi taluk is chronically famine affected area;

(*b*) whether the Government have prepared any schemes of permanent measure to solve the problem?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) Yes.

(*b*) The following developmental schemes are included in the IV Five Year Plan to be taken up in Mundargi taluk.

(i) Soil conservation i.e., water protection in the Basins.

(ii) Intensive cultivation of groundnuts.

(iii) Experimental food preservation programme.

(iv) Development of Poultry and Fisheries.

(v) Regulated market.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಈ ಯೋಜನೆ ಸಲುವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದೆ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈ ಕ್ಷಾಮ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 39 ರಸ್ತೆಗಳ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು 11 ಕೆರೆಗಳ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು 22,14,698 ರೂಪಾಯಿ ಮಂಜೂರಾಗಿತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ 10,07,232 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ತಕಾವಿ ಸಾಲ ಒಂದು ಲಕ್ಷ 10 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ಹುಲ್ಲು ಕೊಳ್ಳಲು 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಿಸಲು ಬರಗಾಲ ಕಾಂಗಾರಿಯೇನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೇ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 64 ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಬಾಬಿನ ಕೆಳಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಡಿ.ಪಿ.ಎ.ಪಿ. ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೂಡ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ನಿಗೆ 11,86,379 ರೂಪಾಯಿ, ಇರಿಗೇಷನ್ನಿಗೆ 3 ಲಕ್ಷ 69 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ಅಫಾರೆಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ 16,480 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.—ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಯೋಜನೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡುವವರು ಯಾರು ? ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯೋಜನೆಗೂ ಬರಗಾಲದ ಕ್ಷಾಮ ಕಾಂಗಾರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಉತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದು, ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

COMMUNITIES IN THE LIST OF SCHEDULED CASTES/ SCHEDULED TRIBES

157. Sri J. L. KABADE (Ballolli).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state :—

(a) whether Government is aware of the fact that there are certain communities which are considered as Scheduled Castes in old Mysore areas only and are not considered so, in other areas ;

(b) the action Government has taken to remove this anomaly ;

(c) the fundamental basis to include the caste in the proposed list recommended by this Government ?

Sri M. MALLIKARJUNA SWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(a) Yes.

(b) The Government of India have been requested to remove the area restrictions.

(c) Only those castes which were educationally and economically backward and were subject to tangible local disabilities based on the custom of untouchability have been recommended for inclusion in the list of Scheduled Castes.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ.—ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಜಾತಿಗಳು ಯಾವುವು ?

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ನಾವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಹಾಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ಸ್ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 51 ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ಜಾತಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಇಲ್ಲಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿ 1963 ರಲ್ಲೂ, ಅದಾದನಂತರ ಮತ್ತೆ 1965 ರಲ್ಲೂ ಮತ್ತೆ 1967 ರಲ್ಲೂ ಲೋಕರ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಆ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವನ್ನು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಶಿಫಾರ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಿ ಈಗ ಪಾರ್ಲಿಯಮೆಂಟಿನ ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ.—ನಾನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವ ಯಾವ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ದಿವಸ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡರು ಮತ್ತು ಲಂಬಾಣಿ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮುಂಬೈ ಕರ್ಣಾಟಕ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲದವರು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ನಾವು ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರ್ಬಂಧನನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಬೋವಿ ಮತ್ತು ಲಂಬಾಣಿ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರ್ಸುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ.—ಈಗತಾನೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 1963, 1965 ಮತ್ತು 1967 ಹೀಗೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೂ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಶಿಫಾರ್ಸಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಧಾರವುಂಟೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.— ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಕಳಂಕಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಯಾವ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥಾ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—I would like to know from the Government whether they have dropped any castes from the list of Scheduled Castes; if so, the names of the castes? Or if they have added any castes, the names of those castes?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಸುಮಾರು 6—7—8 ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಯಾರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಗೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ಸ್ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—The scheduled castes list was prepared under the 1935 Act and it was accepted under the Presidential Order in the year 1950. Now I am told that the Government of Mysore have recommended eliminating certain castes from the list of Scheduled Castes. If it is so, I would like to know the names of the castes that have been eliminated and also the names of those castes which have been included in the list of Scheduled Castes?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—I want notice to answer the question.

Sri C. M. ARUMUGAM.—This is a matter which has already been given notice of and the question asked is very specific. The question asked is : "Whether Government is aware of the fact that there are certain communities which are considered as Scheduled Castes in old Mysore areas only and are not considered so, in other areas; and (b) the action Government has taken to remove this anomaly ;" Therefore the question asked is very specific and the Government cannot plead for notice to answer this question.

Sri D. DEVARAJ URS.—The question asked is very clear and the answers furnished are also very clear. The Hon. Member wants to know the names of the communities which have been either included or excluded for which the Hon'ble Minister for Social Welfare has asked for notice. He does not want to withhold any information which he has in his possession. I remember very well that Bovies or Vodders were excluded from the Scheduled Castes. Now I remember these castes have been removed from the list of Scheduled Castes. They have now been recommended to be included in the Scheduled Tribes. I remember these two communities distinctly. If the Hon'ble Member wants to know the names of the communities, we will give their names also but that is not ready now.

Sri C. M. ARUMUGAM.—The Hon. Member who answers a certain question must visualise which are the supplementaries that would arise and he must be prepared to answer them. The Hon. Minister is arrested by a number of officers who would supply him the information. If he says that the information is not ready, that means he is not discharging his duties correctly and to the appreciation of our Assembly.

Sri H. D. DEVE GOWDA.—He has said that 8 communities have been excluded from the list. He should not plead his inability to reveal the names of those communities.

Sri S. M. KRISHNA.—There is no harm in pleading for notice.

Sri C. M. ARUMUGAM.—I know Sri S. M. Krishna is in a position to answer any aupplemntary under the sun ; I can give him this compliment.

Sri D. DEVARAJ URS.—My friend Sri Arumugam imagines certain things which are beyond the sun.

Sri S. M. YAHYA.—Has it come to the notice of the Government that Magaveer community in South Canara is considered as a scheduled caste whereas the same community in North Canara is not considered as Scheduled Caste ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—They are not considered as Scheduled Caste.

Sri M. S. KRISHNA.—In answer to (c) you have clarified the basis to include the communities. May I knew whether this definition has been accepted by the Government of India because in this definition only those castes which are tangible can be included. May I know what is meant by "tangible local disabilities based on the custom of untouchability have been recommended for inclusion in the list of Scheduled Castes ?"

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಯಾರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಕಳಂಕಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಈಗ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಅದರಂತೆ ಶಿಫಾರ್ಸುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಶಿಫಾರ್ಸನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ನಾಯಕ್.—ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪಂಗಡದವರನ್ನು ಹರಿಜನರೆಂದು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಮಾಡಿ ಆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವಾಗ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜನಾಂಗದವರು ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲೋಕೂರ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಅವರನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಎಂಬುದಾಗಿ 1967ರಲ್ಲಿಯೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಮಾಡಿ ಹರಿಜನರೊಳಗೇ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಕೂರ್ಗ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮೇದರ್ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಡಿಸ್ಟಿಂಕ್ಷನ್ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ? ಆ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಅವರನ್ನೂ ಸಹ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ—ಮೇದರ್ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್.—ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಎಂಬ ಅಂಟುಜಾಡ್ಯದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ 51 ಜಾತಿಯವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯಿಂದ ನರಳದೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕವರಲ್ಲಿ 40 ಜಾತಿಯವರನ್ನೂ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಸುಮಾರು 1963-64-65ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದಲೂ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆ 51 ಜಾತಿಯವರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಏನಾದರೂ ಶೇಖರಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಅಥವಾ ಆ 40 ಜಾತಿಯವರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿದ್ದೀರಾ ? ಆ ಎರಡರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇನೆ. 1956ರಲ್ಲಿ ರೀ-ಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಜಾತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾಡಿಫಿಕೇಷನ್ ಆರ್ಡರ್ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಆರ್ಡರ್‌ನ ಸೆಕ್ಷನ್ 14ರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವವರನ್ನು ತಾವು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹವರನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ತಾವೇನಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ? ಅಥವಾ ಅಂತಹವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಅದಿನ್ನೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ

ಅಲ್ಲ, ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಯೂನಿಫಾರಂ ಲಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈಗಾಗಲೇ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುಂದೆ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಸಿ. ತಮ್ಮಣ್ಣ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ (ಆ) ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರದೇಶ ನಿರ್ಬಂಧನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದೇನು ಕೋರಿಕೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಸ್ಟೇಟ್ ರೀಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಒಂದು ಲಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೋ ಅದು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಕೆಲವೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಾತಿಗಳವರನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ನೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಏನಾದರೂ ಕೇಂದ್ರಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ! ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಜಾತಿಗಳವರನ್ನು ಸೇರಿಸದೆ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಅವು ಯಾವುವು ? ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಇತರೇ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೋಮಿನವರನ್ನು ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಯವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೇ ಇರುವ ವಿಷಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಏಳೆಂಟು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅವು ಯಾವುವು ? ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದಂತೆ ಶಿಫಾರಸುಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು. ನೀವು ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡಿದಿರಿ ? ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವುದು ಏನು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಲ್. ಕಬಾಡಿ.—ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅರ್ಧಗಂಟೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು.

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—If the Hon. Speaker permits me, I am getting the names of those castes which have been either removed or added and present a list of it to the House through the Hon'ble Speaker.

RESERVATION IN PROMOTIONAL VACANCIES TO S.C. AND S.T.

185. Sri G. PUTTASWAMY (Mudigere) :—

Will the Chief Minister be pleased to state :—

(*a*) the percentage of representation in appointment so far given in the Government service in all classes of vacancies for Scheduled Castes and Scheduled Tribes in the State (Departmentwise and classwise and Districtwise in each unit information may be furnished) ;

(*b*) the action taken to maintain the percentage guaranteed under the Constitution ;

(SRI G. PUTTASWAMY)

(*c*) whether the Government is aware of a Supreme Court decision regarding reservation of posts even in promotional vacancies ;

(*d*) if so, the reasons for delay in the implementation of this decision in the State ?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(*a*) A Statement containing the number of persons belonging to Scheduled Castes and Scheduled Tribes working in different classes of service in various Departments and their percentages in Services as on 1st January 1971 is placed on the Table of the House. *It is not practicable to collect districtwise figures.

(*b*) Reservation of any specific percentage of vacancies is not guaranteed under the Constitution, Government has, however, reserved 15 and 3 per cent vacancies in favour of Scheduled Castes and Scheduled Tribes respectively while making direct recruitment to all the cadres in the State Civil Services.

A Special Cell has been created in the Directorate of Social Welfare to inspect all offices for verifying if the orders regarding reservations are beig followed or not and bringing to the notice of Government any violations.

The Employment Exchanges have also been directed to bring to the notice of Government any such lapses.

In order to achieve the requisite percentage of vacancies for Scheduled Castes and Scheduled Tribes, orders have been issued recently permitting carry forward of reserved vacancies lost to them on any occasion of recruitment to the next two occasions and reduction of an equal number of vacancies reserved for other backward classes, subject to a maximum of half the number reserved for backward classes.

(*c*) Yes ; Government is aware of the decision of the Supreme Court upholding reservation of certain Class III posts to be filled by promotion by selection in the case of the General Manager, Southern Railway *Vs.* Rangachari.

(*d*) The Supreme Court has not issued any directions in the Judgement and hence the question of delay in implementing the decision does not arise.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—(ಬಿ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು

---

*Copy placed in the Mysore Legislature Library *vide* No. 1, dated 27th November 1972.

ಹೇಳಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜ್ಯದ ಸಿವಿಲ್ ಸೇವೆಯ ಎಲ್ಲ ದರ್ಜೆಯ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಶೇಕಡ 15 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 3ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿರುವರು. ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ನೌಕರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ ಒಂದರಷ್ಟೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ನೇಮಕಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈರೀತಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ ನೌಕರರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ? ಇನ್ನು ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೆಲ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ವರದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಅಂತಹ ವರದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ?

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಪಳಿ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಇವೆ. ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂದಹಾಗೆ ಅವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಹೇಳಿರುವುದು ಸುಳ್ಳು ಆದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಏನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿವೆಯೋ ಅವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಲಿ, ಅದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವೈಸ್, ಕ್ಲಾಸ್‌ವೈಸ್, ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್‌ವೈಸ್, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್‌ವೈಸ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವೈಸ್ ಸಹ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸರ್ವೆಮಾಡಿಸಿ ಇನ್ನು ಆರುತಿಂಗಳಾದರೂ ಆಗಲೀ ಆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಪರ್ಸಂಟೇಜ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ Reservation of any specific percentage of vacancies is not guaranteed under the Constitution ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟೇಷನ್ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. 16ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟೇಷನ್ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಅದನ್ನು ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. Action taken to maintain the percentage guaranteed under the Constitution ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅನ್ಯಾಯ ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು 5 ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ 5 ತಿಂಗಳು 5 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಏನಾದರೂ ಇಂತಿಂಥದ್ದು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ; ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಅದಷ್ಟು ಈ ಪರ್‌ಸೆಂಟೇಜನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ; ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಈ ಸೋಶಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೆಲ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ; ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಪುಟ್ಟದಾಸ್.—25 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಕ್ಲಾಸ್ 1, 3.54 ಇದೆ; ಕ್ಲಾಸ್ 2, 3.6 ಇದೆ ಮತ್ತು ಕ್ಲಾಸ್ 3 6.88 ಇದೆ. 25 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಇದು ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿಯೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ವೇಶನ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಬ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಹಾಕುವುದು ; ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರೊಮೋಶನ್ ಕೊಡುವಾಗ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಹಾಕುವುದು. ಮೊದಲನೆಯ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಸುಪ್ರಿಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರೋಮೋಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಅಥವಾ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅಡ್ಡಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕಲವು ಜಾಗ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹ ರಿಸರ್ವ್ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಂಡಕ್ಟ್ ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಡೈರೆಕ್ಟ್ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕಮ್ಮಿ ಇದ್ದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಸಬ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇಂಟರೆಸ್ಟ್ ಇದೆ, ಅಂಥವರನ್ನು ಸಹ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಬ್ ಕಮಿಟಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ; ಅದರಂತೆ ಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

FINALISATION OF PROPOSALS FOR SIXTH FINANCE COMMISSION.

202. Sri D. B. KALMANKAR (Afzalpur).—

Will the Minister for Finance be pleased to state:—

(*a*) whether Government has finalised the proposals for placing them before the Sixth Finance Commission;

(*b*) if so, whether they will furnish the details of the proposal?

Sri M. Y. GHORPADE (Minister for Finance).—

(*a*) No.

(*b*) Does not arise.

Sri D. B. KALMANKAR.—May I know when the Government is considering to finalise the proposals?

†Sri M. Y. GHORPADE.—Our Memorandum to the Finance Commission is almost ready and we are giving finishing touches.

Sri D. B. KALMANKAR.—Has it come to the notice of the Government that much injustice is done to the State of Mysore by the recommendation of the Fifth Finance Commission?

Sri M. Y. GHORPADE.—We are all aware that the Fifth Finance Commission's recommendations were inadequate to Mysore. I am sure, that all Members of this House will agree that this injustice or inadequacy has been made up to a large extent. I will give you just a few figures in support of my statement.

The IVth Finance Commission distributed 2,885 crores of rupees to all the States in the country. Out of this 2,885 crores, Mysore got 215 crores of rupees. I am referring to the Fourth Finance Commission. This approximately works out to 7.46 per cent, of the All India distribution. The Fifth Finance Commission distributed 4,266 crores of rupees to all the States.. Out of this, Mysore got 197 crores. It works out to 4.63 per cent. Now, if the Fifth Finance Commission had given Mysore assistance of the same order in terms of percentage as IVth Finance Commission, then instead of 197 crores, we would have got 318 crores. Now after getting 197 crores from the Finance Commission, Mysore has received 45 crores by way of special assistance. This 45 crores will become 60 crores by the end of the Fourth Plan. We have received another 7 crores by way of non-plan special assistance. The Government of India has also committed itself to give 38 crores during these two years, for Kalinadi. So, if you add to the 197 crores, 60 crores' special assistance which we will get during the Fourth Plan and if you add 7 crores' special assistance which we have already received and the 38 cores which we will receive in these years towards the Kalinadi, then the total becomes 302 crores. What I am saying is that the inadequacy of the award of the Fifth Finance Commission has been made up to a large extent by what has been got subsequently. The Hon. Members can rest assured that so far as the Sixth Finance Commission is concerned, every argument that can be made in order to get adequate assistance from the Sixth Finance Commission will be made on behalf of the Mysore Government.

Sri D. B. KALMANKAR.—Has it come to the notice of the Government that the erstwhile Government, *i.e.*, the Veerendra Patil's Government gave the impression that the loss caused was only about 18—20 crores and not 100 crores ? In the statement made on the Calling Attention Notice given by me and some other Members, the then Government had brought to the notice of this House that loss caused was not so very big but it was only about 17—18 crores. But you have made out that the loss caused by the recommendation of the Finance Commission is more than 100 crores, but the then Government gave the impression that it was not exceeding 18—20 crores.

Sri M. Y. GHORPADE.—I am not expected to answer on behalf of the Veerendra Patil's Government. After all, the extent of inadequacy or injustice is largely a matter of opinion. I am doing this quantification regarding the inadequacy of the award of the Fifth Finance Commission in terms of percentage of assistance we got from the Fourth Finance Commission in the hope that the Hon. Member will be assisted in deciding what was the extent of inadquacy. Even if you consider 100 crores as inadequacy, that has been made up by subsequent developments.

Madam SPEAKER.—The question Hour is over.

QUESTIONS FOR ANSWERS ON THE DAY

(but not taken up)

DEVELOPMENT OF FILM INDUSTRY

2. Sri S. BANGARAPPA (Sorab).—

Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether there is a Film Corporation or a Corporation pertaining to the Development of Film Industry in the State;

(b) if so, the names of the members and the Chairman of the said Corporation;

(c) whether Government has any interest in the said Corporation and what kind of developmental activities the Corporation has taken up;

(d) whether it is a fact that some lands near about Bangalore City are acquired for this purpose?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(a) Yes.

(b) *Government Nominees* :

1.	Chief Minister ..	Chairman.
2.	Director of Information and Tourism.	Director.
3.	Special Officer, Plan Resources, Finance Department.	Director.

Non-Official Directors :

4. Sri V. Shantaram.
5. Sri L. V. Prasad.
6. Sri K. Venkataswamy.
7. Sri K. C. Desai.
8. Sri K. K. Murthy.
9. Sri V. G. Chowti.
10. Sri Devchand C. Shah.
11. Sri R. M. Desai.
12. Smt. Asha Potdar.

(c) Government has interest in the Corporation to the extent of 49 per cent of the share capital of this Non-Government Joint Stock Company of Rs. 1 crore (Rupees one crore).

The Corporation proposes to build a modern Film City Complex at Hessaraghatta. The following are some of the schemes which the Corporation proposes to take up at present.

1. Mobile Unit (out Door).
2. Editing and Preview Theatre in the City.
3. Administrative Office with fully equipped Information Centre.
4. Laboratory.
5. Shooting Floors.
6. Workshop including Carpentry, Machineshop, Fabrication and Stores.
7. Mini-Theatres in selected localities in Mysore State.

(*d*) Yes. Government have granted land measuring 347 acres and 12 guntas in Kodihalli Village Doddaballapur Taluk, on lease basis and the same has been taken possession of by the Corporation.

MINOR IRRIGATION WORKS IN GULBARGA DISTRICT

11. Sri MALLIKARJUNA KHARGE (Gurmitkal).—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state :—

(a) the number of Minor Irrigation Works proposed to be taken up in Gulbarga District;

(b) the number of Minor Irrigation Works proposed to be taken up in Gurmitkal Constituency;

(c) whether there is any proposal before Government to take up the following Minor Irrigation Works;

1. Dhupalli village tank,
2. Chintakunta tank,
3. Hallagera tank,
4. Turkal Doddi tank,
5. Tatlur Anekat,

Feeder channel to Five Tanks of Madhwar, etc.

6. Gornur tank,
7. Siddapur (B) tank?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity) .—

(a) This will be considered after the Chief Engineer forwards a list of works to be taken up on priority basis subject to availability of funds as per Government Order No. FD 78 BUD 72, dated 7th July 1972.

(b) Only one tank, viz., Chintakunta tank is proposed to be taken up.

(c) It is proposed to take up the construction of Dhupalli village tank and Chintakunta tank on receipt of recommendation from the Chief Engineer, that they have to be taken up on priority basis in accordance with Government Order No. FD 78 BUD 72, dated 7th July 1972. The other minor Irrigation Works are not proposed to be taken up.

SOPPINAHALLA PROJECT IN CHANNAGIRI TALUK.

80. Sri N. G. HALAPPA (Channagiri) .—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state :—

(a) the stage at which the Soppinahalla project in Channagiri Taluk is pending ;

(b) the action taken so far in the matter to expedite the same?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity) .—

(a) The Soppinahalla Project is still under investigation.

(b) In view of the reply to clause (a) this does not arise.

VILLAGES WITHOUT SCHOOL BUILDINGS IN RON TALUK.

116. Sri A. V. PATIL (Ron) .—

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the villages wherein there are no primary school buildings in Ron Taluk ;

(b) the villages wherein building construction works are not taken up due to non-payment of public contribution ;

(c) whether Government have taken steps to construct school buildings at their own cost in case the public contribution is not forthcoming ?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(a) 1. Ron.
2. Megur.
3. Nagral.
4. Gulgundi.
5. Walgod.
6. Basarkod.
7. B. L. Beleri.
8. Turuvinkoppa.
9. Yerekurubnal.
10. Rudrapur.
11. Pyatnallur Majre Gram.
12. Chikkalagundi.
13. Mallapur Majra Nuregal Gram.
14. Bilchuri.
15. Benkoppa.
16. Dindur.
17. Hirekoppa.
18. Jigeri.
19. Gowdaheri.
20. Monijaga.
21. Mootrangi.
22. Myatkaldori.
23. Pooratgeri.
24. Rampur.
25. Yenachgeri.
26. Nagarsikoppa.
27. Veerapur.
28. Vedegola.
29. Kodagnur.
30. Tallihal.
31. Donnanur.
32. Amargoli.

(b) 32 villages referred to above.

(c) No.

REMISSION OF LAND REVENUE IN CHALLAKERE, HIRIYUR AND MOLOKALMURU TALUKS.

195. Sri V. MASIYAPPA (Challakere).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

(*a*) whether Challakere, Hiriyur and Molkalmuru Taluks of Chitradurga district were affected by drought conditions during the last five to six years and more seriously during the last year;

(*b*) whether many of the labourers and agriculturists have left their villages and gone to Davanagere and Harihar areas in search of labour;

(*c*) whether any representation was received by the Government from the people of these taluks requesting for L.R. Remissions and postponement of collection of loans by Societies, Taluk Development Boards and Revenue Department;

(*d*) if so, the action taken in the matter;

(*e*) whether it has come to the notice of the Government that coercive action is being taken by both Revenue and Co-operative Officers to collect the loans ?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) Yes.

(*b*) Migration of labourers from the Taluks to the irrigated tracts of Harihar and Davangere taluks is a common occurrence, the magnitude of which varies according to seasonal conditions. Such migration has however not occurred to any great exent.

(*c*) Yes. There have been representations for suspension or remission of land revenue.

(*d*) Remission of Land Revenue have been sanctioned in the Taluks of Challakere and Molakalmuru.

		Remission sanctioned		
		1967-68	1968-69	1969-70
		Rs.	Rs.	Rs.
Challakere	..	1,42,257	1,54,604	Nil
Molakalamuru	..	45,354	45,384	45,431

Suspension of Land Revenue

Instructions have also been issued by the Deputy Commissioner, Chitradurga to all the Tahsildars during August 1971 to suspend the collection of land revenue.

(c) Instructions have been issued to local officers not to harass the people.

DWELLING QUARTERS TO THE SANITARY WORKERS OF MANGALORE AND UDIPI.

212. Sri B. V. KAKKILAYA (Buntwal).—

Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state :—

(a) whether there is any scheme before Government for providing dwelling quarters to the sanitary workers and gang workers of the Mangalore and Udipi Municipalities ;

(b) whether the Government has received any representation in this regard ?

Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).—

(a) Yes.

(b) Yes, from Udipi Municipality on 1964-65.

3 00 P.M.

PANEL OF CHAIRMEN

Madam SPEAKER.—Under Rule 9 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Mysore Legislative Assembly, I nominate the following Hon. Members to the Panel of Chairman for the current Session :

1. Sri V. Masiyappa.
2. Smt. Sumati B. Madiman.
3. Sri A. Sharanappa, and
4. Sri K. M. Naganna.

ARREST AND RELEASE OF MEMBER ANNOUNCEMENT.

Madam SPEAKER.—I have received a communication from the Commissioner of Police, Bangalore City, stating that Sri M. S. Krishnan, a Member of the House, was arrested and kept in custody at 10-30 A.M. on 3rd October 1972 under Sections 447, 541, 143, 147 and 341 of the Indian Penal Code.

I have received one more letter dated 25th November 1972, from the Commissioner of Police stating that Sri M. S. Krishnan was released on bail on 7th October 1972 by the Judicial Magistrate, First Class Court, Bangalore, with a direction to appear before the Court on 13th October 1972.

It is also stated that on 7th November 1972 Sri M. S. Krishnan was convicted and released under Section 3, P.O. Act, by the Judicial Magistrate, First Class Court.

Members in black-cloths

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇವೊತ್ತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದೆ. ಒಳಗಡೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆಲವರು ಕರಿಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂತು. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಷರಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆ ತರಹ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಅದು ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡಿ. ನಮಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

SEATING ARRANGEMENTS TO THE MEMBERS OF THE M.E.S. PARTY.

Sri B. B. SAYANAK (Belgaum).—I rise to a point of order. My point of order is under Rule 4 of the Rules of Procedure and Conduct of Business, which states :

> "The members shall sit in such order as the Speaker may determine."

You are the supreme authority to allot seats to the members. But what is the criteria or test to allot these seats to the Members? Although we the members of the M.E.S. are four in number, you have allotted seats to us at the last place. But there are many members who have been allotted preferencial seats even though their Party representation is far less than ours. For instance, Sri Vatal Nagaraj is the only member of his party and is an Independent member. The D.M.K. has got only one member here and he too

is allotted a prior place.. So also Sri K. M. Naganna. I have great respect for Sri Naganna but his party, Janatha Paksha, has only two members in the House. Although my party has four members in the House, you have allotted me this seat at the end. Is this justice? This is not justice. This is not proper or appropriate. Therefore, in protest, we the M.E.S. members will walk out.

(Sri B. B. Sayanak withdrew.)

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—I request the hon. member to come back for a while. It looks as if he is too anxious to go out of the House. I do not know why he has resorted to this now.

(Sri B. B. Sayanak returned to his seat.)

Sri B. B. SAYANAK.—Because the Chair is the custodian of the House, I am asking the Hon'ble Speaker and not the Hon'ble Chief Minister.

Sri D. DEVARAJ URS.—I know the hon. member has asked the Hon'ble Speaker. I am also addressing the Speaker and trying to bring to the kind notice of the hon. member through the Speaker certain points.

I just wanted to know whether the hon. member has been allotted that seat only during this session or during the previous sessions also. When he has been allotted seat in the previous session, I do not know what prompted him to raise that point now. Having accepted the arrangement made by the Hon'ble Speaker all these days and months, if not a complete year, it does not seem to be proper to get up all of a sudden now and find himself lost or not in his proper position. It looks as if he has made a discovery only this day or this minute. He was quite satisfied with the seating allotment all along. I fail to understand him. It looks as if this point had dawned on his mind now and in winter months the brain works better than in summer months. Any way, my submission is that when once the allotment of seats is made, it may not be necessary to go on questioning it or fighting about it or asking about the propriety of what the Hon'ble Speaker has done. If at the beginning itself had the matter been raised, perhaps it could have been adjusted. Not that I am not coming in the way of the Hon'ble Speaker doing it in the middle of the Session or the term. I think reallotment is not necessary unless there are valid reasons for it.

It may be that Sri Vatal Nagaraj is the only member of his party here. It may be that the Janatha Paksha may have one or two members of its party here. It is not as if this discovery is made just now. Their number has not been reduced subsequently. When

(SRI D. DEVARAJ URS)

the session started they had the same number. Even now they have the same number. The Hon'ble Speaker also looks to some other aspects like the experience of some Hon'ble Members in the Legislature. So many other considerations might have weighed with the Speaker when she took a decision to allot the seats. So the propriety should not be questioned. I would request the Hon'ble Member through you that if he has really any grievance, there are several occasions when he can raise it or on those occasions he can walk out. But this may not be a very valid or appropriate reason or proper occasion for the Hon'ble Member to stage a walk out.

Sri B. B. SAYANAK.—I am a courageous person and I will thrash it out. I am not a timid fellow. I am asking the Speaker whether the allotment of this seat to me at the last place is proper. Let not the Hon. Chief Minister think that I had been satisfied about it last time also. I am not satisfied about it. So I have raised that point. We will walk out in protest. I will walk out.

(*The M.E.S. members withdrew.*)

Madam SPEAKER.—Sri Sayanak cannot do it. That is not done against the Speaker. Protest against the Speaker is not proper. Now Papers to be laid on the Table.

Sri C. M. ARUMUGAM.—As I stated earlier, we have already represented through the Leader of the Opposition that we would agree for the Question Hour only for the simple reason that members should not be denied of it. But this laying of Papers is not as important as we think.

Madam SPEAKER.—Let these procedural matters be over. There are only few papers to be laid. Let them be laid on the Table.

SECRETARY'S REPORT

SECRETARY.—I beg to lay on the Table a statement showing the Bills which have received the assent of the Governor or the President, as the case may be, subsequent to the report made during the previous Session.

Statement showing the Bills assented to by the Governor or the President.

Sl. No.	*Name of the Bill*	*Date of Assent*	*Assented by*
1.	The Mysore Appropriation Bill, 1972.	30—3—1972	Governor
2.	The Mysore Appropriation (Vote on Account) Bill, 1972.	30—3—1972	Governor
3.	The Mysore Appropriation (No. 2) Bill, 1972.	25—7—1972	Governor
4.	The Mysore Land Reforms (Second Amendmment and Miscellaneous Provisions) Bill, 1972.	1—8—1972	President
5.	The Mysore Sales Tax (Amendment) Bill, 1972.	11—8—1972	Governor
6.	The Mysore Motor Vericles Taxation (Amendment) Bill, 1972.	29—8—1972	Governor
7.	The Mysore Sales Tax (Second Amendment) Bill, 1972.	23—9—1972	President
8.	The Indian Penal Code (Mysore Amendment) Bill, 1972.	7—10—1972	President
9.	The Mysore Motor Vehicles (Taxation on Passengers and Goods) (Aendment) Bill, 1972.	26—10—1972	President
10.	The Press and Registration of Books (Mysore Amendment Bill, 1972.	28—10—1972	President

Sri D. DEVARAJ URS.—May I submit to the House that there seems to be an impression in the House that certain things are not so important.

Sri C. M. ARUMUGAM.—So Sir, I agree everything is important.

Sri D. DEVARAJ URS.—I do not say these are more important. At least you will kindly agree that laying of papers are connected with the rules which in turn are part of the enactments made by this very august House. Therefore, I submit that they are equally important. If you will kindly co-operate, we will take hardly three or four minutes to finish this item.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—I beg to relay :

1. Notification No. GSR 237, dated 23rd June, 1972;

The Mysore Excise (Excise Duties) (Amendment) Rules, 1972.

2. Notification No. GSR 196, dated 1st May, 1972;

The Mysore Excise (Lease of the Right of Retail vend of Liquors) (Amendment) Rules, 1972;

under sub-section (4) of Section 71 of the Mysore Excise Act, 1965.

3. Notification No. S.O. 1246, dated 26th June, 1972;

Direction regarding the usage of Kannada in respect of all communications;

under Section 4 of the Mysore Official Language Act, 1963.

I beg to lay :—

1. Notification No. GSR 249, dated 16th June, 1972;

The Mysore Public Service Commission (Conduct of Service Examination) (Amendment) Rules, 1972;

under Section 18(3) of the Mysore Public Service Commission (Conduct of Business and Additional Functions) Act, 1959.

2. Notification No. GSR 157, dated 7th March, 1972;

The Mysore Public Service Commission (Consultation) (Amendment) Regulations, 1972;

under Section 320(5) of the Constitution of India.

3. Notification No. GSR 273, dated 3rd August, 1972;

The Mysore Excise (Sale of Indian and Foreign Liquors) (Amendment) Rules, 1972.

4. Notification No. GSR 274, dated 3rd August, 1972;

The Mysore Excise (Bottling of Liquor) (Amendment) Rules, 1972.

(ಗ್ರಂಥಾಲಯ) ಪ್ರತಿ, ಕ್ರಮಾಂಕ Accession No. 4887
ದಿನಾಂಕ Date.........

5. Notification No. GSR 275, dated 3rd August 1972;

The Mysore Excise (Manufacture and Bottling of Toddy) (Amendment) Rules, 1972;

under sub-section (4) of Section 71 of the Mysore Excise Act, 1965.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity.—I beg to lay:

Administration Reports of Mysore State Electricity Board for the years 1968-69 and 1969-70;

under section 75(LA) of the Electricity (Supplies) Act, 1948.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Health.—I beg to lay:

The Mysore Homoeopathic practitioners (Amendment) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 3 of 1972);

under clause 2(*a*) of article 213 of the Constitution of India.

Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).—I beg to relay:

1. Notification No. SO 1224, dated 23rd June, 1972;

Extension of period of the supersession of the Town Municipal Council, Kumsi;

under sub-section (5) of Section 316 of the Mysore Municipalities Act, 1964.

2. Notification No. GSR 205, dated 8th May, 1972;

The Mysore Municipalities (Recruitment of Officers and Servants) (Special) Rules, 1972;

under sub-section (6) of Section 323 of the Mysore Municipalities Act, 1964.

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—I beg to relay:

Notification No. GSR 95, dated 18th January, 1972;

The Mysore Taluk Boards (Restriction on Expenditure) (Amendment) Rules, 1971.

I also beg to lay:

Notification No. GSR 431, dated 31st December, 1971;

(SRI M. MALLIKARJUNA SWAMY)

The Mysore Panchayat and Taluk Boards Employees (Recruitment and Conditions of Service) (Amendment) Rules, 1971;

under Section 246 of the Mysore Village Panchayats and Local Boards Act, 1959.

Sri A. SHANKARA ALVA (Minister for Co-operation).—I beg to relay:

1. Notification No. SO. 1445, dated 11th August, 1972;

Taking over the administration of District Central Co-operative Society, Bellary by the Government;

under Section 130 of the Mysore Co-operative Societies Act, 1959.

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

I beg to relay:

1. Notification No. RD 173 MVS 68, dated 25th March 1970;

The Mysore General Services (Revenue Subordinate Branch) Village Accountants (Recruitment) Rules, 1970.

2. Notification No. GSR 133, dated 10th May, 1971;

The Mysore General Services (Revenue Subordinate Branch) Village Accountants (Recruitment) (Second Amendment) Rules, 1971;

under Section 198 of the Mysore Land Revenue Act, 1964.

3. Order No. 77 EST 72 GST 72, dated 14th July, 1972;

Regarding Amendment to Order No. S.O. 523 (RD 33 GST 62), dated 15th—18th February, 1969.

I beg to lay:

1. The Mysore Tenants (Relief in payment of Arrears of Rent) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 4 of 1972);

under Clause (2) (*a*) of article 213 of the Constitution of India.

2. Notification No. GSR 262, dated 12th July 1972;

The Mysore Land Revenue (Regularisation of unauthorised occupation of lands) (Amendment) Rules, 1972.

3. Notification No. RD 234 LGP 72, dated 31st August, 1972;

The Mysore Land Grant (Amendment) Rules, 1972;

under Section 198 of the Mysore Land Revenue Act, 1964.

4. Notifications No.

(i) RB/LRRSR. 1780, dated 19th April 1972;
(ii) RB/LRRSR. 1790, dated 10th May 1972;
(iii) RB/LRRSR. 1802, dated 21st May 1972;
(iv) RB/LRRSR. 1804, dated 22nd May 1972;

Suspension of land revenue in respect of certain villages of Hukeri, Chikodi and Gokak of Belgaum district for the revenue years specified in the respective notifications.

5. Notification No. REV/DCB 1/37/71-72, dated .... May, 1971.

Suspension of land revenue for the Revenue year 1971-72 in respect of certain villages of Afzalpur taluk, Gulbarga district.

6. Notification No. S.O. 1426, dated 26th July, 1972.

Suspension of land revenue for the revenue year 1967-68 in respect of certain villages of Sampagoan Taluk, District Belgaum.

7. Notification No. S.O. 1214, dated 6th/7th June, 1972.

Suspension of land revenue for the revenue years 1965-66 to 1968-69 in respect of certain villages of Maddur taluk, Mandya district.

8. Notifications No.

(i) RB/REV. SR. 22/72, dated 13th April, 1972.
(ii) RB/REV. SR. 23/72, dated 15th April, 1972.

Suspension of land revenue for the revenue year 1971-72 in respect of certain villages of Jamkhandi and Muddebihal taluks of Bijapur district.

9. Notification No. S.O. 1557, dated 8th August, 1972.

Suspension of land revenue for the revenue year 1967-68 in respect of certain villages of Sampagaon taluk, District Belgaum.

(SRI N. HUTCHAMASTI GOWDA)

10. Notifications No.

(i) REVSR 9587, dated 11th April, 1972
(ii) REVSR 9602, dated 2nd May, 1972
(iii) REVSR 9611, dated 3rd May, 1972
(iv) REVSR 9600, dated 3rd May, 1972

Suspension of land revenue for the revenue years 1969-70, 1970-71 and 1971-72 in respect of certain villages of Dharwar, Shiggaon, Ron and Mundargi taluks of Dharwar District.

11. Notifications No.

(i) REVSR 9620, dated 13th May, 1972
(ii) REVSR 9621, dated 13th May, 1972
(iii) REVSR 9622, dated 15th May, 1972
(iv) REVSR 9623, dated 11th May, 1972

Suspension of land revenue for the revenue years 1969-70, 1970-71 and 1971-72 in respect of certain villages of Hangal, Shirahatti, Savanur and Hubli taluks of Dharwar district.

12. Notification No. RB/REV. SR-20/72, dated 14th April, 1972.

Suspension of land revenue for the revenue years 1968-69, 1969-70 and 1970-71 in respect of certain villages of Basavana Bagewadi taluk of Bijapur district.

13. Notification No. S.O. 1802, dated 8th/21st August, 1972.

Remission of land revenue for the revenue year 1967-68 in respect of certain villages of Parasagad taluk, Belgaum district.

14. (i) Notification No. S.O. 1509, dated 2nd/4th August, 1972.

(ii) Notification No. S.O. 1483, dated 2nd August, 1972.
(iii) Notification No. S.O. 1507, dated 2nd August, 1972.

Remission of land revenue for the revenue year 1968-69 in respect of certain villages of Ramdurg and Sampagaon taluks, district Belgaum.

15. Notifications No. (i) S.O. 1482, dated 4th/8th August, 1972.

(ii) S.O. 1481, dated 7th/8th August, 1972.

Remission of land revenue for the revenue year 1967-68 in certain villages of Ramdurg taluk, district Belgaum.

16. Notification No. S.O. 1537, dated 20th/26th July, 1972.

Remission of land revenue for the year 1968-69 in respect of Gokak taluk, district Belgaum.

under Section 194(2) of the Mysore Land Revenue Act, 1964.

17. Order No. RD 76 EST 72, dated 11th August, 1972:

Remission of Stamp duties in respect of instruments to be executed by the Indian Red Cross Society, Mysore State Branch, Bangalore in favour of the Chairman, City Improvement Trust Board, Bangalore in respect of 10 acres of land in H.A.L. II Stage allotted to the Indian Red Cross Society, Mysore State Branch, Bangalore.

Under Section 9(i) of the Mysore Stamp Act, 1957.

18. Notification No. S.O. 1419, dated 28th July, 1972.

Reservation of land in Lakamanahalli village in Dharwar district for urban non-agricultural development.

19. Notification No. S.O. 1897, dated 3rd October, 1972.

Reservation of land in Toranagal, Vaddu and Kurakuppa villages in Sandur taluk, Bellary district for urban non-agricultural or industrial development.

Under Section 140 of the Mysore Land Reforms Act, 1961.

Sri AZEEZ SAIT (Minister for Transport).—I beg to relay.

(i) Notification No. S.O. 1397, dated 26th July 1971
(ii) Notification No. S.O. 1421, dated 27th July 1971
(iii) Notification No. S.O. 1489, dated 9th August 1971
(iv) Notification No. S.O. 1491, dated 9th August 1971
(v) Notification No. S.O. 1492, dated 10th August 1971
(vi) Notification No. S.O. 1475, dated 10th August 1971
(vii) Notification No. S.O. 1495, dated 12th August 1971
(viii) Notification No. S.O. 1507, dated 12th August 1971
(ix) Notification No. S.O. 1509, dated 13th August 1971

(SRI AZEEZ SAIT)

(x) Notification No. S.O. 1503, dated 16th August 1971
(xi) Notification No. S.O. 1505, dated 16th August 1971
(xii) Notification No. S.O. 1506, dated 16th August 1971
(xiii) Notification No. S.O. 1508, dated 16th August 1971
(xiv) Notification No. S.O. 1511, dated 16th August 1971
(xv) Notification No. S.O. 1564, dated 16th August 1971
(xvi) Notification No. S.O. 1510, dated 16th August 1971
(xvii) Notification No. S.O. 1513, dated 16th August 1971
(xviii) Notification No. S.O. 1499, dated 17th August 1971
(xix) Notification No. S.O. 1500, dated 17th August 1971
(xx) Notification No. S.O. 1498, dated 17th August 1971
(xxi) Notification No. S.O. 1502, dated 17th August 1971
(xxii) Notification No. S.O. 1501, dated 17th August 1971
(xxiii) Notification No. GSR 280, dated 18th August 1971
(xxiv) Notification No. S.O. 1565, dated 19th August 1971
(xxv) Notification No. S.O. 1597, dated 31st August 1971
(xxvi) Notification No. S.O. 1672, dated 15/18th Sept. 1971
(xxvii) Notification No. S.O. 1669, dated 16th Sept. 1971
(xxviii) Notification No. S.O. 1688, dated 20th Sept. 1971
(xxix) Notification No. S.O. 1856, dated 28th October 1971
(xxx) Notification No. S.O. 1986, dated 19th Nov. 1971

Regarding the reduction of tax payable in respect of Stage Carriages plying on the routes mentioned in the abovesaid notifications.

Under sub-section (2) of Section 16 of the Mysore Motor Vehicles Taxation Act, 1957.

(xxxi) Notification No. GSR 207, dated 9th/10th May, 1971

The Mysore Motor Vehicles Taxation (Second Amendment) Rules, 1972.

Under sub-section (4) of Section 22 of the Mysore Motor Vehicles Taxation Act, 1957.

I beg to lay :

1. Notification No. GSR 232, dated 30th May, 1972;

The Mysore Motor Vehicles Taxation (Third Amendment) Rules, 1972.

under sub-section (4) of Section 22 of the Mysore Motor Vehicles Taxation Act, 1957.

2. Notification No. S.O. 1825, dated 5th July, 1972;

Amendment to Notification No. HD 9 TMT 62, dated 22nd December, 1962.

3. Notification No. S.O. 865, dated 29th March, 1972;

Exemption of tax payable in respect of six motor vehicles belonging to Indian Oil Corporation Limited.

4. Notification No. S.O. 1178, dated 7th June, 1972;

Exemption of tax payable in respect of motor vehicle bearing No. MYA 2517 belonging to Indian Oil Corporation Limited;

under sub-section (2) of Section 16 of the Mysore Motor Vehicles Taxation Act, 1957.

5. Notification No. GSR 269, dated 4th July, 1972;

The Mysore Motor Vehicles (2nd Amendment) Rules, 1972;

under sub-section (3) of Section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939.

6. Notification No. GSR 300, dated 7th September 1971.

The Mysore Motor Vehicles Taxation (First Amendment) Rules, 1971.

7. Notification No. S.O. 1504, dated 17th August 1971.

Reduction of Motor Vehicles Tax in respect of stage carriages plying on the routes Aurad to Bidar.

8. Notification No. S.O. 658, dated 30th March/6th April 1972.

Reduction of Motor Vehicles Tax in respect of stage carriages plying on the routes Yadigir Railway Station to Narayanpet;

under sub-section (4) of Section 22 of the Mysore Motor Vehicles Taxation Act, 1957.

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture).—I beg to relay:

Notification No. S.O. 2288, dated 13th June, 1972.

Regarding: Steps taken in preventing the spread of rinderpest disease in or from the areas of the Kolar Town Municipality and Kolar town;

under Section 37 of the Mysore Animal Diseases Control Act, 1961.

Sri M. Y. GHORPADE (Minister for Finance).—I beg to lay:

(1) The Mysore Contingency Fund (Temporary Amendment) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 2 of 1972)

under Clause 2 (*a*) of article 213 of the Constitution of India.

(2) Notification No. S.O. 948, dated 21st March, 1972

Insertion of a proviso to the Notification No. S.O., 1479, dated 26th August, 1971 (No. FD 61 CSL 71, dated 12th August, 1971).

under Section 39 of the Mysore Sales Tax Act, 1957.

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—I beg to re-lay:

(1) Notification No. G. S. R. 201, dated 14th June 1971:

The Mysore Silk Worm Seed and Cocoon (Regulation of Production, Supply and Distribution) (Amendment) Rules, 1971.

under sub-section 3 of Section 13 of the Mysore Silk Worm Seed and Cocoon (Regulation of Production, Supply and Distribution) Act, 1959.

I beg to lay:

(2) Annual Report of the Mysore State Khadi and Village Industries Board for the year 1970-71 along with the Audi report for the year 1969-70

under Section (26) of the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956.

Madam SPEAKER.—The ordinance the reports Notifications and Orders, etc., are laid on the Table of the House.

Sri D. K. NAIKAR (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—I beg to lay on the Table of the House:

The Mysore State (Alteration of name) Bill, 1972 * referred by the President under Article 3 of the Constitution of India.

Madam SPEAKER.—The Bill is laid on the Table of the House*

First Report of the Committee on Government Assurances Presentation.

Sri C. PATIL.—I beg to present the first report of the committee on Government Assurances.

---

* The Bill is reproduced as an annexure.

Madam SPEAKER.—The Report is presented.

Communities included in the Scheduled Tribes—Statement of the Chief Minister.

Sri D. DEVARAJ URS.—We have written two letters to the Government of India. In one letter we have said about the Bovi community and Lambani Community. As I said earlier, though we have included in this area as the Scheduled castes, they will be removed from the list of Scheduled Castes because they do not have the characteristic namely untouchability. So we have recommended that the Bovi community including some of the sub-communities under that may be included under Scheduled Tribes :

1. Bovi—Voddar—Vadar—Kol Vaddar—Kal Voddar—Mannu Voddar Araga Voddar—Boyee Voddar—Raja Boyala.

These are some of the communities and sub-communities that are synonymous.

In another letter, we have included some of the following castes to be brought under Scheduled tribes :

1. Budubudike—Gondhali—Dombari—Bomba, Bombidasa—Dombar Hagar—Havadiga—Kashipadi—Koravar—(to be added with Korama) Kunchi Korawar—Girani Voddar or Gantichor—Krishna Golla, Kada Golla, Doddi Golla, Durgamurgi—Burburcha—Chappar Bandh—Kanjarbatt—Kalakki Vakkal—Halakki Okkalu.

These are the castes which the Government have considered to be eligible to be included in Scheduled Tribes and accordingly we have made recommendation to the Govrnment of India. Ultimately, it is for them to take a decision.

Notice of Adjournment Motion

(i) *re.* Police excesses on students in Gulbarga

(ii) *re.* Exemption of fees to the students in the scarcity areas.

†Sri V. N. PATIL (Humnabad).—Madam, I have sent an adjournment motion regarding the lathi charge and police excesses upon students in Gulbarga. So far, no relief has been given to the students. When the Hon'ble Minister of State for Finance went there and the students approached him, he ordered that they would be exempted from examination fee and tuition fee. Today what we are finding is that on those whose parents have an income less than Rs. 500 will get exemption. There seems to be no sanctity to the order made

(SRI V. N. PATIL)

by the Hon'ble Minister of State for Finance and the students are getting wilder day by day. Their agitation is continuing throughout North Karnataka. If the Government were to make it a prestige issue, it is not going to solve the problem. Let them take the students into confidence. So far nothing has been done in that behalf. I also want to bring to the notice of the Chief Minister that the legislators from Bidar have signed and sent a petition saying that it is a just demand of the student community and as such it should be conceded. Government must consider this aspect seriously. I want a statement to this effect from the Hon'ble Chief Minister.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Madam, I rise to make a clarification. The Hon'ble Member Sri Naganna some time back was saying that he has been gheraoed or surrounded by persons who are wearing the black headwear. We, including the Leader of the Opposition, are reflecting the sorrow and suffering that is prevalent in the State. Black indicates that the people are not happy. They are swimming in an ocean of sorrow because there is death due to famine and they are losing cattle wealth. In some villages a person gets a cup of water every alternate day. In fact, we wanted to forgo the Question Hour. In order to reflect the sorrow and sufferings of the people in the rural parts and to highlight that people have been neglected that we are wearing this black headwear.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ).—ಇಂದು ಇರುವ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕರಾಳ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಂದು ನಾವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಲೆಗೆಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದಿಂದ ಜನರು ಅತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇ ಗೌಡ (ಹೊಳೇನರಸೀಪುರ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಏನಿದೆ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಚರ್ಚೆಗೆ ತಾವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. ಇವೊತ್ತು ಮತ್ತು ನಾಳೆ ಇವೆರಡು ದಿವಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬರಗಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೂಡ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುಲ್‌ಬರ್ಗಾ, ಬೀದರು ಹಾಗೂ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನೆ ನಡೆದಿರುವ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಅದು ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಬರಗಾಲದ ನಿರ್ಣಯ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ತರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ತಂದಿರುವ ಮೋಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಭೀಕರವಾಗಿರುವ ಬರಗಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಸೆಪ್ಟಂಬರು 25ನೇ ತಾರೀಖು ಎಂದು ತೋರುತ್ತೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದು ಮನವಿ

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ, ಅವರು ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಿಕ್ಷುಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಫೀಜನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಫೀಜುಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ಕನ್‌ಸೆಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ನನಗೆ ಇದರ ಕಾಪಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸರಕಾರದ ಒಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಹುಡುಗರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಫೀಜನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಅನೌನ್ಸ್‌ಮೆಂಟು ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬೀದರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ 25 ನೇ ತಾರೀಖು ಸುಮಾರು 11 ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೋಡಿ ಸರಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಾಗ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶಾಸಕರು ಕೂಡ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಪುಗೌಡರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ ಇವರೊಡನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಫೀಜು ರದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ಖಚಿತವಾದ ನಿಲುವೇನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಸಚಿವರು ಐವನ್‌ಷಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹಾಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ, ಎಂದರೆ ಈ ಶಾಸಕರುಗಳು ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಅಥವಾ ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರೊಸೆಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಇವರ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸರು ಲಾಠಿ ಚಾರ್ಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ವರ್ತಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೇಳುವುದು ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲೀಸು ವ್ಯಾನ್ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಿದರು ಎಂದು, ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯಾಂಶ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿನ ಪುರಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಉದ್ರೇಕಿಸಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಗಲಭೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸುಳ್ಳೋ ನಿಜವೋ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಾವು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹೊಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿರುವ ಐವನ್‌ಷಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್‌ಗೆ ಸುಮಾರು ಹೊರಗೆ 200–300 ಗಜಗಳ ದೂರದಲ್ಲೇ ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದ ನೀಲಕಂಠರಾಯರ ಮನೆ ಇದೆ. ಹುಡುಗರು ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಹುಡುಗರನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗ ರಕ್ತ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಕೂಡ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಮಾಚಾರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಯಾರೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

3-30 P.M.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಹುಡುಗರು ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಾಯಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದಾದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸಚಿವರು ಹೋಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೋ ಅನರ್ಹರೋ, ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಬದ್ಧ. It must be a joint responsibility. ಅವರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಲ್ಲ, ಹೆದರಿಸಿ ಬರೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ —ಹೆದರಿಸಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೆಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹುಡುಗರ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಏನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮ. ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವಾಗಬೇಕೇ ಪರಂತು, ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ. 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವವರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 50 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಕೂಡ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅವರ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಆಧಾರ, ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ. ಮಳೆ ಆಗದೆ ಇರುವು ದರಿಂದ ಆದಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ನಡೆದಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಖಂಡನೀಯವಾದ ವಿಷಯ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 25ನೇ ತಾರೀಖು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹದಗೆಡುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಆರೋಪ. ಹಣಕಾಸಿನ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮಾಜಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಷೇರ್‌ಖಾನ್ ಅವರ ಮಗನಿಗೂ ಕೂಡ ತಲೆಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಕ್ಸೆಸಿವ್ ಆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ಘೇರಾವೋ ಮಾಡಬಹುದು, ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ಣಯ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ (ಷಹಾಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಘಟನೆ ನಡೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಷಹಾಪುರ, ಸೇಡಂ, ಚಿತ್ತಾಪುರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ಅವರ ಕೂಡ ಇದ್ದೆ. 25ನೇ ತಾರೀಖು ನಾವು ಸೇಡಂ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಗರು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದು, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಐವಾನ್‌ಷಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಆಗ ಸುಮಾರು 12 ಗಂಟೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗರೂ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಕೂಡಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಖಾರಿಫ್ ಬೆಳೆ ಹೋಗಿದೆ, ರಾಬಿ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ, ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಂಥ ಹುಡುಗರು ಬಸ್ಸಿನ ಮುಖಾಂತರ ಬರುವಾಗ ರೊಟ್ಟಿ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಅವನ್ನೇ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಫೀಸನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ವಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಹ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಹೋದ ನಂತರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಕೂಡ ಅವರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಊಹೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸದಸ್ಯರ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟುಯೆನ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಇವರುಗಳು ಬರುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ?

† ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ (ಯಾದ್ಗೀರ್) ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಯಾರಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಸದಸ್ಯರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಇದೆ ಎಂದರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಆತಂಕ ಹಿಂದೆಯೂ ಇತ್ತು, ಅದನ್ನೇ ಇಂದಿಗೂ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಷಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಪೂಗೌಡರು ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಸುರಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಫಂಕ್ಷನ್ ಅನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಫಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಫಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಜನರು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದಾಗ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಫಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರು.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏತಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಏತಕ್ಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಣ್ಣನವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೂ ಸಹ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು. ಅವರು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ

(ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ)

ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಏತಕ್ಕೆ ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಂದು ಆಕ್ವರ್ಡ್ ಪೊಸಿಷನ್‌ಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಂತೆ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್ ರವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರಿಗೂ ಆಕ್ವರ್ಡ್ ಪೊಸಿಷನ್‌ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಬಾರದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೂರ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಒಂದು ಆಕ್ವರ್ಡ್ ಪೊಸಿಷನ್‌ಗೆ ತರಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಧೋರಣೆ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರು ಇದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಆಕ್ವರ್ಡ್ ಪೊಸಿಷನ್‌ಗೆ ತರಬಾರದು ಎಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂತು ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅರೀತಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅನನ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂದು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ, ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈವಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಪೂಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಬಾಪೂಗೌಡರು ಬರುವುದು, ಬಿಡುವುದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ.

†ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ವೈ ಘೋರ್ಪಡೆ, ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆ ಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಚುನಾವಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿಯ ಪ್ರವಾಸ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅರೀತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನ ತಕ್ಕಂಥಾ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರವಾಸ ಕೇವಲ ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರವಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ಒಂದು ಧ್ಯೇಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದರೇ ವಿನಃ ಜನರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಏನು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಹುಡುಗರು ಬಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಷಾದ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ 15 ದಿನದೊಳಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅದಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಬಂದರು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದೆ ಈ ರೀತಿ ಹುಡುಗರು ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಒಂದು ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಎದುರಿಗೇನೇ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ 2ನೇ ಟರ್ಮ್ ಫೀಸ್ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಾದ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸದ ನಂತರ ಈ ವಿಷಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಇದನ್ನು ಹುಡುಗರು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ನಾನೂ ಕೂಡ ಚಿತಾಪೂರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಅಷ್ಟು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ ಏತಕ್ಕೆ ಆಯಿತು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಎರಡನೇ ಟರ್ಮ್ ಫೀಸ್ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳಾದ ನಂತರ ಅದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಜಂಟೀ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಮಾತನ್ನು, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥಾ

ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕಂಥಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಕೇರ್‌ಸಿಟ್ ಕಂಡೀಷನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ complete powers have been given to Sri Shivanna and Sri Devendrappa Ghalappa ಎಂದು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಡಿಸಿಷನ್ ಇದೆ. ನೀವು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಡಿಸಿಷನ್‌ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಹುಡುಗರ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ, ಜನರ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಹುಡುಗರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ರಿಸರ್ವ್ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹುಡುಗರು ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಐವಾನ್‌ಶಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜು ಶುರುವಾಯಿತು. ಆ ಹುಡುಗರು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಿಸರ್ವ್ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ಬಡಿದಿದ್ದಾರೆ, ಥಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ನೂರು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಐವಾನ್ ಶಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್‌ಹೌಸ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾವ್ ಅವರ ಮನೆ ಇದೆ. ಈ ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜು ಶುರುವಾದಾಗ ಹುಡುಗರು ಅವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅವರ ಮನೆಗೂ ನುಗ್ಗಿ ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮನೆಗೆ ಪೋಲೀಸರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ರಕ್ತವಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಿಸ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಆ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಳಿಗೆ ಏನು ಒಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್‌ರವರು ಈಡೇರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ಸರ್ಕಾರದ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ನಡೆದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಹುಡುಗರ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ನಡೆದಿರಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಬೇಕು. ಇದು ಆಗದೇ ಹೋದರೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಿ ತಪ್ಪು ಯಾರಿಂದ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಜನ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಪಡತಕ್ಕ ಗೋಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಊಟ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ).—ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು, ನಾನು, ಏನು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ ಇದು ಬಹಳ ಗುರುತರವಾದ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಗಂಭೀರ ವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಟಿ. ರಾಠೋಡ್ ರವರು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಾವಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ತಿಳಿಸಿದರು, ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದುಕಡೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಿಳಿಸಿದಂಥ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸಮಂಜಸವಾಗಿವೆ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿವೆ, ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ, ಕೆಳಗೂ ಇಲ್ಲ ತ್ರಿಶಂಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ.

(ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್)

ಪೋಲೀಸರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಕಯಾತನೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಬರಗಾಲ ಪ್ರದೇಶ, ಅಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ನರಳುತ್ತಾ, ನರಕಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಜನರಿಗೆ ಪೋಲೀಸರ ಪಾಶವಿಕೃತ್ಯ ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರುಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರಲಿ ನಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನಾವು ಹೇಳಿಬಿಡೋಣ ಎಂದು ಒಂದು ತರಹ ಭಾವನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅವರು ವಿಧಾನಸೌಧವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಹೈದರಾಬಾದ್ ನವಾಬರ ಹಾಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಮಹಮದ್‌ಬಿನ್ ತೊಗಲಕ್‌ನ ಕಾಲ ನೆನಪು ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ, ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಸಾರಿ, ಹಗಲು ಒಂದು ಸಾರಿ ಅವರು ಕೊಡುವ ಹೇಳಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ತೀರ ಆಳವಾಗಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ, ರಾಠೋಡ್‌ರವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ನಿಲುವನ್ನು ತಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದು ನಿರಾಧಾರವಾದುದು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ ರಿಪೋರ್ಟರ್ ಸರಿಯಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ವಾದ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನಾನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಂಗು ಲಗಾಮನ್ನು ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಿಡಿತವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ಲೀಡರು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ತೀರ್ಮಾನದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದುಕಡೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಸ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಪಾಳೇಗಾರ, ನಾನೇ ಲೀಡರು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವರು ಯಾರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಅನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರವರಲ್ಲೇ ವಾದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತು ಪೋಲೀಸರ ಗುಂಡಾಗಿರಿ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಇದರಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಲೇ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈಯರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಪೂಗೌಡರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಜನತೆಗೆ ಲಾಠಿ ಏಟು, ಟಿಯರ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಬಂದೂಕದಿಂದ ಹೊಡೆಯತಕ್ಕ ಕೃತ್ಯ ನಿಮ್ಮ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಮಾಜವಾದದ ತಮಟೆ ಹೊಡೆದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನು ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಾರುಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತಮಗೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದು ನಿಜವಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ಟಿಕ್ ಆನ್ ಆಗಿದ್ದೇನೆ ಅದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮಾತು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ನನ್ನ ಮಾತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದ ಭಾವನೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾರಲ್ಲೂ ಡಿಫರೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಒಪಿನಿಯನ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ತರಹ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಅರಸ್‌ರವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಬಹುದು ? ಅವರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ತಾವು ಪ್ರೋಗ್ರೆಸ್ಸಿವ್ ಆದ ಸಮಾಜವಾದದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಗೌರವ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಳಗಡೆ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವ ಕೃತ್ಯ ನಡೆದಿದೆಯೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಭಯವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅದು ನಾಟಕೀಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಯಾತಕ್ಕೆಂದರೆ ಜನರು ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಲಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಯಿತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಇಂಥ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಎಲ್ಲೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೊರಟಂಥ ಜನರ ಧೈರ್ಯ ನೋಡಿದಾಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಅವರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಕೂತಿದ್ದಾರೆ

ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ, ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲ ಇದೆ ಎಂದು. ಬೆಳಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಂತಹ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಈ ನಾಟಕೀಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಬೇಡ, ಇದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

4-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).—ನಾನು ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥವನು. ಈಗ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕೋ, ಬಿಡಬೇಕೋ, ಎನ್ನುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಈ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು, ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು, ನಾವು ಸೇರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದಿರುವುದು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯೇ, ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದು. ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಅನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ತರಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂದೆ ಉಂಟಾದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಲಭೆ ನಡೆಸಿದರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಎಸೆದರು, ಲ್ಯಾಂಪ್ ಹೊಡೆದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರು ಬಂದೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಸ್ಟಾಕ್ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಉಂಟು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಬೊಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿದೆ, ನಿರಾಸೆ ಬಂದ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ನಿಜಾಂಶ ಏನೆಂದರೆ, ಪೋಲೀಸರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು? ಸರ್ಕಾರ ಮೊದಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅಭಾವಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೋದ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮಾನ್ಯ ಪಾಟೀಲರು ಬಂದಿಲ್ಲ, ಅವರು ಕಣ್ಣೀರು ಇಟ್ಟರು, ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶುಲ್ಕ ಮಾಫಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು, ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಹಾಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೂತುಕೊಂಡಿರಿ? ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಂದೋಳನ ಬಂತು. ಪೋಲೀಸರು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಡೆಯುವುದು ಆಗಿದೆ. ಪೋಲೀಸರನ್ನು ದೂರಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ; ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. 12 ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಕಾರಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದವರದ್ದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈ ತೊಳೆದಿದ್ದಾರೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಹ ಮಾಡಿದರು, ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ; ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಜನಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ನೀವು ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ವಿಷಯ, ಯಾವರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಎಂದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಕ್ಷಣ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲ. ಏನೇ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ, ಒಂದು ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ನಿಮ್ಮ ವಾದ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ; ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜ್ ಆಗಲಿ, ಗೋಳಿಬಾರ್ ಆಗಲಿ ಏನೇ ಆದರೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಪೋಜಿಷನ್‌ನವರ ವಾದ ಆರೀತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ, ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆಯೇ? ಕೊಲೆ ನಡೆದರೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಹೊಡೆದರೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಆಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ, ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಹಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕಾರಣರು; ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯಾರೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಅಮಾನುಷವಾದಂಥ ಕೃತ್ಯ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಳವಳವನ್ನು ನಾವು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಸಿವಿನ ದವಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುತ್ತಿರುವವರು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಕರಾಳವಾದ ದಿನಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಜನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳದೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳದೆ ವಾಪಸ್ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ಕಾದು ಕಾದು ಬೇಸತ್ತು, ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಅವರದು ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಕಟ್ಟುಕತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ದುಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುವಾಗ ಬಹು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ, ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ, ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೋದಾಗ ನೇರವಾಗಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶುಲ್ಕವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲಿಖಿತ ಮೂಲಕ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಡೀ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಜಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದಿಯಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ರಾಜ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಂಗಾಲಾದರು. ಜೀವನವನ್ನೇ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಶುಲ್ಕ ಕೊಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಬಡವ, ಸಣ್ಣವ, ದೊಡ್ಡವ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ಯಾವನೇ ಆಗಲಿ, 5 ಎಕರೆ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಅವರ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇರುವವರು ಇಂಥ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೈ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಬದುಕಬೇಕು, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಲಿ, ಎಂದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವರ ಕೈ ಗುಳ್ಳೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಏನು ಆಗಬಹುದೋ ಆ ಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಾಯಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕಿದ ಹಾಗೆ ಆ ಜನರು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲಾರದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವತ್ತು ಇದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕತಕ್ಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜನರ ಮುಂದೆ,

ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿನೀತಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಅಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿರತಕ್ಕ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನು ಒಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೆಯೋ, ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲದೆಯೋ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು, ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರ ಕೈಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನಬೇಕಾಯ್ತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರ ದೌರ್ಜನ್ಯವೇ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಏಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಪೋಲೀಸರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇದ್ದರು, ಅವರು ಹಿಂದೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅಂಥವರಿದ್ದಾಗಲೇ ಹೀಗಾದಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಾಯಿ ತಿಂದ ಹಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯು ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸೂಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ (ಯಾದ್ಗಿರ್).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದ ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜ್ ಆಯಿತೇ ಅಥವ ಪ್ರಚೋದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆಯಿತೇ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ 4 ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜು ಆಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿದರು, ನಾವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕುಳಿತರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು, ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅವರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೆಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿಯೂ ತಮಗೆ ಫೀಜು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು, ಅದಾದಮೇಲೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಬಂದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. "Examination fee and II Term fee for the academic year 1972–73 is exempted" ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ರಾಬಿ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ "Boarding arrangements for the poor and deserving students shou'd immediately be taken up" ಅನ್ನುವ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಲ್ಲ. ಅವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಉಲ್ಬಣತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಲೇಬೇಕು, ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೆದರಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವವರಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದವನು ನಾನು. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊನ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪನವರಿಗೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಸರಕಾರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಮೀರಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು. ಪೋಲೀಸರು ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ

(ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ)

ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೋಲೀಸರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು ! ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿಲ್ಲ, ಸರಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಜನರು ಅಲ್ಲಿ ಗುಳೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಯಾದಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಇಂದು 40 ಜನರು ತಮ್ಮ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಛಾರ್ಜಗೆ ದುಡ್ಡನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಫೀಜಿನ ವಿನಾಯಿತಿ ಆಗಬೇಕು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕು, ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ನಿವೇದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಪುನರುಚ್ಚಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಆರ್ಡರು ಮಾಡಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಂಶ.

ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿ ಆ ಒಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೊರಡಿಸಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವೀಗ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೊಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಆದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋದರು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗಲೇ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು-ಅದೇನೆಂದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಜನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನೇ ಹೇಳಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್ ರವರೇ ಹೇಳಿರಲಿ ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೇ ಹೇಳಿರಲಿ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಈ ದಿವಸ ಈ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರ ಧೋರಣೆ ಏನಿದೆ ಅನ್ನತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಬಿದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವ ಫೀಜನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಈ ಕೂಡಲೇ ಘೋಷಣೆ ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. ಇದು ನನ್ನ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾದ ಬೇಡಿಕೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇವರೇನು ಪರಿಹಾರಕೊಟ್ಟರು ಹಾಗೆ ಇವರು ಆವರಿಗೇನೂ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಗೇತಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋದರೂ ? ಇವರೇನು ಟಿ. ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ. ಎ. ಆಸೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೇ ? ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಏನರ್ಥ ?

ಈಗಾಗಲೇ ಅದೇ ಕ್ಷಾಮಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಜನ ಹೆಂಗಸರೂ ಮತ್ತು ಗಂಡಸರೂ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಆಫೀಸಿನ ಬಳಿ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟಿಕಾಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಧೋರಣೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಈಗಲೇ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೈಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಶಕ್ತಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ತನಕ ದುಡಿಯಬೇಕು — ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟಿಕಾಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಮೈಲಿಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳರವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅನೇಕ ಮಹಾ ಮಹಾಶಯರು ಅಂದರೆ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಘೋರ್ಪಡೆ ಸಾಹೇಬರೂ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕಲು ಮೊದಲು ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಾಠಿಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೊಂದುವೇಳೆ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಾರಿಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಸೆದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಒಂದು ಗಾಜು ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಷ್ಟುತಾನೇ? ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದದ್ದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತಾವು ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನೇ ಅವರೂ ಕೂಡ ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರು ಭಾಷಣದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಬೇಡವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಈಗಲಾದರೂ ಈ ಕೂಡಲೆ ಈಗಲೇ ಅದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—The point of order is only this. I have no objection for the Hon'ble Members to express their views on various matters. While they have a right to do so, we too have a right to have our say in regard to the steps taken to solve the problems. The adjournment motion, as it stands, Madam, seeks to discuss the grave situation arising out of the police excesses. That is one aspect.

And there is yet another thing, namely, Fee exemption to students in famine-stricken areas.

These are two issues that are adumbrated in this adjournment motion.

There is yet another issue that is being discussed. That is, drought conditions and consequences of drought conditions. We are aware that the Hon'ble Minister for Revenue has a motion to make on the scarcity conditions in certain areas of the State. So, there is ample opportunity for the hon'ble members to express their views on that subject. And we will also tell the country what we have done and what we propose to do and what is the actual position.

Now the question under discussion is about the admissibility of this adjournment motion. It has limited scope. The scope of the discussion should be limited only to the admissibility of this adjournment motion. As it stands, on the very face of it, under Rule 50 an adjournment motion can be discussed on only one matter and two or three matters cannot be clubbed together for discussion of an adjournment motion. If it is an adjournment motion in regard to the Police excesses, well, it is for the Speaker to admit or not to admit it. As the adjournment motion stands, Madam, two issues are clubbed together.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಲ್ಲೇ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿರುವುದು, ಅಲ್ಲೇ ಜನರು ಸತ್ತಿರುವುದು, ಅಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಾಠೀ ಪ್ರಹಾರ ಪ್ರಕರಣ ನಡೆದಿರುವುದು.........

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I have absolutely no objection for the discussion to go on to any length on varicus matters. But I am only drawing the attention of the hon'ble members and the Hon'ble Speaker to the Rules of Procedure. I have no objection for any adjournment motion on these several subjects that may be worrying the heads of members. We will sit together and discuss them. But as things stand, we are all guided by Rules. Now what is going on all these 1½ hours or 2 hours is actual discussion on the adjournment motion which has two issues clubbed together and not on its admissibility.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Now under the guise of raising a point of order, the Hon'ble Minister himself is discussing the adjournment motion. What is his point of order? On the other hand, I have a point of order. In a point of order, there cannot be a discussion or argument. The point of order must be specific.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Hon'ble Member Sri Arumugam is a very well trained parliamentarian. I am very much surprised when such a well-trained and experienced parliamentarian stands up and raises a point of order when I am on my legs. Is it fair?

I would only put it this way. Two matters are clubbed together. One is Police excesses. I have no objection for its discussion. The other issue is fees excempton. These two are separate subjects. I have no objection for that matter also being taken up. But both matters clubbed together cannot form an adjournment motion under Rule 50. I have no objection for two separate adjournment motions being brought and discussed if the Speaker permits. My submission, therefore, is that this adjournment motion as it stands is not in order. In the guise of discussing the admissibility of an adjournment motion, the adjournment motion itself cannot be discussed. This is my point of order.

Sri M. S. KRISHNAN.—Madam Speaker, the adjournment motion which we have given is very specified and it speaks only of the law and order situation and we would like you to see that this is taken up immediately. If the Law and order situation is taken up, then other things can be discussed.

4.30 P.M.

Sri T. R. SHAMANNA.—Madam, I am a party to drafting that adjournment motion. I may say here that the police excesses are on account of the student agitation. The poor students asked for some relief and they were harassed and beaten. Is it right to harass and beat the students who asked for some relief in payment in fees?

That is the very matter that is sought to be discussed through this adjournment motion. There is no question of mixing up two points here.

Madam SPEAKER.—The two are inter-connected. So I thought both could be taken up.

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forest).—On a point of order, Madam Speaker ....

Sri V. N. PATIL.—You were kind enough to say something in the meanwhile the Hon'ble Minister is interrupting.

Sri K. H. PATIL.—When the Speaker is about to give a ruling, every Member has a right to point out what he feels right.

Sri C. M. ARUMUGAM.—The point is, when the Speaker gives a ruling, that binds all-both sides of the House. No member can question the authority of the Speaker.

Sri K. H. PATIL.—I am not questioning the Ruling of the Chair. My point of order is that before hearing the Government views on the issue of admissibility, the Speaker cannot come to a decision. This is a point of order.

Sri C. M. ARUMUGAM.—I am not going to agree to it because you say you are raising a point of order after the Speaker's ruling. There cannot be a point of order after the Speaker's ruling. The whole matter is settled when the Speaker gives a ruling and there is a vacuum and there cannot be any point of order in a vacuum.

Madam SPEAKER.—I have not yet given any ruling on the admissibility. I said I wanted to hear the Government on the subject. Why do you treat it as a ruling ? I may rule it out afterwards. I only said I will just consider whether we can take up the adjournment motion. Why do you take it as a ruling ?

Sri C. M. ARUMUGAM.—Is it correct to raise a point of order after the ruling is given by the Speaker ? When the Speaker gives the ruling ordinarily the matter is settled. And unless another member raises another subject, there will be a vacuum and there cannot be a point of order.

Sri D. DEVARAJ URS.—I think the Speaker should carefully mark the words of Sri C. M. Arumugam, because whenever the Hon'ble member departs from the principles laid down by himself, we will have to point out. I think the Hon'ble Minister is not raising actually a point of order. Whatever he wants to submit, I hope the Hon'ble Member will allow him to submit.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Certainly Sir, I will allow. But not on a point of order on Speaker's ruling.

Sri K. H. PATIL.—With all due respect Sir, it is a point of order and it is intended to enlighten the Speaker on a procedure that has been carried out, up till now. Madam Speaker, with great respect, I say I am not questioning the ruling of the Speaker.

Sri K. H. PATIL.—With all due respect Sir, it is a point of question the ruling of the Speaker.

Sri K. H. PATIL.—I am of the opinion that the Hon'ble Speaker has not given any decision so far.

Sri K. H. PATIL.—If the Hon'ble Members do not want to hear me, I will sit down.

Sri C. M. ARUMUGAM.—When the Leader of the House says that it is not a point of order, he still insists that it is a point of order.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಈಗ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಅಲೌ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದು ಒಂದನೆಯ ವಿಷಯ. ನೀವು ಚರ್ಚೆಗೆ ಏನೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ?

†ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು ಯಾರೂ ಹೇಳದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರೇ (ಆರ್) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲ; ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇಬ್ಭಾಗವಾಗುವ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಕಂಠಿಯವರು ಮತ್ತು ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫೀಸ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ಲಾಠಿ ಏಟು ಕೊಟ್ಟರು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ನೆಹರೂ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಾಲದವರೆಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗೋಳೀಬಾರು ಮತ್ತು ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು. ಇವತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಇವರ ಪೂರ್ವಜರಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಳವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸೋಶಿಯಲಿಸ್ಟ್ (ಲೋಹಿಯಾ) ಪಕ್ಷವು ತಯಾರಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಕ್ಷಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ, ಅರಸರಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇವೇಗೌಡರಿಗೆ—ಹೀಗೆ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಜನರು ಈ ರಾಜ್ಯವು ಇವರಿಬ್ಬರಿಂದಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಆ ಒಂದು ಭ್ರಮೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾದ ಚಳವಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ನೀತಿ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಫೀಸ್ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾಫಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಏನೊಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾಮ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಎರಡು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಏನು

ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಕೇಳಿದ್ದೀರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ನಾನು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಫೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಿದೆ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಯವರು ಇದರ ಅಡ್ಮಿಸಿಬಿಲಿಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ತಾವು ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಫೀಸ್ ವಿಚಾರ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದೆ ಈಗಲೂ ಈ ವಿಚಾರ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎರಡು-ಎರಡೂವರೆ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ ವಿಚಾರವೇ ಬೇರೆ; ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕಂತಹ ವಿಚಾರವೇ ಬೇರೆ. ಆಗ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಸ್ ರೈಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತ್ತು. ಹಾಗೆ ರೈಸ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇಳಿದರು. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರೈವೇಟು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಸ್ ರೈಸ್ ಮಾಡಿದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆಗ ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಕಂಡಿಶನ್ ಬಗ್ಗೆ ಫೀಸ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕರಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಶಾಸಕೇತರರಾಗಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಅರ್ಜಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮನವಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

Sri V. N. PATIL.—I have sent a memorandum.

Sri D. DEVARAJ URS.—You have sent a memorandum but that does not refer to the famine condition *vis-a-vis* fees.

Sri S. BANGARAPPA.—The Hon'ble Chief Minister was saying just some time back that he had not received any representation from anybody and now he is saying he has received a memorandum from Sri V. N. Patil.

Sri D. DEVARAJ URS.—He has given a memorandum but that does not contain anything about fees.

ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಏಕಿ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಜು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಂತಹ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ನಾವು ಫೀಜು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊರಡಿಸಿದೆವು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳವರು ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಫೀಜನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ಫೀಜು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಗ್ಜಾಮಿನೇಷನ್ ಫೀಜು ಮತ್ತು ಸೆಕೆಂಡ್ ಟರ್ಮ್ ಫೀಜು ಇವುಗಳನ್ನು ಎಗ್ಜಮ್ಷನ್ ಮಾಡಿ ನಾವು ಫೀಜು ಕೊಡದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಂತೆ, ಇದನ್ನು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನವಿಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ತಿಂಗಳು 25ನೇ ತಾರೀಖು ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಜ್ಞೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

(SRI D. DEVARAJ URS)

"*Subject.*—Exemption from payment of second term fee and examination fee by the poor students of Aided Colleges and Schools in Gulbarga and Bidar Districts.

PREAMBLE

Government have taken several measures to mitigate the hardships on account of scarcity conditions in Gulbarga and Bidar Districts. The question of giving relief to school and college students has been under consideration of Government.

Order No. ED 183 *UPC* 72, *Bangalore, dated the* 25*th November* 1972.

Government direct that students in Arts and Science Colleges and Secondary Schools in Gulbarga and Bidar Districts whose parent'/guardians' income is less than Rs. 500 per month be exempted from payment of second term fees and fees for examination during the current year. The quantum of the second term fees to be exempted will be only at rates prevailing in Government Institutions.

2. The expenditure for reimbursement to Aided Institutions on account of loss of fee income due to this order will be met by re-appropriation in due course."

ಇದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಫೀಜಿನ ವಿಚಾರ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಈಗ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ, ಅದರ ಮೆರಿಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಮೆರಿಟ್ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಂಟಿನೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಲಾಠಿ ಚಾರ್ಜ್ ವಿಚಾರ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರದಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರಿಂದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಹೇಳಿದಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಪಘಾತವಾಗಿಲ್ಲ ಏನೋ ಒಂದು ಅಪಘಾತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದು ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ನಿಜಾಂಶವೇನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲಾಠಿ ಚಾರ್ಜ್

ಅಗಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾನು ಡಿನೈ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಪಘಾತ ಮಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಳೆ ಸೋಷಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಇಲ್ಲದಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಅವರು ಒಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾವು ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಲಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈ ಘೋಷಣೆಗೆ ಜನತೆ ಒಪ್ಪಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವರು ವೋಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮದು ಯಾರದು ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರು ಪೋಲೀಸರು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ವೋಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನೀವು ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್. —ನಾನು ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜಿನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.—ತಾವು ಒಂದು ಸಾರಿ ರಾಜಿನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ 5 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಏನೂ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 22 ಜನ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಿರುವುದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಫೀಜಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಫೀಜಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯ ವಿಚಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಫೀಜಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನವಂಬರ್ 22 ರಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನಂತರ 3-4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲೇ ಎಂದರೆ ನವಂಬರ್ 25ನೇ ತಾರೀಖು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಜಿನ ವಿನಾಯ್ತಿ ನೀಡುವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನನಗೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವು ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನನ್ನು ಅಡ್ಮಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೇ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಒಂದು ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದು ಡಿಸ್‌ಕಷನ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಯಾವ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆಯೂ ನಡೆದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಯಿತು, ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಯಿತೇ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಆಯಿತೇ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ.

5-00 P. M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹುಕುಂ ಏನಿದೆ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಫೀ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಸರ್ಕಾರೀ ಆಜ್ಞೆ ಸರಿಯೇ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈಗ ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಿದರೆ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಣಯ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಕೆ. ಸುರ್‌ಪುರ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಿದರ್ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ರಾಥೋಡ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಮಯವಿದೆ. ಆಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡೋಣ. ಈಗ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಫೀ ಬಗ್ಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡೋಣ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಈಗ ಒಂದು ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಇರುವವರಿಗೆ ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರ, ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಅವರು ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾವು ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈಗ ಫೀಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾದ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಈಗ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇವೆ. ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಸಹ ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೈಮರಿ ರೆಸ್‌ಪಾನ್‌ಸಿಬಿಲಿಟಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೈಮರಿ ರೆಸ್‌ಪಾನ್‌ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಅಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಅಂತಹ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಒಬ್ಬರು ಸಚಿವರು ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಇರುವವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಿಗೂ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ

500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆದಾಯ ಇರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇತರೇ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಿನಿಮಾಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಾಯಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಾವೇ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದು ಲೆಕ್ಕಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಮೊನ್ನೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಲಭೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೇಸ್‌ಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

On 25th November 5 students were injured; 25 police officers including the Superintendent of Police and Deputy Superintendent of Police were injured; two cases were registered and 21 students were arrested.

ಇದು ಇಂತಹಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಒಂದು ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನನ್ನು ಅಡ್ಮಿಟ್ ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಒಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಇದೆ. ಏನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗತಾನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಯಾವ ವಿಧಾನಸಭಾಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಬಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಬಡವರಿಗೆ ಫೀ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ಒಂದು ವೇಳೆ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರ ಒಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹಾಗೂ ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಏನು ತಮಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದರಂತೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದೇನೂ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಖಂಡಿತ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ನಾವೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ ಅದನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರಮಾನ ಇರುವವರಿಗೂ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹಾರ್ಡ್ ಕೇಸುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ, ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಇದೆ, ಈಗ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 30 ರಿಂದ 40 ಭಾಗದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫೀ ಎಕ್ಸೆಂಪ್‌ಷನ್ ಹಾಗೂ ಸ್ಕಾಲರುಷಿಪ್ಪುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲವರಿಗೆ ಈಗ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ನಾವು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಒಂದು ನೀತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ನಾವು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದವರು ಸರಕಾರ ನಡೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು, ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ್ನು ತಾವು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ. ಇಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವಾಗ ನಾನು ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರು ಹಾಗೂ ಯಾರು ಜಮೀನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಮಾರು 200 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಬೆಳೆ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯೇ ಬರದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಪರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವವರ ಪರವಾಗಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಕಂಡಿಷನ್‌ಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಜು ಬಗ್ಗೆ ಎಕ್ಸೆಂಪ್‌ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಚಿವರ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ತಾರತಮ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸೀಲಿಂಗ್ ಲಿಮಿಟ್ಟು ಇಟ್ಟರೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಳತೆಗೋಲಾದರೂ ಯಾವುದು ? ಬೆಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಜಮೀನುಳ್ಳವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ? ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರ ಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಇದರ ಪ್ರೈಮರಿ ರೆಸ್‌ಪಾನ್‌ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲೂ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬೀದರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಯಾವ ಕ್ಷಾಮದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಇಂತಹುದು ಹಿಂದೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಬಂದಿರುವಷ್ಟು ಭೀಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೀದರು ಹಾಗೂ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಫೀಜು ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡಿದರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರಮಾನವಿರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಆರು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಫೀಜುಗಳ ಎಕ್ಸೆಂಪ್‌ಷನ್ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಇದೆ. ಇಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರಮಾನ ಯಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಇದನ್ನು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಈ ಭಾಗದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ 200-300 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಸ್‌ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದು, ಯಾರಿಗೆ ಕ್ಯಪ್ಯಾಸಿಟಿ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಕೊಡಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಸಸ್‌ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇರುತ್ತದೆ ಯಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಗೂ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಾರಲು ಬಂದ ವರ್ತಕರಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಸಂತೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಳೆ ಬಂದು ಉಪ್ಪು ಎಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಉಪ್ಪಿನವನು ಸುಂಕಕ್ಕೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅದೇ ರೀತಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಾರುವವನೂ ಕೂಡ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಳೆಯಿಂದ ನೆನೆದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು, ಎಂದು ನಮಗೂ ಸುಂಕಕ್ಕೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ. ಆ ರೀತಿ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.— ಸಸ್ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇರುವವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಾದ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾನೂರು ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇತ್ತು. ಇಂದು ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಆದಾಯ ಬಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೇನು ಇಂದು ಬ್ಯಾಂಕು ಬಾಲೆನ್ಸ್ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು ಹೇಳಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಸಸ್ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಪ್ಯಾಸಿಟಿ ಇರುವವರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರದ ಖಜಾನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಭಾವನೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಈಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಯಾರಿಗೆ ಸಸ್ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಅಥವಾ ಕೆಪ್ಯಾಸಿಟಿ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಫೀಜುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಯಾರಿಗೆ ಸಸ್ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ. ಆಗ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದೇನಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ತನ್ನಿ, ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿ ತರಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೇ ದೇಹಿ ಎಂದು ಇತರರನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾದ ಬೇಡ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಪರಿಮಿತಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆರುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಮಾನ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ಮಿತಿಯಾದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೀರಿ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಒಬ್ಬರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಒಬ್ಬರು ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟೀವ್ ಇಂಜನೀಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಕ್ಸೆಂಪ್ಷನ್ ಕೊಡೋಣವೇ ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಸುಮಾರು 15—20 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ಏಳು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಮಳೆಯಾಗದೆ ಬರಗಾಲದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಳೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಹೇಳುವಂತೆ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಜನರೂ ಇರಬಹುದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಅಂತಹ ನೀರಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಳೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾರಿಗೆ ಸಸ್ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಅಂತಹ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇ ಗೌಡ.—ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಫೀಯನ್ನೂ ಎಕ್ಸೆಂಪ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಈ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಸಭೆಯ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ :—

"The students have come enmasse to represent their grievances. The examination fee and second term fee also for the academic year 1972-73 is exempted."

ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಸಸ್ಟೇನಿಂಗ್ ಕೆಪ್ಯಾಸಿಟಿ ಇರುವವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—If a Minister makes a statement it is the joint responsibility of the Ministry to put it into action. The State Minister issued a statement very clearly that the Hyderabad area students are exempted from paying fees. I suggest that students coming from the urban areas whose parents' income is less than Rs. 500 may also be exempted from payment of fees. The Chief Minister has suggested that the students coming from the rural parts whose parents' income is less than Rs. 500 may be exempted from payment. Why not the same concession be extended to the Town and City students also ?

Sri D. DEVARAJ URS.—We may consider this point. Do you want to please parents whose income is more than Rs. 6,000 and above. There must be some clear principles to be adopted in this respect. We cannot give the same concession to one and all. There might be some instances where a party having 20 acres of land may not be in a position to assist his boy or daughter to go to the College or School this year on account of drought conditions. We can find out such people and give assistance. I can understand such cases. But there are people who are having two or three wells and getting their lands irrigated and having some crops. They are better than others. Would you like them also to be exempted irrespective of their capacity ? Some of them are capable of managing their boys and daughters in Schools and Colleges. Therefore I do not like such people to get that benefit. I am not going to help them.

Sri S. BANGARAPPA.—There is no doubt that even the rich people will come forward to get benefits if the Government is liberal.

ಶ್ರೀ ಎಸ್ ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಜನರೂ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.—500 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನವಿರುವವರು ಇನ್‌ಕಂ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತರಬೇಕಾದರೆ ಫೀಸನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಆದಾಯ ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಾದವಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮಂತ್ರಿ ಶಿವಣ್ಣ ಅವರು ಏನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಬಿದರೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಏಕೆ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲಾಯಿದಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಒಬ್ಬನದಲ್ಲ, ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಇರತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಯಾವರೀತಿ

ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಮಗೂ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗಿರಬೇಕಾದರೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣವಿದೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಎಂದರೆ ನಾಳೆ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು ? ಹಾವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹದ್ದಿಗೆ ಹಾಕಿದರು ಎನ್ನುವಂತೆ ಆಗಬಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಉಳಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ವಿನಾ ಕಾರಣ ಯಾವ ಯಾವದಕ್ಕೋ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಾಟ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮುದ್ದು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಹುಶಃ ತಾವೂ ಒಪ್ಪಲಾರಿರಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ತೀರ್ಮಾನ ಬಹಳ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಸಚಿವರೇ ಆಗಿರಲಿ, Minister is a Minister ಅವರಿಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಗುಹೆ ಮಾಡಿ ಏಕೆ ಹೇಳ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ತೀರ್ಮಾನ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರಾಗಲೀ, ಇನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಫೀಸ್ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಿಡಿ ಎನ್ನುವುದು ನಿಮ್ಮ ವಾದವಿರಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂ, ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವರೀತಿಯ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

5.30 P.M.

The order is as follows :

"The Hyderabad Karnatak area is hard hit by the acute scarcity condition. The students have come enmasse to represent their grievances. The examination fee and the 2nd term fees also for the academic year 1972-73 is exempted."

"ಆಲ್" ಎಂತಲೂ ಇಲ್ಲ. "ಸಂ" ಎಂತಲೂ ಇಲ್ಲ.

I have been repeatedly saying that it is not an order at all.

Sri M. S. KRISHNAN.—The implication might also mean 'all'. You have correct it ಅಂಥ. We are prepared to accept.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿ ಬಿಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಎಕ್ಸಂಪ್ಷನ್ ಕೊಡೋಣ ಅಂತಾ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್‌ನವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸು ತ್ತದೆಂದು ಅವರೇ ಇಂಟರ್‌ಪ್ರೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

I have interpreted properly. He has tried to make distinction between 'all' and 'some'.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್. "ಆಲ್" ಮತ್ತು "ಸಂ" ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರು, 500 ಮತ್ತು 500 ಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ವರಮಾನ ಇರತಕ್ಕಂಥಾವರಿಗೂ ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ರಿಯಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರಲ್ ಡಿಫಿಕಲ್ಟೀಸ್ ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ಕ್ಷಾಮ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲಪೀಡಿತ ಇದ್ದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಬರತಕ್ಕಂಥಾವರು ಕೆಲವರು ಇರಬಹುದು. ಅಂಥಾವರಿಗೆ ಎಕ್ಸಂಪ್ಷನ್ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ?

Sri D. DEVARAJ URS.—There are so many such cases.

Sri M. S. KRISHNAN.—What I am saying is this. In the present circumstances, when there is scarcity, will it not cause procedural difficulties? You may issue an order that exemption is given in respect of persons whose income is below Rs. 500. But how to find out it is below Rs. 500? Ultimately people will suffer unfortunately. After all, I think the loss of revenues to the State, may not be so much; if it is not very much, why don't you be charitable and accept a board and charitable interpretation?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಿಮಗೆ ಆ ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ We will consider it. Probably, ಈಗ ನಿಮಗೆ ಅಂಥಾ ಕಷ್ಟ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್‌ನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗೆ ಇರುವಾಗ ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

Sri C. M. ARUMUGAM.—Madam Speaker, Mr. Shivanna is not only a Member of the Cabinet, but he is also a Cabinet Minister in charge of the District for the relief works. Am I correct? You do not have a Cabinet Minister for Gulbarga. Though he is a Minister of State, he has been in charge of Gulbarga District and so, he should carry out his supervisory work. Mr. Shivanna has said that the Hyderabad Karnatak area is exempted from payment of fee. In what circumstances he has said it, it is better we hear it from him. The Chief Minister was saying there is no need to do that. But there is need to do it. I think he has done it keeping in view the incapacity of the students to pay the fees. In fact he has given the order after a thorough study and after receiving representation not only from Gulbarga but from various other places. He has visited places. Therefore, I would only request Mr. Sivanna to give his opinion under what circumstances he has given this order.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಆರ್ಡರ್ ಏನು ಇದು, ಅದು ಆರ್ಡರ್ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು "ಆಲ್" ಮತ್ತು "ಸಂ" ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಪ್ರೊತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ ಘಾಳಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಅಂತ ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಕಟಿಂಗ್ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ. ಅವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಈ ಪ್ರೊತ್ತು ತಾವೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಪ್ರೊತ್ತು ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹುಕುಂ ಮೇರೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ನಮಗೆ ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಹೇಳಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ "ಆಲ್" ಮತ್ತು "ಸಂ" ಅಂತ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ತಾವು ಈಗ ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರ ವರಮಾನ 500 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಯಾವ ಯಾವ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರೋ ತಿಳಿಸಿ. ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಹುಕುಂ ಏನು ಇದೆ ಅದು ಹುಕುಂ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಈಪ್ರೊತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವ ಸರ್ಕಮ್‌ಸ್ಟೆನ್ಸ್ ಮೇರೆ ಈ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಏನೆಂದರೆ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಲಿಖಿತ ಮೂಲಕ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೇ ಇರುವಾಗ he ows a duty.

Whether the Minister who has given that letter, has no responsibility, has to be cleared. Does he not owe an explanation to this House ? He is escaping that responsibility and the Chief Minister is covering up that responsibility. The Minister of State should stand up and say what he has got to say. Then we will judge what the Minister says is all right or what the Chief Minister says is all right.

ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರು.—ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಯೂ ಆಗಬೇಕು. ನೀವು ಯಾತಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸತಾಯಿಸುತ್ತೀರಿ.

Sri D. DEVARAJ URS.—May I make another point very clear. Sri Deve Gowda knows about it. Still I do not know why he is arguing about it. Even though I make a statement it is not a statement it is not a Government Order. Let alone Sri Sivanna; even if the Chief Minister were to make that statement, it is only a promise, or an intention on the part of the Government. It has to go to Government. Then only it can become a Government Order.

Sri M. S. KRISHNAN.—Then is the Government admitting that it is an irresponsible statement by a responsible Minister ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಸಭಾ ನಾಯಕರ ಹೇಳಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಸಭೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕಳೆದಬಾರಿ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಭೀಕರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬರಗಾಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರಿಗಾಗಿ ವೇಯ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಾನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡುವುದು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಇರಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ. ಅವರ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಸಮರ್ಥರೇ ಅಲ್ಲವೇ ಹೇಳಿ. ಫೀ ಎಕ್ಸಪ್ಲನೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ತಾವು ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಟೇಟ್ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾವು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 21 ಜನ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಏಟಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 21 ಜನರ ಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಲಾಸ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಯಾವಯಾವುದು ಲಾಸ್ ಆಗಿದೆ ? ನಾಳೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪಾತ್ರ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ? ಲೈಟು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಟೇಬಲ್ಸ್ ಅಡ್ಮಿಟ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕಾನ್ಸ್‌ಟೇಬಲ್ಸ್ ಅಡ್ಮಿಟ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಎಷ್ಟು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಯಾವುಯಾವುದಕ್ಕೆ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ? ಪೋಲೀಸ್ ಅಕ್ಷನ್ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗು

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ತ್ತದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಯಾರು ವಾದಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈ ಕಡೆ ಇದ್ದಾಗ ಸ್ಟುಡೆಂಟ್ಸ್ ಎಕ್ಸೆಸ್ ಮೇಲೆ ಎರಡೂವರೆ, ಮೂರುದಿವಸಗಳು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕೂಡ ಆರ್ಗ್ಯು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಓದಬಹುದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಎಕ್ಸ್‌ಪೋ 70 ಮೇಲೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಈಗ ಹೊಸ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಕಂಪನಿಯ ಹೇಳಿಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಇವೊತ್ತು ಗುಲ್ಬಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಫೀಸ್ ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಜಿಟೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೋದ ದಿವಸ ಅವರಿಗೆ ಘೇರಾವ್ ಮಾಡಿರ ಬಹುದು, ಆದರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಅಥವಾ ಶಿವಣ್ಣನವರ ಕಾರಿಗೆ ಜಖಂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಜಿಟೇಷನ್ ಶಾಂತರೂಪದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವ ಆಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದಮೇಲೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಐವಾನ್‌ಷಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಲಾಟಿಚಾರ್ಜ್ ಆಗಿದೆ. ಸ್ಟುಡೆಂಟ್ಸ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಮೀಟ್‌ಮಾಡಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು ಅದನ್ನು ದಯಾಮಾಡಿ ತಾವು ಕ್ಲಾರಿಫೈ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕೇಳಿ ಆದಮೇಲೆ ಲಾಟಿಚಾರ್ಜ್ ಆಗಿದೆ. ಲಾಟಿಚಾರ್ಜ್ ಹಿನ್ನಲೆ ಇಷ್ಟೆ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ತಮ್ಮ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಸದಸ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದಿರುವುದು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ, ಪೋಲೀಸ್ ವ್ಯಾನಿಗೆ ಕಲ್ಲುಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ನೆಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೈಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪೋಲೀಸರು ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸೆಸ್ಸಿವ್ ಆಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿರುವುದು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಏನೇನು ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು, ಎಷ್ಟು ಜನ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಏಟುಬಿದ್ದಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಜನ ಏಟುಬಿದ್ದು ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ನಲ್ಲಿ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏಟುಬಿದ್ದಿದೆ ವರದಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾಳೆ ಫರ್‌ದರ್ ಇನ್‌ಫರ್‌ಮೇಷನ್ ಕೊಡುವಾಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟ್‌ಮಾಡಿ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟೆ. ನಾನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅದು ಹುಕುಂ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅರ್ಡರ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ತಾವು ಏನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅದು ಇಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹುಕುಂ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಈಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಶುಲ್ಕದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಭಾಗದ ಶಾಸನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವು ಅವರು ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಸ್ಥ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಸ್ಥರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರು ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಬಾರದು. ಅವರು ಏನು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೇಂಟ್ ಯಾವ ಊರಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವ

ಟಿ.ಬಿ. ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಬಾರದು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದೇ ವೇದ ವಾಕ್ಯ ಮಿಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದು ಯಾವುದೂ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಮನವಿ. ಅವರು ಕೇಸ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕೇಸ್ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಇಂತಹ ಸಿಚುಯೇಷನ್ ಬಂದಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಮೇಲೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡು ಸದಾ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಿ, ಏನೇ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅಂಥ ಕೇಸುಗಳನ್ನು, ಕೊನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಗ್ ರಿಕ್ವೆಸ್ಟ್.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡ ಎಜಿಟೇಷನ್ ನಡೆಯಿತು. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಗಲಭೆ, ಘರ್ಷಣೆ ನಡೆಯಿತು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆದಮೇಲೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಿಲೀಜ್ ಮಾಡಿದರು. ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ನಡೆಯಬಾರದು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

Sri D. DEVARAJ URS.—He has given a suggestion. We will see.

Sri H. S. SIDDAPPA.—'Minister' means, a Minister and Deputy Minister. A Minister of State has not been contemplated here, and according to the strict wording of the Rule, it does not include a 'State Minister'. I would like to know whether under our Rules of Procedure, whether the Minister of State is also a Minister.

MADAM SPEAKER.—He is also a Minister.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆವು. I have already said—that is a Cabinet decision. When once a decision is taken by the Cabinet, it is final, whether a Minister or Minister of State has said anything about it. It is the decision of the Government to which he is also a party ನಾನು ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಿನಿಸ್ಟರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನೀವು ಏನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೂ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. 22 ನೇ ತಾರೀಖು ಮಿನಿಸ್ಟರು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, 25 ನೇ ತಾರೀಖು ಆರ್ಡರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನ ಒಪ್ಪತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಆರ್ಡರ್ ಅನ್ನು ಜನ ಒಪ್ಪಬೇಕೇ, ಅಥವಾ ನೀವು ಹೇಳಿದಂಥ ಆರ್ಡರ್ ಅನ್ನು ಜನ ಒಪ್ಪಬೇಕೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಿಮ್ಮದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿ, ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಜನ ನಂಬಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ; ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಂಬಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು.

Sri M. S. KRISHNAN.—Sir, the Minister of State referred to here is present in the House. Does he not own a duty and responsibility to make a statement in this Assembly ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಇವತ್ತು ದಯಮಾಡಿ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ. ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆ ರಿಲೀಸ್ ಆಗುವವರೆಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಜನ ನಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಆಗಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. I have nothing to add to what I have already said.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹುಕುಂ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಜರಿರುವಾಗ ಅವರೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು —ಮಾನ್ಯ ಲೀಡರ್ ಅವರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಫೇಸ್ ಸೇವಿಂಗ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇಡ. ಹುಕುಂ ಬಗ್ಗೆ ಸಚಿವರ ವಿವರಣೆ ಪಡೆಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.--The simple issue before the House is whether the adjournment motion has to be allowed or not. Now I request the Speaker to give a ruling on that.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನೀವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ವಾಕ್ ಔಟ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಲೋಪ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಧಿಕ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

At this stage, Sri H. D. Deve Gowda, Sri C. M. Arumugam, Sri Vatal Nagaraj and others withdrew from the House.

Madam SPEAKER.—I have withheld my consent to the adjournment motion.

The House stands adjourned to meet again tomorrow at One of the clock.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at One of the clock on Tuesday, the 28th November 1972.

ANNEXURE

THE MYSORE STATE (ALTERATION OF NAME) BILL, 1972.

A

BILL

to alter the name of the State of Mysore

Laid on the Table of the Mysore Legislative Assembly on 27th November 1972.

BE it enacted by Parliament in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows :—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Mysore State (Alteration of Name) Act, 1972.

(2) It shall come into force on such date as the Central Government may, by notification in the Official Gazette, appoint.

2. *Definitions.*—In this Act, unless the context otherwise reuqires,—

(*a*) "appointed day" means the date appointed under sub-section (2) of section 1 for the coming into force of this Act;

(*b*) "appropriate Government" means, as respects a law relating to a matter enumerated in List I in the Seventh Schedule to the Constitution, the Central Government and as respects any other law, the State Government;

(*c*) "law" includes any enactment, Ordinance, regulation, order, bye law, rule, scheme, notification or other insrtument having the force of law in the whole or any part of the State of Mysore.

3. *Alteration of name of State of Mysore.*—As from the appointed day, the State of Mysore shall be known as the State of Karnataka.

4. *Amendment of Article 168 of the Constitution.*—In sub-clause (*a*) of clause (1) of article 168 of the Constitution, for the word "Mysore", the word "Karnataka" shall be substituted.

5. *Amendment of First and Fourth Schedules to the Constitution.*—(1) In the First Schedule to the Constitution, under the heading "*I. The States*', for the figure and word "9. Mysore", the figure and word "9. Karnataka" shall be substituted.

(2) In the Fourth Schedule to the Constitution, for the figures and word "10. Mysore", the figures and word "10 Karnataka" shall be substituted.

6. *Power to adapt laws.*—(1) For the purpose of giving effect to the alteration of the name of the State of Mysore by section 3, the appropriate Government may, before the expiration of one year from the appointed day, by order, make such adaptations and modifications of any law made before the appointed day, whether by way of repeal or amendment as may be necessary or expedient, and thereupon every such law shall have effect subject to the adaptations and modifications so made.

(2) Nothing in sub-section (1) shall be deemed to prevent a competent legislature or other competent authority from repealing or amending any law adapted or modified by the appropriate Government under the said sub-section.

7. *Power to construe laws.*—Notwithstanding that no provision or insufficient provision has been made undre section 6 for the adaptation of a law made before the appointed day, any court, tribunal or authority required or empowered to enforce such law may construe the law in such manner, without affecting the substance, as may be necessary or proper in regard to the matter before the court, tribunal or authority.

8. *Legal proceedings.*—Where immediately before the appointed day any legal proceedings are pending to which the State of Mysore is a party, the State of Karnataka shall be deemed to be substituted for the State of Mysore in those proceedings.

SD 18640—GPB—550—10-7-1973

ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, 28th November 1972/*Margasira* 7, 1894 *S.E.*

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, at One of the Clock.

Madam SPEAKER (Smt. K. S. Nagarathnamma) in the Chair.

STARRED QUESTIONS

(to which oral answers were given)

"KUVEMPU UDYANAVANA" NEAR JOG

5. Sri S. BANGARAPPA (Sorab).—Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(*a*) whether it is a fact that Sri Veerendra Patil's Ministry took a decision to have "Kuvempu Udyanavana" near Jog in Shimoga District at a cost of about Rs. 60 lakhs ;

(*b*) the action the Government has taken to implement this decision ?

Sri K. H. PATIL.—(Minister for Agriculture and Forests).—

(*a*) No.

(*b*) Does not arise.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಗದ ಬಳಿ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ "ಕುವೆಂಪು ಉದ್ಯಾನವನ" ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಡಿಸಿಷನ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂತು ; ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬಂತು. ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ದಿನಾಂಕ 12-8-1969 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರರ್ ಡೇ ಅಬ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಕುವೆಂಪು ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಾರ್ಕ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂತು.

---

† Indicates that the remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.— ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗದಿದ್ದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈಗಿನ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೀರಾ !

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಅನೇಕವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಎದುರಿಗೆ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ, ಇದು ಯಾರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ !

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಾರ್ಕನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಡೆದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆರನೇ ತಾರೀಖು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಇದನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಈಗ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

MURDERS COMMITTED IN THE STATE

17. Sri MALLIKARJUN KHARGE (Gurmitkal).—

Will the Chief Minister be pleased to state :—

(*a*) the number of murders that took place in the State during the period from 1st January 1971 to 12th July 1972 ;

(*b*) the reasons for such murders ;

(*c*) the action taken to safeguard the villagers and to avoid the murders in villages ?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(*a*) 1,139 murders in 1,087 cases.

(*b*) Land disputes, sexual jealousies, enemities, family disputes, gain and sudden provocation arising out of monetary transactions, etc., are the main causes for murders. There have also been cases of mothers committing suicide after murdering their children on account of disgrace, poverty, etc.

(*c*) All possible steps possible under law are being taken to safeguard the villagers. Regular visits to villages by Police Sub-Inspectors and also by Superior Police Officers are being made. Beat patrolling in the villages has been intensified with a view to ascertaining party feelings, existence of disputes over land, water, etc., for taking appropriate action. Besides, security proceedings under the Cr. P. C. are also taken to prevent trouble and to safeguard the villagers.

Sri MALLIKARJUN KHARGE.—May I know how many murders have been committed on political grounds in Gulbarga District ?

†Sri D. DEVARAJ URS.—I cannot say the number of murlers committed on political grounds. There are other grounds which have been classified. No where it has been found out that murders have taken place on political grounds.

Sri MALLIKARJUN KHARGE.—May I know whether the Government has rereived any compiaint trat in Afzalpur one person belonging to Scheduled Caste was murdered on political ground ?

Sri D. DEVARAJ URS.—The Hon. Member has given a specific instance and I must verify that.

Sri V. N. PATIL.—May I know how many cases of suicide by mothers on account of poverty and hunger, have come to the notice of the Government in the last two or three months ?

Sri D. DEVARAJ URS.—What has happened during the last two or three months, is a different question. What has been asked here is for during the period from 1st January 1971 to 12th July 1972. During this period there have been 1,139 murders in 1,087 cases. Suicides cannot be called as mureders.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈಗ ತಾವು 1-1-71 ರಿಂದ 12-7-72 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಕೊಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೇ ?

Sri D. DEVARAJ URS.—I want notice.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಅಫಜಲ್‌ಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರೊಬ್ಬರ ಕೊಲೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ಅಥವಾ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಆಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮರ್ಡರ್ ವಿಚಾರ ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಸಪರೇಟ್ ಆಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ತಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

Sri B. B. SAYANAK.—May I know the number of murders committed under each category mentioned here ?

Sri D. DEVARAJ URS.—They are as follows :

		Cases.
Murder for gain	..	52
Sexual jealousies	..	167
Land disputes	..	152
Family disputes	..	80
Enemities	..	26
Factional	..	26
Technical	..	37
Other cases	..	422
		77
Total	..	1087

ABSENCE OF HEAD MASTER IN GOVERNMENT HIGH SCHOOL, SHORAPUR.

23. Sri RAJA PID NAIK (Shorapur).—

Will the Minister for Education be pleased to state:—

(*a*) whether Government have received any representation from the Public of Shorapur Taluk in Gulbarga District, regarding the absence of the Head Master for the last five years, in Government High School, Shorapur;

(*b*) if so, the action taken in that behalf?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(*a*) Yes. But the post of Head Master has not been vacant for the last five years.

(*b*) A Head Master has been posted to Government High School, Shorapur and he is working from 1st September 1972.

Sri RAJA PID NAIK.—May I know the reasons for the delay in posting of the Headmaster?

† Sri A. R. BADRINARAYANA.—There are no reasons for delay. The Headmasters posted did not report themselves for duty. That is all. There has not been any delay.

Sri RAJA PID NAIK.—Will the Minister assure that such long absence of Headmasters will not occur in future?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—The Government are very earnest in posting headmasters immediately. But the persons posted were not anxious to go to Shorapur. I do not know whether they had any inconvenencience like accommodation. I can assure the Hon. Member that the Government will make all efforts to see that headmasters are posted early.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ತಾವು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷದಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಎಷ್ಟು ವರ್ಷದಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇರಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್.—5 ವರ್ಷದಿಂದ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ, 19-8-68 ರಿಂದ 4-9-68 ರವರೆಗೆ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು, ಆಗ ಬದಲಾಯಿಸಿರುತ್ತೇವೆ ಅಷ್ಟೆ.

Sri B. B SAYANAK—In answer to(a) it is sta ed that the post of Head Master has not been vacant for the last five years whereas in (b) it is stated that an Head Master is working from 1-9-1972. What is the reason for giving this specific date?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—It was stated about the absence of the Head Master for over 5 years. Government wanted to explain that there has not been continuous absence. There have

been six Headmasters posted but during certain period there has been absence due to the person either being on leave or not reporting for duty.

NON-ENCASHMENT OF GOVERNMENT CHEQUES AT SHIMOGA TREASURY.

33. Sri S. M. SHEERANALY CHANDRASEKHAR (Hosanagar).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

(*a*) whether it is a fact that the cheques issued to individuals in respect of Takavi Loans sanctioned to them by Taluk Development Boards were not encashed in the Treasury at Shimoga;

(*b*) if so, the reasons for the same?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(*a*) No.

(*b*) The question does not arise.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ತಕಾವಿ ಲೋನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚೆಕ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಯ್ಯಿಂದ ಸ್ಕೈನ್ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ಕ್ಯಾಷ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ. – ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಕ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಲ್ಯೂಷನ್ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ನಾನು ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಂದರೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈ ರೀತಿ ಚೆಕ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರೆಜರಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಚೆಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರುಜು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಬೋರ್ಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರಿಂದ ಕೆಲವಟ್ಟಿಗೆ ಪರ್ಸಂಟೇಜ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

CONSTRUCTION OF A TANK NEAR PAPINAYAKANAHALLI, HOSPET TALUK

55. Sri B. SATYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state:—

(*a*) whether the survey for the construction of tank called Sattikere near Papinayakanahalli, Hospet Taluk, Bellary District was completed;

(*b*) if so, the amount of estimate;

(*c*) when the Government would take up the work?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—

(*a*) Yes;

(*b*) Rs. 3,40,000;

(*c*) The work will be taken up after finalisation of the scheme and depending on availability of funds.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಸಿಂಗ್.—ಈ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರದೇಶ ಬರಗಾಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಕೂಡಲೇ ಈ ಕೆರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗುವ ಅಂದಾಜು ಮೊಬಲಗನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

BENEFITS OF PENSION OR G.P.F. TO THE STAFF OF COLLEGES RUN BY H.K.E.S., GULBARGA.

75. Sri PRABHAKAR TELKAR (Kalagi).—

Will the Minister for Education be pleased to state:—

(*a*) whether benefits of pension or Provident Fund is available to the Lecturers, Professors, Associate Professors working in Colleges run by the Hyderabad Karnatak Education Society, Gulbarga;

(*b*) if so, the category of lecturers and staff that is eligible to these benefits and their respective strength;

(*c*) the alternative benefits provided by the Government or the society in case the aforesaid benefits are not available to them?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(a) At present the benefits of the provident fund are available to both teaching and non-teaching staff in the Colleges run by the Hyderabad Karnatak Education Society, Gulbarga with effect from 1st April 1969.

(b) All categories of teahing and non-teaching staff are eligible;

(c) Does not arise in view of the above replies.

Sri PRABHAKAR TELKAR.—Whether the Professors and Associate Professors working in the Colleges are eligible to get the benefit of provident fund if they were working prior to 1st April 1969?

† Sri A. R. BADARINARAYANA.—The question of payment of provident fund to Professors, etc., working prior to 1st April 1969 does not arise.

Sri PRABHAKAR TELKAR.—Whether the Government is aware that these Professors and Associate Professors working in the Hyderabad Karnatak Education Society, Gulbarga are getting their salaries in cash and not by cheque?

Sri A .R. BADARINARAYANA.—The Government gives grants to the private aided colleges and they distribute the salaries of the staff. Government does not pay the salaries directly.

Sri PRABHAKAR TELKAR.—Whether the Government is aware that the full amount is not being paid towards their salaries to these Professors and Associate Professors?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—I am not aware of that. The management pays the salaries. The Government does not pay the salaries by cheques in Colleges.

Sri D. B. KALMANKAR.—In view of the complaint made by the hon. member that full payment is not being made and since the Government is giving grants to this college, whether the Government would insist upon the payments of salaries being made only by cheques?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—Government pays only 80 per cent of the grants and the rest is paid by the management. So it cannot be paid by cheques.

Sri V. N. PATIL.—When mis-management of funds is brought to the notice of the Government, is it not the duty of the Government to insist on making payments by cheques; and is the Government going to withhold 80 per cent grants if payments are not made by cheques to the teaching staff?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—If complaints are received that some portion of the salaries is being withheld or not paid then Government will take action.

SUBSIDY TO KANNADA FILMS

96. Sri K. H. HANUME GOWDA (Hassan).—

Will the Chief Minister be pleased to state:—

the number of Kannada films which have received subsidy from Government during 1970-71 and 1971-72 and their names?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

The Government have paid subsidy to 32 films during 1970-71 and 33 films during 1971-72. The names of the films are given in the list appended.

Government have paid subsidy to the following Features Films during 1970-71 and 1971-72:

1.	1970-71	..	32 Films
2.	1971-72	..	33 Films

1970-71—32 Films

1. Onde Balliya Hoogalu
2. Naadinabhagya
3. Karulinakare
4. Brindavana
5. Gejje Pooje
6. Kallara Kalla
7. Rangamahal Rahasya
8. Kanneeru
9. Chowkadadeepa
10. Anireekshita
11. Arisina Kunkuma
12. Mukundachandra
13. Aparajite
14. Balekiladi
15. Ellellu Naane
16. Mruthyupanjaradalli Goodachari 555
17. Manasiddare Marga
18. Bhoopathi Ranga
19. Takka Bitray Sikka
20. Samskara
21. Mooru Muthugalu
22. Laxmi-Saraswathi
23. Bore Gowda Bangaloregе Banda
24. Chaya
25. Pratheekara
26. Sedige Sedu
27. Modala Rathri
28. Amara Bharathi

29. Onde Kula Onde Daiva
30. Aidhu Beralu
31. Vichitra Samsara
32. Bale Yethu Chivarku Chithu (Telugu)

1971-72—33 *Films*

1. Mahadiya Mane
2. Aaru Mooru Ombhathu
3. Poornima
4. Sedinakidi
5. Paropakari
6. Kasthuri Nivasa
7. Naguva Hoovu
8. Kula Gowrava
9. Addadari
10. Namma Samsara
11. Sidila Mari
12. Seetha
13. Devara Makkalu
14. Sharapanjara
15. Signalman Siddappa
16. Anugraha
17. Thai-Devaru
18. Samshaya Phala
19. Baala-Panjara
20. Bethala-Gudda
21. Namma-Baduku
22. Kasiddare Kailasa
23. Malathi Madhava
24. Naari Munidare Maari
25. Kalyani
26. Vamsha Vriksha
27. Saakshathkara
28. Bhale Adrustavo Adrusta
29. Hennu, Honnu, Mannu
30. Man-peda (Malayalam)
31. Karinizhal (Malayalam)
32. Enna-Thangadi (Thulu)
33. Dareda Budedi (Thulu)

ABSTRACT

1970–71	..	Kannada Films	..	31
		Telugu Films	..	1
1971–72	..	Kannada Films	..	29
		Malayalam Films	..	2
		Thulu Films	..	2

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.— ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ 1970-71ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 32 ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ, 1971-72ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 33 ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಅರ್ಜಿಗಳು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದುವು, ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ ? ಆ ರೀತಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ?

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಥಮತ-ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಯಾವುದು ಪಡೆದಿದೆಯೋ ಅಂತಹುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯೂ ಆಯಿತು. ಇದು ಶುರುವಾದುದು ಮೊದಲು 1966ರಲ್ಲಿ. ಮೊದಲು 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಮೇಲೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಏರಿಸಿದೆ. ಅನಂತರ ಗ್ರಾಂಟ್ ಆಫ್ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ರೂಲ್ಸ್ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ 1970 ರಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೆಲವೇ ಫಿಲಂಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. 1971 ರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವುಗಳ ಮೆರಿಟ್ ನೋಡಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿಯೂ ಸಹ ಇದೆ ಆ ಕಮಿಟಿಯವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರಿವ್ಯೂ ಮಾಡಿ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.— ಈಗ ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೊಡು ತ್ತಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮ ಏನಿದೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.— ಆ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಈಗ ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.— ತಾವು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡಿ ದರೆ, ತಾವು ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಒಂದು ತೆಲಗು ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ, ಮಲೆಯಾಳಂ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಎರಡೆರಡು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆ ಏನೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಕನ್ನಡ ಫಿಲಂಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೋ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳ ಫಿಲಂಗಳಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೋ ? ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ವಿವರಣೆ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯನು ನೋಡಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೇ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಈಗ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡುವ ಔಚಿತ್ಯವಾದರೂ ಏನು ? ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ನೀವು ಕೊಡುವ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡುವುದೇ ವಾಡಿಕೆ. ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಸುಮಾರು 70—80 ಕನ್ನಡ ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗಳಿಗೂ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಮಂಗಳೂರಿನವರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನವರು ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳದವರೇ. ಅವರೂ ಸಹ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಅವರ ಪಿಕ್ಚರ್ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಡಿಸ್‌ಕ್ರಿಷನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.— ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಜನರನ್ನು ದುರ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂಥ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.— ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೆನ್ಸಾರ್ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬೋರ್ಡ್ ಇದೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.— ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರು 'ಭಲದಂಕಮಲ್ಲ' ಎಂಬ ಒಂದು ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಚಲನಚಿತ್ರ ತಯಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಈ ಸಭೆಯವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಅಡ್ವಾನ್ಸಾಗಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.— ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದೇ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೈನಾರಿಟಿ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜಿಗೂ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೈನಾರಿಟಿ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗತಕ್ಕ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯದವರೂ ಸಹಾ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಅವರೂ ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿ ಕೊಡದೆ ಇರಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಆ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾಯ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ.—ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಅನೇಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಟುಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಬ್‌ಸಿಡಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ನಿಗದಿಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ವರಮಾನ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಬರಿ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಒಂದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಎಂಟರ್‌ಟೈನ್‌ಮೆಂಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಬ್‌ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಒಂದಕ್ಕೇ ಎಂದು ನಿಯಮಿತಿಗೊಳಿಸುವುದು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸಾಧುವಾದ್ದಲ್ಲ. ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರು ಆಗತಕ್ಕ ತೆಲುಗು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಚಿತ್ರಗಳು ತಯಾರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಬೇಕು, ಪ್ರೋಸೆಸಿಂಗ್ ಯೂನಿಟ್ ಬೇಕು ಆದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ತರಬೇತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಟ್ರೈನಿಂಗನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆ ಬಹಳ ಸಾಧುವಾದದ್ದು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಫಿಲಂ ಬೋರ್ಡಿದೆ.

COLLECTION OF LOCAL FUND CESS

107. Sri K. H. KURADAGI (Mundargi).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state:—

(*a*) whether it has come to the notice of Government that local fund cess, etc., which was not collected due to famine in Dharwar District for the last 5-6 years is now being collected;

(*b*) the propriety involved in taking such an action for sudden collection of Local Fund Cess which was withheld for the last 5-6 years;

(*c*) whether Government is thinking to stop collection of such revenues?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) Yes.

(*b*) There is no provision in the Mysore Land Revenue Act for deduction or remission of Cess revenues. Remission of Cesses on revenues was opposed to law. Therefore, Government have orderd for collection of cesses. As per the orders the local authorities are collecting the cess on revenue along with arrears since last year.

(*c*) The question of amending the law is under the consideration of the Government.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಲೋಕಲ್ ಫಂಡ್ ಸೆಸ್ ವಗೈರೆಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೀರಾ?

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಸೆಸ್ಸಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಇದೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ರೆವಿನ್ಯೂ ಆಕ್ಟಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಅಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೇ 4—5 ವರ್ಷಗಳ ಸೆಸ್ಸನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ತ್ರಾಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಹಾಗೆ ವಸೂಲ್ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಶಕ್ತಿ ಇರತಕ್ಕವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ವಸೂಲ್ಮಾಡಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಜಿ. ಬಣಕಾರ್.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ತರಲು ಇದೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಜಿ. ಬಣಕಾರ್.—ಸೆಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಮುಂಡರ್ಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ವಸೂಲಿ ಬಹಳ ಜೋರಿನಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಸೂಕ್ತವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್‌ರೆವಿನ್ಯೂ ಆಕ್ಟಿಗೆ ಇದೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ತರತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪ್ರಶ್ನೆ ನಂ. 158 ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಕೇಳಬಹುದು.

COURTESY TO BE SHOWN BY OFFICERS TO LEGISLATORS

158. Sri H. S. SIDDAPPA *(Arsikere) [on behalf of Sri J. L' KABADE (Ballolli)].—

Will the Chief Minister be pleased to state :—

(*a*) the type of Government Order issued to the officers of the various departments regarding the courtesy to be shown to the Members of Legislative Assembly and Council whenever they visit officers on public work ;

(*b*) whether the orders issued are in accordance with law and since when they are in force ;

(*c*) the action Government would take against the officers who do not show the courtesy as per Government instructions if members report the same ;

(*d*) the action Government would take in case the officers do not observe the instructions issued by the Government if reported by the members ?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(*a*) Government have issued an Official Memorandum to the officers of the State Government to show courtesy and regard to Members of Parliament and Legislators whenever they visit them.

(*b*) A copy of the O.M. No. GAD 23 PLX 68, dated 30th May 1968/1st June 1968 is appended.

(*c*) Suitable action will be taken against the officers who do not observe these instructions if such cases come to the notice of Government.

(*d*) For misconduct, punishments like censure, suspension and fines can be imposed on officers, depending upon the nature of offence committed.

GOVERNMENT OF MYSORE

No. GAD 23 PLX 68 Mysore Government Secretariat,
Vidhana Soudha, Bangalore.

Dated the 30th May 1968/1st June 1968.

OFFICIAL MEMORANDUM

Sub :—Instructions issued in regard to the manner in which the Members of Parliament and Legislature should be treated when they meet officers on official business.

(SRI D. DEVARAJ URS)

A copy of O.M. No. F. 25/29/56-Ests. (A), dated the 28th August 1957, issued by the Government of India, Ministry of Home Affairs, New Delhi, is forwarded herewith for information and guidance.

It is requested that the same courtesy and regard should be shown to Members of Parliament and Members of Legislatures, when they meet officers of the State Government, on official business.

No. F. 25/29/56-Ests. (A)

GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF HOME AFFAIRS

New Delhi-2.

Dated the 28th August 1957

OFFICIAL MEMORANDUM

Sub :—Observance of Courtesies by Officers of the Government of India in their dealings with Members of Parliament.

It has been brought to the notice of the Government by certain Members of Parliament that instances have occurred in which Members of Legislatures have not been accorded by Government Officers the consideration and regard which their position in the public life of the country requires. Government of India have no doubt that lapses, if any, in this respect cannot be intentional, and that there is no desire to be discourteous or rule. Nevertheless, Government of India would like to remind all officers that due courtesy and regard to the representatives of the people are desirable in the larger interests of the country. The Members of Parliament have important functions to perform under the Constitution and it should be the endeavour of every officer to help them to the extent possible in the discharge of their functions. In cases, however, when officers are unable to accede to the request or suggestion of Members of Parliament, the reasons for the Officers' inablity to do so should be courteously explained to them. For purposes of interview, Members of Parliament should be given preference over other visitors, and in the very rare cases where an officer is unable to see a Member of Parliament at a time about which he had no previous notice, the position should be politely explained to the Members and another appointment fixed in consultation with him. The same courtesy and regard should be shown to Members of Legislatures attending public functions where, in particular, seats befitting their position should be reserved for them.

2. Ministry of Finance, etc., are requested to bring these instructions to the notice of all concerned.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆಜ್ಞೆ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಗಡೆಗೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೇ ಅವರು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೇ ನಿಧಾನಮಾಡಿದರೇನು ಮಾಡುವುದು ?

†ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಮಗೆ ಹಾಗೆ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಅದರಮೇಲೂ ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿ ನೋಡೋಣ.

1–30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಚೀಟಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಆದರೂ ಅವರು ಕರೆಸುವುದಿಲ್ಲ, ಒಳಗಡೆ ಇತರರ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀವು ಚೀಟಿ ಕಳಿಸುವಿರೋ ಮತ್ತು ನೀವು ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವಿರೋ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ?

(ನಗು)

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.— ಒಂದುವೇಳೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿದರೂ ಆಫೀಸರ ಬಳಿ 15 ಜನರಿರುವರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇರುವಾಗ ನಾವು ಹೋದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ?

Sri D. DEVARAJ URS.—You have every right to ask the concerned officer that you want to have a private talk with him.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಸರಕಾರ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಸರ್ಕುಲರ್ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅವರು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದರೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಸಹನೆಯಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಸೇದಿ ಹೋದವರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಗೆ ಬಿಡುವರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದುವುದು ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದ ಬೇಡಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಅದನ್ನು ಸೇದುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಿರ ಬಹುದು. ಅಭ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ ಆಫೀಸರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದವರೂ ಸೇದುವರು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಇದು ಲಘುವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಇದು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದಾಗ ಅವರ ವರ್ತನೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಸಿಗರೇಟು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆಫೀಸರುಗಳು ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದ ಸದಸ್ಯರ ಮುಖದಮೇಲೆ ಅದರ ಹೊಗೆ ಬಿಡುವುದು ಅವಹೇಳನ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರಕಾರ ನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ಹೋದರೆ ಅವರು ಗೌರವಿಸ ಬೇಕು, ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವಿರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಮೆಮೊರ್ಯಾಂಡಂ ಏನಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳು ವುದೆಲ್ಲಾ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಕೆಲವು ಸಮಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ತಾವು ಪಾಳೆಯಗಾರರಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ ಕರ್ಟಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕು ?

(ನಗು)

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ನೀವೇ ಹೇಳಿ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—May I know whether a circular has been issued to all those IAS Officers who have been appointed after 1968 after this popular Government assumed office ?

Sri D. DEVARAJ URS.—Unless the circular is withdrawn, it will remain in force.

Sri C. M. ARUMUGAM.—During the President's Rule these officers were acting like Ministers. In order to remove this impression from the minds of the officers whether this popular Governfent has sent any circular to those officers ?

Sri D. DEVARAJ URS.—We have not thought it fit to send another circular of the same nature. In case there are any lapses on the part of the officers, we shall remind them to be mindful of the circular which is in vogue already. I have recently sent a circular to all the officers that whenever MLAs and MLCs come and discuss any matter with them, I have asked them to keep a note of what the representatives have said and send a brief note to the Heads of Departments and also to the Secretaries to Government.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಕೆಲವು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಕಾಲ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರುವರು, ಆ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಶಾಸನಸಭೆ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಅದು ಸರಿಯೇ? ಶಾಸನಸಭೆ ಸದಸ್ಯರು ವರ್ಕಿಂಗ್ ಅವರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಿರಾ! ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂಗೆ ನಿಗದಿಮಾಡಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮೀಟಿಂಗ್ ಇದೆ ಎಂದು ಹೋಗಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಒಂದು ನಿಗದಿಯಾದ ಕಾಲ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವಿರಾ ?

Sri D. DEVARAJ URS.—I will certainly agree with the Hon. the Leader of the Opposition because it will not only facilitate the public but also facilitate in the smooth functioning of the offices. Both should be adhered to. I will certainly instruct the officers to fix up certain hours for interviews. During those hours if the Hon. Members were to go—you will also appreciate, without an appointment, they will have to take a chance. I do not think any officer can refuse interview particularly to MLAs and MLCs whenever they want to meet him. Even if an appointment is sought with an officer at a time other than the usual fixed hour, I think, he has to give time. And what is happening particularly in Bangalore which is the State headquarters, there will be too much of pressure of work upon the officers because they will have been called either by the Secretary or the Minister to attend meetings. Sometimes suddenly the Ministers will be calling the officers for a discussion. Such things might come in the way of giving an interview. Nevertheless, I shall appreciate the idea and try to see that those things are adhered to. I might also tell the Hon. Members that many a time the transfers

and promotions would be the subjct-matters of discussion. I have been instructing my officers that so far as these subjects are concerned, they must be referred to the highest level and that they should not deal with these subjects.

COLONY OF BACKWARD CLASS PEOPLE IN SAVEMARADI KAVAL.

168. Sri HANJI SHIVANNA (Tarikere).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

(*a*) whether the Governmnet have formed a colony for backward class people in Savemaradi Kaval, Amritapur Hobli of Tarikere Taluk;

(*b*) if so, the amount spent by the Government on this colony;

(*c*) the extent of land Granted for them;

(*d*) the number of families living in this colony at present;

(*e*) who are in possession of these lands;

(*f*) whether it has come to the notice of the Government that some rich people have purchased the lands from backward class people and evicted them?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(*a*) Yes.

(*b*) Rs. 18,000.

(*c*) In Survey No. 1,—200 acres.

(*d*) 10 families are staying.

(*e*) Except 70 Acres and 16 Guntas of land which is alienated the rest of the land is in possession of the residents of the colony.

(f) Some familes have left the colony after selling their lands to others. This sale is not valid. Action is taken to take back the land from those who had acquired the lands unauthorisedly.

ಶ್ರೀ ಹಂಜಿ ಶಿವಣ್ಣ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ 200 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ, 10 ಸಂಸಾರಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದಿದೆ. ಒಂದು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ? ಎಷ್ಟು ಸಂಸಾರಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ?

†ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—30 ಸಂಸಾರಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. 200 ಎಕರೆ 30 ಸಂಸಾರಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿದರೆ ಒಂದು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆಷ್ಟು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಹಂಜಿ ಶಿವಣ್ಣ.—ಈಗ 10 ಸಂಸಾರಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿವೆ. ಉಳಿದ ಸಂಸಾರಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನೇನಾಯ್ತು?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 70 ಎಕರೆ 16 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಿಗೆ ಮಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಹಸೀಲ್ದಾರರು ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ 15 ವರ್ಷ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಷರತ್ತು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಷರತನ್ನು ಅವರು ಮುರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹಕ್ಕು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಅತಿಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿರುವರೋ ಅವರಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ 70 ಎಕರೆ 16 ಗುಂಟೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಬಂತು; ಮತ್ತು ಬಂದಮೇಲೆ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಇರುವವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಹಾಗೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭೂಹೀನರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅದು ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಇಂತಹ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಇವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ತಾವು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂಬ ನಿಬಂಧನೆ ಈಗಲೂ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗಿರುವಂತೆ 10-15 ವರ್ಷ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಇದೆ ಇದನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಒಂದು ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಹಾಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹಂಜಿ ಶಿವಣ್ಣ.—ಇಲ್ಲಿ 70 ಎಕರೆ 16 ಗುಂಟೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಮಾತು. ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಳಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ಯಾರಾದರೂ ಸುಳ್ಳು ಉತ್ತರ ಕಳಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—If it is a wrong report it will cost their job. We will definitely take action against such people.

PROVISION OF 18 PER CENT OF T.D.B. BUDGET FOR AMELIORATION OF SCHEDULED CASTES AND SCHEDULED TRIBES.

186. Sri G. PUTTASWAMY (Mudigere).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

the names of the Taluk Development Boards and Panchayats which have provided 18 per cent of the Budget for amelioration of Scheduled Castes and Secheduled Tribes people in the State during the years 1971-72 and 1972-73 (Talukwise information with amount may be furnished)?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

Statement indicating talukwise information with amount appended.

Karnataka State Archive
(Departmental Library)
(B)
Accession No. 4887
Date..........

(SRI M. MALLIKARJUNA SWAMY)

Name of the Taluk Development Boards which have provided 18% of the Budget for the year 1971-72 and 1972-73.

District	Name of the Taluk Development Board		1971-72	1972-73
1	2		3	4
			Rs.	Rs.
Karwar	1	Karwar	14,000.00	25,300.00
	2	Ankola	5,000.00	25,000.00
	3	Kumta	6,000.00	5,000.00
	4	Honavar	1,000.00	12,000.00
	5	Bhatkal	8,167.00	17,280.00
	6	Sirsi	8,000.00	25,000.00
	7	Siddapur	1,000.00	10,000.00
	8	Yellapur	2,000.70	2,000.00
	9	Mundgod	3,414.00	3,000.00
	10	Haliyal	8,000.00	25,000.00
	11	Supa	4,000.00	18,000.00
			60,581.00	1,27,280.00
Bellary	1	Bellary	62,350.00	63,700.00
	2	Siruguppa	58,000.00	55,000.00
	3	Sandur	34,600.00	29,700.00
	4	Hospet	30,000.00	54,100.00
	5	Mallapur	14,700.00	10,350.00
	6	Kudligi	35,000.00	36,000.00
	7	Harapanahalli	29,500.00	29,000.00
	8	Hadagalli	55,000.00	60,000.00
			3,19,050.00	3,37,850.00
South Kanara	1	Mangalore	30,000.00	15,000.00
	2	Puttur	10,000.00	10,000.00
	3	Coondapur	30,000.00	35,000.00
	4	Sullia	...	...
	5	Bantwal	15,000.00	40,000.00
	6	Belthangady	8,215.52	29,000.00
	7	Udipi	53,000.00	18,000.00
	8	Karkal	5,000.00	...
			1,51,215.52	1,47,000.00

1		2	3	4
Kolar	1	Kolar	22,000.00	27,000.00
	2	Malur	20,000.00	20,000.00
	3	Bangarpet	20,000.00	20,000.00
	4	Mulbagal	10,000.00	10,000.00
	5	Srinivasapura	20,000.00	20,000.00
	6	Chintamani	20,000 00	20,000.00
	7	Sidlagatta	10,000.00	10,000.00
	8	Chickballapur	6,000 00	18,000.00
	9	Gowribidnar	12,000.00	20,000.00
	10	Gudibanda	1,000.00	3,000.00
	11	Bagepalli	15,000.00	25,000.00
			1,56,000.00	2,03,000.00
Tumkur	1	Sira	28,000.00	30,500.00
	2	Tumkur	33,000.00	40,000.00
	3	Pavagada	26,000.00	28,500.00
	4	C. N. Halli	52,000.00	35,000.00
	5	Kunigal	40,000.00	40,000.00
	6	Koratagere	25,000.00	34,000.00
	7	Tiptur	38,000.00	35,000.00
	8	Gubbi	30,000.00	43,002.00
	9	Madhugiri	70,000.00	38,000.00
	10	Turuvekere	31,000.00	41,000.00
			3,53,000.00	3,65,002.00
Dharwar	1	Dharwar	10,500.00	10,000.00
	2	Hubli	6,000.00	6,000.00
	3	Navalgund	27,600.00	28,000.00
	4	Kalghatgi	5,000.00	5,000.00
	5	Nargund	5,000.00	5,000.00
	6	Ron	25,000.00	25,000.00
	7	Gadag	20,000.00	20,000.00
	8	Mundargi	5,000.00	1,000.00
	9	Shirahatti	10,000.00	5,000.00
	10	Kundagol	10,000.00	10,000.00
	11	Hanagal	15,000.00	10,000.00
	12	Shiggaon	18,500.00	20,000.00
	13	Savanur	13,000.00	15,000 00
	14	Haveri	15,000.00	15,000.00
	15	Ranebennur	20,000.00	25,000.00
	16	Hirekerur	10,080.00	20,000.00
	17	Byadgi	5,000.00	8,000.00
			2,20,680.00	2,38,000.00

(SRI M. MALLIKARJUNASWAMY)

1	2		3	4
Chitradurga	1	Chitradurga	46,312.00	36,000.00
	2	Hosadurga	20,000.00	32,000.00
	3	Hiriyur	18,000.00	40,000.00
	4	Holalkere	15,000.00	36,000.00
	5	Molakalmuru	25,000.00	30,000.00
	6	Harihar	20,000.00	40,000.00
	7	Davanagere	18,000.00	70,000.00
	8	Challakere	18,000.00	36,000.00
	9	Jagalur	15,000.00	18,000.00
			1,95,312.00	3,38,000.00
Bidar	1	Bidar	25,000.00	20,000.00
	2	Bhalki	64,511.00	92,000.00
	3	Humnabad	35,000.00	45,000.00
	4	Santhapur	30,000.00	20,000.00
	5	B. Kalyan	50,000.00	80,000.00
			2,04,511.00	2,57,000.00
Belgaum	1	Belgaum	40,000.00	70,900.00
	2	Khanapur	20,000.00	2,000.00
	3	Hukeri	56,000.00	80,000.00
	4	Chikodi	50,000.00	60,000.00
	5	Athani	25,000.00	44,000.00
	6	Raibag	15,000.00	26,000.00
	7	Gokak	74,000.00	65,700.00
	8	Bailhongal	8,000.00	12,000.00
	9	Saundatti	48,457.00	46,500.00
	10	Ramdurga	25,000.00	27,000.00
			3,62,057.00	3,94,100.00
Bangalore	1	Bangalore North	18,000.00	21,000.00
	2	Bangalore South	...	...
	3	Doddaballapur	8,275.00	9,000.00
	4	Devanahally	9,000.00	9,000.00
	5	Nelamangala	...	...
	6	Hosakote	8,450.00	9,300.00
	7	Anekal	...	...
	8	Ramanagaram	...	...
	9	Channapatna	17,720.00	11,270.00
	10	Kanakapura	...	...
	11	Magadi	7,480.00	10,000.00
			68,925.00	69,570.00

1	2		3	
Mandya	1	Mandya	75,000.00	75,000.00
	2	Maddur	60,000.00	60,000.00
	3	Malavalli	20,000.00	30,000.00
	4	Pandavapura	18,000.00	9,000.00
	5	Srirangapatna	19,000.00	20,000.00
	6	Krishnarajpet	7,500.00	16,000.00
	7	Nagamangala	10,000.00	10,000.00
			2,09,500.00	2,20,000.00
Bijapur	1	Bijapur	20,000.00	20,000.00
	2	Basavanabagewadi	30,000.00	35,000.00
	3	Muddebihal	10,000.00	10,000.00
	4	Indi	30,000.00	30,000.00
	5	Sindgi	35,000.00	27,000.00
	6	Bagalkot	8,000.00	11,836.00
	7	Badami	35,000.00	36,000.00
	8	Hungund	94,557.00	12,8,254.00
	9	Jamkhandi	80,000.00	75,000.00
	10	Mudhol	10,000.00	20,000.00
	11	Bilgi	26,000.00	18,000.00
			3,78,557.00	4,12,070.00
Coorg	1	Mercara	26,000.00	23,000.00
	2	Somwarpet	16,500.00	49,000.00
	3	Virajpet	13,500.00	40,000.00
			56,000.00	1,12,000.00
Raichur	1	Raichur	50,000.00	10,000.00
	2	Manvi	7,000.00	25 000.00
	3	Deodurga	30,000.00	20,000.00
	4	Lingsugur	30,000.00	5,000.00
	5	Sindhanur	50,000.00	40,000.00
	6	Kustagi	10,000.00	5,000.00
	7	Koppal	50,000.00	20,000.00
	8	Gangavathi	40,000.00	40,000.00
	9	Yelburga	7,000.00	70,000.00
			2,74,000.00	1,72,000.00

(SRI M. MALLIKARJUNASWAMY)

1		2	3	4
Chickmagalur	1	Chickmagalur	16,700.00	16,000.00
	2	Kadur	10,000.00	12,000.00
	3	Tarikere	5,000.00	5,000.00
	4	Mudigere	32,000.00	30,000.00
	5	Koppa	5,000.00	5,000.00
	6	N.R. Pura	10,476.00	8,000.00
	7	Sringeri	7,000.00	6,000.00
			86,176,00	82,000,00
Hassan	1	Hassan	42,000.00	50,000.00
	2	Arsikere	1,00,000.00	50,000.00
	3	Channarayapatna	48,000.00	40,000.00
	4	Belur	45,000.00	45,000.00
	5	Alur	49,000.00	25,000.00
	6	Saklespur	60,000.00	55,000.00
	7	Arkalgud	25,000.00	30,000.00
	8	Holenarasipur(Budget have not been sanctioned)		
			3,69,000.00	2,95,000.00
Gulbarga	1	Gulbarga	3,906.00	9,810 00
	2	Afzalpur	40,000.00	40,000.00
	3	Aland	45,000.00	6,000.00
	4	Jewargi	20,000.00	20,000.00
	5	Sedam	71,828.00	35,000.00
	6	Chitapur	90,000.00	50,000.00
	7	Chincholi	15,000.00	20,000.00
	8	Yadgir	63,422.00	25,000.00
	9	Shorapur	5,500.00	15,000.00
	10	Shahapur	30,000.00	30,000.00
			3,84,656.00	2,50,810.00
Mysore	1	Nanjangud	40,000.00	5,000.00
	2	H. D. Kote	20,000 00	16,350.00
	3	Yelandur	6,500.00	4,000.00
	4	T. N. Pura	50,500.00	10,000.00
	5	Periyapatna	7,000.00	20,400.00
	6	Mysore	25,000.00	Budget not approved
	7	Hunsur	18,000.00	10,000.00
	8	Chamarajnagar	60,000.00	41,370.00
	9	Kollegal	1,00,000.00	50,000.00
	10	Gundlapet	18,000.00	8,000.00
	11	K. R. Nagar	25,000.00	10,000.00
			3,70,000.00	1,75,120.00

1	2		3	
Shimoga	1	Shimoga	44,000.00	44,000.00
	2	Bhadravathi	40,000.00	55,000.00
	3	Channegiri	40,518.00	45,000.00
	4	Honnali	31,000.00	36,000.00
	5	Thirthahalli	26,000.00	23,000.00
	6	Hosanagar	21,000.00	23,000.00
	7	Sorab	42,000.00	47,000.00
	8	Sagar	23,000.00	25,000.00
	9	Shikaripur	45,000.00	43,250.00
			3,12,518.00	3,41,250.00

Panchayats			*1971-72*	*1972-73*
1			2	3
1 Bangalore	1	Bangalore North	2,500·00	—
	2	Bangalore South		
	3	Doddaballapur	8,275·00	—
	4	Devanahally	9,000·00	—
	5	Nelamangala	—	—
	6	Hosakote	7,109·00	—
	7	Anekal	—	—
	8	Ramanagaram	—	—
	9	Channapatna	335·00	—
	10	Kanakapura	—	—
	11	Magadi	7,480·00	—
2 Belgaum	None of the Panchayats provided Budget for amelioration of Scheduled Caste and Scheduled Tribes.			
3 Mysore	There are 637 VPs in this District due to poor financial position VPs has not reserved 18 per cent in their Budget for Welfare of S.C. and S.Ts.			
4 Mandya	do		do	
5 Shimoga	VPs are not earmarked 18 per cent of their Budget for amelioration S.Cs. and S. Ts.			

(SRI M. MALLIKARJUNASWAMY)

				1	2	3
6	Chitradurga	1	Hosadurga		48,106·00	94,869·00
		2	Chitradurga		16,000·00	20,000·00
		3	Hiriyur		3,925·00	7,030·00
		4	Holalkere		—	—
		5	Molakalmur		6,576·00	13,804·00
		6	Harihar		13,319·36	13,850·00
		7	Davanagere		3,050.00	3,950·00
		8	Challakere		27,551·00	45,766·00
		9	Jagalur		5,900·00	7,200·00
7	Coorg	1	Mercara		26,000·00	2,500·00
		2	Somwarpet		66,503.00	49,000.00
		3	Ponnampet		5,090·00	6,675.00
8	N. Kanara	1	Karwar		615·00	1,015.00
		2	Ankola		1,460·00	1,500·00
		3	Kumta		1,510·00	2,325·00
		4	Honnavar		2,200 00	2,200·00
		5	Bhatkal		1,400·00	1,375 00
		6	Sirsi		1,525·00	2,150 00
		7	Siddapur		6,935·00	5,610·00
		8	Mundgod		1,298·00	9,54 ·00
		9	Yellapur		2,096·00	2,660·00
		10	Haliyal		3,396·00	2,525·00
		11	Supa		—	—
9	Bidar		Nil		Nil	Nil
10	Raichur	1	Lingsugur		—	3,000·00
		2	Deodurga		29,940·00	600·00
		3	Kusthagi		9,950·00	900·00
		4	Yelburga		2,600·00	1,165 00
11	Hassan	1	Saklespur		16,500·00	11,100·00
		2	Arasikere		2,578·00	8,000·00
		3	Arklgud		14,525·00	10,186·00
		4	Alur		2,6850·00	29,152·00
			The other VPs and Taluks are not provided.			
12	Bellary	1	Hadagalli		—	43,150·00
		2	Harapanahalli		10[illegible],85·00	4,105·00
		3	Kudligi		1,000·00	1,000·00
					11,585·00	48,255.00

			1	2	3
13	Gulbarga		Nil	Nil	Nil
14	Tumkur	1	Tumkur	22,400·00	26,105·00
		2	Pavagada	66,440·00	31,200·00
		3	Chicknayakana-halli	31,980·00	35,800·00
		4	Tiptur	18,396·00	—
		5	Kunigal	120,266·00	133,174·00
		6	Gubbi	33,200·00	10,600·00
		7	Koratagere	5,400·00	65,00·00
15	Dharwar	1	Dharwar	4,090·00	3,665·00
		2	Hubli	6,350·00	6,451·00
		3	Navalgund	9,905·00	6,360.00
		4	Kalghatagi	6,100·00	6,100·00
		5	Nargund	3,130·00	7,700·00
		6	Ron	48,000·00	54.000·00
		7	Gadag	4,300·00	4,800·00
		8	Mundaragi	4,910·00	8,960·00
		9	Shirhatti	2,5590·00	16,250·00
		10	Kundagol	30,420·00	34.560·00
		11	Hanagal	13,520·00	15,540·00
		12	Shiggaon	7,420·00	5,640·00
		13	Savanur	3,360·00	4,550·00
		14	Haveri	3,200·00	5,650·00
		15	Ranebennur	8,845·00	9,340·00
		16	Hirekerur	60,992·00	24,370·00
		17	Byadagi	4,6[illegible]0 00	4,220·00
6	South Kanara	1	Mangalore	1,700·00	1,800·00
		2	Belthangady	2,275·00	735·00
17	Kolar	1	Kolar	27,000·00	27,000·00
		2	Malur	20,000·00	20,000·00
		3	Bangarpet	20,000·00	—
		4	Mulbagal	24,000·00	24,000·00
		5	Srinivasapur	All VPs	have provided
		6	Gudibanda	2,200·00	2,200·00
		7	Bagepalli	172,000·00	19,800·00
18	Chikmagalur	1	Chickmagalur	12,100·00	13,370·00
		2	N. R. Pura	3,350·00	4,375·00
		3	Koppa	1,685·00	4,270·00
		4	Sringeri	400·00	25·00
		5	Mudigere	2,750·00	2,750·00
		6	Kadur	6,950·00	11,695·00
		7	Tarikere	4,195·00	4,317·00
91	Bijapur.	There is no......			

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂತಹ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ?

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳು ಇಂತಿಷ್ಟು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನು ಇದುವರೆಗ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—1959ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಈ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ 18 ಪರ್ಸೆಂಟಿಗಿಂತ ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆ ರೀತಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೋಶಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುನಃ ಒಂದು ಆರ್ಡರ್ ಹೊರಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ 18 ಪರ್ಸೆಂಟಿನಷ್ಟು ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಡಿಸ್ಕ್ರಿಶನರಿ ಫಂಕ್ಷನ್ ಆದುದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೆಲವರು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಹೊಸ ಪಾಪ್ಯುಲರ್ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದ ಮೇಲೆ 24-7-72ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರೀ ಹುಕುಂನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ 18 per cent of the total budget of the Taluk Board should be reserved for the welfare of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes in the Taluk Board area and the schemes which are beneficial to them may be implemented for their welfare in their respective Taluks ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ 1980ನೇ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ ಈ ಜನರನ್ನು ಉಳಿದ ಇತರ ಮುಂದುವರಿದ ಜನರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಎತ್ತಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೌತ್, ಆನೆಕಲ್, ನೆಲಮಂಗಲ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ ಇಲ್ಲವೇ ಅಥವಾ ನಿಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾಹಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳು ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು 18 ಪರ್ಸೆಂಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಈ 5 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಬಹುಶಃ ಅವು ಅಲಾಟ್ ಮಾಡದೆ ಇರತಕಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಇರಬಹುದು. ಇದು ಡಿಸ್ಕ್ರಿಶನರಿ ಫಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡದೆ ಇರಬಹುದು. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಇತರ ಹೈದರಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪೈಸೆ ಕೂಡ ಇಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಯಾರು 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಅಪ್ರೂವ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

Sri D. B. KALMANKAR.—In view of the fact that it is necessary that funds should be spent for the welfare of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes compulsorily, whether Government is considering to amend the Village Panchayat and Taluk Board Act suitably and make it as obligatory function of the Taluk Board ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—Government is very serious about doing something tangible for the development of these people.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶನಾರಾಯಣ.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದೆ, ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾಗಿಡದೆ ಹೋದರೆ ಆ ಬಡ್ಜೆಟನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಾವು ಉಗ್ರವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—24-7-72 ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡಿನ ಟೋಟಲ್ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಚಾಲ್ತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಬರುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೆಹೋದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರದೇ ಹೋದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹಣವನ್ನು ಹರಿಜನಗಿರಿಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನವರೂ ಸೇರಿ ಸುಮಾರು 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

REVISED PAY SCALES TO THE COLLEGE TEACHERS

197. Sri V. MASIYAPPA (Challakere).—

Will the Minister for Education refer to the reply given on the floor of the Legislative Council in reply to a question by Sri M. Satyanarayana Rao and state :—

Whether any Government Order has been issued sanctioning different scales of pay to the various categories of College teachers ?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

The scales of pay sanctioned to teachers in Government Colleges as per Tukol Commission recommendation from 1-1-1970 is as follows :

Professors Selectoin grade : Rs. 1,000–50–1,200–60–1,500.

Professors : Rs. 500–30–650–40–850–EB–50–1,000.

Readers : Rs. 400–30–640–EB–40–800–50–900.

Lecturers : Rs. 300–25–550–EB–30–700.

Demonstrators : (*a*) Rs. 250–15–310–20–350–EB–25–500 for those with post-graduate qualification.

(*b*) Rs. 200–10–230–15–350–EB–20–450 for others.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಮಸಿಯಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ ಈಗ ತಾವು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸೆಲೆಕ್ಷನ್ ಗ್ರೇಡ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್, ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್, ರೀಡರ್ಸ್, ಲೆಕ್ಚರರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಡೆಮಾನ್‌ಸ್ಟ್ರೇಟರುಗಳಿಗೆ ಏನು ಪೇಸ್ಕೇಲ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರೋ ಅದನ್ನು ತಾವು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ ಮತ್ತು ಯಾವ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ?

† ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅದನ್ನು 1—1—1970 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಮಸಿಯಪ್ಪ.—ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಇತರ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್, ರೀಡರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಚರರುಗಳ ಪೇಸ್ಕೇಲಿಗೂ ಮತ್ತು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್, ಲೆಕ್ಚರರ್ಸ್, ಮತ್ತು ರೀಡರುಗಳ ಪೇಸ್ಕೇಲಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್.—ಆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ರೀಡರ್ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಚರರುಗಳಿಗೆ ತುಕೋಳ್ ಹೇಕಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ರಿಕ್ವೆಸ್ಟ್ ಬಂತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಪೇಸ್ಕೇಲ್ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ. ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನೋಟೀಸ್ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—1—1—1970 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್, ರೀಡರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಚರರುಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ? ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವ ಪೇಸ್ಕೇಲಿಗೆ ಅವರಿಂದ ರುಜುಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಕೆಲವು ಕಾಲೇಜುಗಳು ಸರ್ಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವ ಸ್ಕೇಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ, ಕೆಲವು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವ ಸಂಬಳವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಟ್ರಿಪ್ಲಿಕೇಟ್ ಬೆನಿಫಿಟ್ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—It is being examined by the Finance Department and a decision has not yet been taken.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಂಬಳಕ್ಕೂ ತುಕೋಳ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವ ಸಂಬಳಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆಯೇ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ನೋಟೀಸ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಒಂದುವೇಳೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ವೇತನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—This is a matter for consideration and it is a suggestion for action.

CONTRIBUTION IN RESPECT OF WORKS EXECUTED BY THE TALUK DEVELOPMENT BOARDS

204. Sri D. B. KALMANKAR (Afzalpur).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state :—

(*a*) whether the public has to contribute 12½ per cent as their contribution in respect of works to be executed by Taluk Development Boards ;

(*b*) whether the Government is aware that such contribution is not actually paid by local public or Panchayat but deducted from the bill of the Contractor ;

(*c*) whether the Government is aware that such practice of deduction from the bill of the contrtctor results in inefficient execution of works and also resulting in delay in completing the works ;

(*d*) the number of such works, pending execution in the State due to above reasons (Talukwise figures may be furnished) ;

(*e*) whether there are any proposals before Government to abolish the system of contribution by public and Panchayat in view of those facts and resolutions passed by various Taluk Boards and District Development Councils to abolish contribution ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(*a*) Yes.

(*b*) No.

(*c*) Does not arise.

(*d*) List of works pending for want of contribution from the people is appended.

(*e*) No.

7	Bidar	...	1 Basavakalyan ...	148
			2 Bidar	49
			3 Humnabad	40
			4 Santhapur	27
				264
8	Coorg	...	Coorg ...	7
9	N. K.	...	Nil.	
10	Tumkur	...	Nil.	
11	Chitradurga	...	1 Chitradurga ...	
			2 Challakere ...	2
			3 Harihar ...	1
			4 Hosadurga ...	19
				23
12	Mandya	...	Nil.	
13	Mysore	...	Nil.	
14	Bijapur	...	Nil.	
15	Bangalore	...	Nil.	
16	Chickmagalur	...	Nil.	
17	Shimoga	...	1 Honnali ...	[illegible]
			2 Thirthahalli ...	22
				29
18	Hassan	...	Holenarasipur ...	5
19	Gulbarga	...	1 Gulbarga ...	54
			2 Aland	45
			3 Jewargi	73
			4 Afzalpur	25
			5 Sedam	138
			6 Chincholi	48
			7 Chitapur	101
			8 Yadgir	45
			9 Shorapur	67
			10 Shahapur	52
				648

Sri D. B. KALMANKAR.—It is evident that the works in Gulbarga District which are pending for lack of contribution coming forward is 648. Similarly, in the case of Bidar, Raichur and Bellary, a good number of works are pending and it is a fact that the public has not contributed as required under the Act. At the same time, the contractor has to pay, with the result, sub standard work is being done by the Taluk Boards. In view of that, will the Government consider to do away with this public contribution and see that the work done by the Taluka Boards is done efficiently?

†Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—Let me tell my hos. friend that the cardinal principle of Community Development Programme is that self-help and self-reliance must be there and people's contribution must be there. We cannot scarifice this principle for the sake of this expediency.

Sri D. B. KALMANKAR.—In view of the fact that Gulbarga, Bidar and other areas are in the grip of severe drought conditions, will the Government consider at least to give a go-by to that public conrtibution and see that efficient work is done by these bodies to ameliorate the condition?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಕೆಲವು ಕಡೆ 5 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವ ಕಡೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡುತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅದು ಎನ್. ಇ. ಎಸ್. ವರ್ಕ್ಸ್ ಯಾವುದು ಇದೆಯೋ ಅಂಥಾ ಕಡೆಯೆಲ್ಲಾ ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಎನ್.ಇ.ಎಸ್. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು $12\frac{1}{2}$ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಅವರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ, ಯಾವರೀತಿ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅದು ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅದು ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ.

Sri D. B. KALMANKAR.—Will the Hon. Minister concede that the works done by the Taluka Boards are definitely of a sub-standard nature when compared to the P.W.D. Works?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—It is not so and in some cases, it is done very well.

Madam SPEAKER.—Now Question Hour is over.

Questions for Answers on the day (but not taken up)

ALLOTMENT OF SITES BELONGING TO SWEEPERS

50. Sri K. YENKATAPPA (Shikaripur).—

Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state:—

(*a*) whether it has come to notice of the Government that the sites on which the municipal sweepers have constructed their huts since time immemorial and have been living there at present have been allotted to somebody else by the Municipality during the Administrator's regime;

(*b*) the basis on which the sites where sweepers have been living are recorded as vacant sites;

(*c*) whether the Deputy Commissioner while making his recommendation to Government in this behalf, has made on the spot inspection and followed the other requirements of law;

(*d*) whether a notification as required by law has been issued for information of public in disposing of the said land;

(*e*) whether it is a fact that when one of the allottees was issued licence by the Municipality for construction of a house/a hut on that site was forcibly pulled down and house constructed;

(*f*) if so, the action taken by the Government against the officers concerned in this behalf?

Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).—

(*a*) No.

(*b*) It is seen from the records that during the Administrator's period, only the vacant portion of the land was converted into sites and records were built and the sites were disposed of only after obtaining the sanction of the Deputy Commissioner and the Divisional Commissioner.

(*c*) Sanction has been accorded by considering the records sent up by Municipality;

(*d*) In the records relating to disposal of sites to the Municipal workers in this area, there is only mention of holding public enquiry, but, there is no indication as to whether any notification was issued.

(*e*) There is neither an indication in the records to show that there was a hut in the said site while issuing licence for construction of house by the Municipality nor to show that the hut was pulled down forcibly.

(*f*) Does not arise.

PROFESSOR SAMUEL MATHAI'S REPORT

82. Sri N. G. HALAPPA (Channagiri).—

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(*a*) whether the report of the Prof, Samuel Mathai who was appointed to enquire into the affairs of Bangalore University has been received ;

(*b*) if so, whether they will place a copy of the report on the Table of the house ;

(*c*) (i) whether it is a fact that some members of Parliament had presented a memorandum in the matter :

(ii) if so, the names of these members ;

(*d*) the action the Government has taken or proposes to take on the recommendations made in the report ?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(*a*) Yes.

(*b*) the suggestion is under consideration.

(*c*) and (*d*) As the report is under consideration it is too early to indicate the nature of action to be taken and other details asked for here.

2-00 P.M

PAPERS LAID ON THE TABLE

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

Madam, I beg to lay Notification No. GSR 311, dated 14th September 1972.

The Mysore Land Revenue (First Amendment) Rules, 1972 ;

Under Section 198 of the Mysore Land Revenue Act, 1964.

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

Madam, I beg to lay :

(*a*) The Sixth Annual Report and Accounts of the Mysore Minerals, Limited for the year ended 31st March 1972 ;

(*a*) The Annual Report of Goformment Sandalwood Oil Factories, Mysore and Shimoga, for the year 1970-71 ;

Under Sub-section (2) of Section 639 of the Companies Act, 1956.

SECRETARY.—I beg to lay the Fourth List of Unstarred Questions and Answers of First Session, 1972.

Madam SPEAKER.—The reports, the notification and other list of Unstarred Questions and Answers are laid on the tht Table of the House.

BILLS INTRODUCED

FOURTH LIST OF UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಕಾಮಗಾರಿಗಳು.—

3 ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ಮೂಡಿಗೆರೆ).—

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ :—

ಸರಕಾರವು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ಮತ್ತು ಕಾಲುವೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೆ ;

(1) ಹೊರನಾಡಿನಿಂದ ಹೆಗ್ಗಾರು ಗೂಡಿಗೆ ರಸ್ತೆ 6 ಮೈಲು ಫಾಸಲೆ ಜಯಪೂರ ಶ್ರಿಂಗೇರಿ ರಸ್ತೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು.

(2) ಕಳಸಾದಿಂದ ಹೊರನಾಡು ಶ್ರೀ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಗೆ ಭದ್ರಾನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು.

(3) ಮಸಣಿಗೆ—ಕೆಳಗೂರು ರಸ್ತೆಗೆ ಕೆಳಗೂರು ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತಿರ ಅರ್ಧ ಸೇತುವೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.

(4) ಹಿರೆಬೈಲಿನಿಂದ—ಬಾಳೆಹೊಳೆಗೆ ಮೈಲು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನಿಂದ ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ.ಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು.

(5) ಕಳಸಾ ಸಂತೆಯಿಂದ ಮಲವಂತಿಗೆ ಗ್ರಾಮ (ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್) ದ ದಿಡುಪೆ ಗ್ರಾಮದವರೆವಿಗೆ 6 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಸಂಚಾರ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು.

(6) ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಿತ್ತಲೆಗಂಡಿ ಸೇತುವೆಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟಗೆರೆ ಬಕ್ಕಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟಿ ಗುತ್ತಿ ರಸ್ತೆಯವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮೈಲಿ ಲಿಂಕ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

(7) ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೈರಾಪುರದಿಂದ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶಿಶಿಲ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಕಡ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 12 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

(8) ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮುಗ್ರವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತಿರ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಜವೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಜನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುಚಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು.—
No. However, they will be examined.

POPULATION OF KALGI ASSEMBLY CONSTITUENCY

29. Sri PRABHAKAR TELKAR (Kalgi).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

the total populatiin of Kalgi Assembly Constituency in Gulbarga District (break-up figures in respect of males and females may be furnised)?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

The total population is 1,48,760 out of which 75,214 are men and 73,546 women.

POSTING OF VILLAGE ACCOUNTANTS, TALATHIES AND GRAMASEVAKS IN THEIR HOME TOWN

56. Sri B. G. BANAKAR (Hirekerur).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

(*a*) whether there is a proposal before Government to post Village Accountants, Talathies and Gramasevaks in their home taluk;

(*b*) if so, the period within which the Village Accountants and Talathies and Gramasevaks serving outside their home taluk will be posted to their home taluk;

(*c*) if not, the reason for the same?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) No.

(*b*) Does not arise in view of answer to Clause (*a*).

(*c*) It is a Policy matter.

73. ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬೈರಪ್ಪಾಜಿ (ತುರುವೇಕೆರೆ).—

ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ :—

(ಅ) ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಾವುವು; (ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ).

(ಆ) ಮೇಲ್ಕಂಡ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಈವರೆಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ (ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—

(ಅ) 1-4-72ರಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದಾದ್ಯಂತ 1293 ಗ್ರಾಮಗಳು ಹಾಗೂ 2824 ದಾಖಲೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳ ವಿವರದ ತಖ್ತೆಯನ್ನು ಈ ಕೂಡ ಲಗತ್ತಿಸಿದೆ.

ಆ) ಸರ್ಕಾರವು ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ (in a phased programme) ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಬಾವಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಬಾವಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಬಾವಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾವಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ದಾಖಲೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಸಹಾ ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾವಿಯ ಖರ್ಚಿನ ಅಲ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಬಂಧನೆ ಇದ್ದು ಈ ವಂತಿಗೆ ಹಣ ದೊರೆಯದೆ ಇದ್ದು ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಕೆಲಸ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳು ಒಳನಾಡಿನ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಬಾವಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸರಕುಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಕಷ್ಟಕರವಾದ್ದರಿಂದ ಬಾವಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುದಾರರು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವಾಗಿ ಸಹ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತೆ.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೇದುವಬಾವಿ ಅಥವಾ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಆಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರೆಯದೆ ಅಥವಾ ಬಂಡೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಉಪ್ಪು ನೀರು ಅಥವಾ ಜೌಗು ನೀರು ಸಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

(SRI M. MALLIKARJUNASWAMY)

Statement showing the number of Well-less Villages and Hamlets as on 1st April 1972 in Mysore State.

Sl. No.	Name of the District		Number of Well-less— Villages	Hamlets	Total
1	*Bangalore*	...	196	175	371
2	Tumkur	...	66	108	174
3	Kolar	...	23	18	41
4	Chitradurga	...	3	9	12
5	Shimoga	...	133	452	585
	Total for the Division	...	421	762	1,183
6	*Mysore*	...	74	39	113
7	Mandya	...	40	30	70
8	Hassan	...	146	237	383
9	Chickmagalur	...	27	460	487
10	South Kanara	...	...	289	289
11	Coorg	...	...	256	256
	Total for the Division	...	287	1,311	1,598
12	*Belgaum*	...	63	31	94
13	Dharwar	...	220	1	221
14	Bijapur	...	102	40	142
15	North Kanara	...	70	592	662
	Total for the Division	...	455	664	1,119
16	*Gulbarga*	...	29	62	91
17	Raichur	...	88	23	111
18	Bellary	...	8	2	10
19	Bidar	...	5	...	5
	Total for the Division	...	130	87	217
	Total for the State	...	1,293	2,824	4,117

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972

BANGALORE DISTRICT

Sl. No.	Name of village/ hamlet	Population	Sl. No.	Name of Village/ hamlet	Population
1	2	3	1	2	3
	RAMANAGARAM TALUK				
	Villages				
1	Kempoderahalli ...	178	6	Rangaiahnadoddi ...	25
2	Huchammanadoddi ...	60	7	Yerepalya ...	15
3	Channe Gowdanadoddi ...	36	8	Mandalahalli ...	42
4	Thammaraikanahalli (A. K. Colony) ...	110	9	Thimmappanapalya ...	84
			10	Seshagirihalli ...	292
5	Thirumalapura ...	40	11	Borehalli ...	175
	Hamlets				
1	Voddaradoddi ...	149	7	Karekal Doddi ...	200
2	Bevinamaradadoddi ...	15	8	Huchammanadoddi ...	25
3	Basavegowdanadoddi ...	...	9	Voddanapalya ...	200
4	Voddaradoddi ...	20	10	Mariyellegowdanadoddi ...	95
5	Dasegowdanadoddi ...	270	11	Bababudanadoddi ...	85
6	Gollaradoddi ...	54			
	DEVANAHALLI TALUK				
	Villages				
1	Athibele ...	159	4	Hosahudya ...	426
2	Dasarahalli ...	414	5	Haralur Nagenahalli ...	105
3	Juttanahalli ...	563	6	Budihala ...	237
	Hamlets				
1	Jothipura ...	223	2	Chikkahosahalli ...	530
	CHANNAPATNA TALUK				
	Villages				
1	Siddegowdanahadoddi ...	116	3	Dasarapalya (doddi) ...	83
2	Annappanadoddi ...	230	4	Thimmasandra ...	689
	Hamlets				
1	Lambanidoddi ...	142	6	Kannidoddi ...	196
2	Bugudanadoddi ...	80	7	Voddarahalli ...	261
3	Siddapura ...	126	8	Gijjaganadasanadoddi ...	194
4	Gubepura ...	152	9	Ittigaradoddi ...	43
5	Yelemaradadoddi ...	83			

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ)

1	2	3	1	2	3
	Bangalore North Taluk				
Villages					
...	...	...		...	...
Hamlets					
1	Veerasettipalya ...	95	7	Guddadapalya ...	72
2	Kurubarahalli ...	103	8	Nuggepalya ...	69
3	Vaddarapa ya ...	162	9	Mudderapalya ...	45
4	Pylwanarapalya ...	50	10	Balenahalli ...	229
5	Shivapura ...	36	11	Gangammangudipalya ...	51
6	Goraguntepalya ...	62			
	Hosakote Taluk				
Villages					
1.	Cheemasandra ...	403		...	...
Hamlets					
1	Bande Hosur ...	100	2	Dinnahalli ...	60
	Anekal Taluk				
Villages					
1	Avalahalli ...	267	15	Kudlu ...	1156
2	Chikkanagamangala ...	407	16	Kathariguppe ...	460
3	Suranahalli ...	383	17	Chikkadasarahalli ...	314
4	Yadaranahalli ...	919	18	Thigala Chodanahalli ...	406
5	Heelalige ...	871	19	Mahal Chowdenahalli ...	362
6	Halasahalli ...	595	20	Hompalaghatta ...	280
7	Indlavadi ...	991	21	Handenahalli ...	1270
8	Marasur (New Harijan Colony) ...	1040	22	Kachamanahalli ...	459
			23	Chokkasandra ...	343
9	Kan Madivala ...	173	24	Maranaikanahalli ...	432
10	Solur ...	250	25	Guddanahalli ...	471
11	Thippasandra ...	595	26	Javaregowdanadoddi ...	5[illegible]
12	Kachanaikanahalli ...	357	27	Jigala ...	802
13	Banahalli ...	533	28	Kuthagenahalli ...	681
14	Ramakrishnapura ...	134	29	Nanjapura ...	483
Hamlets					
1	Kaleswari ...	54	6	Baharurpura ...	263
2	Vajarahalli ...	183	7	Lakshminarayanapura ...	60
3	Koratageradoddi ...	2[illegible]0	8	Kenchigaiahnadoddi ...	71
4	Mudlappanadoddi ...	150	9	Muniramaiahnadoddi ...	60
5	Settihalli ...	632			

1	2	3	1	2	3
		NELAMANGALA TALUK			
	Villages				
1	Arisinakunte ...	569	16	Byranahalli	821
2	Gopalapura ...	549	17	Aralagunte ...	128
3	Kukkanahalli ...	445	18	Phallaralli ...	103
4	Mechanaikanahalli ...	166	19	Byadarahalli ...	322
5	Byrasettihalli ...	418	20	Melasnagethihalli	140
6	Honnasandra ..	418	21	Talakere	298
7	Avalakuppe ...	318	22	Minnapura ...	120
8	Chanaikanahalli ...	90	23	Arebommanahalli	650
9	Chikkanahalli ...	815	24	Sulakunte ...	250
10	Byranaikanahalli ...	455	25	Kodipalya ...	300
11	Kodihalli ...	417	26	Billanakote ...	600
12	Mara'akunte ...	800	27	Hosahalli ...	300
13	Chikkanahalli ...	60	28	Kodagibommanahalli ...	400
14	Bennagere ...	250	29	Halakur	200
15	Sreepathihalli ...	326			
	Hamlets				
1	Ninganapalya ...	72	15	Kempabyraiahnapalya	55
2	Binnamangal ...	510	16	Lakkur Thota ...	150
3	Magannanapalya ...	45	17	Siddaiahnapalya ...	50
4	Byadarahalli ...	60	18	Chikkannanapalya ...	63
5	Karekalpalya	72	19	Mavinakunte ...	213
6	Guttepalya ...	59	20	Rayarapalya ...	20
7	Kalasegowdanapalya ...	166	21	Siddaiahnapalya	106
8	Rangaiahnapalya ...	86	22	K. R. Palya ...	45
9	Revannanapalya ...	45	23	Kambaiahanapalya ...	125
10	Doddaladhayyanapalya ...	195	24	Bylappanapalya ...	65
11	Dharmegowdanapalya ..	120	25	Hottappanapalya ...	59
12	Kodipalya ...	270	26	Hachappanapalya ...	72
13	Chikkamuthaihnapalya	150	27	Gange Gowdanapalya	120
14	Rudranapalya ...	108	28	Honnarayanahallipalya...	250
		MAGADI TALUK			
	Villages				
1	Kenchanapura ...	140	9	Belagumba ...	816
2	Sabarapalya ...	74	10	Chalurasaiahanapalya ...	134
3	Yalachaguppe ...	444	11	Veeraiahnapalya ...	50
4	Beechanahalli ...	434	12	Bodigenapalya ...	85
5	Guddahalli ...	499	13	Thammanapalya ...	415
6	Pura ...	5[illegible]4	14	Vajarahalli Koppal ...	493
7	Thagudarapalya ...	186	15	Thimmasandra ...	80
8	Subbasastrypalya ...	118	16	Siddapura ...	18

MAGADI TALUK (*contd.*)

1	2	3	1	2	3
Villages					
17	Mallasandra ...	202	28	Hujagal ...	483
18	Doddasomanahalli ...	900	29	Madiganapalya ...	55
19	Machohalli ...	295	30	Doddamaranahalli ...	204
20	Adinaiganapalya ...	284	31	Hosapalya ...	57
21	Mayanayakanahalli ...	578	32	Dodderi Mutt ...	14
22	Hanumanthaiahanapalya	64	33	Channiganapalya ...	28
23	Muniganagaiahnapalya ...	25	34	C. Venkatapura ...	150
24	Kalkuttepalya ...	27	35	Seshagiripura ...	213
25	Bhadraiahnapalya ...	31	36	Kenchanahalli ...	323
26	Papaiahnapalya ...	32	37	Iyvandahalli ...	257
27	Boralinganapalya ...	30	38	Chikkamaskal ...	175
Hamlets :					
1	Rangaiahnapalya ...	185	28	Ukkada ...	166
2	Halepet ...	134	29	Yellchikattepalya ...	48
3	Muguraiahnapalya ...	14	30	Thimmaiahnapalya ...	6
4	Dasegowdanapalya ...	301	31	Thorepalya ...	38
5	Thoraramapura ...	226	32	Magaladoddi ...	148
6	Unnigere ...	140	33	Gollaraddi ...	90
7	Kallipalya	38	34	Kempaiahnapalya ...	53
8	Thimmegowdanapalya ...	185	35	Raghuvanapalya (Gollarahalli) ...	277
9	Laya II ...	56			
10	Shivannanapalya ...	20	36	Dasappanapalya ...	32
11	Mallanapalya ..	103	37	Boregowdanapalya ...	58
12	Jattipalya Hamlet of Kumarahalli ...	35	38	Kapinaikhanapalya ...	58
			39	Thigalarapalya ...	32
13	Jattipalya Hamlet of Channanahalli ...	218	40	Kenchahunisepalya ...	118
			41	Karekalpalya ...	148
14	Sulikattepalya ...	97	42	Chikkanahallipalya ...	45
15	Lakshmipura ...	46	43	Mayasandra ...	196
16	Kerepalya ...	25	44	Ramanaikanthandaga ...	57
17	Gollarahalli ...	...	45	Lakkaiahnapalya ...	94
18	Rasiepalya ...	21	46	Kallahalli ...	98
19	Ramaiahanapalya ...	56	47	Nelahalli ...	117
20	Karinagipalya ...	43	48	Paiprangaiahnapalya ...	136
21	Basavanapalya ...	57	49	Malliganapalya ...	208
22	Gollorahatti ...	81	50	Siddalingaiahnapalya ...	181
23	Katchannaikanadoddi ...	26	51	Kavalapalya ...	...
24	Aruvaiahnagoddi ...	29	52	Bennappanapalya ...	199
25	Hosahallipalya ...	23	53	Helapatna ...	73
26	A. K. Hatti ...	72	54	Mallipalya ...	...
27	Ekkadarepalya ...	72	55	Chandrappanapalya ...	60

1	2	3	1	2	3
Villages :		BANGALORE SOUTH TALUK			
1	Pantharapalya ...	831	21	Lakshmipura	Not furnished
2	Krishnasagara ...	420	22	Nayakanadoddi ...	do
3	Chikkegowdanapalya ...	260	23	Chikkathathaguni ...	do
4	Channaveeraiahnapalya ...	180	24	Vaddara Colony ...	do
5	Lingadheeranahalli ...	74	25	Siddanapalya ...	do
6	Varahasandra ...	204	26	Anepalya ...	do
7	Rachenamadu ...	320	27	K. Gollahalli ...	do
8	Raghavanapalya ...	176	28	Nainappanahalli ...	260
9	Binny Bande ...	350	29	Yerriahnapalya ...	350
10	Kullegowdanapalya ...	320	30	Gottigerepalya ...	370
11	Chettipalya ...	...	31	Goddechannapalya ...	219
12	Konasandra ...	...	32	Ittaamadu ...	120
13	Gangarapalya ...	245	33	Kariyanapalya ...	230
14	Nagadevanahalli ...	326	34	Siddapura ...	526
15	Gulaganjihalli ...	350	35	Boganahalli ...	450
16	Konappanagudisalu ...	180	36	K. Agrahara ...	386
17	Channasandra ...	670	37	Mahadevapura ...	969
18	Babasabipalya ...	680	38	Sadaramangala ...	270
19	Haramallu ...	648	39	Katenaimanapalya ...	310
20	Hosapalya ...	Not furnished			
Hamlets					
1	Srinivasapura ...	209	2	Rajapalya ...	350
Villages		KANAKAPURA TALUK			
1	Keralalasandra ...	1019	21	Sambapura ...	84
2	Bande Basappanadoddi...	68	22	Soligere ...	134
3	Anganahalli ...	645	23	Suranahalli ...	364
4	Mallappanahosahalli ...	157	24	K. Gollahalli ...	65
5	Gadasahalli ...	461	25	Guddi Veeranahosahalli...	225
6	Chikkabettahalli ...	320	26	Salabanni ...	375
7	Somedyapenahalli ...	568	27	Ramadevnadoddi ...	100
8	Hunasemaradadoddi ...	175	28	Thippur ...	55
9	Halagondanahalli ...	452	29	Hanakadapur ..	95
10	Godur ...	1238	30	Thimmarayidoddi ...	59
11	T. Maniambal ...	372	31	Bunde Doddi ..	57
12	Arekadagalu ...	400	32	Gollaradoddi ...	268
13	Billanakuppe ...	630	33	Siddalingammanadoddi ...	85
14	Takkasandra ...	739	34	Kamalapurada Doddi ...	65
15	Gullahatti ...	200	35	Gulavadi Doddi ...	186
16	Bettahallikaval ...	150	36	Arehosahalli (A. K. Colony)	50
17	Bheemasandra ...	56	37	Kandegowdanadoddi ...	46
18	Kalanakuppe ...	737	38	Moladoddi ...	149
19	Byregowdanadoddi ...	150	39	Bannainaikandoddi ...	180
20	M. Maniambal ...	630			

1	2	3	1	2	3
Hamlets					
1	Hosahallidoddi ...	190	24	Haralimaradadoddi ...	378
2	Gowdahalli ..	650	25	Doddabijjalahalli ...	237
3	B. Bannikuppe ...	160	26	Bheemgowdanadoddi ...	88
4	Kumbaradoddi ...	62	27	Kekkeripalya ...	90
5	Gollahalli ...	100	28	Doddur ...	406
6	Alligudde Thandya ...	65	29	Vaderahalli ...	150
7	Bachahallipalya ...	168	30	Kempaiahna loddi ...	80
8	Ganaldoddi ...	350	31	Yadamaranahalli ...	300
9	Gantiganadoddi ...	105	32	Konaladoddi ...	310
10	Benchakkaldoddi ...	95	33	Yerenahalli ...	52
11	Honnalaganadoddi ...	523	34	Allikere Doddi ...	300
12	Kabbedoddi ...	104	35	Voddaradoddi ...	60
13	Narayanapura ...	65	36	Achalu ...	31
14	Ramegowdanadoddi ...	175	37	Venkatappanadoddi ...	50
15	Chikkakurubarahatti ...	295	38	Gurukar loddi ...	30
16	Chikka Ane Doddi ...	95	39	Kariyannadoddi ...	40
17	Beemasandra ...	179	40	Nallahalli ...	10
18	Kamalapura ...	300	41	Yedamaranahalli ...	42
19	Vaderahalli ...	200	42	Hegganur ...	97
20	Kanuve ...	50	43	Kadigalane ...	102
21	Mallappaja Doddi ...	148	44	Channegowdanadoddi ...	78
22	Karadidoddi ...	164	45	Kannegowdanadoddi ...	115
23	Kumbaradoddi ...	200	46	Champpille Doddi ...	167

WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS IN BANGALORE DISTRICT AS ON 1—4—1972

ABSTRACT

Sl. No.	Name of Taluk	Number of well-less		Total
		Villages	Hamlets	
1	Ramanagaram	11	11	22
2	Devanahalli	6	2	8
3	Channapatna	4	9	13
4	Bangalore North	...	11	11
5	Hosakote	1	2	3
6	Anekal	29	9	38
7	Nelamangala	29	28	57
8	Magadi	38	55	93
9	Bangalore South	39	2	41
10	Kanakapura	39	46	85
	Total	196	175	371

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972

TUMKUR DISTRICT

Sl. No.	Name of the village	Population	Sl. No,	Name of the village	Population
1	2	3	1	2	3
		TUMKUR TALUK			
Villages					
1	Naraganahalli ...	688	9	Linganahalli ...	246
2	Anupanahalli ...	150	10	Gollahalli ...	396
3	Areyur ...	674	11.	Nagarjunahalli ...	134
4	Kalyanapura ...	207	12	Ninganahalli ...	291
5	Bannikuppe ...	293	13	Channadine ...	65
6	Lingapura ...	180	14	Thrumalapalya ...	288
7	Sannappaiahnapalya ...	140	15	Manchagondanahalli ...	430
8	Galagenahalli ...	476	16	Gangasandra ...	24
Hamlets					
1	Channappanapalya ...	192	13	Gollarahatti (Urdigere Circle) ...	159
2	Alasettikerepalya ...	2588	14	do (D. Naravangla Circle) ...	209
3	Nanjappanapalya ...	115	15	Vokkodi Gollarahatti ...	170
4	Kallipalya ...	227	16	Mallenahalli A K. Colony ...	115
5	Kodipalya ...	75	17	Dibbur new Harijan Colony ...	397
6	Vokkodaiahnapalya ...	93	18	Seethakalpalya ...	512
7	Madaletaiahnapalya ...	85	19	Annaiahnapalya ...	71
8	Bilisiddaihnapalya ...	121	20	Aravindanapalya ...	85
9	Gollarahatti ...	119			
10	Honapalya ...	201			
11	Hassanpura ...	119			
12	Ramanapalya ...	56			
		GUBBI TALUK			
Villages					
1	Kataganahalli ...	500	3	Idagur Gollarahatti ...	500
2	Byadagere A. K. ...	200	4	Nallur ...	400

1	2	3	1	2	3

GUBBI TALUK (*contd.*)

Hamlets

1	Kenchanatalli ...	160	11	Voddarhalli ...	200
2	Komalapura ...	190	12	Kodihalli ...	150
3	Dasegowdanapalya ...	200	13	Madapura ...	155
4	Sagaranalli Gollarahatti ..	160	14	Gangaishnpalya ...	220
			15	Yerabhalli ...	200
5	Somevaradapalya ...	170	16	Mattikere A. K. Colony ...	160
6	Bellahalli ...	220	17	Mavinahalli Gollarahatti ...	225
7	Aranapalya ...	180			
8	Adkikere Gollarahatti ...	180	18	Madapatna ...	180
9	Hanumanthapura ...	170	19	Challappanahatti ...	180
10	Borappanapalya ...	140			

KUNIGAL TALUK

Villages

1	Gangadihalli ...	97	8	Kannaguni ...	332
2	Kodihalli ...	535	9	Singathihalli ..	222
3	Mavinakatte ...	175	10	Bisinale ...	389
4	Naganahalli ...	189	11	Hurulagere ...	102
5	Tattasandra ...	121	12	Devarakannasandra ...	166
6	Voddaghatta ...	892	13	Muthanahalli ...	228
7	Kaggalapura ...	139			

Hamlets

1	Keremyagalapalya ...	21	15	Shankaradevanapalya ...	95
2	Hanumegowdanapalya ...	192	16	Hosapalya ..	68
3	Kulumepalya ...	205	17	Banjar Thanda ...	72
4	Mestriramanapalya ...	140	18	Nanjichannipalya ...	76
5	Venkatareddypalya ...	52	19	Gallarahalli h/o Doddamalavadi ...	61
6	Lenkappanapalya ...	28			
7	Thimmegowdanapalya ...	40	20	Madvepalya ...	162
8	Kattepalya ...	42	21	Thenginamaradapalya ...	182
9	Madivalarapalya ...	144	22	Ananthanahalli ...	100
10	Kapanipalya ...	218	23	Kallupalya ...	323
11	Shambulingiahnapayla ...	90	24	Kebbal ...	434
12	Kulumepalya ...	503	25	Matadadoddi ...	54
13	Kuntanapalya ...	50	26	Chalanaikanapalya ...	98
14	Annadanigowdanapalya ...	51			

TURUVEKERE TALUK

1	2	3	1	2	3
	Villages				
1	Halesampige ...	177	6	Neralekatte ...	382
2	Maruthammanahalli ...	378	7	Nibahalli ...	58
3	Kallakere village ...	627	8	Arkanakatte ...	99
4	Malladevanahalli ...	320	9	Brahmanadevanahalli ...	149
5	Muthugadahalli ...	935	10	K. Bevinahalli ...	351
			11	Ranganahalli ...	383
	Hamlets				
1	Bestarahalli h/o Guddenahalli ...	98	5	Vittalapura Santhe Maidana ...	38
2	Hosur ...	106	6	Hunusemaradahalli ...	40
3	Hampalapura ...	148	7	Aremallanahalli Santhemaidana ...	9
4	Bylahalli G. Hatti ...	324			

TIPTUR TALUK

Villages

Nil

Hamlets

1	Anekoppalu ...	280	5	Baluvenaralu G. Hatti ...	300
2	Bommanahalli Lambanithanda ...	260	6	Kattigenahalli Gollarahatti ...	250
3	Annamarahalli } ...	220	7	Hosapatna ...	270
4	Megalagollarahatti }		8	Kambadahalli ...	210
4	Nagaragatta Kabbarahatti ...	290			

CHICKKANAIKANAHALLI TALUK

Villages

Nil

Hamlets

1	Hosahalli h/o Seegebagi ...	120	4	Kyathananaikanahalli ...	130
2	Bagganahalli G. Hatti ...	100	5	Thammadihalli Gollarahatti ...	90
3	Byadarahalli G. Hatti ...	120			

1	2	3		4	

Koratagere Taluk

Villages

1	Siddapura ...	41	4	Uralagere ...	168
2	Nitrahalli ...	84	5	Avadarahalli ...	13
3	Kanthevadrahalli ...	64	6	Sunkadahalli ...	278

Hamlets

Nil

Madhugiri Taluk

Villages

1	Bommenahalli ...	126	6	Muddainapalya ...	229
2	Boodenahalli ...	689	7	Yemmethimmanahalli ...	270
3	Baddachowdanahalli ...	603	8	Neerakal Gollarahatti ...	250
4	Eagihalli ...	157	9	Mallenahalligollara hatti ...	200
5	Singanahalli ...	615	10	Kuppacharrappa ...	135

Hamlets

1	Rajaputhanapalya ...	94	5	Hosur ...	54
2	Gollarahatti ...	133	6	Malagondanahalli ...	42
3	Narasapura ...	39	7	Pulamachi Voddara halli ...	162
4	Yarrauapalya ...	68	8	Lambanihatti ...	93

Sira Taluk

Villages

1	Gungarapente ...	30

Hamlets

1	Dyagerahalli Voddara hatti ...	100	6	Seebi Agrahara Harijan Colony ...	150
2	Basavanahalli ...	75	7	Banthajjanahatti ...	100
3	Madakkanahalli Extension ...	300	8	Obalapura ...	350
4	Yenjalagere New Harijan Colony ...	250	9	Megalahatti ...	250
5	Karehalli A. K. Colony...	100	10	Doddagula Gollara hatti ...	150

1	2		3	1	2		3
			PAVAGADA TALUK				
	Villages						
1	Sarvatapura	...	234	3	Mugadalabetta	...	1249
2	Maridasanahalli	...	1401	4	Hosadurga	...	915
	Hamlets			5	Pothaganahalli	...	2133
1	Kamnahalli Arasikere	...	161	3	Basavanahalil	...	548
2	Megalapalya	...	312	4	Venkatamanahalli	...	532
				5	Gundarlahalli	...	986

ABSTRACT

Sl. No.	Name of the Taluk		No. of well-less Villages	No. of well-less Hamlets	Total
1	2		3	4	5
1	Tumkur	...	16	20	36
2	Gubbi	...	4	19	23
3	Kunigal	...	13	26	39
4	Turuvekere	...	11	7	18
5	Tiptur	...	..	8	8
6	C. N. Halli	...	...	5	5
7	Koratagere	...	6	..	6
8	Madhugiri	...	10	08	18
9	Sira	..	1	10	11
10	Pavagada	...	5	5	10
	Total		66	108	174

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972.

KOLAR DISTRICT

Sl. No.	Name of village/ hamlet	Population	Sl. No.	Name of village/ hamlet	Population
1	2	3	1	2	3
Villages		BANGARPET TALUK			
1	Upasapura ...	154	4	Kadripura ...	250
2	Kambampalli ..	110	5	Lakkinaikanahalli ...	56
3	Chinnappanahalli ...	94			
		Hamlets			
1	Mallaganapalya ...	38	5	Chikkayalcahamade ...	115
2	Shankarapura ...	50	6	Krishnapura ...	25
3	Chinnakanahalli ...	26	7	Budidimitta ...	50
4	Nammanahalli ...	150	8	Kaggenahalli ...	65
Villages		SRINIVASAPUR TALUK			
1	Hoohalli ...	236	4	Kunditivaripalli ...	75
2	Ganganahalli ...	41	5	Bommanur ...	115
3	Kurubarahalli ...	52			
	Hamlets				
1	Diguvakotepalli ...	56	2	Pitchalagoddi ...	91
Hamlets		MULBAGAL TALUK			
1	Bandaupparahalli ...	106	3	Ramapura ...	400
2	Chickagollahalli ...	132			
Villages		CHICKBALLAPUR TALUK			
1	Anemadagukothur ...	160			
Hamlets					
1	Thumunte ...	110	2	Susepalya ...	180
Hamlets		BAGEPALLI TALUK			
1	Venkataramanapalli ...	56	2	Nakkalavaripalli ...	83

1	2		3	1	2	2	3
	Villages		SIDLAGHATTA TALUK				
1	Gangapura	...	64	7	Valasandra	...	205
2	Ruparahalli	...	15	8	Haradi	...	431
3	Halehalli	...	217	9	Gatamaralahalli	...	107
4	Nakkalahalli	...	117	10	Krishnahalli	...	187
5	Byraganahalli	...	179	11	Kallipura	...	140
6	Sadalavarihalli	...	187	12	Binnamangala	...	64
			Hamlet				
1	Bandarlahalli	...	73				

ABSTRACT

Name of Taluk	No. of well-less			Total
	Villages	Hamlets		
1	2	3		4
1 Bangarpet	5	8	...	13
2 Srinivaspur	5	2	...	7
3 Mulbagal	...	3	...	3
4 Chikballapur	1	2	...	3
5 Bagepalli	...	2	...	2
6 Sidlaghatta	12	1	...	13
Total :	23	18	...	41

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972

CHITRADURGA DISTRICT

Sl. No.	Name of the Villages/Hamlets		Population	Sl. No	Name of the Villages/Hamlets		Population
1	2		3	1	2		3
	CHITRADURGA TALUK				HIRIYUR TALUK		
Villages	Nil		...	*Villages*	Nil		...
Hamlets	Nil		...	*Hamlets*	Nil		...
	CHALLAKERE TALUK				MOLAKALMURU TALUK		
Villages	Nil		...	*Villages*	Nil		...
Hamlets	Nil		...	*Hamlets*	Nil		...
	HOLALKERE TALUK				JAGALUR TALUK		
Villages	Nil		...	*Villages*	Nil		...
Hamlets	Nil		...	*Hamlets*	Nil		...
	DAVANAGERE TALUK						
Villages	Nil		...				
Hamlets	Nil		...				
	HARIHAR TALUK						
Villages							
1	Dhulehole	...	560	3	Haliginahole	...	500
2	Ingalagundi	...	480				
Hamlets							
1	Malebennur Extension	...	1500	6	Nittur	...	400
2	Jigili	...	760	7	Salakatta	...	400
3	Nanditaveri	...	600	8	Yalavatti	...	450
4	Hallihal	...	520	9	Sirigere	...	500
5	Mallanahally	...	450				
	HOSADURGA TALUK						
Villages	Nil		...	*Hamlets*	Nil		...

ABSTRACT

Name of Taluk	No. of well-less		Total
	Village	Hamlet	
1	2	3	4
1 Chitradurga	...	...	...
2 Challakere	...	...	...
3 Holalkere	...	...	...
4 Davanagere	...	...	...
5 Hiriyur	..	...	...
6 Molakalmuru	...	...	...
7 Jagalur	...	...	...
8 Harihar	3	9	12
9 Hosadurga	...	...	...
Total ...	3	9	12

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972.

SHIMOGA DISTRICT

Sl. No.	Name of the Village/Hamlet	Population	Sl. No.	Name of the Village/ Hamlet	Population
1	2	3	1	2	3
		SHIMOGA TALUK			
Villages					
1	Santhekere ...	350	...	...	...
Hamlets					
1	Byadaval ...	120	...	...	...
		BHADRAVATHI TALUK			
Villages					
1	Kodihalli ...	173	7	Malligenahalli ...	164
2	Siddalipura ...	976	8	Mangote ...	1292
3	Hare Gondi ...	77	9	Sunyasikodamaggi ...	1028
4	Kalinganahalli ...	70	10	Sunnadahalli ...	133
5	Hosur ...	69	11	Holehonnur ...	2663
6	Koulagundi ...	116	12	Kannekoppa ...	141
Hamlets					
1	Ranganathapura ...	100	4	Puttannanagara ...	72
2	B. R. Project Banjar Tanda ...	50	5	Nagathibelagalu Tanda ...	123
3	Lakshmipura ...	80	6	Agaradahalli Camp ...	1[illegible]4
		CHANNAGIRI TALUK			
Villages					
1	Ubrani ..	...	...	...	...
Hamlets					
1	Gandaganahankalu ...	...	2	Munamatti (Kaggi) ...	...
		HONNALI TALUK			
Villages					
		Nil			
Hamlets					
1	Hosur Vaddaratte ...	639	3	Konayakanahalli ...	265
2	Balleswara ...	352			

SHIKARIPUR TALUK

1	2	3	1	2	3
Villages					
1	Mayasettikoppa ...	215	...	...	...
Hamlets					
1	Ittigehalli Tanda ...	66	9	Kalenahalli A K. Colony ...	90
2	Marvalli A. K. Colony ...	60	10	Kanivemane ...	60
3	Aysganth A. K. Colony ...	60	11	Tadagani Hamlet ...	50
4	Kanivemane ...	80	12	Guddadathumbina-katte ...	115
5	Kuskur Banjar Tanda ...	125	13	Mallapura ...	95
6	Kattigehalla (Near Kalmane) ...	200	14	Masur Tanda ...	65
7	Guddadahosahalli Hamlet ...	110	15	Anjanapura ...	750
			16	Bilki Banjar Colony ...	120
8	Maravelli Tanda ...	120	17	Tumbri Hosur ...	80

SORAB TALUK

1	2	3	1	2	3
Villages					
1	Sindli ...	121	8	Mysari ...	184
2	Kuntagelabe ...	248	9	Kundagasavi ...	159
3	Nelur ...	273	10	Chikkaidagadu	740
4	Kanakoppa ...	87	11	B. Dodderi ...	125
5	Bastikoppa ...	50	12	Chevanthihosakoppa ...	25
6	Toragondankoppa ...	99	13	Dalvi Hosakoppa ...	75
7	Narchi ...	178	14	Thelagunda ...	871
Hamlets					
1	Ballibylu ...	200	9	Badabylu ...	234
2	Keremane ...	127	10	Deevagere ...	213
3	Chikkathowdatti ...	59	11	Hirethowdatti ...	52
4	Balekoppa ...	71	12	Jedigere ...	211
5	Vakkalakoppa ...	272	13	Kerekoppa ...	50
6	Karehonda ...	128	14	Nadavinajotadagadde ...	53
7	Kanamane ...	74	15	Bhadrapura ...	194
8	Yadagoppa ...	270			

SAGAR TALUK

1	2	3	1	2	3
Villages					
1	Valagere ...	200	4	Kudarav B. K. Colony ...	60
2	Hosahalli ...	150			
3	Chadaravalli ...	100	5	Kodanahalli ...	100

1	2	3	1	2	3
		Sagar Taluk—(continued)			
6	Karani ...	100	17	Khandika A.K. Colony ...	75
7	Kalur ...	100	18	Kelagiuagolugodu ...	100
8	Kattinakaru ...	100	19	Kugve ...	250
9	Nagavalli ...	100	20	Horegoppa ...	120
			21	Mathikoppa A.K. Colony ...	50
10	Kana-pagaru ...	75			
11	Mandalli ...	100	22	Induvalli ...	50
12	Arodi ...	50	23	Nadavalli ...	150
13	Bilakandur ...	100	24	Sampalli ...	75
14	Honni ...	75	25	Yedagigalemane ...	50
15	Karumane ...	90	26	Banadakoppa ...	50
16	Hosahalli A.K. Colony ...	50	27	Hosur ...	150

Hamlets

1	Honnele ...	200	27	Heggodde ...	50
2	Banukuli ...	50	28	Naklu A. K. Colony ...	50
3	Bangalagalu ...	50	29	Binachagodu ...	100
4	Bangodi ...	50	30	Kolagodu ...	50
5	Byralu ...	75	31	Herebylu ...	100
6	Belamakki ...	50	32	Nagalu A. K. Colony ...	100
7	Kelagira Takali ...	75	33	Magani ...	100
8	Melina Takali ...	50	34	Kopparige ...	50
9	Balegudde ...	50	35	Halaballi ...	50
10	Haregoppa ...	50	36	Kargal ...	250
11	Avige ...	150	37	Honagodu ...	75
12	Helasasi ...	50	38	Jenugadde ...	100
13	Hosumane ...	100	39	Ciligara ...	150
14	Kanagodu ...	75	40	Chowdikodhu ...	75
15	Channagalli ...	100	41	Kanchikaideru ...	75
16	Adagalale ...	75	42	Kallahalli ..	50
17	Kolisura ...	100	43	Halesinagattu ...	50
18	Hosakoppa ...	70	44	Bantha ...	50
19	Ikkebelu ...	50	45	Jannehakkalu ...	200
20	Muralli ...	100	46	Holekeri H/o Sydoor ...	50
21	Hosur ...	100	47	Holekeri H/o Tadngalale ...	75
22	Madalagodu ...	60			
23	Hesage ...	50	48	Surguppa ...	200
24	Muchalli ...	100	49	Jalamatta Keri ...	100
25	Herati ..	100	50	Kumblimattakere ...	100
26	Harige ...	50	51	Mallatte ...	50
			52	Kagodu Melinakere ...	150

1	2		3	1	2		3

Sagar Taluk—(Concld.)

53	Dilekallu	...	100	66	Hiretota	...	50
54	Magekoppa	...	50	67	Halegodde	...	70
55	Sreedarapura	...	50	68	Kagehalla	...	60
56	Delehosukere	...	50	69	Mankalale	...	50
57	Hosakere	...	100	70	Kabbinamane	...	70
58	Banadogudde	...	50	71	Kabbala	...	50
59	Br. Kalasi	...	150	72	Parasekoppa	...	100
60	Malalikoppa	...	50	73	Koralikoppa	...	100
61	Keregodde	...	50	74	Mavinasara	...	50
62	Tuggadu	...	50	75	Kerekoppa	...	50
63	Badogodu	...	150	76	Madur	...	60
64	Nelli	...	50	77	Gugudodu	...	60
65	Kelagina Kuravari	...	60				

HOSANAGAR TALUK

Villages

1	Varakodu	...	362	13	K. Kunsavalli	...	512
2	L. Guddekoppa	...	228	14	Shakuvalli	...	62
3	Mansatte	...	124	15	Kattinahole	...	299
4	Muthinagadde	...	110	16	Manjugalale	...	684
5	Andagoli	...	205	17	Magodu	...	108
6	Veerabhadrapura	...	93	18	Hebburli	...	441
7	Nelagalale	...	233	19	Malali	...	210
8	Amchi	...	98	20	Pumaje	...	192
9	Harambahalli	...	204	21	Muttur	...	597
10	Aragodi	...	94	22	Tokadakoppa	...	165
11	Mandri	...	111	23	Basavapura	..	229
12	Devarahonnekoppa	...	93	24	Basavapura (Jeni VP)	...	192

Hamlets

1	Bolugade	...	99	11	Salur	...	96
2	Masagalli	...	70	12	Myscal	...	88
3	Baniga	...	70	13	Gumble	...	55
4	Mandri	...	158	14	Mandri H/o Jeni	...	90
5	Andagalale	...	147	15	Vadageri	...	77
6	Chikkanulageri	...	137	16	Bilake	...	134
7	Mandikoppa	...	69	17	Kanagudde	...	61
8	Nerale	...	163	18	Sovekoppa	...	124
9	Nosanadu	...	60	19	Hanuvinatodi	...	118
10	Muttigodu	...	66	20	Badanakoppa	...	106

HOSANAGAR TALUK—(Continued)

1	2		3	1	2		3
21	Muduba	...	92	63	Nirani	...	116
22	Hosakoppa	...	72	64	Halanakoppa	...	122
23	Kaycdu	...	50	65	Kanakanabylu	...	59
24	Hiremanathe	...	258	66	Badagodu	...	59
25	Kedlagudde	...	90	67	Byrosettikoppa	...	109
26	Honnekoppa	...	99	68	Manasettikoppa	...	84
27	Tangalawade	...	60	69	Madalamane	...	61
28	Kunkalalu	...	146	70	Sopukallu	...	104
29	Samagatti	...	89	71	Settybylu	...	61
30	Muthinarakeri	...	104	72	Sarali	...	118
31	Sannabylu	...	55	73	Hirebylu	...	74
32	Kanagodu	...	225	74	Koppalu	...	65
33	Jambahalli	...	60	75	Chillakudi	...	50
34	Kanakihonda	...	97	76	Dummanagadde	...	63
35	Byrapura	...	64	77	Sulagodu	...	51
36	Doddinakoppa	...	82	78	Kelaginahettigodu	..	55
37	Mallapura	...	207	79	Bilagalamane	...	64
38	Holagaru	...	62	80	Muttur	..	64
39	Chippiga	...	111	81	Valageri	...	57
40	Mekodu	...	133	82	Somarapet	...	203
41	Koteswara	..	170	83	Neelakanatadevaratankere		112
42	Chandaldimba	...	192	84	Hire mattidakere	...	93
43	Vadagere	..	122	85	Gujaripet	...	112
44	Kodagadde	...	50	86	Chakkanna	...	86
45	Bidigara	...	82	87	Bengalehahonda	...	66
46	Taravesanchi	...	108	88	Honnagadde	...	117
47	Handeranchi	...	137	89	Dubarthythy	...	126
48	Ittakke	...	100	90	Hoddinabylu	...	52
49	Thumbri	...	95	91	Sannakarakki	...	66
50	Valagadde	...	60	92	Kachinakkallu	...	67
51	Yeragadde	...	98	93	Kavalcki	...	113
52	Gudihithalu	...	83	94	Tarachittlu	...	65
53	Mundravalli	...	181	95	Konagalli	...	50
54	Sunkadumane	...	59	96	Ganasinakere	...	57
55	Santhimane	...	63	97	Jattanawara	...	91
56	Siragapura	...	111	98	Makkigadde	...	111
57	Heraguallu	...	107	99	Savasemane	...	58
58	Manarubally	...	109	100	Siddagade	...	70
59	Meragodu	...	65	101	Doddamane	...	71
60	Valagolu	...	61	102	Maladagadde	...	121
61	Mandagalli	...	191	103	Sheegekoppa	...	55
62	Neralekere	...	61	104	Kattinamane	...	105

Sagar Taluk—(Contd.)

1	2		3	1	2		3
105	Nadagende	...	90	113	Negalavalli	...	57
106	Gondari	...	78	114	Hebbyla	...	82
107	Balekoppa	...	78	115	Kalur	...	55
108	Vidalinabylu	...	64	116	Nelluhone	..	50
109	Thalukundige	...	70	117	Bellakke	...	80
110	Hebbergodu	...	99	118	Ambaladi	...	97
111	Kalekoppa	...	57	119	Mudavadike	...	64
112	Doddinagadde	...	63	120	Hogarebylu	...	63

THIRTHAHALLI TALUK

Villages

1	Udukere	...	189	28	Halesara	...	178
2	Honnetalu	...	576	29	Aranalli	...	101
3	Jambavalli	...	275	30	Salekoppa	...	242
4	Tekkabylu	...	423	31	Jogikoppa	...	315
5	Tenginakoppa	...	215	32	Kombinakki	...	230
6	Hosakoppa	...	100	33	Marahalli	...	348
7	Nambala	...	521	34	Yadagudde	...	314
8	Binthala	...	78	35	Maragalale	...	385
9	Geravalli	...	221	36	Mitlagodu	...	543
10	Dansala	...	467	37	Sindduvadi	...	378
11	Bejjuvalli	...	250	38	Hemmakki	...	252
12	Kasagaru	...	278	39	Hosandur	...	201
13	Bekshikengigudde	...	803	40	Darnakodige	...	321
14	Herambapura	...	439	41	Chikkallalli	...	219
15	Bilumane	...	271	42	Salagade	...	577
16	Hegalathi	...	225	43	Patelamme	...	475
17	Kulunde	...	444	44	Bobli	...	142
18	Hanegere	...	409	45	Neralamane	...	255
19	Sirupathi	...	324	46	Kuchulu	...	319
20	Alageri	...	468	47	Bylubaddge	...	108
21	Guddekoppa	...	105	48	Nandigadde	...	84
22	Abdagere	...	484	49	Mukthiharipura	...	294
23	Muthuvalli	...	423	50	Hosahalli	...	595
24	Yamaravalli	...	371	51	Alase	...	161
25	Balagodu	...	81	52	Kandaka	...	307
26	Nandigodu	...	84	53	Kimmane	...	154
27	Seeke	...	495				

Thirthahalli Taluk—(Contd.)

1	2		3	1	2		3
	Hamlets :						
1	Kelaginamane	...	60	39	Hosahalli	...	100
2	Hagalagodu	...	145	40	Annagiri	..	68
3	Nadoginamane	...	60	41	Vambatharakanduga	...	50
4	Nerle	...	84	42	Hulisara	...	56
5	Makkikoppa	...	80	43	Hosakoppa	...	51
6	Kainally	...	55	44	Tenkabylu	...	68
7	Yelumane	...	60	45	Gundibylu	...	82
8	Settihalli	...	50	46	Kumbarakoppa	...	104
9	Thukkala	...	70	47	Kattekoppa	...	52
10	Mangadde	...	80	48	Mandalamane	...	56
11	Migeri	...	55	49	Koggundi	...	52
12	Kudathanahalli	...	90	50	Hadalakoppe	...	100
13	Bombalige	...	78	51	Huubagi	...	100
14	Bikkolli	...	80	52	Melinamane	...	60
15	Kammarakodige	...	55	53	Chimantagundi	...	83
16	Karanji	...	81	54	Hosakere	...	53
17	Heggodu	...	65	55	Hemane	...	60
18	Thaluve	...	58	56	Ajjanahalli	...	126
19	Tenkabylu	...	65	57	Vatta Kodige	...	50
20	Kukkodatti	...	86	58	Horanebylu	...	105
21	Kolegar	...	85	59	Byrana	...	80
22	Alabulli	...	152	60	Mandakodu	...	60
23	Haggebylu		62	61	Balanakodige	...	55
24	Bidrahalli	...	110	62	Chikkallai	...	50
25	Alemanehakkalur	...	80	63	Mandagere	...	85
26	Guntehakkalu	...	70	64	Thumbesara	...	75
27	Unturkatte	...	113	65	Harumane	...	70
28	Gerukatte	...	...	66	Nagavavalli	...	07
29	Kelaginahadigal	...	80	67	Kelakoppa	...	64
30	Garageswara	...	75	68	Himmathur	...	75
31	Deevarakoppa	...	65	69	Kelaginamane	...	100
32	Sivagala	...	67	70	Chakkodu	...	80
33	Chuduva	...	60	71	Halebasavani	...	55
34	Kunnahalli	...	50	72	Chittagal	...	75
35	Dasanagadde	...	55	73	Kuppalli	...	70
36	Kannangi Harijan Colony	...	100	74	Shuntikatte	...	120
				75	Attikodige	...	125
37	Kalligadde	...	201	76	Hundbylu	...	150
38	Murukai	...	86	77	Aramaggi	...	150

Thirthahalli Taluk—(Contd.)

1	2	3	1	2	3
78	Aragodige ...	130	118	Bheemanakonda ...	50
79	Kumcheri ...	65	119	Seelekuni ...	65
80	Hosakeri ...	60	120	Kanadimane ...	120
81	Melinakulur ...	80	121	Bastikoppa ...	60
82	Bommanahalli ...	60	122	Horabylu ...	90
83	Honnangi ...	60	123	Yadaranakoppa ...	136
84	Annagodige ...	60	124	Kalluhakkalu ...	70
85	Kodegadde ...	75	125	Seerabylu ...	55
86	Uruchele ...	100	126	Gonimakki ...	65
87	Nakunji ...	60	127	Sankalapura ...	200
88	Manikoppa ...	80	128	Keregadde ...	80
89	Melinakerekeri ...	60	129	Nellimakki ...	80
90	Bondekoppa ...	100	130	Attihakkalu ...	60
91	Malali ...	90	131	Arekoppa ...	58
92	Heddur Harijanakeri ...	60	132	Kambagoli ...	65
93	Kakodalu ...	75	133	Dupademane ...	50
94	Nandikallu ...	60	134	Ajjigodige ...	70
95	Kanukoppn ...	70	135	Kadaladi ...	100
96	Kunibylu ...	65	136	Kanakodu ...	80
97	Kanthihakkalu Harijankeri ...	55	137	Hosahallibylu ...	60
			138	Chettegeri ...	60
98	Kudemakki ...	70	139	Honnekatte ...	50
99	Shanthapure ...	172	140	Haro adde ...	80
100	Siddapure ...	73	141	Kattegadde ...	70
101	Chikkamattige ...	50	142	Halasinahalli ...	55
102	Beesanagadde ...	50	143	Banagodu ...	50
103	Thallur ...	58	144	Kesare ...	65
104	Maragalalu ...	75	145	Tankabylu ...	55
105	Siddapura ...	67	146	Gundagudde ...	50
106	Myaragadde ...	53	147	Balekoppa ...	60
107	Kurnimakki ...	100	148	Makkikoppa ...	100
108	Kodige ...	85	149	Talaradaka ...	75
109	Melinakuduva ...	153	150	Horani ...	60
110	Gorakodu ...	118	151	Mukkadamane ...	50
111	Gonapura ...	135	152	Golagodu ...	60
112	Thatalli ...	58	153	Rudrakashikoppa ..	90
113	Hittalagudde ...	60	154	Hosakoppa ...	102
114	Nellisara ...	70	155	Varathatti ...	150
115	Amathi ...	50	156	Muvalli ...	100
116	Kunikundur ...	70	157	Gurugisara ...	60
117	Harogoppe ...	67	158	Addamane ...	50

1	2		3	1	2		3

Thirthahalli Tuluk—(Contd.)

1	2		3	1	2		3
159	Konegadde	...	50	186	Hanigebylu	...	60
160	Kallumane	...	50	187	Nallimakki	...	70
161	Kerekoppa	...	85	188	Kalagar	...	60
162	Kallulli		95	189	Gagolli	...	70
163	Mothimane	...	50	190	Saradavalli	...	63
164	Ulmodi	...	65	191	Kallukodige	...	55
165	Uladagadde	...	50	192	Horabylu	...	50
166	Chappinakodige	...	53	193	Halasinahalli (Melinakurauvalli VP)	...	56
167	Vadadakodige	...	60				
168	Holemadlu	...	52	194	Thiralebylu	...	87
169	Koliginapadavalli	...	60	195	Thalabi	...	67
170	Jarag 1	...	140	196	Adebylu	...	56
171	Karekumbrihosalakeri	...	50	197	Sulabylu	...	82
172	Karadikodu	...	50	198	Kelaginahonnai	...	84
173	Mudubagilu	...	125	199	Melinakoppa	...	96
174	Mundaranane	...	60	200	Basavapura	...	51
175	Kattehakkalu	...	50	201	Baggodige Agarakeri	...	55
176	Holegadde	...	60	202	Varali	...	70
177	Melinabellur	...	60	203	Kadalati	...	125
178	Halakunda	...	65	204	Karodi	...	50
179	Assimane	...	75	205	Adagodu	...	64
180	Thummiuakullu	...	62	206	Thanikal	...	60
181	Kalkodu	...	66	207	Mumbarakoppa	..	50
182	Thippadalu	..	85	208	Hugalaballi	...	60
183	Sivagane Harijan Colony	...	150	209	Kelaginakallumane	...	50
				210	Haregoppa	...	70
184	Hunsebylu	...	60	211	Belugodu	...	50
185	Chikkanakoppa	...	70				

ABSTRACT

Name of the Taluk		Number of villages/hamlets Villages	Hamlets	Total
1	2	3	4	5
1.	Shimoga ...	1	1	2
2.	Bhadravathi ...	12	6	18
3.	Channagiri ...	1	2	3
4.	Honnali ...	NIL	3	3
5.	Shikaripur ...	1	17	18
6.	Sorab ...	14	15	29
7.	Sagar ...	27	77	104
8.	Hosanagar ...	24	120	144
9.	Thirthahalli ...	53	211	264
	Total	133	452	585

LIST OF WELL-LESS VILLAGES AS ON 1—4—1972

MYSORE DISTRICT

Sl. No.	Name of the Village/ Hamlet		Population	Sl. No.	Name of the Village/ Hamlet		Population
1	2		3	1	2		3
	MYSORE TALUK						
	Villages and Hamlets		Nil				
	HUNSUR TALUK						
	Villages						
1	Habbanakuppe		350	5	Yamagumba	A. K. Colony	840
2	Kuppekolagatta		150	6	Beeranahalli	do	548
3	Hareenahalli	A. K. Colony	300	7	Heggandur	do	300
4	Modur	do	180	8	Doddahejjur	do	...
	Hamlets						
1	Gowripura	A. K. Colony	200	4	Kalegowdana koppal	do	108
2	Kalbetta	do	177	5	Vonnikuppe	do	600
3	Hosur	do	500	6	Hosavaranchi	do	540
	K. R. NAGAR TALUK						
	Villages and Hamlets		Nil				
	PERIAPATNA TALUK						
	Villages						
1	Parekoppalu		102	11	K. Basavanahally		347
2	Sathyagalakaval		123	12	Koppal		35
3	Mallaihnakoppalu		66	13	H. Hosahalli		43
4	Laxmipura		254	14	T.R.R. Colony		344
5	Begur		78	15	Chikkakamaravally		105
6	Karethimmanahally		133	16	Sulekote		876
7	Ayarabeedu		220	17	Chamarayanakote		612
8	Bemmathi		219	18	Marigowdanakoppal		167
9	Mudalakoppal		187	19	Aralimaradakoppal		127
10	Manchadevanahally		529				

PERIAPATNA TALUK—(Contd.)

Villages

1	2	3	1	2	3
20	Bolarekoppalu ...	43	23	Singregowdanakoppal ...	85
21	Ramachandraidan koppala	66	24	Motegowdanakoppal ...	169
22	Dasagalakoppal ...	38	25	Kodihalli ...	41

Hamlets

1	Bagiladamaradakoppal ...	85	5	Huchegowdanakoppal ...	409
2	Bettegowdanakoppal ...	72	6	Mudlakoppal ...	131
3	Somaianakoppal ...	178	7	Voddarapaly ...	57
4	Guruvainakoppal ...	129			

H. D. KOTE TALUK

Villages

1	Hunasekuppe ...	112	17	Kadanur ...	13
2	Ankanathapura ...	453	18	Chamalapura ...	97
3	Sunkadakattehadi ...	71	19	Doddakerekaval ...	171
4	Chakkahalli ...	113	20	Nallur ...	397
5	Gowdimachanaikana halli ...	214	21	Javarkathipura ...	16
			22	Shanbugowdarahundi ...	21
6	Yelehundikaval ...	148	23	Lakshmanapura ...	29
7	Konegowdanahahundi ...	139	24	Nandinathapura ...	62
8	Haropura ...	280	25	Basavanakatte ...	28
9	Gundananalahalli ...	28	26	Machare ...	46
10	Kanigala ...	215	27	Honnurkuppe ...	52
11	Chattanahalli ...	5	28	Chikkabaragi ...	30
12	Kodichamanahalli ...	44	29	Nadahalli ...	30
13	Mallahalli ...	69	30	Ningenahalli ...	25
14	Garikekattekaval ...	72	31	Halaganelu ...	40
15	Gollarabeedu ..	29	32	Heggudibe ...	83
16	Kattehundi ...	92	33	Begur ...	97

Hamlets

1	Shariff Colony ...	219	5	Channegowdanahundi ...	157
2	Murugan Colony ...	154	6	Halasurhundi ...	82
3	Kusegowdanahundi ...	43	7	Bavegalahundi ...	240
4	Bettadahundi ...	879	8	Halaganehalli ...	43

GUNDLUPET TALUK

CHAMARAJNAGAR TALUK

YALANDUR TALUK

Villages
Hamlets

Nil

1	2	3	1	2	3
	T. Narasipur Taluk				
Villages	Nil				
Hamlets					
1	Yalegowdanahundi ...	299	3	Kattepura ...	234
2	Mangihundi ...	256	4	Chamanahallikoppal ... hamlet of Chamanahalli	40
	Nanjangud Taluk				
Villages	Nil				
Hamlets					
1	Alathurmole ...	650	3	Karemole ...	532
2	Jalahalli ...	427	4	Geekhallihundi ...	708
	Kollegal Taluk				
Villages					
1	Singanallur ...	2905	5	Madhuvanahalli ...	64704
2	Goblipura ...	292	6	Cheluvanahalli ...	788
3	Hampapura ...	271	7	Kamagere ...	6401
4	Sathegal ...	4067	8	Thimmarajipura ...	1082
Hamlets					
1	Kythalgundapura ...	481	6	Hosapalya ...	230
2	Botabalugundupura ...	134	7	Iraldoddi ...	180
3	Muthapuradahundi ...	285	8	Kyathanagudi ...	125
4	Haravanapura ...	..	9	Kannaledoddi ...	150
5	Byranatha ...	1274	10	Sulekobe ...	195

ABSTRACT

	Name of the Taluk	No. of Well-less Villages	No. of Well-less Hamlets	Total
	1	2	3	4
1	Mysore	...	...	...
2	Hunsur	8	6	14
3	K. R. Nagar	...	...	...
4	Periapatna	25	7	32
5	H. D. Kote	33	8	4
6	Gundlupet	...	...	...
7	Chamarajanagar	...	...	...
8	Yalandur	...	...	...
9	T. Narasipur	...	4	4
10	Nanjangud	...	4	4
11	Kollegal	8	10	18
	Total	74	39	113

LIST OF VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972.

MANDYA DISTRICT

Sl. No.	Name of Village/ Hamlet		Population	Sl. No.	Name of Village/ Hamlet		Population
1	2		3	1	2		3

Villages

MADDUR TALUK

Nil

MANDYA TALUK

Nil

MALAVALLI TALUK

1	Javanagonahalli	...	265	6	Lingapatna	...	2571
2	Malikyanahalli	...	2147	7	Basavanapura	...	520
3	Chandahalli	...	834	8	Dadamara	...	520
4	Muthalli	...	61	9	Uppanahalli	...	517
5	Madahalli	...	116				

K. R. PET TALUK

1	Vasanthapura	...	238	5	Margonahalli	...	257
2	Beeranahalli	...	815	6	Nathanahalli	...	135
3	Kodihalli	...	80	7	Kothanamarehalli	..	...
4	Halagehosahalli	...	35	8	Hosahalli	...	...

SRIRANGAPATNA TALUK

Nil

PANDAVAPURA TALUK

Nil

NAGAMANGALA TALUK

1	Koragere	...	194	13	Huduva	...	219
2	K. Mallenahalli	...	480	14	Ballekere	...	181
3	Jodishivanahalli	...	429	15	Mallasandra	...	126
4	Honnadikanahalli	...	265	16	Kuppe	...	118
5	Jodi Naragala	...	364	17	Maniyur	...	245
6	Typanahalli	...	308	18	Cholasandra	...	111
7	Kallenahalli	...	98	19	Gojikoppalu	...	134
8	Muddanahalli	...	130	20	Garudanahalli	...	218
9	Sankanahalli	...	560	21	Ramachandra Agrahara	...	346
10	Kanaganahalli	...	212	22	Gukoi Hosahalli	...	181
11	Kavadahalli	...	182	23	Mallanaikanahalli	...	218
12	Konanoor	...	420				

1	2	3	1	2	3
Hamlets					
		MADDUR TALUK			
1	Hunsekoppal ...	184	5	Thittamaranahalli ...	72
2	Gooligowdanadoddi ...	212	6	Hosuru ...	96
3	Kallimeledoddi ...	118	7	Matadadoddi ...	145
4	Bommanadoddi ...	82	8	Sunnadadoddi ...	78
		MANDYA TALUK			
		Nil			
		MALAVALLI TALUK			
1	Hosadoddi ...	112	6	Volageredoddi ...	94
2	Chikkanadoddi ...	82	7	K. G. Doddi ...	88
3	Karalakatte ...	96	8	Sunnadadoddi ...	98
4	M. G. Doddi ...	118	9	Krishnegowdanadoddi ...	112
5	Marujogidoddi ...	72	10	Manchanahalli ...	94
		K. R. PET TALUK			
1	Cheekanahalli Koppalu ...	88	2	Govindegowdanahalli ...	78
		SRIRANGAPATNA TALUK			
		Nil			
		PANDAVAPURA TALUK			
		Nil			
		NAGAMANGALA TALUK			
1	Dyavegowdanakoppalu ...	46	6	Upparakoppalu ...	82
2	Muddegowdanakoppal ...	112	7	Mallanakoppalu ...	74
3	Gejjehosahallikoppal ...	148	8	Giduvinapatna ...	98
4	Mudalakoppalu ...	96	9	Jodipura ...	119
5	Thiruganahallikoppalu ...	72	10	Kajjikalanakoppalu ...	106

ABSTRACT

	Name of Taluk			No. of well-less		Total
				Villages	Hamlets	
1	Maddur	...	...	...	8	8
2	Mandya	...	...	...	...	...
3	Malavalli	...	...	9	10	19
4	K. R. Pet	...	...	8	2	10
5	Srirangapatna	...	...	...	...	...
6	Pandavapura	...	...	...	...	...
7	Nagamangala	...	...	23	10	33
			Total	40	30	70

LIST OF WELL-LESS VILLAGES HAMLETS AS ON 1-4-1972

HASSAN DISTRICT

Sl. No.	Names of villages/ hamlets	Population	Sl.	Namas of villages/ hamlets	Population
1	2	3	1	2	3

Hassan Taluk

Villages

1	Krishnapura ...	579	4	Bittahalli ...	196
2	Kamenahalli ...	225	5	Ballenahalli ...	395
3	Chikkaboovinahalli ...	267	6	Halasinahalli ...	320

(Hamlets & Colonies)

1	K. Byadarahallikoppal ...	112	10	Hanumanthapura ...	52
2	Voddarakoppalu ...	162	11	Byavarapatna ...	56
3	Srirampura ...	86	12	Uddur A.K. Colony ...	24
4	Batlarakoppalu ...	136	13	Shanka do ...	62
5	Hanumanthapura Extn. ...	192	14	Kalenahalli ...	56
			15	Dorehalli ...	148
6	Chigahally Extension ...	165	16	Haralahalli ...	142
7	Gyrahally A.K. Colony ...	46	17	Madihalli ...	48
8	Anchahalli ...	45	18	Salgame ...	106
9	Doddabasavanahalli ...	76			

Arasikere Taluk

Villages

1	Belagumba ...	2174	15	Basapatna ...	240
2	Sankalapura ...	292	16	Manjenahallikoppalu ...	213
3	Jadaghatta ...	249	17	Giddegowdanakoppalu —	483
4	Kalanahally Voddaratti ...	250	18	Bislenahally ...	492
			19	Kondivagilu ...	1924
5	Ammanahatti ...	150	20	Chikkamentikurke ...	111
6	Jothmallapura ...	165	21	Voddarahatti ...	211
7	Kalagona Annapura ...	250	22	Madalu ..	2137
8	Narayanagattalli ...	174	23	Kalydi ...	225
9	Hanchanakoppal ...	235	24	Urundavanahally ...	365
10	Mylanahally ...	233	25	Karugunda ...	426
11	Gollarahatti ...	243	26	Voddarahalli ...	361
12	Honnenahalli ...	232	27	Madapura ...	360
13	Haradahattikoppalu ...	116	28	Gollarahatti ...	489
14	Ningapura ...	99	29	Nagenahally ...	288

1	2	3	1	2	3
	Hamlets				
1	Lakkenahalli ...	168	6	Voddarahatti of Hirisadarahalli ...	148
2	Siddarahatti ...	165	7	Malledevahalli A. K. Colony ...	140
3	Banjarthandya Mududi ...	355	8	T. Kodihalli A. K. Colony ...	150
4	Voddarahatti of Chikkammanahalli ...	144	9	Adihalli A.K. Colony ...	230
5	Gollarahatti of Norasipura ...	266	10	Sanegere A.K. Colony ...	115

CHANNARAYAPATNA

	Villages		3	Kachanenahally ...	200
1	Malaranaghatta ...	125	4	Channenahally ...	249
2	Belaguli ...	129	5	Gobblihalli ...	169
	Hamlets				
1	Gyarahalli Harijan Colony ...	169	9	Markanahalli ...	60
2	Thimlapura ...	148	10	Honnakoppalu ...	65
3	Lakkarasanahalli ...	68	11	Goltarahosahalli ...	35
4	Madihalli ...	58	12	Lachenahalli ...	30
5	Noranakki ...	199	13	Charenahalli ...	48
6	Nimbahalli ...	68	14	Beechagodanahalli ...	40
7	Rachenahalli ...	38	15	Beligihalli ...	...
8	Marisettyhalli ...	43	16	Hosahalli Harijan Colony ...	66

HOLENARASIPURA TALUK

	Villages				
1	Honnenahalli ...	304	5	Keragodu ...	867
2	Devaramuddenahalli ...	569	6	Goragundi ...	271
3	Menaganahalli ...	424	7	Haralahalli ...	464
4	Algowdanahally ...	377	8	Donanagatta ...	92
	Hamlets				
1	Yadegowdanakoppal ...	609	3	Mantikoppalu ...	165
2	Ragihallikaval A.K. Colony ...	165	4	Keremegalakoppallu ...	...
			5	Kebbekoppalu ...	71

ARKALGUD TALUK

1	2	3	1	2	3
Villages					
1	Madapura	... 46	12	Hilagere ...	76
2	Adikebommanahalli	... 312	13	Bettagalale ...	65
3	Chalenahally	... 120	14	Sulagodusomavara ...	75
4	Beeranahallikaval	... 37	15	Sabatti ...	34
5	Kattepura	... 1068	16	Mallirayapatna ...	171
6	Madapura	... 361	17	Anjanainahosahalli ...	169
7	Navile	... 40	18	Garudanahally ...	394
8	Bandipalya	... 24	19	Basavanahalli ...	1297
9	Hernur	... 22	20	Naralahalli ...	210
10	Shanbhoganahally	... 26	21	Halekarlapura ...	147
11	Hindahalli	... 38			
Hamlets					
1	Mallithammanahalli Harijana Colony	... 187	24	Hulikoppal dakla of Chikka-Arkalgud ...	47
2	Maravalalu	... 482	25	Kollarekoppal dakla of Chikka-Arkalgud ...	59
3	Byachanahalli	... 490	26	Savarakoppal hamlet of Malalikere ...	170
4	Ankanayakanahally	... 489	27	Hunasemarada koppal of Malalikere ...	511
5	Bevinamaradakoppalu	... 297	28	Muthigekoppal hamlet of Nuthige ...	291
6	Milakunda	... 180	29	Upparakoppal hamlet of Ganjalagodu ...	115
7	Aladahalli	... 333	30	Siddegowdanakoppal of Ganjalagodu ...	110
8	Babagalale	... 119	31	Handijogikoppal dakla of Chikkanahally ...	145
9	Kattepura	... 1068	32	Koramarakoppal dakla of Chikkabommathi ...	42
10	Gabali	... 391	33	Musavathurkoppal hamlet of Musavathur ...	150
11	Chikkanahalli	... 900	34	Earegowdanakoppal, hamlet of Banuur ...	117
12	Mulehosahalli	... 447	35	Kalagalalekoppal hamlet of Kalagalale ...	136
13	Basavanahalli	... 1297	36	Parasanahally Dakla of Basanapura ...	134
14	Baragur	... 398	37	Athimaradakoppal hamlet of Chikkanahally ...	115
15	Kadakahalli	... 348			
16	Honnemaradahalli	... 215			
17	Muttugadahosur	... 348			
18	Nadikehosahalli	... 132			
19	Rudrapatna	... 1674			
20	Mallithammanahalli AD Colony	330			
21	Thattavalu A.K. Colony	... 357			
22	Malagalale ,,	... 191			
23	Puttabeeranakaval dakla of Adikebhommanahalli	... 312			

1	2	3	1	2	3
		Arkalgud Taluk—(*contd.*)			
38	Kaniyur Koppal hamlet of Kaniyar ...	128	43	Taragalale Urguppe-koppal hamlet of Taragalale ...	140
39	Madikehosahally Koppal Hamlet of Madikehosahalli ...	130	44	Hamlet of Bodarako-ppal hamlet of Basavapatna ...	150
40	Bestarakoppal hamlet of Belavady ...	118	45	Banugundi hamlet of Saragur ...	146
41	Ragimarur Koppal hamlet of Ragimarur ...	120	46	Martikoppal hamlet of Ganjalagodu ...	220
42	Karagallukoppal hamlet of Kargal ...	122			

SAKLESPUR TALUK

Villages

1	Kudugaravalli ...	35	20	Jambardi ...	19
2	Kirahalli ...	72	21	Kegaravalli ...	60
3	Arakere ...	165	22	Nelagalli ...	38
4	Janekere ...	236	23	Maragunda ...	41
5	Sullakki ...	235	24	Agani ...	168
6	Honahalli ...	140	25	Hanjagodanahalli ...	21
7	Manehahalli ...	28	26	Herur ...	40
8	Kudanahalli ...	25	27	Kumbarahalli	85
9	Sidigalale ...	106	28	Igru ...	125
10	Kasaguli ...	60	29	Chikkalur ...	25
11	Menasumakki ...	120	30	Kalale ...	45
12	Hosur ...	25	31	Nandipura ...	40
13	Madanikere ...	110	32	Eachalabeedu ...	140
14	Bendahalli ...	19	33	Kamalli ...	127
15	Kadduddi ...	10	34	Arani ...	40
16	Kumbardi ...	30	35	Patala ...	75
17	Kallere ...	15	36	Bilithalu ...	70
18	Manehahalli ...	28	37	Biligere ...	76
19	Kamanhalli ...	94			

Hamlets

1	Masavalli ...	80	5	Madanikere ..	90
2	Rajendrapura ...	85	6	Ballur ...	80
3	Hosur ...	70	7	Kelagalale ...	75
4	Bandihalli ...	50	8	Satyagala ...	65

BELUR TALUK

1	2	3	1	2	3
1	Bittravally ...	50	16	Arkaravalli ...	58
2	Channapura ...	100	17	Mathavara ...	75
3	Doddalakkunda ...	200	18	Chattenahalli ...	90
4	Hebbal ...	1300	19	Lakshmipura ...	102
5	Pura ...	50	20	Hirekole ...	105
6	Keralur ...	40	21	Ghattadahalli ...	358
7	Hosahalli ...	136	22	Suladevanahalli ...	45
8	Mallarahosahalli ...	126	23	Kanayakanahalli ...	15
9	Gendehalli ...	300	24	Voginakere ...	90
10	Malsavara ...	205	25	Govanahalli ...	70
11	Uddamanahalli ...	72	26	Dasagowdanahalli ...	32
12	Irkaravalli ...	100	27	Devalapura ...	100
13	Gummanahalli ...	95	28	Jagaboranahalli ...	153
14	Mugasavara ...	120	29	Kowri ...	112
15	Buvanahalli ...	90			

Hamlets

1	Puttegowdanakoppal ...	19	22	Koheralu Koppalu ...	75
2	Siragura koppal ...	120	23	Siddarahalli ...	45
3	Deenakere ...	68	24	Andale Extension ...	200
4	Basavanakoppal ...	51	25	A. Siddanahalli Extn. ...	52
5	Chikkabieedu Extn. ...	50	26	Murahalli ...	285
6	Mallayyappanakoppalu ...	356	27	Koravanahalli ...	162
7	Hiragappakoppalu ...	65	28	Hunsekere Koppalu A. K. Colony ...	80
8	Shivayogipura Extn. ...	95			
9	Kogodu Extension ...	102	29	Thimmahalli ...	70
10	Hanebihalli ...	115	30	Chikkabyadagere ...	70
11	Biteswar ...	78	31	Kavalasurapura ...	60
12	Gugganahalli ...	59	32	Huskur ...	100
13	Gopanahalli ...	67	33	Midumanahalli ...	60
14	Lingapura ...	120	34	Muthanahalli ...	70
15	Kadegarji ...	80	35	Hirekele ...	50
16	Biccodu Extension ...	120	36	Bangatta ...	150
17	Madagatta Extension ...	50	37	Kuralur ...	50
18	Kuskur Extension ...	75	38	Andale ...	70
19	Meravanahalli ...	50	39	Gorur ...	80
20	A. Kirakaddalu ...	150	40	Kolehalli ...	60
21	Mavilahalli Extension ...	51			

BELUR TALUK (*Contd.*)

1	2		3	1	2		3
41	Kulleri	...	60	69	Sandralu	...	120
42	Gendehalli	...	60	70	Cheelanaikanahalli	...	52
43	Kudumanahalli	...	50	71	Mulenahalli Koppalu	...	35
44	Siranaikanahalli	...	40	72	Aladanahalli	...	120
45	Hirehalli	...	30	73	Bisalenahalli	...	61
46	Hadlagere	...	70	74	Hirevat	...	75
47	Chandanahalli	...	50	75	Pandithanahalli	...	53
48	Malegere	...	70	76	Maliganoor	...	72
49	Pura	...	80	77	Honasralu	...	52
50	Kalyanapura	...	30	78	Gangavara	...	80
51	Settigere	...	300	79	Chinnenahalli	...	63
52	Settihalli	...	200	80	Gottavaravally	...	123
53	Malenahalli	...	250	81	Doddamedur	...	50
54	Mallenahalli	...	60	82	S. Bommadihalli	...	60
55	Kanasandhi	...	60	83	Bellur	...	75
56	Kondlur	...	75	84	S. Surapura	...	35
57	Iravalli	...	85	85	Sugalur	...	100
58	Birtamane	...	85	86	Dodisomenahalli Extn.	...	120
59	Kalsettyhalli	...	80	87	Hulekalahalli	...	110
60	Kittur A. H. Colony	...	50	88	Hunuganahalli	...	88
61	Yedahalli	...	50	89	Singaravalli	...	92
62	Tagere	...	132	90	Muthuganna	...	98
63	Kusavara	...	50	91	Agasarahalli	...	80
64	Mogasavara	...	80	92	Lakkunda	...	...
65	Baka avalli	...	90	93	Kumaranahalli A. K. Colony	...	80
66	Kandegowdanahalli	...	71				
67	Hosahally	...	180	94	Neelanahalli A. K. Colony	...	51
68	Wanike	...	85				

ALUR TALUK

Hamlets

1	Honnahalli	...	99	9	Barthur Extension	...	158
2	Bittahalli Extn.	...	46	10	Bilagaravalli	...	84
3	Muddanaoakanahalli	...	242	11	Kitagalale	...	84
4	Palyakoppalu	...	132	12	Kadlur Harijan Colony	...	108
5	Dasavanahalli	...	165	13	Angalalale	...	50
6	Kudurekoppalu	...	122	14	Bambaloor	...	61
7	Hunsa Extension	...	817	15	Kagnoor	...	72
8	Hemmiga Extension	...	146	16	Belma	...	115

1	2	3	1	2	3
		Alur Taluk (contd.)			
17	Hosahalli ...	90	29	Tattekere ...	128
18	Adibilu ...	148	30	Nelligere ...	149
19	Magadihalli ...	218	31	Thiyyanahalli ...	120
20	Yadur ..	249	32	Hosapura ...	211
21	Rayasamudra ...	168	33	Rajanahalli Extension ...	126
22	Chowlagere ...	75	34	Hammadevarahalli ...	163
23	Patna ...	128	35	Sannehalli ...	73
24	Sinduvalli ...	210	36	Hanumanahalli ...	92
25	Bilagavalli ...	168	37	Hadya ...	121
26	Kupe ...	142	38	Bilakanahalli ...	168
27	Nachagoudnahalli ...	186	39	Virupapura ...	127
28	Basavanahalli ...	138	40	Murudur ...	189

Villages

1	Devarapura ...	79	7	Hulkunda ...	52
2	Channapura ...	39	8	Boodanahalli ...	163
3	Hosahalli ...	124	9	Madihalli ...	218
4	Katihalli ...	338	10	Rajanahalli ...	282
5	Karagodu ...	590	11	Bigathur ...	182
6	Bettahalli ...	149			

ABSTRACT OF THE DISTRICT

	Name of Taluk	No. of Well-less Villages	No. of Well-less Hamlets	Total
1	2	3	4	5
1	Hassan ...	6	18	24
2	Arsikere ...	29	10	39
3	C. R. Patna ...	5	16	21
4	H. N. Pura ..	8	5	13
5	Arkalgud ...	21	46	67
6	Sakleshpura ...	37	8	45
7	Belur ...	29	94	123
8	Alur ...	11	40	51
	Total	146	237	383

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972

CHICKMAGALUR DISTRICT

Sl. No.	Name of village/ Hamlet	Population	Sl. No.	Name of village/ Hamlet	Population
1	2	3	1	2	3
		TARIKERE TALUK			
Villages :					
1	Salibolanahalli ...	691	2	Iyyanahalli ...	200
Hamlets :					
1	Makanahallikoppa ...	182	2	Malalichannenahalli ...	1463
		MUDIGERE TALUK			
Villages :					
1	Halike ...	708	6	Kannenahalli ...	270
2	Kolur ...	522	7	Thripura near school ...	372
3	Binnadi ...	344	8	Kenjige ...	200
4	Muthigepura ...	178	9	Kanachur ...	593
5	Mularahalli ...	85	10	Baggasagodu ...	592
Hamlets :					
1	Balige A.K. Colony ...	55	21	Laxmipura ...	80
2	Dasarahalli ...	55	22	Kadidal A.K. Colony ...	85
3	B. Hosahalli (Dugganamakki)	75	23	Muthigepura A.K. Colony	70
4	Bhadrakali ...	70	24	Dundiga ...	85
5	Kalasa Kelangadi ...	75	25	Janbylu ...	105
6	Amthi A.K. Colony ...	55	26	Kademadakal ...	310
7	Uppar Gabgal ...	55	27	Kelamekanagadde A.K. Colony	60
8	Hadivoni (Arasinamakki)	60			
9	Javali (Puradamakki ...	75	28	Chikkodige Kelagkere	70
10	Samse (Basthigadde) ...	80	29	Nagalapura A.K. Colony	75
11	Donagodu (Udasehamlet)	65	30	Kallahalla ...	60
12	Kesavalalu Magalakeri	70	31	Pattadur A.K. Colony	65
13	Yedur A.K. Colony ...	85	32	Hyaragudde A.K. Colony	70
14	Banakal Horati ...	80	33	Belagodu ...	70
15	Sidoalamakki (Idakani)	55	34	Lakavalli Kelakere ...	105
16	Malalikere ...	60	35	Krishnapura ...	60
17	K. Talagur Hand Post	65	36	Voradanakodu (Gowdahalli)	65
18	Durgadahalli A.K. Colony	80	37	Bidigemanekode (Hosakere)	70
19	Daradahalli A.K. Colony	120	38	Bombarkodu (Sattiganahalli) ...	70
20	Bettadamane A.K. Colony	140			

MUDIGERE TALUK—(Contd.)

1	2	3	1	2	3
39	Kumbaradi Horati ...	80	47	Kaduvalu ...	75
40	Seegodumule (Halekere)	100	48	Handuguli ...	65
41	Hosahalli Horatti A.K.C.	80	49	Hanumanaballi Kelakere	85
42	Hosapura Gonibeed A.K.C.	70	50	Hanumanadalli A.K.C	65
43	Bellur ...	80	51	Muggalamakki A.K.C.	75
44	Makonahalli A.K.C. ...	75	52	Kummaragodu ...	80
45	Surattige (Bakki) ...	55	53	Salmara ...	85
46	Lowar Thudiyala ...	80			

KOPPA TALUK

Villages :

1	2	3	1	2	3
1	Vatebachikhan ...	386	8	Athikodige ...	514
2	Moorgadde ..	471	9	Honnagundi ...	602
3	Hallikere ...	52	10	Kallugudde ...	571
4	Devagodu ...	253	11	Megur ...	255
5	Seethur ...	276	12	Haralni ...	458
6	Harathanakodige ...	171	13	Heggaru ...	443
7	Bethadakolalu ...	430	14	Byredevaru ...	1045
			15	Kalasapura ...	136

KOPPA TALUK

Hamlets

1	2	3	1	2	3
1	Balaga Agasara Colony ...	60	17	Melbelre A.K. colony ...	60
2	Bettagere A.K,C. ...	50	18	Kelagina Aralikoppa :	40
3	Menasur ...	150	19	Devaramane ...	60
4	Kesave A.K.C ...	45	20	Darimane ...	50
5	Chepager ...	50	21	Rudrakshibylu - ...	50
6	Meluchanuvalli ...	40	22	Kattimane ...	60
7	Belamudi ...	50	23	Benajalu ...	40
8	Koge ...	60	24	Korale ...	35
9	Kote ...	35	25	Kelaginakesagodu ...	35
10	Thumbari ...	50	26	Hadlukatte ...	40
11	Schoolmakki ...	50	27	Nerlakodige ...	30
12	Sisali ...	50	28	Achodi A.K. Colony ...	40
13	Nilaguli ...	50	29	Berani ...	30
14	BG Katte A.K. Colony	30	30	Kellur ...	40
			31	Gunama: the Urmakki ...	30
15	Hosamane ...	30	32	Thenginamane A.K. Colony ...	30
16	Herur Asagodu ...	50			

1	2		3	1	2		3

KOPPA TALUK —(Contd.)

33	Jogihithlu	...	35	38	Dasanagadde	...	26
34	Didagi	...	35	39	Machikoppa A.K. Colony	...	28
35	Bekkodige	...	50				
36	Baragal	...	26	40	Belavadi	...	26
37	Huvinakolalu	...	30	41	Hanchikolalu	...	28

N.R. PURA TAKUK,

Villages

Nil

Hamlets

1	Konodi	...	30	30	Honnekodige	...	40
2	Narasipura	...	15	31	Melinabasaragalale	...	25
3	Hosahalli	...	10	32	Varakate Colony	...	25
4	Karbylu	...	18	33	Hosagadde	...	15
5	Salisumakki	...	22	34	Hosakoppa	...	20
6	Bemmane	...	41	35	Dindikoppa	...	30
7	Mudodi A.K. Colony	...	45	36	Kelakoppa	...	15
8	Sankse	...	18	37	Kamthi	...	12
9	Hosagadde	...	12	38	Bidarmane	...	15
10	Hampanakodige	...	14	39	Hosamane	...	18
11	Namanahalli, near School	...	10	40	Alalgere	...	30
				41	Dwaramakki Estate	...	50
12	Avathikere	...	17	42	Kotebyle	...	20
13	Alascor A.K, Colony	...	52	43	Chowdikoppa	...	30
14	Kalmakki	...	15	44	Tavarekere	...	30
15	Jakkanike A.K.C.	...	30	45	Cebnamani	...	15
16	Kibballi	...	16	46	Beemanari	...	20
17	Salumane	...	25	47	Settikoppa Extension	...	20
18	Schoolgadde	...	30	48	Melpal Extension	...	45
19	Mattadagadde	...	18	49	Donaga	...	23
20	B. Kanaboor	...	38	50	Baladamane	...	12
21	Vonimane	...	14	51	Booradamane	...	15
22	Christian Colony	...	45	52	Hottinakodige	...	17
23	Marigudi Extension	...	36	53	Hakkalumane	...	20
24	Doddakere	...	17	54	Torvani	...	13
25	Madaboor	...	35	55	Magundi	...	52
26	Aladahara A.K.C.	...	45	56	Mahalgodu A.K.C	...	37
27	K. Kanaboor	...	39	57	Hosamballi	...	25
28	Balemane	...	18	58	Mathikoralu	...	18
29	Chedikoppa	...	16	59	Alamakki	...	30

N. R. Pura Taluk—(Contd.)

1	2	3	1	2	3
60	Katagalale ...	50	67	Alehalli ...	29
61	Kichabbe A.K.C. ..	25	68	Vaggade ...	35
62	Megalamakki A.K.C, ...	20	69	Muluvalli ...	14
63	Nidagodu ...	12	70	Kurukuvalli ...	18
64	Kodarahaklu ...	15	71	Bale Colony ...	27
65	Bandihalla Extension ...	19	72	Hosamane ...	16
66	Kurukuvalli ...	22	73	Eachiker ...	26

Sringeri Taluk

Villages Nil

Hamlets

1	2	3	1	2	3
1	Singapura ..	*30	32	Guddekoppa ...	28
2	Balugudde ...	25	33	Keredande ...	21
3	Honnaragadde ...	45	34	Malikebylu ...	37
4	Ginigini ...	24	35	Guddemane ...	20
5	Sulagodu ...	35	36	Hulagarubylu ...	38
6	Bhattarakodige ...	37	37	Kittlemanekodige ...	33
7	Maradikere ...	23	38	Narasimhaparvatha ...	27
8	Arasanahalli ...	130	39	Kanthapura ...	22
9	Hosagadde ...	39	40	Harabagodu ...	22
10	Settithota ...	45	41	Yelagodu ...	17
11	Thoravalli ...	38	42	Magodu ...	18
12	Thalakodu ...	130	43	Thippagallu ...	29
13	Chimmi ...	43	44	Keremakki ...	20
14	Haravari ...	33	45	Konemakki ...	51
15	Gubbagodu ...	37	46	Chimme ...	51
16	Ajjuvalli ...	52	47	Karimane ...	24
17	Seerur ...	39	48	Kelaseerur ...	33
18	Hulagaru ...	43	49	Mundooru ...	18
19	Masurudi ...	38	50	Devaramane ...	21
20	Makaradu ...	37	51	Cheeruvalli ...	18
21	Honnekodige ...	29	52	Gulmudi ...	27
22	Aralukudige ..	34	53	Marakodu ...	27
23	Vadaginabylu ...	32	54	Horehadlu ...	23
24	Yranjalu ...	22	55	Kodigemakki ...	22
25	Maudagaru ...	37	56	Haradagodu ...	17
26	Uadurumane ...	34	57	Sommekodige ...	19
27	Battukuli ...	25	58	Honnekodige ...	23
28	Melugettu ...	33	59	Thoranagadde ...	18
29	Masthikottige ...	22	60	Vatebylu ...	17
30	Bommithota ...	34	61	Karnukutlu ...	55
31	Thotadamane ...	25	62	Agasolli ...	37

* Stream, Small halla water used

SRINGERI TALUK—(Contd.)

1	2		3	1	2		3
63	Doddamudlu	...	39	105	Mavinakadu	...	49
64	Sannamadlu	...	42	106	Thotadakumbri	...	35
65	Guttalakki	...	47	107	Avige	...	23
66	Kerebylu	...	33	108	Kacchige	...	23
67	Yagadur	...	50	109	Mennagardi	...	29
68	Kochakaru	...	34	110	Hegmuri	...	47
69	Goligodu	...	31	111	Doddahadlu	...	49
70	Devanahadlu	...	30	112	Hanchinakodige	...	34
71	Chattnimane	...	39	113	Heemmage	...	44
72	Melusampige	...	38	114	Mudalamakki	...	34
73	Seerimane	...	33	115	Konemakki	...	34
74	Megibylu	...	38	116	Halnakki	...	38
75	Bommaralukodige	...	37	117	Hosathota	...	43
76	Sindodi	...	42	118	Menasekodige	...	47
77	Handigadde	...	44	119	Karchar	...	61
78	Donaloor	...	47	120	Ajjarathu	...	53
79	Methravalll	...	49	121	Kattinamane	...	48
80	Marigadde	...	23	122	Korani	...	53
81	Bylukoppa	...	43	123	Hegganu	...	34
82	Bimmavalli	...	34	124	Murdasaru	...	28
83	Kadur	...	34	125	Seeralu	...	19
84	Hosadevarahadlu	...	27	126	Mutharki	...	23
85	Puradabetta	...	39	127	Sannamane	...	31
86	Muruvinakombe	...	52	128	Gurige	...	50
87	Sasimane	...	42	129	Gulaganjimane	...	53
88	Hosakere	...	37	130	Yadagaru	...	38
89	Kodakani	...	39	131	Bichuvalli	...	34
90	Harur	...	43	132	Varane	...	53
91	Coffethota	...	45	133	Homsalakere	...	34
92	Mugalagodu	...	48	134	Karki	...	50
93	Tharimane	...	54	135	Avanthu	...	17
94	Holandur	...	53	136	Kodige	...	7
95	Kakkarane	...	61	137	Mudalamakki	...	6
96	Thalagaru	...	50	138	Dyavanthikodige	...	32
97	Malinadu	...	51	133	Sunkadamakki	...	69
98	Gubbagodu	...	42	140	Tanikodu	...	73
99	Hulugodu	...	42	141	Hosathota	...	27
100	Malandur II	...	32	142	Harbylu	...	51
101	Mangalli	...	38	143	Nadi	...	48
102	Honnamakki	...	39	144	Yemmegundi	...	14
103	Nainadu	...	46	145	Hadikerur	...	18
104	Valale	...	62	146	Hulagarumane	...	27

SRINGERI TALUK—(Contd.)

1	2		3	1	2		3
147	Kadekallu	...	45	190	Agadur	...	53
148	Kerur	...	15	191	Balekoppa	...	34
149	Kesagodu	...	47	192	Gaddemane	...	32
150	Kooligadde	...	53	193	Darekoppa	..	95
151	Kattimane	...	55	194	Melukoppa	...	23
152	Vadathalu	...	35	195	Chikkanakodige	...	27
153	Muddagaru	...	65	196	Vatekodige	...	12
154	Ajjalasu	...	25	197	Malukodige	...	16
155	Hadlukoppa	...	35	198	Thurugodu	...	9
156	Jedikuni	...	15	199	Mundagodu	...	18
157	Magalu	...	42	200	Makkivalli	...	28
158	Viswananathapura	...	130	201	Melumakkivalli	...	12
159	Vinayakanamakki	...	95	202	Meluhalaka	...	29
160	Makkimane		25	203	Gunithalu	...	17
161	Mudalakodige	...	23	204	Charmakki	...	19
162	Kamale	...	38	205	Maradinabylu	...	18
163	Basaragodu	...	37	206	Sampagodu	...	17
164	Hanchinamane	...	48	207	Karuvani	...	38
165	Manajalu	...	17	208	Neralukodige	...	10
166	Hanagalabylu	...	45	209	Anegunda	...	82
167	Goliheggadde	...	33	210	Hulugodu	...	18
168	Korekallu	...	19	211	Kimani	...	27
169	Meganabylu	...	47	212	Sasimane	...	16
170	Chagathi	...	37	213	Kathigekonari	...	23
171	Hulimane	...	56	214	Horabylu	...	27
172	Huluve	...	48	215	Kobbalu	...	18
173	Seegemmane	...	19	216	Melukanasalu	...	15
174	Hanchihalli	...	17	217	Koralabylu	...	18
175	Sinduvalli	...	29	218	Kumbragodu	...	16
176	Annukodige	...	56	219	Holagaddi	...	15
177	Kakkodu	...	16	220	Akkasalekodige	...	23
178	Netharavalli	...	45	221	Vaderamatu	...	12
179	Chidravalli	...	26	222	Kamagodu	...	18
180	Koligadde	...	17	223	Holagadde	...	25
181	Puta	...	15	224	Hasanabalu	...	78
182	Hadlukoppa	...	12	225	Devalikoppa	...	58
183	Devalikoppa	...	21	226	Malalli	...	48
184	Gogalabylu	...	25	227	Masige	...	15
185	Thorehadlu	...	27	228	Krlige	...	58
186	Ulavalli Agrahara	...	34	229	Budichikoppa	...	16
187	Yadehalli	...	98	230	Bylebar	...	29
188	Halagodu	...	19	231	Suntihaklu	...	79
189	Cheeragodu	...	34	232	Hadlu	...	70

1	2		3	1	2		3
			SRINGERI TALUK—(Contd.)				
233	Halihandlu	...	26	263	Bolur	...	48
234	Hangalu	...	23	264	Attuvalli	...	48
235	Kooligadde	...	17	265	Narakuli	...	23
236	Kuppanamakki	...	56	266	Marimakki	...	29
237	Sonnekodige	...	43	267	Hosabylu	...	13
238	Hiremane	...	18	268	Kamadi	...	22
239	Haradigadde	...	53	269	Hulukodu	...	17
240	Nilandur	...	42	270	Kura	...	29
241	Muddigere	...	28	271	Malike	...	16
242	Kirukodige	...	48	272	Devagodu	...	38
243	Cheekalimant	...	29	273	Kalya	...	27
244	Marur	...	28	274	Mundagodu	...	76
245	Shankarakoppa	...	23	275	Konebylu	...	95
246	Gaggegodige	...	37	276	Adagandur	...	87
247	Kunjuvalli	...	55	277	Hulusagar	...	23
248	Kelaggurud	...	23	278	Agalagandi	...	12
249	Uddappanakodige	...	9	279	Kikkare	...	54
250	Kadavadi	...	37	280	Hulugaru	...	38
251	Nelamakki	...	6	281	Cheepagodu	...	32
252	Kampinabylu	...	29	282	Kodige	...	39
253	Makkimane	...	34	283	Sampagadu	...	39
254	Talavanthikodige	...	53	284	Aranthur Kelakoppa	...	38
255	Balagalakodige	...	16	285	Holdipalu	...	39
256	Taravallihodige	...	26	286	Makkimanethota	...	17
257	Galithota	...	17	287	Ranjaluthota	...	27
258	Thippanakoppa	...	23	288	Sampikolalu	...	123
259	Tanikodu	...	49	289	Heggaru	...	69
260	Kiggre	...	12	290	Bommanakodige	...	13
261	Ambalumane	...	15	291	Maranakodige	...	32
262	Guddanakodige	...	18				

ABSTRACT

	Name of Taluk	No. of Well-less Villages	Hemlets	Total
1	Tarikere	2	2	4
2	Mudigere	10	53	63
3	Koppa	15	41	56
4	N.R, Pura	...	73	73
5	Sringeri	...	291	291
	Total :	27	460	487

In Chikkamagalur and Kadur Taluks there are no villages and hamlets without drinking Water Wells.

LIST OF WELL—LESS VILLAGES AS ON 1—4—1972.

SOUTH KANARA DISTRICT

Sl No.	Name of Village/ Hamlet	Population	Sl. No.	Name of village/ Hamlet	Population
1	2	3	1	2	3
Village			Nil		
		KARKALA TALUK			
Hamlets					
1	Kurkala in Miyar village ...	150	18	Melmanejadu of Kadthala village ...	200
2	Borkattecnear Anandke... Dharkast	350	19	Ajekar in Marne village...	250
3	Borkalgudde in Nitte village ...	331	20	Kamaldolke in Yerlapady village ...	175
4	Halekatte in Nitte village ...	420	21	Borugudde in Yerlapady village ...	200
5	Kemmannu in Nitte village ...	305	22	Jarkalgudde in Yerlapady village ...	75
6	Abbanda in Nandalike village ...	150	23	Shettybettu in Kervashe ...	100
7	Bachabettu in Nandalike village ...	100	24	Mullugudde in Shivapura ...	55
8	Palyakalyaru in Durga village ...	150	25	Marmakkibene in Mudradi ...	30
9	Hadigudde in Durga village ...	200	26	Banglejaddu of Hebri village ...	110
10	Gudde Darkhast in Bola village ...	75	27	Bodajaddu of Hebri village ...	120
11	Kelajaddu in Bola village ...	80	28	Badagudde of Hebri village ..	130
12	Omalpalke of Bola village ...	100	29	Huthurke of Chara village ...	105
13	Naikarabettu in Scoda village ...	113	30	Kekanje of Chera village ..	100
14	Gurayalgudde in Mudar village ...	150	31	Gudeangady of Shir'al village ...	75
15	Didimbrigudde in Mudar village ...	150	32	Chikkalbettu in Hirgan village ...	200
16	Manjaradalke in Nandalike village ...	200	33	Kukkundoor in Hirgan village ...	130
17	Mudilkiday of Kadathala village ...	150	34	Balima Darkhast in Jarkala village ...	75
			35	Matpady in Andar village	110

1	2	3
Hamlets		
36	Mulibettu in Yerlare village ...	100
37	Yerlare in Yerlare village ...	150
38	Thandarakere in Yerlare village ...	100
39	Hasangady of Maroor village ...	103
40	Bearibettu of Moodbidri ...	500
41	Kodankal of Moodabidri ...	200
42	Kemar of Paladka village	100
43	Kanjarkatte of Inna viliage ...	100
44	Kasargadde of Belvai village ...	200
45	Kuntaljaddu of Puchamogaru village ...	100
46	Kerenchibail in Puchamgaru village ...	100
47	Godadalke in Kowdoor village ...	250
48	Bajagoli of Mudar village	150
	UDIPI TALUK	
49	Santhyar in Bairampally village ...	198
50	Gundi in Hejmady village ...	214
51	Muduvana in Achlady village ..	152
52	Naikankatte in Vaddase village ...	204
53	Thottan Ward in Tenkanidipur Kelarkalabettu village ...	208
54	Nejar in Tenkanidiyur Kelarkala bettu village ...	102
55	Gardibettu in Nalkur village ...	96
56	Kajke in Nalkur village...	88
57	Shankerpura in Mundabettu village ...	209
58	Adde in Nandikur village ...	208
59	Gujjarabettu in Padutonse village ...	183
60	Hoode in Padutonse village ...	52
61	Panjan in Padubettu village ...	103
62	Adnurkavi in Padubettu village ...	93
63	Manchandi in Kakkunje Vandar village ...	152
64	Halliball in Kakkunje Vandar village ...	125
65	Vanttala Sunnangi in Perdoor village ...	118
66	Bajalkatte in Perdoor village ...	65
67	Avalakkikeri in Handadi village ...	103
68	Padukeer in Udyavara village ...	209
69	Yadanirkatta in Manipura village ...	107
70	Guddanokatte in Cherkady village ...	65
71	Konkari in Cherkady village ...	52
72	Tanthrody in Kadur village ...	103
73	Mundadi Hesakatte in Kadur village ...	88
74	Gudeangadi in Bommarbettu village ...	110
75	Mundaje in Bommarbettu village ...	103
76	Angarkatte in Pernankila village ...	96
77	Muttapady in Shirva village ...	97
78	Banyana in Baikady village ...	103

1	2	3	1	2	3
Hamlets					
	BANTWAL TALUK				
79	Kelinja in Veerakamba village ...	50	91	Sudekar in Bolthila village ...	50
80	Kodaje in Mani ...	50	92	Dammale in Mermajal village ...	50
81	Bantrinjar in Ananthady village ...	05	93	Bolangady in Panama-nagalore village ...	50
82	Sathikalla in Kedila village ...	50	94	Muvathumane in Kuriala village ...	50 50
83	Maidan in Saletnoor villago ...	50	95	Ishwarapalke in Navoor village ...	50
84	Doddamoole in Kepu village ...	50	96	Vamada Padavu in Chennaithodi village ...	50
85	Idkidu in Idkidu village ...	50	97	Bambila in Pilatha-bettu village ...	50
86	Kadambu in Biliyur village ...	53	98	Pandavarakallu in Thenkakajekar village ...	50
87	Chiminiguri in Golthamajal village ...	50	99	Kakkedapadavu in Uli village ...	50
88	Chelur in Golthamajal village ...	50	100	Agrar in Bentwal village ...	50
89	Barimar in Golthamajal village ...	50	101	Kalpane in Arla village ...	50
90	Ninnipadpu in Naricombu village ...	50	102	Annalke in Panjikal village ...	50
	MANGALORE TALUK				
103	Kenchankera in Kilpaday village ...	325	112	Adyapady Padavu in Adayapady village ...	150
104	Pakkithotapadavu in Kenjar village ...	200	113	Deralakatte in Kotekar village ...	75
105	Konchadi in Derebail village ...	214	114	Hosabettugudde in Hosabettu village ...	110
106	Mallur in Ulaibettu village ..	175	115	Acoarigudde in Shimanthur village ...	65
107	Parari in Turuvail village ...	560	116	Kulai-gudde in Kulai village ...	55
108	Thenkarakodi in Paduperar ...	270	117	Kompalgudde in Someshwar village ...	55
109	Madhya in Scrathk l village ...	250	118	Malavoor Padavu in Malavoor village ...	150
110	Attayaguri in Kenjar village	175	119	Pedmale in Neermarga village ...	800
111	Kolkur Kukkatte at Balkunje village ...	175	120	Goliyar in Kinnigoli village	59

1	2	3	1	2	3
Hamlets					
	MANGALORE TALUK				
121	Santhepalke in Kinnigoli village	48	125	Koikude in Kemral village	120
122	Mallur in Gurpur village	175	126	Kempadavu (near Vishnumurthy temple) Kompadavuvillage	250
123	Marakada in Mudushedde village	150	127	Inoli in Pavoorvillage	1,075
124	Kambathikodi in Thokur village	55	128	Kondemula in Kateel village	400
	PUTTUR TALUK				
129	Polanje in Narimogru village	100	145	Karpady in Charvaka village	100
130	Pedrala in Kemminje village	100	146	Kajekar in Uppinangady village	100
131	Kuriya in Kuriya village	100	147	Hirthila in Bajathoor village	100
132	Guthu in Savanoor village	100	148	Konchara in Bajathur village	100
133	Badakodi in Sarve village	100	149	Golithattu in Golithattu village	100
134	Kaniyarbail in Keyyoor village	100	150	Bellipady in Bellipady village	100
135	Bambila in Palthady village	100	151	Mura in Kabaka village	100
136	Palemannu in Mundoor village	100	152	Adonkiladka in Bannur village	100
137	Kalpane in Kudmar village	100	153	Palto in Padnur village	100
138	Kodathikere in Belandoor village	100	154	Kopu in Chikkamudnur village	100
139	Bottatharu in Belandoor village	100	155	Papemajalu in Ariadka village	100
140	Nadugudde in Belandoor village	100	156	Darbothadka in Volamogru village	100
141	Perave in Kaimane village	100	157	Akladka in Kalthige village	100
142	Nalnu in Kaniyoor village	100	158	Malothady in Kolthige village	100
143	Punchatharu in Kaniyoor village	100	159	Noojibail in Nottanigomudnur	100
144	Nanila in Charvaka village	100	160	Pattajo in Badaganur village	100

1	2	3
Hamlets	PUTTUR TALUK	
161	Porgori in Badagannur village ...	100
162	Kalar in Kadaba village ...	100
163	Koppa in Kadimbala village ...	100
164	Danduguri in Kodimbale village ...	100
165	Niraje in Bantra Village ...	100
166	Nelladka in Aithoor village ...	100
167	Mogoradke in Kombar village ...	100
168	Cheru in Bilinele village ...	100
169	Shanthadka in Noojibalthila village ...	100
170	Peradak in Renjilady village ...	100
171	Munadi in Renjilady village ...	100
172	Kaddya in Kenajo village ...	100
173	Pijakajo in Shiribagilu ...	100
174	Velathadka in Aryapu village ...	100
175	Arlapadavu in Panaje village ...	100
176	Ujrupado in Baland ...	100
177	Darbothadka in Nidpalli village ...	100
178	Kunthur Kavala in Kunthoor village ...	100
179	Kunthur Padavu in Kunthoor village ...	100
180	Boramelu in Perabe village ...	100
181	Kocha Katto in Perabe village ...	100
182	Sampadka in Ballya village ...	100
183	Kovudayalu in Kutrupady village ...	100
184	Pucheri in Nellyady village ...	100
185	Padubettu in Nellyady village ...	100
186	Kurubarakeri in Nellyadi village ...	100
187	Kesamajalu in Kowkrady village ...	100
188	Kelpe in Kanalu village	100
189	Sampyady in Shirady village ..	100
190	Kalappar in Shirady village ...	100
191	Kajara Kavu in Kamakunja village ...	100
192	Ramakunja in Ramakunja village ...	100
193	Nokkaro in Alankar village	100
194	Saravoor in Alankar village	100
195	Indranda in Heleneranki village ...	100
	COONDAPUR TALUK	
196	Yelgithpete in Yelgith village ...	1208
197	Yedtharebail in Yedtharg village	4818
198	Yedtharo in Yedtharo village ...	4818
199	Koraganathtilu in Gopady village ...	1270
200	Madanhithlu in Beejady village ...	271
201	Bachanahithlu in Gopady village ...	1270
202	Ambagilu in Uppunda village ...	5146
203	Megelibaklu in Bijur village ...	2708

Hamlets

COONDAPUR TALUK

1	2	3
204	Mugodi Hoskote ...	2708
205	Charakattige in Korgi village ...	1342
206	Harijan Colony in Bennary ...	1342
207	Devastanabettu in Belur ...	1985
208	Andugoli in Kambodakone ...	1985
209	Bobbaranahithlu in Nevunda ...	2390
210	Nagurpete in Kirimanjeshwar ...	3547
211	Kumbashi Bazaar in Kumbashi ...	1948
212	Padubail in Koteshwar ...	4465
213	Kudubirakeri in Hosur ...	1190
214	Kudbirakeri in Chittur ...	1939
215	Moorki in Hommady ...	1951
216	Mortu in Hosur village ...	1563
217	Hommakihara in Kodledy ...	1069
218	Kulanlo in Shankernarayana ...	1166
219	Hadayinakene in Shiroor ...	5794
220	Boppanbellur in Shiror ...	5794
221	Hanabarakeri in Shiroor ...	5794
222	Geliangady in Belve ...	5794
223	Moorkai in Madamakki	841
224	Jaddinagadde in Amasobail ...	841
225	Mel Gujjady in Gujjady	2204
226	Arati in Hasadu ...	1514
227	Halsnad in Heklady ...	2164
228	Shantavar in Kandavar village ...	1615
229	Harijan Colony in Balkur ...	4618
230	Kumbarakere in Vakway ...	1195
231	Pendithararahithul in Gangoli ...	7343
232	Gavali in Hallady Parkody ...	7343
233	Nandibettu in Coondapur ...	1753
234	Kalibettu in Coondapur ...	1753
335	Belthangady Hantentiyar in Karimanel village ...	100
336	Hosapatna in Balro village ...	75
237	Mavinakatte in Marody village ...	60
238	Kukkay in Mithabagilu village ...	50
239	Yormalapalke in Kadirudyavar village ...	60
240	Kakkena in Laila village ...	80
241	Mura in navoor village ...	80
242	Navoordka in Navoor village ...	50
243	Belal (Near Panchayat Office) in Belal village ...	60
244	Belal (Near Samaj Mandir) in Belal village ...	50
245	Maya in Belal village ...	50
246	Kelpady in Belal village ...	75
247	Hokkadigoli Harijan Colony in Arambody village ...	75
248	Hekkodygoly in Arambody village ...	60

Hamlets

COONDAPUR TALUK

1	2	3
249	Piligudu in Amrambody village	60
250	Kunha in Mchina village	70
251	Paronky (Near Paronky Temple) in Parenky village	50
252	Bellajo in Nittade village	60
253	Kundathabottu in Kukkady village	70
254	Barangaya in Kukkady village	60
255	Buthadagudde in Nidle village	70
256	Kellaguthu in Belthangady village	90
257	Saralikatte in Barya village	60
258	Bara in Barya village	60
259	Mundupady in Dharmstala village	60
260	Manjadabettu in Savanal village	60
261	Paddaibottu in Savanal village	60
262	Halje in Uruval village	60
263	Yermude in Ilanthila village	50
264	Andothadka in Ilanthila village	50
265	Kadavinabailu in Ilanthila village	100
266	Mabbettu in Keyyur village	50
267	Parari in Vedilnala village	60
268	Nala in Vodilnala village	60
269	Bangadypete in Indabettu village	100
270	Kareyady in Indabettu village	80
271	Kayarthody in Mundaje village	70
272	Kodango in Mundaje	50
273	Padumugeru in Mundaje village	60
274	Guripalla in Ujro village	70
275	Nadthikallu in Badekady vil'age	70
276	Beedu in Patrame village	70
277	Padyar in Padyar in Padangady village	60
278	Kudredkha in Ujre village	60
279	Karambar in Karambar village	80
280	Andinje in Andinje village	60
281	Poovady in Malavanthige village	60
282	Pernadka in Kasbipatna village	60
283	Thumbegudde in Naravi village	50
284	Upparadka in Hathyadka village	70
285	Kalia in Kalia village	60
286	Sumlajo in Shibajo village	70
287	Mundel in Hathyadka village	60
288	Darbothadka in Hathyadka village	80
289	Ummanthimaru in Sishila villgge	90

SULLIA TALUK

Nil

ABSTRACT

Name of the Taluk		Number—of Well-less Villages	Number—of Well-less Hamlets	Total
1	Karkala	...	48	48
2	Udipi	...	30	30
3	Bantwal	...	24	24
4	Mangalore	...	26	26
5	Puttur	...	67	67
6	Coondapur	...	39	39
7	Belthangady	...	55	55
8	Sullia	...	...	...
	Total	...	289	289

1	2	3	1	2	3
		Somwarpet Taluk—(Concld.)			
31	Bettally	50 to 100 in each locality	39	Indimada	50 to 100 in each locality
32	Beedally	...	40	Bhakthanally	...
33	Bettadally Harijana colony	...	41	Gonimaroor	...
34	Hadagany	...	42	Harehosur	...
35	Panga	...	43	Yalkardoor	...
36	Chovedle	...	44	Navinchalla	...
37	Chichabbar	...	45	Kirgandoor	...
38	Garagandoor	...	46	Kudhur	...

Sl. No.	Hamlets	Location		Population
1	2	3		4
		VIRAJPET TALUK		
1	Basagoor	Chettimada family	...	85
2	Biloor	Biddamada family	...	62
3	do	Kandera family	...	35
4	Basagoor	Chottekalapanda family	...	60
5	Naloor	Thethamade family	...	41
6	Basagoor	Paruvanagada family	...	35
7	Devanoor	Rajpura School	...	300
8	Balele	Civil Hospital	...	...
9	Balele	Balele Town	...	55
10	Nittoor	Karamadu School	...	45
11	Kottageri	Chemmandnamada family	...	50
12	Nittoor	Nalloor	...	30
13	Srimangala	Chonira & Chottanagada family	...	40
14	Kakoor	Chokira family	.	35
15	Srimangala	Badamanda family	...	40
16	T. Shettigeri	Near Nallandi	...	45
17	Nemmale	Changulanda family	...	41
18	do	B damarda & Chettamada	...	43
19	T. Shettigeri town	T Shettigeri town	...	:5
20	Kothoor	Near Temple	...	...
21	do	Near Parangada family	...	40

ABSTRACT

Name of the Taluk	Number—of Well-less Villages	Number—of Well-less Hamlets	Total
1 Karkala	...	48	48
2 Udipi	...	30	30
3 Bantwal	...	24	24
4 Mangalore	...	26	26
5 Puttur	...	67	67
6 Coondapur	...	39	39
7 Belthangady	...	55	55
8 Sullia	...	...	...
Total	...	289	289

LIST OF WELL-LESS HAMLETS COORG—DISTRICT AS ON 1-4-1972

COORG DISTRICT

Sl. No.	Hamlets	Population
1	2	3
	MERCARA TALUK	
1	Kesemotte, Kaloor village	50 to 100 in each locality
2	Kurunjipala at Sampaje	...
3	Mapila Colony, Arecad	...
4	Ukkada Karnangery, K. Nidegane	...
5	Korana Family group houses, Karagunda	...
6	Mandetti & Annachi group houses, Kargunda	...
7	Kombana group houses at Napoklu	...
8	Mandira Iyn house at Nelji	...
9	Near Mahila Samaj, Kaikad, Parane	...
10	Nangaru Group houses at Bhagamandala	...
11	Manjarapur group houses Champandane	...
12	Palachanda group houses, Arapatru	...
13	Near 9th mile, Kakkabe, Marianda group house	...
14	Near School, Ivathoklu	...
15	Mukkatira family Biligeri	...
16	Mapilla colony, Hodavad	...
17	Group houses near Gundu Rao's holding at Kaggodlu	...
18	Hosabane group houses at Biligeri	...
19	Areyada group houses at Kakkabe	...
20	Guddera group houses, Balamuri	50 to 1[illegible] in each locality
21	Ichodianda & Palandira group houses at Parane V.P.	...
22	Puttacheravanda group houses, Cheyandane VP	...
23	Chenanda family, Kutta padu, Cheyandane VP	...
24	Ammanda group houses, Arapattu VP	...
25	Girijana group houses, Koinad	...
26	Girijana group houses, at Gudde Nidyamale at Paraje	...
27	Muslim group houses at Katakeri	...
28	Group houses at Mokery, Katakery junction Made VP	...
29	Thennira group houses, Arvathoklu	...
30	Madepanda group houses, Ballamavathy	...
31	Bidanda group houses, Kargunda	...
32	Panthale group houses, Kundachary	...
33	Sullekodi group houses, Kundachery	...
34	Kumbara colony Cherambane	...
35	Kavalepate at Made	...

Mercara Taluk—(Concld.)

1	2	3	1	2	3
36	Kodianda group houses, Ballamavaty	50 to 100 in each locality	45	Madetti & Bollianda group houses, Kadagadal	50 to 100 in each locality
7	Kodinjamma group houses, Ballamavaty	...	46	Appchira group houses, Haravanad	...
38	Harijana colony at Kannabalamuri	...	47	Group houses at Kaggodlu Virajpet Road 5th mile stone	...
39	Muradalu group houses, Bettathur	...	48	Harijana colony, Kumbaldal	...
40	Panjada group houses, Avandur	...	49	Harijana colony, Paure at Haravanad	...
41	Kaspadi group h. uses, Paraje	...	50	Near Bhagavathy temple Kondijammanna family and others, Bellamavatti	...
42	Areyada group houses, Napoklu	...			
43	Kochana & others group houses at Hosakery	...			
44	Kadbera group houses Arvathoklu	...			

SOMWARPET TALUK

1	2	3	1	2	3
1	Hosabeedu	50 to 100 in each locality	14	Sirangally	50 to 100 in each locality
2	Yedoor (New School)	...	15	Harangi	...
3	Kalkandoor I (Near Tank)	...	16	Nergane	...
4	Kalkandoor II (Near Shanthaiah's House)	...	17	Andagove	...
5	Sirangala Koppal	...	18	Nakur	...
6	Moodlekoppal	...	19	Batkanally	...
7	Alavara	...	20	Hosapatna	...
8	Abyanthmangala	...	21	Nagalakerahally	...
9	Bettadakau	...	22	Chinnally	...
10	Aiyanda family	...	23	Chickbandala	...
11	Batte ra family	...	24	Siraha	...
12	Gurvale I (Near Gujaganga family)	...	25	Malangunahally	...
13	Gurvale II (Near Iypumadianda family)	...	26	Kelakodli	...
			27	Avaradal	...
			28	Sampigedal	...
			29	Mythpura	...
			30	Gangavara	...

1	2	3	1	2	3
		Somwarpet Taluk—(Concld.)			
31	Bettally	50 to 100 in each locality	39	Indimada	50 to 100 in each locality
32	Beedally	...	40	Bhakthanally	...
33	Bettadally Harijana colony	...	41	Gonimaroor	...
			42	Harehosur	...
34	Hadagany	...	43	Yalkardoor	...
35	Panga	...	44	Navinchalla	...
36	Chovedle	...	45	Kirgandoor	...
37	Chiohabbar	...	46	Kudhur	...
38	Garagandoor	...			

Sl. No.	Hamlets	Location		Population
1	2	3		4
		VIRAJPET TALUK		
1	Basagoor	Chettimada family	...	85
2	Biloor	Biddamada family	...	62
3	do	Kandera family	...	35
4	Basagoor	Chottekalapanda family	...	60
5	Naloor	Thethamade family	...	41
6	Basagoor	Paruvanagada family	...	35
7	Devanoor	Rajpura School	...	300
8	Balele	Civil Hospital	...	...
9	Balele	Balele Town	...	55
10	Nittoor	Karamadu School	...	45
11	Kottageri	Chemmandnamada family	...	50
12	Nittoor	Nalloor	...	30
13	Srimangala	Chonira & Chottanagada family	...	40
14	Kakoor	Chokira family	.	35
15	Srimangala	Badamanda family	...	40
16	T. Shettigeri	Near Nallandi	...	45
17	Nemmale	Changulanda family	...	41
18	do	B damanda & Chettamada	...	43
19	T. Shettigeri town	T Shettigeri town	...	[illegible]5
20	Kothoor	Near Temple	...	...
21	do	Near Parangada family	...	40

1	2	3	4
		Virajpet Taluk—(Contd.)	
22	Nelkeri	Harijana Colony ...	35
23	Begoor	Mapilekeri ...	40
24	do	Mathiranda group ...	36
25	do	Kayapanda Mallanda group ...	30
26	Nadikeri	Kallichanda family ...	38
27	do	Kolera family ...	32
28	Hudikeri	Kiriyamade family ...	40
29	do	Harijana Colony ...	38
30	do	Changulanda family ...	40
31	Hysodlar	Chonira & Kodagada family ...	35
32	Konageri	Ajjikuttira family ...	40
33	Beloor	Dugganda family ...	35
34	do	Bachananianda family ...	43
35	do	Norera family ...	40
36	Harihara	Parivara family ...	45
37	Halligatu	Mokeera Kolera ...	38
38	do	Manepanda Chendira ...	40
39	Halligatu	Manepanda family ...	47
40	Huddoor	Mapilla colony (Moulathkandi) ...	48
41	Kirgoor	Panjeri Ajala, Barbar ...	46
42	do	Beetavada Dorambala Kakera, Pokkalachanda family ...	48
43	Mathoor	Gadangada Keri ...	45
44	do	Near Devarakatte Kumbara & Kakkare family ...	36
45	Kotoor	Kollimadakeri ...	48
46	Near Kaimada	Pokkalachanda family ...	40
47	Kirgeor	Chintimad & Choorira family ...	44
48	Bakkesodlur	Mallamade and Heetamada ...	40
49	Ballymadador	Deyanda Kottangada ...	40
50	Thochamakeri	Chindamada ...	43
51	do	Moklamada ...	40
52	Chikkamandor	Kallichanda Ajjikuttira ...	46
53	Kanoor	Cariapanda family ...	40
54	do	Kechamada family ...	45
55	do	Meae Nidugumba ...	36
56	do	Mallangere ...	47
57	do	Krishnadevarayana temple ...	45
58	Manehalli	Chodamtula family ...	35
59	do	Kaibilira family ...	30
60	Thila	Appandevavada family ...	43

1	2	3		4
		Virajpet Taluk—(Contd.)		
61	Beeruga	Manira family	...	23
62	do	Ajjamada family	...	42
63	Biruhani	Keekanamade family	...	43
64	do	Nellira family	...	40
65	do	Kalimada family	...	45
66	do	Changamade family	...	43
67	Badagakakeri	Meederira family	...	40
68	do	do & Annira family	...	48
69	do	B. Meedara family	...	40
70	Karadigodu	Kuknoor family	...	85
71	do	Avaragunda	...	45
72	do	Mapile colony	...	160
73	do	Mulethodu	...	45
74	Kuyya	Kudagadde	...	24
75	do	Ex-Service land	...	50
76	do	Suyya temple	...	48
77	do	Riverside land	...	45
78	Kannangala	Near Kummehole	...	52
79	do	Karmale family	...	39
80	Yadoor	Kummanda family	...	36
81	do	Kalme male	...	85
82	Hachindu	Korkanda family	...	32
83	Hulugunda	Harijana colony	...	60
84	do	Pattanda family	...	50
85	do	Parambu	...	62
86	do	Pale	...	24
87	do	Kethamadu	...	25
88	do	Bolimani	...	23
89	do	Votekadu	...	16
90	Byramade	Roadside	...	50
91	Bittangal	Harijana Colony	...	50
92	do	Near M.P.C.S.	...	75
93	do	Pudiyanda family	...	60
94	do	Near Ramachandra House	...	72
95	do	Ponnakachira family	...	67
96	Balugodu	Machettira family	...	75
97	Nangala	Near Harijana Colony	...	128
98	do	Bopanda & Chotteyanda family	...	50
99	do	Koila & Heggade family	...	48
100	do	Near Kuppanda Balaiah's family	...	65
101	Rudraguppe	Well near Puggeramadu House	...	85
102	Kangangala	Vananda House	...	60

1	2	3		
		Virajpet Taluk—(Contd.)		
103	Puliyeri	Near Kanginakeri	...	35
104	do	Varanda Estate Group		40
105	Nalvathoklu	Near Suleman Beg house	...	85
106	Bilugunda	Near Dobi house group	...	60
107	do	Harijana colony	...	65
108	Kavadi	Kavadichanda family	...	25
109	do	Somayanda family	...	20
110	do	Madepanda family	...	75
111	do	Kuttanda Somaiah's shop	...	20
112	Nokya	Near Shivakeri Gowda house	...	12
113	do	Kanthapura tribal colony	...	30
114	Balaji	Near Konianda family	...	20
115	Madikebedu	Pottery house	...	20
116	Mayamudi	Near Street	...	50
117	Karkeri	Kuppanda family	...	12
118	Arvathoklu	Near Makkatira Aiyappa's house	...	30
119	Hebbalepatna	Near Sannavada family	...	35
120	Kthoor	Near Gramasevaks quarters	...	60
121	Mugutageri	Near Jammanda family	...	32
122	Nalkeri	Near Kallira family	...	60
123	do	Vokkaligara family	...	40
124	Mythadi	Kurle family	...	50
125	do	Kokira family	...	30
126	do	Billavara family	...	35
127	Arameri	Alamanda family	...	50
128	do	Poolanda family	...	60
129	do	Udayanda family	...	50
130	Boikeri	Boikeri	...	70
131	Mekoor	Near Orange Society	...	38
132	Chennankote	Near School	...	50
133	Badaga	Bajakalle	...	35
134	Maldare	Near School	...	60
135	Hosoor	Bettageri	...	30
136	Betoli	Brahmankeri	...	35
137	do	do	...	35
138	do	Pattada family	...	60
139	do	Harijanakeri	...	65
140	do	Ghattada mapilla colony	...	60
141	do	Guddera (Mapilla colony)	...	70
142	Kuklur	Monnanda and Thathanda family	...	50
143	do	Kuttanda and Monnanda family	...	45

1	2	3		4
		Virajpet Taluk.—(Concld.)		
144	Davanagere	B. C. High School	...	...
145	do	Charimanda family	...	40
146	do	Ichanda family	...	40
147	Maggula	Mapille family	...	45
148	do	Chokanda family	...	45
149	do	Pulianda family	...	40
150	do	Voterira family	...	[illegible]5
151	Bellumadu	Pandianda family	...	60
152	do	Mapilla colony	...	60
153	Kunjilagere	Allapira family	...	50
154	do	Chalamanda family	...	48
155	do	Bantara	...	65
156	Kadadgamaroor	Cholanda family	...	50
157	do	Near Society Building	...	80
158	K. Bygodu	Near School	...	...
159	Echoor	Near Parivara family	...	18
160	Echoor	Near Neravada family	...	28

ABSTRACT

Sl. No.	Taluk		Well-less	
			Villages	Hamlets
1	Mercara		Nil	50
2	Somwarpet		Nil	46
3	Virajpet		Nil	160
		Total :	Nil	256

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1—4—1972

BELGAUM DISTRICT

Sl. No.	Name of the villages/ Hamlets		Population	Sl. No	Name of the villages/ Hamlets		Population
1	2		3	1	2		3
			BELGAUM TALUK				
Villages							
1	Sulage	...	1709	2	Kamakaratti	...	519
Hamlets							
1	Masarwatti	...	...	7	Budihal	...	...
2	Bhimgod	...	...	8	Ramdurg	...	25
3	Karavi	...	...	9	Jamanal	...	...
4	Dharmatti	...	...	10	Budryanur	...	...
5	Kavalewadi	...	...	11	Nargund	...	...
6	Parshyanatti	...	34	12	Basarikatti	...	1045
			HUKERI TALUK				
Villages							
1	Hosur	...	1108	6	Managaon	...	1178
2	Pachapur	...	4748	7	Gudaganatti	...	1370
3	Gawanal	...	801	8	Majatti	...	984
4	Ramankatti	...	426	9	Mallchoti	...	167
5	Mastiholli	...	908				
Hamlets							
1	Jarkiholli	...	...	3	Halewantamri	...	...
2	Katabali	...	...				
			SAUNDATTI TALUK				
Villages							
1	Dhaderkop	...	626	4	Hireulligeri	...	1035
2	Haralkatti	...	988	5	Chikulligeri	...	747
3	Kagadal	...	906				
Hamlets							
1	Bolckbadi	...	...	3	Rudrapur Tanda	...	715
2	Hanabarkadabi	...	...	4	Yallamma Tanda	...	1000
			KHANAPUR TALUK				
Villages							
	...	...	...		...	...	...
Hamlets							
1	Wadagaon	...	..		...	...	...

1	2	3	1	2	3
		RAMDURG TALUK			
Villages					
1	Tondikatti	1051	2	Budni	622
Hamlets					
	...	...		...	...
		GOKAK TALUK			
Villages					
1	Saundatti	3202	7	Venkatapur	987
2	Chikadolli	479	8	Chikanandi	1332
3	Hunshyal P.G.	2510	9	Timmapur	638
4	Mudlagi	6342	10	Maradimath	2395
5	Musalmari	579	11	Hulikatti	1070
6	Siltibbavi	854			
Hamlets					
1	Kanesgeri	907	5	Tukkanatti	500
2	Patagundi	1178	6	Ningapur	402
3	Fulagwadi	795	7	Rangapur	268
4	Ganeshwadi	325			
		CHIKODI TALUK			
Villages					
1	Pathanwadi	305	2	Peerwadi	112
Hamlets					
1	Hanamanwadi	283	2	Yaadachawadi	325
		RAIBAG TALUK			
Villages					
1	Cundawad	924	3	Khemalapur	2664
2	Shirgur	4174	4	Siddapur	1020
Hamlets					
1	Diggewadi (old	9181			
		ATHANI TALUK			
Villages					
1	Shinal	775	6	Sheganshi	75
2	Sawadi	3414	7	Dodwad	319
3	Nandeshwar	1814	8	Naganur PK	1195
4	Janwad	1539	9	Awarkhod	1105
5	Mahishwadgi	1559	10	Halyal	1742

ATHANI TALUK—(*Contd.*)

1	2		3	1	2		3
11	Hulgabati	...	2893	20	Shahapur	...	605
12	Banajawad	...	590	21	Jugal	...	4332
13	Teerth	...	682	22	Mangawati	...	1346
14	Ingalagaon	...	2052	23	Ingalgaon (A)	...	466
15	Darur	...	2164	24	Abbihal	...	583
16	Khawatkop	...	2004	25	Tawashi	...	1209
17	Saptasagar	...	2359	26	Shirur	...	1503
18	Kusanal	...	1209	27	Zunjurwad	...	1381
19	Molwad	...	1746	28	Shirhatti	...	2521
	Hamlet						
1	Dewaraderatti	...				...	...

ABSTRACT

	Name of taluk		Name of well-less Villages	Name of well-less Hamlets	Total
1	Belgaum	...	2	12	14
2	Hukeri	...	9	3	12
3	Saundatti	...	5	4	9
4	Ramdurg	...	2	...	2
5	Gokak	..	11	7	18
6	Chikodi	...	2	2	4
7	Raibag	...	4	1	5
8	Athani	...	28	1	29
9	Khanapur	...	...	1	1
		Total	63	31	94

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972

DHARWAR DISTRICT

Sl. No.	Name of village hamlet	Population	Sl. No.	Name of Village/ hamlet	Population
1	2	3	1	2	3

DHARWAR TALUK

Villages

1	Daddikamlapur ...	572	4	Dasankop ...	151
2	Waravanagalavi ...	283	5	Kyarkop ...	1828
3	Mavinkop ...	180	6	Gavalidaddi Holatikoti .	100

HUBLI TALUK

1	Sulla ...	3000	12	Channapur ...	1000
2	Kusugal ...	5000	13	Agrahar-Timmasagar ...	1000
3	Chavargudda ...	1000	14	Tarihal ...	1500
4	Ramapur ...	1000	15	Revadihal ...	1060
5	Pale ...	900	16	Aralikatti ...	3500
6	Tirmalkoppa ...	800	17	Palikoppa ...	800
7	Devargudihal ...	800	18	Kotagundahunashi ...	2500
8	Budarsingi ...	800	19	Hebsur ...	4000
9	Giriyal ...	800	20	Malligwad ...	2500
10	Mavanur ..	900	21	Karadikoppa ...	3000
11	Katnur ...	2000			

NAVALGUND TALUK

1	Morab ...	6188	18	Kumargop ...	424
2	Talumorob ...	941	19	Chilakwad ...	1034
3	Ahetti ...	1544	20	Belahar ...	831
4	Gumgol ...	1521	21	Kalwad ...	1798
5	Byalal ...	882	22	Karalwad ...	867
6	Hanashi ...	1199	23	Arekurhatti ...	1891
7	Shirkol ...	2369	24	Yamanur ...	1611
8	Ballur ..	744	25	Tirlapur ...	3219
9	Javoor ...	1037	26	Saswihalli ...	1199
10	Hebbal ...	1894	27	Kondikope ...	1156
11	Alagwadi ...	3222	28	Saidapur ...	528
12	Amargol ...	1862	29	Nalawadi ...	2322
13	Belwatgi ...	1658	30	Manakwad ...	362
14	Gobbargumpi ...	916	31	Siswinhalli ...	1604
15	Shanawad ...	1318	32	Dandur ...	346
16	Halkusugal ...	2208	33	Bennur ...	650
17	Padesur ...	1117	34	Ballarwad ...	1113

1	2	3	1	2	3
		NAVALGUND TALUK—(Contd.)			
35	Nagarhalli ...	752	44	Sotakunhal ...	570
36	Basapur ...	1324	45	Kaddadholli ...	4041
37	Hallikeri ...	2892	46	Arahatti ...	1613
38	Ibrahimpur ...	2385	47	Tadahal ...	1756
39	Navalli ...	1459	48	Kongawad ...	1056
40	Khannur ...	570	49	Datnal ...	1756
41	Baganduar ...	667	50	Naiknur ...	877
42	Gudisagar ...	1552	51	Shelwadi ...	4333
43	Naganur ...	1058	52	Tuppad-Kurhatti ...	1929
		KALGHATGI TALUK			
1	Kalkundi ...	330	2	Dimbvalli ...	164
		NARGUND TALUK			
1	Hunashikatti ...	1300	13	Madagunki ...	350
2	Kalkeri ...	600	14	Suraked ...	2000
3	Jagapur ...	1001	15	Hirekop ...	1800
4	Siddapur ...	725	16	Kurugovinkop ...	1000
5	Kankikop ...	900	17	Sankadal ...	1020
6	Gurulkatti ...	498	18	Benakankop ...	1015
7	Chikkanargund ...	1800	19	Arashinagodi ...	1675
8	Badder-Naganur ...	3000	20	Lakmapur ...	500
9	Khanapur ...	550	21	Benahatti ...	1179
10	Gangapur ...	580	22	Muganur ...	544
11	Hadli ...	3000	23	Kuralgeri ...	855
12	Bhairnahatti ...	1164			
		RON TALUK			
1	Honnapur ...	4541	14	Hosalli ...	1073
2	Mallapur ...	2834	15	Amargol ...	313
3	Belawanki ...	3898	16	Benabal ...	1070
4	Hiremannur ...	1020	17	Koujageri ...	2048
5	Hullur ...	2179	18	Yavagal ...	3339
6	Kuradgi ...	1183	19	Y. S. Hadagali ...	1269
7	Gujamagadi ...	878	20	Gadagolli ...	1051
8	D. S Hadagali ...	1498	21	Kuruvinkop ...	240
9	Yerebeleri ...	1957	22	Kalkapur ...	619
10	Nagarhal ...	336	23	Megur ...	423
11	Mensagi ...	3000	24	Halakeri ..	2852
12	Malawad ...	1500	25	Mikalzeri ...	210
13	Hole-Alur ...	4232	26	Wadegol ...	280

1	2	3	1	2	3
		Ranebennur Taluk			
1	Hiremaganur ...	539	7	Chowdapur ...	760
2	Somalapur ...	558	8	Kucrihal ..	812
3	Kenantambagi ...	528	9	Airani Tanda ...	50
4	Hadargeri ...	2032	10	Khauderayanhalli ...	95
5	Chikkakurvatti ...	972	11	Hanmapur ...	185
6	Chaedapu ...	370			
		Hirekerur Taluk			
1	Javalli ...	396	7	Channalli (old) ...	1121
2	Yogikoppa ...	516	8	Basarihalli ...	314
3	Kalavihalli ...	239	9	Ramathirth ...	395
4	Ablur ...	1044	10	Bannihatti ...	304
5	Satenhalli ...	1110	11	Jokanal ...	132
6	Dasankoppa ...	252			
		Hanagal Taluk			
1	Hosalli ...	391	28	Hallibail ...	581
2	Bidarkoppa ...	76	29	Karekyatanhalli ...	460
3	Kamanhalli ...	276	30	Somapur ...	480
4	Handihal ...	120	31	Jagainkop ...	666
5	Gadiyankahalli ...	120	32	Savikeri ...	414
6	Nagawanki ...	666	33	Karikop ...	222
7	Satenhalli ...	12	34	Belur Tanda ...	300
8	Hulaginkop ...	8[illegible]4	35	Laxmipur Tanda ...	250
9	Hanmapur ...	107	36	Girisinkop ...	349
10	Sheshagire ...	921	37	Gejjihalli (New) ...	649
11	Vaerapur ...	522	38	Dasaratankop ...	530
12	Timmapur ...	185	39	Basapur M. Nidasaugi ...	260
13	Chandragire ...	208	40	Malliagar ...	265
14	Walageri ...	116	41	Baichawalli ...	856
15	Shiragod ...	1730	42	Chiranhalli ...	484
16	Mavakop ...	252	43	Gudagudi ...	248
17	Dyamankop ...	114	44	Hotanhalli ...	633
18	Hirekanshi ...	822	45	Kalveyallapur ...	396
19	Shirangerei ...	118	46	Belwatti ...	180
20	Hulaginhalli ...	133	47	Kanchineglur ..	1885
21	Mottihalli ...	10	48	Chikkasunshosur ...	632
22	Sigihalli ...	643	49	Balambid ...	2011
23	Naregal ...	2162	50	Kirwadi ...	825
24	Are-Lakamapur ...	537	51	Kalvekoppa ...	1230
25	Tumarikamapur ...	316	52	Domnal ...	296
26	Tavarekoppa ...	291	53	Byagawadi ...	728
27	Tilavalli ...	3839			

1	2	3	4	1	2	3	4
	SAVANUR TALUK						
1	Savanur Rural	...	80				
	SIRHATTI TALUK						
1	Govankoppa	...	515				
	KUNDGOL TALUK						
1	Yeraguppi	...	2341	12	Aallpur	...	390
2	C. Narti	...	664	13	Bilebal	...	600
3	Yerenarti	...	1541	14	Yerebudihal	...	2549
4	Basapur	...	429	15	Pashupatihal	...	1510
5	Benakanhalli	...	560	16	Hiregunjal	...	1260
6	Chakalabbi	...	1273	17	Chikkaguujal	...	806
7	Rottigwad	...	1325	18	Bagwad	...	339
8	K. Kurhatti	...	620	19	Kodliwad	...	544
9	Gudenkatti	...	820	20	Kubihal	...	1827
10	Yerinarayanpur	...	757	21	Mandignal	...	440
11	Mullalli	...	932	22	Rattigeri	...	467
	HIREKERUR TALUK						
	1. *Halmet*						
1	Lingapur Mazre Chinnamulgund	...	...				

ABSTRACT OF THE DISTRICT

Sl. No.	Name of Taluk	No. of Well-less Villages	No. of Well-less Hamlet	Total
1	2	3	4	5
1	Dharwar	6	...	6
2	Hubli	21	...	21
3	Navalgund	43	...	43
4	Kalghatgi	2	...	2
5	Nargund	23	...	23
6	Ron	26	...	26
7	Ranebennur	11	...	11
8	Hirekerur	11	1	12
9	Hanagal	53	...	53
10	Savanur	1	...	1
11	Sirhatti	1	...	1
12	Kundgol	22	...	22
	Total	220	1	221

LIST OF WELL-LESS VILLAGES AS ON 1-4-1972

BIJAPUR DISTRICT

Sl. No.	Names of Villages/ Hamlets	Population	Sl. No.	Names of Villages/ Hamlets	Population
1	2	3	1	2	3
	BIJAPUR TALUK				
	Village				
1	Babaladi ...	586	7	Lingadalli ...	293
2	Shirur ...	600	8	Jainapur ...	2570
3	Chickgalagali ...	504	9	Hangargi ...	1168
4	Kanabur ...	1027	10	Jambgi ...	776
5	Hosur ...	837	11	Ballubbi ...	1060
6	Devargennur ...	1298	12	Harnal ...	1020
	Hamlet				
1	Arkeri LT. 4 ...	50	14	Madhabhavi LT. ...	250
2	Arkeri LT. 5 ...	300	15	Dongibendi Aliyabad ...	250
3	Arkeri LT. 6 ...	250	16	Baratgi LT. 2 ...	300
4	Baratgi LT. 5 ...	200	17	Baratgi LT. 3 ...	200
5	Baratgi LT. 6 ...	250	18	Baratgi LT. 4 ...	200
6	Baratgi LT. 7 ...	200	19	Jalgeri Padmanaik LT. ...	400
7	Baratgi LT. 8 ...	300	20	Jalgeri Natu LT. ...	200
8	Vithalwadi Jalgeri ...	250	21	Takkalki LT. 1 ...	300
9	Torvi LT. 2 ...	260	22	Takkalki LT. 2 ...	200
10	Allapur LT. (Near Rly Stn) ...	200	23	Hubnur LT. 2 ...	300
			24	Bubnur LT. 3 ...	200
11	Koujalgi LT. ...	200	25	Torvi LT. 3 ...	300
12	Mahalbagayat Begam LT ...	200	26	Iturdra LT. 2 ...	300
13	Ankalgi LT. 1 ...	250			
	BASVAN BAGEWADI TALUK				
	Village				
	Nil				
	Hamlets				
1	Siddhanath LT. ...	300	4	Masbinal Road LT. B. Bagewadi ...	300
2	Jalihal LT. ...	400			
3	Kariyal LT ...	200	5	Muttaldinni Ronihal village ...	100
	MUDDEBIHAL TALUK				
	Villages				
1	Boldinni ...	284	3	Takkalki ...	391
2	Karkur ...	310	4	Zanjargaddi ...	123

1	2	3	1	2	3
Hamlet					
Nil					
		INDI TALUK			
Villages					
1	Baragudi ...	946	6	Nagarhalli ...	187
2	Sirgur ...	1355	7	Takali ...	912
3	Umarani ...	1121	8	Umaraj ...	1618
4	Bhunyar ...	1953	9	Chick-Mannur ...	1000
5	Redgi ...	1063	10	Sirgur (Khalsa) ...	638
			11	Dasur ...	479
Hamlets					
1	Mainalli ...	175	3	Inchageri LT. ...	500
2	Gubbewad ...	1000			
		SINDGI TALUK			
Villages					
1	Yergol KD ...	243	2	Nandageri ...	412
			3	Bisnal ...	80
Hamlets					
Nil					
		BAGALKOT TALUK			
Villages					
1	Sangondi ...	318	7	Devalapur ...	528
2	Andamurnal ...	48	8	Lavaleshwar ...	239
3	Sindgi ...	399	9	Bannidinni ...	186
4	Nagral ...	249	10	Mastihal ...	320
5	Sirguppi ...	879	11	Alur ...	1263
6	Hiremurmatti ...	81	12	Chick-Gulbal ...	193
	Hamlets				
1	Jadramkunti LT ...	Not furnished	2	Mugelalli LT ...	do
			3	Sirguppi LT ...	do
		BADAMI TALUK			
	Villages		6	Nogral SB ...	60
1	Dhanaksirur ...	337	7	Yorgappa ...	549
3	Manneri ...	656	8	Toppanakatti ...	431
3	Navalihalli ...	229	9	Maninagor ...	635
4	Halsageri ...	185	0	Govinakoppa ...	1063
5	Seeparmotti ...	3541			
	Homlets				
	Nil				

1	2		3	1	2		3
			HUNGUND TALUK				
	Villages						
1	Chickmagi	...	890	7	Adihal	...	363
2	Papanatnal	...	115	8	Indwar	...	222
3	Chickmalagovi	...	211	9	Manamatnal	...	329
4	Harinapur	...	160	10	Koujagannur	...	574
5	Wadargonal	...	306	11	Anapakatti	...	306
6	Islampur	...	518	12	Kesarbhavi	...	391
	Hamlets						
	Nil						
			JAMKHANDI TALUK				
	Villages						
1	Alabal	...	839	7	Tamadaddi	...	1521
2	Muttur	...	1335	8	Kadakol	...	1025
3	Maigur	...	1305	9	Kankanwadi	...	1720
4	Bidri }	...	2685	10	Jambgi B.K.	...	1383
5	Janwad }			11	Takkalaki	...	572
6	Surpali	15	1511	12	Chick-Padasalgi	...	1545
	Hamlets						
	Nil						
			MUDHOL TALUK				
	Village						
1	Gulagal	...	1023	2	Ghonnal	...	720
	Hamlets						
1	Chickkur LT	...	150				
			BILGI TALUK				
	Village						
1	Korti	...	234	13	Gulagoli	...	3106
2	Gundanapalle	...	472	14	Rabkavi	...	531
3	Heggur	...	490	15	Chavadapur	...	109
4	Chiniwal	...	427	16	Ho6chinal	...	59
5	Lingapur	...	426	17	Girigavi	...	560
6	Godlhal	...	108	18	Sonna	...	2172
7	Managur	...	235	19	Dhavalesowal	...	960
8	Sangam	...	45	20	Anagawadi	...	1402
9	Chick-Algundi	...	1624	21	Koppa SR	...	323
10	Hanchinal (Inam)	...	1204	22	Gulbal	...	146
11	Govindinni	...	252	3	Badgi	...	1902
12	Kamadal	...	525	24	Ballur	...	619
	Hamlets						
	Sunasti	...	400	2	Arkeri LT	...	300

ABSTRACT

	Name of Taluk	No. of well-less Village	Hamlets	Total
1	Bijapur	12	26	38
2	Basavana Bagewadi	...	5	5
3	Muddebihal	4	...	4
4	Indi	11	3	14
5	Sindgi	3	...	3
6	Bagalkot	12	3	15
7	Badami	10	...	10
8	Hungund	12	...	12
9	Jamkhandi	12	...	12
10	Mudhol	2	1	3
11	Bilgi	24	2	26
	Total	102	40	142

V-,31'N72
N7A-8-1-4
(B) 4887

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-1-1972

DISTRICT : NORTH KANARA

Sl. No.	Name of village/ Hamlet	Population
1	2	3
	KARWAR TALUK	
	Villages : Nil.	
	Hamlets:	
1	Bembal ...	27
2	Vithoba Naikwada ...	29
3	Sonarwarda ...	30
4	Gaonkarwada ...	40
5	Shittarwada ...	25
6	Gaongeriwada ..	50
7	Hulsimkaii ...	30
8	Tolankeri ...	26
9	Sonarmakkheri ...	25
10	Achariwada ...	40
11	Talmakki ...	30
12	Bhandariwada ...	37
13	Melinkeri ...	28
14	Harikantrawada ...	40
15	Hulswarwada ...	40
16	Mestawada ...	35
17	Madhewada ...	26
18	Chivar ...	30
19	Indralli ...	50
20	Askarmakki ...	47
21	Habbuwada ...	28
22	Katta ...	34
23	Fandabag ...	42
24	Konkansitta ...	46
25	Bhandariwada ...	35
26	Aspabagshitta ...	30
27	Madhwada ...	40
28	Gungiwada ...	50
29	Bhagtwada (Asnoti) ...	50
30	Kajuwada ...	30
31	Sonarwada ...	40
32	Savarpai ...	28
33	Mukhudmolla ...	53
34	Gaongeri ...	40
35	Devalwada ...	30
36	Mestawada ...	30
37	Wangad ...	40
38	Brahanwade ...	35
39	Madishitta ...	34
40	Gosaywada ...	40
41	Kumberboole ...	45
42	Ambehalli ...	40
43	Ambehuli ...	50
44	Badwalkarwada ...	50
45	Bhandariwada ...	45
46	Bhimkula ...	30
47	Chikewada ...	30
48	Durgiwada ...	30
49	Gosaviwada ...	30
50	Sinnaguda ...	50
51	Bargi ...	40
52	Habkarni ...	30
53	Christanwada ...	25
54	Bargadde ...	30
55	Kalni ...	40
56	Mudgeri ...	50
57	Chamkul ...	40
58	Sakulwada ...	28
59	Umblijoog ...	40
60	Siddapur ...	40
61	Gund ...	28
62	Christanwada ...	40
63	Nandwada ...	35
64	Angdiwada ...	40
65	Taleband ...	45
66	Sonarwada ...	30
67	Joogiwada ...	50
68	Balanaikwada ...	40
69	Naytiwada ...	40

1	2	3	1	2	3

ANKOLA TALUK

Villages : Nil.

Hamlets :

1	Islampur ...	300	9	Vagralli ...	140
2	Ajjikatta ...	300	10	Hanmankoppa ...	250
3	Ballikeri ...	500	11	Komarpantwada ...	300
4	Melingule ...	100	12	Badgeri ...	700
5	Sasdeben ...	120	13	Ajjappashettiwada ...	300
6	Khandangadde ...	200	14	Rangebag ...	600
7	Baleguli ...	160	15	Gabitwada ...	1570
8	Kashimakke ...	130	16	Harikantrawada ...	200

KUMTA TALUK

Villages : Nil.

Hamlets:

1	Namdarikeri ...	95	27	Saibarkeri ...	125
2	Patgarkeri ...	115	28	Gudkegal ...	150
3	Hamdokonekeri ...	75	29	Kagalkoppa ...	130
4	Nadvarkeri ...	105	30	Kirebele ...	75
5	Harikantrakeri ...	70	31	Jain-Hellerkeri ...	150
6	Barigazani ...	85	32	Goydankeri ...	150
7	Naadharikoppa ...	150	33	Kayankeri ...	130
8	Madiwalkerkoppa ...	100	34	Halimarekari ...	75
9	Manimanekoppa ...	125	35	Acharkeri ...	75
10	Putaramanekoppa ...	125	36	Tarebagil ...	600
11	Sambedivakkalkoppa ...	60	37	Taanirkuli ...	640
12	Kampemanevakkalkoppa	50	38	Doddakoppa ...	1000
13	Kokenakerikoppa ...	...	39	Chatradimbi ...	300
14	Melinkeri ...	50		(Harijanakeri)	
15	Bargadde ...	54	40	Kalbhavi ...	400
16	Handadkal ...	60	41	Devikana ...	600
17	Santur ...	50	42	Melinkeri ...	600
18	Bandwal ...	65	43	Hulgamany ...	400
19	Buleshi ...	50	44	Hoskeri ...	7 0
20	Belshi ...	50	45	Gundbail ...	55
21	Malavallikoppa ...	58	46	Holegadde ...	58
22	Sandolli ...	50	47	Umamaheshwar ...	59
23	Yadatare ...	55	48	Betgeri ...	55
24	Kelginbellangiu ...	58	49	Harbag ...	62
	darkoppa		50	Henmany ...	75
25	Kodambale ...	58	51	Ratgarkeri ...	100
26	Mastiban ...	55	52	Alvekodi (Gaudarkeri) ...	150

1	2	3	1	2	3
81	Daivajnakeri ...	86	125	Goudarkeri ...	96
82	Ujjali-Namdarkeri ...	150	126	Totadmulli ...	98
83	Dailkarkeri ...	125	127	Bongarkeri ...	84
84	Balubele ...	400	128	Nagietattimane ...	100
85	Basavanhittalukeri ...	150	129	Gabitkeri ...	100
86	Namdarkeri ...	350	130	Haigunda Gaudarkeri ...	65
87	Bennemanekeri ...	200	131	Harijankeri ...	50
88	Naukad Christankeri ...	300	132	Nelkod-Bangarmakki ...	115
89	Namdharikeri ...	225	133	Bagalmakki ...	80
90	Talmote ...	200	134	Vandoor Jaddigadde ...	100
91	Challekod ...	80	135	Uppartaru ...	100
92	Birangod ...	60	136	Pavalmakki ...	120
93	Golmane ...	69	137	Mukrikeri ...	50
94	Mannugadde ...	80	138	Talgod ...	78
95	Chaddishwar ...	124	139	Devastankeri ...	75
96	Kudbail ...	255	140	Ammur ...	105
97	Madhykari ...	260	141	Halkeri ...	80
98	Naduvinkeri ...	275	142	Kad-Badnaugadde ...	55
90	Sankolli ...	225	143	Madi ...	450
100	Mannuble ...	50	144	Devaragadde ...	100
101	Kasolli ...	135	145	Mallemane ...	75
102	Hulsankolli ...	85	146	Balgarmakki ...	160
103	Appekeri ...	248	147	Halemat ...	84
104	Duggur ...	138	148	Natamudamohalli ...	450
105	Gajniguli ...	88	149	Keppanhitlu ...	220
106	Karbail ...	375	150	Bansale ...	145
107	Hannemarchitte ...	121	151	Dasanamakki ...	125
108	Gunde ...	86	152	Dadadkeri ...	275
109	Karimatkeri ...	204	153	Katkeri ...	150
110	Guddemane ...	122	154	Marikatte ...	155
111	Sannamanchitte ...	106	155	Negarhitlu ...	126
112	Konkar ...	144	156	Kumarkeri ...	128
113	Khemuhittal-Upparkeri ...	22	157	Sambatehitlu ...	105
144	Nadgarkeri ...	172	158	Kajimane ...	150
115	Kalakeri ...	106	159	Mastihitlu ...	125
116	Goudarkeri ...	98	160	Koppadmakki ...	110
117	Sannakavoor ...	84	161	Bedarkeri ...	128
118	Kavurkodli ...	120	162	Talmakki ...	225
119	Bhattarkeri ...	108	163	Doddahitlu ...	400
120	Brahmanakeri ...	224	164	Belayanamane ...	220
121	Makkikeri ...	150	165	Ganiyanmane ...	180
122	Masukalmakki ...	60	166	Doddagunda ...	450
123	Jimbelli ...	66	167	Sannagunda ...	175
124	Berolli Tarikeri ...	56	168	Uppin ...	50

ANKOLA TALUK

Villages : Nil.

Hamlets :

1	2	3	1	2	3
1	Islampur ...	300	9	Vagralli ...	140
2	Ajjikatta ...	300	10	Hanmankoppa ...	250
3	Hallikeri ...	500	11	Komarpantwada ...	300
4	Melingule ...	100	12	Badgeri ...	700
5	Sasdeben ...	120	13	Ajjappashettiwada ...	300
6	Khandangadde ...	200	14	Rangebag ...	600
7	Baleguli ...	160	15	Gabitwada ...	1570
8	Kashimakke ...	130	16	Harikantrawada ...	200

KUMTA TALUK

Villages : Nil.

Hamlets:

1	2	3	1	2	3
1	Namdarikeri ...	95	27	Saibarkeri ...	125
2	Patgarkeri ...	115	28	Gudkegal ...	150
3	Hamdokonekeri ...	75	29	Kagalkoppa ...	130
4	Nadvarkeri ...	105	30	Kirebele ...	75
5	Harikantrakeri ...	70	31	Jain Hellerkeri ...	150
6	Barigazani ...	85	32	Goydankeri ...	150
7	Naadharikoppa ...	150	33	Kayankeri ...	130
8	Madiwalkerkoppa ...	100	34	Halimarekari ...	75
9	Manimanekoppa ...	125	35	Acharkeri ...	75
10	Putaramanekoppa ...	125	36	Tarebagil ...	600
11	Sambedivakkalkoppa ...	60	37	Taanirkuli ...	640
12	Kampemanevakkalkoppa	50	38	Doddakoppa ...	1000
13	Kokenakerikoppa ...	...	39	Chatradimbi (Harijanakeri) ...	300
14	Melinkeri ...	50			
15	Bargadde ...	54	40	Kalbhavi ...	400
16	Handadkal ...	60	41	Devikana ...	600
17	Santur ...	50	42	Melinkeri ...	600
18	Bandwal ...	65	43	Hulgamany ...	400
19	Buleshi ...	50	44	Hoskeri ...	7 0
20	Belshi ...	50	45	Gundbail ...	55
21	Malavallikoppa ...	58	46	Holegadde ...	58
22	Sandolli ...	50	47	Umamaheshwar ...	59
23	Yadatare ...	55	48	Betgeri ...	55
24	Kelginbellangiudarkoppa ...	58	49	Harbag ...	62
			50	Henmany ...	75
25	Kodambale ...	58	51	Ratgarkeri ...	100
26	Mastiban ...	55	52	Alvekodi (Gaudarkeri) ...	150

1	2	3	1	2	3
53	Konkanerkeri ...	150	97	Ratinmanekeri ...	88
54	Madiwalkeri ...	70	98	Jannumanekeri ...	70
55	Aghanashini ...	75	99	Balekoppa ...	115
56	Makkalakeri ...	80	100	Melinkhandaar ...	50
57	Panditkeri ...	60	101	Kelginkhandgar ...	60
58	Minugarkeri ...	90	102	Achebulse ...	50
59	Pakkankeri ...	100	103	Icharhulse ...	60
60	Ankolamanekeri ...	72	104	Kecheri ...	50
61	Acharkeri ...	120	105	Bannehonda ...	50
62	Gramavakkerike ...	150	106	Dundkuli ...	520
63	Hallarkeri (Belkan) ...	60	107	Tandrakuli ...	5
64	Ajjihakkal ...	68	108	Ambigarkeri ...	560
65	Gandishwanmath ...	100	109	Alvelli ...	97
66	Taleri (Madiwalkoppa) ...	75	110	Chandukattu ...	71
67	Tarmakki ...	100	111	Kelginkeri ...	50
68	Jorogi ...	100	112	Songarkeri ...	95
69	Jatigankeri ...	200	113	Adigand Keri ...	95
70	Dibbangarkeri ...	150	114	Badumaskeri ...	50
71	Kanwalli ...	75	115	Goudgarkeri (Hegde) ...	90
72	Rajangal ...	100	116	Shokanmakki ...	93
73	Kolager ...	90	117	Taktekuli ...	68
74	Gonthana Santeguli ...	86	118	Shantrikere ...	50,
75	Belgal'agadde ...	59	119	Hegdekeri ...	75
76	Badal ...	50	120	Madiwalkeri ...	80
77	Naviigone ...	55	121	Akkiwalkeri ...	60
78	Kanekale ...	95	122	Melintalped ...	60
79	Nearshe ..	51	123	Kodiwalkeri ...	55
80	Medni ...	77	124	Patkarkeri ...	75
81	Tarikoppa ...	100	125	Panditkeri ...	55
82	Dalehittal ...	58	126	Harijankeri ...	80
83	Goletipe ...	5)	127	Namdharkeri ...	75
84	Shashihittal ...	70	128	Gopudarkeri ...	75
85	Nandharkeri ...	200	129	G.S.B. Keri ...	50
86	Patarkeri ...	150	130	Sonkarkeri ...	50
87	Darasthankeri ...	200	131	Belekeri ...	90
88	Kumbargadde ...	150	132	Bokkankeri ...	50
89	Nadvarekeri ...	120	133	Bankikeri ...	100
90	Khannule ...	75	134	Bhatkalmanekeri ...	150
91	Madivalakeri ...	100	135	Teppa ...	125
92	Devanimoth ...	50	136	Barsagundi ...	90
93	Guragamanekoppa ...	56	137	Gramavakkalkeri ...	200
94	Kumbarkeri ...	65	138	Muslimwadi ...	135
95	Dumanmanekeri ...	70	139	Linmukeri ...	100
96	Algerimanekeri ...	56	140	Barkantrakeri ...	100

HONAVAR TALUK

Hamlets *Villages : Nil*

1	2	3	1	2	3
1	Varukeri ...	200	41	Kelginkeri Agson ...	100
2	Ghittane ...	75	42	Konda ...	...
3	Harmane ...	50	42	Nelwanki ...	100
4	Sannmane ...	100	43	Kindavikeri ...	50
5	Hebbantkeri ...	100	44	Keremane ...	100
6	Bommangouda ...	100	45	Nilekeri ...	120
7	Golibailon-Sabitlu ...	100	46	Tongod ...	60
8	Doddihitlu ...	350	47	Hebbansgi ...	80
9	Gundibail ...	150	48	Kikkeri ..	80
10	Hemmadi ...	100	49	Melinahodikeri ...	132
11	Gangere ...	75	50	Keliganahodikeri ...	90
12	Hiremakki ...	100	51	Kolneer-Herebailkere ...	235
13	Halemane	55	52	Kamikeri ...	60
14	Salkodkeri ...	55	53	Naduvinkeri ...	115
15	Mangalli-Melinakeri ...	150	54	Heshittalukeri ...	240
16	Gummekeri ...	155	55	Hoslsandi ...	400
17	Kerekon ...	125	56	Madivalkeri ...	125
18	Kalbag ...	25	57	Kottinkeri ...	125
19	Unchoti-Bingad ...	55	58	Holgudde ...	95
20	Bennemane ...	100	59	Bammar ...	70
21	Keshavpal ...	80	60	Mannigebail ...	104
22	Hebbarukanu ...	75	61	Namdharkeri ...	85
23	Melinakeri ...	65	62	Harikarkeri ...	80
24	Kontapalu ...	75	63	Balalga-de ..	80
25	Hoinirkeri ...	150	64	Nadegl ...	60
26	Toppakarvikeri ...	280	65	Alugeri ...	95
27	Malbarkeri ...	180	66	Ankoli ...	75
28	Sindhanukeri ...	150	67	Shettarkeri ...	52
29	Unchoti-Annermanekeri	125	68	Hirehittala ...	262
30	Kothittal-Kelginkeri ...	316	69	Virangudi ...	144
31	Kanchihitta Hebbal (Christan eri) ...	80	70	Harnikeri ...	82
			71	Melinhittalkeri ...	62
32	Havalimanekeri ...	330	72	Melinmarballi ...	55
33	Sherugarkeri ...	415	73	Guddemanekeri ...	55
34	Chikkimulla ...	80	74	Jalwalkeri Taribagil ...	66
35	Bidimane-Devolayakeri ...	180	75	Harijankeri ...	62
36	Sherugarkeri-Kalsanmpet	252	76	Govinabagila Kabbanhittalu	78
37	Kalsanmote-Beladgaudarkeri	125	77	Hammayanbitlu ...	52
38	Kalganmote-Ambigarkeri	310	78	Kiwatli Kalbehittalu ...	89
39	Kotesal ...	200	79	Naikarkeri ...	114
40	Madadkbailkeri ...	120	80	Gandarkeri ...	213

1	2	3	1	2	3
81	Daivajnakeri ...	86	125	Goudarkeri ...	96
82	Ujjali-Namdarkeri ...	150	126	Totadmulli ...	98
83	Dailkarkeri ...	125	127	Bongarkeri ...	84
84	Balubele ...	400	128	Nagietattimane ...	100
85	Basavanhittalukeri ...	150	129	Gabitkeri ...	100
86	Namdarkeri ...	350	130	Haigunda Gaudarkeri ...	65
87	Bennemanekeri ...	200	131	Harijankeri ...	50
88	Nankad Christankeri ...	300	132	Nelkod-Bangarmakki ...	115
89	Namdharikeri ...	225	133	Bagalmakki ..	80
90	Talmote ...	200	134	Vandoor Jaddigadde ...	100
91	Challekod ...	80	135	Uppartaru ...	100
92	Birangod ...	60	136	Pavalmakki ...	120
93	Golmane ...	69	137	Mukrikeri ...	50
94	Mannugadde ...	80	138	Talgod ...	78
95	Chaddishwar ...	124	139	Devastankeri ...	75
96	Kudbail ...	285	140	Ammur ...	105
97	Madhykari ...	260	141	Halkeri ...	80
98	Naduvinkeri ...	275	142	Kad-Badnaugadde ...	55
90	Sankolli ...	225	143	Madi ...	450
100	Mannuble ...	50	144	Devaragadde ...	100
101	Kasolli ...	135	145	Mallemane ...	75
102	Hulsankolli ...	85	146	Balgarmakki ...	160
103	Appekeri ...	248	147	Halemat ...	84
104	Duggur ...	138	148	Natamudamoballi ...	450
105	Gajniguli ...	88	149	Keppanhitlu ...	220
106	Karbail ...	375	150	Bansale ...	145
107	Hannemarchitte ...	121	151	Dasranamakki ...	125
108	Gunde ...	86	152	Dadadkeri ...	275
109	Karimatkeri ...	204	153	Katkeri ..	150
110	Guddemane ...	122	154	Marikatte ...	155
111	Sannamanchitte ...	106	155	Negarhitlu ...	126
112	Konkar ...	144	156	Kumarkeri ...	128
113	Khemuhittal-Upparkeri ...	22	157	Sambatehitlu ...	105
144	Nadgarkeri ...	172	158	Kajimane ...	150
115	Kalakeri ...	106	159	Mastihitlu ...	125
116	Goudarkeri ...	98	160	Koppadmakki ...	110
117	Sannakavoor ...	84	161	Bedarkeri ...	128
118	Kavurkodli ...	120	162	Talmakki ...	225
119	Bhattarkeri ...	108	163	Doddahitlu ...	400
120	Brahmanakeri ...	224	164	Belayanamane ...	220
121	Makkikeri ...	150	165	Ganiyanmane ...	180
122	Masukalmakki ...	60	166	Doddagunda ...	450
123	Jimbelli ...	66	167	Sannagunda ...	175
124	Berolli Tarikeri ...	56	168	Uppin ...	50

1	2	3	1	2	3
169	Chittar ...	75	187	Sindoor ...	175
170	Masibittlu (Kelginkeri)	128	188	Hosmath ..	100
171	Hittalkeri ...	95	189	Kaggere ...	125
172	Uppinguli ...	220	190	Kadagere ...	200
173	Kongadde ...	210	191	Asrolli ...	50
174	Mavinhole ...	170	192	Taggeri ...	80
175	Nahime ...	120	193	Kagde ...	70
176	Belegadde ...	180	194	Sankdlikeri ...	168
177	Shedikuli ...	133	195	Banigadde ...	266
178	Hegdehittalu ...	430	196	Bablekeri ...	189
179	Thenginkeri ...	105	197	Sallebah ...	91
180	Tarikodla ...	50	198	Patsalkeri ...	184
181	Kadla Chirtinakeri ...	60	199	Melinkeri ...	214
182	Holebadikeri ...	300	200	Ammanavarmanekeri ...	240
183	Karcchristiankeri ...	100	201	Hoskeri ...	94
184	Basvikeri ...	120	202	Kattedasappankeri ...	192
185	Hajimane ...	100	203	Dharmashala ...	68
186	Salemakki ...	125	204	Kelginannsalli ...	65

BHATKAL

Villages : Nil *Hamlets : Nil*

SIRSI TALUK

Village : 1. Gudihalli 60

Hamlets

1	Devarkoppa (Uramunde)	70	10	Mavinsar (Hanumanti) ...	75
2	Vadirajmatt ...	200	11	Mutalkop ...	250
3	Vajjadde ...	100	12	Linganmatti ...	80
4	Damandi ...	150	13	Bilgerikop ...	150
5	Umbelekop (Harijankeri)	150	14	Somanalli (Fakkalkeri) ...	200
6	Undadikatte ...	100	15	Bhallagadde ...	150
7	Kalmane ...	175	16	Kadgibail (Vakkalkeri) ...	80
8	Mavinsar ...	150	17	Nalkhand ...	75
9	Hasmane ...	60	18	Bhadrapur ...	60

SIDDAPUR TALUK

Villages Nil

Hamlets :

1	Bailahalli (Itgi) ...	9	3	Allihonda (Achkunji) ...	12
2	Malvatti (Avarguppa)	20	4	Kalyanoor ...	15

1	2		3	1	2		3
5	Kanchikai (Ainbail)	...	5	24	Melinkeri-Magegar	...	8
6	Aigalkoppa	...	10	25	Divarkari-Melvatti	...	15
7	Bilekal (Hatgar)	...	6	26	Nirkal	...	9
8	Arsinkod (Balgod)	...	7	27	Achekeri (Nirgan)	...	10
9	Kalki (Bilgi)	...	6	28	Gadmov (Sutimane)	...	5
10	Haldot (Bidrkan)	...	6	29	(not visible)		
11	Aisor-Dedmane	...	9	30	Vokkalkeri (Tyarsi)	...	18
12	Vatger-Gundigod	...	8	31	Aidanhalli-Illimeni	...	8
13	Haldat Arsinkatta	...	12	32	Kerehonda Anesal	...	8
14	Kelginmane Itgi	...	10	33	Giggini	...	6
15	Sampgod Itgi	...	8	34	Gidgar	...	10
16	Madalmane Bounsla	...	6	35	Mulgnnda	...	8
17	Kallak Kundani	...	9	36	Kondkari	...	5
18	Hulimane	...	10	37	Oattagadde	...	6
19	Kittolli-Dodmane	...	8	38	Harigar	...	6
20	Harijankeri-Kallal	...	5	39	Hirikal	...	12
21	Kankeri-Manmane	...	6	40	Girgadde Vatekoppa	...	6
22	Irse-Mannige	...	6	41	Kalmare-Vajrodi	...	9
23	Matgar (Nirgan)	...	7	42	Kelaginmane Hirekal	...	15

YELLAPUR TALUK

Villages

1	Heggumbli	...	45	7	Keggarpur	...	12
2	Kastaktrgadde	...	14	8	Bommalli	...	61
3	Devargadde	...	12	9	Baginkatte	...	88
4	Malagoan	...	64	10	Venkemane	...	20
5	Lingadabail	...	99	11	Jakkolli	...	14
6	Konadi	...	59	12	Dabguli	...	31

YELLAPUR TALUK

Villages				*Villages*			
1	Sarlegadoe	...	66	11	Manegadde	...	33
2	Agrahar	...	50	12	Jamsal	...	45
3	Devaskeri	...	40	13	Adsnahondu	...	38
4	Bhattarmane	...	38	14	Belligadde	...	35
5	Karkunki	...	38	15	Balegadde	...	43
6	Mangalarati	...	40	16	Gundkal	...	76
7	Malepal	...	42	17	Bendihalla	...	40
8	Kabbinagadde	...	64	18	Kavale	...	76
9	Hubbanhalli	...	41	19	Taremakki	...	57
10	Kumbimada	...	43	20	Sademakki	...	52

1	2	3	1	2	3	4
21	Bedemane	... 14	32	Basankoppa	...	121
22	(not legible)	... 43	33	Andrayankoppa	...	12
23	Chavati	... 31	34	Gudandoor	...	85
24	Salemane	... 32	35	Dulikoppa	...	17
25	Goral	... 43	36	Malanjaddi	...	22
26	Shedimane	... 40	37	Karidgimane	...	28
27	Devaragudde	... 28	38	Mulkanjaddi	...	25
28	Baleballi	... 25	39	Ambehonda	...	28
29	Hittalahalli Melinkere	... 82	40	Basrijaddi	...	31
30	Kelaginkeri	... 194	41	Kalanjikoppe	...	29
31	Bhattakeri	... 54				

MUNDGOD

Villages—Nil Hamlets—Nil

HALYAL TALUK

Hamlets :			*Hamlets*			
1	Hosur in Yatwani	... 25	3	Kankatti in Gadiyal	...	47
2	Kanchalpur in Shivpur	19	4	Adkinal in Belwatgi	...	56

HALIYAL TALUK

Villages :			*Villages* :			
1	Ramapur	... 13	9	Gobral	...	104
2	Raya Pattan	... 40	10	SingStgeri	...	118
3	Guleikop	... Uninhabited	11	Magwad	...	27
4	Kariympalli	... Uninhabiited	12	Banasgeri	...	Uninhabited
5	Kyatangari	... Uninhabitad	13	Ajimihal	...	43
6	Chotakanshiria	... 65	14	Ghadiyal	...	79
7	Naunalli	... 97	15	Bogur	...	Uninhabited
8	Bhimnalli	... Uninhabited	16	Pua	...	do

SUPA TALUK

Hamelts :			*Hamlets* :			
1	Akkarwada	... 9	8	Roundalli	...	12
2	Kalgodda	... 7	9	Halkumbe	...	6
3	Mirasiwada (Swarimal)	6	10	Gavadewade	...	1[illegible]
4	Khadiligavegalli	... 11	11	Mastibirada	...	8
5	Karanji	... 17	12	Talwadi	...	6
6	Maire	... 5	13	Karambail	...	7
7	Madak	... 7	14	Dadgar	...	12

1	2	3	1	2	3
15	Shedramane ...	5	37	Gailwal ...	10
16	Balgar ...	9	38	Usheli ...	10
17	Babrugadde ...	9	39	Vaneli ...	10
18	Hatane ...	12	40	Kumberwada ...	337
19	Kodugalli ...	14	41	Betoda ...	8
20	Shidil ...	8	42	Bhategali ...	4
21	Kamshe-Bid ...	7	43	Sonarwade ...	17
22	Reamdashet ...	7	44	Kamb ...	6
23	Kumgal ...	10	45	Mirasambali ...	7
24	Rayi ...	136	46	Gal ...	10
25	Kurwali ...	10	47	Chandrim ...	7
26	Hawadsoda ...	12	48	Gavadewada ...	14
27	Hadkarwada ...	11	49	Miraswada ...	5
28	Lasarwada ...	6	50	Madwal ...	10
29	Jadkanatti ...	6	51	Tadshet ...	5
30	Hambarwada ...	11	52	Ukkal ...	10
31	Salambe ...	37	53	Donpa ...	7
32	Swarkop ...	10	54	La,ba ...	7
33	Mailwada ...	10	55	Shirpati ...	7
34	Kukarwade ...	14	56	Gungre ...	12
35	Ghensurli ...	9	57	Sonarwada ...	8
36	Kajuwada ...	7	58	Ghatkunaga ...	6

SUPA TALUK

Villages :

1	2	3	1	2	3
1	Amegoan	Becbirak	18	Atlee ...	28
2	Shiroli ...	do	19	Adolli ...	15
3	Sanamega ...	do	20	Panashkhand ...	11
4	Karvale ...	do	21	Bazarkunang ...	7
5	Maisoda ...	do	22	Malamba ...	44
6	Asoll ...	8	23	Gavagalll ...	91
7	Hathkhamba ...	50	24	Chapoli ...	72
8	Jamgalli ...	6	25	Tulesgeri ...	24
9	Bommarde ...	35	26	Knndal ...	3
10	Kukdaili ...	7	27	Kevarle ...	118
11	Adangaon ...	17	28	Konde (Haliya) ...	19
12	Talawali ...	4	29	Chafkhand ...	5
13	Gavane ...	26	30	Gnnd ...	63
14	Avada Papalwadi ...	150	31	Shivapur ...	22
15	Shirugure ...	10	32	Heboal ...	21
16	Pisose ...	27	33	Nesurge ...	22
17	Kuvaehi ...	55	34	Kodthalli ...	23

1	2		3	1	2		
35	Birkol	...	118	39	Kateli	...	24
36	Shindolli	...	21	40	Bandoda	...	91
37	Urandi	...	18	41	Kalamkhand	...	...
38	Rangarock	...	25		(Baicharak)		

ABSTRACT

S. No.	Taluk	Well-less Villages	Well-less Hamlets	Total
1	Karwar	Nil	69	69
2	Ankola	Nil	16	16
3	Kumta	Nil	140	140
4	Honawar	Nil	204	204
5	Bhatkal	Nil	Nil	Nil
6	Sirsi	1	18	19
7	Siddapur	Nil	42	42
8	Yellapur	12	41	53
9	Mundgod	Nil	Nil	Nil
10	Haliyal	16	4	20
11	Supa	41	58	99
	Total...	170	592	662

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1—4—1972

GULBARGA DISTRICT

Sl. No.	Name of Village/ Hamlet	Population	Sl. No.	Name of Village/ Hamlet	Population
1	2	3	1	2	3
		JEWARGI TALUK			
Villages					
1	Kudi ...	641	3	Rasangi ...	448
2	Kobal ...	495			
Hamlets					
...	Nil	...	...	...	...
		AFZALPUR TALUK			
Villages					
1	Mangrole ...	424	3	Duddangi ...	587
2	Hiryal ...	488	4	Soan ...	776
Hamlets					
...	Nil	...	...	...	...
		CHITAPUR TALUK			
Villages					
1	Malagh ...	308	3	Alur-B ...	2015
2	Tunnur ...	368	4	Shankarwadi ...	879
Hamlets					
1	Ramtirth T. ...	250	7	Sangavi Tanda ...	406
2	Devaji Tanda ...	250	8	Kaddargi ,, ...	250
3	File ,, ...	250	9	Bhadogi ,, ..	2441
4	Korawar ,, ...	250	10	Gundagurti Tanda ...	250
5	Mudbole ,, ...	1308	11	Tuljanaik Tanda ...	250
6	Teri ,, ...	250			
		GULBARGA TALUK			
Villages					
1	Kalmood ...	872	3	Dastapur ...	1636
2	Kawalga-B ...	705	4	Harkanchi ...	836

1	2	3	1	2	3
Hamlets					
1	Rajapur Waddar Colony ...	836	11	Dhon Tanda ...	50
			12	Hagarga T. ...	75
2	Minajagi T. ...	150	13	Hadagilhamti T. ...	95
3	Tadakal T. ...	300	14	Revoonaik T. ...	125
4	Panegaon T. ...	242	15	Gandhikeri T. ...	130
5	Durganaik T. ...	65	16	Belur T. ...	...
6	Kusanur T. ...	190	17	Warnal T. ...	160
7	Sannur T. ...	300	18	Bachanal T. ...	50
8	Nama T. ...	...	19	Bhimanal T. ...	161
9	Manihal T. ...	90	20	Mahagaon T. ...	75
10	Mok T. ...	450			

YADGIR TALUK

...	Nil	...	...	...	..

SAHAPUR TALUK

Villages					
1	Shivanur ...	553	3	Hayyal-K ...	802
2	Basantpur ...	588			
Hamlets					
1	Chandapur T. ...	300	10	Mansingnaik T. K. Kollur ...	100
2	Hangarga Madi T. ...	200			
3	Ramanaik Tanda Gogi ...	60	11	Wadgera T. ...	150
4	Gangunaik ,, ...	200	12	Tumkur T. ...	60
5	Hothpeth ,, ...	60	13	Virapur Sagar ...	150
6	Kakkasagera T. ...	100	14	Kurubardoddi Sagar ...	60
7	Sirganahalli T. ...	50	15	Yekkigida Mahal Roza ...	50
8	Saidapur ...	100			
9	Hothpet Thawarya-naik T. ...	100	16	Ibrahimpur T. ...	60

SHORAPUR TALUK

...	Nil	...	...	...	...

SEDAM TALUK

Villages					
1	Gorigudda T. ...	317	2	Garadana T. ...	242
Hamlets					
—	Nil	...	...	...	...

1	2	3	1	2	3
		CHINCHOLI TALUK			
Villages					
1	Havinbhavi ...	549	3	Yempalli ...	527
2	Hema Hosahalli ...	958			
Hamlets					
1	Lingadhalli T. ...	200	9	Sir son Bowdi T. ...	170
2	Goudappagoud T. ...	180	10	Vasaru Tanda ...	185
3	Chengta T. ...	175	11	Narasingnaik T. ...	190
4	Khanapur T. ...	150	12	Korvi Tanda ...	200
5	Khuni Tanda ...	150	13	Vithunaik T. ...	160
6	Hemlanaik T. ...	200	14	Yelmadgi Honu Naik Tanda ...	190
7	Bhoir Tanda ...	140	15	Jawahar Nagar Tanda ...	200
8	Seri Tanda ...	150			
		ALLAND TALUK			
Villages					
1	Haltadkal ...	525	4	Kadmud ...	637
2	Chitali ...	721	5	Kalkulgi ...	367
3	Sangunda ...	819	6	Lad Mugal ...	830

ABSTRACT

	Name of Taluk	Number of Well-less Villages	Number of Well-less Hamlets	Total
1	2	3	4	5
1	Jewargi	3	...	3
2	Afzalpur	4	...	4
3	Chitapur	4	11	15
4	Gulbarga	4	20	24
5	Yadgir	...	...	...
6	Shahapura	3	16	19
7	Shorapur	...	...	...
8	Sedam	2	...	2
9	Chincholi	3	15	18
10	Alland	6	...	6
	Total ...	29	62	91

LIST OF WELL-LESS VILLAGES AS ON 1-4-1972

RAICHUR DISTRICT

Sl. No.	Name of the Village/ Hamlet	Population	Sl. No.	Name of the Village/ Hamlet	Population
1	2	3		2	3
Villages					
	RAICHUR TALUK				
1	Hembirahal ...	753	4	Gururaj Nagar ...	60
2	Aralapannahuda ...	195	5	Buddinni ...	619
3	Gunjahalli ...	733			
Hamlet					
1	Oganpalli ...	106			
Villages					
	SINDHANOOR TALUK				
1	Bevanatti ...	747	12	Kanginhal ...	491
2	Haretanoor ...	633	13	Meharnal ...	327
3	Chitral ...	22	14	Kallur ...	525
4	Kannari ...	470	15	Badarli ...	819
5	Sidrampur ...	1791	16	Hulgunchi ...	664
6	Chiratnal ...	402	17	Singapur ...	1301
7	Timmapur ...	937	18	Kolbal ...	867
8	Chintamandoddi ...	260	19	Belgurki ...	1064
9	Pulmeshwardinni ...	211	20	Yapalparvi ...	488
10	Goudanbhavi ...	982	21	Hanumapur ...	1045
11	Puldinni ...	878			
Hamlets					
	Nil				
Villages					
	KOPPAL TALUK				
1	Gatraddihal ...	707	6	Gudigera ...	424
2	Kawaloor ...	4991	7	Raghunathanhalli ...	243
3	Alwandi ...	3913	8	Belgatta ...	624
4	Murlapur ...	341	9	Holemudlapur ...	185
5	Handral ...	925			
Hamlets					
	Nil				
Villages					
	KUSHTAGI TALUK				
	Nil				
Hamlets					
1	Rampur ...	582			
Villages					

Gangavathi Taluk

1	2	3	1	2	3
1	Nandihalli	909	3	Katapur (Umli)	218
2	Ramdurga	341			

Hamlets

1	2	3	1	2	3
1	Jansamudra Kalguli Camp	300	7	Basapatan Camp	201
			8	Yerdone Camp	150
2	Bapureddy Camp	300	9	Ayodhya Camp	200
3	Herur Camp	200	10	Sangapal Camp	150
4	Sriramanagar Camp	300	11	Dasarhal Camp	150
5	Hoskera Camp	100	12	Mustur Camp	150
6	Dangeri Camp	100			

Villages

Yelburga Taluk

1	2	3	1	2	3
1	Chikenkoppa	1283	5	Bannikoppa	2192
2	Binnal	1402	6	Siddnekoppa	875
3	Bandihal	1111	7	Malekoppa	994
4	Tondihal	1420	8	Yerihanchinal	2266

Hamlets

Nil

Villages

Deodurg Taluk

1	2	3	1	2	3
1	Huvinhadagi	407	12	Kolor	489
2	Myadergol	209	13	Kadoni	46
3	Veergot	253	14	Mallinaikandodi	336
4	Gugal	492	15	Devargudda	162
5	Gugal	121	16	Jaradbanda	255
6	Gopandevarhalli	193	17	Chikaladoddi	139
7	Nagral	343	18	Nagalapur	35
8	Apral	121	19	Hirehonkuni	deserted
9	Chickraikumpi	223			
10	Hireraikumpi	1009	20	Chickkudalgi	19
11	Matpalli	565			

Hamlets

1	2	3	1	2	3
1	Alkod Tanda	500	3	Gugal	20
2	Itagi	25			

Manvi Taluk

Villages

1	2	3	1	2	3
1	Nandihal	397	5	Yermaldoddi	240
2	Naslapur	395	6	Chilkaragi	496
3	Kajaldinni	398	7	Tadkal	859
4	Amravatai	793	8	Gudihal	716

1	2		3	1	2		3
			MANVI TALUK. (CONTD)				
9	Dotharabandi	...	369	13	Aldhal	...	699
10	Donmardi	...	318	14	Shakapur	...	866
11	Ganadinni	...	1037	15	Jeenur	...	723
12	Gavigat	...	671	16	Belvat	...	172
Hamlets							
1	Seekal Tanda	...	157	4	Jeenur Camp	...	259
2	Sirwar Camp	...	250	5	Shastri Camp	...	249
3	Advi Amreshwar Camp	...	217	6	Betladur Tanda	...	219
			LINGASUGUR TALUK				
Villages							
1	Sarajapur	...	1612	4	Yelgundi	...	198
2	Gudadanal	...	1642	5	Kadadargaddi	...	174
3	Hanchinhal	...	386	6	Yergodi	...	341
Hamlets							
	Nil	...	...	...	...	...	...

ABSTRACT

Name of Taluk	No. of Well—Less Villages	Hamlets		Total
1	2	3		4
1 Raichur	5	1	...	6
2 Koppal	9	...	...	9
3 Kushtagi	...	1	...	1
4 Gangavathi	3	12	...	13
5 Deodurg	20	3	...	25
6 Yelburga	8	...	...	8
7 Manvi	16	6	...	22
8 Lingsugur	6	...	...	1
9 Sindhanur	21	...	...	26
Total :	88	23	...	111

LIST OF WELL-LESS VILLAGES/HAMLETS AS ON 1-4-1972

BELLARY DISTRICT

Sl. No.	Name of the Villages/ Hamlets	Population	Sl. No.	Name of the Villages/ Hamlets	Population
	HADAGALLI TALUK				
	Villages :				
1	Nandigavi ...	112	3	Kuruvathi ...	1125
2	Linganayakanahalli ...	375	4	Holugundi ...	2815
	Hamlet : Nil				
	HARAPANAHALLI TALUK				
	Villages :				
1	Nittur ...	1211	3	Nandyal ...	443
2	Nittur-Basapur ...	222	4	Kadthi ...	1237
	Hamlet :				
1	Tavaragund ...	962	2	Vittalahalli ...	232

ABSTRACT

Sl.No.	Taluk	Well-less Villages	Well-less Hamlets	Total
1	Hadagali ...	4	Nil	4
2	Harapanahalli ...	4	2	6
	Total	8	2	10

BIDAR DISTRICT

Sl. No.	Name of the villages/ Hamlets	Population	Sl. No.	Name of the villages/ Hamlets	Population
	AURAD TALUK—(Santhpur Block)				
	Villages				
1	Kautha K. ...	400	4	Tapsiyal ...	850
2	Babli ...	600	5	Nidoda ...	2000
3	Manighampur ...	250			
	Hamlets—NIL				

ABSTRACT

Name of Taluk	Number of well-less Villages	Number of well-less Hamlets	Total
1 Aurad	5	...	5

ಜಮೀನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ರಚಿಸಿದ ಸಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ

82. ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ (ಸಿರಸಿ).—

ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ:—

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಸಮಿತಿಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ರದ್ದಾಗುವ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ :—

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ವಿಲೇ ಮಾಡಲು ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವೆಷ್ಟು ?	ನಿಯಮಾವಳಿ ಪ್ರಕಾರ ಶೇ. 50 ಭಾಗ, ಇರುವ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಲಾಗಿತ್ತೇ ?	ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಸೇರಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೂ ಅವು ವಿಲೆ ಮಾಡಿದ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವೆಷ್ಟು ?	ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಭೂರಹಿತ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಮೀನೆಷ್ಟು ?	ನಿಮ್ನ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ನಿಮ್ನ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವೆಷ್ಟು ?	ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಮುಂದೆ ರಚನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಜಮೀನಿನ ವಿವರಗಳೇನು ?
1	2	3	4	5	6	7	8

(ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಅಂಕಿ ಅಂಶ, ಒದಗಿಸಬೇಕು)

ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು (ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ).—

				ಸಭೆ ಸೇರಿದ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಲೇ ಮಾಡಿದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ			
				2	ಎ. ಗುಂ.	ಎ. ಗುಂ.	ಎ. ಗುಂ	
	Bangalore District.—							
1	(1) Bangalore North..	ಇವು ಸೆಲಹಾ	...	3	...	...	...	ಮೂರನೇ ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಉತ್ತರವೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
2	(2) Bangalore South...	ಸಮಿತಿಗಳು	...	11	...	...	...	

1	2		3	4	5	6		7		8		9
						ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	
3	(3) Hoskote	...	ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.	ಹೌದು	6	174	00	86	00	88	00	
4	(4) Anekal	...	ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ	ಹೌದು	5	95	30	...		62	00	
5	(5) Nelamangala	...	ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಸಮಿತಿಯ	,,	12	320	20	223	00	100	20	
6	(6) Devanahalli	...	ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೋ ಅವನ್ನು	,,	8	307	24	180	24	127	00	
7	(7) Doddaballapur	...	ಇಡಲಾಗಿತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ	,,	4	37	12	37	12	2	00	
8	(8) Magadi	...	ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.	,,	2	...		...		...		
9	(9) Ramanagaram	...	,,	ಹೌದು	1	...		...		...		,,
10	(10) Kanakapura	...	,,	,,	6	58	00	58	00	52	00	,,
11	(11) Channapatna	...	,,	,,	7	360	00	300	00	76	00	,,
	Belgaum District											
12	(1) Gokak	...	,,	,,	9	34	06	21	00	13	06	,,
13	(2) Chikodi	...	,,	,,	1	133	09	112	09	21	00	,,
14	(3) Athani	...	,,	,,	1	5	01	5	01	...		,,
15	(4) Hukeri	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
16	(5) Ramdurg	...	,,	,,	3	...		...		...		,,
17	(6) Raibag	...	,,	,,	8	151	21	76	21	75	00	,,
18	(7) Bailhongal	...	,,	,,	3	10	00	10	00	...		,,
19	(8) Belgaum	...	,,	,,	4	49	39	26	39	23	00	,,
20	(9) Khanapur	...	,,	,,	6	1,149	12	757	12	392	00	,,
21	(10) Saundatti	...	,,	,,	1	16	03	16	03	...		,,

	Bellary District					ಎ.	ಸೆಂ.	ಎ.	ಸೆಂ.	ಎ.	ಸೆಂ.	
22	(1) Siruguppa	...	,,	,,	6	62	63	62	63	11	05	,,
23	(2) Bellary	...	,,	,,	3	38	58	8	73	4	83	,,
24	(3) Sandur	...	,,	,,	4	85	39	60	64	24	75	,,
25	(4) Hospet	...	,,	,,	4	124	67	116	57	8	10	,,
26	(5) Kudligi	...	,,	,,	2	...		...		...		,,
27	(6) Mallapur	...	,,	,,	7	253	75	123	01	97	40	,,
28	(7) Hadagalli	...	,,	,,	12	218	65	169	23	49	42	,,
29	(8) Harapanahalli	...	,,	,,	1	...		...		...		,,
	Bidar District					ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	
30	(1) Bidar	...	,,	,,	6	...		...		...		,,
31	(2) Basavakalyan	...	,,	,,	2	677	06	677	0	215	00	,,
32	(3) Aurad	...	,,	,,	2	...		...		...		,,
33	(4) Bhalki	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
34	(5) Humnabad	...	,,	,,	2	...		...		178	23	,,
	Bijapur District											
35	(1) Mudhol	...	,,	,,	5	114	11	51	35	50	01	,,
36	(2) Bijapur	...	,,	,,	2	...		...		...		,,

ಬಿಜಾಪುರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಮುಧೋಳ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ್ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಲೇ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲ.

	Coorg District				ಎ.	ಸೆಂ.	ಎ.	ಸೆಂ.	ಎ.	ಸೆಂ.	
37	(1) Somvarpet	...	,,	7	674	99	471	94	203	00	,,
38	(2) Virajapet	...	,,	3	363	21	18	00	149	00	,,
39	(3) Mercara	...	,,	4	392	58	290	68	61	50	,,

1	2	3	4	5	6		7		8		9
	Chickmagalur District				ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	,,
40	(1) Chickmagalur	,,	,,	8	694	12	694	12	87	18	,,
41	(2) Mudigere	,,	,,	12	216	03	72	10	88	20	,,
42	(3) Koppa	,,	,,	10	272	09	63	29	...		,,
43	(4) Narasimharajapura	,,	,,	6	500	00	500	00	20	00	,,
44	(5) Sringeri	,,	,,	12	289	29	38	23	11	23	,,
45	(6) Kadur	,,	,,	8	1860	25	36	20	237	10	,,
46	(7) Tarikere	,,	,,	13	630	38	630	38	213	15	,,
	Chitradurga District				...						
47	(1) Challakere ...	,,	,,	8	930	10	350	10	580	00	,,
48	(2) Jagalur ...	,,	,,	7	676	26	676	26	416	34	,,
49	(3) Molakalmuru ...	,,	,,	5	211	20	211	20	111	00	,,
50	(4) Chitradurga ...	,,	,,	7	16	00	1291	35	253	00	
51	(5) Hiriyur ...	,,	,,	6	660	36	297	15	363	21	,,
52	(6) Davanagere ...	,,	,,	1	...		...		...		,,
53	(7) Holalkere ...	,,	,,	6	976	28	553		415	07	,,
54	(8) Hosdurga ...	,,	,,	9	1214	00	1214	00	523	11	,,
55	(9) Harihar ...	,,	,,	2	30	00	...		30	00	,,
	Dharwar District										
56	(1) Dharwar ...	,,	,,	2	8	00	...		8	00	,,
57	(2) Hubli ...	,,	,,	2	13	00	...		...		,,
58	(3) Kalghatagi ...	,,	,,	6	117	19	48	33	15	20	,,
59	(4) Navalgund ...	,,	,,	...	...		...		...		,,

60	(5) Savanur	...	,,	,,	3	359	17	359	17	212	33	,,
61	(6) Shiggaon	...	,,	,,	1	51	30	51	30	11	00	,,
62	(7) Hangal	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
63	(8) Shirahatti	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
64	(9) Kundagol	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
65	(10) Gadag	...	,,	,,	1	...		...		...		,,
66	(11) Ron	...	,,	,,	6	12	16	12	16	12	16	,,
67	(12) Mundaragi	...	,,	,,	4	...		...		...		,,
68	(13) Nargund	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
69	(14) Haveri	...	,,	,,	1	181	35	97	22	41	10	,,
70	(15) Ranibennur	...	,,	,,	3	65	35	21	35	34	00	,,
71	(16) Byadagi	...	,,	,,	3	9	00	3	00	...		,,
72	(17) Hirekerur	...	,,	,,	2	26	25	26	25	14	10	,,
	Gulbarga District											
73	(1) Gulbarga	...	,,	,,		ವಿಲೇ ಮಾಡಲು ಜಮೀನಿಲ್ಲ				...		,,
74	(2) Afzalpur	...	,,	,,		ವಿಲೇ ಮಾಡಲು ಜಮೀನಿಲ್ಲ				...		,,
75	(3) Aland	...	,,	,,		ವಿಲೇ ಮಾಡಲು ಜಮೀನಿಲ್ಲ				...		,,
76	(4) Yadgir	...	,,	ಹೌದು	7	56	12	43	37	4	00	,,
77	(5) Jevargi	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
78	(6) Chitapur	...	,,	,,	3	9	36	...		...		,,
79	(7) Sedam	...	,,	,,	4	429	39	120	34	306	05	,,
80	(8) Chincholi	...	,,	,,	3	...		...		...		,,
81	(9) Shahpur	...	,,	,,	4	...		...		...		,,
82	(10) Shorapur	...	,,	,,	...	...		...		...		,,
	Hassan District											
83	(1) Hassan	...	,,	,,	4	...		...		...		,,
84	(2) Alur	...	,,	,,	2	...		...		...		,,

1	2	3	4	5	6		7		8		9
					ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	
85	(3) Arsikere ...	,,	,,	7	300	00	80	00	60	00	,,
86	(4) Arkalgud ...	,,	,,	3	...		...		...		,,
87	(5) Holenarsipur ...	,,	,,	6	...		...		...		,,
88	(6) Channarayapatna	,,	,,	2	...		...		.		,,
89	(7) Sakalespur ...	,,	,,	7	...		12	00	83	31	,,
90	(8) Belur ...	,,	,,	9	370	36	370	36	225	06	,,
	Kolar District										
91	*(1) Kolar ...	,,	,,	10	705	34	195	20	128	10	,,
92	(2) Mulbagal ...	,,	,,	9	4141	21	781	20	1878	30	,,
93	(3) Srinivasapur ...	,,	,,	7	2000	00	500	00	1200	00	,,
94	(4) Malur ...	,,	,,	8	232	36	17	20	48	20	,,
95	(5) Bangarpet ...	,,	,,	10	535	00	535	00	217	00	,,
96	(6) Chickballapur ...	,,	,,	7	1242	26	842	06	388	20	,,
97	(7) Gudibanda ...	,,	,,	6	426	07	285	15	140	32	,,
98	(8) Bagepalli ...	,,	,,	7	1644	00	1644	00	822	00	,,
99	(9) Sidlaghatt ...	,,	,,	5	217	11	107	21	110	00	,,
100	(10) Chintamani ...	,,	,,	5	1225	5	1225	15	968	07	,,
101	(11) Gauribidanur ...	,,	,,	8	171	03	171	03	77	11	,,
	Mandya District										
102	(1) Mandya ...	,,	,,	3	...		...		...		,,
103	(2) Maddur ...	,,	,,	5	...		...		...		,,
104	(3) Malavalli ...	,,	,,	4	...		...		...		,,
105	(4) Pandavapura ...	,,	,,	6	4	20	4	20	...		,,

106	(5) Srirangapatna ...	,,	,,	9	613 00	453 00	160 00	,,
107	(6) Krishnarajpet ...	,,	,,	11	...	...	...	,,
108	(7) Nagamangala ...	,,	,,	11	333 33	275 20	58 13	,,
	Mysore District							
109	(1) Mysore ...	,,	,,	5	157 21	129 15	28 15	,,
110	(2) K. R Nagar ...	,,	,,	4	73 08	43 35	29 13	,,
111	(3) Hunsur ...	,,	,,	11	1199 16	894 36	304 20	,,
112	(4) Periyapatna ...	,,	,,	4	250 00	250 00	192 00	,,
113	(5) H. D. Kote ...	,,	,,	8	1955 35	1518 25	437 00	,,
114	(6) Nanjangud ...	,,	,,	6	32 36	12 32	20 04	,,
115	(7) Chamarajanagar	,,		5	376 21	306 18	150 18	,,
116	(8) Gundlupet ...	,,		5	947 00	660 00	142 17	,,
117	(9) T. Narasipur ...	,,		1	3 00	...	2 36	,,
118	(10) Yelandur ...	,,	,,	3	229 24	229 24	178 12	,,
119	(11) Kollegal ...	,,	,,	7	250 00	75 00	125 00	,,
	North Kanara District							
120	(1) Karwar ...	,,	,,	4	36 03	36 03	...	,,
121	(2) Ankola ...	,,	,,	4	130 24	106 24	24 07	,,
122	(3) Kumta ...	,,	,,	4	148 11	92 14	30 27	,,
123	(4) Honavar ...	,,	,,	2	59 38	...	2 00	,,
124	(5) Bhatkal ...	,,	,,	3	...	...	...	,,
125	(6) Sirsi ...	,,	,,	10	348 05	67 24 8	27 32	,,
126	(7) Siddappur ...	,,	,,	4	133 15 07	105 34 7	27 21	,,
127	(8) Yellapur ...	,,	,,	5	135 23	17 31	...	,,
128	(9) Hallyal ...	,,	,,	6	82 32	57 35	2 07	,,
129	(10) Mundgod ...	,,	,,	8	120 00	86 20	20 09	,,
130	(11) Supa ...	,,	,,	5	61 08	57 02	4 06	,,

1	2		3	4	5	6		7		8		9
	Shimoga District											
						ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	
131	(1) Shimoga	...	,,	,,	12	434	06	284	02	150	04	,,
132	(2) Bhadravathi	..	,,	,,	11	386	00	156	15	191	00	,,
133	(3) Honnali	...	,,	,,	10	195	07	42	24	152	23	,,
134	(4) Channagiri	...	,,	,,	5	81	14	81	19	57	10	,,
135	(5) Thirthahalli	...	,,	,,	5	64	08	43	11	20	37	,,
136	(6) Sagar	...	,,	,,	11	103	12	88	17	14	35	,,
137	(7) Hosanagar	...	,,	,,	10	5,957	10	...		20	00	,,
138	(8) Shikaripur	...	,,	,,	16	2,881	18	2,881	18	798	00	,,
139	(9) Sorab	...	,,	,,	13	571	22	571	22	81	19	,,
	South Kanara District											
								ಎ.	ಸೆಂ.			
140	(1) Belthangady	...	,,	,,	9	1,016	12	710	30	305	82	,,
141	(2) Udipi	...	,,	,,	4	128	43	61	11	27	70	,,
142	(3) Mangalore	...	,,	,,	4	163	62	134	16	29	46	,,
143	(4) Karkal	...	,,	,,	7	652	44	578	48	73	96	,,
144	(5) Puttur	...	,,	,,	6	519	68	76	82	118	22	,,
145	(6) Buntwal	...	,,	,,	4	346	32	232	63	44	94	,,
146	(7) Coondapur	...	,,	,,	2	891	12	663	11	228	01	,,
147	(8) Sullia	...	,,	,,	9	422	09	174	90	92	82	,,
	Tumkur District											
						ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	ಎ.	ಗುಂ.	
148	(1) Tumkur	...	,,	,,	8	551	19	551	19	195	17	,,
149	(2) Gubbi	...	,,	,,	10	721	08	356	08	365	00	,,
150	(3) Kunigal	...	,,	,,	10	294	06	340	31	294	06	,,

151	(4) Tiptur ...	,,	,,	9	852	00	584	00	268	00	,,
152	(5) Turuvekere ...	,,	,,	5	400	32	187	21	213	11	,,
153	(6) Chicknayakana-halli ...	,,	,,	12	5148	09	5148	09	2574	00	,,
154	(7) Madhugiri ...	,,	,,	6	67	28	20	13	33	35	,,
155	(8) Sira ...	,,	,,	6	1688	79	1688	79	1081	03	,,
156	(9) Koratagere ...	,,	,,	9	669	19	185	06	50	00	,,
157	(10) Pavagada ...	,,	,,	4	377	17	377	17	190	10	,,
	Raichur District										
158	(1) Raichur ...	,,	,,	5	435	10	195	36	222	36	,,
159	(2) Manvi ...	,,	,,	2	...		...		...		,,
160	(3) Deodurg ...	,,	,,	...	...		...		...		,,
161	(4) Lingsugur ...	,,	,,	9	687	00	687	00	352	00	,,
162	(5) Sindhnur ...	,,	,,	4	488	29	488	29	165	22	,,
163	(6) Kushtagi ...	,,	,,	6	38	33	38	33	24	00	,,
164	(7) Koppal ...	,,	,,	8	305	37	215	09	59	28	,,
165	(8) Gangavathi ...	,,	,,	8	703	24	683	04	371	23	,,
166	(9) Yelburga ...	,,	,,	1	...		...		...		,,

PERMISSION FOR UTILISING THE RIVER AND NALLA WATER AT KHANAPUR TALUK

89. Sri N. B. SIRDESAI (Khanapur).—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state:—

(*a*) whether permission for utilisation of river water and nalla water is to be obtained from the Public Works Department and whether any time limit has been fixed so as to avoid inconvenience to the ryots;

(*b*) if so, the number of applications requesting such permission received either at Khanapur P.W.D. Office or at Belgaum P.W.D. Office and the number of applications disposed off and the number of applications pending and since when?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—

(*a*) Permission for utilisation of river water and nalla water is to be obtained from the Public Works Department. No time limit has been fixed for granting such permission under the Mysore Irrigation Act, 1965, the Irrigation Officer is empowered to grant such permission. The time taken depends upon the merits of each case as he has to consider such a grant after examining the interests of the lower irrigation works and water supply needs, availability of required flow in the nalla or stream, etc.

(*b*) No applications have been received and no permission has been granted so far to anybody for utilising water from nallas or rivers.

ABOLITION OF CHECK POSTS OF SALES TAX DEPARTMENT.

94. Sri B. SATHYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister for Finance be pleased to state:—

(*a*) the reasons for not accepting the recommendations of Bhoothalingam Committee regarding the abolition of check-posts of Sales Tax Department;

(*b*) whether it has come to the notice of the Government that there is corrunption in large scale at these check-posts;

(*c*) if so, whether the Government has any proposal before it to post I.A.S. Officers to big check-posts which are yielding heavy income;

(*d*) the steps the Government proposes to take to prevent heavy leakage in collection of sales tax ?

Sri M. Y. GHORPADE (Minister for Finance).—

(*a*) The question is under consideration of Government.

(*b*) No.

(*c*) Does not arise.

(*d*) The Intelligance and Vigilance Wings of the Commercial Taxes Department have been given instructions :

(i) to conduct inspection of business premises.

(ii) to keep a close watch on the clandestine movement of goods.

DEVELOPMENT OF INLAND FISHERIES

95. Sri B. SATHYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister of State for Fisheries be pleased to state :—

(*a*) the steps taken by the Government to develop Inland Fisheres ;

(*b*) the amount earmarked for this purpose for the current year ;

(*c*) the schemes proposed for development of fisheries at Tungabhadra Reservoir ?

Sri K. T. RATHOD (Minister of State for Fisheries).—

(*a*) The following steps have been taken by the Government for the development of inland fisheries in the State—

(1) Inland fishery development work which, at the time of the Reorganisation of States was confined to a few districts in the State has been progressively expanded to cover all the districts in the State.

(2) Under the scheme for fish seed production, rearing and distribution, improvement of fish breeding techniques has been introduced and the production of fish seed has been progressively increased year after year. The quantity of fish fingerlings produced, stocked in inland waters and supplied to farmers has been steadify increased.

(3) Under the scheme for construction of fish nurseries and regional fish farms, facilities for breeding fish and making available fish seed for stocking have been increased by expanding existing fish farms and construction of new fish farms at suitable places. Notable

(SRI K. T. RATHOD)

among these are the fish farms at Tungabhadra Dam, Vani Vilas Sagar, Shantisagar, Neerasagar, etc. Under the Bhadra Project the construction of what will ultimately be the biggest fish farm in South India has been taken up.

(4) Under another scheme the development and exploitation of five reservoirs in the State has been taken up. These reservoirs are being intensively stocked with improved variety of fish seed for enriching their fishery.

(5) Since most of the tanks are situated in the villages intensive development of fisheries in the village tanks has been taken up through the Community Development Blocks. The Applied Nutrition programme has been taken up in 78 blocks covering 475 Village Panchayats. Under this programme, 92.5 lakhs of fish fingerlings have been stocked, covering an area of 24,000 acres, 60,000 kgs. of fish were harvested and 17,700 kgs. of fish were supplied for the feeding programme. Taluk Boards were assisted to set up fish nurseries at Taluk Headquarters for facilitating rearing and storage of fish seed for supply to Panchayats and farmers.

(6) Panchayats, Taluk Boards and other institutions like Co-operatives are encouraged and induced to take up stocking and development of fisheries in village tank.

(7) Under the scheme for Fisheries Education and Training two schools for fisher children have been started in inland areas and two centres for training fishermen and others in fish cultural practices and deep water fishing techniques, have been opened.

(8) Fishermen are being organised into Co-operatives and they are being assisted through lease of fishery rights, managerial assistance, share capital contribution and supply of fishery requisites on loan and subsidy. They are also being rehabilitated in certain areas through economic aid, house sites and assistance for construction of houses.

		Name of the schemes	*Amount Rs.*
(*b*)	1	Fish seed production, rearing and distribution ..	4,00,000
	2	Establishment of regional fish seed production farms ..	2,00,000
	3	Applied Nutrition Programme and Intensive Development of Fisheries in C.D. Blocks ..	8,00,000* 3,00,000*
			11,00,000

* Grant in Aid

	Name of the schemes	Amount Rs.
5	Development and Exploitation of Reservoir and Lake Fisheries ..	2,00,000
6	Construction of Fish nurseries ..	7,00,000
7	Fisheries education and training ..	2,50,000
8	Organisation of fisheries co-operatives and grant of financial assistance and marketing ..	2,00,000
9	Supply of fishery requisites ..	1,00,000
10	Fishermen's welfare programme ..	1,00,000
	Total ..	32,50,000

(*c*) The development and exploitation of the fishery of the Tungabhadra Reservoir has been taken up through the Tungabhadra Board which is a joint participation of the Government of Mysore and Andhra Pradesh.

A fish farm has been constructed at Tungabhadra Dam and intensive production of fish seed has been taken up in this farm. The Tungabhadra Reservoir is being systematically stocked with steadily increasing quantities of fingerlings of sutaible varieties of fish breed at the farm. The fishing in the reservoir is regulated by issue of licences. In order to help preserve the catches from the reservoir for transport and marketing, an ice plant and cold storage has been set up. A fish-net making plant has also been set up.

It is proposed to step up the stocking of the reservoir and for this purpose expand the fish farm and further intensify the seed production in the farm.

MODEL PILOT CROP INSURANCE SCHEME

97. Sri B. SATHYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(*a*) the present stage of the Model Pilot Crop Insurance Scheme and the Bill Proposed in that behalf;

(*b*) whether the Model Pilot Crop Insurance Scheme was implemented in any of the districts of Mysore State previously and if so, the results of the same;

(*c*) whether the Government intend to move the Government of India to implement the above scheme as early as possible in all the dry belts of the State?

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forests).—

(*a*) There are no proposals in respect of either the Insurance Scheme or the Bill presently under consideration of Government;

(*b*) and (*c*) Does not arise.

ತುಕೋಳ್ ವೇತನ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಉಳಿದ ಅಲೋಕೇಷನ್‌ಗಳು.

113. ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರ ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ :—

ಆ ರಾಜ್ಯದ ಎಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೂ ತುಕೋಳ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಅಲೋಕೇಷನ್ ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಉಳಿದಿವೆ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ (ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—

ಆ ರಾಜ್ಯದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ. ನೂರ ಅರವತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ತುಕೋಳ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಇನ್ನೂರ ಅರವತ್ತೆಂಟು (2,268) ಜನರ ಅಲೋಕೇಷನ್ ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ.

EVICTION OF TENANTS

123. Sri P. A. PAWASHE (Uchagaon).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

(*a*) whether there are any instances of eviction of tenants on the ground of non-payment of rent and surrender after the coming into force of the Mysore Land Reforms Act, 1961;

(*b*) if so, the extent of the lands of which the landlords have taken possession ?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) Yes;

(*b*) For non-payment of rent—113 Acres, 11 Guntas.

As a result of voluntary surrender—19,037 Acres and 28 Guntas.

FOREST LAND IN SOUTH KANARA AND NORTH KANARA DISTRICTS

129. Sri A. G. KODGI (Baindur).—

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(*a*) the total extent of forest land in South Kanara and North Kanara Districts;

(*b*) the total extent of cultivable land in the Forest Department in South Kanara and North Kanara ;

(*c*) the total extent of land taken over by the Forest Department for the last five years in South Kanara and North Kanara ;

(*d*) the total extent of forest land released for assignment in South Kanara for the last five years and the names of the persons to whom it is released ;

(*e*) the average yield of paddy per acre in the State for the year 1970-71 and 1971-72 with districtwise break-up ?

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forests).—

(*a*) South Kanara District—1,858 sq. miles, North Kanara District—3,214 sq. miles ;

(*b*) Not assessed ;

(*c*) No lands have been taken over in North Kanara and South Kanara Districts ;

(*d*) No lands are released for the last five years ;

(*e*) *Vide* Statement I and II appended.

(SRI K. H. PATIL(

STATEMENT I

1971–72. Paddy Yields in the District (Mysore State) Kgs/Acre.

		I.R. 8	*Jaya*	*Manila*	*ADT.* 27	*TN*·1	*Average yield of H.Y.V.*	*Other varieties (Fore-cast)*
1.	Bangalore ..	2,000	2,000	..	..	..	2,000	644
2.	Kolar ..	1,420	..	..	..	..	1,420	634
3·	Tumkur ..	2,740	3,240	..	..	..	2,990	618
4.	Chitradurga ..	2,080	2,080	2,080	2,080	..	2,080	898
5.	Shimoga ..	2,200	2,300	..	..	..	2,250	736
6.	Mysore ..	2,740	2,600	..	..	..	2,670	1,043
7.	Mandya ..	3,340	3,500	2,400	..	..	3,080	1,013
8.	Coorg ..	2500	..	..	..	..	2,500	780
9.	Hassan ..	1,200	..	..	..	..	1,200	616
10.	Chickmagalur ..	1,856	..	..	..	1,416	1,636	686
11.	S. Kanara ..	1,800	1,760	1,600	..	..	1,720	541
12.	Dharwar ..	2,236	2,410	2,398	..	..	2,348	322
13.	N. Kanara ..	1,920	1,702	..	..	1,200	1,607	531
14.	Bijapur ..	..	..	..	..	..	..	613
15.	Belgaum ..	880	..	..	..	..	880	439
16.	Raichur ..	2,400	2,400	..	..	..	2,400	962
17.	Bidar ..	..	..	..	..	..	..	618
18.	Gulbarga ..	..	..	..	..	..	..	638
19.	Bellary ..	2,500	..	..	..	..	2,500	1,190
	State Average ..	2,113	2,399	2,119	2,080	1,308	2,042	712

STATEMENT II

1970–71. Paddy Yields in the Districts (Mysore State) Kgs/Acre.

Sl. No.	*Districts*		*T-65*	*T.N. 1*	*I.R. 8*	*Manila*	*Padma*	*Jaya*	*Average of high yielding varieties*	*Other varieties*	*Kgs/ Acre*
1.	Bangalore	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
2.	Kolar	..	..	..	3,450	1,800	..	1,840	2346	Not finalised.	.
3.	Tumkur	..	..	2,500	4,000	..	2,400	..	2,966	,,	..
4.	Chitradurga	..	..	2,080	2,500	2,100	..	2,720	2,800	,,	..
5.	Shimoga	..	1,500	1,700	1,760	..	..	2,000	1,491	,,	..
6.	Mysore	..	2,000	3,250	1,160	..	700	1,300	1,280	,,	..
7.	Mandya	..	..	..	3,200	..	..	..	3,200	,,	..
8.	Coorg	..	1,420	..	2,300	..	..	..	1,860	,,	..
9.	Hassan	..	1,100	1,300	1,300	..	..	..	1,233	,,	..
10.	Chickmagalur	..	..	1,760	2,300	..	..	2,240	2,100	,,	..
11.	South Kanara	..	..	..	2,464	..	..	2,392	2,428	,,	..
12.	Dharwar	..	1,200	1450	1,650	1,880	1,577	1,480	1,539	,,	..
13.	North Kanara	..	2,200	991	2,580	..	..	..	1,924	,,	..
14.	Bijapur	..	..	..	..	..	..	..	..	,,	..
15.	Belgaum	..	..	..	1,000	..	..	..	1,000	,,	..
16.	Raichur	..	..	1,920	2,200	2,080	1,800	2,480	2,096	,,	..
17.	Bidar	..	..	..	..	..	..	..	..	,,	..
18.	Gulbarga	..	..	..	700	..	..	..	700	,,	..
19.	Bellary	..	..	..	3,500	..	..	..	3,500	,,	..
	State Average	..	1,570	1,883	2,774	1,996	1,690	2,080	2,029	,,	..

ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ರಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವುದು.

136. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ (ಹಾಸನ).—ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಯಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ :—

(ಅ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ರಜದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ;

(ಆ) ರಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಲು ಅವರುಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣಗಳೇನು ;

(ಇ) ಸಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದೆ ರಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಲೋಚಿಸಿದೆಯೇ ;

(ಈ) ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ರಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬದಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸಿ ಖಾಯಂ ಜನರ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ (ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—

(ಅ) ಎಂಟು ಜನ.

(ಆ) ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆಂದು.

(ಇ) ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

(ಈ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

PRODUCTION CAPACITY OF NEW AND OLD STEEL PLANT

137. Sri A. K. ANWAR (Bhadravathi).—

Will the Minister for Industries be pleased to state :—

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and

(*a*) the total production capacity of the New and Old Steel Plant :

(i) production figures for 1966 to 1972 may kindly be furnished ;

(ii) the O.K. Sections realised from out of this ingots, year-wise figures may be furnished.

(*b*) the total quantity of rejects, roll spoils, cut lengths and its percentage and how these categories were disposed off ;

(*c*) whether this was re-melted or sold outside ?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

(*a*) The information is furnished in the Statement 'A' appended ;

(*b*) and (*c*) The information is furnished in the Statement 'B' appended.

STATEMENT A

The Mysore Iron and Steel Limited, Bhdravathi.

(*a*) Production Capacity of the New and Old Steel Plant

(i) Production figures for 1966 to 1972.

(ii) The O.K. Sections realised from out of these ingots, year-wise figures.

Sl. No.	*Plant*	*Capacity Tonnes*	*Product*	1966-67 *Production Tonnes*	1967-68 *Production Tonnes*	1968-69 *Production Tonnes*	1969-79 *Production Tonnes*	1970-71 *Production Tonnes*	19d1-72 *Prouciton Tonnes*	*Pro-visional*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*11*
1.	Open Hearth ..	41,000	Mild Steel ..	40,821	41,866	40,671	38,410	24,560	27,685	25,224
			Carbon Steel ..	146	25	..	1,352	7,451	16,778	17,828
2.	L.D. Plant ..	73,200	Mild Steel ..	13,552	20,716	35,909	31,519	18,587	19,179	18,896
			Carbon Steel ..	398	88	2,809	10,799	8,915	1,787	2,416
			Others ..	262	631	247	6,619	1,166	..	43
3.	20 Ton Electric Arc Furnace-I.	22,200	Mild Steel ..	7,748	9,609	1,355	45	..	3,357	3,174
			Special Steel ..	11,418	6,697	11,212	16,215	16,098	16,730	17,934
4.	20 Ton Electric Arc Furnace-II	22,200	Mild Steel ..	..	7,619	913	20	17	3,106	2,948
			Special Steel ..	..	2,333	12,249	17,459	17,999	18,943	20,296
5.	8 Ton Electric .. Arc Furnace ..	15,600	Mild Steel ..	..	..	462	24	..	308	110
			Special Steel ..	..	..	5,581	13,012	11,926	13,708	14,728
	Light Section .. Mills.	27,000	Mild Steel ..	26,131	20,727	27,332	25,661	8,771	32,034	32,034
			Mild Steel							

(Sri S. M. Krishna)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			Defectives ..	1,206	1,043	1,128	1,283	256	..	..
			Specil Steel (OK)	2,309	675	814	1,266	2,002	2,546	2,566
			Special Steel (defectives) ..	24	130	65	25	7	..	..
			M.S. Hoops (OK)	..	161	108	..	..	..	..
			M. S. Hoops (Rejections) ..	..	25	50	..	..	..	..
7.	Strip and Rod Mills.	11,400	Mild Steel (OK)	12,304	10,491	11,099	10,818	10,870	8,633	8,634
			Mild Steel (Defectives) ..	556	749	1,549	1,114	827	..	..
			Special Steel (OK)	..	..	18	18	..	..	..
			Special Steel (Defectives) ..	..	..	Nil	4	..	..	..
8.	New Rolling Mills	78,000	Mild Steel (O K. Blooms).	2,334	2,334	6,196	3,730	27 }	20,256	20,098
			Mild Steel (O K. Sections).	16,293	38,455	21,695	20,419	26,422 }		
			Special Steel O.K. Blooms.	4,570	2,113	2,902	1,633	1,564 }	48,985	54,420
			O.K. Sections ..	3,405	4,972	11,257	39595	35,411 }		
			Defectives ..	..	..	1,543	..	..	..	..
9.	Combined Bar and Rod Mills.	36,000	Mild Steel ..	..	..	..	737	4,839	3,044	3,043
			Special Steel (OK)	..	..	.. }	390	5,996	12,164	12,712
			Special Steel Defectives. ..	..	..	.. }		248	..	..

Note :—The O.K. Sections realised from out of these ingots, yearwise figures are furnished above against serial numbers 6 to 90.

STATEMENT 'B'

[*Vide* REPLY TO CLAUSES (*b*) AND (*c*) OF UN-STARRED QUESTION No. 83. (137).]

The Mysore Iron and Steel Ltd., Bhadravathi.

The total quantity of rejected roll spoils, cut lengths and its percentage and how these categories were disposed off

Sl. No.	*Department*	1966–67 *Ts.*	%	1967–68 *Ts.*	%	1968–69 *Ts.*	%	1969–70 *Ts.*	%	1970–71 *Ts.*	%	*Remarks*
I.	Light Section Mill—											
1.	(*a*) Cut lengths and Industrial Scrap..	878	2.7	527	2.04	987	2.90	842	2.97	259	2.42	..
	(*b*) Despatches ..	652	..	589	..	987	..	753	..	202	..	..
2.	(*a*) Roll spoils ..	1602	4.6	655	2.47	854	2.81	270	0.81	..		..
	(*b*) Despatches ..	1602	..	655	..	854	..	270	..	..	..	..
II.	New Rolling Mills—											
	(*a*) Roll spoils ..	1367	4.23	..	..	1478	6.26	..	..	..	..	There are no cut lengths in this mill.
	(*b*) Despatches ..	1211	..	567	..	1478	..	..	..	..	..	

Note.—There will be no rejected roll spoils and cut lenghts in other Mills.

(*c*) Whether this was remelted or sold outside :

The rejected roll spoils and cut lengths were sold.

YIELD AND CONSUMPTION OF TODDY IN THE STATE

143. Sri MALLIKARJUNA KHARGE (Gurumitkal).—

Will the Chief Minister be pleased to state:—

(a) the number of toddy trees tapped by Excise Contractors in each District in the State;

(b) the yield of toddy from each tree;

(c) the extent of the consumption of toddy by the people in each District?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(a) *Vide* Statement appended.

(b) About 1.14 litre;

(c) No such survey has been conducted. The entire quantity of toddy drawn is presumed to have been consumed.

Statement showing the number of trees tapped for the period from 1st July 1971 to 30th June 1972.

Sl. No.	*Name of the District*			*Trees tapped*
1.	Bangalore District	..	..	43,040
2.	Belgaum District	..	..	8,014
3.	Bellary District	..	..	14,330
4.	Bidar District	..	..	10,290
5.	Biapur District	..	..	18,770
6.	Coorg District	..	..	2,087
7.	Chickmagalur District	..	..	21,330
8.	Chitradurga District	..	..	35,682
9.	Dharwar District	..	..	13,883
10.	Gulbarga District	..	..	84,158
11.	Hassan District	..	..	32,154
12.	Kolar District	..	..	18,999
13.	Mandya District	..	..	20,853
14.	Mysore District	..	..	27,323
15.	North Kanara District	..	.	4,512
16.	South Kanara District	..	.	35,289
17.	Raichur District	..	..	64,194
18.	Shimoga District	..	.	1,789
19.	Tumkur District	..	.	31,741
				4,88,438

FORMATION OF NATIONAL HIGHWAY No. 13

148. Sri J. L. KABADE (Ballolli)) .—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state :—

(*a*) the time within which the National Highway No. 13 from Sholapur to Chitradurga will be completed and opened for traffic ;

(*b*) the reasons why the work of this road is in slow progress, is it due to the fact that there are no funds to carry out the work ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity) .—

(*a*) The National Highway No. 13 in Mysore State is expected to be completed and opened for traffic within about 4 years time from now.

(*b*) The slow progress of the work on this road has been mainly due to difficulties in land acquisition and also due to the emergency when the Government of India slowed down financial sanction to the works.

ELECTRIFICATION OF VILLAGES IN INDI AND BALLOLLI CONSTITUENCY.

151. Sri J. L. KABADE (Ballolli) .—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state :—

(*a*) the number of villages electrified in Ballolli and Indi Assembly Constituency up.to the end of June 1972 ;

(*b*) the names of villages which are electrified ;

(*c*) the names of villages which are not electrified ;

(*d*) the number of applications of each villagers which are pending with M.S.E.B. ;

(*e*) the extent of amount deposited by the villagers for the purpose as required and since what date ;

(*f*) whether any interest will be paid for deposited amount with M.S.E.B. by the villagers ;

(*g*) the steps the Government will take in this regard ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—

(*a*) and (*b*) 19 villages in Ballolli Constituency and 10 villages and one town in Indi Constituency up to the end of June 1972 as indicated in Statement 'A'.

(*c*) *Vide* Statement 'B'.

(*d*) *Vide* Statement 'C'.

(*e*) Deposits ranging from Rs. 108 to Rs. 180 depending on the rating of the I.P. Sets *viz.*, 3 H.P. or 5 H.P. have been received from the applicants from 1968 onwards.

(*f*) No.

(*g*) No action is contemplated as the Board rules do not provide for payment of interest on such deposits.

STATEMENT A

Names of Electrified Villages in Ballolli and Indi Assembly Constituencies.

(i) *Ballolli Constituency*:

1. Lanchyan
2. Tadavalga
3. Atharga
4. Shirakanhalli
5. Anjutagi
6. Budhihal
7. Banakanahalli
8. Batagunaki
9. Zalaki
10. Ballolli
11. Gundawan
12. Jevur
13. Basanol
14. Chadachan
15. Yelgi
16. Gotyal
17. Munankalgi
18. Dhulkhed
19. Nalasangi

(ii) *Indi Constituency*:

1. Indi (Town)
2. Ingalagi
3. Alur
4. Hirebevanur
5. Salotagi
6. Nad
7. Hiregugi
8. Bolegaor
9. Agarkhed
10. Tambe
11. Chickbevanur

STATEMENT B.

Names of Un-Electrified Villages.

1. Shirgur Inam
2. Manur
3. Buyar
4. Nagarhalli
5. Khedgi
6. Rodgi
7. Shivpur K. A.
8. Miragi
9. Hanchinal
10. Golasar
11. Arjungi K. H.
12. Arjungi B. K.
13. Nad B. K.
14. Marasanhalli
15. Teggihalli
16. Shirsad
17. Salotgi
18. Sangogi
19. Masali B. K.
20. Gugihal
21. Masali K.H.
22. Bantaknal
23. Wadhe
24. Bannihatti
25. Garual
26. Tenihalli
27. Shivapur B. K.
28. Kengihal
29. Gangavalga
30. Lingadahalli
31. Rajanal
32. Kyatanakeri
33. Nimbal K. H.
34. Haiyagi
35. Nimbal B. H.
36. Ashirsang
37. Loni K. H.
38. Lalsangi
39. Padanur
40. Mavinahalli
41. Havinal
42. Shankh
43. Hattalli
44. Umarani
45. Takali
46. Shirnal
47. Kerur
48. Taddewadi
49. Margur
50. Chanegaon.
51. Khandival
52. Shirgurkhala
53. Anchi
54. Godihal

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

55. Hingani
56. Loni B. K.
57. Bargudi
58. Artnal
59. Nandaral
60. Bhairangi
61. Mailar
62. Chorgi
63. Chowadyal
64. Kudagi
65. Nandargi
66. Kapnimbargi
67. Badlad
68. Signapur
69. Halgunki
70. Dhumakanal
71. Hadalsang
72. Sankanalli
73. Jirnakalgi
74. Deginal
75. Horti
76. Basanal
77. Nimbargi
78. Satalgaonu
79. Kotanal
80. Savalsang
81. Kolurgi
82 Agasnal
83. Inchageri
84. Jigijivani
85. Kanknal
86. Kotral
87. Kokanagaon
88. Sirdhan
89. Halhalli
90. Revatgav
91. Dasur
92. Umargi
93. Govindpur
94. Nivangi

STATEMENT C.

Details of pending applications villagewise in Ballolli and Indi Assembly Constituencies.

Sl. No.	*Name of Village*	*No. of pending applications*
	Ballolli Constituency	
1.	Tadawalga	20
2.	Zalkhi	10
3.	Halhalli	11
4.	Padanur	13
5.	Sankh	5
6.	Hatlahalli	4
7.	Devernimbargi	30
8.	Havinal	25
9.	Lachan	17
10.	Shiranahalli	19
11.	Revatagaov	27
12.	Siradon	24
13.	Benakanahalli	13
14.	Kankanagov	7
15.	Shiranal	9
16.	Anchi	4
17.	Dhulkhed	24
18.	Loni	46
19.	Malsangi	40
20.	Morli	25
21.	Batagunaki	47
	Indi Constituency	
1.	Hiremosali	33
2.	Ingalgi	5
3.	Bantal	16
4.	Agarkhed	7
5.	Shirshal	24
6.	Bhuyar	15

LEATHER INDUSTRY

152. Sri J. L. KABADE (Ballolli).—

Will the Minister for Industries be pleased to state :—

the steps taken for the improvement of leather and leather based industries and for encouraging the people pursuing that industry at Indi, Sindigi, Bagewadi, Bijapur and Muddebihal of Bijapur District ?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

The State Government is very keen to develop leather and leather based industries not only in places pointed out by the Hon'ble Member, but throughout the State. With this end in view, Central Leather Research Institute, Madras, were engaged to conduct a survey of the whole State. The report of the survey is awaited. Further decision will be taken after the said report is received.

IMPROVING THE CONDITION OF PERSONS ENGAGED IN LEATHER INDUSTRIES

154. Sri J. L. KABADE (Ballolli).—

Will the Minister for Industries be pleased to state :—

The steps Government has taken for the encouraging the persons engaged in leather and leather based industries in Bagalkot, Badami, Hunugund, Bilagi, Jamakhandi and Mudhol Taluks ?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

The State Government is very keen to develop leather and leather based Industries not only in places pointed out by the Hon'ble Member but throughout the State. With this end in view Central Leather Research Institute, Madras were engaged to conduct a Survey of the whole State. The report of the Survey is awaited. Further decision will be taken after the said report is received.

GRANT OF HIGH SCHOOL TO HIREBYLU

155. ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ಮೂಡಿಗೆರೆ).—ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ.—

(ಅ) ಮೂಡಿಗೆರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಿರೆಬೈಲು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನವಿಗಳೇನಾದರೂ ಬಂದಿವೆಯೇ ;

(ಆ) ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಹಿರೆಬೈಲು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿಯೇ ;

(ಇ) ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮದವರು ಸೇಕಡಾ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುವುದೇ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ (ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು.).—

(ಅ) ಬಂದಿವೆ.

(ಆ) ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಇ) ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಹೊಸ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ಈ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮಲ್ಲೇಗೌಡ ಜನರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು.

156. ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ಮೂಡಿಗೆರೆ).—

ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ.—

(ಅ) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮಲ್ಲೇಗೌಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ರೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವೇ;

(ಆ) ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಳರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶದ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹಾಸಿಗೆಗಗಳನ್ನು 180 ರಿಂದ 300ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುವುದೇ;

(ಇ) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮಲ್ಲೇಗೌಡರ ಸದರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇ.ಸಿ. ಜಿ. ಯಂತ್ರ ಇಲ್ಲದೆ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಶೀಘ್ರ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದೇ.

(ಈ) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಮಕ್ಕಳ ರೋಗಿಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ವಾರ್ಡ್ ಹಾಲಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುವುದೇ;

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ (ಆರೋಗ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು) .—

(ಅ) ಹೌದು—ನಿಜ.

(ಆ) ಹೌದು-ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು 180ರಿಂದ 250ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಇದೆ.

(ಇ) ಇ. ಸಿ. ಜಿ. ಯಂತ್ರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

(ಈ) ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು.

DAMAGE TO CROPS DUE TO RAINS AND PESTS IN BUNTWAL TALUK

159. Sri B. V. LAKKILAYA (Bantwal).—

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(*a*) whether it has come to the notice of the Government that unusual heavy rains in June 1972 have caused damage to seedlings and adversely affected agricultural operations in vast areas of Buntwal Taluk of South Kanara ;

(Sri B. V. Kakkilaya)

(*b*) whether it has come to the notice of the Government that a pest called Mealy Bug is causing devastation of crops in certain areas of Buntwal Taluk and spreading;

(*c*) the steps the Government has taken to give relief to the Agriculturists inflicted to heavy loss;

(*d*) the steps the Government has taken to control and eradicate the menace of Melay bug pest?

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forests).—

(*a*) No. However, agricultural operations like preparation of fields and transplating of paddy seedlings were delayed due to continuous rains. As a result, transplating could commence only in July with aged seedlings;

(*b*) Yes. Pest incidence has been noticed not only in Buntwal Taluk but also in the other Taluks of Puttur, Belthangadi, Sullia and Mangalore. If sufficient rains has occurred, the pest would not have assumed this proportion;

(*c*) The farmers have been advised to take up short duration paddy crop by raising second nursery and apply phorate both in nursery and transplanted fields to control Mealy bug pest. The Agro-Industries Corporation has been requested to supply short duration paddy seeds and phorate and other chemicals to the affected farmers;

(*d*) During 1971-72, Rs. 6 lakhs was sanctioned to S.K. and N.K. Districts for the supply of phorate and other pesticides at 50 per cent cost for the control of paddy pests and diseases, including Mealy bug.

2. Farmers are being educated about Mealy bug and its control.

3. Sanction has been accorded to take up control measures against the Mealy pest through custom service by enforcing the Mysore Agricultural Pest and Disease Act, 1968, in the affected area at a cost of Rs. 9,17,800.

161. ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—

ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ.—

(*a*) ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಲತಿನದಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರಕಾರ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆಯೇ ;

(*b*) ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು.)—

(*a*) This Project is still under Investigation.

(*b*) This does not arise in view of reply to clause (*a*).

FIRE ACCIDENT IN SHITIKEND VILLAGE

166. Sri B. G. BANAKAR (Hirekerur).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state:—

(*a*) the number of huts belonging to Voddar Community in Shitikend village in Hirekerur Taluk at Dharwar District burnt during the first quarter of the year 1972;

(*b*) the total amount of relief granted by the Government to the victims of fire accident;

(*c*) whether the Department of Social Welfare has made any arrangements for construction of houses to these Voddar people;

(*d*) if no, Government grant is given so far, the reasons for delay;

(*e*) the relief and help that Government would like to propose to these victims?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) 17.

(*b*) Rs. 920.

(*c*) No.

(*d*) Does not arise in view of reply to Clause (*b*).

(*e*) Does not arise in view of reply to Clause (*b*).

ದೇವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಾಯಿ ಯೋಜನೆ.

178. ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಎಸ್. ತಾವರೆ (ಹಾವೇರಿ).—

ಸಮಾಜವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ :—

(ಅ) ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾವೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ದೇವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರತಕ್ಕ ಕೊಳಾಯಿ ಯೋಜನೆ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ;

(ಆ) ಇಷ್ಟು ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಗಲು ತೊಂದರೆಗಳೇನು ;

(ಇ) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನೀರಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಸಾಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ;

(ಈ) ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗಲೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಕಾರ್ಯ ಪೂರೈಸದೆ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳೇನು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ (ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—

(ಅ) ವರದಾ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಜಕ್ಕಣಿ ಭಾವಿಗೆ ಬರುವ 12 ಅಂಗುಲ ವ್ಯಾಸದ ಕನೆಕ್ಟಿಂಗ್ ಪೈಪು 13 ಮೀಟರುಗಳಾಗಿದೆ ; ಜಕ್ಕಣಿಯ ಭಾವಿಯ ಕೆಲಸ ಅರ್ಧ ಭಾಗದಷ್ಟು ಮುಗಿದಿದೆ ; ಪಂಪಿಂಗ್ ಮೈನಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಅಗಿಯುವ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ; ಪೈಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಮತ್ತು ಜೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸವು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ; ಜಲಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿದೆ; ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಮಾಳಿಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸೆಂಟರಿಂಗ ತಯಾರಾಗಿದೆ.

(ಆ) ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಲಸದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿ ತರತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು ; ಆದ್ದರಿಂದ ದಿನಾಂಕ 13-5-72 ರಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನುಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

(ಇ) ಇಲ್ಲ.

(ಈ) ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಈಗ ಉಳಿದಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಮುಗಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ ;

ವರಾಹಿ ನದಿ ಯೋಜನೆ

179. ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ :—

(ಅ) ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಗರ ಹೋಬಳಿಯ ವರಾಹಿ ನದಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದೇ ;

(ಆ) ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಞರು ಹಿಂದೆ ನಡೆಸಿದ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇನು ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—

(*a*) The Varahi Hydro-Electric Project will be undertaken by Mysore Power Corporation after it is cleared by the Central Government and subject to availability of funds.

(*b*) The Project report based on the investigation conducted has been sent to Government of India for clearance.

COMMON LAW FOR MUNICIPAL CORPORATIONS

Sri B. G. Banakar (Hirekerur).—

Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state :—

(*a*) whether the State Government intends to have a common Municipal Corporation Law for all the Municipal Corporations of Bangalore, Mysore and Hubli-Dharwar ;

(b) whether the Government intends to establish City Improvement Trust Board for Hubli-Dharwar Municipal Corporation;

(c) if so, within what period;

(d) if not, the reasons for it?

Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).—

(a) Yes. At present there are only two Corporations, *viz.*, Bangalore and Hubli-Dharwar and the Government is intending to bring the common law.

(b) The matter is under consideration of Government.

(c) and (d) Decision will be taken as expeditiously as possible.

SUPPLY OF ELECTRICITY TO IRRIGATION PUMP SETS IN BELLARY DISTRICT.

208. Sri B. SATHYANARAYA SINGH (Hospet).—

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state :—

(a) the number of applications received for the supply of electricity to Irrigation Pumpsets in Bellary District so far (state Talukwise);

(b) the number of applications disposed off in Bellary District (state Talukwise);

(c) the number of applications pending now in Bellary District; why (state Talukwise);

(d) the steps taken to dispose off these applications in Bellary District?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—

(a) to (c) 565 applications were received till the end of July 1972, of which 425 have been disposed off and 140 are pending as detailed in the Statement appended. Estimates in respect of these pending applications are under preparation.

(d) Action will be taken by the Mysore State Electricity Board to sanction such of them which are technically and economically feasible.

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

STATEMENT

Number of Applications received in Bellary District (Talukwise) to end of July 1972 and the number disposed off.

Sl. No.	*Taluk*		*No. of Applications received*	*No. of Applications disposed off*	*No. of Applications pending*
1.	Bellary	..	46	28	18
2.	Siruguppa	..	36	28	8
3.	Hospet	..	45	30	15
4.	Mallapura	..	180	110	70
5.	Kudligi	..	97	92	5
6.	Harapanahalli	..	42	34	8
7.	Hadagali	..	89	78	11
8.	Sandur	..	30	25	5
	Total	..	565	425	140

CONSTRUCTION AND REPAIR OF ROADS, TANKS AND SCHOOLS BY T.D.B., HIREKERUR

211. Sri B. G. BANAKAR (Hirekerur).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state :—

(*a*) the total number and names of the roads constructed or repairs with the amounts spent by the Taluk Development Board, Hirekerur during last 3 years ;

(*b*) the names of Agencies which constructed or repaired such roads ;

(*c*) the total number and Survey No. of irrigation tanks which are repaired and amount spent by T.D.B., Hirekerur during last 3 years ;

(*d*) the total number and names of Primary School buildings constructed or repaired by T.D.B., Hirekerur during the last 3 years ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(*a*) and (*b*) During the last 3 years, 5 road works have been constructed and 5 roads repaired.

For details Statement 'A' appended.

(*c*) 2 M.I. Tanks are repaired. For details Statement 'B' appended.

(*d*) 86 School buildings are constructed.

For details statement 'C' appended.

(SRI M. MALLIKARJUNASWAMY)

STATEMENT A

Statement showing in respect of Roads constructed by the Taluk Development Board, Hirekerur during last 3 years (from 1969 to 1972)

Sl. No.	*Name of the Road work*	*Name of the Agency*	*Amount spent out of T.D.B. funds*	*Remarks*
		1969–70		
	NIL	*NIL*	*NIL*	
		Sriyuths—		
1.	Construction of Hosur approach Road ..	R. B. Naikar of Hirekerur ..	1797.28	..
2.	Construction of approach Road from Aralikatti to Byadgi border (towards Anur).	H. S. Hatti of Haunshbhavi ..	2652.30	..
3.	Construction of approach road from Medur+Chikkerur road to reach Nittur.	V. B. Hiremath of Chikkonati ..	2714.83	..
4.	Reconstructing Metal dip at 1/1 of Shiragambi approach road.	B. B. Nimbegondi of Makari ..	599.60	..
5.	Repairs to Shirgambi approach road ..	C. R. Marawalli of Hirekeur ..	2,356.88	..
6.	Repairs to Chapparadalli to Kan avishiddageri road	R. B. Kattari of Tumminakatti ..	1.372.80	..
		19-1-72		
7.	Repairs to approach road of Bursadikatti joining to Hirekerur—Haunsbhavi Road.	H. G. Doddagoudar of Buradi Katti ..	2,012.78	..
8.	Repairs to Medur—Guddadalli Road ..	S. K. Nekar of Medur ..	2,727.33	..
9.	Construction of Kandibagur to meet Ramathirth Road.	M. B. Banad of Hirekerur ..	4,290.30	..
10.	Formation of Road from Balambid to Vishpariharreshwar temple.	N. B. Ninganagoudar of Balambid ..	613.24	..
		Total Rs. ..	21,137.34	

STATEMENT B.

Statement showing in respect of irrigation tanks repaired by the Taluk Development Board, Hirekerur during the last Three Years.

Sl. No.	*Name of irrigation Tank*	*Amt. spent out of TDB funds*	*Remarks*
1.	Urgent repairs to the Tank in Sy. No. 75 Balambid.	76.25	
2.	Urgent repairs to the Tank in Sy. No. 127 of Deevigihalli.	350.45	
	Total Rs.	426.70	

(SRI M. MALLIKARJUNASWAMY)

Statement showing in respect of school buildings constructed by the TDBs, Hirekerur during the last 3 years from 1969 to 1972.

Sl. No.	*Name of the School Building*	*Amount spent out of TDB. funds*
1.	Construction of School Building at Tamrargi (4 rooms).	2,000
2.	Construction of School Building at Galaginakatti	500
3.	Construction of (1 room) at Hirekabbar ..	3,000
4.	Construction of (6 rooms) at Makari ..	2,000
5.	Construction of (4 rooms) at Kodamaggi ..	4,000
6.	Construction of (2 rooms) at Dupadalli ..	1,500
7.	Construction of (1 room) at Bhogavi ..	3,000
8.	Construction of (3 rooms) at Chinnamulagund	3,200
9.	Construction of (4 rooms) at Shankaranagalli	1,000
10.	Construction of (1 room) at Modur ..	9,600
11.	Construction of (3 rooms) at Kunchur ..	2,000
12.	Construction of (2 rooms) at Chikkablar ..	9,600
13.	Construction of (2 rooms) at Satakoti ..	4,000
14.	Construction of (5 rooms) at Hiremadapur ..	2,000
15.	Construction of Addition class rooms at Kunchur (2 rooms).	3,000
16.	Construction of School Building at Aladageri (3 rooms).	6,000
17.	Construction of (6 rooms) at Kalagonda ..	4,000
18.	Construction of (4 rooms) at Guddadamadapur	6,000
19.	Construction of (8 rooms) at Kiragare ..	2,4000
20.	Construction of (2 rooms) at Chikkerur ..	5,000
21.	Construction of (8 rooms) at Doddagubbi ..	4,5000
22.	Construction of (5 rooms) at Trawargi (1 room)	1,500
	Total ..	79,800

ರಾಜ್ಯದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರ

218. ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಜೇಂದ್ರನ್ (ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ).—

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವರೆ:—

(ಅ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಎಷ್ಟು ;

(ಆ) ಆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೈಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ, ಪ್ರೈಮರಿ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ;

(ಇ) ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ;

(ಈ) ಈ ಒಟ್ಟು ನೌಕರರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ನ ತರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್ (ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—

(ಅ) ಒಟ್ಟು 3463 (ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಸೇರಿ)

(ಆ) 1. ಉನ್ನತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು	...	117
2. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು	...	1173
3. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು	...	1333
4. ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳು	...	733
5. ಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು	...	47

(ಇ) 1. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು

(ಅ) ಗುಮಾಸ್ತರು	...	2622
(ಆ) ನಾಲ್ಕನೆಯ ದರ್ಜೆ ನೌಕರರು	...	6131
(ಇ) ಬೋಧಕ ವರ್ಗದವರು	...	12649

2. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು

(ಅ) ಗುಮಾಸ್ತರು	...	39
(ಆ) ನಾಲ್ಕನೆ ದರ್ಜೆ ನೌಕರರು	...	548
(ಇ) ಬೋಧಕ ವರ್ಗದವರು	...	7286

3. ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳು

(ಅ) ಗುಮಾಸ್ತರು	...	ಇಲ್ಲ
(ಆ) ಆಯಗಳು	...	733
(ಇ) ಬೋಧಕ ವರ್ಗದವರು	...	1721

(ಈ) (ಅ) ಬೋಧಕ ವರ್ಗದವರು	...	—
(ಆ) ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ	...	143
(ಇ) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ	...	200
(ಈ) ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ	...	

BUS ACCIDENT AT HALIYAL

225. Sri VIRUPAKSH M. GHADI (Haliyal).—

Will the Minister for Labour be pleased to state:—

(*a*) whether the Government is aware of the Bus accident on 17th April, 1972 at Haliyal;

(*b*) if so, the number of persons that suffered injuries;

(*c*) whether any compensation was paid to injured people?

Sri AZEEZ SAIT (Minister for Labour).—

(*a*) Yes.

(*b*) 31.

(*c*) Yes. *Ex-gratia* Compensation was paid to the four of the injured as detailed in the Statement appended.

STATEMENT

		Rs.
1.	Smt. Shivalingavva, wife of S. V. Hiremath of Miliyal.	200—00
2.	Smt. Shantavva, wife of Maruti Sungar of Tergaon.	100—00
3.	Sri Yamanappa Dyamappa Gatti of Katkol ..	50—00
4.	Sri Chavadappa Huvappa Madival of Jawalli ..	50—00

INTRODUCTION OF BILLS

(i) *Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill,* 1972.

(ii) *Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions (Amendment) Bill,* 1972.

(iii) *Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill,* 1972.

(iv) *Government Grants (Mysore Extension) Bill,* 1972.

(v) *Mysore Stamps (Amendment) Bill,* 1972.

(vi) *Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill,* 1972.

(vii) *Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill,* 1972.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Health).—Madam, I beg to introduce:—

(i) The Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill, 1972;**

(ii) The Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions (Amendment) Bill, 1972;**

Madam SPEAKER.—The Bills are introduced.

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—I beg to introduce:

(i) The Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972;**

(ii) The Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972;**

(iii) The Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972.**

Madam SPEAKER.—The Bills are introduced.

Sri D. K. NAIKAR (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—Madam, I beg to introduce:

The Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972;**

Madam SPEAKER.—The Bill is introduced.

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—Madam, I beg to introduce:

The Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill, 1972.**

Madam SPEAKER.—The Bill is introduced.

MOTION—

RE:—*Scarcity conditions in certain areas of the State and relief measures adopted and to be adopted;*

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—Madam, I beg to move:

"That the scarcity conditions in certain areas of the State and relief measures adopted and to be adopted, be taken into consideration."

**All the Seven Bills, introduced in the House, are reproduced as Annexure.

Madam SPEAKER.—Motion moved :

"That the scarcity conditions in certain areas of the State and relief measures adopted and to be adopted, be taken into consideration."

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ರೂಲ್ 146ರ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಸಹ ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಪೆಷಲ್ ರೆಜಲ್ಯೂಷನನ್ನು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಫೀಸಿನವರು ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :—

"This Assembly is of the opinion that a Special Committee consisting of the *following Hon'ble Members of this House shall be constituted with a view to tour the famine effected areas in the Districts of Gulbarga, Bidar, Bijapur, Belgaum, Bellary and submit a report to this House for consideration within a week and in the meanwhile this House do stand adjourned till such report is made available to it : "

Sriyuths.—

*H. D. Deve Gowda
Bapu Gowda
C. M. Arumugam
V. N. Patil
D. Poosalingam
T. R. Shamanna
B. B. Sayanak
S. Y. Patil
Viswanath Reddy
Raja Pid Naik
Kagodu Thimmappa
Veerabhadrappa Patil
B. Shivanna (Minister of State for Finance)
N. Hutchamasthy Gowda (Minister for Revenue)
H. M. Channabasappa (Minister for Public Works)
Vatal Nagaraj
S. Bangarappa
C. Byre Gowda
S. M. Lingappa
D. B. Kalmankar

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇದೆ. We have to find out some time for this motion also. Both may be combined and discussed together.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈಗ ನಾನು ಈ ಒಂದು ಮೋಷನನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇರುವ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ತಾವು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರದಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಡಿಸ್‌ಕಷನ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಮ್ಮಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾದರೂ ಇಷ್ಟು, ಇವೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಗೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವರದಿಗಳಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂಶಯ ನಮಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನೆನ್ನೆ ತಾನೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಹುಕುಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಕಳೆದ ಸಾರಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ನವರು ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಒ) ನವರು ಗುದ್ದಾಟ ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಸ್.ಎಸ್.ಪಿ. ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಡುವ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ನಮಗೆ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸ್ಟಡೀಟೀಮ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವರಿಂದ ವರದಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿರುವ ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಆದಕಾರಣ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಏನೆಂದರೆ, ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಒಳಗೂಡಿದ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ಮನೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡಲಿ. ಅವರು ಏನು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

†Sri C. M. ARUMUGAM (K.G.F.).—Madam, This is only a Motion urging the adjournment of the House. We want to adjourn the House so that the Committee constituted may visit the drought-affected or famine affected area and submit its report to this House. After the receipt of the Committee's report we may take up discussion of the Motion. That is what we want. Instead if, at the moment, you permit the motion and allow a discussion on it, the effect of this substitute motion is diluted and it will have no effect. Sri Hutchamasthy Gowda, Minister for Revenue, is going to make a written statement. He is going to say what has been done and how much money has been spent. There is controversy over the fact whether the Government has really spent the money or not. In fact, this morning, I received a telegram from Gulbarga District that there are five deaths in Malki Village, Sedam Taluk, on account of famine. Every day it is happening. I am not exaggerating the picture. So to give a correct picture to this house and in order to have a thorough discussion on the scarcity conditions in certain areas of the State, we must have relevant facts before the House. Sri Hutchamasthy Gowda is only placing an official report regarding the facts.

I can submit one thing, Madam Speaker, in every village, the village patel is in charge of the registration of births and deaths. We

(Sri C. M. Arumugam)

can find out from those registers how many deaths took place during this period. We can understand that every dispensary and hospital may maintain some record in this respect. I can tell you that Mr. Hutchamasti Gowda is not having this information with him about the deaths that have occurred during the last three or four months; and whether it is due to starvation or insufficiency of food. I am not discussing the merits or demerits of famine conditions, how relief work has been carried out, has it been done with political motives or with a view to strengthen the party in power—I am not discussing that. I am only saying that this information about the deaths that took place in that area is an information which will not contain in the statement of Sri Hutchamasthi Gowda.

You may ask, what about your attitude towards this motion? We are not going to permit the discussion unless a committee is constituted and the Assembly is adjourned and yourself and the Leader of the Opposition sit together and take a decision. We would adjust and we are not going to be rigid. This Government is a collective Government, fully responsible to the House. One Minister issued a statement about the fee question without the permission of the Cabinet and he has been permitted to continue as a member of the Cabinet. Well it is a matter left to the Chief Minister. Madam Speaker, yesterday before you gave a ruling on the motion that we tabled, it was but right that the concerned Minister should have been permitted to make a statement. In order to have a correct picture, it is necessary we should visit the area. Here is Veerendra Patil's place CHINCHOLI which has been made into a paradise on earth in the matter of roads, wells, etc.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—What is the relevancy?

Sri C. M. ARUMUGAM.—'Relevancy'—you should leave it to the Speaker.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I rise to a point of order Sir,

Sri C. M. ARUMUGAM.—I have been permitted by the Speaker to speak. He cannot question the relevancy. Therefore, Madam Speaker, I say that there is a dispute on facts as to what is prevailing in Gulbarga.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I rise to a point of order.

Sri C. M. ARUMUGAM.—You may quote the rule—which rule is violated.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—My fried prefaced saying that he is confining only within the frame work of rules. The motion given notice of by Mr. Deve Gowda is under the Rules of Procedure. This is followed. What has Shivanna's affair to do with this? What is the relevancy? Can a Member go on speaking on everything under the Sun?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA.—I rise on a point of order.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Before the Speaker can give a ruling on the point of order raised by Sri Siddaveerappa, he cannot raise a point of order.

Madam SPEAKER.—And the Hon'ble Member also should not have spoken now. Let us hear the Chief Minister.

†ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ? ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರವರು ಒಂದು ಮೋಷನ್‌ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದ ಪಾಲಿಸಿ ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟು ಏನಿದೆಯೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ರವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ತಾವು ಈ ಮೋಷನ್‌ನನ್ನು ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಮೋಷನ್ ಹೀಗೆ ಇದೆ:—

> "This Assembly is of the Opinion that a Special Committee consisting of the following Hon'ble Members of this House . shall be constituted......etc. etc.
>
> ....report is made available to it."

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಇದು ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟು ಮೋಷನ್ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಇದು ರೂಲು 279ರ ಪ್ರಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಅವರು ರೂಲು 146ರ ಪ್ರಕಾರ ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಆಫೀಸಿನವರು ಬದಲು ಮಾಡಿ ರೂಲು 279ರ ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಇದನ್ನು ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟು ಮೋಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ರೂಲು 146ರ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದಿದೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೊ 279ರ ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಬೇಕು. ನನಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲು ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರ್ಮುಗಂರವರು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದನ್ನು ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟು ಮೋಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟು ಮೋಷನ್ ಕೂಡ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇದು ಬೇರೇ ತರಹದ ಮೋಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲ ಯಾವುದು ಸರಿಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ರೂಲ್ಸ್ 146ರ ಪ್ರಕಾರ ಮೋಷನ್ ಬಂದಿಲ್ಲ, ರೂಲು 279ಪ್ರಕಾರ ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Madam SPEAKER.—I have already said this is a substitute motion.

Sri D. DEVARAJ URS.—Now I get a ruling from the Chair that this is a substitute motion, under rule 279, let us confine ourselves to that. Even if it is a substitute motion under 279, there is a procedure for that. I know that Mr. Arumugam is one of our veteran Members of the Assembly. Only yesterday he was so vehement in asserting that he would not go beyond the four corners of the rules and regulations. I am sure, as the Hon'ble Member of this House, he respects the very statement he makes and all of us are bound by rules of procedure of the House.

Sri C. M. ARUMUGAM.—I agree Sir.

Sri D. DEVARAJ URS.—Rule 279 reads thus:

"279: A motion that the policy or situation or statement or any other matter be taken into consideration shall not be put to the vote of the Assembly, but the Assembly shall proceed to discuss such matter immediately after the mover has concluded his speech and no further question shall be put at the conclusion of the debate at the appointed hour unless a member moves a substantive motion in appropriate terms to be approved by the Speaker and the vote of the Assembly shall be taken on such motion."

As I understand Madam Speaker, you have given permission. So it is admitted by the Speaker and because you have admitted under rule 279 it is a part of this main motion. The Hon'ble Minister has moved a motion and the Hon'ble Leader of the Opposition has brought a substitute motion.

As I understand, the statement of the Minister as well as the motion of the Opposition Leader could be discussed together. So far as the Opposition Leader's motion is concerned, the rule enjoins that after the conclusion of the debate it should be voted upon. Whether we should vote or not is another matter. If the House wants to vote, nobody can prevent it. I again very respectfully appeal through you Madam, to my Hon'ble Friend Sri Arumugam to honour and respect the Rules of Procedure. Now, I am not against the motion because it is already admitted by the Chair under Rule 279. So, let us discuss. As to what should be done with regard to the substitute motion, whether it should be voted upon or not—that is a matter which the House can consider or we can sit and discuss and come to some understanding. I think this would be the proper course to adopt. So, in all humility I submit that it may not be appropriate to say that we should not discuss anything else until what is stated in the substitute motion is done.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾವು ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ರೂಲ್ 146 ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ರೂಲ್ 279ರ ಕೆಳಗೆ ಸಬ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ನಾವು ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ 146 ರೂಲ್ ಕೆಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಇಡತಕ್ಕ ಮೋಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಮೋಷನ್ ರೂಲ್ 279ರ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಈಗ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಭಾ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದುದನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆ. ರೂಲ್ 279ರ ಕೆಳಗೆ ಈ ಮೋಷನ್ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕಾನೂನು ನಿಯಮಾವಳಿಯ ಒಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೋಷನ್ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೋರಿದಾಗ ರೂಲ್ 146ರ ಕೆಳಗಡೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಇತ್ತ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರು ರುಜು ಹಾಕಿದರು. ಅದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಇಷ್ಟೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ, ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.— ಹತ್ತು ಸಲ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಆದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ 165 ಜನರ ಸಂಖ್ಯಾಬಲವಿದೆ ಎಂದರೂ ಬಲ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಗೆದ್ಧರಿಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಒಂದು ಸಾರಿಯಲ್ಲ, ಹತ್ತು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದಯಮಾಡಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಯಾವ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನೇನು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಅಮುರ್ಗಂ ಅವರು ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಮೆರಿಟ್ಸ್ ಅಥವಾ ಡೀಮೆರಿಟ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚಬಾರದೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೆಗಡೆ ಅವರಿಗೂ ಅಭಾವ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನಲಾದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೆಗಡೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ವ್ಯವಹಾರವಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಹೋಗಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

†ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ಬಂದಿದೆ ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಎಂದು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಸಬ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಎಂದರೆ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಮೋಷನ್ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು ಅದನ್ನು ಮತಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಆದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಟಿವ್ ಮೋಷನ್ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮತಕ್ಕೆ ಹಾಕಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮೋಷನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೇ ಡಿಸ್ ಅಲೋ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅದಿಕಾರವಿದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಈಗ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಾದದಲ್ಲಿ ತಿರುಳಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರೂಲ್ 271 ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ :

> "271. A motion must not raise a qusetion substantially identical with one on which the Assembly has given a decision in the same session."

ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು ಕಳುಹಿಸಿರುವುದು ಆ ತರಹ ಮೋಷನ್ ಅಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು

Rule 272(1) says :

> "The Speaker may amend or disallow a motion which in his opinion does not comply with the rules."

So, the only thing that the Speaker can do is that she can either amend or disallow it ; she cannot convert it into a substitute motion. Rule 279 says :

> '............ unless a member moves a substantive motion in appropriate terms to be approved by the Speaker and the vote of the Assembly shall be taken on such motion."

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

So, under Rule 279 a member has the right to move a substantive motion and the Speaker has no right to disallow or amend it. If it is amended by the Speaker, with due respect to the Chair I must say that it cannot be considered as a substitute motion at all. It has to be considered as another motion moved by an Hon'ble Member by himself or along with other members. So, now there are two motions before the House. I cannot understand how the Speaker can say that she has made it into a substitute motion because Rule 279 does not grant that power to the Speaker whereas it grants the power to a member to move such a motion. Even if the Speaker considers it as a substitute motion, the purpose with which we have brought this motion is totally different as has been clearly expressed by the Leader of the Opposition Sri Deve Gowda. There has been controversy both from this side and the other side as to whether there was any death; if so, whether due to starvation or not; whether any body died at all, etc. The second controversy was, what is the extent of relief given; was any relief given at all; whether it is sufficient or not. Therefore, I as a Member of this House, would like to know the real position on the basis of a visit to that place by a Committee authorised by this House and come before the House probably with an unanimous opinion. The under standing amongst the opposition is that it must be done in an unanimous manner. That is why names of members like Sri Shivanna, Sri Channabasappa and others from that side also have been included. We want to see as far as possible not only ministers but others also go there and study the situation and come forward here to give concrete suggestions. It is with that idea we have suggested the motion. The very purpose would be defeated if you were to allow Sri Hutchamasthi Gowda to make a statement and do not allow us to move this motion.

2-30 P.M.

Sri D. DEVARAJ URS.—I submit it is not relevant.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇರಕೂಡದು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವೂ ಕೂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೀರಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ಲೇನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ತಮಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಸಜೆಷನ್ ಏನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಲೀಡರ್ ಆದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಇತರರು ಸೇರಿ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. * * * *

****Not recorded.

MADAM SPEAKER.—Please do not record.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.— ಅದೇನು ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ !

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈಗಾಗಲೇ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ವಿಷಯ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿ. ನೀವು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ರೂಲ್ 146ರ ಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲು ಒಂದು ಮೋಷನ್‌ನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ಮೋಷನ್‌ನನ್ನು ನಾನು ಅಲೋ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಸಬ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. You read item (vii) of Rule 148. ಎರಡೂ ಮೋಷನ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುವುದು.

Sri C. M. ARUMUGAM.—The text of the motion is that the committee shall visit and give a report within a week and in the meantime this house do stand adjourned. This has been permitted and therefore the Hon'ble Member has moved the motion.

Madam SPEAKER.—There was a motion already before the House. Just because I wanted to give some concession I am allowing it as a substituted motion.

Sri C. M. ARUMUGAM.—How can you call this a substituted motion or a motion under rule 146 ? It says that this House do stand adjourned.

Sri D. DEVARAJ URS.—Under what rule ?

Sri C. M. ARUMUGAM.—The Hon'ble Leader of the Opposition wants adjournment of the House till the Committee visits those places and comes back. He thought it fit to bring it under rule 146. The Speaker has ruled that it cannot be brought under that rule but to facilitate debate she has brought it under rule 270. We are anxious to hear from the Chair what it has to say about the content of the motion—that this House do stand adjourned. The motion says that this House do appoint a Committee. We have given some names. Let the Committee visit Gulbarga, Bijapur, Bidar, Belgaum and Raichur districts. Therefore, my submission is, before you take up the motion of Sri Huchmasthi Gowda, please permit us to discuss the motion of Sri H. D. Deve Gowda. For deciding that, I have one suggestion to make and that is to adjourn the House for half hour.

Madam SPEAKER.—Let the discussion start. Now Sri Deve Gowda may move his substitute motion.

(ii) SUBSTITUTE MOTION

re : Constitution of a Special Committee to tour the famine effected areas.

Sri H. D. DEVE GOWDA :—

"This Assembly is of the opinion that a Special Committee consisting of the following Hon'ble Members of this House shall be constituted with a view to tour the famine effected areas in the Districts of Gulbarga, Bidar, Bijapur, Belgaum, Bellary and submit a report to this House for consideration within a week and in the meanwhile this House do stand adjourned till such report is made available to it :"

Sriyuths—

1. H. D. Deve Gowda.
2. Bapu Gowda.
3. C. M. Arumugam.
4. V. N. Patil.
5. D. Poosalingam.
6. T. R. Shamanna.
7. B. B. Sayanak.
8. S. Y. Patil.
9. Viswanath Reddy.
10. Raja Pid Naik.
11. Kagodu Thimmappa.
12. Veerabhadrappa Patil.
13. B. Shivanna (Minister of State for Finance).
14. N. Hutchamasthy Gowda (Minister for Revenue).
15. H. M. Channabasappa (Minister for Public Works).
16. Vatal Nagaraj.
17. S. Bangarappa.
18. C. Byre Gowda.
19. S. M. Lingappa.
20. D. B. Kalmankar.

MADAM SPEAKER.—Motion moved.

"This Assembly is of the opinion that a Special Committee consisting of the following Hon'ble Members of this House shall be constituted with a view to tour the famine

effected areas in the Districts of Gulbarga, Bidar, Bijapur, Belgaum, Bellary and submit a report to this House for consideration within a week and in the meanwhile this House do stand adjourned till such report is made available to it : "

Sriyuths—

1. H. D. Deve Gowda.
2. Bapu Gowdwa.
3. C. M. Arumugam.
4. V. N. Patil.
5. D. Poosalingam.
6. T. R. Shamanna.
7. B. B. Sayanak.
8. S. Y. Patil.
9. Viswanath Reddy.
10. Raja Pid Naik.
11. Kagodu Thimmappa.
12. Veerabhadrappa Patil.
13. B. Shivanna (Minister of State for Finance).
14. N. Hutchamasthy Gowda (Minister for Revenue).
15. H. M. Channabasappa (Minister for Public Works).
16. Vatal Nagaraj.
17. S. Bangarappa.
18. C. Byre Gowda.
19. S. M. Lingappa.
20. D. B. Kalmankar.

Sri C. M. ARUMUGAM.—We are not in a mood to discuss the scarcity condition unless this is agreed to.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—On a point of order, Sir.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅವರು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ತಾವು ಜನತಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಬೇರೆ. ವಿಧಿ ನಿಯಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಕೇವಲ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರ ತಳೆಯುವ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ನೀವೂ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಹೋಗಿ ನೋಡಿಬಂದಿದ್ದೀರಿ, ವರದಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಅಚ್ಚುಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮುಂದೂ ಆಗಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರುಮುಗಂರವರು he has suggested a way. ಸಭೆ ಅಡ್ಜರನ್ ಮಾಡೋಣ, ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಒಂದು ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಅನೇಕರು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು, ನೀವು ಹೇಳಿರುವುದು ಮತ್ತು ನಾವು ಹೇಳಿರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ, ನಾವು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ನೀವು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಆಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ನೀವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಮಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ತಾವು ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಆದರೆ we shall adjurn and discuss.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಸಭಾನಾಯಕರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು, ಕಿವಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾದ ನಾವು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಓದಿದರೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದಾಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು. ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಸಹಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಾದ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಸಭೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ನಾವು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಂದು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಕೂತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. I am prepared to co-operate.

Sri D. DEVARAJ URS.—Then Madam, I submit that is why I said in the beginning and I again appeal to the hon. Leader of the Opposition what I have said I am repeating. Under rule 279 you were pleased to say you have admitted the motion. I don't say you should not have admitted. When the ruling is there we shall be glad to discuss. But the rule says that the House can vote upon the motion. I also mentioned it and it is on record. It is left to the House whether to go on for voting or otherwise also come to any understanding. But in the meanwhile the hon. Leader of Opposition did mention that the Minister should not make a statement. What is this? Why do you want to deny us the powers that are given under rules? Even if he makes a statement where is it stated that we should not sit and discuss? Am I going to suggest that because there is provision for voting we are going to vote it down? I never said that. The spirit of your resolution or motion even if he makes a statement that statement would not be finished next minute. That is going to be discussed to-day. We can discuss it again. We can sit and discuss. If that is your idea we shall come to some understanding. That is my appeal. At no time I say it should not be done. Even now I appeal to you let the statement be made. Merely because statement is made I don't say that we do not discuss it. It looks as if we are going to do it under a particular condition only. It is not so.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ನೀವು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಳ್ಳವರು. ನಾವು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತಾವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಮಾಡಿ. ರೂಲ್ಸ್ ರೆಗ್ಯೂಲೇಷನ್ ಇರಲಿ. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಬಹದು. ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ರವರೂ ಕೂಡ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೂ ನಿಮಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಟಿ, ಓಟು, ರೂಲ್ಸ್ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ದಯಾ ಭಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಅರ್ಮುಗಂರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಮಾಡಿ ಅವರ ವರದಿ ಬರಲಿ. ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಬಂದ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಭತ್ಯೆಬೇಡ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಆಗುವುದುಬೇಡ, ಕಮಿಟಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವರದಿಮಾಡಲಿ. ಅನಂತರ ತಾವು ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಯಾವ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ಜನ್‌ಗೂ ಕೂಡ ರೋಗ ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ರೋಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ? ಇದು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ನಡೆಯುತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಜನರ ಸಾವು ನೋವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರ್ಮುಗಂರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಸಭೆ ಅಡ್‌ಜರನ್ ಮಾಡಿರಿ. ತಾವು ಅವರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಮಸ್ಯೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿರಿ. ಸಮಸ್ಯೆ ತಿಳಿದರೆ ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್‌ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ವಾದ ವಿವಾದ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅನಾಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಬೇಕೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರಮಾಡಿರಿ. ಇನ್ನೊಂದು ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆ ಕಾಲ ರ್‍ಯಾಂಡ್ ರೀ ಫಾರಂ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಲಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ, ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಮೋಷನ್ ತಂದಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಶ್ಯ ತಿಳಿಯದೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವರು ಇದ್ದೀರಿ, ಅನುಭವಸ್ಥರು, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೃಷರಾಗಿ 20 ಪೌಂಡು ಇಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ, ನೀವು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರ ವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವರು ಬೇರೆಯವರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವವನು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ ದೇವೇಗೌಡ.—I take strong objection. ಈ ತರಹ ಇನ್‌ಸಿನ್ಯೂಷನ್ ಬರುವ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು 20 ಪೌಂಡು ಇಳಿದಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು 50 ಪೌಂಡು ಏರಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ What is the use of speaking like that ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಸರ್ಕಾರದ ಪತಿಯಿಂದ ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ತಾವು ಕೇಳಿ, ಅನೇಕರು ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಂದಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸರಿ ಇದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ತಪ್ಪು ಇದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಇದು ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ. ಕೂಡಲೆ ಆಗಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೇ ಎಂದು ನಾನು ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು ತಂದ ಮೋಷನ್ ವಿಚಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೂತುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ, ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಇದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರೆಸ್ಟೀಜ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರೆಸ್ಟೀಜ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಹೊರಟಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ರೂಲ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರೂಲ್ಸ್ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಭಾಷಣ ಬಿಡುವವರು ಅವರು. ಅವರಿಗೆ ಆ ಚಟ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೌರವ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅಂದರು, ಸಮಿತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು? ಇವರ ಫೋಟೋ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್)

ಮಾನ್ಯ ಅರಸು ಅವರು ಮಾನ್ಯ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲರು 20 ಪೌಂಡು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಬಂದ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 400 ಕೋಳಿಗಳು, 250 ಕುರಿಗಳು ಸತ್ತಿವೆ. ಮಾನ್ಯ ಪಾಟೀಲರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿರಿಯರಾದ ಸದಸ್ಯರು, ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ? It is a very serious allegation. ನಾನು ಜಮಖಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು 250 ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಹಾಕಿ ಕಾದಿದ್ದರು. ನಾನು ಲಘುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು, ನನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ನಗು ಬರಬಹುದು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವತ್ತು, ವಯೋವೃದ್ಧರು ಮುದುಕರಾದ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ನೋಡಿ 20 ಪೌಂಡು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು, ಅನ್ನ ಆಹಾರ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ 50 ಪೌಂಡು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ತಾವು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೊರಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಪಾರ್ಟಿ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುವ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲ. ತಾವು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಡಿ, ಅದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾದವೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ತೊಂದರೆಯೇನೂ ಆಗುವುವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ತಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡು ಏತಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಏನು ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ; ನಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಲ್ಬಣವಾಗಿದೆ, ರಾಜಕೀಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ಒಂದು ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

Then, I will really consider this. I am anxious to take the co-operation of all the Members of the Opposition parties also. We will consider in what manner it should be done. Let this discussion go on. Why don't you allow the Minister to make a statement? If you allow him to make a statement, nothing will be lost. I have never uttered a word that we are in majority and we are going to vote it down. If you honestly mean that we should all co-operate and do it, I take it that it is an honest intention. I am not at all against it. I am equally anxious that when you have come forward to co-operate, we shall take it in that form, we shall discuss and come to some understanding.

Sri M. S. KRISHNAN.—If the suggestion is that the Minister will make a statement and then this House will be adjourned and then you consider the proposal, that may be all right."

Sri D. DEVARAJ URS.—The Minister may make a statement and we can adjourn and discuss. But the debate will go on for a day or two.

Sri C. M. ARUMUGAM.--There is no question of making any statement.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಮಿನಿಸ್ಟರು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಲ್ಲ, ಕೇಳುತ್ತೇವೆ— ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಕೋ-ಆಪರೇಷನ್ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಈಗ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಿ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು, ಸಭಾನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನಂತರ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಆಗಬಹುದು.

[Sri N. Hutchamasty Gowda (Minister for Revenue) stood up to read the statement.]

(The opposition members sat on the aisle of the Assembly and went on repeating the slogans like 'no, on' and 'shame, shame')

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue) Sir,..............

(Interruptions)

Madam SPEAKER.—The House will adjourn for Tea and will meet after half-an-hour.

The House rose for Tea at Five Minutes Past Three of the clock and reassembled at four Minutes past four of the clock.

[Madam SPEAKER in the Chair.]

(ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ವೇದಿಕೆಯ ಮುಂದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು)

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರವಾದಂತಹ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನಾನು ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ? ಇದೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ದೇವೇಗೌಡರು ಒಂದು ಠರಾವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಮಾನ್ಯ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿ ಗೌಡರ ಠರಾವಿಗೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಠರಾವಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅನುಮತಿ ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಕಾರಣ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಧರಣಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲವೆ ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ಘಟನೆ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರ ಗತಿ ಏನಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಹಾನುಭೂತಿವುಳ್ಳ ಸಭಾ ನಾಯಕರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಅಹಿತ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಭಾನಾಯಕರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಸಲಹೆಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ನಾಗಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮಾತು ಮತ್ತು ಮಂಡಿಸಿದಂತಹ ನಿರ್ಣಯ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಡೆದಂತಹ ಚರ್ಚೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ ಅಥವಾ ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ; ಈಗಲೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅದು ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ; ಮತ್ತು ನಾವು ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಅವರ ಮೋಷನನ್ನು ಇಟ್ಟಮೇಲೆ ಇವರದ್ದು ಸಹ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಎರಡೂ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ; ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ಕೇಳೋಣ ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೂ ಹೇಳಿದ್ದೆ; ಈಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೌದು, ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅದರ ಹಿನ್ನಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಣ್ಣನವರು ಸಹ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವಾದರೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆಗಲಿ, ಅವರು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನಾನು ಪ್ರೆಸ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ; ಮತ್ತು ಅದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರು ಅಪಾದನೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆಯೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ಯಾರೂ ಮನುಷ್ಯರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶವಲ್ಲ. ಇದು ದೈವೀಕೃತವಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಮಳೆಯ ಅಭಾವವನ್ನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇತರೇ ಖಾಸಗಿ ಜನರಾಗಲೀ ಯಾವರೀತಿ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕು, ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಾನು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಈಗ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದೇ ಅಖೈರು ತೀರ್ಮಾನ, ನಾವು ಮತ್ತೆ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ, ಇನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯಾವ ಪಾರ್ಟಿಯ ಸರ್ಕಾರವೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಲೂ ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥಾದ್ದು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅಥವಾ ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಜರೂರಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ಮುಂದೆಯೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಭಾಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈಗ ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಏನೇ ಆಗಲೀ ಅದನ್ನು ನಾವು ಮರೆತು ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥಾ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ ಇದುವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಸಭಾನಾಯಕರು ಏನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನೆ ನನ್ನ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೆ, ನಾನು ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೋಸ್ಕರ ಆ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ತರಲಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಅನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧ್ಯಯನ ಸಮಿತಿಯವರು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ವರದಿಯನ್ನು ಪುತ್ತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೇಡ, ಕೆಲವು ವಾರದೊಳಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಮಿತಿಯವರು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೈಜವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಮಿತಿ ಏನಿದೆ ಅದು ಪಕ್ಷಾತೀತವಾದ ಸಮಿತಿ, ಅದು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅದು ಜೀವನ ಮರಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಅಭಾವಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಾವು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಕೆಲಾಮಿಟಿ. ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷದವರು ಸಹಕರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು. ಈ ಒಂದು 'ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಆ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಅನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ನಾನು ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರು ಸಂತೋಷಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಘಟನೆ ಆಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಇದು ನಾವು ಸಂತೋಷಪಡತಕ್ಕ ಘಟನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಒಂದು ಸತ್‌ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆಯುತಕ್ಕ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ಆಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಷ್ಟೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ, ಅದರ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತೇನು ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಭಾ ನಾಯಕರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಹಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನಾವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಸಹಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇವೊತ್ತು ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ, ಓದುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಸಬ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯವರು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಹುಶಃ ನಾಳೆಯಿಂದ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ದಯಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಮುಂದುವರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡೋಣ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ದಯಮಾಡಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಧರಣಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ದಯಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೀಟುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

(ಧರಣಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ತಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಅನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು). – ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ ನಾನು ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನಾನು ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ,

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕುರಿತು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಅಧಿವೇಶನದ ಕೊನೆಗೆ ಆಗಸ್ಟ್ 18ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಸುಮಾರು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ನಾವೀಗ ಪುನಃ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಉತ್ತರ ಹಾಗೂ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಇಂದು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಮ್ಮ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಇಲ್ಲದ ಭೀಕರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ 8 ವರ್ಷಗಳ ಪೈಕಿ 7 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. 1970-71ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆಗೆ ತೀವ್ರ ನಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. 1971-72ರಲ್ಲಿ 106 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅಭಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆ ಪೂರ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಫಸಲು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ರಬಿ ಬೆಳೆ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅಭಾವ ಸ್ಥಿತಿ ಪರಮಾವಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಅಭಾವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡ ಜನರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ. ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ 1.4 ಲಕ್ಷ ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.

1971-72ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ಕೇಂದ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡವು ಅಭಾವ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಒಟ್ಟು 5.49 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿತ್ತು. ದಿನಾಂಕ 31ನೇ ಮಾರ್ಚಿ 1972ರ ವರೆಗೆ 5.13 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿತ್ತು. 1971-72ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972 ರಿಂದ 30ನೇ ಜೂನ್ 1972ರ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೇಸಾಯ ಹಂಗಾಮು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೆ 1972ರ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಎರಡನೇ ವಾರದಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬರಗಾಲ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಖರೀಫ್ ಜಮೀನಿನ ಬಹು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ಕಡೆ ಕೂಡ ಬೆಳೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದುವು. ಇಲ್ಲವೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದ್ದು, ಬಂದ ಫಸಲೂ ಶೇ. 10ಕ್ಕೆ ಮೀರಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 175 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ. ಒಟ್ಟು 131 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಭಾಗಶಃ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು, ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 1.04 ಕೋಟಿ. ಅಭಾವ ಪೀಡಿತ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 15ರ ವರೆಗೆ ತಿಂಗಳು-ತಿಂಗಳು ಬಿದ್ದ ಮಳೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಖುಷ್ಕಿ ಜಮೀನಿನ ಖರೀಫ್ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ತೋರಿಸುವ ತಖ್ತೆಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಿತ್ತನೆ ಸುಮಾರು ಶೇ. 35ರಷ್ಟು, ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 50 ರಿಂದ ಶೇ. 60ರ ವರೆಗೆ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಾದರೋ ಮಳೆ ಬಂದದ್ದೇ ತಡವಾಗಿ. ಈ ಮಳೆ ಕೂಡ ಬೆಳೆದುನಿಂತ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಮುಂದೆ ನಂತೆ ವಿವರಿಸಬಹುದು.

1. ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಬೇಸಾಯ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ :

2. ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಿರುವ ಕಡೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ—

(1) ಈಗಿರುವ ಬಾವಿಗಳ ಆಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ;

(2) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸಿ ;

(3) ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಅಭಾವವಿರುವ ಕಡೆ ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ಡ್ರಿಲ್ಲಿಂಗ್ ರಿಗ್‌ಗಳಿಂದ ಕೊರೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿ ; ಮತ್ತು

(4) ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಟ್ಯಾಂಕರುಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಸಾಗಿಸಿ; ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

3. ಮೇವಿನ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಾಲಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಮೇವು ದೊರೆಯುವ ಕಡೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಿಕೆ.

4. ಬೀಜ ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲಗಳ ನೀಡಿಕೆ.

5. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೋದಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚುವುದು

6. ತೊಂದರೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಜನವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಮಕ್ಕಳು; ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿಸುವ ತಾಯಂದಿರು, ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ್ಜೆಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೂ, ಇಲ್ಲವೆ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಪ್ರದೇಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪನೆಗಾಗಿ ತೀವ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪೂರ್ಣ ಭರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸತಕ್ಕುದೆಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಉತ್ಪಾದಕ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಭಾವದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಆದ್ಯತಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ :

1. ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು—ಪರ್ಕೋಲೇಷನ್ ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಕಟ್ಟೆಗಳ ಸಮೇತ.

2. ಭೂಸಾರ ರಕ್ಷಣೆ.

3. ವನ ನಿರ್ಮಾಣ.

4. ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ದೊರೆಯದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಸಾಧನಗಳು.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಈ ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 16-50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದೆಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

			ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ
ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	...	...	9-00
ತಕಾವಿ ಸಾಲಗಳು	...	...	3-00
10,000 ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚದ ಪೈಕಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	...	...	2-50
ಮೇವು ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಖರೀದಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ	...	...	0-50
ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿ ಕೊರೆ ಬಾವಿಗಳು	...	...	1-00
ಬಾವಿಗಳ ಆಳ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬಾವಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ		...	0-50
ಒಟ್ಟು		...	16-50

ಈಗಿನ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ $16\frac{1}{2}$ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.

ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮಲಪ್ರಭಾ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಏತದ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಬೇಸಗೆ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜಿಗಾಗಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರವಣ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಮಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡವು 1972ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿದ ನಂತರ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 7.75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಪರಮಾವಧಿ ಹಣವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದರು. ಈ 7 75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮೊತ್ತದ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ :

			ರೂ. ಲಕ್ಷ
ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	...	...	625
ಕುಡಿಯುವ ನೀರು	...	...	25
ಮೇವು ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಖರೀದಿಗೆ ಸಹಾಯ ಧನ		...	25
ಒಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯದ ಬಾಬುಗಳು	...	...	675
ತಕಾವಿ ಸಾಲಗಳು	...	...	100
ಒಟ್ಟು ಜುಮ್ಲಾ		...	775

ಈ ಪರಮಾವಧಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು 1972ನೇ ಇಸವಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದೊಳಗಾಗಿ ವಹಿಸತಕ್ಕ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ 11.58 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 1972ನೇ ಇಸವಿ ನವೆಂಬರ್ 20ನೇ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ತಖ್ತೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದ ಪೂರ್ತಿ ಹಣ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯೊಳಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದವರ ಅಂಕೆಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ

ಭಾಗಗಳು ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತವಾದ ಭಾಗಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗಗಳಿಗೆ 1972ನೇ ಇಸವಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಾದರೋ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲೇನೋ ಕೊಂಚ ಮಳೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಬಿ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಅದು ಸಾಲದಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲೂ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲೂ ಬಿದ್ದ ಮಳೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೊಂಚ ಸುಧಾರಿಸಿತು. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಾದರೋ, ಹಿಂಗಾರಿ ಮಳೆ ಬೀಳದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮುಂಗಾರಿ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಮೊದಲೇ ಹದಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಡಾಯಿಸಿತು. ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಂತೂ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಮಳೆ ವಾಡಿಕೆ ಮಳೆಯ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 25 ಮಾತ್ರ.

ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆ ಪೂರ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಈಗ ರಬಿ ಬೆಳೆ ಕೂಡ ಪೂರ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಗುವಂತಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬಿದ್ದ ಮಳೆಯೇ ಕಡಿಮೆ; ಈ ವರ್ಷ ಬಿದ್ದ ಮಳೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕಾರಣ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದಿದೆ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿವೆ. ಮೇವಿಗೆ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೇವು ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆ ತುಂಬಾ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮೇವಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇವಿನ ದಾಸ್ತಾನು ಕೂಡ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ.

ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಭಾಗವು ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪೂರ್ವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪೈಕಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಯಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಖರೀಫ್, ರಬಿ ಎರಡೂ ಬೆಳೆಗಳೂ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು. ಆ ತರುವಾಯ ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರಗಾಲ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ತುರ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ 28ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1972ನೇ ದಿನಾಂಕದಂದು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು :

(1) ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ತಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೆ 8 ಕೆ.ಜಿ. ಯಂತೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 30,000 ಟನ್ ಗೋಧಿ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 20,000 ಟನ್ ಗೋಧಿ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜೂನ್‌ವರೆಗೆ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ 50,000 ಟನ್ ಗೋಧಿ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಇರುವ ಹಂಚಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಡೆ ಗೋಧಿಯು ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 500 ಜನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೌಕರರಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಡಿಪೋ ತೆರೆದು ಮಜೂರಿ ಬಟವಾಡೆ ದಿನ ಆಹಾರ ಹಂಚಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು.

(2) ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎದುರಿಸತಕ್ಕ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಮೇವಿನ ಸಮಸ್ಯೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಮೇವಿನ ಮೂಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಹುಲ್ಲು ಭತ್ತದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಒಣ ಹುಲ್ಲು, ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ದಂಟು ಮೇವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಮೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಸಂಡೂರು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಯ್ದು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಬತ್ತದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಒಣ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ದಂಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ ಪೀಡಿತ

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವ ಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕು. ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಮೇವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾದ ರೈಲುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಆ ಮೇವನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ರೈಲ್ವೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರದೇಶದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆದ ಬಾರ್ಲಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

(3) ಅಲ್ಲದೆ, ಬೆಳಗಾಂವಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ 15 ಮೈಲಿಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಪಶುವೈದ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸಕರನ್ನು (ವೆಟರಿನರಿ ಡಾಕ್ಟರು) ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಮೇವು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ದಾಸ್ತಾನುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಭತ್ತದ ಒಣ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಈ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು.

(4) ನೀರು ಸರಬರಾಜು.—ಈ ವರ್ಷ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಭಯವಿದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಹೈ ಸ್ಪೀಡ್ ಡ್ರಿಲ್ಲಿಂಗ್ ರಿಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಬಾವಿ ತೋಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಂಕರುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಂಡಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

(5) ಉದ್ಯೋಗ.—ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕು. ದೊರೆಯುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಈಗ ತಾನೆ ತರಬೇತಿ ಪೂರೈಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕು. ನಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ ಎರವಲು ನೀಡಬೇಕು. ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲದಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಗತಿ ತೀರ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆಗೆ ಅನುಸರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈಗ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡುವ ನಗದು ಸಾಲಗಳನ್ನು ಬಾವಿ ತೋಡಿಕೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಂಭವ. ಆದುದರಿಂದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅಥವಾ ಆಗ್ರೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ನಿನವರ ಮೂಲಕ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಶಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಹಣ ಮಂಜೂರು ಆದೊಡನೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಪೀಡಿತ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪೈಕಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಬಾವಿ ತೋಡಿಸುವ ಗುರಿಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಬಾವಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಇದರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕು.

(6) ಅಭಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವನನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಉದ್ಯೋಗ ಬಯಸುವವರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕಂದಕಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(7) ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಎಸ್. ಎಫ್. ಡಿ. ಎ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವ 5 ಸಾವಿರ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬಾವಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಪ್ರಧಾನ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ (ಬರ್ಮ್)ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ; ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆಯೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ಹಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ಲಾನುಗಳು ಅಂದಾಜುಗಳು ಯಾವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸೂಕ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಮಂಜೂರಾತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಬೇಕು. ಕಾಲುವೆ ಅಗೆತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಭೂ ಸಂಪಾದನ ಶಾಸನದ 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರಂಜಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಜಮೀನನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭೀಮಾ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಏತದ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ಬೇರೆಬೇರೆ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಕೊಟ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಹಾಕುವ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ದೊರೆಯುವ ಕಾರಣ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ನದಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಎಂದರೆ, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ, ನಾರಾಯಣಪುರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮಲಪ್ರಭ ಜಲಾಶಯ–ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ ಕೂಡಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕು. ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಉಚಿತ ಸಾಗಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.

(8) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ವೃದ್ಧ ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಟ್ಟು ಮತ್ತು, ರವೆಯನ್ನು ತಹಸೀಲ್ದಾರರು ಕೊಡತಕ್ಕ ಗುರುತು ಕಾರ್ಡುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ''64 ಕ್ಷಾಮ'' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗೆ ಖರ್ಚು ಹಾಕಬೇಕು.

(9) ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ತೀರಾ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಈ ಕಷ್ಟ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಕಾಲರಾ, ಆಮಶಂಕೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಹಬ್ಬುವ ಅಪಾಯ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆ ಜಲಮೂಲಗಳಿಂದ ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಈಗಲೇ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು.. ಈ ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ರೋಗಗಳು ತಲೆದೋರಿದರೆ ಬೇಕಾಗುವ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಲ್ಟಿವಿಟಮಿನ್ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಟಮಿನ್ ಎ–ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಂಚಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಬೇಕು.

(10) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜಲಮೂಲಗಳಿಂದಲೂ ಹಳ್ಳಗಳಿಂದಲೂ ನೀರೆತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಆಯಿಲ್ ಇಂಜಿನ್ ಪಂಪಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಸಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 1965ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ಸಲವೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ.

(11) ಯಾವ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅಂಥ ಬಾವಿಗಳ ಆಳ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಷರತ್ತನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಹಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬಹುದು.

ಈ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. 20ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1972ನೇ ದಿನಾಂಕದಂದು, ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 10,136 ನ್ಯಾಯಬೆಲೆಯ ಅಂಗಡಿಗಳಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 4,296 ಅಂಗಡಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದವು. ನೀರಾವರಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ 1,000 ಲಾರಿ ಮೇವನ್ನು ಬೀದರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಗಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮೇವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಶಯರಿಗೂ ಈ ಮೇವನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಅವರು ನೀಡಿದ ಉದಾರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಿಜಾಪುರ

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 172 ಲಾರಿ ಮೇವು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು 50 ಟನ್ ಮೇವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಭತ್ತದ ಒಣ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಿಂದ 1,000 ಟನ್ ಕಾಡು ಹುಲ್ಲನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೇವಿನ ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮೇವನ್ನು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

4-30 P.M.

ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೇವು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುವುದು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಆ ಬಗೆಯ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೇವು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ ಖರೀದಿ ಬೆಲೆಗೆ ಅದನ್ನು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲವು. ರವಾನೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಾವೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಲುವು ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಬಾವಿ ಕೊರೆಯುವರಿಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವರಿಗ್ಗುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಈ ಮುಂದಿನಂತಿದೆ :

ಬಿಜಾಪುರ :	4
ಗುಲಬರ್ಗಾ :	6
ಬೀದರ :	5
ಬೆಳಗಾವಿ :	1
ರಾಯಚೂರು :	1

ಭೂಸಾರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಹಾಯಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಸಾಲದ ಅರ್ಜಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕ್ರಮಕೈಗೊಂಡಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕು 1972ನೇ ಇಸವಿ ಜುಲೈ 1ನೇ ದಿನಾಂಕದಿಂದ 4,346 ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 2,606 ಬಾವಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಕಾರಂಜ ಯೋಜನೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮಲಪ್ರಭಾಯೋಜನೆಗಳ ಕಾಲುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವವರೆಗೆ "6 ಲಕ್ಷಾಮದ ಒಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಂಟುಗಳು" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಕದಿಂದ 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೂ ಮತ್ತು, 50 ಏತದ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೂ ಮತ್ತು 770 ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೂ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಆಹಾರ ಬೆಳೆ, ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹಳ್ಳಗಳಿಂದಲೂ ನೀರೆತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ರೈತರಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ 500 ಡಿಸೆಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಗ್ರೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ 25 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಸಾಲ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. 16 ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ, ಇಲಾಖಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೂ ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಗೆ 5,17,924 ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನವೆಂಬರ್ 20 ರಿಂದ 5.7 ಲಕ್ಷ ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಪಡೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ 3,57,070. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಪಡೆಯುವ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸೇರಿಲ್ಲ.

ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕೂಡ "ಕ್ಷಾಮ ಪ್ರದೇಶ" ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಘೋಷಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕ್ಷಾಮ ನಿಯಮಾವಳಿಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಟೀಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು ಹಳೆಯ ಕಾಲದ್ದಾಗಿ ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಕ್ಷಾಮ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಟೀಕೆಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮಗ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವು ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಷಾಮ ನಿಯಮಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವೇ ಆಗಲಿ ಅದು ಕ್ಷಾಮ ನಿಯಮಾವಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಂಥ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕ್ಷಾಮ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಒಬೀರಾಯನ ಕಾಲದ ಕಲ್ಪನೆ. ಇಂದಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

ಆಗಸ್ಟ್ 1972 ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ, ಇಲಾಖಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೂ ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದ ಜನರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಮಾರು 5.18 ಲಕ್ಷ, ಇವರ ಪೈಕಿ 2.83 ಲಕ್ಷ ಜನರು "64 ಕ್ಷಾಮ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕದ ಹಣದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲೂ 2.35 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಇಲಾಖಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಅಂಕೆಗಳು 20ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1972 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 5.7ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತವಾದ ಈ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ ಹಣವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದುಹೋದ ಕಾರಣ, ಕೆಲಸ ಬಯಸುವ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ "64" ಕ್ಷಾಮ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕದ ಹಣದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸ ಬೇಕಾಗುವುದು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದೊಳಗೆ ಕೊಯ್ಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬಹುದು. ಆಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಸಹ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಬಿಜಾಪುರ, ಬೀದರ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 6 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗಾದರೂ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ. ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 25 ಕೆಲಸದ ದಿನ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ 3.75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗುವುದು. 1ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1972 ರಿಂದ 31ನೇ ಮಾರ್ಚಿ 1973 ರ ವರೆಗಿನ 5 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ 18.75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕಾಲುವೆಗಳು, ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು, ಸಮಪಾತಳಿ ಒಡ್ಡುಗಳು, ವನ ನಿರ್ಮಾಣ, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂತಾದ ಖಾಯಂ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನೂ ಇಲಾಖಾ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದೇ ಹೊರತು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವುದು.

ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಜತೆಗೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಮೇವಿನ ತೀವ್ರ ಅಭಾವವನ್ನು ಆಗಲೇ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮೇವಿನ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೂಡಾ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಸರಬರಾಜಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹೊಸ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುವುದು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಚಿ, 1973ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 28.75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುವುದು.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಈ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ತಖ್ತೆ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1. ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 2. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಳೆ ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3. 1972ರ ಖರೀಫ್ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಾಡಿಕೆ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶ—ಜಿಲ್ಲಾವಾರು.

ತಖ್ತೆ. "64 ಕ್ಷಾಮ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕದ ಕೆಳಗೆ 20ನೇ ನವಂಬರ್, 1972ರ ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡಲಾದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ತೋರಿಸುವ ತಖ್ತೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1

ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Name of the District	*Total population*	*Total taluks*	*No. of taluks affected*	*Total villages in the district*	*Total villages affected*	*Total population affected*
1	2	3	4	5	6	7
1. Bangalore ..	18,24,031	11	11	2,764	668	2,93,678
2. Kolar ..	14,08,694	11	11	3,365	3,066	12,86,892
3. Tumkur	16,27,721	10	10	2,725	1,892	9,29,289
4. Chitradurga ..	13,97,456	9	8	1,486	933	6,31,051
5. Shimoga ..	13,01,485	9	5	2,011	263	1,87,801
6. Mysore ..	20,77,238	11	11	1,818	1,177	9,14,470
7. Mandya ..	9,93,973	7	7	1,479	1,065	4,39,677
8. Hassan ..	11,00,718	8	6	2,591	1,643	6,45,801
9. Chickmagalur	7,36,647	7	3	1,110	457	2,38,016
10. Belgaum ..	24,23,342	10	8	1,182	385	5,96,167
11. Bijapur ..	19,86,591	11	11	1,256	742	11,47,021
12. Dharwar ..	23,42,213	17	8	1,434	383	7,66,006
13. Gulbarga ..	17,39,671	10	10	1,392	1,371	13,67,474
14. Raichur ..	14,15,740	9	9	1,529	991	8,10,957
15. Bidar ..	8,24,059	5	5	623	547	6,50,033
16. Bellary ..	11,22,472	8	8	628	446	5,14,404
Total ..		153	131	27,393	16,029	1,04,18,737

ಪರಿಶಿಷ್ಟ —ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಳೆ ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ.

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April*	*May*		*June*		*July*	
			Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Bijapur ..	17.2	28.5	13.4	76.7	12.2	60.2	26.2
2.	Bagewadi ..	..	34.3	24.6	79.5	5.1	67.3	23.8
3.	Muddebihal	17.2	38.6	16.9	74.9	48.7	69.6	20.2
4.	Indi ..	..	21.6	23.2	86.1	20.4	76.5	9.5
5.	Sindgi ..	..	25.1	9.2	91.2	44.3	79.0	21.5
6.	Jamkhandi	..	41.7	2.5	70.1	30.3	66.5	12.1
7.	Mudhol	..	42.4	6.5	71.4	70.0	55.9	15.0
8.	Bilgi ..	..	40.1	25.0	72.9	87.3	54.4	16.9
9.	Bagalkot ..	35.0	42.2	29.3	74.2	38.8	66.0	53.0
10.	Hungund ..	..	40.9	..	66.0	126.2	69.1	32.5
11.	Badami ..	..	48.8	..	66.0	34.6	61.5	26.8

(*In M.M*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August*		*September*		*October*		*November*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Bijapur ..	51.0	3.0	141.5	116.0	76.7	49.6	30.7	18.2
2.	Bagewadi ..	77.2	10.1	151.6	163.3	89.7	54.1	32.5	71.0
3.	Muddebihal	84.1	12.1	165.1	68.0	75.7	60.9	28.7	82.0
4.	Indi ..	89.7	18.6	173.2	44.9	73.7	51.0	36.6	71.9
5.	Sindgi ..	89.4	12.2	150.1	90.3	74.2	78.5	29.0	12.0
6.	Jamkhandi	57.1	..	142.5	202.9	90.4	65.0	32.0	30.0
7.	Mudhol ..	50.8	5.0	140.5	101.5	80.3	52.1	45.0	6.0
8.	Bilgi ..	57.7	1.0	137.9	129.2	74.2	45.8	34.0	36.6
9.	Bagalkot ..	60.5	5.0	143.8	146.0	84.1	85.0	33.8	99.1
10.	Hungund ..	76.7	2.0	148.1	89.9	86.6	19.4	38.3	20.3
11.	Badami ..	72.1	4.9	145.5	206.0	91.7	65.9	45.0	13.7

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಬೆಳಗಾವ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972 ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April*		*May*		*June*		*July*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Athani ..	30.0	36.1	53.1	51.2	77.2	75.2	73.1	29.0
2.	Raibag ..	28.5	11.0	38.6	47.0	50.8	103.0	76.2	25.5
3.	Gokak ..	30.0	19.4	57.1	29.7	68.8	34.4	75.9	36.3
4.	Ramdurg ..	29.0	9.4	51.1	59.1	70.9	40.5	73.7	22.0
5.	Soundatti ..	37.3	21.3	56.6	81.3	65.0	25.5	81.5	42.3
6.	Belgaum ..	43.2	69.3	66.5	112.2	190.7	169.2	459.0	396.7
7.	Khanapur ..	39.2	17.7	117.2	51.3	320.0	464.3	665.0	790.4
8.	Chikodi ..	34.0	..	51.0	119.2	80.8	42.2	127.3	80.4
9.	Hukeri ..	32.8	37.3	66.5	92.0	82.5	41.4	129.8	119.9
10.	Bailhongal	36.8	55.1	62.7	83.7	100.3	93.5	136.4	115.0

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August*		*September*		*October*		*November*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Athani ..	75.2	..	137.9	95.0	93.0	39.0	33.3	70.5
2.	Raibag ..	56.6	7.0	101.6	180.5	96.5	16.0	38.6	28.0
3.	Gokak ..	63.0	15.2	95.3	108.1	109.5	6.4	44.2	1.0
4.	Ramdurg ..	70.6	8.0	120.4	100.0	83.1	81.0	48.3	1.0
5.	Soundatti ..	71.4	1.7	122.0	185.9	106.7	45.1	51.1	43.2
6.	Belgaum ..	247.1	111.9	118.9	152.4	111.0	81.0	40.6	26.2
7.	Khanapur ..	345.9	214.3	119.9	182.3	102.9	66.8	37.1	16.0
8.	Chikodi ..	86.4	6.9	94.5	32.5	98.8	23.7	38.9	4.3
9.	Hukeri ..	82.3	23.0	103.9	48.6	109.2	99.7	43.7	43.9
10.	Bailhongal	87.1	46.2	110.7	84.3	114.3	158.9	40.6	22.6

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In. M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April* 1972		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dharwar	48.3	27.6	74.4	65.6	95.3	105.03	174.00	134.06
2.	Hubli	36.6	5.0	70.1	160.2	81.8	113.0	113.03	122.8
3.	Kalghatgi	40.1	94.0	72.6	101.00	135.4	160.0	232.07	150.5
4.	Navalgund	28.5	22.0	62.7	66.8	65.0	32.04	67.06	35.2
5.	Gadag	30.7	14.8	69.1	62.7	71.01	141.05	67.06	37.01
6.	Ron	19.6	4.0	52.01	54.1	80.3	60.09	65.00	16.07
7.	Mundargi	19.6	..	51.1	107.08	53.6	31.00	38.01	10.00
8.	Naragund	24.4	14.2	61.5	16.4	49.5	40.07	57.09	40.03
9.	Ranibennur	32.8	6.0	70.4	120.00	68.8	44.00	96.08	81.07
10.	Byadgi	..	..	..	139.09	..	92.00	..	102.07
11.	Hirekerur	34.8	19.00	71.6	144.5	101.09	77.03	199.06	107.08
12.	Haveri	43.2	43.02	79.8	176.8	99.00	104.05	138.07	161.06
13.	Shiggaon	32.3	14.5	62.5	97.9	90.09	100.05	155.07	84.9
14.	Shirhatti	..	23.7	..	98.5	..	133.00	..	31.2
15.	Hangal	38.1	88.1	64.0	117.09	138.09	121.04	268.07	312.8
16.	Kundgol	..	50.8	..	207.02	..	72.02	72.02	104.02
17.	Savanur	34.3	61.5	77.0	94.0	89.1	39.4	123.07	65.0

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*Nov.* (15*th*) 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Dharwar	121.04	39.4	102.4	185.8	125.2	25.4	48.0	18.9
2.	Hubli	87.6	35.0	100.8	128.4	111.5	8.4	42.9	30.2
3.	Kalghatgi	153.9	32.6	99.8	160.4	114.8	70.8	43.4	..
4.	Navalgund	71.1	22.0	130.8	198.4	111.8	104.4	36.3	..
5.	Gadag	92.2	39.4	129.0	172.8	112.0	99.7	44.2	27.8
6.	Ron	79.8	37.5	153.4	178.3	99.1	44.2	37.9	6.6
7.	Mundargi	59.9	9.0	101.3	209.0	89.1	66.0	36.8	..
8.	Naragund	60.2	2.5	123.9	194.4	85.6	136.4	34.5	..
9.	Ranibennur	76.5	16.0	90.4	197.5	105.5	94.1	46.5	30.5
10.	Byadgi	Not fixed	38.9	79.3*	187.7	122.2*	21.6	31.8	16.5
11.	Hirekerur	111.5	25.0	85.6	85.0	119.6	19.0	49.8	6.0
12.	Haveri	101.9	43.1	89.4	126.2	121.4	47.2	49.3	35.0
13.	Shiggaon	101.3	39.7	78.5	159.6	111.3	62.0	37.6	9.7
14.	Shirhatti	Not fixed	20.0	121.4*	192.9	126.2*	39.4	34.4*	4.1
15.	Hangal	148.3	98.1	72.9	69.2	112.5	45.9	39.4	..
16.	Kundgol	Not fixed	23.2	111.5*	164.9	96.2*	32.5	44.7*	90.5
17.	Savanur	89.4	49.2	88.7	180.5	113.5	30.0	39.9	..

Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.
Latest figures received have been used.

ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972 ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April*		*May*		*June*		*July*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gulbarga	19.1	..	25.3	10.1	101.6	78.1	134.5	14.4
2.	Alland	22.4	4.6	43.6	..	106.9	76.9	190.0	34.1
3.	Afzalpur	23.6	7.3	37.2	10.8	94.5	54.3	131.9	14.5
4.	Jewargi	21.0	25.4	32.2	..	96.0	24.7	119.7	22.3
5.	Yadgir	21.8	10.5	22.6	34.4	96.8	103.1	132.8	36.1
6.	Shahapur	16.2	..	28.8	57.0	123.3	67.4	171.2	39.4
7.	Shorapur	11.6	..	20.0	41.6	100.0	25.1	116.4	78.0
8.	Sedam	25.8	..	43.7	12.7	129.2	124.9	227.3	72.1
9.	Chittapur	17.9	4.8	31.1	14.7	114.2	48.0	183.0	56.3
10.	Chincholi	13.5	4.8	25.3	11.2	139.6	92.0	221.0	82.9

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August*		*September*		*October*		*November (15th)*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Gulbarga	121.1	2.6	185.4	188.5	64.3	24.4	32.5	10.6
2.	Alland	157.2	63.8	212.2*	104.4	90.7*	19.8	10.8	59.1
3.	Afzalpur	115.2	6.8	184.7*	88.0	79.2*	16.0	6.3*	26.3
4.	Jewargi	121.5	2.9	192.2*	153.9	77.1*	3.8	12.4*	20.3
5.	Yadgir	110.7	45.2	165.3	213.6	70.6	85.1	31.0	4.1
6.	Shahapur	124.0	..	199.4	179.4	105.5*	10.8	13.3*	122.4
7.	Shorapur	141.1	23.6	223.2*	78.6	97.2*	22.9	19.1*	51.3
8.	Sedam	184.4	28.5	202.1*	98.2	83.9*	10.7	12.6*	..
9.	Chittapur	165.9	5.7	195.6*	80.2	65.4*	..	8.2*	3.6
10.	Chincholi	172.3	27.4	215.3*	35.4	91.6*	71.9	11.8*	61.0

* Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.
Latest figures received have been used.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April*		*May*		*June*		*July*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Raichur	28.7	8.6	28.4	43.6	75.0	105.7	115.3	52.6
2.	Manvi	19.2	..	26.9	45.4	84.7	103.8	112.4	50.0
3.	Deodurg	14.1	2.1	19.3	45.7	87.3	134.6	106.9	37.2
4.	Lingsugur	20.2	69.0	39.3	49.0	65.0	68.5	89.7	51.0
5.	Sindhnoor	16.9	25.1	44.0	53.3	65.7	43.8	76.9	26.0
6.	Kushtagi	30.1	12.4	42.9	27.8	55.5	76.2	81.7	47.0
7.	Gangavathi	17.4	14.2	57.3	19.3	77.4	78.4	88.2	2.3
8.	Koppal	20.5	..	41.0	56.6	51.9	17.0	76.6	54.6
9.	Yelburga	28.1	7.0	52.1	44.0	73.4	20.0	78.4	47.4

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August*		*September*		*October*		*November*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Raichur	126.2	5.4	178.7*	31.6	89.4	58.4	30.7	..
2.	Manvi	95.3	22.7	241.5*	121.0	88.1*	..	6.1*	..
3.	Deodurg	127.5	40.8	178.7*	31.6	89.4*	58.4	11.3*	..
4.	Lingsugur	97.9	..	131.8	156.4	72.6	95.0	36.8	..
5.	Sindhnoor	99.6	36.1	131.1*	130.6	84.3*	7.5	21.2*	..
6.	Kushtagi	78.3	13.2	166.6*	176.6	107.5*	14.8	8.0*	..
7.	Gangavathi	93.7	5.4	119.8*	175.5	96.5*	34.3	20.4*	..
8.	Koppal	85.4	35.5	137.2*	192.6	98.5*	58.4	3.8*	34.3
9.	Yelburga	108.1	28.2	158.6*	147.4	91.4*	16.6	8.7*	..

* Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.

Latest figures received have been used.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972 ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April*		*May*		*June*		*July*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bellary	20.8	25.5	48.3	29.1	44.5	41.3	40.6	16.2
2.	Siruguppa	19.6	8.9	45.2	92.8	77.4	65.5	77.5	31.7
3.	Sandur	38.1	17.8	85.4	73.4	89.1	36.4	125.2	75.8
4.	Hospet	20.6	11.7	55.9	51.6	66.5	23.9	75.9	42.6
5.	Mallapur	20.6	4.3	55.9	36.9	66.5	20.0	75.9	12.8
6.	Hadagalli	25.9	11.5	63.0	143.0	67.3	42.2	77.7	41.3
7.	Harapanahalli	25.9	8.9	70.4	177.1	72.9	71.1	91.9	32.9
8.	Kudligi	23.4	..	63.3	67.3	60.7	26.6	75.4	26.5

(*In M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August*		*September*		*October*		*November*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Bellary	69.3	..	122.4	152.3	105.2	44.6	50.0	..
2.	Siruguppa	100.1	54.9	164.9	87.4	101.3	23.1	31.0	2.5
3.	Sandur	141.4	69.0	126.7*	159.0	132.0*	32.7	42.3*	23.1
4.	Hospet	106.4	105.6	155.2	175.6	91.4	146.5	41.9	10.7
5.	Mallapur	106.4	63.8	187.8*	186.1	89.3*	160.0	27.3*	6.2
6.	Hadagalli	85.6	11.5	127.0	193.0	100.1	97.1	41.4	(*a*)
7.	Harapanahalli	87.6	58.2	109.5	222.3	101.9	40.9	40.1	5.8
8.	Kudligi	113.8	8.2	135.4	62.2	90.9	94.9	37.1	..

1. *Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.
2. Latest figures received have been used.

(*a*) Report not received.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*April* 1972		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bidar	28.4	55.0	25.1	1.0	126.5	59.0	206.3	49.0
2.	Bhalki	28.4	19.0	25.1	18.0	126.5	105.0	206.3	57.0
3.	Aurad	28.4	16.2	25.1	1.1	126.5	36.6	206.3	71.4
4.	Humnabad	28.4	21.0	25.1	20.0	126.5	114.0	206.3	51.0
5.	Baswakalyan	28.4	11.2	25.1	8.2	126.5	120.1	206.3	36.3

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*November* (15*th*)	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Bidar	166.6	242.2	238.8	149.0	59.4	16.3	26.7	20.0
2.	Bhalki	166.6	50.0	227.8*	50.0	59.3*	24.2	11.4*	30.2
3.	Aurad	166.6	97.8	158.5*	152.5	58.7*	..	17.5	(*a*)
4.	Humnabad	166.6	48.0	179.0*	39.0	82.4*	20.0	19.3	..
5.	Baswakalyan	166.6	35.0	..	54.5	..	6.0	..	16.3

* No normal or average

(a) Report not Received.

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ
ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Sl. No.	Name of Taluk	*April* 1972		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Anekal ..	46.5	43.2	119.1	60.0	57.7	61.1	83.1	10.5
2.	Bangalore North.	22.5	17.7	57.4	152.8	35.9	94.2	61.3	54.3
3.	Bangalore South.	22.0	1.6	50.0	52.6	35.0	101.4	50.0	41.7
4.	Channapatna	46.7	31.9	126.7	179.7	68.6	209.9	75.2	27.9
5.	Doddaballapur.	34.0	..	77.7	250.5	64.8	33.0	88.7	23.1
6.	Devanahalli	40.4	..	88.9	70.0	56.9	20.0	84.3	65.0
7.	Hosakote	40.1	26.7	92.5	151.1	56.6	125.7	74.2	69.3
8.	Kanakapura	49.8	...	128.0	437.8	57.1	100.3	69.6	43.3
9.	Magadi ..	36.9	..	98.3	106.7	65.5	85.0	72.4	37.4
10.	Nelamangala	42.7	25.4	93.2	159.8	60.2	112.6	83.8	48.8
11.	Ramanagaram	46.7	29.2	132.6	193.9	72.4	101.4	78.0	27.9

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*November* (15*th*)	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
		11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Anekal ..	115.6	127.2	137.7	174.0	141.2	147.0	64.8	63.2
2.	Bangalore North.	76.7	51.5	163.6	211.0	153.4	249.8	61.2	12.9
3.	Bangalore South.	60.0	50.4	..	132.7	(*b*)	174.5	..	..
4.	Channapatna	117.3	38.8	149.6	341.7	160.0	202.9	62.5	18.0
5.	Doddaballa-pur.	108.7	21.1	147.8	281.7	133.1	103.9	53.1	..
6.	Devanahalli	101.1	115.0	153.7	..	125.2	(*c*)	59.4	..
7.	Hosakote	96.5	37.5	131.3	185.5	137.7	266.6	62.0	15.2
8.	Kanakapura	104.9	24.0	148.1	152.8	155.5	83.8	59.4	12.4
9.	Magadi ..	127.5	50.8	154.4	..	143.0	(*c*)	55.4	..
10.	Nelamangala	115.6	92.7	141.5	270.9	139.5	267.0	59.2	..
11.	Ramanaga-ram.	117.3	40.2	154.2	218.3	150.4	144.2	60.5	7.6

* Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall. Latest figures received have been used.

(*a*) Report not received.

(*b*) No normal or average.

(*c*) Out of order.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Sl. No.	Name of Taluk	April		May		June		July	
		Normal	Actual	Normal	Actual	Normal	Actual	Normal	Actual
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Shimoga..	31.5	10.5	75.4	204.6	104.4	68.4	222.8	238.4
2.	Bhadravathi	Not available	12.7	Not available	137.5	Not available	54.6	Not available	202.2
3.	Chennagiri	29.2	..	81.3	160.6	73.7	68.1	154.2	115.2
4.	Honnali	38.1	..	85.1	215.0	54.9	36.5	87.9	85.3
5.	Shikaripur	41.4	32.9	74.9	159.6	132.6	104.2	280.4	243.6
6.	Sorab ..	31.7	19.7	58.9	162.1	276.3	168.0	587.5	469.1
7.	Sagar ..	42.2	19.3	61.7	138.5	396.2	437.9	805.2	872.4
8.	Hosanagar	41.4	2.0	86.6	56.0	613.7	158.0	1,177.0	902.0
9.	Tirthahalli	32.8	30.0	78.7	165.3	524.3	295.0	1,243.6	1,073.0

*Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.
Latest figures received have been used.

(*in M. M.*)

Sl. No..	Name of Taluk	August		September		October		November (15th)	
		Normal	Actual	Normal	Actual	Normal	Actual	Normal	Actual
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Shimoga..	115.3	19.5	84.1	82.9	117.£	77.6	45.2	..
2.	Bhadravathi	Not available	44.8	87.8£	103.4	141.5*	53.4	46.8*	6.3
3.	Chennagiri	110.9	132.6	106.9	189.7	121.2	38.5	59.7	10.2
4.	Honnali	65.3	27.4	81.0	42.5	130.1	65.9	45.2	..
5.	Shikaripur	148.6	67.1	82.5	50.7	145.3	68.5	45.0	..
6.	Sorab ..	287.3	110.8	120.9	113.8	131.3	87.6	46.2	12.6
7.	Sagar ..	417.8	191.7	150.6	119.9	147.3	200.5	49.3	35.6
8.	Hosanagar	559.7	217.5	196.6	194.8	141.5	125.4	45.0	20.0
9.	Tirthahalli	673.1	278.0	211.6	237.6	125.0	79.0	49.3	8.0

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April* 1972		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Actual	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Chitradurga	22.4	21.1	78.6	79.0	39.0	61.7	75.0	74.4
2.	Challakere	34.0	19.1	107.3	58.7	71.0	29.7	7.2	33.3
3.	Hiriyur ..	23.8	23.4	296.4	76.7	68.0	40.4	16.6	46.5
4.	Holalkere	24.6	29.5	171.0	80.5	77.7	56.9	100.0	87.9
5.	Davanagere	3.8	28.7	165.0	71.9	8.2	96.6	82.1	91.4
6.	Molakalmuru	..	19.1	68.6	63.3	23.1	52.6	33.8	47.7
7.	Jagalur ..	..	22.9	37.0	65.5	44.0	48.3	63.9	63.7
8.	Hosadurga	13.2	23.1	238.5	90.9	35.9	55.6	32.8	70.6
9.	Harihara	27.2	28.5	193.9	68.3	23.9	55.1	93.6	69.6

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August*		*September*		*October* 1972		*November* (15*th*)	
		Actual	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Chitradurga	42.0	89.4	101.6	215.0	120.7	77.4	59.2	..
2.	Challakere	..	62.2	92.2	202.7	100.1	72.5	38.1	9.4
3.	Hiriyur ..	7.6	65.3	97.5	182.2	111.0	85.2	53.3	..
4.	Holalkere	56.9	91.9	99.3	173.3	122.2	135.8	53.1	..
5.	Davanagere	26.2	75.2	109.5	244.6	126.0	52.2	47.2	..
6.	Molakalmuru	6.3	81.8	139.7	175.5	118.6	130.5	48.0	21.3
7.	Jagalur ..	11.5	75.9	103.9	150.9	97.3	38.5	45.5	..
8.	Hosadurga	14.1	65.8	82.8	102.0	125.0	106.8	66.5	10.6
9.	Harihara	33.1	65.3	95.5	227.9	105.4	55.6	44.5	10.8

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Sl. No.	Name of Taluk	*April*		*May*		*June*		*July*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1.	Kolar ..	34.5	104.3	85.1	139.8	60.7	98.0	68.6	5.8
2.	Bangarpet	39.9	9.2	85.6	110.2	52.1	44.0	61.0	20.3
3.	Malur ..	38.3	5.6	95.8	92.8	52.6	80.7	70.9	4.4
4.	Mulbagal	29.7	..	80.5	141.2	64.3	92.5	70.9	..
5.	Srinivasapur	28.2	30.4	78.2	190.4	57.9	86.5	95.0	10.2
6.	Chickballapur	32.3	31.7	74.9	160.1	75.4	37.3	94.5	17.7
7.	Chintamani	36.3	58.4	74.7	106.6	60.5	22.8	68.1	..
8.	Sidlaghatta	31.0	16.5	80.3	176.4	65.2	22.6	77.0	..
9.	Gowribidnur	25.1	20.0	70.9	126.0	56.9	29.0	74.7	8.0
10.	Bagepalli	28.7	12.7	54.4	181.2	59.2	106.2	73.9	15.5
11.	Gudibanda	27.7	8.0	69.1	161.0	78.2	31.0	102.4	15.2

Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.
Latest figures received have been used.

Sl. No.	Name of Taluk	*August*		*September*		*October*		*November (15th)*	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1.	Kolar ..	98.0	21.4	129.3	220.4	119.1	105.5	82.0	54.6
2.	Bangarpet	97.3	27.0	123.9	301.7	126.7	176.0	69.9	..
3.	Malur ..	54.1	43.4	133.9	151.3	123.9	159.4	74.7	36.1
4.	Mulbagal	104.7	12.4	136.1	194.8	132.8	106.1	89.1	..
5.	Srinivasapur	96.5	41.6	136.7	194.7	133.1	160.1	82.3	7.6
6.	Chickballapur	118.1	97.2	147.1	253.4	116.8	88.8	67.8	..
7.	Chintamani	81.8	124.5	128.5	289.6	126.2	154.9	81.5	30.5
8.	Sidlaghatta	95.3	80.5	151.4	252.5	124.2	185.3	74.9	..
9.	Gowribidanur	95.0	30.0	158.8	218.0	110.7	59.0	58.7	6.0
10.	Bagepalli	85.9	20.3	152.4	157.5	105.4	275.7	58.2	20.3
11.	Gudibanda	110.0	27.0	182.9	221.0	177.6	91.0	67.1	..

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Sl. No.	Name of Taluk	*April* 1972		*May* 1972		*Juue* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1.	Tumkur	35.5	32.8	255.2	91.9	43.6	77.0	9.0	97.3
2.	Gubbi ..	26.9	33.8	211.2	99.8	45.7	72.1	11.6	86.6
3.	Kunigal	25.4	35.8	63.5	104.4	41.4	68.3	69.0	69.6
4.	Tiptur ..	48.9	37.3	192.7	103.1	39.0	47.5	6.6	49.3
5.	Turuvekere	25.7	33.0	145.0	107.7	38.6	55.6	6.2	56.6
6.	C. N. Halli	35.9	37.1	201.7	103.1	71.2	60.2	14.5	67.3
7.	Madhugiri	12.4	31.0	348.6	74.9	58.8	64.8	19.3	75.4
8.	Koratagere	25.4	27.2	263.4	82.8	63.4	59.4	4.8	74.4
9.	Sira ..	0.8	21.3	254.6	77.0	49.9	45 7	6.3	46.5
10.	Pavagada	17.7	20.3	112.5	72.4	56.6	48.0	6.5	51.6

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*November* (15*th*) 72	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1.	Tumkur	24.9	123.7	152.1	260.0	142.7	19.9	60.5	..
2.	Gubbi ..	8.4	111.0	140.5	110.2	142.5	198.9	63.0	3.1
3.	Kunigal	82.1	115.1	144.0	102.5	147.6	139.7	57.9	10.0
4.	Tiptur ..	..	79.9	92.5	224.0	125.2	40.7	64.8	Not received
5.	Turuvekere	30.9	89.9	120.7	171.2	147.3	167.9	74.7	..
6.	C. N. Halli	12.1	83.8	115.8	175.2	146.1	196.0	69.3	75.5
7.	Madhugiri	1.9	96.0	145.5	135.8	142.0	142.8	62.5	9.2
8.	Koratagere	13.0	84.8	123.7	229.4	125.2	134.2	58.7	..
9.	Sira ..	..	75.4	113.5	158.3	117.3	61.5	47.5	14.0
10.	Pavagada	6.5	79.5	112.0	181.0	103.9	178.3	51.8	8.0

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

Sl. No.	Name of Taluk	*April* 1972		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1.	Mandya	40.4	19.6	121.2	226.0	47.2	154.2	36.6	12.6
2.	Maddur ..	49.5	80.1	91.9	222.7	35.8	90.7	44.2	33.6
3.	Malavalli	49.3	38.7	120.1	333.2	43.9	175.2	42.7	14.4
4.	Pandavapura	56.4	13.0	110.2	259.3	31.2	105.0	28.2	36.8
5.	Srirangapatna	49.0	..	133.1	198.1	43.2	30.5	38.3	21.6
6.	K.R. pet	47.0	..	140.5	187.0	61.0	30.7	64.3	34.8
7.	Nagamangala	43.7	27.0	112.3	162.0	39.1	44.0	31.5	11.0

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*November* (15th)72	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1.	Mandya	47.0	18.0	110.0	186.0	154.7	54.8	67.6	2.0
2.	Maddur ..	57.4	142.0	107.9	260.0	177.5	119.2	52.3	20.8
3.	Malavalli	49.0	61.7	110.7	111.2	146.8	84.4	67.1	..
4.	Pandavapura	..	6.1	82.0	166.9	205.5	142.5	64.3	..
5.	Srirangapatna	39.4	5.1	90.2	208.2	152.4	149.8	67.6	..
6.	K.R. Pet	41.1	31.0	100.3	211.2	160.8	240.2	74.4	..
7.	Nagamangala	38.1	..	122.2	225.4	158.2	198.0	79.0	..

1. Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall
2. Latest figures received have been used.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In. M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*April* 1872		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Hassan	52.8	41.4	115.3	146.8	84.1	111.0	150.4	111.5
2.	Arsikere	34.8	27.2	96.8	195.8	54.4	56.0	67.8	27.3
3.	C.R. Patna	49.8	17.0	118.1	157.8	56.6	44.6	66.3	25.2
4.	H.N. Pura	53.9	24.4	104.9	175.9	56.9	15.1	98.5	16.8
5.	Arkalgud	57.9	81.5	109.2	266.4	98.5	176.0	221.0	313.8
6.	Belur	55.6	76.6	122.7	136.0	125.0	105.7	248.4	146.1
7.	Alur	65.3	44.0	109.7	260.2	126.0	116.6	252.5	145.5
8.	Sakleshpura	51.8	26.6	113.5	237.4	397.3	328.2	859.0	795.6

(*In. M.M.*)

Sl. No.	*Name of Taluk*	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*Nov. (15th)* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Hassan	99.3	16.6	100.1	170.2	160.3	168.3	76.7	13.1
2.	Arsikere	77.2	29.3	106.9	132.5	136.9	192.8	67.3	..
3.	C.R. Patna	68.0	..	102.9	221.5	147.6	167.0	72.9	..
4.	H.N. Pura	70.4	2.0	77.5	361.9	147.6	303.8	65.3	..
5.	Arkalgud	127.0	23.0	77.5	285.2	143.3	176.0	75.4	..
6.	Belur	102.6	26.7	84.8	227.0	146.1	214.6	74.2	25.9
7.	Alur	128.3	48.1	93.2	170.2	166.9	265.0	76.7	..
8.	Sakleshpura	452.1	211.9	170.2	296.5	182.4	194.5	81.5	2.5

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*April* 1972		*May* 1972		*June* 1972		*July* 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Chickmagalur	57.0	17.0	121.5	114.5	117.0	95.0	169.0	86.0
2.	Kadur	33.5	21.4	82.8	216.7	61.0	25.6	66.5	56.4
3.	Mudigere	68.1	41.8	113.3	170.0	469.7	364.7	801.9	629.6
4.	Tarikere	35.3	7.0	74.9	385.4	93.0	106.7	208.8	228.3
5.	N.R. Pura	57.4	13.1	87.6	152.0	270.8	220.0	611.4	515.9
6.	Koppa	49.3	50.8	82.5	195.6	551.5	435.5	1,144.0	1,088.9
7.	Sringeri	54.6	44.5	74.2	132.1	758.7	644.3	2,337.6	1,563.6

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	*August* 1972		*September* 1972		*October* 1972		*Nov.* (15*th*) 1972	
		Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Chickmagalur	86.4	7.9	86.1	147.0	153.9	87.8	72.4	..
2.	Kadur	41.4	..	65.3	123.5	140.5	129.8	65.8	21.3
3.	Mudigere	420.6	209.5	204.7	66.0	189.0	273.1	66.8	7.6
4.	Tarikere	126.7	144.5	87.9	137.1	135.4	219.8	64.5	..
5.	N.R. Pura	348.5	153.4	147.1	114.1	150.6	67.0	51.8	..
6.	Koppa	670.1	157.2	247.4	214.77	172.5	191.8	62.2	..
7.	Sringeri	867.2	156.1	292.3	176.3	193.9	218.0	61.7	6.3

*Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.

2. Latest figuress received have been used.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1972ರಿಂದ 15ನೇ ನವಂಬರ್ 1972ರ ವರೆಗೆ ಆದ ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	April Normal	April Actual	May Normal	May Actual	June Normal	June Actual	July Normal	July Actual
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Mysore	63.5	0.8	151.1	213.3	60.5	130.6	69.1	33.0
2.	Hunsur	59.4	49.8	135.4	264.4	73.7	50.6	100.8	67.4
3.	H.D. Kote	70.1	32.0	139.5	58.9	89.9	86.	181.6	101.9
4.	K.R. Nagar	50.8	57.2	130.6	219.1	45.7	81.5	63.0	24.9
5.	P. Patna	70.1	34.8	136.1	285.2	79.8	98.1	124.2	123.6
6.	Nanjangud	73.4	15.3	132.6	257.7	46.2	61.5	65.0	50.3
7.	Chamaraja Nagar.	52.8	35.5	125.7	215.9	87.3	123.1	35.3	33.3
8.	Gundlupet	70.4	81.8	125.7	118.9	41.9	69.9	48.0	36.8
9.	Kollegal	68.3	6.5	125.5	297.7	62.7	79.8	61.2	..
10.	Yelandur	..	12.0	..	304.6	..	192.8	..	20.0
11.	T.N. Pur	59.7	83.0	126.5	219.9	51.6	75.1	45.2	41.8

(*In M.M.*)

Sl. No.	Name of Taluk	August Normal	August Actual	September Normal	September Actual	October Normal	October Actual	Nov. (15th) 1972 Normal	Nov. (15th) 1972 Actual
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Mysore	87.1	28.8	117.1	125.0	153.7	95.0	71.6	..
2.	Hunsur	75.2	30.0	77.2	258.9	149.6	196.2	61.6	..
3.	H.D. Kote	106.2	28.4	84.1	201.1	131.3	83.5	74.7	4.1
4.	K.R. Nagar	57.1	11.4	80.3	176.5	155.7	184.5	65.8	..
5.	P. Patna	96.8	8.7	84.6	142.6	157.0	114.1	56.5	..
6.	Nanjangud	65.3	16.8	82.5	255.0	135.6	129.3	67.3	..
7.	Chamaraja Nagar.	71.6	6.1	88.9	173.2	150.4	162.6	75.7	13.3
8.	Gundlupet	49.8	27.9	64.8	280.9	155.2	135.5	79.3	5.1
9.	Kollegal	93.2	51.4	126.0	209.1	162.6	288.9	79.8	21.8
10.	Yelandur	..	15.3	130.0*	233.5	142.7*	186.5	74.8*	..
11.	T.N. Pur	81.5	37.6	113.0	105.3	142.0	146.3	65.8	15.4

*Average rainfall of taluks which do not have normal rainfall.

(2) Latest figures received have been used.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3

1972ರ ಖಾರೀಫ್ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಾಡಿಕೆ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು

000 *Acres*

Sl. No.	*Name of District*	*No. of Taluk affected*	*Dry food*		*Dry Non-food*		*Dry total*		*Wet*	
			Normal	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actual*	*Normal*	*Actua*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Bangalore	11	628	606	78	76	706	682	710	700
2.	Kolar	11	504	383	111	87	615	470	114	118
3.	Tumkur	10	1,018	498	205	140	1,223	638	107	91
4.	Chitradurga	8	719	519	275	202	994	721	215	118
5.	Shimoga	5	127	124	22	21	149	145	141	140
6.	Mysore	11	747	669	249	213	996	882	134	107
7.	Mandya	7	399	106	65	28	455	134	206	190
8.	Hassan	6	321	255	147	135	468	390	150	123
9.	Chickmagalur	3	170	116	17	7	187	123	50	43
10.	Belgaum	8	816	631	515	447	1,331	1,078	299	317
11.	Bijapur	11	1,040	360	299	113	1,339	473	33	16
12.	Dharwar	8	1,190	1,021	471	423	1,661	1,444	143	141
13.	Gulbarga	10	1,003	485	612	323	1,615	808	53	..
14.	Raichur	9	868	510	349	210	1,217	720	108	89
15.	Bidar	5	416	651	131	11	547	662	28	21
16.	Bellary	8	1,132	611	390	202	1,524	813	152	118

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ತಖ್ತೆ

"64 ಕ್ಷಾಮ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕದ ಕೆಳಗೆ 20ನೇ ನವೆಂಬರ್, 1972ರ ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡಲಾದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ತೋರಿಸುವ ತಖ್ತೆ.

				ರೂ.ಗಳು
1.	ಬೆಳಗಾಂ	...	...	71,38 000-00
2.	ಬಿಜಾಪುರ	...	...	1,22,77,800-00
3.	ಧಾರವಾರ	...	...	68,88,000-00
4.	ಗುಲ್ಬರ್ಗ	...	...	83,80,000-00
5.	ರಾಯಚೂರು	...	...	56,40,000-00
6.	ಬೀದರ್	...	...	62,11,900-00
7.	ಬಳ್ಳಾರಿ	...	...	56,10,900-00
8.	ಬೆಂಗಳೂರು	...	...	22,28,000-00
9.	ಕೋಲಾರ	...	...	22,49,667-00
10.	ತುಮಕೂರು	...	...	21,02,740-00
11.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	...	...	32,69,666-00
12.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	...	...	8,53,020-00
13.	ಮೈಸೂರು	...	...	25,43,932-00
14.	ಮಂಡ್ಯ	...	...	21,25,000-00
15.	ಹಾಸನ	...	...	40,60,000-00
16.	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	...	...	18,76,900-00
	ನೀಡಲಾದ ಒಟ್ಟು ರೂ.ಗಳು		...	7,34,55,525-00

2.	ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ (ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ) ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದ ತೋಡುವ ರಿಗ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ	...	33,00,000-00
3.	ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್, (ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ).		80,00,000-00
4.	ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್, (ಮೈಸೂರು ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್) ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಷೇರ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್.		35,00,000-00
5.	ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ	...	2,00,00,000-00
6.	ಮೋಟಿಗಾಗಿ ತಕಾವಿ ಸಾಲ	...	50,00,000-00
7.	ಆಗ್ರೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (ಡೀಸೆಲ್/ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಸ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ)	...	26,00,000-00
	ಒಟ್ಟು	...	11,58,55,525-00

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ).—ಯಾವ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಜನರು ಮತ್ತು ದನಗಳು ಸತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿಗಳು ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಜನಗಳು ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅನೇಕರು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಹುಮ್ನಾಬಾದ್).—ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡಿರಿ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಆದೇಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಈ ರೀತಿಯ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಸ್ಪೆನ್‌ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ಜನಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ದನಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿವೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವರದಿ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಜನರು ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಬೇಕೋ ? ನಾವು ಏನು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ? ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೇ ಹೇಗೆ ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಹಸಿವಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮೇವಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದನಗಳು ಸತ್ತಿವೆ ಅದರ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ದನಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಜನಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ದನಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಸತ್ತಿವೆ ಅನ್ನುವ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡಿ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forests).—When they seek information from the Government, the Government has furnished the information that there is no death on account of hunger. If the information is wrong, according to facts available with the membebrs they are at liberty to take us to task.

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ವರದಿ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅನೇಕ ಜನ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರನ್ನು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕರೆಸಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರೂ ಕೂಡ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇನ್ನಾವ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವರದಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೇವಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ದನಗಳು ಸತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಜನ ಯಾರೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಮೇವಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಕೆಲವು ಜಾನುವಾರುಗಳು ಸತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜನಗಳು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮಾರಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯೇ ಇದೆ. (ಕೆಲವು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು) ಜಾನುವಾರುಗಳು ಮೇವಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಸತ್ತಿವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ವರದಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಎರಡು ದಿವಸದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾದಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಒಂದು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಕೂಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಅವರು ಹೇಳಿದರು, ದನಗಳು ಸಾಯುತ್ತಾ ಇರುವುದು ನಿಜ, ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದನಗಳು ಸತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಜಾನುವಾರುಗಳು ಸತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸುಳ್ಳು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ದನಗಳು ಇರುವ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೇವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆ ಆಗಿವೆ. ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳೆ ಆಗಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಮೇವು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಗುವಂಥಾದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಕೆಲವು ದನಗಳು ಸತ್ತಿರುವುದು ನಿಜ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಹತೋಟಿ ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಸತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ತಾವು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೊನ್ನೆ ಖುದ್ದಾಗಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ನಾನು ನೋಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ನಾನು ಮತ್ತು ಲಾ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕೂಲಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಾಲೇ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಯಿಲ್ ಕನ್‌ಸರ್ವೇಷನ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ $2\frac{1}{2}$—3 ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಒಂದರಲೇ ಸುಮಾರು 36 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಬಂಡು ಹಾಕುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಕೆಲಸ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇದೆ. ಈಗ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು 2 ರಷ್ಟು, 3 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಜನ ಸತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಸೆನ್ಸಸ್ ಮಾಡಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರೂಫ್ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಿ. ಅಲ್ಲಿ ದನಗಳು ಸಾಯುತ್ತಾ ಇರುವುದು ನಿಜ. ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಹತೋಟಿಗೆ ಮೀರಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರಲ್ಲಾ ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಆ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ತರಿಸಲು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಏನು ಒಂದು ಸಬ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡಿಫೈ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಮಿಟಿ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಹೆಸರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಸಜೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ ಆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನಾಳೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಸಬ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೋಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿಫೈ ಮಾಡಿರುವುದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :—

"This Assembly is of the opinion that a study team consisting of the hon. Members of this House belonging to different political parties shall be constituted with a view to

tour a few affected areas in the Districts of Gulbarga, Bidar, Bijapur, Belgaum and Bellary and submit a report to this House for information within a weak, the names of the team be settled by the Leader of the House in consultation with the Leader of the Opposition, and in the meanwhile the discussion on the statement of the Hon'ble Minister for Revenue be adjourned till such report is made available to this House."

So far as the constitution of the team is concerned, in consultation with the Leader of the House I will suggest the names and the Leader of the House can announce it tomorrow.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಸೂಚನೆಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಮ್ಮ ಲೀಡರನ್ನು ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು, ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಇರಬಹುದು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ದನಕ್ಕೂ, ಜನಕ್ಕೂ ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಸೂಚನೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಮೈಸೂರು, ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

5-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ. ನಾವು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಬಂದು ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಶುರು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ We will be nowhere. ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮಗೆ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಹಣ ಬರಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. ಕೇಂದ್ರದವರು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾದರೂ ನಾವು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಿದೆ ಒಂದು ಟೀಮ್ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇದನ್ನು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಬರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲೇ ಇದೆ, ನಾವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಅದನ್ನು ಇತರರು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇನ್ನೊಂದು ಈಗ ಯಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಇದೆ ಅವರ ಕಷ್ಟ ಮೊದಲು ನೋಡಬೇಕು. ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಎಫರ್ಟ್ಸ್ ಡೈಲ್ಯೂಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಡ ದಯವಿಟ್ಟು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಎಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್)

ಇದೆ ಎಂದು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಷ್ಟ. ಕಷ್ಟ ಇರುವವರಿಗೆ ಏನು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ? ದಯಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ಸಲಹೆ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಕನ್ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

I will announce the names of what you call the Study Team. ಅವರು ಹೋಗಿಬರಲಿ.

Madam SPEAKER.—The House will now rise and meet again to-morrow at 1 P.M.

The House adjourned at Five Minutes past Five of the clock to meet again at One of the clock on Wednesday the 29th November **1972.**

ANNEXURE—I

THE MYSORE HOMOEOPATHIC PRACTITIONERS (AMENDMENT) BILL, 1972.

(L.A. Bill No. 29 of 72)

A Bill further to amend the Mysore Homoeopathic Practitioners Act, 1961.

Whereas it is expedient further to amend the Mysore Homoeopathic Practitioners Act, 1961 (Mysore Act 35 of 1961) ;

Be it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows :—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Act, 1972.

(2) It shall be deemed to have come into force on the eleventh day of October, 1972.

2. *Amendment of section 5.*—In sub-section (1) of section 5 of the Mysore Homoeopathic Practitioners Act, 1961 (Mysore Act 35 of 1961) (hereinafter referred to as the principal Act), the words " at such time and at such place and " shall be omitted.

3. *Amendment of section 35.*—In clause (a) of sub-section (2) of section 35 of the principal Act, the words " the time and place at which and " shall be omitted.

4. *Repeal of Mysore Ordinance No. 3 of 1972.*—The Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 3 of 1972) is hereby repealed :

Provided that anything done or any action taken under the principal Act as amended by the said Ordinance shall be deemed to have been done or taken under the principal Act as amended by this Act.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

According to sub-section (1) of section 5 of the Mysore Homoeopathic Practitioners Act, 1961, elections to the Mysore Board of Homoeopathic System of Medicine have to be held at such time

and place as may be prescribed. The electorate consists of practitioners all over the State and it would not be practicable for all of them to meet at one place. Hence was not possible to hold the elections. In order to obviate the difficulty it was proposed to take steps to conduct elections by postal ballot.

As neither the Mysore Legislative Assembly nor the Mysore Legislative Council was in session, the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 3 of 1972) was promulgated by the Governor.

This Bill is intended to replace the said Ordinance.

Memorandum regarding delegated legislation

The amendments proposed by clauses 2 and 3 of the Bill to sections 5 and 35 respectively of the Act will empower the State Government to frame rules regarding the method of election either by postal ballot or otherwise.

The proposed delegation of legislative power is of a normal character.

H. SIDDAVEERAPPA,
Minister for Health.

Te. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

Explanatory Statement under sub-rule (1) *of rule* 70 *of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Mysore Legislative Assembly.*

Under sub-section (1) of section 5 of the Mysore Homoeopathic Practitioners Act, 1961 the election of members to the Mysore Board of Homoeopathic System of Medicine is required to be held at such time and at such place and in such manner as may be prescribed. As the electorate consists of registered practitioners who are spread over throughout the State it was found that it was not practicable to conduct the elections at a particular place. To enable further steps taken for the conduct of elections to the Board expeditiously it was found necessary to take immediate action to amend sections 5 and 35 omitting references to time and place so that steps be taken

to conduct elections by postal ballot. As the matter was urgent and as neither the Legislative Assembly nor the Legislative Council was in session it necessitated immediate legislation by an Ordinance.

The Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 3 of 1972) was accordingly promulgated by the Governor.

H. SIDDAVEERAPPA,
Minister for Health.

Te. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

ANNEXURE—II

THE MYSORE AYURVEDIC AND UNANI PRACTITIONERS' REGISTRATION AND MEDICAL PRACTITIONERS' MISCELLANEOUS PROVISIONS (AMENDMENT) BILL, 1972.

(L.A. Bill No. 22 of 1972)

A Bill further to amend the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions Act, 1961.

WHEREAS it is expedient further to amend the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions Act, 1961 (Mysore Act 9 of 1962) ;

BE it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third Year of the Republic of InIdia as follows :—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioner's Miscellaneous Provisions (Amendment) Act, 1972.

(2) It shall come into force at once.

2. *Amendment of sectoin* 5.—In sub-section (1) of section 5 of the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions Act, 1961 (Mysore Act 9 of 1962) (hereinafter referred to as the principal Act) the words "at such time and place and" shall be omitted.

3. *Amendment of section* 30.—In clause (*b*) of sub-section (2) of section 30 of the principal Act, the words "time at which and the place and" shall be omitted.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

Under the existing provisions of sections 5 and 30 of the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration of Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions Act, 1961 it is not possible to provide the facility of voting by postal ballot. Many representations have been received from the public to provide facilities to the registered medical practitioners residing in different parts of the State to vote by postal ballot. Hence, this Bill.

H. SIDDAVEERAPPA.

TE. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

ANNEXURE—III

THE MYSORE TENANTS (RELIEF IN PAYMENT OF ARREARS OF RENT) BILL, 1972.

(L.A. Bill No. 28 of 72)

A BILL to provide for relief in payment of arrears of rent by tenants.

WHEREAS it is expedient to provide for relief in payment of arrears of rent by tenants;

BE it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows:—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Act, 1972.

(2) It shall come into force at once.

2. *Definitions.*—In this Act, unless the context otherwise requires,—

(1) "rent" means the amount payable by a tenant on account of the use or occupation of the land held by him;

(2) the expression "tenant" shall have the meaning assigned to it in clause (34) of sub-section (A) of section 2 of the Mysore Land Reforms Act, 1961 (Mysore Act 10 of 1962).

3. *Regulation of recovery of rent.*—Notwithstanding anything contained in the Code of Civil Procedure, 1908 (Central Act V of 1908), the Mysore Land Reforms Act, 1961 (Mysore Act 10 of 1962) or in any other law for the time being in force or in any decree or order of any court or any other authority, no court shall execute any decree or order for recovery of any amount payable as rent or arrears of rent from a tenant except in accordance with the provisions of this Act.

4. *Rent to be recovered in instalments.*—(1) When an application for execution of any decree or order for recovery of any amount payable as rent or arrears of rent from a tenant is filed, the court shall call upon the applicant and the tenant to submit within such time as may be specified by it, statements containing the amounts and other particulars of all executable decrees or orders for recovery of any amount payable as rent or arrears of rent by such tenant.

(2) On receipt of the statements under sub-section (1) the court shall, having regard to the total amount payable by such tenant towards all such decrees or orders and the proportion of the amount in respect of which the application is made to the said total amount, direct that the amount payable towards the decree or order in respect of which the application for execution has been made shall be paid in such annual instalments as it may consider equitable and may allow future interest at not more than four per cent per annum unless it deems it unnecessary to do so:

Provided that in fixing the amount of instalments in which the amount due under such decree or order shall be paid, the court shall ascertain the net annual income of the tenant and the annual instalments payable by the tenant in respect of all such decrees or orders shall not exceed his net annual income.

Explanation.—For the purposes of this section, the net annual income of the tenant shall mean the balance of his income after deducting—

(*a*) such sum as may be considered necessary for the payment of the liability, if any, imposed on the tenant under a decree or order for maintenance passed by the competent court;

(*b*) such sum as may be considered necessary for the maintenance of the tenant and his dependents;

(*c*) the sum required by the tenant to pay the assessment and taxes, rates or other amounts in respect of the land for the current year to the State Government and local authorities and to pay off loans borrowed for the purposes of seasonal finance; and

(*d*) the sum required by the tenant to meet the expenses of cultivation for the next season.

5. *Postponement of payment of instalment in case of suspension or remission of land revenue.*—(1) Where from any cause the payment of one-half or more of the land revenue payable to the State Government is suspended or remitted, the payment of the whole of the instalment due for that year and the full amount of the instalment due for each subsequent year in accordance with the direction given under section 4 shall be postponed for one year.

(2) Where from any cause the payment of any portion less than one-half of the land revenue payable to the State Government is suspended or remitted, the payment of one-half of the instalment due for that year and the full amount of the instalment due for each sbusequent year in accordance with the direction given under section 4 shall be postponed for one year.

6. *Execution for default in payment of instalment.*—(1) If the tenant makes default in the payment of two or more instalments due in accordance with the direction given under section 4 to any applicant the applicant may apply to the court for execution of the decree or order.

(2) If the court on receipt of such application is satisfied that the tenant has made default in the payment of instalments and such default was not for sufficient cause it shall execute the decree or order and recover the amount of the instalment then remaining due.

7. *Tenant exempted from arrest and imprisonment in execution of decree or order.*—No tenant shall be arreasted or imprisoned in execution of a decree or order for recovery of any amount payable as rent or arrears of rent.

8. *Amendment of Mysore Act* 10 *of* 1962.—In the Mysore Land Reforms Act, 1961 (Mysore Act 10 of 1962), after section 116, the following section shall be inserted, namely :—

"117. *Execution of orders under repealed enactments for recovery of rent.*—Notwithstanding anything contained in sub-section (1) of section 142, an order for recovery of any amount payable as rent or arrears of rent made under any enactment repealed by the said sub-section shall not be executable under the said enactments, but shall be executed by the court under this Act as if it were a decree of a civil court".

9. *Repeal of Mysore Ordinance No.* 4 *of* 1972.—The Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Ordinance, 1972 (Mysore Ordinance No. 4 of 1972) is hereby repealed :

Provided that anything done or any action taken under the said Ordinance shall be deemed to have been done or taken under the corresponding provisions of this Act.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

In the Mysore Land Reforms (Amendment and Miscellaneous Provisions) Act, 1972 which is deemed to have come into force from 11th May, 1972, among other things it is provided that no order for restoration of possession of any land to the landlord on the ground of defualt in paying rent by the tenant shall be executed if the tenant pays to the landlord an amount equal to the rent due for a period of two years. It was considered that this provision was not adequate enough to save the tenants from unfair eviction-especially when the decrees presented for execution are more than one. It was also considered that the tenants do not get the required relief under this provision as it does not provide for payment of arrears of rent in easy instalments.

In view of the urgency involved in providing further safeguards to the tenants, the Mysore Teants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Ordinance, 1972 was promulgated on 28th October, 1972 providing for—

(i) recovery of accumulated arrears of rent in easy instalments to be fixed by the Munsiff Courts taking account of the capacity of the tenant to pay;

(ii) postponement of payment of instalment in case of suspension or remission of land revenue;

(iii) exempting tenant from arrest and imprisonment in execution of decree or order;

(iv) execution of decrees for deliberate defualt in payment of instalment by the tenant.

The Bill seeks to replace the said Ordinance.

Explanatory Statement under rule 70(1) of the Rules of Procedure and Conduct Business in the Mysore Legislative Assembly.

In the Mysore Land Reforms (Amendment and Miscellaneous Provisions) Act, 1972 (Mysore Act 4 of 1972) which is deemed to have come into force from 11th May, 1972, among other things it is provided that no order for restoration of possession of any land to the landlord on the ground of default in paying rent by the tenant shall be executed if the tenant pays to the landlord an amount equal to the rent due for a period of two years.

It was considered that this provision was not adequate enough to save the tenants from unfair eviction especially when the decrees presented for execution are more than one. It was also considered that the tenants do not get the required relief under this provision as it does not provide for payment of arrears of rent in easy instalments.

2. It was therefore considered necessary to give relief to tenants in payment of the arrears of rent which were sought to be recovered in a large number of cases.

3. As the Legislature was not in session, the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Ordinance, 1972 was promulgated after obtaining the previous instruction of the President in pursuance of the proviso to clause (1) of article 213 of the Constitution.

N. HUTCHAMASTHY GOWDA

Te. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

ANNEXURE IV

THE GOVERNMENT GRANTS (MYSORE EXTENSION) BILL, 1972.

(L.A. BILL NO. 25 OF 72)

A Bill to provide for the extension of the Government Grants Act, 1895 to the whole of the State of Mysore.

WHEREAS it is expedient to extend the Government Grants Act, 1895 (Central Act 15 of 1895) to the whole of the State of Mysore;

BE it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows:—

1. *Short title, extent and commencement.*—(1) This Act may be called the Government Grants (Mysore Extension) Act, 1972.

(2) It shall extend to the whole of the State of Mysore.

(3) It shall come into force at once.

2. *Extension of the Government Grants Act,* 1895.—(1) The Government Grants Act, 1895 (Central Act 15 of 1895) (hereinafter referred to as the extended Act) is hereby extended to, and shall be in force, in the whole of the State of Mysore.

(2) Subject to the provisions of sub-section (1), after the words and letters "in Part B States" in sub section (2) of section 1 of the extended Act, the words, brackets, figures and letters "other than the territories specified in clause (*a*) and clause (*c*) of sub-section (1) of section 7 of the States Re-organisation Act, 1956 (Central Act 37 of 1956)" shall be added.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

The Government Grants Act, 1895 (Central Act 15 of 1895) is in force in the Bombay Area, Madras Area and Coorg District only. According to this Act, the provisions of the Transfer of Property Act, 1882 shall not apply to any grant or other transfer of land or of any interest therein made by or on behalf of the Government to or in favour of any person and that every such grant and transfer shall be construed and take effect according to the terms of the grant or transfer. As lands granted by the Government are generally subject to the restriction of non-alienation, it is considered necessary to extend the provisions of the Government Grants Act to the whole of the State of Mysore.

Hence this Bill.

N. HUTCHAMASTHY GOWDA.

Te. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

ANNEXURE V

THE MYSORE STAMP (AMENDMENT) BILL, 1972

(L.A. BILL No. 26 OF 1972)

A Bill further to amend the Mysore Stamp Act, 1957.

WHEREAS it is expedient further to amend the Mysore Stamp Act, 1957 (Mysore Act 34 of 1957) ;

BE it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows :—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Mysore Stamp (Amendment) Act, 1972.

(2) It shall come into force at once.

2. *Amendment of section* 11.—In clause (a) of section 11 of the Mysore Stamp Act, 1957 (Mysore Act 34 of 1957), for the words "fifteen naye paise", the words "thirty paise" shall be substituted.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

Under article 16 of the Schedule appended to the Mysore Stamp Act, 1957, the stamp duty payable on a share certificate is 30 naye paise. Section 11 of the Mysore Stamp Act, 1957, does not permit the use of adhesive stamps for payment of the stamp duty exceeding 15 naye paise. Thousands of share certificates have to be, therefore submitted by the Companies to the Superintendent of Stamps and to the Government Press for getting the duty paid embossed, on each certificate. As this procedure is found inconvenient, Government intends to amend the Act to enable the use of adhesive stamps upto 30 paise.

Hence this Bill.

N. HUTCHAMASTHY GOWDA.

Te. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

ANNEXURE VI

THE MYSORE COURT FEES AND SUITS VALUATION (AMENDMENT) BILL, 1972.

(L.A. BILL NO. 23 OF 1972)

A Bill further to amend the Mysore Court Fees and Suits Valuation Act, 1958.

WHEREAS it is expedient further to amend the Mysore Court Fees and Suits Valuation Act, 1958 (Mysore Act No. 16 of 1958) ;

BE it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows :—

1. *Short titlte and commencement.*—This Act may be called the Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Act, 1972.

(2) It shall come into force at once.

2. *Amendment of Schedule II.*—In Schedule II to the Mysore Court Fees and Suits Valuation Act, 1958 (Mysore Act No. 16 of 1958), in clause(s) of Article 11, for the words " Twenty-five rupees ", the words " One hundred rupees " shall be substituted.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

It is considered necessary to increase the Court Fee payable under the Mysore Court Fees and Suits Valuation Act, 1958, for a petition under Article 228 of the Constitution for a Writ other than a Writ of HABEAS CORPUS or a petition under Article 227 of the Constitution.

Hence this Bill.

D. K. NAIKAR,

TE. HANUMANTHAPPA,
Secretary

ANNEXURE VII

THE MYSORE KHADI AND VILLAGE INDUSRTRIES (AMENDMENT) BILL, 1972.

(L.A. BILL NO. 24 OF 1972)

A Bill further to amend the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956.

Whereas it is expedient further to amend the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956 (Mysore Act 7 of 1957) ;

Be it enacted by the Mysore State Legislature in the Twenty-third year of the Republic of India as follows :—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Act, 1972.

(2) It shall come into force at once.

2. *Amendment of section* 9.—In section 9 of The Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956 (Mysore Act No. 7 of 1957) (hereinafter referred to as the principal Act),—

(1) for sub-section (2), the following sub-section shall be substituted, namely :—

" (2) The State Government may, from among Officers of the Central Government or the State Government appoint a Financial Adviser and Chief Accounts Officer to the Board and may, from among its Officers, also appoint an Accounts Officer to the Board ";

(2) in sub-section (3), for the words " Secretary and Accounts Officer ", the words " Secretary, the Financial Adviser and Chief Accounts Officer and the Accounts Officer " shall be substituted.

3. *Insertion of new section* 22-A.—After section 22 of the principal Act, the following section shall be inserted namely :—

" 22-A. *Recovery of moneys due to the Board as arrears of land revenue.*—(1) Where any sum payable to the Board under any agreement, express or implied or otherwise howsoever, is not paid on or before the due date and the claim is not disputed, the Chairman shall send to the Deputy Commissioner a certificate under his hand indicating therein the sum due to the Board; and thereupon subject to the provisions of sub-section (2), the Deputy Commissioner shall recover the sum due as an arrear of land revenue.

(2) If any question arises whether a sum is payable to the Board within the meaning of sub-section (1), it shall be referred to a Tribunal constituted by the State Government for the purpose, which shall, after making such enquiry as it may deem fit, and after giving to the person by whom the sums is alleged to be payable a reasonable opportunity of being heard, decide the question; and the decision of the Tribunal shall be final and shall not be called in question in any court or before other authority.

(3) The Tribunal shall consist of one person who is not connected with the Board or the person by whom the sum is alleged to be payable.

(4) The expenses of the Tribunal shall be borne by the Board".

4. *Insertion of new section 30-A.*—After section 30 of the principal Act, the following section shall be inserted, namely,—

"30A. *Dissolution of the Board.*—(1) The State Government may, by notification in the *Mysore Gazette,* declare that with effect from such date as may be specified in the notification, the Board shall be dissolved and there-upon the Board shall be deemed to be dissolved accordingly and the Board and any committee constituted by the Board shall cease to function.

(2) On and from the said date:—

(*a*) all properties and funds which immediately before the said date were in possession of the Board for the purpose of this Act shall vest in the State Government;

(*b*) all members shall vacate office as members of the Board; and

(*c*) all rights, obligations and liabilities (including any liabilities under any contract) of the Board shall become the rights, obligations and liabilities of the State Government."

5. *Amendment of section 31.*—In section 31 of the principal Act:—

(1) in clause (i) of sub-section (2), for the words "functions of the Secretary and Accounts Officer", the words "functions of the Secretary, the Financial Adviser and Chief Accounts Officer and the Accounts Officer" shall be substituted; and

(2) after sub-section (2), the following sub-section shall be added, namely:—

"(3) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be after it is made, before each House of the State Legislature while it is in session for a total period of thirty days which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following, both Houses agree in making any modification in the rule or both Houses agree that the rule shall not be made, the rule shall thereafter have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be; so however that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done under that rule."

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

The Khadi and Village Industries Commission, Bombay, has been requesting the State Government to appoint a Financial Adviser and Chief Accounts Officer preferably from the Indian Audit and Accounts Service Cadre in the Mysore State Khadi and Village Industries Board. The appointment of such an officer is necessary for the proper maintenance of the accounts of the Board. A Financial Adviser and Chief Accounts Officer has been appointed in the Khadi Boards of many other States. Under section 9(2) of the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956 there is provision only for the appointment of an Accounts Officer by the State Government from among its officers. The proposed amendment to the Act is to facilitate the appointment of a Financial Adviser and Chief Accounts Officer from among the officers of either the Central Government or the State Government. It is proposed to provide for this by suitable amendments to sections 9 and 31 (2) (i) of the Act.

2. The Khadi and Village Industries Commission grants loans to the State Board which in turn advances funds to registered institutions. There is no provision in the Act to recover the dues as arrears of land revenue. The Commission has suggested that provision be made in the Act for this purpose as has been done in the Bombay Khadi and Village Industries Act. The Bill proposes to provide for this by insertion of a new section 22A to the Act.

3. (i) The Khadi and Village Industries Commission advances funds by way of grant and loans to the State Khadi and Village Industries Boards for implementation of the Khadi and Village Industries programme in the States. These advances are made in the *bona fide* belief that the State Boards being creations of the State

Legislature are the responsibility of the State Government and as such the advances made by the Commission to the State Boards which are deemed to have the full financial backing of the State Governments are as secure as advances made to the State Government.

(ii) As a result of the situation arising out of the recent dissolution of the Orissa Khadi and Village Industries Board, the Khadi and Village Industries Commission desires the State Government to ensure the security of the funds advanced by the Commission to the Mysore Board for the development of Khadi and Village Industries in this State.

(iii) The Khadi and Village Industries Commission is a service agency assisting the State Board in developing Khadi and various Village Industries in the State and the Commission, therefore, desires that the funds advanced by them to the State Board may be made secure for continuing development of the industries in the State. The Commission has also intimated that the Government of West Bengal have recently decided to incorporate appropriate provisions in their Act, for this purpose.

(iv) The Bill proposes to provide for this in the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956, by insertion of new section 30A in the Act.

4. The Committee on Subordinate Legislation recommended in its VII Report that the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956 may be amended making provisions for laying before the Legislature the rules framed under the Mysore Khadi and Village Industries Act, 1956. Under the exixsting Act, there is no such provision to place the rules before each House of the State Legislature.

In the Andhra Pradesh, Tamilnadu and Bombay Khadi and Village Industries Acts, there is a provision to place the rules issued under the Acts before their Legislatures. Besides in the Khadi and Village Industries Commission Act, 1956, there is a provision to place all the rules issued under that Act before both Houses of Parliament.

It is proposed to make similar provision in the Mysore Act by adding sub-section (3) to section 31 of the Act.

MEMORANDUM REGARDING DELEGATED LEGISLATION

Clause (i) of sub-section (2) of section 31 of the Mysore Khadi and Village Industries Act empowers Government to make rules among others for specifying the functions of the Secretary and the Accounts Officer of the Board.

Clause 5 of the Bill seeks to amend this clause, for empowering the Government to make rules for specifying the functions of the Secretary, the Financial Adviser and the Chief Accounts Officer and the Accounts Officers.

The proposed delegation is of a normal character.

S. M. KRISHNA,

Te. HANUMANTHAPPA,
Secretary.

WD 18641-GPB-550 24-7-1973

ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, 29th November 1972/*Margasira* 8, 1894 *S.E.*

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, at One of the Clock.

MADAM SPEAKER (SMT. K. S. NAGARATHNAMMA) in the Chair.

STARRED QUESTIONS

(*to which oral answers were given*)

STORES PURCHASE COMMITTEE OF HEALTH DEPARTMENT.

6. Sri S. BANGARAPPA (Sorab).—

Will the Minister for Health be pleased to state :—

(*a*) whether there is a Committee called "Store Purchase Committee" in the Health Department, if so, the names of the Chairman and the members of the Committee and what are its powers ;

(*b*) whether any complaints have been received by Government that it is favouring only some parties ;

(*c*) if so, the action the Government proposes to take against the persons responsible ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Health).—

(*a*) There is no "Store Purchase Committee" as such in the Directorate of Health and Family Planning Services, Bangalore.

(*b*) and (*c*) The question does not arise in view of the answer to (*a*) above.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಪರ್ಚೇಸ್ ಕಮಿಟಿ ಎಂಬ ಸಮಿತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಡಿ. ಎಚ್. ಎಸ್. ರವರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ಬೇಕಾದ ಔಷಧಿ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಸಮಿತಿಯಿದೆಯೇ ? ಇದ್ದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷದಿಂದಿದೆ ? ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಯಾರು ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಪರ್ಚೇಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಅಡ್ವೈಜ್ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಮಿತಿಗಳಿದ್ದವು. ಈಗ ಒಂದು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಪರ್ಚೇಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ, ಅದು ಕೊಳ್ಳಲು ನಿಧಾನವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಖರೀದಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಜನ ಆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇನ್ನೂ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕಡೆ ಈಗ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. My idea is to appoint a committee with the Secretary, Health Department as the Chairman, and Secretary Commerce and Industries Department, some other senior Secretaries and the Director of Health Services as members for the purchase of hospital necessities in the State.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಹಿಂದಿದ್ದ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅದರಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಮಾರವಾಡಿಗಳು, ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರರು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿರುವುದು ನಿಜವೇ? ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಆ ರೀತಿ ಕೆಲವು ಫಿರ್ಯಾದುಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಎಸ್. ಪಿ. ಡಿ. ಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಕೈವಾಡವಿದೆ ಎಂದು ದೂರುಗಳು ಬಂದಿದ್ದುವು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಿ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಬೇರೆ ಸಮಿತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಎಷ್ಟೋ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಔಷಧಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಎಸ್. ಪಿ. ಸಿ. ರಚನೆಯಾಗದಿರುವುದು ಕಾರಣವೇ ಅಥವಾ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿರುವುದು ಕಾರಣವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಈಗ ರೇಟ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪದ್ಧತಿ ಏನಿದೆ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಿಂದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಇನ್ನೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಔಷಧಿಗಳ ಸ್ಟಾಕನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಕಾರಣ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಔಷದಿಗಳ ಸ್ಟಾಕ್ ಇತ್ತು. ಈಗ ಔಷಧಿಗಳಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮಿತಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ರೇಟ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಟೆಂಡರ್ ಮೂಲಕ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಬರಾಜಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಗೆ 120 ಮಾತ್ರೆಯಂತೆ ದೊರೆಯುವ ಕೆಲವು ಸುಲಭ ಬೆಲೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಈಗ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದಕ್ಕಾಗಲೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

HOUSES CONSTRUCTED BY C.I.T.B., BANGALORE

21. Sri T. R. SHAMANNA (Fort).—

Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state:—

(a) whether it is a fact that about 100 cheap houses at Survey No. 1 to 72 at Gavipuram Division No. 30 were constructed by the City Improvement Trust Board in the year 1961 and allotted to the low paid Government officials;

(b) if so, whether electric connection has been given to these houses as provided in the estimate,

(*c*) whether there is any dispute between the Electric Contractor and the City Improvement Trust Board regarding this work;

(*d*) whether any representation from the occupants urging for electrification to their houses has been received by Government;

(*e*) if so, the steps that would be taken to give light to the above houses?

Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).—

(*a*) Yes, houses were allotted during the year 1960 to the hut dwellers of Sri Ramakrishnamutt on hire purchase system for a period of 30 years.

(*b*) No.

(*c*) Yes.

(*d*) Yes.

(*e*) Action will be taken to cancel to original contract. Electrical connections to the houses will be given as early as possible.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಈಗ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ನೌಕರರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು 10–12 ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು 6 ತಿಂಗಳೊಳಗಾದರೂ ಒದಗಿಸಲು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುವಿರಾ?

†ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದನೆಗಳು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರೊಡನೆ ವಿವಾದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ.—1960ರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿರುವರೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಈ ಸಮಾಚಾರ ಈಗ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ವಿವರ ಒದಗಿಸಬಹುದು.

Sri B. B. SAYANAK.—May I know what is the reason for the dispute between the Electricity Contractor and the City Improvement Trust Board?

Sri B. BASAVALINGAPPA.—The dispute arose because the contractor did not comply with the conditions of the contract inspite of several notices issued to him by the C.I.T.B. Final notice has now been issued to him and if he does not comply with it then we are going to cancel the contract and sec that the work is got done from others.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರು ನಾಲ್ಕನೆ ದರ್ಜೆ ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಅವರದು ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಬಡವರಮೇಲೆ ಹಾಕದೆ ದೀಪದ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುವಿರಾ?

Sri B. BASAVALINGAPPA.—I will examine that point.

† Indicate that the remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

HEAVY INDUSTRIES IN HOSANAGAR TOWN

35. Sri S. M. SHEERANALY CHANDRASHEKAR (Hosanagar).—

Will the Minister for Industries be pleased to state:—

(a) whether it has come to the notice of Government that surrounding villages of Hosanagar Town have been submerged with the result that the Town has lost its economic stability;

(b) if so, whether there is any proposal before Government to set up some Government sponsored Heavy Industries in the Town?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

(a) No.

(b) Does not arise in view of reply to clause (a).

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯವರು ಎರಡುಮೂರು ದಿನ ಹೊಸನಗರದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಪು ಮಾಡಿ ವರದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮೆಟೀರಿಯಲ್ಸ್‌ಗೆ ಸಹ ಸದವಕಾಶವಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೋಗಿ ಸರ್ವೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸುವರೋ ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಏನೆಲ್ಲಾ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರ ಸರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಹೊಸನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕೊಡಚಾದ್ರಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮ್ಯಾಗ್ನಟೈಟ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಲೋಚನೆಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಭಾವವಿರುವುದರಿಂದ, ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೇನು ಸಹಾಯ ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಣವಂತರೂ, ಧನಿಕರೂ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯತಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹದುಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

COPPER PROJECT IN CHITRADURGA

56. Sri B. SATYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister for Industries be pleased to state:—

(a) the estimated cost of the Copper Mining Project of Chitradurga;

(*b*) the expenditure incurred on the said project so far;

(*c*) the progress achieved so far;

(*d*) when is the Project expected to be completed?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

(*a*) Rs. 180 lakhs.

(*b*) Rs. 85 lakhs.

(*c*) Drilling exploration has revealed a promising ore body of copper extending for nearly a mile in length. The average grade of the ore is 2 per cent.

In order to exploit the deposit exploratory mining was started and to date 4,600 meters of underground development has been carried out and sufficient ore for two years operation has been blocked out.

Simultaneously benefication tests for recovering copper concentrates have been carried out both in India and abroad and based on these test results a copper concentrator has been designed for treating 250 tons of ore per day and producing 20 tons of copper concentrates containing 25 per cent Cu.

(*d*) Order for the erection of the concentrator plant was placed on M/s. McNally—Bird & Co. Nearly 70 per cent of the work has been completed and the Plant is expected to go into production by March 1973. The progress of work is as per schedule.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಸಿಂಗ್.—ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಕಂಡಿ ಕೊರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಮೈಲುದ್ದದವರೆಗೂ ವಿಶೇಷಗುಣವುಳ್ಳ ತಾಮ್ರದ ಅದುರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇದರ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೋ ?

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇಂಗಳದಾಳ್ ಬಳಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ತಾಮ್ರದ ಅದುರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 3-4 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸರ್ಕಾರ 85 ಲ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದೆ. 1973ನೇ ಮಾರ್ಚಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾನ್‌ಸೆಂಟ್ರೇಟರ್ ಪ್ಲಾಂಟ್‌ನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಸಿಂಗ್.—ಅದುರಿನ ಬೆಡ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿ ಆಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೋ ಎಂಬುದು ನಾನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಅದು ಸದಾ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ.

SELECTION GRADE TO TRAINED PRIMARY SCHOOL TEACHERS.

77. Sri PRABHAKAR TELKER (Kalagi).—

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(*a*) whether it has come to the notice of Government that trained primary school teachers have not been given the selection grade even after putting in 10 to 12 years of service;

(*b*) the reasons for denying this grade to these teachers ?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(*a*) Orders of Government have since been issued granting Selection Time Scale of Pay to the trained Primary School teachers who have completed 12 years of service.

(*b*) Does not arise.

Sri PRABHAKAR TELKER.—Will the Hon'ble Minister kindly tell us the date on which these orders were issued giving selection scale of pay to the trained primary school teachers ?

† Sri A. R. BADARINARAYANA.—It is on 13th October 1972.

Sri PRABHAKAR TELKER.—May I know the reasons why this selection grade was not given earlier to these teachers ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—It was being examined by the Finance Department.

Sri V. N. PATIL.—May I know whether the Finance Department recommended to give the selection grade to the concerned teachers right from the date of passing the training examination, and if not what are the reasons for denying them this justful demand ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—This shall have effect from 1st April 1971.

Sri V. N. PATIL.—Why not from the date of passing the training ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—That is a suggestion for consideration.

Sri D. B. KALMANKAR.—May I know the number of such teachers who were deprived of this selection grade ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—I need notice.

Sri PRABHAKAR TELKER.—Are there any teachers who have put in 12 years of service after passing the training and who have retired now and if so, is the Government going to give this benefit to those retired persons ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—The question of retired persons has not arisen.

BORE WELLS OF HASSAN TALUK

93. Sri K. H. HANUME GOWDA (Hassan).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

(*a*) the names of villages of Shantigram, Kattaya and Kasaba Hoblies in Hassan Taluk for which borewells are sanctioned;

(*b*) the number of bore well works that are completed and the time required for completion of the remaining bore well works?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(*a*) *Shantigram Hobli*

V-, 31'N72
N74·8-1-4
(B)4887

1. Ranganathapura.
2. Thampalapura.

Kattaya Hobli:

3. Kallare Koppalu.

Kasaba Hoble:

4. Belkatihalli.

Chikkahonnenahalli.

Bore Wells are sanctioned to the above mentioned 5 villages;

(*b*) Two bore well works in the villages of Ranganathapura and Belkatihalli have been completed. Even though the wells are sunk in the remaining three villages, now water is found. It is proposed to make efforts in the matter in new sites within two months.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗನಾಥಪುರ ಮತ್ತು ಬಿ. ಕಾಟೆಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೆ ಬೋರ್ ವೆಲ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಬಾವಿಯನ್ನು 150 ಅಡಿ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನೀರೇ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಬಾವಿ ಕಂಪ್ಲೀಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರಿಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ತಪ್ಪು ವರದಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಅಲ್ಲಿ 150 ಅಡಿ ಬಾವಿಯನ್ನೇನೋ ತೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನೀರು ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೆಷನರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಬಹುದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ನೀವು ಸುಳ್ಳು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಹಾಗಾದರೆ ಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವಾದ ಅನೃತ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೋ ?

(ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ)

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಕಂಪ್ಲೀಟಾಗಿದೆ ಆ ಬಾವಿಗೆ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪಂಪನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಳೆದ 2 ದಿನಗಳಿಂದ ಊರಿನ ಜನರು ಯಾರೂ ನೀರನ್ನೇ ಬಳಸ ದಂತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಯಾರು ? ಜವಾಬ್ದಾರರು ಯಾರು ? ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಸರಿಪಡಿಸು ವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಮಿಷನ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಆ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪಂಪನ್ನು ಯಾವ ಕಂಪೆನಿಯಿಂದ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಉತ್ತರ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು)—ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಕತಕ್ಕ ಪಂಪು ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿರತಕ್ಕವುಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಊರಿನ ಜನರು ಅಂದರೆ ಆ ಪಂಪನ್ನು ಹೆಂಗಸರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ತದನಂತರ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೆಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಪಂಪುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈಗ ಈ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು '64' ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಹೆಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಪಂಪುಗಳು ಬಹುಬೇಗ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಎಸ್. ಆರ್. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಸ್ಕೀಮಿನಲ್ಲಿ ಪವರ್ ಅಥವಾ ಡಿಸೇಲ್ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಇರತಕ್ಕ ಕಡೆ ಅಲ್ಲಿ ಪವರನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪಂಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಬಳಸತಕ್ಕ ಜನರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸದೆ ಇರುವ ಕಾರಣ ಅದು ಕೆಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದ ಪಂಪ್ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀರು ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪೂರ್ಣ ಕಾರಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—(ಆ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಎರಡು ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೂ ಬಹಳ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಾರದೇ ಇರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುವುದು ಫೇಲ್ಯೂರ್ ಆಗಿದೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಬಿದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ.ಯವರು ಕಾವೇರಿ ಪಂಪ್ಸ್ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಡಿಫೆಕ್ಟ್ಸ್ ಇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಮಾನ್ಯ ಹೆಲ್ತ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್‌ರವರು ಬಂದು ಇನ್ನು 15 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಫೆಕ್ಟ್ಸನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಗಮನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಇದುವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೀರು ಬರುವುದು ಫೇಲ್ಯೂರ್ ಆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾವಿಯ ಮೂಲಕ ವಾದರೂ ನೀರು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಟೆಂಪ್ಟ್ಸ್ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಆ ರೀತಿಯೇ ಮಾಡೋಣ. ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಪಂಪ್ಸ್ ಕೆಟ್ಟುಹೋದರೆ, ಅವನ್ನೂ ಸರಿಮಾಡೋಣ. ಈಗ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಪಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಸರಿಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫರ್ಮ್‌ಗೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೇ ಇವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸರಿಮಾಡಿಸೋಣ.

MEASURES TAKEN TO PREVENT LEAF MINER PEST TO GROUNDNUT CROPS.

111. Sri K. H. KURADGI (Mundargi).—

Will the Minister for Agriculture be pleased to state:—

the action taken to prevent the leaf miner pest to groundnut crop and earhead Midgo to Jowar crop which is recurring every year?

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture).—

The following measures are taken to prevent leaf miner pest to groundnut crop and earhead midge and bugs to Jowar crops.

(i) The Agriculturists have been instructed through paper publications, radio broadcast and by conductors, meetings and arranging training camps about these pests, the damages caused by them and precautionary measures to be adopted to prevent them.

(ii) In order to prevent the earhead midge and bugs to Jowar crop pesticides were distributed free of cost during 1970-71 and at a subsidised rates of 75 per cent in 1971-72. During this year it will be sold at full cost.

(iii) The sprayers and Dusters are provided to Agriculturists from the beginning through T. D. B.'s so as to enable them to take timely action to protect the crops.

(iv) Enough stock of pesticides is kept with Agro. Industries Corporation and Co-operative Societies so as to distribute the same to agriculturists.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಐಟಂ ಎರಡರಲ್ಲಿ 1970-71ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಮುಂದೆಯೂ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಉಚಿತವಾಗಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಪಿಡಮಿಕ್ ಏರಿಯಾ ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಿಕ್ಲೇರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದ (4)ನೇ ಐಟಂನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಯಾವ ಒಂದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಅವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಂತಹ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಿಂದ ಏನೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಸೆಟ್‌ರೈಟ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ತಾಲ್ಲೂಕು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವೇ ಜನ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವಕ್ಕೆ ಅಪ್ಲೈ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಬಡಜನರಿಗೆ ಇವು ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಡಜನಗಳೂ ಸಹ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುವಿರಾ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ರೈತರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅದರಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಗೆ ರೋಗ ತಗಲಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೂ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಅವರಿಗೂ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ತಮ್ಮ ಪತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ತನಿಖೆ ನಡೆದಿದೆ. ತಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಬಹುದು. ತನಿಖೆ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ನಂತರ, ಯಾವ ಕ್ರಮ ಸೂಕ್ತವೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಸುಮಾರು 10 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಯೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ಇದುವರೆಗೆ ಏಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ತಾವು ಪತ್ರ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂದೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ನಷ್ಟ. ಅದನ್ನು ಈಗ ತಿದ್ದಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಆ ರೀತಿ ನಷ್ಟವಾಗಬಾರದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದಾಗಲೂ ಕರೆಯ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದ (3)ನೇ ಐಟಂನಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪ್ರೇಯರ್ ಮತ್ತು ಡಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ಅರ್ಧ ಚಾರ್ಜಿನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

INQUIRY AGAINST THE SRI NIJALINGAPPA'S MINISTRY

239. Sri KONANDUR LINGAPPA (Thirthahalli).—

Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether the Government would inquire into the charges made against Sri S. Nijalingappa's Ministry to the Prime Minister and the President of India ;

(b) the difficulties in instituting an inquiry immediately ?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(a) and (b) There is no necessity to probe into these charges as the then Prime Minister is said to have looked into the matter.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಆ ಆರೋಪಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶವೇನೆಂದು ತಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ? ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ತಮಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ ?

†ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಇದು ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರಿದ್ದಾಗ ಆದ ವಿಚಾರ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, ಅವನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಅಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು? ಆ ಎಲ್ಲ ಅಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ರುಜುವಾತು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಏಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬಾರದು?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಅಪಾದನೆಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಅದು 1964—65ರಲ್ಲಿ ಆದ ವಿಚಾರ. ಅದನ್ನು ಈಗ ನಾವು ಪುನಃ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಂತ್ಯವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪುನಃ ಈಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಹಿಂದೆ ಈ ಕಡೆ ಕೂತಿದ್ದಾಗ, ನಾವು ಆ ಕಡೆ ಬಂದಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧವಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಅರ್ಥಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಹಿಂದೆ ಆದುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಈಗ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಕೆದಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅಷ್ಟು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಅವರು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅಖೈರಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಖೈರು ತೀರ್ಮಾನ ಅವರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅಖೈರು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಅವರು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ತಾವಾದರೂ ಈಗ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅಖೈರು ತೀರ್ಮಾನವೋ, ಏನೋ, ಅಂತೂ ಅವರು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ, ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಿದರು, ಬಿಟ್ಟರು. ಯಾವ ರೀತಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿದೆ.

1·30 P.M.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ.—ಈ ಅಪಾದನೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸದಸ್ಯರು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಹ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕಳಿಸಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವು ಅದನ್ನು ನೋಡಿಯೋ, ನೋಡದೆಯೋ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೆ ಏನಾದರೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅದನ್ನು ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

SRI B. B. SAYANAK.—May I know since Sri Devaraj Urs was one of the Ministers in Sri Nijalingappa's Ministry he is not going to enquire into this matter?

Sri D. DEVARAJ URS.—This is really a very fine question. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಲು ನಾನು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ಆಪಾದನೆಗಳು ಇವೆಯೋ, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆ ಯಾವರೀತಿ ವಿಚಾರಣೆಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಈ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ಇದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ? ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂತಹ ಆಪಾದನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ಯಾರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ; ಅಷ್ಟೆ. ಬಾಕಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಶಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಾಯರಿ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ I still feel the Government has no intention to go into these questions. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ, ತಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ; ನಾನು ಬರೆದಿರತಕ್ಕಂತಹ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಇಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಗಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಇದ್ದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಏನು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಲು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನೂ ಪಬ್ಲಿಷ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು ; ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಇಡುತ್ತೀರೆಂದು, ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—(ಎದ್ದುನಿಂತು ಏನೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು). (ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ಜಿ. ಬಿ. ಸಮನಕ್, ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ, ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ, ಮುಂತಾದವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು).

Sri C. M. ARUMUGAM.—It is difficult for us to functioon in this House.

Madam SPEAKER.—It is very difficult for me but not to the Hon'ble Member. Is this correct on the Hon'ble Member's part to behave like this ?

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು, "ನೀವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಆ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತೇನೆ," ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ?

Sri C. M. ARUMUGAM.—We are seeking the protection of the Speaker. Sri K. H. Patil has been unnecessarily interfering in the debate and causing unnecessarily delay in attending to the business of the House. He should think that he should not do so. He should not think that he himself is the Government. But he is only a part of Government. I submit that the Chief Minister is sufficiently strong and sufficiently ready to protect himself. He does not require anybodys help or advice or guidance. Therefore, Sri K. H. Patil's help is not at all required by the Chief Minister. Sri K. H. Patil is threatening the opposition member by saying that we the

Opposition members are threatening the Government. If he threatens us we will retort, otherwise we do nothing and simply co-operate with them. We want your protection in this connection because they are the Government. He must behave as a Minister. He should withdraw what he said now.

Madam SPEAKER.—All should behave well. May I know what he said in this connection.

Sri C. M. ARUMUGAM.—I will have my say after the Chief Minister's statement.

Sri D. DEVARAJ URS.—There is nothing to have a say. You are unnecessarily getting touchy about certain matters.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Every time Sri K. H. Patil is saying that we are threatening, he is suggesting indirectly that we are not

Sri D. DEVARAJ URS.—Why don't you have patience? You are a good debator. In a debate one must be sufficiently eloquent to retaliate. What is there to withdraw? Only when we go out of the way and use unparliamentary or abusive language or say anything that should not have been said or when the Speaker feels that certain things shoud not be said, certainly it should be withdrawn. Many a time we raise our voice when we talk and many a time while one Member has to get up, 10 Members get up. If somebody points out that you should not get up, these things need not be taken too seriously. He is a labour leader—and labour leaders do not get upset over such small things. A leader like Sri C. M. Arumugam should not get touchy or worried over it. He has got the power of his tongue and power of dialogue. He can deal with anybody in the manner be likes through his tongue and eloquence. That is always there. So, we can proceed with this.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈ ಸಭೆ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

IMPROVEMENT OF SERVICE CONDITIONS OF PUBLIC PROSECUTORS.

259. Sri S. KARIYAPPA (Kanakapura).—

Will the Minister for Law and Parliamentary Affairs be pleased to state :—

(*a*) whether any representations have been made by Public Prosecutors regarding the improvement of their service conditions;

(SRI S. KARIYAPPA)

(*b*) if so, the action taken on their representation;

(*c*) the representations considered and those in the process of being considered?

Sri D. K. NAIKAR (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—

(*a*) Yes.

(*b*) and (*c*) Orders revising the scales of fees and retainer payable to Government Pleaders and Public Prosecutors in the State with effect from 1st October 1972 have been issued in G.O. No. LAW 55 LAG 72, dated 30th September 1972.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳು ತಮ್ಮ ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಮನವಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಕೋರಿಕೆಗಳು ಯಾವುವು ?

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ರೆಮ್ಯುನರೇಷನ್ ರೇಟನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಮೊದಲು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಬಳವೇನು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಡರ್ ಆದಮೇಲೆ ಎಂದರೆ 1-10-72 ರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಆಗಿದೆ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ನಮ್ಮ ಹುಕುಂ ಆಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅವರಿಗೆ ಮ್ಯಾಗ್ಜಿಮಮ್ ಸಂಬಳ 700 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಿವೆ. ಮತ್ತು ಸೆಷನ್ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಪೀಲ್ ನಡೆಸಿದರೆ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ 20 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇತ್ತು. ಈಗ ಅದನ್ನು 40 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಮಿನಿಮಮ್ ಸಂಬಳ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಿನಿಮಮ್ ಸಂಬಳವನ್ನು 350 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ರಿಟನ್ ಫೀಜನ್ನು 150 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 250 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ಸ್ಟೇಟ್‌ವೈಜ್ ಅಥವಾ ಡಿವಿಜನಲ್‌ವೈಜ್ ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ನಾವು ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಅದು ಪೀರಿಯಾಡಿಕಲ್ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್. ಮತ್ತು ರೆಕಮೆಂಡೇಷನ್ ಮೇಲೆ ಆ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಒತ್ತಡದಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರದ ಕೇಸುಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ? ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅರ್ಹತೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಹುದ್ದೆಗಳ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ನೇಮಕದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್ ಯಾರನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಆ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಪಾಪರ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕವರಿಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ಹೇಗೆ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಸೆಷನ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳಿಗೆ ಏನು ಡೈಲಿ ಅಲೋಯನ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದನ್ನು ಈ ಪಾಪರ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಪ್ಲೀಡರುಗಳಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳಿಗೆ ಸೆಷನ್ ಕೇಸನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ 40 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೇಟನ್ನು ಈ ಪಾಪರ್ ಕೇಸನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಪ್ಲೀಡರುಗಳಿಗೂ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಇವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹುದ್ದೆಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರುಗಳ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅದು ಪೀರಿಯಾಡಿಕಲ್ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್. ಅದು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಹುದ್ದೆಗೆ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಚ್ಯುಯಿಟಿ ಯಾವುದೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆಯೆಂದು ತಮಗೆ ದೂರು ಬಂದಿಲ್ಲವೆ ? ಮತ್ತು ನೆರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನೆರೆ ರಾಜ್ಯದವರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರುಗಳು ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆಯೆಂದು ನಮಗೆ ಯಾವ ದೂರು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರು ಮತ್ತು ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಬಳವನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳು ಕೋಮುವಾರು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಅಂಥಾ ರಿಪೋರ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಯಾವುದೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವೈಜ್ ಮತ್ತು ಡಿವಿಜನಲ್‌ವೈಜ್ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಹಾಗೆ ಕಂಪ್ಲೀಟಾಗಿ ಸರ್ವೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವ ಇರತಕ್ಕ ವಕೀಲರನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರು ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್ ರೆಕಮೆಂಡ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಪಾರ್ಶಿಯಾಲಿಟಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಕಾಳಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

LOANS GIVEN TO PRIVATE INDUSTRIES IN SOUTH KANARA.

265. Sri A. G. KODGI (Baindur).—

Will the Minister for Industries be pleased to state:—

The total amount of loans given to Industries to private sector in South Kanara and the names of the industries or the persons to whom the loans are given and the amount of loans given to them ?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

Under the Mysore State Aid to Industries Act, a sum of Rs. 2,96,101.50 was sanctioned in respect of 31 cases, the list is printed below.

List showing the names of industrialists to whom loans were sanctioned under the Mysore State Aid to Industries Act in South Kanara District.

	Name and address of the loanee	*Loan Sanctioned*
1	2	3
		Rs.
1	Sri K. Upendra Bhat, Propr. Kohinur Industrials (India), Kallianpur.	2,000
2	Sri A. A. Abdulla. Propr. Cement Pot Works, Shiribeedu, Udipi.	2,000
3	Sri A. Z. Jawad Ali, Propr. Jawead Printing Press, Kaup.	2,000
4	Sri K. Damodar Acharya, Blacksmith, Chikansal Road, Coondapur.	2,000
5	Sri M. Kunder, Master Weaver, Ashoknagar, Mangalore.	2,000
6	Sri Percy Oliver Shiri, Propr. Alpha Refrigeration Works, Mangalore.	2,000
7	Sri T. Purushotham Shenoy, Propr. Aruna Printers, Moodabidri.	2,000
8	Sri U. K. Govindan, Propr. Free India Metal Industries and Welding Works, Ullal.	2,000
9	Sri M. Abdul Rahiman, Propr. Sukriya Industries, Puttur.	2,000
10	Sri A.A. Abdulla, Propr. Janatha Cane Industries, Udipi.	2,000
11	Sri H. Baghava Naik, Hebri, Karkala Taluk ..	2,000
12	Sri Joe D'Costa, Propr. Excel Enterprises, Gollarkery, Mangalore.	2,000
13	Sri S. Ishwara Bhat, Propr. Majestic Coffee Suppliers, Puttur.	2,000

1	*Name and address of the loanee* 2	*Loan Sanctioned* 3
		Rs.
14	Sri M. Harischandra Achari, Propr. Canara Furniture Works, Udipi.	2,000
15	Sri K. Venkatesh Pai, Propr. Kala Industries, Hosabettu, Mangalore Tq.	2,000
16	Sri Edward Ammanna, Propr. Edward Iron and Steel Works, Balmatta, Mangalore.	2,000
17	Sri H. Upendra Shenoy, Propr. Best Company, Udipi.	5,000
18	Sri M. Shekar, Propr. Sharada Engineering Works, Malpe, Udipi Taluk.	24,150
19	Sri U. Mohammed Bava, Propr. Oil Mill, Bunglow Compound, Ullal.	21,500
20	Sri Z. Narayana Shenoy, Managing Partner M/s. Ganesh Book Depot, Uppinangady.	10,000
21	Smt. Anusuya Rai, Propr. Mahalingeshwara Soda Shop,Puttur.	5,000
22	Sri T. Subraya Bhat, Puttur ..	24,999
23	Sri Harold M. D'Souza, Managing Partner, M/s. Adarsh Printing Press, Kankanady, Mangalore.	8,452.50
24	Sri K. J. Punja, Propr. Raja Garments, Mangalore.	21,000
25	Smt. K. Kalyani, Propr. Sri Krishna Industries, Chikansal Road, Coondapur.	23,000
26	Sri B. H. Ravindra Pai, Propr. B. H. Ravindra Pai and Co., Ashoknagar, Mangalore.	20,000
27	Sri K. Srinivasa, Kuddanaya, Propr. Durga Mills, Bolar, Puttur.	20,000
28	Sri K. Purandra Vittaldas, Proper. Vijaya Industries, Kuthethur, Bajav, Mangalore Tq.	20,000
29	Sri B. Veerappa, Davadiga, Managing Partner, M/s. Veeraraja Roasting and Flour Mills, Bokkapatna, Mangalore.	24,000
30	Sri K. J. Umesh Achar, Propr. Rajeshwari Jewellers, Bejai, Mangalore.	13,000
31	Sri James Christannada Kounds, Mangalore	24,000

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನದ ಮೇರೆಗೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಶಾಸನವಲ್ಲದೆ ಇತರೇ ಶಾಸನಗಳ ಅನ್ವಯ ಏನಾದರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಖಾಸಗೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಖಾಸಗೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದು ಸ್ಟೇಟ್ ಏಡ್ ಟು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತ್ರ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ಎಷ್ಟು ಜನರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲವನ್ನು ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ, ಯಾರು ಯಾರು ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬತಕ್ಕಂತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಈ ರೀತಿ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಖಾಸಗೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪೈಕಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ, ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮುಚ್ಚುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲನ್ನು ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭಾರಿ ಮೊತ್ತದ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಕಿಯವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಬಹುತೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳವರು ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಾದರೂ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ.—ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವಾಗ ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—1970-71 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಏಡ್ ಟು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಗೋಸ್ಕರ 46 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಆಗಿತ್ತು. 1971-72 ರಲ್ಲಿ ಇದು ಕೇವಲ 26 ಲಕ್ಷ 55 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿಂತಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಕಂತನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಿತೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಕಂತುಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ 26 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಹೊಸ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಟೇಟ್ ಏಡ್ ಟು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಲದ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಬಂದರೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಎಕ್ಸೆಪಷನ್ ಮಾಡಿದೆ.

Sri B. B. SAYANAK.—May I know whether these persons in the private sector industries, to whom loans are given, have refunded any loan amount and if so, what is the percentage of loan that they have refunded ?

Sri S. M. KRISHNA.—This supplementary does not arise out of this Question.

ACCOUNTS OF "HUNDIS AND KANIKES" KEPT IN RELIGIOUS INSTITUTIONS

292. Sri K. R. SRINIVASULU NAYADU (Shanthinagar).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state:—

(a) whther proper accounts are kept in Temples, Mutts, Churches and Mosques of the 'Hundis' 'Kanikes' and other 'offerings.' by the devotees;

(b) if so, the procedure followed in opening of the 'Hundis' and maintaining the accounts of 'Kanikes and other offerings'?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(a) "Hundis" are not usually installed in Churches and Mosques. They are however installed in almost all important Temples and Mutts which are under the Control of the Muzrai Department. Accounts are kept in the temples and mutts in respect of these "Hundis".

(b) "Hundis" are kept under lock and seal and they are opened periodically, generally once in 3 months by the responsible officers of the Department in the persence of the Dharmadarsis/ Trustees. The collections are credited to the funds of the respective institutions.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಎಸ್. ನಾಯ್ಡು.—ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಹುಂಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಒಡವೆ ಮತ್ತು ನಗದು ಹಣ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ? ಆದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಎಸ್. ನಾಯ್ಡು.—ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಹುಂಡಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಣ ಕೊಟ್ಟವರಗೆ ಸ್ಲಿಪ್ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಹುಂಡಿಗೆ ಬದಲು ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ರಶೀದಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಕರು ಕೌಂಟರ್‌ಫಿಟ್ ಹುಂಡಿ ಇಟ್ಟಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಕೂಡಲೆ ಸೂಕ್ತಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಕೆಲವು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು 30—40 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೆ ಇರುವುದು ಇದ್ದರೆ, ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಆ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಚಾಣಕ್ಯನು ಈ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದದ್ದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡುವಾಗ ಅದು ತೆರಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ದೇವರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವಾಗ ಅದು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಬಂಗಿ.— ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಠ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳು ಮುಜರಾಯ್ ಇಲಾಖೆಯ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.— ಈಗ ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದಂಥ ಸಲಹೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ.— ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಶುಕ್ರವಾರದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರೀ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.— ನಾಸ್ತಿಕರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದು, ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದು, ಈ ಕಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಇದು ಅವರವರ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ, ಹೀಗೆಯೇ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸ ಇರುವವರು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಇರುವುದರಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಎಸ್. ನಾಯ್ಡು.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಿ. ಅಣ್ಣಾರಾವ್ ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನದಲ್ಲಿದೆಯೇ ? ತಮ್ಮ ಗಮನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅವರು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.— ಮುಜರಾಯ್ ಇಲಾಖೆಯ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನಿಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬರುವ ಹಣದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯವರು ಏನು ಸೂಪರ್‌ವಿಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಪದ್ಧತಿ ಮುಂದುವರೆದರೆ ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಶದಿಂದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳೇ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಹೋಗಬಹುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಿವರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜನರು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು.

QUESTIONS FOR ANSWERS ON THE DAY
(BUT NOT TAKEN UP)

N.R.W.S. SCHEME IN CHANNAGIRI TALUK

85. Sri N. G. HALAPPA (Channagiri).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

(a) whether the villagers of Kagatur, Deevarahalli, Santebennur, and Chiradoni in Channagiri Taluk have deposited their contribution for the works under National Rural Water Supply Scheme;

(b) if so, the stage at which these works are pending in the above villages;

(c) whether the Government intend to accord sanction to these works early in view of the acute shortage of drinking water?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(a) Yes.

(b) (1) *Kagatur,* (2) *Deevarahally,* (3) *Santebennur:*

The plans and estimates are under scrutiny with the Chief Engineer (Public Health Engineering)

(4) *Chiradoni:*

Administrative sanction was accorded in June 1969 subject to payment of 10 per cent contribution by the Panchayat. The work will be taken up during the current year since the local body had now paid its share.

(c) Funds under the N.R.W.S. programme provided in IV Plan have been exhausted. The three schemes which are not administratively sanctioned would be considered as soon as funds are available.

ESTABLISHMENT OF A MODERN PRESS ON BANGALORE KENGERI ROAD.

132. Sri M. H. JAYAPRAKASH NARAYAN (Sirsi).—

Will the Minister for Education be pleased to state:—

(a) whether the Government have acquired 40 acres of land in the outskirts of Bangalore, *viz.,* Bangalore—Kengeri Road in order to establish the proposed Modern Press;

(SRI M. H. JAYAPRAKASH NARAYAN)

(b) the estimated cost for the establishment of the modern press: the number of persons to be employed if this press is established;

(c) the number of persons employed in the Government presses at Bangalore, Mysore, Dharwar and Mercara;

(d) the number of apprentice trainees per annum that are going to be admitted in these presses if the Central law relating to Apprentices is accepted by the State Government?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(a) Yes.

(b) About a Crore of ruppes. About 300 persons will get employment in the initial stage.

(c) Bangalore	..	1,789
Mysore	..	646
Dharwar	..	150
Mercara	..	55

(d) 152 apprentices can be admitted once in three years.

BICYCLES THEFTS IN BANGALORE CITY

160. Sri J. L. KABADE (Ballolli).—

Will the Chief Minister be pleased to state:—

(a) the number of bicycles stolen in Bangalore City during 1971-72:

(b) the bandobust arrangements made by Government at places where thefts have taken place recently;

(c) the number of bicycles stolen near Syndicate Bank, Rajajinagar; The number of them detected; The compelling reason for not detecting them:

(d) whether a bicycle staff has been appointed to prevent bicycle thefts which are on the increase; if so, the number of bicycles detected by such staff so far:

(e) whether any arrangement has been made to exhibit the stolen cycles at particular place once in 3 or 6 months to enable the owners of the bicycles to identify them;

(f) the difficulties of the Government to detect the bicycle thefts?

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

(g) The number of bicycles stolen are as follows:

Year	*Number of bicycles*
1971	915
1972 (upto 30th June 1972)	297

(b) The Crime Staff are being deputed regularly to watch near all important places. Traps are also arranged. There is a special squad to detect the cycle theft cases. The Heads of Institutions and Hotel owners are requested to maintain Cycle stands with the watchmen. The pawn broker shops are being checked frequently to verify whether any stolen cycles are pledged with them.

(c) Six cases of bicycle thefts were reported near Syndicate Bank, Rajajinagar during the year 1971. No cases are reported during 1972. None of the cases is detected inspite of efforts made.

(d) The staff is being deputed to trace the cycle lifters. During the year 1971, 193 cases and in the year 1972, 77 cases of cycle thefts are detected.

(e) Yes. The cycles are being exhibited during property parades periodically (The Cycles were exhibited during the National Crime Prevention week last year). The frame numbers of such cycles are maintained at Central Crime Record Section in the Office of the Commissioner of Police, Bangalore, for ready reference. Publicity is also given in the Press frequently.

(f) Special Cycle Squads are formed for detection of these offences. Keen watch is kept by C.I.D. men at vulnerable points. The Police Department is also engaged in finding new means and methods of preventing and detecting the cases of theft of cycles.

GAZETTED POSTS OF LECTURERS IN GOVERNMENT ARTS AND SCIENCE COLLEGES.

196. Sri V. MASIYAPPA (Challakere).—

Will the Minister for Education be pleased to state:—

(a) (1) whether the Lecturers teaching the One-year Pre-Professional Classes in the Government Medical Colleges are treated as belonging to Gazetted rank; (ii) if so, the reason for not taking any action so far to treat the Lecturers working in Government Arts and Science Colleges as Gazetted who are also having similar services, qualifications and scales of pay;

(SRI V. MASIYAPPA)

(*b*) whether it was brought to the notice of Government that the Mysore University has failed to implement the decision of the Government communicated in the Education Secretary's letter No. ED 7 DUN 57, dated 18th September 1957 addressed to the Register, University of Mysore;

(c) if so, the steps taken to make these posts gazetted as nearly 15 colleges are being transferred from the administrative control of the University to the State Government;

(*d*) the reason for difference of pay of teachers and staff working in University and Government Colleges?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(*a*) (i) Yes.

(ii) This will be examined.

(*b*) In so far as the revision of pay scales is concerned the Mysore University have implemented the instructions of Government contained in that letter. With regard to the posts of Lecturers, they have not made them Gazetted.

(*c*) This does not arise in view of reply to clause (*a*) (ii) of the Question.

(*d*) There is no difference in the scales of pay.

2-00 P.M.

Notice about the H. M. T. Lock out

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾವು ಒಂದು ನೋಟೀಸನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಮೆಷಿನ್ ಟೂಲ್ಸ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಗ್ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಕಾಲಿಂಗ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಇದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸುಮಾರು 19 ದಿನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ನಾನು ಕಾಲಿಂಗ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಕೂಡದು. ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಇದು ಬಗೆಹರಿಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಆಸೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕಾಲಿಂಗ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

Hunger Strike at Bijapura

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ನೇಕಾರರು ಉಪವಾಸಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಮಗೆ ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿವೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಇದರ ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಡಲು ತಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದು ಈಗತಾನೇ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ.

Notice about cane charge on Students in Hubli

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾವು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ 312ನೇ ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ನೋಟೀಸನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ ಅದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇನ್ ಚಾರ್ಜು ಮಾಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಕೇನ್ ಚಾರ್ಜು ಮಾಡಿ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಗಾಯಗಳಾಗಿವೆ, ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಡಲು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾಲಿಂಗ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇದರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಇಂತಹ ಹುಡುಗರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—I have just now received the notice. I would like to have some time before I can reply.

Absence of the Minister for Labour

Sri C. M. ARUMUGAM (K.G.F.).—Regarding the absence of a Minister—the Labour Minister is absent. We have seen in the press that the Chief Minister has given instruction or advised that Ministers should not be absent from Bangalore when the House is in session. For the last two days, the Minister of Labour, Transport, Tourism, etc., is not here. They function collectively as a Cabinet. We want to know whether the Labour Minister is here and whether he is going to some, or will he continue to be a Minister!

Madam SPEAKER.—He might come now.

Sri M. S. KRISHNAN.—Somebody was saying that he has gone to Mecca. I do not know.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಮೊದಲು ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರಿಗೆ ಬರೆದು ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಹೋಗಬೇಕು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೋ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—There is a rumour that he may be dropped. We do not know and we do not give any value for such rumours,—not that we will be unhappy if he is dropped—not that. I am not saying that we will be happly. What we submit to you Madam Speaker is that inspite of the instruction or advice by the Chief Minister, if the Minister were to be absent for three days—this is a subject about labour trouble for which he is the Minister, involved whether he continues or not. The Chief Minister can take up the issue. The trouble is, that if any Minister is not here, he carries away his portfolio and power. May I know whether Mr. Aziz Sait who controls half of the port-folios of transport, tourism, etc.—and contract buses have been increased—thanks to God. What is Government is losing to the extent of 3 lakhs is picked by the contractors and permit holders. In fact, I understand that he has issued permits for 60 contract buses during the last month. These are the points which arise later, when he comes here.

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—We have come to the conclusion that Mr. Arumugam will take any occasion to beat anybody with any stick!

Sri C. M. ARUMUGAM.—Please tell me when he will be coming.

Sri D. DEVARAJ URS.—I know he has gone to Mysore and he is coming in the course of today. In case there is any urgent matter on which Government has to give information to the House, I have not said that I cannot do it. Even if he is absent, I am prepared to answer any urgent matters. Unless it becomes necessary that the Labour Minister alone should come and answer, I am prepared always. It is only now we have received the notice sent by Sri M. S. Krishnan about the H.M.T. How can we say anything without examining it?

Sri M. S. KRISHNAN.—There is a lock out for the past 19 days. It is urgent from the point of view of labour.

Sri D. DEVARAJ URS.—It is urgent matter from the point of view of Government also. We are equally anxious that production does not suffer. Crores and crores of Government money is involved. I wish this feeling had dawned on the mind of labour some time earlier.

Sri M. S. KRISHNAN.—As far as labour is concerned, I do not think that they can be blamed on this question at all, because it is not their making. It is a debatable point. Let not the blame be upon labour. If anybody says that labour is not interested in HMT. I am going to refute it.

Sri D. DEVARAJ URS.—Sri M. S. Krishnan is not the only person involved.

Sri M. S. KRISHNAN.—My submission is let us not get into a debate as to who is responsible for that. Are you prepared to see that the management is changed in the same manner because I hold the management responsible for this ?

Madam SPEAKER.—I will have to expunge further proceedings on this matter, because this debate is going on without my permission. It is not correct to go on debating like this.

Sri M. S. KRISHNAN.—We will seek your protection Madam.

SUPPLY OF ENGLISH COPIES OF THE REVENUE MINISTER'S STATEMENT.

Sri B. B. SAYANAK.—Madam Speaker. yesterday you and the Chief Minister promised us that English Copies of the Revenue Minister's statement would be supplied to us. Till now we have not got it.

Madam SPEAKER.—Certainly. I shall get the copies. Within ten minutes the Hon'ble Member will have his copy.

Incomplete Relief works in Hassan District

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ (ಹಾಸನ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ 40,60,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನೆ ತಾನೇ ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ತಗದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೂ ಬಿಲ್ಲುಗಳ ಪಾವತಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೆರೆಗಳ ತೂಬನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪಾಯ ತೆಗೆದು ಸೀಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಹಾಕಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಅರ್ಧಮರ್ಧವಾಗಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್‌ರವರು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದುಡ್ಡನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ? ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಆಗಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನಾದರೂ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಎಂದರೆ ಬರುವ ವಾರ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಸುಮ್ಮನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಷುರು ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದರೆ ಹೇಗೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲು 312ನೇ ನಿಬಂಧನೆ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ನಾಳೆ ಬೇಕಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು 1-12-72ರಿಂದ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ನೇಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

PAPERS LAID ON THE TABLE
(PROBLEMS OF HANDLOOM WEAVERS AT JAMKANDI).

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—Madam, I place a copy of the Government Order issued by the Government of Mysore. No.....on 22nd November 1972 with reference to the problems of handloom weavers in Jamkandi *

Madam SPEAKER.—The order is placed on the Table of the House.

NOTICE ABOUT USE OF MISSILE IN PEERANWADI VILLAGE.

Sri B. B. SAYANAK (Belgaum).—On Monday I have given a Call Attention Notice regarding the use of missiles by military persons in Peeranwadi Village of Belgaum Taluk.

Madam SPEAKER.—I have sent it to the Government.

NOTICE ABOUT POSTING OF A MENTAL PATIENT AS DOCTOR IN KANAKATTE HEALTH UNIT.

Sri H. S. SIDDAPPA (Arsikere).—Madam, I have sent by post four days ago a Call Attention Notice regarding posting of a mental patient as doctor in the Kanakatte Health Unit.

Madam SPEAKER.—I have not received it.

Sri H. S. SIDDAPPA.—I have discussed this matter with the Hon'ble Minister for Health. When village ladies go to him for medicine, he says : "

"ಬೇರನ್ನು ಅರೆದುಕೊಂಡು ಕುಡಿಯದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ".

This is the fate of Kanakatte Health Unit. The D.H.S. (Hassan) has made an enquiry into this matter. I request the Government to take suitable action to change the doctor.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಚಿಕ್ಕೇಗೌಡ (ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಶಾಖೆಯ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವೆಟೆರಿನರಿ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕನ್‌ಫ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಿರಬಹುದು.

Sri H. S. SIDDAPPA.—I request the Minister of State for Animal Husbandry to locate a Veterinary Hospital at Kananatte so that such things may not happen again.

---

* Copy placed in Mysore Legislature Library, *vide* Nos. 1 to 3, dated 13th December 1972.

OFFICIAL RESOLUTION

Re : *Ratification of the Amendment to the Constitution of India by the Constitution (30th Amendment) Bill, 1972* *

Sri D. K. NAIKAR (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—Madam, I beg to move :—

"That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the proviso to Clause (2) of article 368 thereof, proposed to be made by the Constitution (Thirtieth Amendment) Bill, 1972, at passed by the two Houses of Parliament."

Madam SPEAKER.—Motion moved :

"That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the proviso to Clause (2) of article 368 thereof, proposed to be made by the Constitution (Thirtieth Amendment) Bill, 1972, as passed by the two Houses of Parliament."

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯಿಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಸಂವಿಧಾನದ ಅರ್ಟಿಕಲ್ 133, ಕ್ಲಾಜ್ 1ರ ಪ್ರಕಾರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲ ಮಾಡುವ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ 20 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಅಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲ್ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಮೆರಿಟ್ ಇರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ, ಅಂಥ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಬೆಲೆ 20 ಸಾವಿರವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲು ಮಾಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಡಜನಕ್ಕೆ, ಬಡ ಕಕ್ಷಿಗಾರರಿಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಂಥ ಅವಕಾಶ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಂಥ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಸಮತಾವಾದದ ಒಂದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಬಡವನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಶ್ರೀಮಂತನೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಸರಿಸಮಾನರು ಎಂದು ಏನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೋ ಅದು ಆಗಲು ಈಗಿನ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಡ್ವಾಂಟೇಜ್ ಏನು ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಬಡವರಾಗಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಅನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮೀರಿದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತರು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಃ ಬಡವರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾವ ಕೇಸು ಫಿಟ್ ಕೇಸು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೋ ಅದರ ಲೀಗಲ್ ಸ್ಯಾಂಕ್ಟಿಟಿಯನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಡವರೂ ಕೂಡ ಅಪೀಲು ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಈ ಪ್ರಾವಿಸೋನಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

*Bill appended as annexure.

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯಕರ್)

ಇನ್ನೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಅಪೀಲುಗಳಿಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನಿಂದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಆಫ್ ಫಿಟ್‌ನೆಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಮೊದಲು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೋ ಆ ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಿಲ್ ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಭಾಷಣಗಳು ಆಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು 3 8 ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಪ್ರಕಾರ ನಮಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರೆಕ್ಟಿಫೈ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ) :—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ, ಸಂವಿಧಾನದ 133ನೇ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ, ಗರೀಬಿ ಹಟಾವೋ ಅನ್ನುವ ಸರ್ಕಾರ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟು ಬಡವ ಶ್ರೀಮಂತ ಅನ್ನುವ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಂತರಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಮಸೂದೆ ಏನೆಂದರೆ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯ ಇದ್ದಂಥ ಸಿವಿಲ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ತಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಇತ್ತು. ಈಗ ಉಳಿದಿರತಕ್ಕಂಥ ಕೇಸುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅವಶ್ಯ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಆಫ್ ಫಿಟ್‌ನೆಟ್ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಒಂದು ಪ್ರಾವಿಷನ್ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದುದು.

ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಏನಿದೆ ಇದು ಆಂಗ್ಲರ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಂಥ ಪದ್ಧತಿ. ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವುದೂ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಅಂದರೆ ಮೆಕಾಲೆ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಿರ ತಕ್ಕಂಥ ಪದ್ಧತಿ, ಅದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಅದೇ ಶಿಸ್ತು, ಅದೇ ನಡೆ ನುಡಿ ಇಂದೂ ಬಂದಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 26 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವ ತರಹದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಯಾ ಬಜಾರ್‌ನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ. ಕೇವಲ ತೇಪೆ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೋರ್ಟು ಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪರಿಸರವನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪದ್ಧತಿ ಈಗ ಇಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಾದ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕ ಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತೂ ಜನರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಆ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದ ನ್ಯಾಯ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಕೋರ್ಟು ಹತ್ತಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೇಸುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟು, ಹೈಕೋರ್ಟು ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಪ್ರಿವಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಇತ್ತು. ಆವಾಗ ಫೆಡರಲ್ ಕೋರ್ಟ್ ಆದೇಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಿವಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈವೊತ್ತೂ ಕೂಡ ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಂಥ ಒಂದು ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಇದು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಏನು ಇದೆ ಅದು ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಇವೊತ್ತು ವಕೀಲರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇವೊತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇವೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾದ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳು ಇವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಲಿಂಗಾಯಿತರು, ಇತರರು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನೀವು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕಲವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವುದು ಒಂದೇ ಬರುವುದು. ಈ ಪೊತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ, ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಂಥ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಬೇಕಾದರೆ '' ಮೈ ಲಾರ್ಡ್ '' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪದ್ಧತಿ ಏತಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬಾರದು ? ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕಂಥ ಗೌನುಗಳು ಏತಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬಾರದು ? ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಮ್ಮದೇ ಅನ್ನುವುದಾದರೆ, ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದದ್ದು ನಿಜ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ವಕೀಲರುಗಳು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಬಿಳಿ ಪ್ಯಾಂಟ್, ಕರೀ ಗೌನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಟೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಏತಕ್ಕೆ ಬೇಕು ? ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ವಿಧಾನದ ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಏತಕ್ಕೆ ನಿಯಮ ಇರಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ತಾವೇ ಒಂದು ಯೂನಿಫಾರಂ ಪ್ರಿಸ್ಕ್ರೈಬ್ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೂನಿಫಾರಂ ಪ್ರಿಸ್ಕ್ರೈಬ್ ಮಾಡೋಣ. ಆಯಾಯಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಯೂನಿಫಾರಂ ಇರಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಯೂನಿಫಾರಂ ಇರಲೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಯಾವುದು ಪ್ರಿಯವೋ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು, ಅವರ ಇಷ್ಟ ಏನು ಇದೆಯೋ ಆ ಯೂನಿಫಾರಂನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರಲಿ.

2-30 P.M.

ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಳೆಕಾಲದ ಕರಿಕೋಟು ಬಿಳಿಚಡ್ಡಿ, ಬಿಳೀ ಪೇಟ ಯಾತಕ್ಕೆ ? ಅವರನ್ನ ಜ್ಯೂನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಕೆಲವುಸಾರಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದ್ಧತಿ ದೂರಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗತಕ್ಕ ಉಡುಪನ್ನು ಹಾಗೂ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕಾಲದಿಂದ ಏನು ನಡೆದುಬಂದಿದೆ ಒಂದು ಸೂಜಿ ಮನೆಯಷ್ಟು ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸಿಲ್ಲ. 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಘೋಷಣೆ, ಭಾಷಣ ಇಷ್ಟೇ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರುಜುವಾತು ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಏನು ಇವೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕು, ಅವುಗಳ ರಚನೆಯಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಿತರಣೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನದು ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಲ್ಲಂತಹ ಮೇಲುವರ್ಗದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸೇಕಡ 2 ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದೇ ತರಹ ಬಿಳಿಪೇಟ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಹ ನಿಯೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. 100ಕ್ಕೆ 80 ಜನ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರ ಭಾಷೆ ಏನು ಇದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆಯಾಗಬೇಕು, ಅದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ವಕೀಲರಿಗೆ ಫಾಯಿದೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಕೇಸ್ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಆಯಿತು ಎಂದರೆ, ಗೆದ್ದು ಬರುತ್ತೇನೆ ಹೋಗು, ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ವಂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಸಣ್ಣ ವಕೀಲ

(ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ)

ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮ ವಂಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಜನರಿಗೂ ವಂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದೊರಕಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆ ಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಏನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತನೀಡಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ (ಕೆ. ಟಿ.).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರೇ, ಈ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವಾದವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ನಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಕೇಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಇರತಕ್ಕ ಕೇಸ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ನಿಬಂಧನೆ ಇತ್ತೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಕಾನ್ಸಿಟ್ಯೂಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಬಡವ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವರೀತಿ ಬಡವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ನ್ಯಾಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಪೀಲ್ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ದುಡ್ಡಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಬಡವರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಮಹಾಪರಾಧ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಸೀನಿಯರ್ ಲಾಯರ್‌ಗೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫೈಲ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಲಾಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಏರ್‌ಫ್ಲೈಟ್ ಚಾರ್ಜು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾ ಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತೆ 6—7 ವರ್ಷಗಳಾದಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ತೀರ್ಮಾನವಾದಾಗ ಕೋರ್ಟ್ ಕಕ್ಷಿದಾರರು ಬೆಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿದಹಾಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸುಸ್ತು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದವರು ಯಾರೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ 1925ರಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರು. 1935ರಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಸತ್ತಾಗ ಕೋರ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ ಮುಗಿಯಿತು. ಸೋತವನು ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಗೆದ್ದವನಗತಿ ಸಂತೋಷ ವಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಅವನ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಆಸ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕನ್‌ಸೆಷನ್ ಕೊಡುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಖರ್ಚು ಇಲ್ಲದೆ ಕೇಸ್ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ನಾವೇ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಸೂಪರಸೀಡ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅದು ಒಂದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಹಾಕಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಆಯಿತು. ರಿವಿಷನ್ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ, ಹೈಕೋರ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋರ್ಟಿನ ವ್ಯವಹಾರ ನಿಜವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಜವಾಗಿ ಕೂಡ ಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಶ್ವಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಆದಷ್ಟು ಕೇಸು ಗಳನ್ನು ಉದ್ಭವಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಅವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನು ಸರ್ವೀಸ್ ರೆಗ್ಯುಲೇಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸರ್ವೀಸ್ ಕೇಸಸ್ ಹೋಗಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಾದವಿವಾದಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅದಾದರಿಂದ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೋರ್ಟಿನ ಖರ್ಚನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಹೊರತು ಇಂತಹ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕನ್‌ಸೆಷನ್‌ಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುವು ದಿಲ್ಲ. ಬಡವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೈಕೋರ್ಟು ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ

ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಯರುಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇತರ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ತೂಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಬಡವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಿರುವ ಲಾ ಪ್ರಕಾರ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2ನೆಯದಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದರ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇದು ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸು ವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಟೀವ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಲಾ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೀಲ್ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದು ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತಿತ್ತು. ಈಗ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಜಡ್ಜಸ್ ಕೂಡ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಂದೇಹವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೆ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಲಾ ಇಲ್ಲವೇ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅನ್ಯಾಯ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಯಾವರೀತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಡವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಡವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂ ಷನ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಅನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಮಾಡದೆ, 20 – 30 ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಸಾರಿ ಹೊಸ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕರೆದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಗಳ ನೀತಿ, ಜನಗಳ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ 20 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ, 15 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ 30 ಸಾರಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅಮೆಂಡ್ ಮೆಂಟ್ ಆಯಿತು ಎಂದರೆ, ಯಾವುದು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ 20 ವರ್ಷ ಅಥವಾ 15 ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಸಾರಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕದ್ದರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುಂದೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಇಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಬಡವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಸುಗಳು ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಬಾರದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇಸುಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಏಕೆಂದರೆ ನಿಜವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅವರೇ ಕೂತುಕೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಕೋರ್ಟು ಖರ್ಚು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ದ್ವೇಷವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ; ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಲು ಅವಕಾಶ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಸುಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಯಿದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಹುಮ್ನಾಬಾದ್).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದು ಕಂಟ್ರವರ್ಷಿ ಯಲ್ ಬಿಲ್ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ ; ಅನ್‌ಅಪೋಸ್ಡ್ ಆಗಿ ಅಡಾಪ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ಹೇಳಲಾರದೆ ಬಿಡು ವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಕೀಲನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ಕಾಯಿದೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ದುಡ್ಡು ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದೆ, ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇತ್ತು

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್)

ವೈಟ್ ಕಾಲರ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಬ್ಯೂರೋ ಕ್ರಟಿಕ್ಸ್ ಎಂದು, ಧನಿಕರು ಗುಂಪು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿತ್ತು. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಬಿಳಿಯ, ಕರಿಯ ಜನರಲ್ಲ. ಬಡವರು ರಕ್ತ ಸುರಿದ್ದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಇವತ್ತಿನತನಕ ಈ 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನ್ಯಾಯ ಬಡವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೋ ಎಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚುವಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಬೇರೆ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನಾದರೂ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಪಾಲಿಸಿಯಿಂದ ದುಡ್ಡು ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊದಲು ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿಸಿ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ, ಆಸ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಅಂಥ ಕೇಸು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು, ಉಳಿದದ್ದು ಹೋಗ ಕೂಡದು ಎಂದು ಇತ್ತು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಕೇಸ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ''ಸ್ಪೆಷಲ್ ಲೀವ್ ಟು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್'' ಎಂದು ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್ ನೋಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದುರ್ದೈವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪಾಪದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಪಾಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಈಗ ತಂದಿರುವುದು. ಆರ್ಟಿಕಲ್ 368 ರ ಪ್ರಕಾರ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರ್‍ಯಾಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾತ್ರ ನಿಮಗೆ ಮಾಡುವುದು ಇದೆ. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಾವಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವ್ಯಾಲ್ಯೂಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕೊಶ್ಚನ್ ಆಫ್ ಲಾ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರ್ಟಿಫೈ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂಥಾದ್ದು ಇದೆ. ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲ್ ಪವರ್ ಏನು ಇದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಅದು ಮುಂದಿನ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಅದನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಟ್ಯಾಗ್ ಆನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಆ ಬಿಲ್ಲಿಗೂ ಈ ಬಿಲ್ಲಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆ ಬಿಲ್ ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಇಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಆಗಿರುವ ಒಂದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 25 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಡವ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ, ಅದನ್ನು ಈಗ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸುವ ಕಾನೂನನ್ನು ನೀವೇ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಇವತ್ತು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನಾಳೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ 'ಗರಿಬಿ ಹಟಾವ್' ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಅವರ ಸ್ಪೆಷಲೈಸೇಷನ್ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ರಿಟ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕಾನೂನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ? ಇದನ್ನು ಪ್ರೆಸ್ಟೀಜ್ ಇಷ್ಯೂ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಈ ಬಿಲ್ ಅನ್ನು ನನ್ನ ಪಾರ್ಟಿ ಪರವಾಗಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಮುಚ್ಚಲಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಡವನಿಗೆ ಬಾರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಫ್ರೀ ಲೀಗಲ್ ಅಡ್ವಾಯಿಸ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬಡವನ ಪರವಾಗಿ ಫೀಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ಅಡ್ವಾಯಿಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಡವನಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡದೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಇರುವ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಸನ್ನು 50 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ರೆಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತರುತ್ತಾರೆಯೋ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ತಂದರೆ, ಅದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಬರುವ ಬಿಲ್ ಇವತ್ತು ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆಸಿ. ಈ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆ, ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಾಮೆಂಟ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಓಬಿರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಕಾನೂನು ಎಂದು ನಿನ್ನೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದರು, ಓಬಿರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಕಾನೂನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಡಿ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದೇ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ; ಮತ್ತು ಏನು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರೋ ಅದನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ. ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri C. M. ARUMUGAM (K.G.F.)—Madam Speaker, when the Hon'ble Minister for Law brought before this House the ratification of the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the proviso to Clause (2) of article 368 thereof, proposed to be made by the Constitution (Thirtieth Amendment) Bill, 1972, he did not throw much light on this Bill. Probably, he thought that the members of this House would go through the proceedings of the Parliament or go through the Press reports on the subject. Even if we say anything, the Hon. Minister for Law, may not be in a position to convey the feelings of this august House. The Hon. Member Sri Konandur Lingappa who is also a law graduate may not have appeared before the High Court or the Supreme Court, talked about the poor and rich. He might have spoken only to show that he is also a parliamentarian,

To go to a Supreme Court to obtain justice, is a very costly affair. For instance, our Government had appointed Class III officer and then promoted him as Class I officer. Then the aggrieved person approached the High Court. The High Court upheld the appointment made by the Government. But this poor aggrieved man could not approach the Supreme Court because he was required to spend Rs. 10,000 for two days. I may bring to the notice of this House that in Japan, U.K. and other countries, there are two kinds of lawyers--one cheap lawyer and the other ordinary lawyer. The Ordinary lawyer deals with cases which appear before the Supreme Court The cheap lawyer deals with cases which come within the jurisdiction of lower courts. The cost involved in those courts may not be as high as in our courts. In India, to apprach a Supreme Court, one has to spend Rs. 1,600 for preferring an appeal. Therefore it is not possible for a poor man to approach the Supreme Court. It is also not possible for a poor man to go to Delhi and stay there as the cost is prohibitive. Moreover, Supreme Court is located at a place which is far off from Kerala, Tamil Nadu and Mysore.

In one case I remember that the Supreme Court gave a judgement on 8th December 1971; but the Mysore Government did not imple ment the orders of the Supreme Court, even after a lapse of 10 months. When the concerned person approach once again the Supreme Court for the contempt of the Court's order the Government appeared before the Supreme Court and tendered an unconditional apology. It is a shame on the part of the Law Minister and so many legal officers of the Department because they were not ab'e to implement the Supreme Court order. Article 162 does not confer power on the Government to make rule for the recruitment and conditions of service. Rules are not meant for validating illegal appointments. The Law Minister says that this amendment have been brought forward to help the poor people. The Government has not implemented the orders passed by the Supreme Court.

(Sri C. M. Arumugam)

There are many writ petitions pending before the High Court and the Supreme Court in respect of illegal appointments made and supersession of seniority. The Ministers are making rules in order to secure appointment only to their son-in-laws and nephews. It is this practice which makes persons to approach the High Court and the Supreme Court to seek justice. In order to approach the Supreme Court, the concerned person should obtain a certificate from the High Court. As I have already said that going to Supreme Court is a very costly affair for a poor man. I would therefore suggest to the Law Minister kindly to move the Government of India to have a Bench of the Supreme Court at Bangalore. This will help the poor people of not only Mysore State but also to our neighbouring States like Kerala and Tamil Nadu.

3-00 P.M.

Madam Speaker, for administrative purposes, Bangalore should be made as a second Capital of India. Some people prefer Hyderabad to be the second Capital. The Government can make *via* media compromise and have the advantage of having Bangalore City as a second Capital so that a Bench of the Supreme Court could be established here, and this could also be a second Headquarters for the President. If a Bench is established here, the burden of the Supreme Court will be less and the people from the South will have the benefit of approaching the Supreme Court at a lesser cost. You will be doing a yeoman service to the common man if you get a Bench of the Supreme Court here. The building of the High Court of Mysore State was constructed some years back and it is not properly equiped and it is not well funished. It is not conducive for the judges to sit and dispose of the cases expeditiously. Therefore you must also fully equip the High Court because the Bench of the Supreme Court should work in a better atmosphere. Therefore proper buildings, proper environment and also proper remunerative conditions to the Judges should be provided. The very same facilities should also be provided to the Bench of the Supreme Court. I know there are hundreds of cases pending in the High Court. You know the proverb that justice delayed is justice denied. If the Courts are to take years to dispose of cases the persons who go to court will not be getting proper justice. The purpose for which the Courts are meant is not justified. The appointment of judges is not properly done. I know one instance where a minister of a State influenced and had his first son appointed as a Deputy Commissioner and his second son appointed as High Court Judge. The method of appointing Judges should be throughly changed. You cannot go on simply appointing Judges. The Judges should be appointed on the number of cases pending on

the file of the High Court, and the persons appointed should be placed in a good environment to work.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Health).— He is referring a case. It is long after the death of the father, that High Court Judge was appointed.

Sri C. M. ARUMUGAM.— Therefore appointments should be made on merits. Another point I want to suggest here. The poor man should be given the legal aid. The poor man cannot come up to the High Court or to the Supreme Court. The advocate appointed by him in the Lower Court may not be in a position to present the case. Therefore some sort of arrangement may be made to help the comman man to get the legal aid in the Lower Court and also in the Highest Court. Our Constitution is nothin but reproduction of Government of India Act, 1935. Of course there may be charges here and there. There is nothing impracticable if the Government make up its mind. As you know most of the Writ Petitions in the High Court are due to the wrong orders or wrong action taken by the Government itself. One Minister of this Ministry has appointed many people of his community in several big posts in the Departments that come under his control. He has appointed his own community men and this has been going in the name of secularism. Hundreds of appointments have been made within 7 months of his appointment as Minister. Even in the appointments made in the Municipality his influence is there. He has given specific instructions to the Departmental Heads under his control to give preference to the people of his community.

Madam SPEAKER.— How is it connected with the Subject ?

Sri C. M. ARUMUGAM.—Why I am saying this in this connection is the persons affected by such reckless posting, promotion and appointment of his own community people have approached the High Court and the number of cases have gone up. Such things *i.e.*, irregular promotions, and irregular appointments have created fear in the minds of those who are affected and those people have filed writ petitions in the High Court. Most of the Write Petitions are concerning with service matters. The Ministers themselves are creating some of these problems. In cases where the Government have created litigation in the case of any afficer, the Government should help him, otherwise he may not be able to go to the High Court or Supreme Court or even if he goes it would not be correct on the part of the Government to expect him to spend for the case though the fault lies with the Government.

The orders of the Supreme Court are not implemented in some cases. The decision of the High Court and the Supreme Court should be implemented forthwith.

(SRI C. M. ARUMUGAM)

The next point is about the appointment of Judges. The appointment of Judges should not be under anybody's control. The Government should not interfere in the appointment of Judges. I suggest that a separate Council should be established under whose advise alone the President should appoint the Judges of the High Court and the Supreme Court. Therefore, whatever appointments made by the President, should be done only on the advice of the Council but not on the advice of the Ministers of the State Governments or Central Ministers. With these few suggestions, I support the Bill and thank you.

SRI B. B. SAYANAK (Belgaum).—Madam Speeker, the Law Minister has placed this Constitutiou (Thirtieth Amendment) Bill before this House. We have no right to pass this Bill or to reject the Bill, but our limitations are to ratify this Bill. This is a non-controversial Bill, The Civil Procedure Code was framed in the year 1908. It was for the convenience of the Britishers, The Privy Council was in London and it is 3,000 milec way from India. They had adopted the valuation of the properties to 20,000. Now we are in a Democracy and we have framed our Constitution. By this amendment valuation test will go.

The object of the Bill is :

"An appeal shall lie to the Supreme Court from any judgment, decree or final order in a civil proceeding of a High Court in the territory of India if the High Court certifies.—

(a) that the case involves a substantial question of law of general importance :

and

(b) that in the opinion of the High Court the said question needs to be decided by the Supreme Court.

Here according to this Amendment, the final authority is given to the High Court, but, according to me, the standard of the High Court is going down and down. What is the reason ? We are appointing the judges and there is nepotism and casteism and so the standard of the High Court is going dowd. By this amendment we are removing the disparty between the rich and the poor and we are giving scope to the rule of Law in India. Another thing, madam, the Government of India or the Law Minister wants to remove the arrears in the Supreme Court, by bringing this Amendment. The Law Minister is of the opinion that there are so many cases pending in the Supreme court. They want to remove the arrears.

I want to place the report of the Law Commission—one of the Law Commission's reports—which mentioned that between 1965 and 1970, five thousand cases remained to be disposed of in the

Supreme Court. But how are we going to remove these arrears? There are some cases which are dismissed under the Industrial Disputes Act. They have no remedy, according to me. I want to place before the House that the Government should make provision for the poor people in cases of dismissal under the Industrial Disputes Act. Special provision should be made providing legal aid to the poor people. This should be adopted by a Welfare State and with these words, I support this ratification.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಆರ್ಮುಗಂ ಅವರು ನಾನು ಮೊದಲು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಡವರಿಗೆ ಲಾಭವಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತನು ಅಪೀಲ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಬಡವನಿಗೂ ಅಪೀಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯಾರಿಟಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತಃ ಬಡಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಘಟನಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದಂಥ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವರೂ ಸಹ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವನ ಆಸ್ತಿ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಪರೀತವಾದ ಬಡತನದಿಂದ ಅವನ ಆಸ್ತಿ 20 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರೂ ಸಹ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ವಾಲ್ವ್ ಆದಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುವಂತಹ ಫಂಡಮೆಂಟಲ್ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅವರೂ ಸಹ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಈಗಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಾವಿಷನ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆಸ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

Sri. T. R. SHAMANNA.—I want a clarification whether the worth of the man has to be Rs 20,000 or the worth of the case has to be Rs. 20,000.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಕೆಲವೊಂದು ಬಡಜನರ ಆಸ್ತಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 20 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಕ್ಕಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಾಗ, ಅಂತಹ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಕಾನೂನು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಒಂದು ಆಪರ್‌ಚ್ಯುನಿಟಿ ಇದರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಸ್ತಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೇ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಅಂತವರ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಾನೂನು ತೊಡಕು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕೋಸ್ಕರ, ಈಗಿನ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿಶೇಷತಃ ಆಸ್ತಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇರತಕ್ಕವರಿಗೇ ಮಾತ್ರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಈಗ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಬಡಜನರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ, ಅವರೂ ಸಹ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ಚಾನ್ಸ್ ಪಡೆಯಲು ಎಂದೂ ಈಗಿನ ಘಟನಾ ಬದ್ಧವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ Aid to poor people ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಲಾ ಕಮಿಷನ್ ಕೂಡ ಮಾಡಿ ಏಡ್ ಟು ಪೂರ್ ಪೀಪಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಅವರು ಪರಿಹಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿಗೋಸ್ಕರ ಬರತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಇಂಟಿಮೇಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯಕರ್)

ಬಂದು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಅಂದರೆ, ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಸಬಾರ್ಡಿನೇಟ್ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಮೊದಲೇ ಹಿಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಆರ್ಮುಗಂ ಅವರು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆದಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಈ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಕಂಟೆಂಪ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಕಾಮೆಂಟ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ

ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಸಂವಿಧಾನದ 30 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ವಿಧೇಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ರ್ಯಾಟಿಫೈ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

MADAM SPEAKER.—I will put the motion to the vote of the House. The question is :

"That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the provisio to clause (2) of article 368 thereof, proposed to be made by the Constitution (Thirtieth Amendment) Bill, 1972, as passed by the two Houses of Parliament."

The Motion was adopted unanimously.

THE MYSORE HOMOEOPATHIC PRACTITIONERS (AMENDMENT) BILL, 1272.

Motion to consider

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for health).—Mr. Speaker, I beg to move

"That the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

MADAM SPAEKER.—Motion moved:

'That the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

(MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair).

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಸೂದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮಹತ್ತರವಾದ ತತ್ವಗಳು ಏನೂ ಅಡಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರೊಸೀಜರಲ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ಚುನಾವಣೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಬಂದು ಓಟು ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1736 ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಂದು ಓಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಸೆನೇಟ್ ಮತ್ತಿತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಕಳಿಸುವಂತೆ ಇವರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಪೋಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು ಈ ಒಂದು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರದೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟುಗಳಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರೂಲ್ಸನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವಾಗ ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಇದ್ದರೂ, ಹಣ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅಂಥವರು ಕಾರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕ್ಯಾನವಾಸ್ ಮಾಡಿ ಆ ಓಟುಗಳನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೊನೆಗೆ ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟನ್ನು ಅನೇಕ ಜನರು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಕವರ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಅನುಕೂಲವೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬೇಕಾದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನತಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವರೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ—ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂಥವರ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳದೇ, ಅವರವರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ದುಡ್ಡಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಜನರ ಕೈವಾಡ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವರು ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತತ್ವ ಅಡಕವಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill 1972, be taken into consideration."

The motion was adopted.

CLAUSES 2 *to* 4.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That Clauses 2 to 4 both inclusive, do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 2 to 4, both inclusive, were added to the Bill.

CLAUSE 1, ETC.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is

"That Clause 1, the long Title, the preamble and the Enacting Formula do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1, the long Title, the preamble and the Enacting Formula were added to the Bill.

Motion to pass.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Mr. Speaker, I move:

"That the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill, 1972, be passed."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The suestion is:

"That the Mysore Homoeopathic Practitioners (Amendment) Bill, 1972, be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

3.30 P.M.

MYSORE AYURVEDIC AND UNANI PRACTITIONERS REGISTRATION AND MEDICAL PRACTITIONERS' MISCELLANEOUS (AMENDMENT) BILL, 1972.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Health).—Sir, I move:

"That the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved:

"That the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಈ ಮಸೂದೆಯ ತತ್ವ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದಂತೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಇರದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಯೂನಾನಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು 6723 ಜನ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಓಟು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಯಾರೂ ಬಂದು ಓಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಟರುಗಳದೇ ಮನೋಪಾಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವೋಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ವೋಟು ಮಾಡಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಯೂನಾನಿ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಷನರುಗಳ ವೋಟಿಂಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯಮೇಲೆ ನಾನು ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದಮೇಲೆ ಆಯುರ್ವೇದ, ಯೂನಾನಿ ಮತ್ತು ಹೋಮಿಯೋಪತಿಕ್ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಆಯುರ್ವೇದ, ಯೂನಾನಿ ಮತ್ತು ಹೋಮಿಯೋಪತಿಕ್ ಇವು ಇಂಡಿಯನ್ ಮೆಡಿಸನ್ನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಖರ್ಚು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲೋಪತಿಗಿಂತ ಆಯುರ್ವೇದ, ಯೂನಾನಿ ಮತ್ತು ಹೋಮಿಯೋಪತಿಕ್‌ಗಳಾದ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ಕ್ಯೂರ್ ಮಾಡುವುದು ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಬೇಗ ಕಾಯಿಲೆಯೂ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೇ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರುವುದರ ಬದಲು ಇದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು. ಇದು ಹೆಚ್ಚು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತೆ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ (ವರ್ತೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಂತಹ ಹೋಮಿಯೋಪತಿಕ್ ಮತ್ತು ಯುನಾನಿ ಹಾಗು ಆಯುರ್ವೇದ ಮಸೂದೆಗಳು ಏನಿವೆ ಅವು ಕೇವಲ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹತ್ತರವಾದ ಒಂದು ತತ್ವ, ವಿಚಾರ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಸೂದೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾದರೂ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತತ್ವವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ ಎಂದೂ ಸಹಾ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು ಬಂದಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಆಗದೇ ಇದ್ದಂತಹ ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಯೂನಾನಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರದೇಶಗಳ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುವುದು ತಪ್ಪಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಂ ಅವರು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಯುರ್ವೇದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಗಾ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಅಲೋಪತಿಕ್ ಔಷಧಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋರಾಟ ಇದೆ. ಆ ರೀತಿ ಹೋರಾಟ ಇರುವುದು ಪ್ರೊಫೆಷನಲ್ ಜಲಸಿಯಿಂದ. ಮೊದಲನಿಂದಲೂ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಅಲೋಪತಿಕ್ ಔಷಧಿಯಂತೆ ಈಕ್ವಲ್ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್)

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಗಿಡಗಳು, ಮೂಲಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಯಾರೋ ಫಾರ್ಮಸಿಯವರು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಧೂತಪಾಪೇಶ್ವರ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕಂಪೆನಿ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 16 ಜನ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹೊರದೇಶದವರೊಡನೆ ಒಂದು ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕೊಲಾಬೊರೇಷನ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಚಕ್ಕೆ ಮುಂತಾದ ರಾ ಮೆಟೀರಿಯಲ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಚಾಲೆಂಜ್ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ 36 ಔಷಧಿಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಏನೇನು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು ಪೋಟಿನ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಬಾಕ್ಸನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ ಎಂದರು. ಅದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಮಾತು. ಪೋಸ್ಟಲ್ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೋಟು ಕಳುಹಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಆಫ್ ಇವೆಂಟ್ಸ್ ಹೊರಡಿಸುವಾಗ ಪೋಟನ್ನು ಇಂಥಾ ದಿವಸ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅದು ಎಲೆಕ್ಷನ್ ರೂಲ್ಸಿಗೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪೋಟಿಂಗಿನ ದಿವಸ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೋಟನ್ನು ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿರಬೇಕು. ಪೋಸ್ಟಲ್ ಸೀಲ್ ಕಾಣಿಸಬೇಕು. ಪೋಟಿಂಗಿನ ದಿವಸ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೋಟನ್ನು ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಆಗಿ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೋಟನ್ನು ಪೋಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಪೋಟಿಂಗ್ ಆದ ಮೂರು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೋಟನ್ನು ಪೋಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುವುದನ್ನು ರೂಲ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಆಯುರ್ವೇದದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಆಫ್ ಮೆಡಿಸನ್‌ಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಸಹ ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಡೈರಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಮೆಡಿಸನ್ ಎಂದು ಸಪರೇಟ್ ಡೈರಕ್ಟರೇಟ್‌ನ್ನು ಫಾರಮ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಡಾಕ್ಟರ ಮೇಲ್ಕೋಟೆಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ವರದಿ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅವರ ವರದಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಅದನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಾವ ರೀತಿ ಸರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್ ಅವರು ನಾವರ್ ಸಜೆಷನ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಪೋಸ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಮತದಾನ ಮಾಡುವವರು ಮತದಾನದ ದಿವಸವೇ ಪೋಸ್ಟ್-ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸಹ ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮತದಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮತದಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬೋರ್ಡ್ ಕೂಡ ರಚನೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions (Amendment) Bill, 1972 be taken into consideration."

The motion was adopted.

Consideration of clauses.

CLAUSES 2 AND 3

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That Clauses 2 and 3 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 2 and 3 were added to the Bill.

CLAUSE 1, ETC.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That Clause 1, the Long Title, the Preamble and the Enacting Formula do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1, the Long Title, the Preamble and the Enacting Formula were added to the Bill.

MOTION TO PASS

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I beg to move:

"That the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions (Amendment) Bill, 1972 be passed."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Ayurvedic and Unani Practitioners' Registration and Medical Practitioners' Miscellaneous Provisions (Amendment) Bill, 1972 be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

MYSORE TENANTS (RELIEF IN PAYMENT OF ARREARS OF RENT) BILL, 1972.

Motion to Consider

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—Sir, I beg to move:

"That the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972 be taken into consideration."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved:

"That the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972 be taken into consideration.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಭೂಸಾಶನ ಮಸೂದೆ 1972 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಗೇಣಿದಾರರಿಂದ ಗೇಣಿ ಬಾಕಿ ಬಹಳ ನಿಂತಾಗ, ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಕ್ರಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಬಿರುಸಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪಾಸಾಗಿ ತಾರೀಖು 11–5–1972 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆಗ ಆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಕಾಲಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಗೇಣಿ ಬಾಕಿದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಬಾರದೆಂದು ಇತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಕಾನೂನು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಬಾಕಿ ನಿಂತಿರುವ ಗೇಣಿಯನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಜಮೀನುದಾರರು ಡಿಕ್ರಿ ಪಡೆದು, ಬೆಳೆದ ಫಸಲನ್ನು ಹರಾಜು ಮಾಡುವಂತಹ ನಾನಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರೇ ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಡೆಯದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರು. ಈ ಒಂದು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ತಾರೀಖು 28–10–1972 ರಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳು ಏನೆಂದರೆ, ಗೇಣಿ ಬಾಕಿ ಇದ್ದಾಗ, ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಂತುಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದು, ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅಥವಾ ಸಸ್ಪೆನ್‌ಷನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಕಂತನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಶಾಸನವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಹಿಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಒಂದು ಫಲವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನು ಇದು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಕೊನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂಬುದು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ನಾನು ಸರ್ವಜ್ಞನೇ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವ ಗೇಣಿದಾರರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಅನೇಕ ಸಲ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಡಿಕ್ರಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಗೇಣಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಸಾವಿರಾರು ಗೇಣಿದಾರರು ಜಮೀನುದಾರರ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಉಪವಾಸ, ವನವಾಸ ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆ ಬಂದಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಗೇಣಿ ರೈತರನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಕಂತನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಅವನ ವಾರ್ಷಿಕ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕೆಲವು ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಸಹ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 4 ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರೈತನ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಅವನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೇಣಿ ಕೊಡುವಾಗ ಚಾಲ್ತಿ ವರ್ಷದ ಗೇಣಿಯ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರೈತನೇ ಎರಡು, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜಮೀನುದಾರರುಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವಾಗ ಗೇಣಿದಾರನ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನೂ ವಜಾ ಮಾಡ

ಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಬಿಲ್ಲಿನ 4 ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲನೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗೇಣಿದಾರರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಜೀವನಾಂಶ ಕೊಡುವಾಗ ಡಿಕ್ರಿ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದ ಸಿವಿಲ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗೇಣಿ ರೈತನ ಮೇಲೆ ಡಿಕ್ರಿಯೇನಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಇದರ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯದಿಂದ ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡು ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಳವಡಿಸಬಹುದು ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಾನು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ (ಕೋಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಗೇಣಿದಾರರು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂತಹ ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಇದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಏಕೆ ತಂದರೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಚಿಲ್ಲರೆಯಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳು ಭೂಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ನಾವು ಈ ರೀತಿ ತರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ತರದೆ ಈ ರೀತಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಸರಕಾರದವರು ತರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಬಗ್ಗೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಇದನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಡ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಕಂಪ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ತಲೆ ತಲಾಂತರದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಜಮೀನುದಾರರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಂತಹ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಜಮೀನುದಾರರುಗಳು ಜಮೀನನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡುವವರು ಹಾಗೂ ಅತಿ ಬಡವರಾಗಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಯೆಇಟ್ಟು ಅವರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು, ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಹಾಗೂ ಬಡವರಾಗಿರುವ ಜಮೀನುದಾರರುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸರಕಾರ ಒಂದು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಸೋಷಿಯಲಿಸಂ ತತ್ವವನ್ನು ತಂದು ಬಡವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇರುವಾಗ ಮತ್ತು ಆ ಧೋರಣೆಯಂತೆ ಬಡ ಗೇಣಿದಾರರರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರುಗಳಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಕಾರದ ಒಂದು ಕೆಲಸ. ಆದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದು ಒನ್ಸ್‌ಫಾರ್ ಆಲ್ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸರಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಬೇಗನೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಆಖೈರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರ ಬೇಗನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೃದಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹೃದಯತೆ ಇವರಲ್ಲಿದೆ ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಹೃದಯವಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಹೃದಯವನ್ನು ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕಂಪವಿದೆ. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಮೀನುದಾರರುಗಳ ಕೈಕೆಳಗೆ ಉಳಿಗಮಾನವನ್ನು ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಬಡಜನರು ಇದ್ದಾರೋ ಅಂತಹ ಬಡ ಜನರ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ)

ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬಡ ಗೇಣೀಜನಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರಕಾರದವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಮೆಟ್ಟಲು ಮೆಟ್ಟಲಾಗಿ, ಮಗು ಅಂಬೆಗಾಲು ಇಟ್ಟು ಹತ್ತುವ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಈ ಮೆಟ್ಟಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಹಾರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ನಮಗೂ ಅದು ಗೊತ್ತು. ಈಗಾಗಲೇ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮಸೂದೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಸೀಲಿಂಗ್ ಲಿಮಿಟ್ಟುಗಳ ಗೊಂದಲಗಳಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೂ ನಿಮಗೆ ಬರಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಇದು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದಿರಿ ಮತ್ತು ಇಂದು ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದೆ ಇಷ್ಟು ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಎಕರೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಈಗ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಎಕರೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೋಗಿ ಅದು ಬರೀ ಇಷ್ಟು ಎಕರೆಗಳು ಎಂದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನೀವೇ ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಾದ ಯಾವ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೆ ಸರಕಾರದ ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಪರಿಹಾರ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಅದೂ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೆ, ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಏನು ಎಂದು ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ತಂದಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ತರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿದರೂ, ಈಗ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರೆಸ್ಯೂಮಬಲ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸುಮಾರು ಸೇಕಡ ಎರಡರಷ್ಟು ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇರುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸೇಕಡ ಒಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬರಬಹುದೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಪ್ರಾಹಿಬಿಟ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

4-00 P. M.

ಈಗ ತಂದಿರುವ ಮಸೂದೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ದೇಶದ ಮುಂದೆ ಇಡಿ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಬಂಗಿ (ಜಮಖಂಡಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಕ್ಟ್ ಮಾಡದೆ ಈಗ ಇದ್ದ ಕಾಯಿದೆಯ 8 ಮತ್ತು 20ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ರೀತಿಯಿಂದ ತಂದರೂ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವ ತತ್ತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಂಥ ಅರಿಯರ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಂತಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರುವಂಥ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಕಂತಿನಿಂದ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಕೊಡುವಂಥ ಗೇಣಿ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಕಂತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕಂತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ವಸೂಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಇವನ್ನಾದರೂ ಮುಂಬರುವ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ಸಿವಿಲ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಗೇಣಿ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ

ಯಾಗಿ ಮುಂಬರುವ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸ್ವರೂಪದ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು, ಭೂ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾನೂನಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶಾಮಣ್ಣನವರು, ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಬಂಗಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇದು ಭೂ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾನೂನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿದರು. ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭೂ ಶಾಸನದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ವಿಷಯದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಗೇಣಿದಾರರ (ಗೇಣಿ ಬಾಕಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ) ವಿಧೇಯಕ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಚಿಲ್ಲರೆಯಾಗಿ ಭೂ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಇದು ತಪ್ಪು, ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ಭೂ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಆಗ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ, ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾನೂನು ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ಕಾನೂನು ಭೂ ಶಾಸನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಕೆಲವರು, ಗೇಣಿದಾರನಿಗಿಂತ ನಿಕೃಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿಸತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಶಾಸನದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರನಿಗೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈಗ ಗೇಣಿ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಾಗ ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಅಂಬೆಗಾಲು ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಹಾರುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಾರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ, ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಂಬೆಗಾಲು ಇಡಲೇ ಬೇಕೋ ಎನ್ನುದನ್ನು ಭೂ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾನೂನು ಬಂದಾಗ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆಗ ಅವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗೇಣಿದಾರನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ವರ್ಷ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಂತಿನ ಗೇಣಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಕಳೆದು ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವೆಷ್ಟು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವಿರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂತನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಗೇಣಿದಾರನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವಾಗ ನಾವು ಈ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ತಂದಿರತಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಮಾಡಿರುವ ಸಲಹೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಗೇಣಿದಾರನು ಜಮೀನ್ದಾರನಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಹೋಗಲೂ ಬಹುದು. ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದಾಗ, ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಇಂಥ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಈಗ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರೆ

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಸಾಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿರುವಷ್ಟೇ ಸಾಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ತತ್ವಶಃ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದೆ. ಆ ವರ್ಷ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಂತು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಳೆಯ ಬಾಕಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕಳೆದು ಉಳಿದುದನ್ನು ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ತತ್ವಶಃ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕಂತು ಕೊಡುವುದೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಅವನಿಂದ ಅರಿಯರ್ಸ್ ರಿಕವರಿ ಮಾಡಲು ನಾಳೆ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಅವನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಆ ವರ್ಷದ ಗೇಣಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದು, ಹಿಂದಿನದನ್ನೂ ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 1972—73 ನೇ ಸಾಲಿನ ಗೇಣಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು 1973 ನೇ ಮಾರ್ಚಿ ನಂತರ. 1971—72 ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿಕ್ರಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನಿಂದ ರೆಂಟ್ ರಿಕವರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವನ ಆನ್ಯುಯಲ್ ಇನ್‌ಕಂ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನದೇನೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಈರೀತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

The Mysore Tentants (Relief in Payment of Arrears) Bill, 1972 ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಕ್ಲಾಸ್ 4, ಸಬ್‌ಕ್ಲಾಸ್ (ಡಿ) ಆದಮೇಲೆ (ಇ) ಆಗಿ ಈರೀತಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದು ಈರೀತಿ ಇದೆ:—

> (e) The Sum required by the Tenant to pay the rent for the current year."

ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೇರಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ತಾವು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now I will put the motion to the House. The question is :

> "That the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972, be taken into consideration."

The motion was adopted.

Clauses 2 and 3.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

> "That clauses 2 and 3 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 2 and 3 were added to the Bill.

Clause 4.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That clause 4 do stand part of the Bill."

The Hon'ble Revenue Minister may move his amendment.

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—I beg to move the following amendment to Clause 4 :

"After sub-clause (*d*) of Clause 4, the following sub-clause (*e*) shall be inserted :

(*e*) "the sum required by the tenant to pay the rent for the current year."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Amendment moved :

"That after sub-clause (*d*) of clause 4, the following sub-clause (*e*) shall be inserted :

4. (*e*) "the sum required by the tenant to pay the rent for the current year."

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗಾಗಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಅವನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ವರ್ಷದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದು ಹಳೆಯ ಬಾಕಿಯ ಕಂತನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಗೇಣಿದಾರ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ರೆಂಟ್ ಏನು ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅವನು ಒಬ್ಬ ಜಮೀನ್ದಾರನಿಗೇ ಅಲ್ಲ 3-4 ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಗೇಣಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಗೆ "Total Sum" ಎಂದು ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—"the sum required by the tenant to pay the rent for the current year" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಒಬ್ಬನಿಗೇ ಬೇಕಾದರೂ ಅನ್ವಯವಾಗಬಹುದು, ಹೆಚ್ಚು ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಅನ್ವಯವಾಗಬಹುದು. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಗೇಣಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಲಾಸ್ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ "Total sum" ಅಂತ ಸೇರಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER—I will put the amendment to the House. The question is :

"That after sub-clause (d) of Clause 4, the following sub-clause (e) shall be inserted :

4. (e) "The sum required by the tenant to pay the rent for the current year."

The Amendment was adopted.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I will put Clause 4, as amended to the House. The question is:

"That Clause 4, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 4, as amended, was added to the Bill.

Clauses 5 to 9.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That Clauses 5, to 9 both inclusive, do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 5, to 9 both inclusive were added to the Bill.

Clause 1.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

Clause 1, the Long Title, the Preamble and the Enacting Formula were added to the Bill.

The motion was adopted.

"That Clause 1, Long Title, the Preamble and the Enacting formula were added to the Bill."

Motion to pass.

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—Sir, I move:

"That the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972, as amended, be passed."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Tenants (Relief in Payment of Arrears of Rent) Bill, 1972 as amended be passed."

The motion was adopted and Bill as amended was passed.

GOVERNMENT GRANTS (MYSORE EXTENSION) BILL, 1972

Motion to consider.

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—I beg to move:

"That the Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972, be taken into consideration."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved—

"That the Government Grants (Mysore Extension Bill, 1972, be taken into consideration."

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಕಾನೂನಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಬಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಒಂದು ಷರತ್ತನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಷರತ್ತನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದು ಅನುಮಾನ ಉಂಟಾಗಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಂತಹ ಶರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾನೂನನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ ನಾವು ಹಾಕತಕ್ಕ ಶರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಬಲ ದೊರಕಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಟೇಟ್ ರೀ ಆರ್ಗ ನೈಸೇಷನ್ ಆಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ "ಬಿ" ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಈಗಾಗಲೇ ಬಾಂಬೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗು, ಮದ್ರಾಸ್ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗಿದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ ಶರತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಜಮೀನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಬಡವರ, ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡಗಳವರ ಮತ್ತು ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಶರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಅವರಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯವರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆ ಯನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಸರ್ಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಅವರು 15 ವರ್ಷ ಪರಬಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಒಂದು ಶರತ್ತನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಶರತ್ತು ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಳೆದ 15-20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಜಮೀನುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಬೇರೆ ಯವರು ಕಬಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟಿಗಿಂತ ರೆಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ತರುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಂಟು ಗಳನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಶರತ್ತುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಹವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಮಾಡಬೇಕು. ರೆಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಂದಾಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದೆಹೋದರೆ ಜನರಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಾ, ಭದ್ರಾವತಿ, ಹೊನ್ನಾಳಿ ಮತ್ತು ತರೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೋಕುಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖರು ಮತ್ತು ಬಲಾಢ್ಯರು ಕಬಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಹವರಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ವಾಪಸ್ ಪಡೆದು ಜಮೀನಿಲ್ಲದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡತಕ್ಕ ಜಮೀನನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಘನ ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಏತಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎತ್ತಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ಎಕರೆ ದರಖಾಸ್ತು ಜಮೀನು

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ)

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿ ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ನಾಮಕಾವಸ್ತೆ ಬೇರೆಯವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆಸಿ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಜಮೀನನ್ನು ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿತ್ತೋ ಅದು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೇಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಡೀಷನ್ಸ್ ಹಾಕಬಾರದು ಎಂದು ಒಂದು ನಿಬಂಧನೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಿತ್ತು. ನಾನು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ರೆಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಜಾರಿಗೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೂ ಏತಕ್ಕೆ ರೆಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಈ ಕಾನೂನು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳದೆ ಇದ್ದರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಪುನಃ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಅಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಏಲಿನಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗದಹಾಗೆ ಕಂಡೀಷನ್ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ. 10-20 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಏನಾದರೂ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕೇ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾವು ಜಮೀನನ್ನು ಪರಬಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕ ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಪರಬಾರೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಜಮೀನುಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಜಮೀನು ಒಂದನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ತಾಪತ್ರಯ ನೂರಾರು ಇರುತ್ತವೆ. ಬರಗಾಲ ಬಂತು ಎಂದರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಜೀವನ ನಡಸ್ಬೇಕು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಮದುವೆ ಮುಂಜಿ, ಸಾವು, ನೋವು ಕಾಯಿಲೆಕಸಾಲೆ ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಲಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟೀ ಜಮೀನು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕಡುಬಡತನದಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ. ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜಮೀನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುವ ಕಡೆ ಇದನ್ನು ಗಮನ ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಮೀನು ಹಂಚುವಾಗ ಜಮೀನನ್ನು ಕಾಲಾನುಕಾಲ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಬಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

4-30 P.M.

ಜಮೀನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ನನ್ನ ತಕರಾರಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಸಾಕಬೇಕು ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡಿ. ಜೊತೆಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಸು ದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಹಸುವನ್ನು ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಕಟುಕರ ಕೈಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿ ಇರತಕ್ಕ ಸಣ್ಣ ರೈತ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ ಎಂದು ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಮೀನಿನಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾರು ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಹಂಚಬಾರದು ಎಂದು ಭೂಸುಧಾರಣಾ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಜಮೀನು ಹಂಚುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಜಮೀನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅಂಥವರು ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈವರೆಗೆ ನಡೆದಂಥ ಲೋಪ ದೋಷಗಳ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಂಥ ಕೆಲಸಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾಡಿತ್ತೋ ಅದರಲ್ಲಿ 25 ಭಾಗ ಕೂಡ ಆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ರೂಲ್ಸ್ ಅನ್ನು ಈಗ ಏತಕ್ಕೆ ಅಪ್ಲೈ ಮಾಡಕೂಡದು ಎನ್ನುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಾದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ತರಹದ ಹಾನಿಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಯಾರ ಕೈಯಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಯಾರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿತ್ತೋ ಅವರ ಜಮೀನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾರ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ ಮುರಿದಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಲ್ಯುಯೇಟ್ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಈ ಮಸೂದೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದ ನಾಟಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಕೊಡಲೇಬೇಕು, ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ಎಷ್ಟು ಜನರ ಕೈಯಿಂದ ಜಮೀನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೆಕ್ಟರ್ ಅಥವಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಸೆಕ್ಟರ್‌ನಿಂದ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ವಂತವಾಗಿ, ಮಾದರಿಯಾಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀವು ಈ ತರಹ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಾಜವಾದಿ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಹೆಸರಿಗೆ ಘೋಷಣೆ ಇದೆಯೆಂದು ಸಂಶಯ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಟ್ಟರೆ 25 ವರ್ಷವಲ್ಲ; ಮುಂದೆ 25 ತಿಂಗಳು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಹತ್ತಿರ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದೆ; ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯ ಬಹುಭಾಗ ಸದಸ್ಯರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸಹ 15—20 ಎಕರೆಯನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಆಗ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾದ ವಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಕಲ್ಲು ಎಸೆಯಬೇಕಾದರೆ ಗಾಜಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಪೀಡ್ ಅಪ್ ಮಾಡಿ, ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಜಮೀನನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಹಂಚಿಬಿಡಿ. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಜಮೀನು ಖಾಲಿ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಬಾವುಟ ಹಾಕಿ ರೈತರಿಗೆ ಹಂಚಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಇನ್ನೂ ಪಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಬಾವುಟ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಯಾರು ಅಂಥ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ; ಒಂದು ಎಕರೆಯಾಗಲಿ, ಎರಡು ಎಕರೆಯಾಗಲೀ ಕೊಡಿ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಅಪೋಜಿಷನ್ ಪಾರ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಸರ್ಕಾರದ ಜಮೀನನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೂಲ್ಸ್ ತರುತ್ತೀರೋ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಪೋಜಿಷನ್ ಫಾರ್ ಅಪೋಜಿಷನ್ ಸೇಕ್ ಕ್ರಿಟಿಸೈಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇದೆ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ತಮಗೆ ಸಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮವರು ಯಾರಾದರೂ ಅಡ್ಡಗಾಲು ನಿಂತಿರಬಹುದು; ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ದೊಡ್ಡ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ಅಡ್ಡಗಾಲು ಬಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಕುಡುಗೋಲು ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಧೈರ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ತರಹ ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್ಸ್ ಕೇಳದೆ, ಈ

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್)

ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಇವತ್ತೀ ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಇಫೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ. ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ (ವರ್ತೂರು). - ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೋ ಅದು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ, ಆ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಡವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದುವರೆಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು; ಆ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಈಗಲಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಹೇಳಿದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನಾನು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಇದೆ. ಬಡವರಿಗೆ ಇದು ಶತ್ರುಪ್ರಾಯವಾದ ಕಾನೂನು ಎಂದು ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಅಪರೇಷನ್ ಆಫ್ ಸಚ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಬಾರದು. ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಏನೂ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆಯೋ ಅದು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದರ ಉಳಿವು, ಅಳಿವು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಇದರ ಲೂಪ್‌ಹೋಲ್ಸ್, ಅಂದರೆ ತೂತು ರಂಧ್ರ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿ ಬಡವರಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಂತೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದು 25 ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವವರ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಜಮೀನನ್ನು ಸುತ್ರಾಂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇನಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಕೊಂಡ ಜಮೀನಿಗೆ ಇಂದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡವರು ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರಬಾರದು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರಕಾರ ಬಡವರಿಗೆ ಸಾಲಗಳ ಹಣದ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಅವರಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು. ಈ ಜಮೀನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನೆರವು ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಜಮೀನು ಪರಾಧೀನ ಮಾಡದಂತೆ, ಕಳಕೊಳ್ಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನಾಂ ಟೆಸ್ಯೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ತೋಟಿ ತಳವಾರರು, ಗ್ರಾಮ ನೌಕರರು, ನೀರಗಂಟಿ, ಪಟೇಲ ಶಾನುಭೋಗರು ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಇನಾಂ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಪರಭಾರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಅಂಕೆ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಸರಕಾರದ ಮುಂದಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನಿಯಮವನ್ನು ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇದರ ವಿಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ.

It is stated here : 'transfer of any land made either by transfer or by grant.' Whether it is re-grant or original, it is a grant. When

it is a grant, this Law should be operative to protect the interests of these people to get back their lands.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಜಮೀನು ಮಾರುವವರಿಗೇನು ಮಾಡುವುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದು. ಸರಕಾರಿ ಜಮೀನನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಲ್ಯಾಂಡ್, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ರಿಸರ್ವಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸೂಟ್ ಇರಬಾರದೆಂದು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರೇನು ಹೇಳುವರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

But the suit in regard to such lands granted to the poor should never lie in a Court of Law.

ಎಂದು ಮಾಡಬಹುದು. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬ ರಕ್ಷಣೆ ಇದೆಯಂತೆ. ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಜಮೀನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೂ ಲೂಪ್‌ಹೋಲ್ಸ್ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

Unless there is an element of criminality in the procedure or proceedings, the matter should never be taken to the Court of Law. Between the intention of the Governmnt and th execution, there will be many loopholes by way of interpretation, so much so, the benefits are lost to the poor people. ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವರು. ಆದರೆ ಗುರಿಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಾ ಇಲಾಖೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಡವರ ಆಸ್ತಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಇರಬೇಕು.

ರೆಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟಿವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ವಿಚಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು, ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಿರುವುದು. 5 ಎಕರೆಗೆ ಕಡಮೆ ಜಮೀನು ಇದ್ದರೆ ಸರಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂಥವರಿಂದ ಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಸಬ್‌ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರು ಏಕೆ ಮಾರುವುದು ಎಂದು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮದುವೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಾಯಿಲೆ ಮುಂತಾದ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡಿಕ್ರಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಉಪಕರಣಗಳು, ದನಕರುಗಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹರಾಜು ಹಾಕಬಾರದು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ವಿಧಿಸಿರುವಂತೆ, ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ಉಂಟು, ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದುಂಟು. ಆಗ ಸರಕಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಬಡವರು ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಮಾರಲು ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪರಭಾರೆ ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಕಾರಿ ಜಮೀನೆಂದು ವಾಪಸು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಜಮೀನಿಗೆ ಇಂದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬಾಂಡ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಕಂತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ರೆಸ್ಟೋರ್ಡ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನಾದವನು ಯಾವ ಪಂಗಡದವನಾದರೂ ಕೂಡ ಅವನಿಂದ ಕೋರ್ಟ್ ಡಿಕ್ರಿ ತಂದು ದನಕರು ಮತ್ತು ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ಸನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಗುವನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹುಡುಕಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ರೆಸ್ಟೋರ್ಡ್ ಬೇಬಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಜಮೀನನ್ನು ರೆಸ್ಟೋರ್ಡ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಂದು ಉಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನುಭವವಿದೆ. ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರ ಸಲಹೆ ಪಡೆದು ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತಕ್ಕ ರಕ್ಷಣೆ ಬಡ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಕೆಂಚೇಗೌಡ (ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ).—ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಈ ಕಾನೂನು ತಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರೆಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟಿವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ದರಖಾಸ್ತು ಜಮೀನನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಗದ ಜನರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವುವೇಳೆ ಗುಮಾಸ್ತರು ಅಥವಾ ಇತರರು ದರಖಾಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದುಂಟು. ಅಂಥವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎರಡುಮೂರು ಸಾರಿ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿರುವುದುಂಟು. ಭೂಮಿಯ ಕನಿಷ್ಠಮಿತಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ದರಖಾಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆದವರು ಸುಮಾರು 9 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಮೊನ್ನೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಆರ್ಥಿಕಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿರುವುದು. ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಜಮೀನನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಲಾಯಕ್ಕಾದ ಜಮೀನನ್ನು ಸರಕಾರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಂಚಲು ಇರುವ ಜಮೀನು 4 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 80 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಹಂಚುವುದೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಭೂಹೀನರಿಗೆ ಒಂದೋ ಅಥವಾ ಎರಡೋ ಇಲ್ಲವೇ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಖುಷ್ಕಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬಡತನ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಇರತಕ್ಕವರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಭೂಹೀನರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿದರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಭೂಹೀನರಿಗೆ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡತಕ್ಕ ಭೂಮಿ ಏನಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಮೆಹನತ್ತುಮಾಡಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 3–4 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಬಾರದಿದ್ದರೆ ಆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆದಾಯ ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಯಾರು ಯಾರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಜನರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಪಸ್ ಅವರಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಖರ್ಚನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ? ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ದರಖಾಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಮಿನಲ್ ಬೆಲೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಅಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಹಾಗೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ತಡೆಗಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ದುಡುಕಿದರೆ ಹುಚ್ಚುತನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನವನ್ನು ರೆಸ್ಯೂಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಟ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿಬಿಡಿ. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೂಲಿಗಾರನಿಗೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಬಡತನವನ್ನು ನೀಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ತಿಂಗಳಿಗೆ 250 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ತರಬಲ್ಲಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅದು ಎಂಥಾ ಭೂಮಿ ಆಗಿರಬೇಕು, ಅದು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಅಂಥಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ನೀರಾವರಿಯಾಗತಕ್ಕ ಅಪಾರ ಭೂಮಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಅಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುವಾಗ ಈ ಭೂಹೀನರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಹಂಚಿ ಅವರ ಬಡತನವನ್ನು ನೀಗುತ್ತೇವೆಂಬುದು ಒಂದು ಹುಚ್ಚುತನ. ಬರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ).—ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಆ ಪಾರ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆ ಬರುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಕೆಂಚೇಗೌಡ.—ನೀವು ಯಾರ್ರಿ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ? ನಿಮಗೆ ಜಮೀನು ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಎ. ಬಿ. ಸಿ. ಡಿ. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೇ: ಹಿಂದೆ ಪರಭಾರೆಯಾಗಿರತಕ್ಕ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ರೆಸ್ಯೂಂ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಪರಭಾರೆ ಆಗತಕ್ಕ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ರೆಸ್ಯೂಂ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಯುಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri B. SUBBAYYA SHETTY (Surathkal).—Mr. Deputy Speaker, I wholeheartedly welcome this piece of legislation.

My friends who spoke before me, especially from the Opposition benches, stated that this is not retrospective and that this has to be made retrospective. I beg to differ from them. In my opinion, this Act, now as it is, is retrospective. The operative Section 2 of the Government Grants Act, 1895 (XV of 1895) states :

> "Nothing in the Transfer of Property Act, 1882, contained shall apply or be deemed ever to have applied to any grant or other transfer of land or of any interest therein heretofore made or hereafter to be made by or on behalf of the Government to or in favour of any person whomsoever; but every such grant and transfer shall be construed and take effect as if the said Act had not been passed.".

In this context, I submit that so far lot of lands have been granted to the poor people. But because of their poverty they were compelled to transfer them to big landlords or some moneyed people. Since this is retrospective, I appeal to the Government to go seriously into all cases where such transfers have been made and cancel those transfers even if improvements have been made on those lands by the transferees : that is the only action we have to take. Since the well-to-do transferees have taken these lands with the evil intention of duping the poor people, this ill-begotten wealth should not be made to vest with them. The Government should take stringent action and cancel all those transfers, and take back all those lands without paying even a single paise for any improvement they have made on those lands.

I also submit on this occasion that several good pieces of land have been given as grant on different considerations such as political gift by the previous Governments. Even instances have come to notice in which even officials have given lands to their own kith and kin and taken lands in the name of their wives and nearest relations. Such cases should be examined and the Government should take those lands back and give those lands to the persons who are really poor.

We have also to examine why these lands are being transferred. Simply by granting 5 to 10 acres of land and making them inalienable, the land will not acquire any productive value. If the land has to be of any use to the poor people, the poor people must be made to cultivate the land and to put the land to profitable use. For this

(SRI B. SUBBAYYA SHETTY)

end, we must go to the root of the question why these transfers are made. The transfers are obviously made by the people because of their poverty. Now whenever a land is given and whichever land was formerly given to the poor people, and where it remained uncultivated. In such cases, Government should take adequate steps to see if adequate fund was given to the poor people, to make them to cultivate their land. Government should also see that they do not transfer those lands through the existing methods. The poor people keep their land fallow because they do not have any means to cultivate. My humble submission to Government is that in order to make land grants really effective and meaningful, the poor persons who are given grants of land, should be given enough fudns so that their lands may be put to profitable use and they may make their living from those lands.

With these words, I congratulate the Government for bringing this Bill. I once again welcome this Bill. I thank you so much for giving me this opportunity to speak.

5-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ (ಶೃಂಗೇರಿ). – ಮಾನ್ಯಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದವರುಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಬಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರತಕ್ಕದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈ ಬಿಲ್‌ಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಓದಿ ಸಂತೋಷಪಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಏನೋ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಂದಮೇಲೆ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಏನಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದು ಕೂತು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆ ತಾಳುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನುಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಫೆಕ್ಟಿಗೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬಹುಶಃ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಯಾವರೀತಿ ಅವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವು ವ್ಯಾಲಿಡ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಂಡೀಷನಲ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗಿರುವುದೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇವತ್ತು ಇದನ್ನು ಪುನಃ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತೂ ಸಹ ಎಷ್ಟು ಜನರು ತಂತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಕೂಡ ಇದುವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ದೂರುಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನ್ನೂ ಸಹ ಅವರು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆಯೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಕಾಫಿ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಿಂದೆ ನೂರಾರು ಎಕರೆ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಟ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರವರೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಮಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹರಿಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಕಾನೂನು ಇದೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಎಕರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಸಫರರ್ಸ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಒಂದೆರಡು ಎಕರೆಗಳನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರ ಸೀಲ್ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಜಮೀನು ಪಡೆದು ಮಾರಿರತಕ್ಕ ಜನರು ಈಗ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಅಂಥಹ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಅದು ಈಗ ಸಿಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಈ

ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸದೇ ಇರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ರೀತಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಂದರೆ. ಅದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ಆ ಕಡೆ ಗಮನವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇರತಕ್ಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಈಗ ಸಡಿಲಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಇನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಡುವ ವಿಷಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಡುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಯಾರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಲೆಸ್ ಇರುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೀಡಿ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರಿಗೂ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ? ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಈಗ ಅದನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಕಮಿಟಿ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಅಂತಹವರನ್ನು ಈಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಫುಲ್‌ಸ್ಕ್ಯಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕುವ ಹವ್ಯಾಸ ಬಂದು ಹೋಗಿದೆ. ರಿಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರೂ ಹೇಳುವುದೂ ಉಂಟು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಹಸೀಲ್ದಾರರು ಕೆಲವೊಂದು ರಿಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಎಫೆಕ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ಪೆಷಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರು ಹೋದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅರ್ಜಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ತಂತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಲ ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಅನ್‌ಅಥರೈಜ್ಡ್ ಕಲ್ಟಿವೇಷನ್ ವಿಷಯ. 1968ರ ನಂತರ ಅದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ರೀತಿ ಎವಿಕ್ಷನ್ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡದೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿಫಾರಸುಮಾಡಲಾಯಿತೆಂದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. 1970ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಒಂದು ಅಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಗಮನಿಸಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರರು ಎಡಬಾಳು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜಮೀನು 71ನೇ ಸರ್ವೆ ನಂಬರದು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿನ ವಿಲೇಜ್ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು 1968ನೇ ಇಸವಿಯ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತು ಸಾಗುವಳಿ ಎಂಬ ಸುಳ್ಳು ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಸಿ ಸಾಗುವಳಿ ಜಮೀನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ತಹಸೀಲ್ದಾರರು. ಅದು ಅನ್ ಅಥರೈಜ್ಡ್ ಆಕ್ಯುಪೇಷನ್. ಆದರೆ ಮೊದಲು ಬೇಲಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದರೆ ರಿಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ತಾಕತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈಗಿನ ಕಾನೂನು ಎಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಮೊದಲು ಬೇಲಿ ಕಿತ್ತುಹಾಕು, ನಂತರ ದರಖಾಸ್ತು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು ಬಿಡುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಿಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ನಾನು ನಂತರ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ಸ್ಪೆಶಲ್ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ ಕಳುಹಿಸಿ 70 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇದೆ ಎಂತಾಯಿತು. ಅಂದ ಮೇಲೆ 45 ಎಕರೆಯೆಂದು ರೆವೆನ್ಯೂ ಸರ್ವೇಯಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಆಗಿರುವದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ? ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನ್ ಅಥರೈಜ್ಡ್ ಕಲ್ಟಿವೇಶನ್ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ದರಖಾಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅನೇಕರಿಗೆ ಅದೇ ಜಮೀನನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ)

ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿಚೀಟಿಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಜಮೀನು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು 1968ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಈಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ರಿಕಾರ್ಡ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 1968ರ ನಂತರ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಅನ್ ಆಥರೈಜ್ಡ್ ಕಲ್ಟಿವೇಷನ್ನುಗಳ ರಿಕಾರ್ಡ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ತಾರೀಖೇ ಹಾಕಿರುವದನ್ನು ಬರೆದಿರುವದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ನಾನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ, ಸ್ಪಾಟ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿ ಬರೆದರೂ ಇದುವರೆಗೆ ನೀವು ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರಿನವರು ಯಾರಾದರೂ ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬಿಲ್ಡಪ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಹಸೀಲ್ದಾರರು ಇವತ್ತು ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡದೇ ಅನ್ ಆಥರೈಜ್ಡ್ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಏನು ಆಕ್ಷನ್ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಾವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನ್ ಆಥರೈಜ್ಡ್ ಕಲ್ಟಿವೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಮನಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನು ನಿಜವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅವು ಎಫೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಇಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರದಿದ್ದರೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ...ಜೈ ಹಿಂದ್.

† ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್ (ತಿಪಟೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಂದಿರತಕ್ಕಂತಹ ಬಿಲ್ಲು ನಾಮ್‌ಕೇವಾಸ್ತೆ ಕಾನೂನು ಆಗಿ ಉಳಿಯಲಿ ಎಂದು ತಂದಿದ್ದಾರೋ, ಅಥವಾ ಜನರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿ ಎಂದು ತಂದಿದ್ದಾರೋ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಜನರು ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ನೋಡಿ ನಾವು ಇಂತಿಂಥ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಷ್ಟೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಅವುಗಳು ಈಗ ಎಷ್ಟು ಜನರ ವಶದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಯಾರ ವಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನರು ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಇವರು ಏನೊಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಿಂದ ಇವರ ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇವರು ಯಾವ ಬಡ ಜನರಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ, ಅದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರ ಕೈಸೇರುತ್ತದೆ. ಬಡ ಜನರು ಅವರಿಂದ ಸಾಲ ಸೋಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ಥರು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಜನರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀವು ಏನು ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ—ನೀವು ಜಮೀನನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಎಂದು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದು ಜಮೀನನ್ನು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಮೂರು ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಮಂಜೂರು ಚೀಟಿ

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿನ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇವತ್ತು ಬಡವರಿಗೆ ನೀವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವವನು ಶ್ರೀಮಂತ. ಬಡವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿ ಅವನಿಗೆ ಸಿಗದ ಹಾಗೆ ಏನೇನು ಅನ್ಯಾಯದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಡವನಿಗೆ ಯಾವ ಭೂಮಿ ಸಿಗಬೇಕೋ, ಅದು ಸಿಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬಡವರ ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂಥ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಇವತ್ತು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಹ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಪುಡಾರಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇವಲ ಇಂತಹ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇವರು ಮಾಡಿದಂತಹ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆದಿದೆ. ನಾನು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿದರೂ, ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇದನ್ನು ರಿಟ್ರೋಸ್ಪೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾರ್ಯಾರು ಶ್ರೀಮಂತರು ಬಡವರ ಜಮೀನನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಡೆಲ್ಟಾ ಏರಿಯದಲ್ಲಿ ಈಚಲು ಮರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಪಹಣಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಬರೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡಲೇ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಮೀನನ್ನು ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (ನಾಗಮಂಗಲ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಈ ಮಸೂದೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದರೂ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇದರಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದಂತಹ ಅನಾಹುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದು ಜಾತಿಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಆದರಲ್ಲಿ ಆ ಕೋಮಿನವರು, ಈ ಕೋಮಿನವರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಜನರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಹಾಸಿ ಹೊದಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ; ಹಣ್ಣು ತಿಂದವನು ನುಣಚಿಕೊಂಡ, ಸಿಪ್ಪೆ ತಿಂದವನು ಸಿಗಹಾಕಿಕೊಂಡ ಎನ್ನುವ ಗಾದೆಯ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಈ ಪುಡಾರಿಗಳಿಂದ ಜಮೀನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ರಿಟ್ರೋಸ್ಪೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ನಾಳೆಯ ದಿವಸ ಹಾಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಂಡ ಕೊಂಡ ಜನರು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರರು ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಅಂಥವರು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನೇಕ ದುರ್ಲಾಭಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಗಿರವಿ ಇಟ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಜನರು ಅನೇಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ಮಸೂದೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡಲಿ ಏಟು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ತಲ ತಲಾಂತರದಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ನೀವು ದ್ರೋಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಅಂಥವರನ್ನು ಕಂಡ ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಿ ; ಆದರೆ ಯಾರು ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಅಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವಂತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಈ ಭೂಮಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಧನ. ಯಾರು ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅದು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಮಾರಾಟದ ವಸ್ತುವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮೂಲ ಭೂತವಾದ ವಿಷಯ ಉತ್ತದ ಹೇಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಸಿಗಬಾರದು; ಇದು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ. ಇವತ್ತು ಭೂಮಿಯ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಯಾವ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಬಡವರಿಗೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಯಾರು ಬೇಸಾಯವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಆ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಮುಂತಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರು ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹುಪಾಲು ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಶ್ರೀಮಂತರು ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ, ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳು ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅನುಕೂಲಸ್ಥರು ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ನಿರ್ಗತಿಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೋ ಅಂಥವರಿಂದ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧೀಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಏಕೆ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಇವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಧಾರುಣ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕೋಡಿನ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 50 ರಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮೊದಲು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಹರಿಜನರು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಹರಿಜನರು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಆ ಊರಿನ ಶ್ರೀಮಂತರೇ ಮತ್ತೆ ಆ ಹರಿಜನರಿಂದ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಭೂಮಿಗಾಗಿ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಂದ ಒಂದು ಅರ್ಜಿಯೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಈಗ ನಾನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಜನರು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಆದರೂ ಸಹ ಇವೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಯಾರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು ಆ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂತಹ ಸವಲತ್ತೂ ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು. ಅವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತೀರಾ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದ 50-100 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಅವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಆಗಿವೆ, ಆ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ರೆಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಳೆದ 15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಯಾರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೇ ಪುನಃ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಪುನಃ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಭೂ ಹೀನರೈತರಿಗೆ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕು.

ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು.—ಅದಕ್ಕೆ ಗೇಣಿ ಕಾನೂನು ಅಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೆ ಗೇಣಿ ಕಾನೂನು ಅಡ್ಡಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇರುವವರೇ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದೆ ಯಾರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂದೆ ಯಾರಿಗೆ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಂದ ಯಾರೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಶಕ್ತತೆಯಿಂದ ಕೆಲವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಭಾರೆ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆಂಚೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅಶಕ್ತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಲೇ ಬಾರದು ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಆ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿರತಕ್ಕವರು ಯಾರೂ ಕೂಡ ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 55 ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಕೇವಲ ಟಾಟಾ ಬಿರ್ಲಾಗಳ 75 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗಾದರೆ 55 ಕೋಟಿ ಜನಗಳು ಬದುಕಬೇಕೋ ಬಾಳಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಬೇಡವೋ ಎಂಬುದು ಇತ್ಯರ್ಥ ವಾಗಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ನಾನು ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರ ಇದೆ.

ಟಿ. ಟಿ. ಹಾಕಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು. ಬಹಳ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿರುವವರು ಗುಡ್ಡಕ್ಕೇ ಬೇಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಬಡಬಗ್ಗರು ಯಾರು ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೇ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಿ. ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಜಮೀನಿನ ರೈತರಿಗೆ 12 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಇಂಥಾ ಕೇಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನ ವನ್ನು ಹರಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಯಾರಿಗೆ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಆಗಿದೆ ಅವರಿಂದ ಅದು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಪರಭಾರೆಯಾಗಿದೆ ಅವರಿಂದ ಪುನಃ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ರೆಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಯಾರಿಗೆ ಮೊದಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರೇ ಅದರ ಫಸಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರೇ ಆ ಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ತತ್ವವನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇನು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

5-30 P.M.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ (ರಾಮನಗರ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಈ ಗೇಣಿದಾರರ ಗೇಣಿ ಬಾಕಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಪಕ್ಷದವರು, ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಇಂದಿರಗಾಂಧಿಯವರ ಏಜೆಂಟರು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ನಿಶಾರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಇದೆ. ಉಳುವವನಿಗೆ ಭೂಮಿ, ಆಳುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡು ಎನ್ನುವ ಗಾದೆ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಆಳುವವನಿಗೆ ಮಗಳು ಉಳುವವನಿಗೆ ಹೊಲ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ರೆಟ್ಟೆ ಏರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಜೇನು ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ರಸಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕಲಸಿದ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ಸಂಕಟ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಥಡಿ ಏಟು ಹೊಡೆಸಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಏಜೆಂಟರು ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಬಡವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರರು ನಾವು ಹೊಲ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ನಮಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇದೆ, ಇಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಆ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವರು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಬಿಲ್ಲು ಇದು. ಇದು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ಆಳುವವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆತನೇನಾದರು ಆಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೇಳದೇ ಇರುವ ಜನರ ನೀವು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನನ್ನು ಅನೇಕರು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಕೂಡ ತಾವು ಯಾವ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿಕೊಂಡು ಈ ಬಿಲ್‌ನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದಂಥ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ನಾನು ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನೋಯಿಸುವಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is our duty to maintain the dignity and decorum by having a dignified and sobre discussion. Therefore the Hon'ble Member may please not go back to those words and express his regret.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ನಾನು ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನೋಯಿಸುವಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲೀ, ಬಡವರ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲೀ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ನನಗೆ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಹಿರಿಯರಾದಂಥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡುವಾಗ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದಂಥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಟ್ಟ ಇರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಒಂದು ಮಟ್ಟ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಮಾತುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನ್ವಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಹೇಳುವ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥ ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದಂಥ ಗಾದೆ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅವರು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Member may please think over and withdraw the words.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ನಾನು ಆಡಬಾರದ ಮಾತನ್ನು ಆಡಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ರೆಕಾರ್ಡ್ ತೆಗೆದು ನೋಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ "ಷಂಡರಿಗೇಕೆ ಹೆಂಡರ ಚಿಂತೆ" ಎಂಬ ಗಾದೆ ಇದೆ I want to know whether it is parliamentary or unparliamentary ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Leader of Opposition cannot impose anything in my mouth and ask for a ruling. It should have some relevance to the subject before the House. Anyway I will just go through the expression used by Hon'ble Member Sri Puttaswamiah and if necessary I will expunge it.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಎದುರುಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಆ ಗಾದೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಭೂಷಣವಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಬ್ದಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮುಖಾಂತರ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಎದುರು ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅವರೂ ಸಹ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದು ವಿಷಾದಕರ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಗಾದೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರಿಂದ ಉಪದೇಶ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಆ ಕಡೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಈ ಕಡೆ ಇದ್ದಾಗ ಏನೇನು

ಪದಗಳನ್ನು ಕೋಟ್ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದೆ ಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದಿನ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಾದೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಅಥವಾ ಅನ್-ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕೇಳಿದೆನೇ ಹೊರತು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡುಹೋಗವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಗಾದೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬಹುದೇ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ದಮಯಂತಿ ಬೋರೇಗೌಡ.—ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರುವ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ವಿಷಯ ಈಗ ಬೇಡ. ಈಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಗಾದೆ ಅನ್-ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—So far as the words uttered by Hon'ble Member Sri Puttaswamiah are concerned I will just go through them. Since he has refused to withdraw the expression, if they are found to be unparliamentary I will expunge them. Then with regard to points raised by Hon'ble Member Sri Deve Gowda, many things might have been said in the past, but if some mistake has been committed in the past, it cannot be a precedent and it should not be justified.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Such unparliamentary words used in the past were expunged from the records.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Leader of Opposition stated that there are words which are not expunged from records. I would urge upon all Hon'ble Members to maintain the dignity and decorum of the House.

Sri D. B. KALMANKAR.—My submission is that the words expressed by Hon'ble Leader of Opposition should also be expunged.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He merely wanted to know whether a particular proverb is parliamentary or not.

Sri D. B. KALMANKAR.—I want that proverb should also be expunged.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He has not said anything with reference to anybody or in any context.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ, ಹೇಳಬಾರದಂಥದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಅಥವಾ ಅನ್-ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಅದು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

Sri D. B. KALMANKAR.—That expression should not be allowed.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Minister for Revenue must know that I have already stated that the Hon'ble Leader of Opposition has not justified those words. He merely wanted to know whether a particular proverb is parliamentary or unparliamentary.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ, ಅಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಲ್ಲವೇ ? ಇದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have already made it clear that his remarks are totally unwarranted and not justified.

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA.—I want to know whether those words form part of the proceedings ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have already stated that the Hon'ble the Leader of the Opposition was not justified in making those remarks.

Sri D. B. KALMANKAR.—Sir, my submission is that he has said so many things which are not in keeping with the decorum of this House. You have already promised that you will look into it and see that that portion is expunged. Hon'ble Sri Deve Gowda quoted a proverb which is very indecent and therefore it should also be expunged. We have to set good precedents for the future. The standard of discussion must be very high.

(At this stage Sri Vatal Nagaraj stood up to speak)

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Member Sri Vatal Nagaraj was not here when the Hon'ble Leader of the Opposition said this. He knows nothing about it, so I will not allow him to confuse things. He will please resume his seat.

Sri C. M. ARUMUGAM.—What is that shouting that side ? Is that the way they should shout ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Minister for Revenue and Sri Kalmankar will please note that I have already said that the Hon'ble Leader of the Opposition was not justified in making such a proposition. So, it is clear that this is almost expunged. The very import and the vigour of it has almost been cut down. Is it not sufficient ?. I have condemned it at the outset."

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಗಾದೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have already told him that he was not justified at all.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅದನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

(interruptions)

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Members should not confuse the issue. I will consider if I should expunge the words of both the Hon'ble Members.

Sri C. M. ARUMUGAM.—You were kind enough to observe that Sri Vatal Nagaraj should not confuse the issue. Again when Sri Deve Gowda stood up you were good enough to say that the issue should not be confused. That means that it is your opinion

that whenever the members of the Opposition want to speak they intend to confuse the issue. We are very sorry.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I never meant that.

Sri C. M. ARUMUGAM.—We are here to obey your rulings. We, on this side, are the first persons to obey your rulings. But my submission is that it is not fair for the Chair to say that the Leader of the Opposition is causing confusion whenever he wishes to say something.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I never meant it. You are attributing to me, certain things, which I never said. Sri Deve Gowda put in a proposition and there was a little confusion. When we were just trying to settle the matter, I really felt that the Hon'ble the Leader of the Opposition should not further complicate the matter. In that context only I said so. Please do not take it otherwise.

Sri D. B. KALMANKAR.—Sir, I rise on a Point of Order. The Hon'ble Member Sri Arumugam is making an imputation.

Sri C. M. ARUMUGAM.—What is that imputation he is talking about ?

Sri D. B. KALMANKAR.—The Hon'ble Member Sri Arumugam came in suddenly and without hearing what had happened is saying something.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರು ಆಡಿರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಯಾವ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು, ಯಾವ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಇದುವರೆಗೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಯಾವ ಪದಗಳು ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ, ಯಾವ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I do not take objection for you being serious on this matter; but I request you not to be over-serious. ಎಕ್ಸಾಮಿನ್ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. Shri Kalmankar has said certain things about the imputations. I have never said that that the hon. Member has imputed anything against me.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇ ಗೌಡ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರ ಭಾಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೆಲವು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದರು. ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಒಂದು ಮಿತಿಗೊಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಘನತೆ ಮತ್ತು ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರುವಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಕೇಳಿದೆ, ಮತ್ತೆ ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಡಿ.

Sri H. D. DEVE GOWDA.—Nothing doing ; I have got every right to say and I will persist in saying (Pandemonium) ....

I have got every right to demand a ruling from the Chair. Even now I am prepared to stand by what I have said.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—If you insist for my ruling, I shall certainly give a ruling. Please do not repeat those words which would complicate the issue.

ಶ್ರೀ ಪಟೇಲ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ತಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯ ಕೊಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರು, ಅದರ ಅರ್ಥವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರು ಏನೇನು ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೋ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಸುಮ್ಮನೆ ಆಕಾಶ ಕಳಚಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—That is why I said that I shall examine them.

ಶ್ರೀ ಪಟೇಲ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ತೀರ ಕೆಟ್ಟ ಪದಗಳಿವೆಯೇ; ಆ ಪದಗಳ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಅಗೌರವವೇನು, ಆ ಪದಗಳಿಂದ ತಲೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಸುಮ್ಮನೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have never said that ಎಕ್ಸಾಮಿನ್ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದರೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. At that time I was engaged in writing a small chit to Hon'ble Member Sri Kagodu Thimmappa. If necessary I shall examine and see whether those words could be expunged.

An HON'BLE MEMBER.—I request you to please examine whether the words uttered by Sri Puttaswamiah have to be expunged or not.

Sri H. D. DEVE GOWDA.—With due respect to the Chair.

ಸ್ಪೀಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ; ಸ್ಪೀಕರಿಗೆ ಏಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಎಂದು ಮುಂತಾದ ಆ ಕಡೆ ಕುಳಿತಿರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರು ಎದುರು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.

It is for the Chair to give a ruling either to expunge it or to allow it to go into the proceedings. It is for the chair to decide.

Sri H. N. NANJEGOWDA.—I raise a point of order. My point of order is based upon Rule 288, sub-rule (vii) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Legislative Assembly. According to this rule, certain words which are seditious or defamatory, should not be used. The member while speaking shall not utter treasonable, seditious or defamatory words. Therefore when certain Hon'ble Members use such words, they may be called to order. Again the Hon'ble Leader of the Opposition has got up and has used the same words. My point of order is that those words are not as per the rules and that they are not in keeping with the dignity of the House, and they are also not parliamentary. He is purposely reiterating those words, which are not in keeping with the dignity of the House. It is not as if these words are uttered at random.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The rule quoted by the Hon'ble Minister Sri Nanjegowda, is very well known.

Sri V. N. PATIL.—We have spent 15 minutes on this question.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have understood what the Hon'ble Member has in his mind. Sri Devegowda has raised a question of law. Therefore I am bound to answer him.

Sri V. N. PATIL.—There is no justification in uttering those words; but where is the necessity for provoking it hundred and one times ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Mr. Devegowda has further asked for a ruling from the Chair. I request the Hon'ble Leader of the Opposition kindly to point out to me the proceedings with page and the volume Number by about 1 P.M. tomorrow and afterwards I shall certainly give a ruling.

The House will now stand adjourned to meet again tomorrow at 1 P.M.

The House adjourned at Six of the clock to meet again at One of the clock on Thursday the 30th November 1972.

ANNEXURE

THE CONSTITUTION (THIRTIETH AMENDMENT) BILL, 1972.

(AS PASSED BY THE HOUSES OF PARLIAMENT)

A

BILL

further to amend the Constitution of India.

BE it enacted by Parliament in the Twenty-third Year of the Republic of India as follows:—

1. *Short title and commencement.*—(1) This Act may be called the Constitution (Thirtieth Amendment) Act, 1972.

(2) It shall come into force on such date as the Central Government may, by notification in the Official Gazette, appoint.

2. *Amendment of article* 133.—In article 133 of the Constitution, for clause (1), the following clause shall be substituted, namely:—

"(1) An appeal shall lie to the Supreme Court from any judgment, decree or final order in a civil proceeding of a High Court in the territory of India if the High Court certifies—

(*a*) that the case involves a substantial question of law of general importance; and

(*b*) that in the opinion of the High Court the said question needs to be decided by the Supreme Court.".

3. *Special provision as to pending proceedings, etc.*—(1) Nothing in this Act shall affect—

(*a*) any appeal under sub-clause (*a*) or sub-clause (*b*) or sub-clause (*c*) of clause (1) of article 133 of the Constitution which immediately before the commencement of this Act was pending before the Supreme Court; or

(*b*) any appeal preferred on or after the commencement of this Act against any judgment, decree or final order in a civil proceeding of a High Court by virtue of a certificate given by the High Court before the commencement of this Act under sub-clause (*a*) or sub-clause (*b*) or sub-clause (*c*) of clause (1) of article 133;

and every such appeal may be heard and disposed of or, as the case may be entertained, heard and disposed of by the Supreme Court as if this Act had not been passed.

(2) Subject to the provisions of sub-section (1), no appeal shall lie to the Supreme Court under clause (1) of article 133 of the Constitution from any judgment, decree or final order arising out of a suit or other civil proceeding which was instituted or commenced in any court before the commencement of this Act unless such appeal satisfies the provisions of that clause as amended by this Act.

WD 18699—GPB—550—24-7-73

ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, 30th November 1972/Marghasira 9, 1894 S.E.

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, at One of the Clock.

MADAM SPEAKER (SMT. K. S. NAGARATHNAMMA) in the Chair.

STARRED QUESTIONS

(to which oral answers were given)

NUTRITION PROGRAMME

7. Sri S. BANGARAPPA (Sorab).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

(*a*) whether there is any nutrition programme sponsored either by the State or the Central Government and if so, who is the financing party;

(*b*) whether this programme has been properly implemented;

(*c*) the amount so far spent on this programme?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare)—

(*a*) Yes. Both State and Central Governments are financing.

(*b*) Yes.

(*c*) *Special Central assistance*—

Rs. 90,10,200 (Rupees ninety lakhs ten thousand and two hundred only).

State funds—

Rs. 82,66,995 (Rupees Eighty-two lakhs sixty-six thousand nine hundred and ninety-five only).

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಜೊತೆಗೆ ವರಲ್ಡ್ ಹೆಲ್ತ್ ಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ನಿನ ನೆರವೇನಾದರೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—(ಅ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ 'ಹೌದು' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೊಂದುವೇಳೆ ದೂರುಗಳೇನಾದರೂ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ದೂರುಗಳೇ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಾಗ ಇನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ !

Sri B. B. SAYANAK.—May I know when and where this Nutrition programme was sponsored by the State Government and the Central Government ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ನಾಲ್ಕು ಡಿವಿಜನ್ನುಗಳಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

Sri G. PUTTASWAMY.—What is the policy of the Government in sanctioning this project ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಡಿವಿಜನ್ ಕಮೀಷನರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ಮತ್ತು ವಿಮೆನ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—May I know whether they have received any representation to increase or enhance the aid to six years ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣದ ಕೊರತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ

Sri V. N. PATIL.—This programme should be made available to the famine areas also. May I know whether there is any scheme by the Government to give this benefit to the famine areas ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಇದನ್ನು ನಾವೇನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಇದು ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಏರಿಯಾಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

Sri N. B. SIRDESAI.—May I know whether the scheme is sanctioned to all the taluks in the State ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—No.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶನಾರಾಯಣ.—ಈ ಸ್ಕೀಮನ್ನು ಖಾಸಗೀ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಾರದು !

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಈ ಬೋರ್ ವೆಲ್ ಸ್ಕೀಂ ಮತ್ತು ಇತರೇ ಎಲ್ಲಾ ಮೆಷಿನರಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಷಿಫ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಈ ನ್ಯೂಟ್ರಿಷನ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮನ್ನೂ ಕೂಡ ಷಿಫ್ಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಏನಾದರೂ ಇಲ್ಲವೋ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಇಲ್ಲ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Which is the agency to implement the Nutrition programme in the Municipal area and in the rural area ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—In the rural area it is the Block and in the municipal area it is the Municipality.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಇಲ್ಲಿ (ಇ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ—ಇಷ್ಟು ಹಣ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನೆರವು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಈ ಸ್ಕೀಂ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೋ ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ನೆರವು ಇಷ್ಟು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೆ.

COMMUNITY CENTRE BUILDINGS CONSTRUCTED IN GULBARGA DISTRICT.

13. Sri MALLIKARJUN KHARGE (Gurmitkal).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state :—

the number of Community Centre Buildings constructed in Gulbarga District and the number of such Community Centre Buildings constructed at Gurmitkal Constituency ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

The number of Community Centre Buildings taken up in Gulbarga District is : 143.

The number of such Buildings constructed at Gurmitkal Constituency is : 8 (eight).

Sri MALLIKARJUN KHARGE.—May I know out of 143 community centres constructed in Gulbarga district, how many are under construction and how many completed ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ.—ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿ.ಡಿ. ಪ್ರೋಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ 71.ಟಿ.ಡಿ.ಬಿ. ಪ್ರೋಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ 21. ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಫಂಡಿನಿಂದ 46.ಎ.ಪಿ.ಸಿ. ಇಂದ 4. ಟಿ. ಎಂ. ಸಿ. ಇಂದ ಒಂದು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 143 ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪೈಕಿ 100 ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು 43 ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಲಸ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

Sri MALLIKARJUN KHARGE.—May I know the names of villages where eight community centres have been constructed in Gurmitkal Constituency ?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY.—I require notice.

LAND ALLOTTED TO HARIJANS, S.C. AND S.T. IN SHORAPUR CONSTITUENCY.

24. Sri RAJA PID NAIK (Shorapur).—

Will the Minister for Revenue be pleased to state:—

(a) the extent of land allotted to Harijans, Scheduled Castes and Scheduled Tribes in Shorapur Constituency of Gulbarga District in the years 1970-71 and 1971-72;

(b) whether there is still land left to be allotted to such persons?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).— Revenue).—

(*a*) Nil.

(*b*) Yes.

Sri RAJA PID NAIK.—May I know how much land is available for distribution?

†Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA.—I am sorry Madam, that information is not made available to me. I will be able to supply this information in the course of 2 or 3 days.

Sri RAJA PID NAIK.—May I know the reasons for not distributing the land to S.C. and S.T. people?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗತಕ್ಕವರ ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಈ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಬಹುದೆಂದು ಈಗಾಗಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶನಾರಾಯಣ,—ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇದ್ದರೂ ಏಕೆ ಹಂಚಲಿಲ್ಲ? ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟವರ್ಗದವರಾರೂ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವೇ!

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗತಕ್ಕ ಜನರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗ ಅದನ್ನು ರಿಲೀಸ್ ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Sri B. B. SAYANAK.—During the previous Ministry there was this Land Grant Committee in every taluk. May I know whether this Committee has done any work in Shorapur Taluk or not?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA.—The information asked for in this question is: 'whether lands have been distributed to Harijans and Girijans', and I have given that information.

† Indicates that the remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

CADRE AND RECRUITMENT RULES OF COMMERCE AND INDUSTRIES DEPARTMENT.

36. Sri S. M. SHEERANALY CHANDRASEKHAR (Hosanagar).—

Will the Minister for Industries be pleased to state:—

(*a*) whether any amendments have been made to the Cadre and Recruitment Rules of the Industries and Commerce Department providing for promotion to Class II Officers of the Department;

(*b*) if so, when it will be given effect to?

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—

(*a*) No.

(*b*) Proposals have been received for amending Cadre and Recruitment Rules and they are under consideration of Government separately.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ನನ್ನ (ಅ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಿಟೈರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

† Sri S. M. KRISHNA.—The Cadre and Recruitment Rules of the Department were promulgated in 1964; certain amendments to these rules are under the active consideration of the Government and we should be in a position to take a decision pretty soon.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಂದು ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆದುಹೋಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಡಿಲೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಇದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾದ ವಿಳಂಬವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಇಂತಹ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ನವರಿಗೆ ಶೇಕಡ 18 ರಷ್ಟು ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೇಡರ್ ಅಂಡ್ ರೆಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ರೂಲ್ಸನ್ನು ಫ್ರೇಂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

STOPPAGE OF WATER TO BOLLARE CHANNEL

57. Sri B. SATHYANARAYANA SINGH (Hospet).—

Will the Minister of State for Major Irrigation be pleased to state:—

(*a*) whether it is a fact that the water to Bollare channel was stopped from 1st May 1972 to 8th May 1972 without notice to Ayacutdars; if so, the reason for the same;

(*b*) whether it is a fact that the Superintending Engineer of the Tungabhadra Board refused to implement the order of the Chief Engineer of Tungabhadra Board with regard to the releasing of water to Gowramma and Vittalapur Tanks in Bellary District; if so, the action the Government has taken in the matter;

(*c*) whether it is a fact that P.W.D. Secretary who represents our State did not attend the crucial Tungabhadra Board meeting in this regard held in the month of May 1972; if so, the reason for the same?

Sri H. N. NANJE GOWDA (Minister of State for Major Irrigation).—

(*a*) Yes.

(*b*) No.

(*c*) Due to non-availability of seat in the Plane, the P.W.D. Secretary could not proceed to Hyderabad. Hence the Board meeting did not take place.

ಶ್ರೀ ಬಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಸಿಂಗ್.—(ಅ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಾಲೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದುದು ನಿಜವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ನಿಜ'ವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ! ಆ ರೀತಿ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನೀರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ? ಇದರಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನೀರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಬೋರ್ಡಿನ ವಶಿಯಲ್ಲಿದೆ. 2ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ತಂದರು. ಅದಾದನಂತರ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ 4ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಚೇರ್‌ಮನ್‌ಗೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಫೋನಿನಲ್ಲಿಯೂ 6ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ರಿಮೈಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 9ನೇ ತಾರೀಕಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ನಾಲೆಯನ್ನು ಏಳು ದಿನಗಳಗಾಗಿ ರೆಸ್ಯೂಂ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಸಿಂಗ್.—ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು !

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈ ನಾಲೆಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಅಧಿಕಾರ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಬೋರ್ಡಿನ ವಶಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬೋರ್ಡಿನ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ರೆಕ್ಟಿಫೈ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಆಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—(ಇ) ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ದೊರಕದಿದ್ದುದರಿಂದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಏಕೆ ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ ? ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಮೇಲೆ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಏಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಕೇವಲ 7 ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ರೆಕ್ಟಿಫೈ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ತುಂಗಭದ್ರಾ ಬೋರ್ಡಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು ಈಗಿರತಕ್ಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ಕೇಂದ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರ ಸಬಾರ್ಡಿನೇಟ್ ಆಫೀಸರ್. ಅವರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದವರಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಫುಲ್‌ಟೈಂ ಆಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಚೇರಮನ್‌ರಾಗಿ ನೇಮಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಆ ಬೋರ್ಡ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಆ ಬೋರ್ಡಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಯಾರು ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರೀತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಅಬಾಲಿಷ್‌ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ ಸೂಚನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಬೋರ್ಡನ್ನು ನಾವು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದರ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೀರಾವರಿ ಶಾಖೆಯ ಉಪಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಚೇರಮನ್‌ರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಸಿಂಗ್.—ನನ್ನ (ಅ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿಜವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿನ ಚೇರ್‌ಮನ್‌ರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಆರ್ಡರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯ. ಅವರಿಗೆ ನಾನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಆ ಆರ್ಡರನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಈಗಲಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಫುಲ್‌ಟೈಂ ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈಗ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಧೋರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ಅವರು ಕೊಡತಕ್ಕ ಹುಕುಂನ್ನು ಅವರು ಪಾಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಡಿಲೇ ಆಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉಂಟು. ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಅಂತಹ ಧೋರಣೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅಂತಹ ಧೋರಣೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಹಿಡಿತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರ್‌ಗೆ ವರ್ಕ್‌ಲೋಡ್ ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

SHIRAHATTI TALUK MARKETING SOCIETY

68. Sri V. V. WAI (Shirahatti).—

Will the Minister for Co-operation be pleased to state :—

(*a*) the reasons for the Shirahatti Taluk Marketing Society becoming idle ;

(*b*) whether Government is aware that on account of this, the Ryots are not able to get fertilisers, seeds and medicines, etc. ;

(SRI V. V. WAI)

(*c*) the reasons for not electing the Chairman even though elections of the Managing Committee of the said Society have taken place 7 or 8 months back;

(*d*) the steps taken by Government to set right the matter and make the society work?

Sri A. SHANKARA ALVA (Minister for Co-operation).—

(*a*) The Society has not become idle. However, the Society has not been working satisfactorily because of non-availability of funds.

(*b*) Alternative arrangements have been made to supply the agricultural requisites through the Branch of the Purchase and Sale Union Limited, Laxmeshwar and the Shirahatti Taluk Agricultural Produce Co-operative Marketing Society, Limited, Shirahatti has been able to supply fertilisers to the extent of Rs. 32,482.40 and seeds worth Rs. 19,413.34. If there is any complaint regarding the non-availability of fertilisers it will be attended to immediately by the local officers.

(*c*) The Chairman had sought for certain clarification on certain points regarding nominations and the procedure for declaring election results by the Election Officer.

(*d*) A detailed inspection of the society is being taken up by the Assistant Registrar of Co-operative Societies, Gadag, and action would be taken to set right the matter after report is received from the departmental officers on the inspection report.

ಶ್ರೀ ವಿ. ವಿ. ವಾಯಿ.—ನನ್ನ (ಅ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹಣ ದೊರಕದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಂಘದ ಕೆಲಸ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಏಕೆ ಹಣ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ? (ಆ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬದಲೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದು?

ಶ್ರೀ ಎ. ಶಂಕರ ಆಳ್ವ.—ಯಾವ ವರ್ಷ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ವಿ. ವಿ. ವಾಯಿ.—(ಇ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಕಾರಣ ಇದೇ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಇನ್ನುಮುಂದೆಯೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೀರಾ ಅಥವಾ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅದರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಶಂಕರ ಆಳ್ವ.—ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿದ್ದರು. ಸೀಟು ಎರಡು ಇದ್ದವು. ಮೂರು ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಓಟು ಬಂದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಲಾಟ್ಸ್ ತೆಗೆದು ಇಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರಿಗೆ ದೂರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಂತರ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕೋ-ಆಪ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಯಿಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆ ಸೂಪರ್‌ಸೀಡ್ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ನೋಟೀಸ್ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ವಿ. ಪಾಯಿ.—ಜಾಯಿಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟದಕ್ಕೆ ರಿಪ್ಲೈ ಸಹ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಶಂಕರ ಆಳ್ವ.—ಅದನ್ನು ರಿಪ್ಪೋರ್ಟ್ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

Madam SPEAKER.—Since the Hon'ble Minister for Agriculture and Forests is absent, Question No. 112 may be taken up later.

DE-RECOGNITION OF SCHOOLS IN BANGALORE

121. Sri B. G. BANAKAR (Hirekerur).—

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(*a*) the number and names of the schools at Bangalore that have been de-recognised recently ;

(*b*) the reasons for such de-recognition ;

(*c*) the number of teachers who have lost their jobs as a result of de-recognition ;

(*d*) the names of the Managements, Societies which were running these schools ?

Sri A. R. BADRINARAYANA (Minister for Education).—

(*a*) Ten Primary Schools, one High School and one Teachers Training Institute have been de-recognised.

Names of Primary Schools

1. J. A. V. Tamil and Kannada Primary School.
2. J. A. V. Middle School.
3. Sri Murugarajendra Kannada Primary School.
4. Vyas Hindi Bala Mandira Kannada Primary School.
5. Vyas Hindi Bala Mandira English Primary School.
6. Sri Sharada Patashala Primary School.
7. Smt. Mehra's Tamil Primary School.
8. Thyagaraja Primary School.
9. Bangalore People Social Welfare Kannada Primary School.
10. Mahendra Kannada Primary School.

Name of High School

1. Smt. Mehra's High School.

Name of Teachers Training Institute

1. Smt. Mehra's Teachers Training Institute.

(*b*) Violations of provisions of the Grant-in-aid Code and Circular Instructions issued by the Departments from time to time.

(SRI A. R. BADARINARAYANA)

(*c*) Sixty-one.

(*d*) 1. A. V. Educational Society, Malleswaram, Bangalore.

2. Sri Murugarajendra Vidyalaya, Ranasingh Pet, Bangalore.

3. Vyas Hindi Bala Mandira Education Society, Maramma Temple, Street, Bangalore.

4. Sree Sharada Patashala, Thyagarajanagar, Bangalore.

5. Smt. Mehra's Educational Society, Frazer Town, Bangalore.

6. Thriyeka Education Society, Bangalore.

7. Bangalore People Social Welfare Centre, Lakkasandra, Bangalore.

8. Mahendra Education Society, Hosahalli Extension, Bangalore.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜಿ. ಬಣಕಾರ್.—ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಇನ್ ಏಡ್ ಕೋಡ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀ ಸರ್ಕ್ಯುಲರು ಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ತ್ತೀರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅಗತ್ಯವಾಗಿ.

TAKING OVER OF T.D.B. HIGH SCHOOLS

147. Sri C. N. PATIL (Lingsugur).—

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(*a*) the number of Taluk Development Board High Schools taken over by the Government of Mysore;

(*b*) whether the process of handing over of these High Schools from the control of the Taluk Development Boards to Government control has been finalised;

(*c*) if not, the reasons for not completely handing over these schools;

(*d*) the difficulties in making payment of salaries from the District Treasury Officer to the Teachers of these High Schools ?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Educations).—

(*a*) 292 Taluk Development Board High Schools are deemed to have been taken over by Government with effect from 1st April 1971.

(*b*) No.

(*c*) The execution of the Agreement bonds with schedules of immovable and moveable properties and liabilities for transfer of the school managements un-conditionally and furnishing of option forms of staff is in different stages, due to which the process of handing over has not been completed.

(*d*) Pending completion of the process of taking over of the Taluk Development Board High Schools to Government, advance salary grants in respect of the taken-over schools have been ordered to be released to facilitate payment of salaries to the teachers and accordingly the salaries are being paid to the teachers of these schools.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—1-4-1971ರಿಂದ 292 ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ಈ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ?

†ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳು ಅವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಆಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿರಬಹುದು. ಅವರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ತಕ್ಷಣ ನಾವು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸದರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಟೀಚರುಗಳಿಗೆ ಟ್ರೆಜರಿಯಿಂದ ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಏನು?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಹೀಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಇವೆಲ್ಲಾ ಫೈನಲ್ ಟೇಕ್ ಓವರ್ ಆದಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನ ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಟೀಚರುಗಳ ಒಂದು ಯುನಿಫಿಕೇಷನ್ನೇ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಪಟ್ಟಿ ಇಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಟಿ. ಗುಡ್ಡಕಾಯು.—ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇದರಿಂದ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಟೈಂ ಲಿಮಿಟ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಗೊಂದಲವಾಗಿರುವ ಕಡೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಟೈಂ ಇಂತಿಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಿಸ್ಕ್ರೈಬ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಂಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಇರುವ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Out of 292 Taluk Board High Schools as well as the Municipal High Schools how many Taluk Board and Municipal High Schools have agreed to comply with your orders?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—Most of the Schools have agreed and only a few have not agreed.

ಶ್ರೀ ಘಾಡಿವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಮಲ್ಲಪ್ಪ.—ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳವರು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಟೀಚರ್ಸ್‌ನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಬ್ಸಾರ್ಬ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್ ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅವರನ್ನು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಸರ್ವಿಸಿಗೆ ಅಬ್ಸಾರ್ಬ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳ ಒಂದು ಲಿಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಈ 292 ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ವರ್ಗ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ; ಮತ್ತು ಅವರ ಸರ್ವಿಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅವರದ್ದೇ ಬೇರೆ ಒಂದು ಯುನಿಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಕಟ್ಟಡಗಳು ನಲಸಮವಾದರೂ ಇನ್ನೂ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅವುಗಳು ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ದೊರೆತರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ನಾರಾಯಣದಾಸ್.—ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕೋ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ ಆರ್ ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಓಟು ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅಕಮೊಡೇಶನ್ ಇಲ್ಲದೆ, ಶೆಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಜೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ದುಡ್ಡಿನದ್ದು. ದುಡ್ಡಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾವು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ತಾವು 292 ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಬಾಕಿ ಎಷ್ಟು ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವೆ; ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಏನು ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಈಗ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳು ನಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ್ನು ಪೀಸ್ ಮೀಲಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅದರೂ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವಗಳನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಪುನಃ ಬೇರೆಯವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಒಂದು ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಸದರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷವಾಗಿದೆ ಆದರೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರುಗಳಿಗೆ ನೀವು ಬೇರೆ ಟೆಂಪರರಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟಾಫ್ ಬೇಕಾದರೂ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು 5—6 ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಟಾಫ್ ನೇಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಟಾಫ್ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಳುಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೆಲವು ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ಸ್ ಸಿಗದೆ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

CONVERSION OF HIGHER SECONDARY SCHOOLS INTO JUNIOR COLLEGES IN SOUTH KANARA DISTRICT.

153. Smt. WINNIFRED F. FERNANDES (Coondapoor).—

Will the Minister for Education be pleased to state:—

(*a*) the number of Higher Secondary Schools in South Kanara District, which were given permission to start 1st Year P.U.C. Classes during the year 1971-72;

(*b*) of them, the number of schools denied permission to be upgraded as Junior Colleges this year, and the number of teachers likely to lose their jobs, due to the reason that such schools are reverted as Higher Secondary Schools;

(*c*) whether Government intend to make suitable arrangements to provide jobs for all such teachers who would lose their jobs?

Sri A. R. BADRINARAYANA (Minister for Education).—

(*a*) Fifty-six.

(*b*) (i) Out of 56 Higher Secondary Schools, 47 applied for permission for conversion into Junior Colleges during 1972-73. Of these, 38 have been permitted for being upgraded as Junior Colleges. Only nine Schools have not been permitted for conversion into Junior Colleges.

(ii) Twenty-five teachers will become superfluous in the schools which have not been converted as Junior Colleges.

(*c*) To avoid retrenchment of excess staff, a proposal to relax the strength of the schools which have not been permitted to be converted into Junior Colleges, is under examination.

Smt. WINNIFRED F. FERNANDES.—You have said that only nine schools have not been permitted for conversion into Junior Colleges in South Kanara District. What is the reason for not giving permission to these nine Schools?

†Sri A. R. BADARINARAYANA.—The Hon'ble Member must be satisfied that out of 47 High Schools which applied for permission in her District, 38 have been permitted for conversion into Junior Colleges and only nine have been left over. That is because there are no proper facilities in these schools.

1.30 P.M.

Smt. WINNIFRED F. FERNANDES.—May I know what are the facilities required if High Schools are to be converted into Junior Colleges ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—There is a Commission appointed for the purpose, which will go into the question of accommodation, whether there is space for playgrounds, whether there are sufficient number of students and whether in the surrounding areas there is sufficient facility for Junior College study. All these matters will be gone into and considered.

Smt. WINNIFRED F. FERNANDES.—To my question—the number of teachers likely to lose their jobs, due to the reason that such schools are reverted as Higher Secondary Schools—you have said that 25 teachers would become superfluous. Have they been taken to service at least now ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—They will be as far as possible, absorbed in other Schools.

Sri T. R. SHAMANNA.—Is it a fact that in a number of Junior Colleges there is no sufficient qualified staff and equipment necessary and many Schools have been recommended for conversion contrary to the recommendations of the Commission that has been appointed for the purpose ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—You said about the adequacy of teachers. At the time the question was proposed, there were no sufficient teachers, but now, every Junior College has got the requisite number of staff. As regards your statement that Junior Colleges have been sanctioned in places where there are no facilities, I wish to say that it is not correct to say that there are no facilities. There are facilities.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಈಗ ತಾವು ಜೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನೇನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಪಾಲಿಸಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಜೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜ್ಯೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆಯೇ ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—As far as possible, it is the desire of the Government to provide one Junior College to every Taluk.

Sri V. N. PATIL.—You have been kind enough to say that in South Kanara District—the Constituency of Smt. W. F. Fernandes, only nine schools have been left out. Will the same policy be applied to Gulbarga, Raichur and other backward areas and can you assure that at least by the next academic year, not a single Taluka will be left over and all High Schools will be converted into Junior Colleges ?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—The Hon'ble Member will appreciate that South Kanara District is a highly literate District and a number of students have to join Junior Colleges. If the conditions in Gulbarga District are similar, it will be treated alike.

Smt. WINNIFRED F. FERNANDES.—To my question (c) you have replied: 'To avoid retrenchment of excess staff, a proposal to relax the strength of the schools which have not been permitted to be converted into Junior Colleges, is under examination.' What is the strength required for each class?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—For each lecturer, there should be at least about 40 students. If there are no requisite number of students, it will not be a viable unit and it will be unnecessarily expensive for the Government and also for the private managements.

PROTECTED DRINKING WATER SUPPLY IN SADALGA CONSTITUENCY.

162. Sri J. S. AMMANNAVAR (Sadalga).—

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:—

(*a*) the names of the villages having protected drinking water supply, under N.R.W.S.S. or other schemes in Sadalga Constituency of Chikodi Taluk, Belgaum District;

(*b*) the names of the villages for which the plans and estimates are ready and the names of the schemes that are sanctioned;

(*c*) whether there is any proposal before the Government to have protected drinking water supply scheme to the villages that are periodically affected by epidemics like cholera, even without the popular contribution;

(*d*) if so, the names of such villages selected from the Sadalga Constituency?

Sri M. MALLIKARJUNASWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—

(*a*) Bhoj in Chikodi Taluk.

(*b*) Plans and estimates are ready in respect of (1) Karadga, (2) Kongnoli, (3) Soundalga and (4) Bedihal. Schemes are sanctioned to benefit six villages, *viz.*, Shiradwad-Janwad; Sadalga; Examba; Shamnawadi and Galatga.

(*c*) No.

(*d*) Does not arise.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಸ್. ಅಮ್ಮಣ್ಣನವರ್.—ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಸದಲಗ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಿರದವಾಡ್, ಜನ್‌ವಾಡ್, ಸದಲಗ, ಎಕ್ಸಂಬ ಶಾಮನವಾಡಿ ಹಾಗೂ ಗತಲಗ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಗದ 10 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸಹ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಈಗ ಸದಲಗ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ 5 ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಸ್ಕೀಮುಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಸದಲಗ ಮತ್ತು ಶಾಮವಾಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು 2 ಲಕ್ಷ 37 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು ಅಂದಾಜು ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲ್ಟರ್‌ನೇಟೀವ್ ಪ್ರಪೋಜಲ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಹೆಡ್ ವರ್ಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಫೈನಲೈಜ್ ಮಾಡಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಸ್. ಅಮ್ಮಣ್ಣನವರ್.—ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಪಡೆದಿರುವ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಪೈಪ್ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಡೆದು ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಯ ನೀರು ಪರ್ಕ್ಯುಲೇಟ್ ಆಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಕಾಮಿನಿ ಎಂಬ ರೋಗ ಬಂದು ಜನಗಳು ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಸ್. ಅಮ್ಮಣ್ಣನವರ್.—ಈಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.— ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಟಿ. ಗುಡ್ಡಕಾಯಿ.—ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಯೆ ಕಾಲರಾದಂತಹ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಪೀಡಿತ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಂತಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಶೋಧಿಸಿದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯನ್ನೊದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಏನಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಾವು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೂರಲ್ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವುದು ನಿಜವೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ.—ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೂರಲ್ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳವಾಗಿ ನೀರಿನ ತೊಂದರೆ ಇರುವ ಕಡೆ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ —ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೂರಲ್ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಸ್ಟಿಮೇಟನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರುಗಳು ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಸೌಂಡನೆಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನೇಕ ಕಾಗದಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಬೇಸಿಸ್ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರುಗಳು ಫೈನಾನ್ಸಿಯಲ್ ಸೌಂಡ್‌ನೆಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರುಗಳಿಗೂ ತಾವು ನಿರ್ದೇಶನ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದು ತಾವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪರ್ಟಿಕ್ಯುಲರ್ ಏರಿಯಾಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟ.

Sri M. MALLIKARJUNA SWAMY.—That is too general a question. Let the Hon'ble Member put a specific question. I will answer it.

MEDICAL ALLOWANCES TO GOVERNMENT EMPLOYEES

257. Sri G. PUTTASWAMI (Mudigere).—

Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(*a*) whether it has come to the notice of the Government that 70 per cent of the Government servants are drawing on an average of Rs. 100 per month by presenting false medical bills and misusing the medical facilities granted to them ;

(*b*) if so, whether the Government contemplate to prevent this misuse and grant a medical allowance of Rs. 8 and Rs. 10 per month as recommended by the Tukol Pay Commission ;

(*c*) the difficulties the Government have in implementing the recommendation of Tukol Pay Commission and in not allowing this facility to be the monopoly of the few ?

Sri M. Y. GHORPADE (Minister for Finance).—

(*a*) No.

(*b*) Does not arise in view of reply furnished above.

(*c*) The present Medical Attendance Rules are quite liberal and are framed with a view to provide medical facilities to all the Government servants who are in need of it. If the Medical allowance is paid as per the recommendations of Tukol Pay Commission the Government will have to bear the additional burden of Rs. 177 lakhs per annum. In addition, even if the medical allowance is granted their getting free medical facilities available to public in Government Hospitals cannot be prevented. Keeping in view the present financial position of the State it has been decided that it is not possible to accept the recommendations of the Pay Commission regarding the grant of medical allowance to all the Government employees.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ.—ಇದಕ್ಕೆ 1961-62ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ 53 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿತ್ತು. 1962-63ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 3 ಲಕ್ಷ 87 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಅದು ಅದರ ಅಲೋಯನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅದರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಂಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅಂದಾಜಾಗಿ 12 ರಿಂದ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಈ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಡೆದ ನೌಕರರು ನಿಮ್ಮ ಸಚಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ.—ಶೇಕಡಾ 70ರಷ್ಟು ನೌಕರರು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಜರ್ಪಡಿಸಿ ಸರಾಸರಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ಎಂದು ತಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದುದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ತಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಏನಾದರೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತು ವರ್ಷ ಒಂದಕ್ಕೆ 6 ರಿಂದ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯೆಗಾಗಿ 12 ರಿಂದ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ತಮ್ಮ ಸಚಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ನೌಕರರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

Sri M. Y. GHORPADE.—How can I be expected to give the names of persons ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಅಟೆಂಡ್‌ನ್ಸ್ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಬಹಳ ಉದಾರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹ ಫಾಲ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಹಾಜರಪಡಿಸಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ.—ಅಂತಹ ಕೇಸಸ್ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ 1963ರ ಮೈಸೂರು ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಅಟೆಂಡೆನ್ಸ್ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರೊಸೀಜರನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಮೆಡಿಕಲ್ ಅಟೆಂಡ್‌ನ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಪಡೆಯಬೇಕು. ನಂತರ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯವರ ಕೌಂಟರ್ ಸಹಿ ಆಗಬೇಕು. ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಚೀಫ್-ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರೊಸೀಜರ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಕೋಳ್ ಪೇ-ಕಮೀಷನ್ ಅವರು ಕ್ಲಾಸ್—4 ನೌಕರರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನು, ಅದೇ ರೀತಿ ಕ್ಲಾಸ್—3 ನೌಕರರಿಗೆ 8 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಶಿಫಾರಸ್‌ನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಕೋಟಿ 23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ಲಾಸ್—4ರ ನೌಕರರೇ ಈಗ ಒಂದು ಲಕ್ಷಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಅದರಂತೆ ಕ್ಲಾಸ್—3ರ ನೌಕರರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ 70 ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೈದಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಉಚಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೆ 2 ಕೋಟಿ 23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಇದೇ ರೀತಿ ಶಾಸಕರು ಸಹ ಸುಳ್ಳು ಬಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಜರ್ಪಡಿಸಿ ಹಣವನ್ನು ಡ್ರಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಾವು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ತಮಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಭಾಷೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ತಿಂಗಳಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನೌಕರರ ಪೈಕಿ, ಸರಾಸರಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ನೌಕರರು ಈ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ.—ಆ ಸಂಖ್ಯೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ತಮಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.—ಈ ಕ್ಲಾಸ್—3 ಮತ್ತು ಕ್ಲಾಸ್—4 ನೌಕರರಿಗೆ ಈ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೌಕರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ.—ಈಗಿನ ರೂಲ್ಸನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದು ಕೇವಲ ಭಾಷಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಊಹೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಒಪೀನಿಯನ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಲಹೆಗಳು ಏನಾದರು ಇದ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಈಗ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಪದ್ಧತಿ ಮೇರೆಗೆ ಫಾಲ್ಸ್ ವೋಚರ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆತಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾದರೂ ಸಹ, ತುಕೋಳ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ.—ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಕೂಡ ಕಾಯಿಲೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಲೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಡಿ.ಎ. ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಏನಾದರು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ 2 ಕೋಟಿ 23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ 12 ರಿಂದ 15-ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸುಮಾರು 2 ಕೋಟಿ 23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

EYE BANK IN GOVERNMENT HOSPITALS IN BANGALORE.

261. Sri S. KARIYAPPA (Kanakapura).—

Will the Minister for Health be pleased to state :—

(*a*) whether an Eye Bank has been opened in Ophthalmic Hospital at Bangalore ;

(*b*) if so, the names of places inside and outside the country from where donation of eyes are collected ;

(*c*) the number of operations performed in which new eyes are planted ;

(*d*) the percentage of successful operations ;

(*e*) the number of eyes received and planted during the last twelve months (Monthwise figures may be furnished) ?

Minister for Health (Sri H. SIDDAVEERAPPA).—

(*a*) Yes.

(*b*) 1. Victoria Hospital, Bangalore, H.A.L. Hospital, Bangalore.

2. Ceylon International Eye Bank under the auspices of Maha Bodhi Maitri Mandala, Bangalore.

(*c*) Whole eyes have not been transplanted anywhere in the World but only corneas are grafted. Forty-three corneal grafting operations have been performed in this Institution.

(*d*) All grafts have been taken up except for one which was rejected by the host. Vision has improved in 80 per cent of cases.

(*e*) *Month*		*No. of eyes received*	*No. of corneas grafted*
July 1971	..	3 pairs and 1 eye ball	3
August 1971	..	Nil	Nil
September 1971	..	1 pair	1
October 1971	..	1 pair and 1 eye ball	2
November 1971	..	2 pairs	4
December 1971	..	Nil	Nil
January 1972	..	1 pair	1
February 1972	..	4 pairs	6
March 1972	..	3 pairs	3
April 1972	..	1 pair	2
May 1972	..	Nil	Nil
June 1972	..	Nil	Nil

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು 1972ನೇ ಮೇ ಮತ್ತು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅದು ಮದ್ರಾಸ್‌ಗೆ ಹೋಯಿತು; ಇಲ್ಲಿರುವ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಅದು ನಿಜವೇ?

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಏತಕ್ಕೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಚ್. ಎ. ಎಲ್. ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಹಾವೋಧಿ ಮೈತ್ರಿ ಮಂಡಲದವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹಳ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೇತ್ರಕೋಠಿಯಿಂದ ನೇತ್ರದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪ.—ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಣ್ಣಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೇತ್ರಕೋಶಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಜನರಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಇದು ಒಂದು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಟೈಪ್ ಆಫ್ ವರ್ಕ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಸೊಫಿಸ್ಟಿಕೇಟೆಡ್ ಎಕ್ವಿಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೇಕು. ಈ ಎಕ್ವಿಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಣ್ಣಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಎಕ್ಸ್‌ಪರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಜನರು ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಡೋನರ್ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸರಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದಲು ತರಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೇ ಮತ್ತು ದಾನಮಾಡುವವರ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಂತ್ರ ತರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗ ತರಿಸಲು ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಬದುಕಿರುವಾಗ ಕೆಲವರು ಅವರ ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯ ಸತ್ತಾಗ ಅವರಿಂದ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಅವರ ಸಂಬಂಧೀಕರು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರಾದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಿದರೆ ಅಂತಹವರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯಡಾಕ್ಟರಾದ ಶ್ರೀ ಮೋದಿಯವರು ಅವರ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅವರ ನಿಧನಾನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಯಾರೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅವರ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅವರ ನಿಧನಾನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧೀಕರು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಂತ್ರದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಡಾಕ್ಟರು ಮೋದಿಯವರ ನೆರವನ್ನು ಸರಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ನೆರವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಡಾಕ್ಟರು ಮೋದಿಯವರು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇವೆ. ಸರಕಾರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅವರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾದ ಗ್ರಾಂಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಈಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಸೆಲ್ಫ್ ಸಪೋರ್ಟಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಪರಿಣತರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಗುಡ್ಡೆ ತೆಗೆದ ಆರು ಗಂಟೆಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

POSTING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THEIR HOME TALUKS.

78. Sri PRABHAKAR TELKAR (Kalgi).—

Will the Minister for Education be pleased to state:—

(a) whether there is any Government Order prohibiting the Primary School teachers from being posted in their home taluks;

(b) if so, whether it has come to the notice of Government that as a result of this Government Order, primary school teachers who are transferred to other places have to undergo various difficulties;

(c) whether there is any proposal before Government to cancel this Government Order?

Sri A. R. BADARINARAYANA (Minister for Education).—

(a) There is a Government Circular which states that teachers already in their home taluks may be transferred out in a phased programme.

(b) Transfers are inevitable in Government service.

(c) No.

Sri PRABHAKAR TELKAR.—Sir when this Government circular mentioned in reply to (a) was issued which stipulates that the primary school teachers should be transferred in a phased programme out of their home taluks? When this circular was issued and under what circumstances?

†Sri A. R. BADARINARAYANA.—In 1972—It is a recent circular.

Sri PRABHAKAR TELKAR.—I want to know the exact date.

Sri A. R. BADARINARAYANA.—It was about six months back.

Sri B. B. SAYANAK.—What is the intention of Government in transferring the primary school teachers from one taluk to another taluk? Will it not cause a lot of harassment to poor teachers?

Sri A. R. BADARINARAYANA.—I do not admit that it is harassment. Teachers are also Government servants and therefore they must be prepared for transfers.

Sri PRABHAKAR TELKAR.—Is this circular strictly followed or some exception is given if any teachers are feeling any difficulty?

Sri A. R. BADARINARAYANA.— Individual cases of grievances will certainly be looked into.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.—ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡುವಾಗ ಸರಕಾರ ಏನು ನಿಯಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ ಅದರಂತೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ವರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕು ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಬಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸರಕಾರ ವರ್ಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ.—ಇದುವರೆಗೂ ಇಂತಹ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಮೇಲೆ ದೂರುಗಳು ಬಂದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಅವರ ಊರುಗಳಲ್ಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನವಿಗಳು ಬಂದುದರಿಂದ ಸರಕಾರ ಇದರ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಈಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಫೇಸ್ಡ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

SUBSIDY TO OIL ENGINES

112. Sri K. H. KURADGI (Mundargi).—

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(*a*) the reasons for sanctioning subsidy to the oil engines supplied by all Taluk Boards of Dharwar District excepting those supplied by Nargund and Mundargi Taluk Boards;

(*b*) whether arrangement will be made to sanction the same to the oil engines of these two Taluka Boards?

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forests).—

(*a*) The concession of subsidy is granted only to those whom the oil engines have been sanctioned during 1st April 1965 to 31st March 1967. During this period, no ryot has been supplied with oil engines in Nargund taluk;

Except one, nobody has paid the instalment amount together with interest in Mundargi Taluk. Therefore the remaining persons have lost the eligibility of getting the subsidy. The subsidy amount has already been sanctioned to that person.

(*b*) The question does not arise.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಕುರಡಗಿ.—ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಬ್‌ಸಿಡಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈಗಲಾದರೂ ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಸಬ್‌ಸಿಡಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರಾ ?

†ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತೆ ಮತ್ತು ಇದು 1–4–1965ರಿಂದ 31–3–1967ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಿಯಾಯತಿ ತೋರಿಸಿ ಸಬ್‌ಸಿಡಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ, ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಕಂತಿನ ಹಣ ಕೊಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ರಿಯಾಯತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ವೇಳೆಯಾಯಿತು.

QUESTION FOR ANSWER ON THE DAY (BUT NOT TAKEN UP)

WATER SUPPLY TO CHANNAGIRI TOWN

88. Sri N. G. HALAPPA (Channagiri).—

Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state:—

(*a*) whether Government has decided to draw water from Bhadra Canal to be supplied for drinking purposes to Channagiri Town;

(*b*) whether Channagiri Municipality has requested Government to supply water from Bhadra Canal for drinking purpose;

(*c*) if so, the action taken in the matter?

Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).—

(*a*) No.

(*b*) Yes.

(*c*) The estimate was got up for Rs. 12 lakhs with Bhadra Canal as the source of supply the cost per capital exceeded the ceiling amount of Rs. 80 prescribed for N.R.W.S. schemes. In view of the prohibitive cost of the scheme, this was not considered. A fresh water supply scheme with Bore-wells as source of supply has been prepared at an estimated cost of Rs. 4,40,000. The estimate is pending with the Executive Engineer (P.H.E. Division), Shimoga for want of 10 per cent contribution from the Town Municipal Council, Channagiri.

REPLY TO A CALL ATTENTION NOTICE

Madam SPEAKER.—There is a call attention notice which is put down today's List of Business. Let us take it up. It is with regard to misbehaviour of a doctor at Kanakatte.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Madam, I am requesting you to take it up tomorrow because I have not got the full report about it.

Sri H. S. SIDDAPPA.—I have narrated yesterday half the story. The rest of it I will narrate now and leave it to you and to the Hon'ble Minister to take such action as he deems fit.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If he insists, I have got some sketch report which does not furnish full information. I will give it.

Sri H. S. SIDDAPPA.—No. Madam, I want the Hon'ble Minister to go into more details. I am not insisting on his reply just now.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕಾಲಿಂಗ್ ಅಟೆನ್‍ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಕಳುಹಿಸಿರುವಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಏನಾದರು ಒಂದೆರಡು ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್‍ಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಈಗ ತಮಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ವಿಲ್ಲ. ಕಾಲಿಂಗ್ ಅಟೆನ್‍ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಮಾತನಾಡ ಬಹುದು.

NOTICE OF ADJOURNMENT MOTION

re: STUDENTS' STRIKE AT HUBLI

2.00 P.M.

†ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಹುಮ್ನಾಬಾದ್).—ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಕೇನ್ ಚಾರ್ಜ ಆದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಸಂಧಾನವೇನಾದರೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಏನಿದೆ, ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ ನ್ಯಾಯವಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಿನ್ನೆ ಕೂಡ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಆಗಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹತೋಟಿ ಮೀರಿ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ನಾಳೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಶಿಸ್ತು ಮುಂತಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಸದಸ್ಯರು ಒಂದು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‍ಷನ್ ವಿಷಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಧಾನವಾಗ ಬಹುದು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾವರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri A. R. BADARINARAYANA.—Two matters are involved in this particular matter. One is the caning of the students about which perhaps the Hon'ble Chief Minister would be in a position to make a statement. I am not competent to make a statement about it. As regards the enhancement of fees, Government have adopted a pattern of fees and there is no intention to change it. That is all I can say.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಫೀಸನ್ನು ಏರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಬಡತನದಿಂದ ಜನರು ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಏರಿಸುವುದು ಯಾವ ನೀತಿ, ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವವರು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೇ ಇದು ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

Sri A. R. BADARINARAYANA.—Madam, he wanted to know what had happened. I am only making a statement of fact. If they want to discuss the matter, they may bring a separate resolution or motion.

Sri V. N. PATIL.—The Education Minister said that Government is not going to reduce the fees. Shall I take it that that is the answer from the Education Minister? The fees which was Rs. 10 has been raised to Rs. 15. Is it not a burden on the students? I want a statement from the Education Minister. He says that he is not prepared to change the pattern.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಬೇಕಾದರೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿ, ನೋಡೋಣ.

Sri V. N. PATIL.—Is the pattern going to help the students? Is it a just pattern? Are you not going to do injustice to the students by having this pattern? Are the students not entitled to say 'Hell with this pattern'? I would request the Education Minister to reconsider the matter. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದುದನ್ನು 15 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥದ್ದು ಮಾಡಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿರುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆನ್ನುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ, ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾವು ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ?

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದಿನದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಕೂಡ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಕೇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಆಗಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಗಾಯಗಳಾಗಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗಿ ಹೊಡೆದದ್ದು ಏಕೆ? ಫೀ ದರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಫೀ ದರ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಡಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಫೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕಾಲೇಜುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೊಡತಕ್ಕ ಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಣವನ್ನು ಮಿಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಫೀ ದರದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಲಾದರೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಫೀ ದರವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯ ವಿಷಯ ನಿರಾಯುಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೊಡೆದದ್ದು ಏಕೆ? ಗಾಯವಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದದ್ದು ಏಕೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಕೂಡ ಇಂಥದೇ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದುವು. ಆದರೂ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದಯಮಾಡಿ ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದದ್ದು ಏಕೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†Sri C. M. ARUMUGHAM (K.G.F.).—Madam, I am raising a point about the police attitude towards the public in general and the student community in particular. I can say that the attitude of the police has not changed at all from the Britisher's time to the present Chief Minister Sri Devaraj Urs' time. There has been change of Government and they are bent upon changing the society. In the present democratic set up though they are changing the society, they have not given any instructions to change the attitude of the police. The police are behaving in the same fashion as they

were behaving during Britisher's time. Therefore, it is very necessary that there should be a change in the attitude of the police towards the students. The students in Japan change the Government. A day will come when the students here also would change the Government. It is very necessary that the Government should try to understand the problems of the students and help them. What happened in Hubli and Gulbarga will have repercussions; it will have an impact on the Government. The students of today will become the IAS and IPS officers of tomorrow. Like my friend Sri Chennabasappa they may become Public Works Ministers. Some Ministers while addressing a meeting outside or making a statement here say that action will be taken according to law. Dealing with the students is one thing and dealing with the general public is quite another thing. Police men should know how they should behave with the students. If a simple injury is done to an ordinary Constable, immediately the police resort to lathi charge or firing. If any injury is done to a Police Superintendent, immediately they will shoot. I know so many persons who sitting in a jeep give orders to shoot. There are Ministers who sitting in Ambassador cars, pass orders. The Speaker is also having an Ambassador car. I know some police officers using Impala cars and still you talk about socialism. People moving in such cars sit in office and order for lathi charge. Is it in the fitness of things that the police attitude should remain as it was during the Britishers days? If you allow things to continue like this, there will be no change from what it was during the Britishers days? I do agree that there have been some changes in the taluk and village levels. I know during those days roads were constructed only in cities but now things have changed and communication facilities are provided in villages also. But with all these changes in the general set up, there is no change in the attitude of Police. You must see that their attitude also changes according to the modern trend. They must move in the direction wind blows. You cannot make them to break the bones of students or arrest the students and put them behind bars. If you do that, they will cultivate that habit and become a political party and will revolt against you. If the Government has the courage and interest in the student community, you must immediately take action to give exemption of payment of fees. You should not resort to lathi charge. Can such a thing happen anywhere in a civilised country? When students appeal for exemption from payment of fees or reduction of fees, you immediately resort to lathi charge. When the assembly is sitting here, such things are going on. We take a very serious view of this issue and we demand that either the Education Minister or the Chief Minister should furnish to this House information as to how many students were arrested, how many were released and how many times lathi charge was resorted to.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಭೆಯ ಉಪ ನಾಯಕರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಈಗ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಅವರು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಹುಡುಗರ ಅನ್‌ರೆಸ್ಟ್ ಚಳುವಳಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್‌ಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಈಗ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ನನಗೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಿಂದ ಸುಮಾರು ಹತ್ತಾರು ತಾರುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ದೂಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ದಿನ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ಟಡಿ ಟೀಮನ್ನು ಅತಿ ಜರೂರಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತೋ ಅದು ಇದುವರೆಗೂ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈವೊತ್ತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಇವೆ. (1) ಹುಡುಗರ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ, ಏನೆಂದರೆ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗೆ ಈಡಾದಂಥ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸೆಕೆಂಡ್ ಟರ್ಮ್ ಫೀಸ್ ಎಕ್ಸೆಮ್ಪ್‌ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಕೆಲವು ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಸ್‌ನ್ನು 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ರಿಡಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು 4 ತಿಂಗಳಿನಿಂದಲೂ ಹುಡುಗರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಎಜಿಟೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಈವೊತ್ತು ಈರೀತಿ ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು ಏನೆಂದರೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಫೀಸನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಫೀಸ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೆಲವು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಅದು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಾಷನ್ ಆಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಟಡಿ ಟೀಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತೋ ಅದು ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಟಡಿ ಟೀಮಿಗೆ ಯಾರು ಯಾರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈವೊತ್ತು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಈವೊತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಸ್ಟಡಿ ಟೀಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ. ಅಲ್ಲಿ 3-4 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಬಿದರ್ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೇನೇ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಒಂದು ಸ್ಟಡಿ ಟೀಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಮನೆಯ ಉಪನಾಯಕರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏನೆಂದರೆ ಹುಡುಗರು ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿಯನ್ನು ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ

ಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಲಿ ಪೋಲಿಸಿನವರ ನೆರವು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಇದನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರಲು ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ಈ ಚಳುವಳಿ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂತೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ವಾರದ ದಿವಸದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಬಂತು. ಒಬ್ಬರು ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರು ಆದ ಗೌರವಾನ್ವಿತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಇವಾಗಿರುವವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಅವರ ದೇವರ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ 12 ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಲಾಠಿ ಛಾರ್ಜು ಮಾಡಿ ರಕ್ತವಾಂತಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲ್‌ರು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದೆ. ಇವೊತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಎಕ್ಸೆಸ್ ಬಹುಶಃ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದಾದರೆ ಈ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವುದಾದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಡುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸುವುದು ಪಾಪದ ಕೆಲಸ, ಅದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದು ನಡೆಯಬಾರದು ಲೆಜಿಸ್ಲೇಚರ್ಸ್ ಹೋಂನಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸಪೋ 70 ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇದರ ಅನುಭವ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಮಕ್ಕಳಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ತಾವು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಇರಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದೇ. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಚಳುವಳಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವುದಾದರೆ ಜೇನುಗೂಡಿಗೆ ಬೆರಳು ಇಟ್ಟರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ರೀತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಖಾಸಗಿ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಹದ್ದುಮೀರಿ 100 ರೂಪಾಯಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹದ್ದುಮೀರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವರಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರ ನಿಶ್ಯಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ ಏನು ಇದೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಂದುವರಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಐದುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ವರಮಾನ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಈ ಫೆಸಿಲಿಟೀಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆಂಡ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯ ಆಗಬೇಕು. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ 5 ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನದ ಗೊಂದಲ ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡಬಹುದು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಬಡವರಿಗೆ ಇನ್‌ಕಮ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ. ತಹಸೀಲ್ದಾರ 500 ರೂಪಾಯಿ ಇನ್‌ಕಮ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರೆ 10—20 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಬೇರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಇನ್‌ಕಮ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಜರೂರಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಕೊಡಬೇಕು ಮಕ್ಕಳಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರತಕ್ಕ ವರ್ತನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು. ಇನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತ ಘಟನೆಬಗ್ಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಏನೇನು ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ ವಿವರಣೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಎಕ್ಸೆಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರ ಅವರ ಮನೆ ದೇವರ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ರಕ್ತ ಬಿದ್ದಿರತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿರುವುದು ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ. ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡುಮಾತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಹೇಳಿರುವುದು ಸಾಲದೆ? ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರ್ಮುಗಂರವರು 10 ನಿಮಿಷ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ನಾವು ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಉತ್ತರಭಾಗದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದರೂ ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಹೇಳುವುದು ಕೇಳಿರಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾಇರುವುದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ವಿಚಾರ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ್ದಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಜಾಪುರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಹೇಳಬಹುದು.

† ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—(ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ).—ಮೂರು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಬರಗಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಪಾಶವೀಕೃತ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಕೆಲವು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ನನಗಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರತಕ್ಕ ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಅವರು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇವೆ, ಎಲ್ಲೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದ ರೀತಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ನಾನು ಧ್ವನಿ ಗೂಡಿಸಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ನಡೆದಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ ಸರ್ಕಾರದ ನರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದರು. ಇದೇ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು, ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಇದೇ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಏನು ಆಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಸರ್ಕಾರ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೆ ಬಂದೂಕ, ಲಾಠಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪೋಲೀಸ್ ಕೈಯಿಂದ ಹೋಗಬಹುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬಹುದು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಪೋಲೀಸರ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರ ಅಟ್ರಾಸಿಟಿ, ಆಗಿರತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯ ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಒಂದು ಕೈ ನೀವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಿಕ್ಕವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಚಳುವಳಿ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಎದುರು ನಿಂತು ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ, ಅವರ ಗಂಡಸ್ತನಕ್ಕೆ ಅಪ್ರಿಷಿಯೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಯೋ ಕೇಳದೆಯೋ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಹೋದಾಗ, ನಾನು ಶಿವಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದೇನೆಯೇ; ನಾನು ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಎಂದು ಉದ್ಗಾರವಾದ ಮಾತು ಆಡಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆರಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರೇ ಕಾರಣ.

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮಗೆ ಬಂದ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ನಾನು ನಾಗರಾಜ್ ಅವರೇ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. This not the way of tackling the matter.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಕಾರಣರು ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ (ಶಹಪುರ).—ನಾನು ಅಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಅದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ನೀವು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ವರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಬಾರದೆ ಇದ್ದಾಗ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದೂ ಸಹ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ವರದಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಏನು ಹೇಳಿದರು, ಬಿಟ್ಟರು ಎನ್ನುವ ವರದಿಯ ಮಾತು ಬೇಡ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವಿಚಾರ ಇದೆ, ಏನು ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿ, ನಾನು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರು, ಇವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ನಾನು ವ ನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೇ, ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವರದಿಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ, ಅದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನಾವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದು, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾರು, ಪ್ರೈವೇಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? ನೀವೂ ಕೂಡ ಖುದ್ದು ಹೋಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ: ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವರದಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಓದುತ್ತೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೋಲಿಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿದರೆ, ನೀವೂ ಸಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ- ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ;

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಯಾವಾಗ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ !

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅದಕ್ಕೂ ಕಾಲ ಬರಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿ, ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿ .

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ನೀವೆ ಸೇರಬೇಕೋ, ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ನಾವೇ ಸೇರಬೇಕೋ ಆಮೇಲೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತಾವು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ದುರಂತ ನಡೆದಿದೆ, ಮನೆಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ, ಹೋಟೆಲುಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ (ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಮಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನಾನು ಪೋಲೀಸ್ ವರದಿಯನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ; ಜನಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು ಎಂದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪೋಲೀಸರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಏಟು ಆಯಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಚಾರ್ಜು ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಖಾಸಗೀ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪೋಲೀಸರು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದು ಈ ಚಳುವಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದು ಇವತ್ತೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಏನು ವರದಿ ಬಂದಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು, ಅದು ಪೋಲೀಸ್ ವರದಿಯಾಗದೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಪೋಲೀಸರು ಯಾರು ಯಾರು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಅವರನ್ನು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಗೃಹಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಚಾರ್ಜುಷೀಟು ಹಾಕತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು

(ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್)

ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸರು ನಡೆಸಿರತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಕ್ರಮ, ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರೇ, ಈಗ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು, ಪೋಲೀಸರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹಾರ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾವುಗಳು ಬಹಳ ನಿರ್ದಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಏನೆಂದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಅನುಕಂಪ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಅನುಕಂಪ ನಮಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂದೆ ಸತ್ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ನೂರು ಪಟ್ಟು ಅಭಿಮಾನ ನಮಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಟಿಯರ್‌ಗ್ಯಾಸ್‌ನಿಂದ ಸತ್‌ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ರೀತಿಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಬಂದಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿದ್ವಾರಾ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ವಿಧಿದ್ವಾರಾ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಬರುತ್ತವೆ, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿದ್ವಾರಾ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಅಂಗ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ವಿಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಓದಿದ್ದೇವೆ, ನೀವು ಓದಿದ್ದೀರಿ, ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಬರತಕ್ಕಂಥ ಹೋಗತಕ್ಕಂಥ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ, ವಿಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ತಾವು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕ್ರಮ ಇದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪೋಲೀಸರು ಹೊಡೆದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಯೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರು ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬರೆಯುವಾಗ ಯಾವ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ವರ್ತಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾವು ಏನೇ ಹೇಳಬೇಕಾದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇಸ್ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು., We have no administrative machinary.

Sri D. DEVARAJ URS.—You may depend on that, and also depend on our statement.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ, ವಿಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯತಕ್ಕಂಥ ಚಳುವಳಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಾಗಲೀ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಭೆ ಹೇಳುತ್ತದೆಯೇ? ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರು ನಾವೂ ನೀವೂ. ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸನದಂತೆ ನಡೆಯುವವರು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿರುವುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಸನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದು ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೇ ಪೋಲೀಸ್ ಆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿರುವುದು. ಅದರಂತೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಹಾಗೆ

ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ! ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದಾಗ ಪೋಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಮೊದಲು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಎಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವೋ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ? ಎಲ್ಲಾದರೂ ಅಕ್ರಮ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಸರಕಾರ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೂ ಪೋಲೀಸರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಾರದು. ಅದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದದು. ಇದು ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ನಾವೂ ನೀವೂ ಸೇರಿ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಾಜವಾದ ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಏನೋ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ವಿನಯದಿಂದ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ವಿಷಯ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

Shri **D. DEVARAJ URS**.—On 21st November 1972 students of Kittel College, Dharwar abstained from classes protesting against the proposed rise in tuition fees.

On 23rd November 1972 students of Kittel and J.S.S. Colleges, Dharwar, took out a procession and held a meeting. They abstained from classes on 27th November 1972 and observed "Dharwar Bundh". On 27th November 1972 they went in a procession to Karnatak University Campus and dispersed peacefully.

On 27th November 1972 students of Hubli private Colleges (Kadasiddeshwara and Jabin Science Colleges) took out a procession and held a meeting on the same issue. There were instances of stone throwing at the Industrial Training Institute, Ashoka Hotel, Chandrakala Theatre and Sudharshan Theatre, causing minor damages. The Police prevented untoward incident and took up four cases. The total damage is worth Rs. 100.

On 28th November 1972 the students took out a procession at Hubli. They blocked traffic and National Highway by squatting on the road and placing obstructions. They also pelted stones. They set fire to the tar drums. The Police dispersed the students peacefully. Four policemen and one student received minor injuries in stone throwing incidents. Two cases were registered by the Police.

On 29th November 1972 students blocked the National Highway by putting road blocks. The Deputy Commissioner and the Superintendent of Police advised them to remove the road blocks. Then they started pelting stones at the Police and also setting fire to wooden logs used as road blocks. They were dispersed by mild lathi charges. 2 S.Is, 5 P.Cs. and 2 students sustained injuries in the incidents. A Police van was also damaged. One case of rioting was registered. Intensive Police patrolling was arranged.

(SRI D. DEVARAJ URS)

As the students' agitation is likely to continue and take a violent turn, the District Magistrate, Dharwar, passed prohibitory orders under Section 35 of the Mysore Police Act to be in force in Hubli City from 7-00 A.M. on 30th November 1972 to 10-00 P.M. on 6th December 1972, both days inclusive.

On 30th November 1972 two groups of students violated the Prohibitory Orders. Hence, 20 students have been arrested for violating the prohibitory Orders.

The situation is peaceful in Hubli-Dharwar area.
ಇದರಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸೆಸಸ್ ಆಗಿದೆ, ಪಾತ್ರೋಂದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವರದಿಯಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾವ ವರದಿ? ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಂಬಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಕೂಡ ಪತ್ರಿಕೆ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೂ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ವೆತ್ಯಾಸ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಹೇಳುವುದು. ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. I have nothing to say against the paper reports that have appeared in the Press.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ವರದಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ನಂಬುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ವರದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ವರದಿಗೂ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾವರದಿಗೂ ಅಂಥ ವತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇನು ? ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ವಗೈರೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? Whoever that man is, if he deserves to be punished, we must take action against him. ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರಿಗೇಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಪೋಲೀಸಿನವರು ಮನೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯೇ ? (ಗಲಾಟೆ).

Sri D. DEVARAJ URS.—If a man has committed an offence the Police Officer has to go in search of him. If he is a culprit, he has to be booked according to law.

Sri V. N. PATIL.—Provided he is a culprit.

Sri D. DEVARAJ URS.—Whover is responsible for maintenance of law and order, he has to take action against the culprit. If a Police Officer has acted violating the Criminal Procedure Code, here is the law, here is the Government which will take action

against the officer. As long as the Police acts within the four corners of the rules and regulations, nothing can be said against them; nor can we prevent them from acting.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ.—Provided, if he is a culprit. ಆಗ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಒಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ.......

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಟಾರ್ ಡ್ರಂ, ಮರದ ತುಂಡುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಅವರು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri V. N. PATIL.—Was it necessary for the Police to enter into the premises and beat the students who were innocent?

Sri D. DEVARAJ URS.—The Government has to act according to the rules. The law has to be enforced upon the people who disobey the law. If we had not taken action in time the situation would have gone worse and out of control.

Sri V. N. PATIL.—What I am asking is whether it is correct on the part of the Police to beat the students' head.

Sri C. M. ARUMUGAM.—You cannot sit in judgement unless you definitely know that the students have disobeyed the law.

Sri D. DEVARAJ URS.—There is some point if the students make peaceful demonstration. Supposing they go out of control, certain amount of force has to be used. They had resorted to blocking the Highways, entering into the hotels, destroying the shops, etc. In those circumstances you please tell me what the Government is expected to do. You may ask the Government that the Police may be instructed to ask the demonstrators to disperse. That has been done. The Police have done their duty. There is nothing wrong on their part.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನೀವು ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳು ವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

Sri D. DEVARAJ URS.—The Hon'ble Member is asking for something else. ನಮ್ಮ ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಆ ಹುಡುಗರು ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿಯೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹಾಗೆ ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಿವೆನ್ಸಸ್‌ನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಾಗರೀಕ ಸರ್ಕಾರವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ.... ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೈವೇಗಳಲ್ಲಿ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನಬಲ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಟಾರ್ ಡ್ರಂಗಳನ್ನು ತಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ....

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪೋಲೀಸಿನವರೇ ಕಾರಣರು.....

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನೀವೂ ಕಾರಣರೇ ಎಂದು....

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ತಾವು 'ನೀವೂ ಕಾರಣರು' ಎಂದು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ತಾವು ಆ ಪದವನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ There may be some agents who are doing all these mischiefs. Those people should be dealt with.

Sri D. DEVARAJ URS.—There is nothing to take back. The agents will have to be dealt with. You will all agree that goondaism should not be allowed to continue. Fee raise is a different question. ಫೀಸ್ ರೈಜ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವೀಗ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ....

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—'ನೀವೇ ಕಾರಣರು' ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದಿರಿ ಹಾಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೂ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪದವನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅದನ್ನು ವರದಿಯಿಂದ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನೀಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರ ತೊಂದರೆಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಅವರ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ, ಆದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಮಾಡುವುದು ಪೋಲೀಸರ ಕಣ್ಣಿ ಎದುರಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತಿರಬೇಕೇ? ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಏನು ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕೊಡಬೇಡವೇ? ಹಾಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಆಗಲೂ ತಾವು ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡೇ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭೂಮಾಲೀಕರು ಗೇಣೀದಾರರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ? ಒಂದುವೇಳೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಏನೂ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ ಅಜಿಟೇಷನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹೋಟಲುಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ದಾಂಧಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಟಾರ್ ಡ್ರಮ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕೆ? ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಅದು ಸರಿಯೇ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ಟೂಡೆಂಟುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅಂಥವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಸಿ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Sri V. N. PATIL.—Kindly intervene in this matter and see the fee raise controversy is settled.

Sri D. DEVARAJ URS.—The fee raise controversy is different. I have no objection for their peaceful demonstration. Let them do it. I hope the Hon'ble Members of the opposition will co-operate with the Government in maintining law and order. ನಾನು ಸಧ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಫೀಜನ್ನು ರೈಸ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಕಾಲವಲ್ಲ. ಈಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ನಾಳೆ 'ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಟೀಕೆಗಳು ಬರಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಆ ವಿಚಾರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ,

ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈಗ ಪುತ್ತೆ ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಸ್ಟಡಿ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಸಭೆಗೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

3.00 P.M.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಉತ್ತರದಿಂದ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಆಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ನಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri B. B. SAYANAK.—Madam Speaker, the Hon'ble Chief Minister said the Police have every right to enter the houses. This is highly objectionable. Even the Britishers did not do so and this Government is doing it.

Sri D. DEVARAJ URS.—How do you say it is not correct? It is your opinion. The Law is one and the same whoever it may be.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ನಾವು ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೀರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಾರಣರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೀವೇ ಕಾರಣರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾರಣರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರು ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕುವುದು ಉಂಟೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ (ಸಿಂದ್ಗಿ) ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಫೀಸ್, ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಇರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾಫಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಇವತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

I did say so. madam, if I remember it alright. I think the Leader of the Opposition also will bear with me. ಡಿಸ್ಟ್ರೆಸ್ ಕಂಡೀಷನ್ ಇರುವ ಭಾಗ, ಅದು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲ ತರಹ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಫೀಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಬಿಜಾಪುರ ಉತ್ತರ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಗಗಳ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ. It includes all such areas.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನಿನ್ನೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಮಿಷನರ್, ಹೆಲ್ತ್ ಆಫೀಸರ್, ಇವರು ಯಾರೋ ಅಧಿಕಾರಿ ಒಬ್ಬರು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದವರು ಯಾರು ? ಅವರು ಬಂದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಹಿತಿ ಇದೆಯೇ ? ಏಕೆ ಬಂದರು ? ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಮಿಷನರ್ ಮತ್ತು ಹೆಲ್ತ್ ಆಫೀಸರ್ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಿಜವಾಗಿ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಆ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ತಪಾಸ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Regarding Hunger Strike by weavers in Jamakhandi Etc.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ನೇಕಾರರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ಉಪವಾಸ, ಮುಷ್ಕರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಅವರು 22ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಕುಂ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗಾಗಲೇ 10ನೇ ದಿವಸ ಅವರ ಮುಷ್ಕರ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಉಪವಾಸ, ಮುಷ್ಕರ ನೋಡಿದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭೀಕರವಾಗಿದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹುನ್ನೂರ್ ಮತ್ತು ಬನಹಟ್ಟಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ ಡಿಪೋಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ ಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ರೆಕರಿಂಗ್ ಎಕ್ಸ್‌ ಪೆಂಡಿಚರ್ ಮೀಟ್ ಮಾಡುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಆರ್ಡರನ್ನು ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದು ಯಾವಾಗ? ಅವರೇನೋ ಮುಷ್ಕರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಮಖಂಡಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮುಷ್ಕರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಹಲವು ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ದವರು ತೆಗೆಯುತಕ್ಕ ಡಿಪೋಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಡಿಪೋಗಳನ್ನು ತೆರೆದರೂ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಂತಹ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗು ವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಪೋಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ತೆರೆಯುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅದ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಡೆಪ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏನೇನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕೋ ಅವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರು ವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ನೇಕಾರನು ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾದರೂ ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ ದ್ದಾರೆ. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬ ನೇಯ್ಗೆಯವನಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ರೂಪ ವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಯಾರನ್ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡ ಬೇಕೆಂದೂ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಫ್ರೀಯಾಗಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ಹಣವನ್ನು ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ನಿಜ ವಾಗಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೇ

† ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಬಂಗಿ (ಜಮಖಂಡಿ).—ನೇಕಾರರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಜಮಖಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಒದಗಿಸಬೇಕು ಆ ಜನಗಳು ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಿ 10 ದಿವಸಗಳಾದವು. ಅನ್ನವಿಲ್ಲ. ಸಾಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರೀಚ್ ಆಫ್ ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವಿನಂತಿ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪಿ. ನಂಜಯ್ಯನಮಠ (ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಶ್ರೀಯುತ ಬಂಗಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಳವಳ ಉಂಟಾಗಿ ಆ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಂಭವ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಆ ಕೈಗಾರಿ ಕೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಒಂದು ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹಾಗೂ ಭರವಸೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳು ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಈಗ

ವಿಪರೀತ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರರನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಬರಗಾಲ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿಕೃಷ್ಟ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೇಕಾರರ ಬರಗಾಲ ನೂಲು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಚ್ಚಾ ಮಾಲುಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದಂಥ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನೇಕಾರನಿಗೂ ಸಾಲ ಮುಟ್ಟುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್ (ರಾಮದುರ್ಗ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದೇ ತಿಂಗಳು 22ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ರಾಮದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೂ ಸಹ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಕೆಲವೊಂದು ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಭರವಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೇನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಈಗ ಉಪವಾಸ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಅವರ ಒಂದು ಮುಷ್ಕರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ (ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).— ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತ ನೇಕಾರರ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಏನು ಎಂಬುದು ನಾನು ನಿನ್ನೆ ತಾನೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂತಹ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು, ಮಾನ್ಯ ಬಂಗಿಯವರು, ನಂಜಯ್ಯನಮಠರವರು ಮತ್ತು ಆರ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರವರು ಏನು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸತ್ಯ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜಮಖಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಮದುರ್ಗ ತಾಲೂಕಿ ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗಾಗಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಕನಿಷ್ಠ ಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸ ಬಹುದಾದಂತಹ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನಾದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಕಸಬನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕಂಥದ್ದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂಲು ಅಭಾವದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ ನಿಯಂತ್ರಿತ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ನೂಲನ್ನು ಅಲಾಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರ ದ್ದಾದರೂ ಬರಗಾಲದ ಬವಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸರ್ಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾದಂತಹ ನೂಲನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗಾಗಲೇ ಅಲಾಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬನಹಟ್ಟಿ, ಇಳಕಲ್ ಮತ್ತು ರಾಮದುರ್ಗ ಈ ಮೂರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂಲನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ನೂಲನ್ನು ಒಂದು ಕಾರ್ಡ್ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಏನು ಬೇಕು, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಆ ಜನರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವಾಗ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಒಳಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅದು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಎರಡು ಡಿಪೋ ಗಳಿಗೆ ಅದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಮೂರನೇ ತಾರೀಕಿನಂದು ಬನಹಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಇಳಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹಂಚಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಮದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗ ಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಲು ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ನಲ್ವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೋಸ್ಕರ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ನಾವು ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಈ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ)

ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕೋಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಲೋನುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ತಾವು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ನೇಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಲೋನ್ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

Sri D. DEVARAJ URS.—But the point the Hon'ble Member will appreciate is that the quantity of yarn we get is limited. Supposing we spread it everywhere, the people of Bijapur, Ramdurg and Ilkal will naturally get less just as better which if spread becomes too thin. ನನ್ನ ಆಶೆ ಏನೆಂದರೆ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ನೇಕಾರರಿಗೂ ಇದರ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು. ಆದರೆ ಈಗ ಬಂದಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಇವತ್ತೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಕೊಡುವಷ್ಟು ನೂಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ; ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪಿ. ನಂಜಯ್ಯನಮಠ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿನಂತಿ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ; ಕೆಲವರು ಮಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ತಂತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡ ಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ವಿ. ವಾಯಿ (ಶಿರಹಟ್ಟಿ).—ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಜನರು ಬಹಳ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಹೋದಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿ, ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೇಕಾರರಿಗೂ ಬಾಕಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ನ್ಯಾಷನಲೈಸ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಬಂಗಿ.—ಇವತ್ತು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂಲು ತಂದು ಜಮಖಂಡಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ ಕಮಿಶನರ್ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ತಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂಲು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ 300 ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಮಾಡದೆ ಹೀಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸಂಭವ ಇದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಹಾನು ಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಒಂದು ತಂತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನೇಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಕಳಕಳಿ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನೇಕಾ ರರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ರೀತಿಯ ಕಳಕಳಿ ನಮಗೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಂಥಾದ್ದು ಒಂದು. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ರುವ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು. ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆರೆಸುವುದು ಬೇಡ. ನಾವು ಈಗ ಅವರಿಗೆ ನೂಲಿನ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆ. ಅದು

ಏನೆಂದರೆ ಈಗ ಮಿಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ 40, 60, 80, 100 ಈ ರೀತಿ ನೂಲಿನ ಕೌಂಟುಗಳು ಏನು ಬರುತ್ತವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೋಯರ್ ಕೌಂಟಿನ ನೂಲನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ಲೂಮ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ತೀವ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆರ್ಡರು ಇನ್ನೂ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ನಾನಾಕಾರಣಗಳಿಂದ ನೂಲಿನ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಮೀಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ನೂಲಿಗೆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೂಲನ್ನು ಕೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾರಿ ಜೀವನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ನೇಕಾರರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು 2 ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ನೇಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ ಸ್ಮಾಲ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಡೈರೆಕ್ಟೋರೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈ ಸಾರಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಡೈರೆಕ್ಟೋರೇಟ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ 2½ ಸಾವಿರ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಇದ್ದುವು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ 1500 ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿವೆ. ಆ ರೀತಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಆ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕ್ಲೋಸಾಗಿವೆ. ಈಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವು ಅರ್ಧ ಇವೆ. ಈಗ ಹಾಲಿ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಏನು ಕ್ಲೋಜ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಪ್ಲೀಟಾಗಿ ಕ್ಲೋಜ್ ಮಾಡಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ಅವುಗಳಿಂದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಹಣ ಸಹಾಯ ದೊರಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು, ನೇಕಾರರ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಜನಾಂಗ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹಣ ಪಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಹಂಚಲು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಧನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇಂಡಿವಿಜುಯಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಲ ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ನೂಲನ್ನು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ರೇಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಟನ್ ನೂಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅದು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ಗದಗ್, ಬೆಟಗೇರಿ ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಾವು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೂಲು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆರ್ಡರ್ ಪ್ಲೇಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಆಫೀಸರು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ ಕಮಿಷನರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪುನಃ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ ಕಮಿಷನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನೇಕಾರರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಂದರ್ಭ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ 20, 40, 60, ಕೌಂಟಿನ ನೂಲನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ಲೂಂ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಗೇ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಫೈನ್ ವೆರೈಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ವಾದ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ತಯಾರು ಮಾಡದೆ ಇರುವಷ್ಟು ವೆರೈಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ 37 ಸಾವಿರ ವೆರೈಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನಗಳು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಹಾಗೆ ಡ್ರೆಸ್ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

37 ಸಾವಿರ ವೆರೈಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಅನಾಹುತ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆ ವೆರೈಟಿಗಳ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ರೆಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ 5—6 ಸಾವಿರ ವೆರೈಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ 37 ಸಾವಿರ ವೆರೈಟಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನಾತರಹ ವೆರೈಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನಗಳೂ ನಾನಾತರಹ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗಸರೂ ನಾನಾತರಹ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಉಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡಸರು ನಾನಾತರಹ ಪಂಚೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇದರಿಂದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತು ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ನಮ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ 37 ಸಾವಿರ ವೆರೈಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದನ್ನು ರೆಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 40—60 ಮುಂತಾದ ವರ್ಗದ ನೂಲನ್ನು ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ಲೂಮ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ನೇಕಾರರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಏನೋ ಅನುಕೂಲ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಕೂಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲಕಲ್ ಮತ್ತು ಜಮಖಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ನೇಕಾರರಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡೋಣ ಎಂದರೆ ಅಂಥಾದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಗಳು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವಂತಹ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಇದುವರೆಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

I appeal to you Madam and through you to the House and all those people who have squat on satyagraha let them desist it and let them give it up. Government is there to do whatever is possible under the circumstances.

3-30 P. M.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಹಲಗೇಗೌಡ (ಪಾಂಡವಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗತಾನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನೇಕಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಬಹಳ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದುದು. ಆವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಷ್ಟೇ ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ ಆವರು ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆವರು ಮಿಲ್ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಿಲ್ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಕೈಮಗ್ಗದ ಒರಟು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಮಗ್ಗದವರು ತಯಾರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಿಲ್‌ನವರು ತಯಾರಿಸಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೈಮಗ್ಗದವರು ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ.—ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕು, ಎಲ್ಲರೂ ದುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಕೈಮಗ್ಗದವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೂಲನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಒದಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಆವರು ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮತ್ತು ಕೈಮಗ್ಗದವರು ತಯಾರು ಮಾಡುವಂತಹ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಿಲ್‌ನವರು ತಯಾರು ಮಾಡದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಆವರು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರು ಬಂದಾಗ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಏಕಾಏಕಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಿಲ್‌ನವರು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಬರುವ ಫಾರಿನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಛೇಂಜ್ ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇತರೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಕೈಮಗ್ಗದವರ್ ಕೇವಲ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೇ ನೇಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಎಲ್ಲರೂ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೇ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯಾವುದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972.

Motion to Consider (Debate continued)

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ (ರಾಮನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಬಿಲ್ ಬಹಳ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದುದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಭೂಹೀನರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಜಮೀನನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಎದುರು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಮಿತ್ರರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿದಂತಹವರು ಕೆಲವರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಜಮೀನು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನರು ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರುಗಳು ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತಮಗಿದ್ದ ಜಮೀನನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಔಚಿತ್ಯವಾದರೂ ಏನು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪುಕಸಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ 3-4 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ದೊರೆಯಬಹುದಾದರೂ ಸಹ, ಅದನ್ನು ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದ 80 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಹಂಚುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಹ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಅಗ್ಗದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಶಿವಾಯಿ, ಇದರಿಂದ ಬಡ ಜನತೆಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾನವೀಯತೆ ಇದ್ದರೆ, ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಇದ್ದರೆ, ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಯಾರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನು ಪಡೆದು ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಇವರಿಗೆ ಶಹಭಾಷ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಬಿಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪೂರ್ವಾನ್ವಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬ ರೈತನಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಮಣ್ಣು ತಿಂದು, ಹೊನ್ನ ಬೆಳೆದ ರೈತರು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಜಮೀನು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಜನರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ)

ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಜಮೀನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಜನರು ಇಂದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ ಆದಕಾರಣ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪೂರ್ವಾನ್ವಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಅದರಿಂದ ತಂಬಾ ಧಕ್ಕೆ ಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೋಗಬಾರದು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಂತ ರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಮೀನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಇವೆಯೇ ಹೊರತು, ಯಾವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರೀ ಜಮೀನೆಲ್ಲಾ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಚುನಾವಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಬಡವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಜನರು ತಾವೇ ಜಮೀನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಅಗ್ಗದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ರೈತನಿಗೂ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ನಾನು ಮಾತ ನಾಡುವಾಗ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಒಂದು ಗಾದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಗಾದೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ವಾದ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಬಂಗಿ (ಜಮಖಂಡಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಿಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಆಗಿ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಬಿಲ್ಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಬಿಲ್ಲು ಎಂದರೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಆಕ್ಟ್ 15—1895ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಇದನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯವಾಗು ವಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಯಾವ ಕಾಯಿದೆಯೂ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾನ್‌ಷಿಯಲ್ಲಾದ ಮಸೂದೆ ತಂದಾಗ ಅವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳು ಬರು ತ್ತವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಂದ ರಿಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕಲಂ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಆಕ್ಟ್ 15 (1895) ನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ರಿಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಆಗಿ ಯಾವುದೂ ಬರು ವಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಕಂದಾಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡದೇ ಇರತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಬಹಳ ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೆಲವರು ಕೋಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆಂಚೇಗೌಡರು, ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ಪಗೌಡರು ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರುವುದು ರಿಟ್ರಾಸ್‌ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಆಗಿ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದು. ಇದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲಮು 2ರಲ್ಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಕಾನೂನನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿ

ಯಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ತರಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಅವಧಿಯಿಂದ ತರಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೆಲವರು ಜಮೀನನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮೂಲತಃ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಈ ಕಾನೂನಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಪರಭಾರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ, ಸರಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನುಗಳ ಗ್ರಾಂಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಶಾಸನದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಒಂದು ಶಾಸನ ತರಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲೂ ತರಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಇಂತಹವರಿಂದ ಬೇರೆಯವರು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಇಂದು ಅವರು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಂಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಸರಕಾರದವರು ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಆಸೆ ನೆಂಟರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಇಂತಹವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ರಿಟ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟೀವ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಶಾಸನದಂತೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯೇ ಇರಲಿ ನಾವು ಸಭೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಎಷ್ಟು ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಹಗುರವಾಗಿ ಸಭೆಯೊಳಗಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಗಾದೆಯನ್ನು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅದನ್ನು ತಾವೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅದು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That the Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972, be taken into consideration."

The motion was adopted.

CLAUSES

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That clause 2 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2 was added to the Bill.

CLAUSES 1 ETC.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That clause 1, the long Title, the Preamble and the enacting formula do stand part of the Bill."

The motion was adopted

Clause 1, the long Tittle, the preamble and the formula were added to the Bill.

Motion to pass

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA.—Sir, I move:

"That the Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972, be passed."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That the Government Grants (Mysore Extension) Bill, 1972, be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

USE OF PROVERBS IN SPEECHES

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Yesterday certain words were uttered by some Hon'ble Members and I said that I would examine and give a ruling. I have examined all the material and found that ಗಾದೆಮಾತು "ಉಳುವವನಿಗೆ ಭೂಮಿ ಆಳುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡು" ಎನ್ನುವುದು ಏನಿದೆ ಅದ, to that extent there is no intention to defame anybody and hence there is no reason to expunge the proverb. Even the previous Speakers have upheld these proverbs as valid.

Further some Hon'ble Members stated yesterdey ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರು and I in fact stated ತಾವೇ ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರು I wish to add that no such imputations should be made against the Presiding Officers. It is the duty of the Presiding Officers to uphold and protect the rights and privileges of every one of the Hon'ble Member of this House. I urge upon all Hon'ble Members to see that they make the speeches in a spirit of understanding and in a sobre manner without making unnecessary allegations against anybody.

Now, I call upon the Hon'ble Minister for Revenue to move the next motion.

MYSORE STAMP (AMENDMENT) BILL, 1972

MOTION TO CONSIDER

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—I beg to move :

> "That the Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972 be taken into consideration."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved :

> "That the Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972 be taken into consideration."

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಷೇರು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ 30 ಪೈಸೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಹಾಕಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ, 15 ಪೈಸೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಹಚ್ಚತಕ್ಕ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಷೇರು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟುಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಂಬಾಸ್ ಮಾಡಿ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಎಂಬಾಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಹಚ್ಚತಕ್ಕ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳನ್ನು 30 ಪೈಸೆ ವರೆಗೂ ಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಈ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನಿನ ಉದ್ದೇಶ. ಈಗ ಇರುವಂಥ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†Sri T. R. SHAMANNA (Fort).—Mr. Deputy Speaker, this Bill is, in principle, a non-controversial Bill, but still out of experience I just want to give some suggestions and difficulties that would arise if we accept the principle of affixing additional stamps instead of embosing the stamp requirements as is being done now. Few years back when B.T.C. Company was functioning large number of additional stamps were taken out of these transfer forms and misused and it amounted to few thousands of rupees. It is better to have some device whereby the stamps may not be taken out and used again. Infact such an incident did happen in the B.T.C. Company and the concerned officer was arrested. In view of this I suggest that some step has to be taken to see that stamps affixed are not used again by detaching it. With these remarks I support the Bill.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಕಾರ್ಯಗತ ಇರತಕ್ಕ ಒಂದು ತೊಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಯಾವರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now I will put the motion to the House. The question is :

> "That the Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972 be taken into consideration."

The motion was adopted.

Clause 2

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now I will take up the Bill clause by clause. The question is:

"That clause 2 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2 was added to the Bill.

Clause 1, etc.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That clause 1, the long Title the Preamble and the Enacting Firmula do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1, the long Title, the Preamble and the Enacting were added to the Bill.

MOTION TO PASS

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—I beg to move:

"That the Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972 be passed."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Stamp (Amendment) Bill, 1972 be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

MYSORE COURT FEES AND SUITS VALUATION (AMENDMENT) BILL, 1972.

MOTION TO CONSIDER

Sri D. K. NAIKAR (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—I beg to move:

"That the Mysore Courts Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972 be taken into consideration."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved:

"That the Mysore Courts Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972 be taken into consideration."

4-00 P. M.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉದ್ದೇಶ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಬಿಲ್ಲು 1958ರಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಆದಾಗ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳಿಗೆ 25 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಫೀಸ್‌ನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು 226 ಮತ್ತು 228ರ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ 1958ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೂ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕೆಲವೊಂದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಖರ್ಚು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ 1967ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಕೋರ್ಟು ಫೀಸ್ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ 1969ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಪಬ್ಲಿಷ್ ಸಹ ಆಗಿದೆ. ಮುಂದೆ 1971ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಡಿಸಾಲ್ವ್ ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಯಿತು. ಈ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳಿಗೆ 25 ರೂಪಾಯಿ ಫೀಸ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಕೆಲವೊಂದು ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವುದು ಪರಿಪಾಠವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಿಸಿತು. ಈ ಫೀಸ್‌ನ್ನು 100 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವ ಕೇಸುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಕಾರಣಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂಥ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳು ಏನು ಬರುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದೂ ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯವಾದ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಕೂಡ 100 ರೂಪಾಯಿಯವರೆಗೆ ಈ ಫೀಸನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಈ ಕೇಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಸಬಾರದು ಎಂದು ನಿನ್ನೆ ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಅದಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಫೀಸನ್ನು 25 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಸುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಸಚಿವರು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಸೋಜಿಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ಸ್ ಫೀಸ್‌ನ್ನು 25 ರೂಪಾಯಿನಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸುವುದರಿಂದ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೇ ವಿನಾ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 25 ರೂಪಾಯಿ ಅಲ್ಲ 2 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾದರೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜವಾದ ಸರ್ಕಾರ, ಬಡವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸರ್ಕಾರ ಈ ರೀತಿ 25 ರೂಪಾಯಿನಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಈ ಫೀಸನ್ನು ಏರಿಸಿದರೆ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ಸ್ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಬರುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ 2 ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಅನಂತರ 25 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಇಂದಿರಾ ಸರ್ಕಾರದವರು, ಬಡವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜನಗಳಿಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 25 ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದುದನ್ನು 100 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಈಗ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಕೇಸುಗಳು ಇವೆ, ಈಗ 100 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಅರ್ಜಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಚೀಫ್ ಜಸ್ಟೀಸ್ ಬರತಕ್ಕಂಥಾ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಅಡ್ಮಿಷನ್ ಸ್ಟೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಬಿಡಿ. ಆಗ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾಗಿ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಜನ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಜನಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ)

ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ ? ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ನಮ್ಮ ಬಜೆಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಈಗ ಸ್ಟಾಂಪ್‌ನಿಂದ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ 34 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೋರ್ಟ್ ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು 1 ಕೋಟಿ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೋರ್ಟು ಇರುವುದು ಜನಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಜನಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೋರ್ಟು ಇರುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ, ಹಾಗಾದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಏತಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು ? ಅವರೂ ಇರಕೂಡದು. ಅದರಿಂದ ವರಮಾನ ಹೆಚ್ಚು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಬಾರ್ ಅಸೋಷಿಯೇಷನ್‌ನವರು, ಅನೇಕ ಸಂಘಗಳು ಈ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇದನು ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸರ್ಕಾರ ಇವರು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ ? ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ ? ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಇವರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ದೂರು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ನೀವು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಹಿಂದೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಕೇವಲ 2 ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದುದನ್ನು 25 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ತಾವು 100 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಮುಂದೆ ಇದು 500 ರೂಪಾಯಿವರೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೆ. ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ವರಮಾನ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟ್‌ಗಾಗಿ 1 ಕೋಟಿ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಆಗುವಾಗ ಇದರಿಂದ ಕೇವಲ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡ್ಡು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರುವ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ಸ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನೇಕ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳು ಅಡ್ಮಿಷನ್ ಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲೇ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 25 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸುವುದನ್ನು ಖಂಡಿತ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪೂರ್ಣ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಜಿ. ಚನ್ನಪ್ಪ (ಮಾಗಡಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡು ವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತಮಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತೆರಿಗೆಯ ಹೊರೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಕುಸುದಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ತೆರಿಗೆಗಳು ದಿನೇ ದಿನೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದೆ ಆರು ಕಾಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಪಟ್ಟಿಗೆ ಈವೊತ್ತು 12 ಪೈಸೇ ಆಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಸಾಮಾನುಗಳ ರೇಟೂ ಕೂಡ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಡವನ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕ ವಾಗಿದೆ. ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಆದಾಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಬಡವನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೋರ್ಟು ಸ್ಟಾಂಪ್ ಫೀ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಫೀಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ನರಳಿ ಸಾಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟು ಫೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 25 ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಏಕ್‌ದಮ್ 100 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಫೀಸ್ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಕೇಸ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬರುತ್ತವೆ. ತಾನಾಗೇ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೇಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಆದಾಯ ಕುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಸಾಧುವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವು ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು. ಬಡವ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಫೀ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ

ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ತೊಳಲುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋರ್ಟು ಫೀ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಅವನಿಗೇ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಈ ಕಾನೂನಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾನೂನಿಂದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮೊದಲು ಕಾನೂನನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಬಿಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಸಚಿವರ ಬುದ್ಧಿ ಮತಿಗೆ ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The hon'ble member is going too far. The intention of the Bill is to increase the fees.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದೆ ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಪದ್ಧತಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಆಯಾಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಏನು ಇವೆ ಅವು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಇವೊತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ "ಗರೀಬಿ ಹಟಾವೋ" ಎಂದು ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸುವ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಯ ಬೆಲೆ 25 ರೂಪಾಯಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸಿ ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ಕೋರ್ಟು ದೂರಹೋಗುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—What he said was only incidental.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇದೇ ರೀತಿ ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸುವ ಬದಲು ಬಡವನನ್ನು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ದೂರ ತೊಲಗಿಸತಕ್ಕಂತ ನೀತಿ ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ನ್ಯಾಯ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಹಕ್ಕು ಆಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೂಡ ಉಚಿತವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಬಾರದು. ಇದು ಜನತಂತ್ರದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪದ್ಧತಿ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಜನತಂತ್ರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 26 ವರ್ಷಗಳು ಆದಮೇಲೂ ಇಂದು 25 ರಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸತಕ್ಕ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ "ಓ" ತಂದಿದ್ದರೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಈಗ ತಂದಿರುವವರು "ಆರ್" ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ "ಆರ್" ಮತ್ತು "ಓ" ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ. ನ್ಯಾಯ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಡವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ದುಬಾರಿ ನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಲಾಭ ಆಗುವಂತೆ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ನೀತಿ ಏನು ಇದೆ ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಹುಮ್ನಾಬಾದ್).—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆದರೆ ಸಂತೋಷ ಬರುತ್ತದೆ ಬಿಸಿಲಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಫ್ಲೂ, ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ರಬಿ ಕ್ರಾಪ್ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತಹ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ದೇವರಗುಡಿ ಎಂದು ಜನ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ನ್ಯಾಯದ ಘಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದರೂ ತಕ್ಕಡಿ ಬಾರ ಹೆಚ್ಚು ಬಿದ್ದಕಡೆ ತೂಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಿಟ್ ಹೋದರೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಟೋಕನ್ ಫೀಸ್ ಕೊಡೋಣ ಎಂದು ಇದ್ದೆವು. ಕ್ರೈಸ್ತರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಸ್ ಹೊತ್ತುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ,

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್)

ಖರ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಕೋರ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ನ್ಯಾಯ, ನಿನ್ನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕ್ರಾಸ್ ಹೊತ್ತುಕೊ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವೊತ್ತು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವರು ಬಡವರಿಗೆ ಸೊಂಟ ಮುರಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ಅವಮಾನಕರ. ಕಂದಾಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಡವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟು ಬಡವ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಿರಿವಂತರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಬಡವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಿಸ್ಟೀಜ್ ಇಷ್ಯೂ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆರ್ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ, ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲ. ಘನ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್‌ಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಹೊಚ್ಚಿದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಜನರು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ನೀವು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲೀಗಲ್ ಪ್ರೊವೋಷನ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ತಹಸಿಲ್ದಾರ್, ಅಮಲ್ದಾರ್, ನೀವು ಇಟ್ಟಂತಹ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರಮೇಲೆ ಅಪೀಲ್ ಪವರ್ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ರೈಟ್ ಆಫ್ ರಿವಿಷನ್ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ ಆರ್ಡರೇ ಫೈನಲ್ ಆರ್ಡರ್. ಇವೆಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಮೂರು ಎಕರೆ ಸಲುವಾಗಿ ಜಗಳ ಆಡುವ ರೈತ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ 25 ರೂಪಾಯಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಬಡ ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಕಳಕಳಿ ಮತ್ತು ಕನಿಕರ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲ. ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ಟಿ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಇರುವುದನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ.

ಯಾವ ಭಾಗದಿಂದ ಬಂದರೂ ಸಾವಿರಾರು ಅಪೀಲುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದ್ದರೂ, ಕೋರ್ಟ ಫೀಜು ಕೊಡಲಾರದೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಆಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟಿನವರು 10--15 ಸಾರಿ ಟೈಂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಫೈಲ್ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅಪೀಲು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಜನರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri M. MALLIKARJUNA SWAMY (Minister for Community Development and Social Welfare).—The Hon'ble Member is not holding the brief for the poor.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ರೈಟ್ ಪಾಲಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ I am the first person to hold the brief for you. ಆಸ್ತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಸ ಕಾಯಿದೆ ಮಾಡಿ.

Sri M. MALLIKARJUNA SWAMY.—You are not holding brief for the proliterian class.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಪ್ರೊಲಿಟೆರಿಯನ್ ಕ್ಲಾಸ್ ರಾಜ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ, ಅದು ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡೋಣ. Let us create ways and means for it.

Sri M. MALLIKARJUNA SWAMY.—I am sorry you are not holding brief for the poor.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಂದಂಥ ಕಾಯಿದೆ ಹೀಗೆ ಇದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ದೂರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಕಳುವು ಆಗಿದೆ, ಅಪಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ಬಡಿದು ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is outside the scope of the Bill.

Sri V. N. PATIL.—It is exactly within the scope. ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ರೈಟ್ ಆಫ್ ಅಪೀಲ್ ಟು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾರ್ಡಿನರಿ ರೈಟ್ ಆಫ್ ಜ್ಯುರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್ ಇನ್‌ವೋಕ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆರ್ಡಿನರಿ ರೈಟ್ ಆಫ್ ಅಪೀಲ್‌ಗೆ ರಿವಿಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆಗ ರಿಟ್ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Is it within the scope of the Bill?

Sri V. N. PATIL.—Yes. You are unnecessarily increasing the cost of justice. Why not you bring a modified legislation?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Member can bring a Resolution if he so desires.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಮಾಡಿಫೈಡ್ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ತಂದರೆ, 47 ಕೈಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ, ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ತಂದರೆ 150 ಕೈಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ರೈಟ್ ಆಫ್ ಅಪೀಲು ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಿದರೆ, ರಿಟ್ ಜ್ಯುರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್ ಮೀರಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೇ, ಈ ಬಿಲ್ ಅನ್ನು ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಆಗ ನಾನು ತಮಗೆ ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ ಫೀಸ್ಟ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಕಾಫಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮಗೆ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇರುವ ಫೀಜು 25 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಬಿಡಿ. 100 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿ ಸೋಷಿಯಲಿಸಂ ಹೆಸರಿಗೆ ಅವಮಾನ ತರಬೇಡಿ; 25 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ (ಸಿಂಧಗಿ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಒಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು; ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಳೆಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಯಿದೆ ತರಬೇಕಾದರೆ, ಬಹು ಜನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಬೇಕು. ಯಾರು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಬಿದ್ದರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವರೀತಿ ನೀರು ಬೇಕೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನ್ಯಾಯದಾನ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯ ದಾನದ ಸಲುವಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ವಗೈರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, 25 ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದ ರಿಟ್ ಫೀಜನ್ನು 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆದಾಗ ರಿಟ್ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದೇ ಉಪಾಯ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದಲಾಗಲೀ, ಯಾರಿಂದಲೇ ಆಗಲೀ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ ಮೂಲಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಕೋರ್ಟ್ ಒಂದೇ. ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಭಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಮಾನ್ಯ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇದು ಸಣ್ಣ ಬಿಲ್ ಆದರೂ ಬಹು ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದವರು ರಿಟ್ ಫೀಜನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ವೇಮಗಲ್).—ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳತಕ್ಕ ರಿಟ್‌ಗಳ ಫೀಜನ್ನು 25 ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಾಧುವಾದುದು ಅಲ್ಲ ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಮಾನಿನ ಬೆಲೆಗಳು ಏರುತ್ತಾ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ)

4-30 P.M.

ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಬಡತನ ತೊಲಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದವರು ಇಂದು ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಜನರು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದಾಗ, ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾಗಿ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದಾಗ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಹೋಗಲು ಮೊದಲು ರಿಟ್ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ 25 ರೂಪಾಯಿ ಫೀಜಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಿರುವುದು ಅವರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಾವು ತಂದಿರುವ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಪೋಲೀಸರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಬೆಲೆಗಳು ಏರಿರುವಾಗ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಖರ್ಚನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷ ಪೋಲೀಸರಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು. ಇದೇ ರೀತಿ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೆ.ಜಿ. ಗೆ 15 ಪೈಸೆಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಕಾನೂನು ತಂದು ಮಹಾಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದಾಗ ಅವರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರಲು ಈಗ ಫೀ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವರಿಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಬಾಗಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ಬಾಗಲು ತೆರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಂದಿರುವ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ನಾನು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ (ತಿಪಟೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಮಸೂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದುದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಂಥವರಿಗೂ ಕೂಡ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ, ರಿಟ್ ಹಾಕಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬರುವುದು. ಯಾವುದಾದರೂ ಅನ್ಯಾಯವಾದಾಗ ಇರುವ ಒಂದು ಅಸ್ತ್ರವೆಂದರೆ ರಿಟ್. ಅದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ನೌಕರರು ಮುಂತಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ಒಂದು ಅಸ್ತ್ರ. ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಸರಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಫೀಜನ್ನು ಏರಿಸುವುದು ಒಂದು ಅಪರಾಧ. ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬಡವರ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಟ್ಟು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ತಾವು ತಂದಿರುವ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಈಗ 25 ರಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಕೋರ್ಟ ಫೀಜನ್ನು ಏರಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಡವರು ರಿಟ್ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಫೀಜು ಬಾರದು, ಅವರಿಗೆ ಪುಕ್ಕಟ್ಟೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈಗ ಏರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬಡವರ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವಿಟ್ಟು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ನಾನು ಇದರ ಸಾಧಕಬಾಧಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಫೀ ಏರಿಸಿ ಬಡವರ ಮೇಲೆ ಗದಾಪ್ರಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಡವರು ಹಳ್ಳಿಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಬಾರ್ಡಿನೇಟ್ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನ 226 ಮತ್ತು 227 ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್ಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಿಟ್ ಹಾಕುವ ಹಕ್ಕು ಬರುವುದು. ಕೆಲವೊಂದು ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಿಟ್ ಹಾಕುವ ಸೌಲಭ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಿಟ್ ಹಾಕುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ

ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವ ಫೀಜು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೇ ಬೀಳುವುದು, ಬಡವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಅಷ್ಟಾಗಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಬಡವರಿಗೆ ಇದರ ಬಿಸಿ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯವಾದ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಫೀಜಿದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲೂ ಫೀಜನ್ನು ಏರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ರಿಟ್ ಹಾಕುವ ಹವ್ಯಾಸ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದು. ಬಡವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ದೊರಕದೆ ಹೋಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಈ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಫೀಜನ್ನು 30 ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಫೀ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದಹಾಗಾಯಿತು. ಆದರೆ ನೂರಲ್ಲ, ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಅವರ ಸೂಚನೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ತಂದಿರುವ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ, ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಲಿ ಎಂದು ತಂದಿರುವ ಈ ವಿಧೇಯಕಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now I will put the motion to the House. The question is:

"That The Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

The motion was adopted.

Clause 2

Mr. DEPUTY SPEAKER.—We will now take up clauses.

The question is:

"That clause 2 do stand part of the Bill."

Hon'ble Member Sri T. R. Shamanna to move his Amendment to this clause.

Sri T. R. SHAMANNA (Fort).—I beg to move the following Amendment:

"That at page 2, clause 2, line 4 for the proposed words "one hundred rupees" the words "thirty rupees" shall be substituted."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Amendment moved:

"That at page 2, clause 2, line 4 for the proposed words "one hundred rupees" the words "thirty rupees" shall be substituted."

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ರಿಟ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ್ ಫೀಜು ಮೊದಲು 2 ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು 25 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಇಂದಿರಾ ಸರಕಾರ ಬಂದ ಮೇಲೆ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನೇಕರು ಈ ಫೀಜನ್ನು ಏರಿಸಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ 30 ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಫೀಜನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಫೀಜನ್ನು 30 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ)

ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ಇತ್ಯಾದಿಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಬಳಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಬಹುದೆಂದು ನಾನುಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಮಾಡುವುದೇ ಬೇಡ ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರದ್ದು ಮಾಡಿ ಎಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ನೆಗೆಟೀವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ್ನು ತಾವು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಬಹುದೆಂದು ನಾನು ನಾಮಕಾವಾಸ್ತೆ ಈ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇನು ಹೇಳಿದರು ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಕೆ. ನಾಯ್ಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಫೀಜನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಇರಲಿ. ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿದಂತಾಗಿದೆ. ಅವರು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ 5 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಸಾಕೆಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಐದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೇ—ಅಥವಾ ನೂರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯವಾದ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೂರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದಕಾರಣ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. **DEPUTY SPEAKER**.—I will put the Amendment to the vote of the House. The question is :

> "That on page 2 in Clause 2 in line 4 for the proposed words. "One hundred rupees" the words "thirty rupees" shall be substituted."

The Amendment was negatived.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

> "That Clause 2 do stand part of the Bill."

Sri T. R. SHAMANNA.—I press for a division.

The House divided.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The result of the division is :

Ayes : 50 ; Noes : 19. The "Ayes" have it.

The motion was adopted.

Clause 2 was added to the Bill.

Clause 1, etc.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

> "That Clause 1, the long Title the Preamble and the Enacting Formula do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1, the long Title, the Preamble and the Enacting Formula were added to the Bill.

Motion to pass.

Sri D. K. NAIKAR.—Sir, I move:

"That the Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972, be passed."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Court Fees and Suits Valuation (Amendment) Bill, 1972, be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

MYSORE KHADI AND VILLAGE INDUSTRIES (AMENDMENT) BILL, 1972.

Motion to consider

Sri S. M. KRISHNA (Minister for Industries).—Sir, I beg to move:

"That the Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved:

"That the Mysore Khadi and Village Industries (Amendment) Bill, 1972, be taken into consideration."

Sri C. M. ARUMUGAM.—May I submit to you Mr. Deputy Speaker, we have not received copies of the Bill.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—All the Bills have been sent by post to the residences of Members. In fact. I got it by post. Some of them have been circulated here. I have taken up because I was convicted.

Sri C. M. ARUMUGAM.—When the Assembly is in Session, it would not be relevant to send any papers to the residences of Members. We have not received it.

Sri K. N. VEERAPPA GOWDA.—We have received copies by post.

Sri C. M. ARUMUGAM.—He might have received it. But some of us have not received it; and in order to have full fledged discussion on this Bill, I would suggest that we adjourn today and meet tomorrow for this purpose and in the meantime this Bill could be supplied to us. If I do not have a copy of the Bill, I cannot speak on that. Now I am receiving it. I leave it to you Mr. Deputy Speaker.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is supplied afresh. Mr.Arumugam is one of my respected and loved colleagues in this House. The Hon'ble Members of the House and even Mr. Hanume Gowda say that all of them have received copies at their residence. I have also said that. This item was included in yesterday's agenda and circulated yesterday. Yesterday evening the Hon'ble Member could have raised this subject. Since there is no animus or hatred against Hon'ble Members and all the Hon'ble Members are highly respected, and more so Sri Arumugam, I am sure that it has been sent by post. This has been substantiated by all the Hon'ble Members. Let us not pursue this when the Hon'ble Minister is already on his legs to move it for consideration.

† Sri S. M. KRISHNA.—Any way, this is a very simple Bill, Without even a reading and without any discussion the House can certainly O.K. this amendment.

These are harmless amendments to the Mysore State Khadi and Village Industries Board.

Till now, according to the present Act, there is a provision in the enactment that only an Accounts Officer by the State Government from amongst its officers could be appointed. But the amendment that I am moving today is that a financial adviser and a Chief Accounts Officer preferably drawn from the Indian Audit and Accounts Cadre may be appointed in the Mysore State Khadi and Village Industries Board.

There have been a number of criticisms made on the floor of the House about the manner in which the accounts in the Khadi and Village Industries Board is being maintained. It was honestly felt in our State also that a better financial discipline and accounts discipline will have to be brought within the frame work of the Khadi and Village Industries Board. As a result of our deliberations and studies, we have come to the conclusion that it will be in the interests and the better financing of the Khadi and Village Industries Board that it should have a financial Adviser and a Chief Accounts Officer drawn from among the officers of the Central Government and the State Government.

Secondly, the Khadi and Village Industries Commission grants loans and the State Government in turn advances funds to various institutions and societies registered under the Khadi and Village Industries Board. Till now, there was no provision of getting back the amounts that we have released or advanced by way of loans as an arrear of land revenue. Now the amendment that I am proposing through the Bill, is that any dues or any loans outstanding against any institution could be recovered as an arrear of land revenue.

The third salient feature of the Bill that I am proposing is that the Khadi and Village Industries Commission advances funds by

way of grants and loans to the State Khadi and Village Industries Board. These advances are made on the *bona fide* belief that the State Government stands Guarantee on behalf of the State Khadi and Village Industries Board. It now so happened that in Orissa where the Khadi and Village Industries Board was dissolved, after the dissolution of the Board, there was a certain legal lacuna as to how the funds owing to the Khadi and Village Industries Board could be recovered. In the amendment proposed, it is said that the State Government will be responsible for all the assets and liabilities of the Khadi and Village Industries Board.

Finally, there are a number of rules which are framed under the enactment. Now in every other State where there is the Khadi and Village Industries Board, there is an enactment to the effect that the rules that are framed by the Board should be placed on the Table of the Legislature. Unfortunately, in the present enactment, there is no such provision. As a result, I have thought of bringing in this amendment also under which it becomes necessary and obligatory on the part of the Khadi and Village Industries Board to place a copy of the rules that they frame, on the Table of the House.

Sir, these are some of the features of the amendment.

I am sure the House will readily give its acceptance to it.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ (ಅರಸೀಕೆರೆ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೇನು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆಂದರೆ, ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕ್ಲಾಜುಗಳನ್ನು ಜನತೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ನನಗೇನೂ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಈಗ ಏನು ಅದರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನೇನು ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿ ಈಗ ಪುನಃ ಈ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಇವತ್ತು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಅಡ್ವೈಜರನ್ನು ಮತ್ತು ಚೀಫ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಆಫೀಸರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಅಡ್ವೈಜರಾಗಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಈಗ ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಇವರ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಆ ಒಂದು ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿಅವರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರುವ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಅಡ್ವೈಜರನ್ನು ಮತ್ತು ಚೀಫ್ ಅಕೌಂಟ್ ಆಫೀಸರನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಲಾಜು 22 (ಎ) ಪ್ರಕಾರ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಏನು ಸಾಲ ಸೋಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಯಾವ ಜಮೀನು ಸಹ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ)

5-00 P.M.

[MADAM SPEAKER in the Chair]

ನೀವು ಇವತ್ತು ಕಂದಾಯ ಬಾಕಿ ಹೇಗೆ ವಸೂಲ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಯಾವ ಜಮೀನು ಸಿಗದೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೋರ್ಡಿನವರು ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಈ ಖಾದೀ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದನೆಯದು ಅಲ್ಲ ಒಂದು ನಾಡು ಗಾಣ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘ ಎಂದು ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘವನ್ನು ಇಡೀ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಹೇಗೆ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಅಲ್ಲಿ ಸೊಸೈಟಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸೊಸೈಟಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಹಾರನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚರ್ಮದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸಾಲಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಮದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಿಷ್ಠೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಆ ಸೊಸೈಟಿ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಚರ್ಮದ ಸೊಸೈಟಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸೊಸೈಟಿಯ ಹಣವನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಕೊಡು, ಇಷ್ಟು ಕೊಡು ಎಂದು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪರ್ಮಿಟ್ ಪಡೆದು, ಆ ಮರವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂತಹ ಅವ್ಯವಹಾರ ಈ ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸುಖಲೋಲುಪತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ. ಯಾರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲ ಸೋತಿರುತ್ತಾರೆ, ಯಾರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಅಂಥವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲ ಒಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಾಲ್ಕಾರು ಕೇಸುಗಳು ಬರಬಾರವು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇದು ಏಕೆ ಬೇಕು ? ಇದನ್ನು ಕೋಆಪರೇಟಿವ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೋ, ಅಥವಾ ರೆವೆನ್ಯೂ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೋ ಲಗತ್ತೀಕರಿಸಿದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಯಾವ್ಯಾವ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೂ ಅದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲ ನಡೆಯುತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೂ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ? ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಈಗ ಟರ್ಲಿನ್ ಯುಗದಲ್ಲ ಈ ಖಾದಿಯ ಆಕರ್ಷಣೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪುನಃ ನಾವು ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಉತ್ತೇಜನಕರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಪೋಲು ಮಾಡತಕ್ಕ ಇಲಾಖೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯವೇನೆಂದರೆ, ನಿಮ್ನ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ- ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಇದರಲ್ಲಿ ಒದಗಲಿ ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ನಾಯಕರು ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಏನಾಗಿದೆ ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ. ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಿಹಾರದಲ್ಲೋ, ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲೋ

ಎಗ್ಸಿಬಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬಿಲ್ ಹಾಕಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ ಅವರು ನಿವೃತ್ತಿಯಾದರು. ಆದರೆ ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಯಾವ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಇನ್ನೂ ಬಿಲ್ ಬಗ್ಗೆ ರಿಮೈಂಡರ್ಸ್ ಕಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ. ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ನೀವು ಈ ರೀತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿ ಯಾರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಇದ್ದಾರೋ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ನಂತರ ಸಮಾಜವಾದದ ತಿರುಳನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು 30 (ಎ) ಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಹಾಗೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವವಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಇರಬಹುದು, ನಾಳೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ಕಾರ ಇರಬಹುದು. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೌರಸಭೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಜನರಿಂದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೋ, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ, ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಇಲಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ಬೋರ್ಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲ ಉಂಟಾದದ್ದು ನಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಏನಿದೆ ಇದು ನಮ್ಮ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕರೆಯುವ ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಮರ್ಮಕಾಂಡ ಇದೆ. ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಲೂಟಿ ಆಗಿದೆ. ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಬಾಪೂಜಿಯವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಘನ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂಥಾ ಒಂದು ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಅವರ ಗುರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ದೂರವಾಗಿ ಖಾದಿ ಜನರು ಕಾಕಿ ಜನರ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ. ಪವಿತ್ರವಾದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಹಣದ ಲೂಟಿ ನಡೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇವೆ. ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದೇ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಏನಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ಏನು ನಡೆದಿವೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಪಾಸಣೆ ಆಗುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಮೊದಲು ಸರ್ಕಾರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಅವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತನಿಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾರ ಯಾರಿಂದ ಈ ಅವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ ಆ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಈ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತನಿಖೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಖಾದೀ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿ ಒಂದು ವಿಭಾಗ, ಚರ್ಮವನ್ನು ಹದ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಭಾಗ. ಚರ್ಮವನ್ನು ಹದಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಬಡವರ ಚರ್ಮ ಹದ ಆಯಿತು. ಹಲವಾರು ಬಡವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಮ ಹದಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹಣದಲ್ಲಿ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ? ಆ ಹಣದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಂಧ್ರ

(ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ)

ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಬತ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬತ್ತ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಏಜೆನ್ಸಿ ಇದೆ. ಅವರು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಹಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯತಕ್ಕ ಒಂದು ಸುಭದ್ರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣಾ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋದವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರು ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಢಾಣ ಡಂಗುರ ಎಲ್ಲಾ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಾಕಷ್ಟು ಟಿ. ಎ. ಡಿ. ಎ. ಅನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಖಾದಿಬೋರ್ಡು ಇರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ಈ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾಗಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಸಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಮಂಡಲಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿಯ ಮೂಲಕ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ದುರಾದೃಷ್ಟದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇದೆ. ಅದು ಈ ಖಾದಿಬೋರ್ಡ್ ಬಂದಮೇಲೆ ಬಂದ್ ಆಯಿತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾರಿ ಖಾದಿಬೋರ್ಡ್ ಮುಖಾಂತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನವರು ಇನ್ನೂ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರವೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವೇ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಮುಖಾಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೋಕಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಈ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಜನ ಬಡವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಈ ತಕ್ಷಣ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಖಾದಿ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿಜವಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ (ವರ್ತೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಚಿತ್ರ ಒಂದು ಕರಾಳಚಿತ್ರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇವೆಯೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಲಾಭ, ಪೂಜ್ಯತೆ, ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದವೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಈ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಖಾದಿ ಕಮಿಷನ್ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಧನ ಸಹಾಯ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಮತ್ತು ಖಾದಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ

ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಲಾಭವೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ? ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಇದ್ದಂತಹ ಒಂದು ಪವಿತ್ರವಾದ ಹೆಸರು ಈಗ ಮಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಜನ ದೇವರನ್ನು ಕದಿಯುವ ಕಾಲ ಬಂದಿರುವಾಗ ಖಾದಿಯ ಗತಿ ಇನ್ನೇನು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ದಿವಸ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಎಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ 'ಎ' ಎನ್ನುವುವವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ 'ಬಿ' ಎನ್ನುವವನು ಸಿಕ್ಕಿದ. ಆದರೆ ಅವನು 'ಸಿ' ಆಗಿದ್ದ ಎನ್ನುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಯಾರೋ ಅನಾಮಧೇಯರನ್ನು ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಿಸ್ ಗೋಸ್ಕರ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಅವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಜಿದ್ದಿಗೋಸ್ಕರ ಯಾರು ಯಾರನ್ನೋ ಹಿಡಿಯಲು ಬಲೆ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಪರ್ಯವಸಾನವಾದರು. ಆ ರೀತಿ ಬಲೆ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮನುಷ್ಯ ಬೇರೆಯವನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟ ಪ್ರಸಂಗ ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದಾದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಒಂದು ಮಹಾ ಪಾಪ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗೆ, ಇಡೀ ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಈ ಖಾದಿಯನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳು ಇವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹೊರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತರಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಚರಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಣವನ್ನು ಉಳಿಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ಖಾದಿಯನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುವ ಕಾಲ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಖಾದಿ ಧರಿಸಿದ ಜನರು ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಂಡರೋ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಇಂದಿನವರು ಅನುಸರಿಸದಿರುವುದು. ಖಾದಿ, ಕಾವಿ ಮತ್ತು ಖಾಕಿ ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಹಿಂದೆ ತ್ಯಾಗ, ಪವಿತ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಕತ್ತೆಯು ಹುಲಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದಂತೆ, ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಜನರು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗಿದ್ದ ಪವಿತ್ರತೆಯೂ ಸಹ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ಸಹ ಈ ಖಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆ ಈಗಲೂ ಇದೆ, ಮುಂದೆಯೂ ಸಹ ಇರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಕಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು ಎಂದು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಮೊದಮೊದಲು ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಸ್ವಾಹ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಜನರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿ, ದುಡ್ಡು ದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೇನು, ಸರ್ಕಾರದ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೇನು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೇನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಈ ರೀತಿ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದೇಶದ ಜನರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮರುಗುವಂತಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪಾನ ನಿರೋಧದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷದಿಂದ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏಳಿಗೆ ಕಮ್ಮಿ ಅಂತಹ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಡಿಪಾಯ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದಂಥ ಖಾದಿ ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮುಂಬೈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ರೂಪ ಡೆಕನ್ ಖಾದಿ, ಆಂಧ್ರ ಖಾದಿ, ಗುಜರಾತ್ ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಎಂಬುದು ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣವೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾನು 1952ರಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರಿ ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಖಾದಿ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಿ-

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್)

ದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಟೋಪಿ ಹಾಕತಕ್ಕಂಥ ಸದಸ್ಯರು ನಾಲ್ಕೈದು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಂದು ಖಾದಿ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಹ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಜನರಿಗೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಖಾದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಧರಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಬಡಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಧರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಿಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನರು ಸಹ ಇಂದು ಖಾದಿಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಖಾದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಪರ ಇರುವುದು. ಈ ಒಂದು ದುಸ್ಥಿತಿ ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ದುರ್ದೈವ ವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅದರಿಂದ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಮಾತು ನಿರ್ವಿವಾದದ ವಿಚಾರ. ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಶೆ ಮಾನ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರಿಗೂ ಸಹ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಉಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಖಾದಿ ಕಮಿಷನ್ ಅವರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಆದೇಶದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆಲವು ಸಲ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಂದ ಇದೇ ರೀತಿ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಡೈರೆಕ್ಷನ್ ಬಂದರೂ ಸಹ, ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಏನೋ ಒಂದು ಕಾರಣ ಒಡ್ಡಿ ಕೋರ್ಟಿನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ರೀತಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಷ್ಟಬಂಧನವನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಿ ಈಗಿರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಒಡಕಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸೋರಿಹೋಗ ದಂತೆ ಮೇಣ ಮೆತ್ತಿ ಮುಚ್ಚುವ ಕೆಲಸ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸದ್ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುವ ಮಾತು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಖಾದಿ ಕಮಿಷನ್ ಅವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಖಾದಿ ಕಮಿಷನ್ನಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬಂದರೆ, ಅದರ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದು ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಷ್ಟ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಒಂದು ಶಂಕೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಯಾರು ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ ಕೊಡುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಇಲ್ಲದಿರು ವುದು. ಈಗಿನ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವ ಕುರುಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾನೂನಿನ ಬಲ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಅದರ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಏನಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನೆರವನ್ನು ಈ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅದರ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಈ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

5-30 P.M.

ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ನ್ಯೂನತೆ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಆ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮಂಡಲಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹತ್ತಿಯನ್ನು ದೊರಕುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರ ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಖಾದಿ ವೀವಿಂಗ್ ಫ್ಯಾಮಿಲೀಸ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಖಾದಿ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುವ ಕುಟುಂಬ ಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಸಾಲ

ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ನೂಲನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೂ ಒಂದು ಬೇಸಿಕ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಎಂದು ಇದನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕ ವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ಇದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟ ದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಖಾದಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಖಾದಿ ಕಮಿಷನ್‌ನವರೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂಬಲ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಖಾದಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಂತೆ ಸರಕಾರ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯಂತೆ ಆಗಬಾರದು. ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಆಗಿ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಕಾರ್ಯ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಖಾದಿಯನ್ನು ಸಹಕಾರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದು ಅದು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತೋ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಜಾರುವ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಜಾರುವ ಬೂಡ್ಸನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಲು ಹೋದರೆ ಅಂತಹವರ ಹಲ್ಲುಗಳ ಗತಿಯೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಖಾದಿ ಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ ಖಾದಿ ಸೊಸೈಟಿಗಳೆಂದು ಮಾಡಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಗಳಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡ, ಇಂತಹ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ಖಾದಿಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದ ಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಖಾದಿಯ ಕಾರ್ಯ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಇದರ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಇದರೊಳಗೆ ಖಾದಿಯ ಪವಿತ್ರತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಿಸ್ಟಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಆಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಖಾದಿ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುವವರನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ವಾಗದಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಚಾರಕರನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಈಗ ಸೊಸೈಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ನಿಯಮ ಇದೆ. ಅದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ಹತ್ತರಷ್ಟು, ಇಲ್ಲವೇ ಇಪ್ಪತ್ತರಷ್ಟು ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಅಡಿಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಖಾದಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಡಿಟ್ ಆಗಲೇ ಬೇಕು, ಹಿಂದೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿ ಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಸೊಸೈಟಿಯ ಲೆಕ್ಕವೇ ತನಿಖೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸರಕಾರದ ನಿಯಮದಂತೆ ಶೇಕಡಾ 20 ಅಥವಾ 30 ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಅಡಿಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವರು ಕೂಡ ಆಡಿಟ್ ಆಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹ ಕಳ್ಳ ಇಲಿ ಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಳೇ ಇಲಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬಹು ಕಷ್ಟ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮ ಬೆಳೆಸುವಾಗ ಇಂತಹ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆ ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಇದರ ಲೆಕ್ಕ ಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಡಿಟ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸರಕಾರ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದ ಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಷೇರುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಹಿಂದಿನ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಷೇರುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕಿ ಆ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಜನರಿಗೆ ವಹಿಸುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಹಿಂದಿನ ಸರಕಾರ ಒಂದು ವರ್ಷ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಷೇರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ಬರುವ ವರ್ಷ ಅದನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಜನಕ್ಕೆ ವಹಿಸುವ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬೇಕು, ಹಿಂದಿನ ಸರಕಾರ ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೂ ಆ ನಂತರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ಅದು ರಸಭರಿತವಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗಾಗಿ ವಹಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಸರಕಾರ ಇಂತಹ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ಕೈಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಖಾದಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್)

ಉದ್ಯಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಖಾದಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಳೆಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಖಾದಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಒಂದು ಪವಿತ್ರವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಇದನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಾಗ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಎಂದರೆ ಈಗಿರುವ ಬೋರ್ಡು ಬೇಡ. ಇದನ್ನು ಅಬಾಲಿಷ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ 'ಹೋದೆಯಾ ಪಿಶಾಚಿ ಎಂದರೆ ಬಂದೆ ಗವಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ' 'ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಇರುವ ಬೋರ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಆದೇಶದಂತೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಕಮಿಷನ್ ಆಗಿ ಮಾಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಷೇರುಗಳನ್ನು ಮಾರಲು ಕೊಟ್ಟು ಅದರಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡು ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಅರ್‌ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಬೋರ್ಡು ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಸಾಲ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಾಲದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಾಗ ಲ್ಯಾಂಡು ರೆವಿನ್ಯೂ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಆ ರೀತಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವಾಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಜನರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ತೊಂದರೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಬೋರ್ಡನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಮೂಲಕ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಬೋರ್ಡೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಏನು ಇದೆ ಒಂದು ಬೋರ್ಡು ವಜಾ ಆದಾಗ ಅದರ ಲಯಬಿಲಿಟಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮುರುಕಲು ಕುರ್ಚಿಗಳು, ಮುರುಕಲು ಬುಟ್ಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹಾಳಾಗಿರುವ ಮಾಲುಗಳು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತು ಸಾಲ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಹೊರುವ ಜವಾಬುದಾರಿ ಇವರ ಮೇಲೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಏನೋ ಹಳೇ ಮಾರಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ತೆಗೆದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಒಳಕ್ಕೇ ಬರುವಂತಾದರೆ ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರದ ಜವಾಬುದಾರಿ ಏನೂ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಬೋರ್ಡು ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಹಳೇ ಮಾಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತರುವುದು ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯಲ್ಲ. It is not a good economy in its sense. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನು ಆಡಿಟ್ ರೂಲ್ಸುಗಳ ಯಾವ ರೀತಿ ಇವೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಡಿಟ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಸದನದ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಇಂತಹ ವರದಿಗಳು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ರೀತಿ ಬರುವುದು it is implied and it is invariably placed before this House ಹಾಗೆ ಬಂದಾಗ ಇದು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಗ ನೋಡಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಟ್ಯಾಚುಟರಿ ಬೋರ್ಡಿಗೂ ಅನ್ವಯ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ರೂಲ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಈ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ?

Sri S. M. KRISHNA.—Article 26 says:

"The Board shall prepare and forward to the State Government in such manner as may be prescribed, Annual Report within three months from the end of the financial year giving a complete account of the activities of the Board during the previous financial year. Every report shall be placed before the State Legislature as soon as it is received by the State Government."

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ನಾವು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಗಳ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

Sri S. M. KRISHNA.—We have already placed the Annual Report for 1970-71 on the Table of this House.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ಆಗಿ ಬರದೆ ಎಕ್ಸೆಪ್ಷನ್ ಕಾಲಂಗೆ ಸೇರಿಹೋಗದೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ವರದಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬರಲೇ ಬೇಕು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಖಾದಿ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂದರೆ, ದಿವಂಗತ ಮಿರ್ಜಾ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನ ಜೇನು ತುಪ್ಪ ಹೇಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಖಾದಿ ಕೂಡ ಅಖಿಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುಭವಸ್ಥರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ, ಸರಿಯಾದ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೈಸೂರು ಖಾದಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹೋಂ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಮತ್ತು ಕಾಟೇಜ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಆಗಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಇದರಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ವಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಒಂದು ಖ್ಯಾತಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪ ಗೌಡ (ಶೃಂಗೇರಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಬಂದು, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದ ನೇಮಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೇರೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮೂರುವರೆ ವರ್ಷಕಾಲ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿರುವವನು. ನಾನು ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ವಿಚಾರಣಾ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಎಷ್ಟು ಜನ ಖಾಸಗಿಯವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಎ.ಐ.ಸಿ.ಸಿ. ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆದಾಗ ನೀರಾ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸ್ಟೇನ್‌ಲೆಸ್ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು. ಆ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ವಾಪಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಕಮಿಟಿ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಿಂದ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿ, ನೇರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ಲಿಪ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಹಣ ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಖಾದಿಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲೀ, ಬೋರ್ಡಿನ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಲೀ ಮೂಲೆಗೆ ಬಿಸಾಕತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಇಂಥದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು. ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ದುರುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ನಷ್ಟವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಜರಗನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಆಗಿರತಕ್ಕ ದಫೇದಾರರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಯಾವ ಯಾವದೋ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಮೂರು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಣವನ್ನು ಡ್ರಾ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಅವೊಂದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ 36 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಫಾಲ್ಸ್‌ವೋಚರ್ಸ್ ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ)

ಹೊಸದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 21ನೇ ತಾರೀಖು ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿ 26ನೇ ತಾರೀಖು 12 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾರು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಯಾವರೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಸ್ಟೇಟ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಈಚೆಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಬೋರ್ಡ್ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕದೆ ತಪ್ಪು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಜನರಲ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡಿನ ವಾಹನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿವೆ. ಬೋರ್ಡ್‌ನವರು ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾದಿಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ, ಖಾದಿಯಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಮದ್ರಾಸ್ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ವಯಸ್ಸಾಗಿರುವವರು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಚರಕದಿಂದ ನೂಲು ತೆಗೆದು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ, ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನಾನು ಬಿಜಾಪುರ, ಜಮಖಂಡಿ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೂಲಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಖಾದಿ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಸತ್ಯವಂತರೂ, ಅನುಭವವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ, ಕೋಮಿನವರಿಗೆ ಜಾಗ ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಒಂದೇ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಬೋರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ದೂರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಹೊತ್ತು ಕೂಡ ಬೋರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಲಿಗೇಷನ್ಸ್ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದೆವು. ಆಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಚೇರ್‌ಮನ್ ಅವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, ಸಸ್ಪೆನ್‌ಷನ್ ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡಿ, ಎಂ. ಎಲ್. ಸಿ. ಸೀಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕೆಟ್ಟವರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಅವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಯಾವುದೋ ಗುಂಪು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಲ್ ತುಂಬ ಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದರು. ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಕಮಿಟಿಯವರು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದವರನ್ನು ಡಿಸಮಿಸ್ ಮಾಡಿದೆವು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೂ ನಾನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹೈ ಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜರ ನೆಂಟ ಏನೇನೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಆದರೂ ನಾವು ಹೆದರದೆ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತುಮಕೂರಿನವರು ಸುಬೇದಾರ್ ಛತ್ರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ 96 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹೊಡೆದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದೆವು. ನಾವು ತುಮಕೂರಿಗೆ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಅಣ್ಣ ಕರೆದು ನಮಗೆ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವರನ್ನು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಹಣವನ್ನು ಡ್ರಾ ಮಾಡಿದವು. ಕೆಲವು ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ

ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಲೆಕ್ಕವೇ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಂಜಾಮು ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನಾಟಾಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಲವು ವೇಳೆ ಬಂದ ದಿಮ್ಮಿಗಳು ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರದೇ ನೇರವಾಗಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೇ ವಿಲೇವಾರಿಯಾಯಿತು. ಈ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಲಾದರೂ ಕೂಡ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ದೃಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆಯೂ ಸಹ ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಒಂದು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅದು ಬಹಳ ಸಾಧುವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಅಬಾಲಿಷ್ ಮಾಡಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಆದರೂ ಮಾಡಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ. ಅದರ ಬಂಡವಾಳ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಆಫೀಸರ್ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಸಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಮಂಚಗಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಂಗಣ್ಣ ಅಗಡಿ ಮತ್ತು ನಾನೂ ಕೂಡ ಇದ್ದೆ. ಒಟ್ಟು 5 ಜನ ಆ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ತರಿಸಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಒಂದು ಖಾದಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಕೈಗಾರಿಕೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿ ಅದರ ಪ್ರಚಾರ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬದನವಾಳು ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಐಮಂಗಲದ ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಬೋರ್ಡ್‌ನವರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಾವು ಬದನವಾಳು ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನೇತ್ಳೆ ಮಾದಯ್ಯನವರು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಬಡ ಜನಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೂಲು ತೆಗೆದು ಈ ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ದುಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಆ ಬಡ ಜನಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಬಡ ಸಂಸಾರಗಳು ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಈ ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದಿಂದ ಬಡಜನಗಳು ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಕಮಿಟಿಯ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ದಮಯಂತಿ ಬೋರೇಗೌಡ (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ, 1972ನೇ ಇಸವಿಯ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಖಾದಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ವಿಧೇಯಕ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಈ ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಸದಸ್ಯರಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಮಂಡಲಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಚುನಾಯಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೂರ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ಮಂಡಲಿಗೆ

(ಶ್ರೀಮತಿ ದಮಯಂತಿ ಬೋರೇಗೌಡ)

ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ ಇರತಕ್ಕಂಥಾವರು ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠಾವಂತರಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ಜನರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಮಂಡಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಣೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಸಮಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಕಮಿಟಿ ಇತ್ತು ಎಂದರು. ಆ ಕಮಿಟಿಯವರು ಅನೇಕ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲವು ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಫೈಲುಗಳೇ ಮಾಯವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಈ ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವ ತಾಳಿದರೆ ಬಡ ಬೋರೇಗೌಡನ ದುಡ್ಡು ಪೋಲು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಂದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹಣ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೇಳಿದರೋ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಇರಲು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ, ಹಿಂದೆ ಯಾರ ಮೇಲೆ Enquiry Committee ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಚರ್ ಮಾಡಿದ್ದವೋ ಆ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಇವರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಣದ ಅಕ್ಕಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಪೋಲು ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಭತ್ತವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾವತಿ ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಇವರು ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ಒಂದು ಬೆಲೆ ಆದರೆ ಕೊಂಡದ್ದೇ ಒಂದು ಬೆಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸೊಸೈಟಿಯವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಡರ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಇರುತ್ತೆ. ಯಾವ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಂಟ್ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವೂ ಇದೆ. ಆ ಮಹಿಳೆಯರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣೀರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಿರುಕುಳ ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಮೋಷನ್ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್, ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಯನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂಬಂಧಿ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸೇಲ್ಸ್ ಡೆವಲಪ್ ಆಫೀಸರ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗಡೆ ಇದ್ದವನನ್ನು ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲಿನ ಹುದ್ದೆಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗ ನಿಜವಾಗಿ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆಯೋ ಅಂಥಾವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ನೌಕರರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನಾ ನ್ಯೂನ್ಯತೆಗಳು ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾವರಿಗೆ. ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪೌಂಡಿಂಗ್ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದ ದುಡ್ಡು ಪೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ ಇದನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೇ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಲದು. ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೂ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ನಾವು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಂಥ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಅವರು ನಮಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಈ ಖಾದೀ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ವಿಮೋಚನೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

6-00 P.M.

ಆದುದರಿಂದ ನ್ಯೂನತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ. ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಗೆ ಸಭೆ ಸೇರುವುದು. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

The House will now rise to meet again at 9 A.M. tomorrow.

The House adjourned at Five minutes past Six of the Clock to meet again at Nine of the Clock on Friday, the 1st December 1972.

WD 18711—GPB—550—27-7-1973